

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Bibliothèque nationale de France

Cruigeri Embricensis

Hoc Volumen Hæc Continet.

Socratis Oratio De Laudibus Helenæ e græco In Latinum Translata Ioanne Petro Lucense Interprete.

Tabula Herodoti In litterarum Ordinem Redacta.

Herodoti Halicarnasæ Libri Nouem e Græco In Latinum Translata Laurentio Vallense Interprete.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Aliattes	i	ii	iii	amphytrion	xxii	aces flui	xlvii	aziristum	lxiii
alcæus			ii	alcmena	xxii	anacreon	xlviii	appollinis fons	lxiiii
agron			ii	ægyptiorum uictæ	xxii	aristophilides	xlx	arcesilaus	lxv
atys	ii	iii	v	ægyptiæ feræ	xxiii	auchata	li	apries	lxvii
archilocus			ii	accipiter	xxiii	agarysius	lii	aglomachus	lxv
ardyes			ii	ægyptiorum purgamina		aristeus	liii	alazaris	lxv
affectus			iii		xxv	artarias urbs	liii	ariandes	lxv
arion			iii	antilla urbs	xxvi	androphagi	liii	amasis	lxv
adraftus		iii	v	arcandri urbs	xxvii	acchy	liii	adyrmachyda	lxv
aper mysiæ			iii	ægyptiorum excellen-		arge	liiii	asbyta	lxv
ahena ferbuerunt			vi	tia	xxix	abaris	liiii	auchisæ	lxv
amphiditus			vii	animæ circuitus	xxx	assiria	liiii	augyles	lxv
anaxandridas			vii	archidice	xxxi	arabia	liiii	aphrica sine arbori-	
ariston			vii	alychis	xxxi	araxes	ly	bus	lxv
astyages	viii	xi	xi	anisis	xxxi	asamnde	ly	auses	lxvi
argiuorum ager			viii	amyrcus	xxxi	aphrica	ly	augla	lxvi
alcenor			viii	amasis	xxxii	anacharsis	ly	atlas	lxvii
alea			xi	apis	xxxiii	ararus	ly	ægis unde	lxv
anizanti			xi	apollo	xxxiii	atlas	lv	afinku omnibus	lxvii
artembaris	xxxiii	xii	xii	azotus	xxxiii	auras	lv	acephali	lxvi
arteata			xiii	apries rex	xxxiii	athris	lv	ap iaphrica nullus	lxvii
asphaltus			xiii	amasis	xxxiii	artanes	ly	amasis	lxvii
ardetica			xiii	xxxv	xxxv	xl	lv	amyntha cōiuiui	lxix
auarorū obiurgatio	xv		xv	ægyptiorū gñra	xxxiii	alzones	lvi	alexander ad pfas	lxix
artada			xv	ægyptii urbes q	xxxv	antacci	lyi	arthaphernes	lxx
assyriæ siccitas			xv	baraum fides	xxxvi	apia	lyi	aristagoras	lxx
araxes			xyi	alilat	xxxvi	arinacis	lyi	anaxandrides	lxxi
ægyptii primi homi-				ægyptiorū capita	xxxvii	andragini	lx	antichares	lxxi
nurn			xyiii	amyrtheus	xxxvii	anacharsis	lyii	aristagore tabella	lxxi
annus			xyiii	ammonii	xxxviii	ariphetes	lyiii	armenii	lxxi
aræ primæ			xyiii	apis	xxxviii	athenum capax	lyiii	atenæ tyranni	lxxiii
ægypti natura			xyiii	archias	xli	artabanus	lyiii	anchimolius	lxxiii
achæious			xyiii	amphicrates	xlii	ægeum	lyiii	adraftus	lxxiii
arabia			xyiii	acbatana	xliiii	apollonia	lix	ægileus	lxxiii
ægyptiorum semen-				arossa	xliii	xly	lix	asopus	lxxv
tis			xix	aspathanes	xliii	acenum op:	lix	ægina	lxxv
ægyptii partes			xix	achæmenes	xliiii	arufcus	lix	ægenitæ odia in athe-	
apia urbs			xix	artistona	xliy	anaphlysta	lx	nientes	lxxv
auster			xx	amphilochus	xliy	agatyisi	lx	auxdia	lxxv
aphricus	xx	xxx	arii		xlyi	amazones	lxi	atticarum uctes	lxxv
almach			xx	arbores lanam feretes		acorpata	lx	acaci phanum	lxxv
aphrica			xxi		xlyi	afinus	lxi	acheron	lxxvi
ægyptiorū mores	xxi		xxi	arabia bona	xlyii	afini darii	lxii	antemus	lxxvii
atarbecchis urbs	xxii		xxii	aethyopia ultima terra		ægeus	lxiii	achilleum op.	lxxvii
ammonii	lxyi	xxii	rum		xlyii	æpidæ	lxiii	aristagoras	lxxvii
amon	xxii	xxiii	arimapsi	xlyii	liii	axus	lxiiii	a	

artybius	lxxviii	anyra	xciii	artemisiū	cy	artemisia confidū	cxviii
aristocypus	lxxviii	aractes	xciii	athela	cyi	amphistienfes	cxix
aeaces	lxxx	abydos	xcv	alpeni uicus cy	cx	atarnis ager	cxix
anipa	lxxx	atramytiū	xcv	aminodis fortuna	cyii	abdera ubi	cxix
anaxileus	lxxxi	antandros	xcv	apheta	cyii	artabazus	cxix
atarnes	lxxxi	acinacis id est gladius p	xcvii	aridolis	cyii	amphiarai tēplū	cxix
ablinthii	lxxxii	ficus	xcvii	alabādenfes	cyii	acriphia	cxix
arozuſtra	lxxxii	agora	xcvii	aphistiū iupiter	cyii	alabanda	cxix
acārus	lxxxii	acuos urbs	xcv	athamas	cyii	aeropus	cxix
aenirorū	lxxxii	ameſtris uxor	xcvii	aticyra	cyii	alexandrigenus	cxix
auristomus	lxxxii	artai	xcvii	aſopus flu.	cyii	amyntas	cxix
argina	xxxiii	andromeda	xcvii	athela uicus	cyii	alcetas	cxix
antelyō	lxxxiii	arii	xcvii	amphiction	cvii	athenag incēdiū	cxix
ariston rex	lxxxiii	anaphernes	xcvii	athenades	cyiii	attaginus	cxix
agenti	lxxxiii	artabazus	xcvii	anapza	cyiii	androerates	cxix
aſtrabacus heros	lxxxv	arſanes	xcvii	abrocomecs	cyiii	anaſtorii	cxix
archidemus	lxxxv	artiſtona	xcvii	atarnes	cyiii	aristides	cxix
argilucus	lxxxv	aertio pūcrines	xcvii	alpheus	cyiii	artabazus	cxix
aegosa ſecuris re		artaphernes	xcvii	aristodemus	cx	amōpharetus	cxix
ctum	lxxxv	ariobardus	xcviii	atheniēſiū naues	cx	argioptus	cxix
artaxerxes i magnus		autarces	xcviii	adimātus cxi	cxv	arimneſtus	cxix
bellator	lxxxvi	achaia	xcviii	antidorus	cx	aſopodorus	cxix
aſchines	lxxxvi	aegialees	xcviii	abz	cxiii	aristodemus praestan-	
aegle	lxxxviii	acoles	xcviii	amphissa	cxiii	tiſſimus	cxix
aſopus flu.	lxxxviii	ariabignes	xcviii	aceratus	cxiii	aphidnes	cxix
aristogiton	lxxxviii	artēmiſia	xcv	arma ſponte ſua	appa	artones	cxix
athenienſis exercitus		artaxerxes	xcviii	ruerunt	cxiii	attaginus	cxix
ordo	lxxxviii	abder urbs	c	autonius	cxiii	appollonia	cxix
ardeticea	lxxxix	aedoni	c	atenienſes qñ	cxiii	artayntes	cxix
aſphātus	lxxxix	angites flu.	c	aeginetaz	cxiii	arraynta	cxix
alemaon	lxxxix	arthachzes uir ingēs	c	acheron	cxiii	ameſtris	cxix
agarista	lxxxix	antipater	c	ambracii	cxiii	artayctes ſuſpen-	
agonotheta	lxxxix	aſſa	c	athena captaz	cxiii	ſus	cxix
athenienſium uxores		ampelon	c	arcius pagus	cxiii	Bias	iii
raptaz	xc	amphistie	c	agraudia	cxiii	biton	iii
atoſſa	xc	aegia	c	arcades	cxvi	beatus qui uir	iii
artabazanes	xc	axius flu.	ci	achaia	cxvi	branchiles	v
alebatz	xcii	achelous	ci	aetoli	cxvi	bellimala	x
achēenes xci xciii xcvi		apidanus	ci	aſina uras	cxvi	buſcaz	xi
artabani oratio digniſ		aristonice pythia	cii	aristides iuſtiſſius	cxvi	budi	xi
ſima	xcii	atheniēſiū oracula	cii	aminias	cxvii	babylonis ſitus	xiii
artabani ſomniū	xciii	athenarū arx	cii	ariamignes	cxvii	babylon a cyro ca-	
athos effoſſus ē	xciii	argiuorū oraculū	ciii	artemisia odium	cxviii	pitur	xy
acrothoon	xciii	anaxileus	ciii	adimantus	cxviii	babylonia regio ferti-	
albūttus	xciii	algz	cy	aristidis pugna.	cxvii	liſſima	xvi

babilōiorū nauicula	xvi	bithyni	xvii	gens	x	cares	xxiii
babyloniōrū cultus	xvi	bagassaces	xcvii	cyri genus	xi	coitus in templis	xxiii
babyloniōrū leges	xvi	boges sua omnia com-		caupones	xi	capita decisa	xxiii
babyloniōrū agri	xvi	bussit	xcviii	cyri historia	xi	caris	xxiii
babyloniā puellā	xyi	briantica		c cambyses	x	xii crocodili natura	xxiii
babyloniōrū sepul-		bistones		c cyrus mortis destina-		crocodili cur sacri	xxiii
chra	xvi	bissi		c tus	xi	crex	xxv
babyloniā mulieres		botizis	ci	cx cynoserua	xi	cyllestis	xxv
strangulatæ	li	boebeis		ci cyrus exponendus	nu	cadaveris coitus	xxvi
babylon capitura da-		bulis	ci	ci tritum	xii	chemis op.	xxvi
rio	li	bisantes	cii	cii cyrus rex pueroꝝ	xii	cukces	xxvi
bolbitinū nili ostiū	xix	boreas	cvii	cyri recognitio apud		colchi	xxvii
bucolitū nili ostiū	xix	batidis oraculum	cxii	astragem	xii	circuncisio	xxvii
bubastus urbs	xxiii	bubares	cxxi	cyrus ad parentes mie-		ceretis inferna pote	
bustis	xxiii	berbinus fons	cxvii	titur	xiii	stas	xxx
butis urbs	xxiii	barbaris nihil fidum		cyrus a cane educa-		cheopes rex	xxx
	xxv	nequerum	cxvii	tus cur	xiii	chebrenes rex	xxx
baris	xxvi	bias	cxvii	cyri oratio ad persas ut		colossi	xxx
bucus urbs	xxxiii	croesi genus	i	rebellent a medis	xiii	caraxus	xxxii
bubastis diana	xxxi	candaules	ii	cubitus regius	xiii	cares	xxxiii
barbari qui	xxxiii	candaulis uxor indi-		choaspes flūs	xy	ceres	xxxiii
battus	xxxv	gnata	ii	cyrus in babylonē	xy	casius mons	xxxiii
beatoꝝ insulæ	xxxviii	candaulis mores	ii	cyrus i massagetis	xvi	caditis	xxxiii
bonorum copia	xlvi	cypsolus	ii	caspium mare	xvi	calasities	xxxiii
bagæus	xviii	cyaxares	ii	caucalus	xvi	cubitus egiptius	xxxiii
badini	xlvi	croesi regnum	iii	x croesus cyro cōsulit	xvii	chius	xxxv
borysthenes	ly	croesi populi	iii	cambyfes cyri	xvii	cyprus capta	xxxv
bongrus	lv	cleobus	iii	cyrisomnium	xvii	cambyfes	xxxvi
bacchanalia	lviii	croesi filii	iii	cyri mors	xvii	corys flu.	xxxvi
bosphorus	lyiii	croesi somnium	iii	cyri anni	xvii	cadavera cur nō crema-	
beleizen	lix	croesi oracula	v	vi cassandana	xviii	bantur	xxvii
barca op.	lxiii	chilon	vi	vi cassius mons	xviii	cābylis dona ad regē	
boues præpostere pa-		cappadoces	viii	conchilia in monti-		macrobiōrū	xxxviii
scentes	lxvi	cyaxares	viii	xi bus	xix	cambyfes in api	xxxviii
bassaria	lxvii	cyrus	ix	carcasi	xix	canibissis somnium	
bobryes	lxvii	cyrus mulus	xi	catadupa	xix	xxxviii	xlvi
badres	lxvii	croesus capitur	ix	x crophis	xx	cābissis soror ocisa	xxxix
bubaris	lxix	croesi filius mutatus	lo	celæ	xxi	cambyssis ifania	xxxviii
bybii	lxxiii	quitur	x	cippi herculis	xxi	cābissis uio dditus	xxxix
bacchiadæ	lxxvi	camelus ab equo refo-		cinesii	xxi	cābissis crudelitas	xxxix
bisaltus	lxxxi	midatur	ix	circuncisio cur	xxi	croesicautio	xxxviii
byantium	lxxxi	cromius	ix	capragē immolatio	xxii	cabyri	xxxviii
brygi	lxxxii	croesus in pyra	x	colūbæ dodoneæ	xxii	calatiæ	xl
bauron	xc	croesus uixit	x	columbæ uox	xxiii	cydonia urbs	xli
bryges	xcvii	croesus apud tyrum de		ceres	xxiii	cypselus	xli

cabyfis mors	xlvi	crastones	lxvii	credere malum est	xcii	charadra	cx
corasmi	xlvi	crocipecuniae	lxxi	cleone	xciii	coricium antrum	cxiii
caspatirus urbs	xlvi	cleomenes	lxxi	celene	xciii	castalia	cxiii
cameli	xlvi	cleombrotus	lxxi	colossae	xciii	cranai	cxiii
casae collectio	xlvi	callias	lxxi	cydra	xcii	cynthii	cxiii
cinnamomi colle		crastis	lxxi	callatibus	xciii	crotoniatae	cxiii
ctio	xlvi	cappadoces	lxxii	canamions	xcv	callias	cxiii
cafferides	xlvi	cissiam	lxxii	carina urbs	xcv	eccropes filia	cxiii
carnates	xlvi	coaspes	lxxiii	cardia urbs	xcvii	credibilia suadent pro	
carileus	l	cineas rex	lxxiii	cephenes	xcvii	spere cedit	cxv
cleomenes	l	clisthenes	lxxiii	cisi	xcvii	cinuria	cxvi
cyrilaeus	li	chocreatae	lxxiii	corasmi	xcvii	cardamilia	cxvi
catiari	lii	cylon	lxxiii	cappadoces	xcvii	cecos	cxvi
cimerii	lii	coronae	lxxv	chiliarchae	xcviii	cinofura	cxvi
callipidae	lii	cypselus	lxxvi	cypor armatura	xcviii	critobolus	cxix
cremnii	lii	cypselus	lxxvi	cyptiorum genus uari		cuma	cxix
colchi	lii	corinthiae mulieres im	um	xcviii	chileus	cxix	cxvii
crocodili	lv	molatae	lxxvi	clices	xcviii	calasries	cxvii
castapyrus	lv	charapinus	lxxvii	cares	xcviii	clytiades	cxvii
carmis	lv	corellum	lxxvii	compsantus		c capira quercus	cxvii
erobizi	lv	caunus urbs	lxxvii	cycones		c callicrates	cxvii
cynetas	lv	cherfis	lxxvii	calestia		c caput sine futura	cxvii
cyres	lvi	cypridaues	lxxviii	chidorus		ci cirnus	cxvii
cete	lvi	chioe prodigia	lxxxi	cleander		ciii dascylus	ii
carcinitis	lvi	cherfonneus	lxxxi	cylliri		ciii delphica dona prima	ii
canabis	lvii	calcedonii	lxxx	casmena		ciii delphinus	iii
cyaneae	lviii	cyzicus	lxxx	camarina		ciii dityrambos	iii
contadestus	lix	cardia	lxxx	consilium prodest		ciii dorus	yi
coes	lix	conyrorus	lxxxii	cadmus gelonis nan		dorica	yi
carcinitis	lvi	cleomenes	lxxxiii	cus		ciii deioces	xi
cimerii	lx	crius	lxxxiii	cydippa		ciii derusici	xiii
cherfonenses	lxii	crios idest aries	lxxxiii	corcyraeorum naues	cv	dai	xiii
calista	lxiii	choenices	lxxxiii	corcyteorum oratio ad		dropici	xiii
cadmus	lxiii	corysae	lxxxiii	xerxem	cv	darii auaritia	xv
corobius	lxiii	cobon	lxxxiii	cretetiu oraculum	cv	dardanei	xv
coleus	lxiii	ciniscon	lxxxv	camicus urbs	cv	delta	xix
cabales	lxv	casanibus	lxxxv	cythrus	cyi	daphnae	xx
coitus palam	lxv	cleomenes infanus	lxxxvi	castanea urbs	cyi	deorum natura	xxii
clerica	lxv	lxxxv	lxxxvi	cuma	cvii	dedoneu oraculu	xxiii
cinyps	lxv	cleander uates	lxxxv	cyrissorus	cvii	deorum nomina	xxiii
cynocephali	lxvii	calliachi mors	lxxxviii	cleobrotus	cviii	cyi dodoea sacerdotes	xxii
cervus in aphrica nul		cynegyus	lxxxviii	carmia	cviii	dodoea columba	xxiii
lus	lxvii	croci donum	lxxxix	cithera insula	cx	demeter	xxiii
cyranae	lxvii	clysthenes	lxxxix	clinias alcibiadis	cxii	dutis urbs	xxiii
cyrenaica regio	lxvii	consultare lueru est	xcii	cephis	cxii	diuinatio	xxv

ouiu cauda	xlvii	orientis portus	cxvii	philites pastor	xxx	perficum mara	liii
oroc es	xlviii	Periander	lii	piramis lateritia	xxxi	patya	lv
otanes	i	patera aurea	vi	pyramis	xxxii	pontus	lv
oceanus	lii	pelagi	vi	pan	xxxiii	porata	lv
oreffus	lv	pilistratus	vi	passus mensura	xxxiiii	pyretos	lv
ombrii	lv	phya mulier	vii	patumon	xxxv	papeus	lyi
petosyrus	lyi	phraortes	xi	pasimmi rex	xxxvi	poti amplitudo	lyii
epis	liii	pteria locus	ix	petabermes	xxxvii	propontis	lyiii
olencs	liii	phocia	ix	prospitis insula	xxxviii	phasis	lix
oebazus	lviii	pacia bona	x	phoccia	xxxv	pintyus	lix lviii lxxxi
oyycus	lxiii	pila ludus	xi	phasdis	xxxv	pithagoras	lx
oedipoda delubru	lxiii	parecōraceni	xi	polycrates	xxxv	polynices	lxiii
oryes	lxvii	perfarum gna	xiii	perfare reges qui	xxxvi	pyrgus	lxiii
orbelus	lxx	pasargada	xiii	phaes uir stans	xxxvi	platea	lxiii
otanes	lxx	panthelei	xiii	psamēto	xxxvi xxxvii	phronima	lxiii
oliatus	lxxi	perfarum citus	xiii	perfare capita	xxxvii	polymestus	lxiii
oneate	lxxiii	perfare obstitentia	xiii	pauleus	xxxvii	pheretima	lxv
olea arthenis catu	lxxv	perfarum filii quid do		praxaspes	xxxix	poeni	lxv
oca	lxxv	centur	xiii	perfare iudices	xxxix	peduculi mordet	lxv
oneilus	lxxvii	perfare noia in s	xiii	pitaei	xxxix	plynes	lxv
oneili caput	lxxviii	perfare cadauera	xiii	panagnotus	xl	plylli	lxv
otanes	lxxviii	pharnaspus	xviii	piscis cu smaragdo	xl	phla insula	lxv
olorus rex	lxxxii	psammiethicus rex		periander	xli lxxvi	pheretima mors soc	
orcinatus	lxxxvi	xviii xxi		procles	xli	da	lxviii
olophixus	xciii	pueri duo clam nutri		patigites	xlii	pocones	lxviii
ophrincos	xcv	ti	xviii	pharnaspes	xliii	poconia	lxviii
otanes	xcvii	parasangae	xviii	phaxdyma	xliii	praopla	lxix
olympieni	xcvii	pyra dū lapidicis	xviii	perfarum uxores	lxiii	prafias	lxix
olympus	ci	punica humus	xix	prexaspes e turri	lxiii	papraces	lxix
ossa	ci	pelusium	xix	plazbis ignauia	lxiii	perfare conuiuia	lxix
orhris	ci	pirene	xxi	popularis status	xliiii	perfarum cedes in con	
onochonus	ci	perga demon	xxii	perfarum istituta	xlv	uiuio	lxix
oecetog	ciii	prospitis insula	xxii	parmis	xlv	perdica	lxix
orithya	cvii	panos simulacrum	xxii	psydea urbs	xlv	pausanias	lxx
onochonus flus defe		porcus hostia	xxiii	paetyria	xlv	prineta de	lxxi
cit xerxi	cvii	promeneia	xxiii	pape	xlv	phryges	lxxii
olympicoru cotōa olea		papremus urbs	xxiii	polycratis mors	xlviii	puellae astus	lxxii
gina	cxii	phoenix	xxv	polycratis filia somni		pilistratus	lxxiii
ozolae	cxiii	perfei templum	xxvi	um	xlviii	phylarchi	lxxiii
oenone	cxiii	perfei sandalium	xxvi	polycrates	xl	periander cum defun	
olea in arce	cxiii	psimmius mox	xxvii	paralata	lii	eta	lxxvi
omeate	cxvi	pherō rex caecus	xxviii	panicapes	liii	lyi pactolus	lxxvii
orosangae	cxvii	proteus	xxviii	ponticum	liii	philocyprus	lxxviii
olyntus	cxv	paris	xxviii	perfa	liii	pyxodorus	lxxviii
ocroe insula	cxvii	pyramis ignis	xxx	phasis	liii	pegadenfes	lxxx

phr'nicus	lxxx	pallene	c	potydzata	cxv	sardis expugnatur	x
pytogenes	lxxxi	potidza	c	pallene	cxv	solona croto noni	
pisistratus	lxxx	pella	ci	potidea	cxv	natus	x
phileus	lxxxi	penicus	ci	perdicas	cxvi	fors facto destinata	x
pactya	lxxxii	petrazi	ci	pdica pais credēs	cxvi	struchates	xi
panitus cōsiliū	lxxxiii	pelion	ci	philippus	cxvii	spato. i. canis	xi
procles	lxxxiii	pamifus	ci	perdica	cxvii	sagartii	xiii
perseus	lxxxiii	peria	ci	paufania	cxvii	semitamis	xiii
pythii	lxxxiii	perfes pfarū parēs	ciii	pliftarchus	cxviii	susa	xv
percala	lxxxiii	polychmitani	cv	paludamentū	cxviii	sargapifescapitur	xvii
partus tēpora	lxxxiii	prafin	cv	phliafii	cxv	sangares idest pugio	
pheneum	lxxxv	phoenix flu.	cvi	palonenfes	cxv	nes	xvii
philagius	lxxxvii	praximus	cvi	pitaneti	cxviii	sol deus	xviii
prytaneū	lxxxvii	pytius	cvi	paufanias uictor	cxix	simulacra deorū	xviii
philippides	lxxxvii	pediratus ē xerxis	vi	posidonius	cxix	selbōidis stagnū	xviii
parteneus mōs	lxxxvii	penthyllus	cvi	paufanie mors	cxix	sceni	xviii
panos tēplū	lxxxvii	prytaneus	cvi	protesilaus	cxix	lebeniticum	xix
poemarchus	lxxxviii	phratagima	cix	plæstorius	cxix	saiticum	xix
phalerū	lxxxviii	pantira	cx	philistius	cxix	solis natura	xx
phidon	lxxxix	pentecōteri cxi	cix	platearū pugna	cxix	sai urbs	xx
poros urbs	lxxxix	phialon	cxi	perilaus	cxix	syene	xx
pericles	xc	polias	cxi	Quod repræhēdis ne		sinope	xxi
pelops	xciii	parnasus uertes hyma		facito		L sacrificandi ritus	xxi
pythii diuitiæ	xcv	peus	cxiii	Rhapsinitus rex	xxix	subulci pphani	xxii
pons disoluit	xcv	pedica	cxiii	regis filia pstituta	xxix	sus hostia lunæ	xxii
patiramphis	xcv	parapotamii	cxiii	rodopis quæna	xxxi	serpentes sacri	xxv
perfarū armatura	xvii	panopai	cxiii	rubrum mare	xxxi	serpentes alati	xxvii
perseus	xcvii	phylacus	cxiii	rhodus	xxxi	sosostres rerū	xxviii
perse unde	xcvii	protemplaris miner		rhœcus	xl	sardoniciū linū	xxvii
pactyes	xcvii	ua	cxiii	rubrum mare	liii	syrias	xxviii
paricanii	xcvii	pegone	cxiii	regum sepulera	lvii	sydon	xxviii
phryges unde	xcvii	phaillus	cxiii	regū funera	lxxxiii	sapho i fratrē	xxxi
parmis	xcviii	platea urbs	cxiii	rhætijs urbs	xcv	sabachus rerū	xxxi
pharnuches	xcviii	pelopōnesi gentes sep		restiu pugna	xcviii	sethon rex	xxxii
phoenices	xcviii	rem	cxvi	regis uxor coca	cxvi	sanacaribus rex	xxxii
pamphilii	xcviii	periochi	cxvi	rosæ sexagenum		filio semeles filius	xxxii
pelasgi	xcviii	psytalea insula	cxvi	rum	cxvii	saitani reges	xxxiii
palestina	xcviii	panztius	cxvii	regis uires	cxvii	siuph urbs	xxxv
pisirilacus exaustus	c	pugne initium ad sala		res diuinitus future si		solonis lex	xxxv
bieres	c	minem	cxvii	gnis declarāt	cxvii	solis mēsa	xxxvii
pergamum	c	phylacus	cxvii	Smyrna		ii smerdis fortis	xxxix
pangzus	c	polycritus	cxvii	solon		iii sapiētes pspicere	xxxix
prœoples	c	pythas	cxvii	sandamis		viii sylosontes	xl
phyllis regio	c	pedasenses	cxix	solis eclipsis		viii siphnus isula	xli
pidorus	c	pzonii	cxix	sinope		ix susa	xlvi

atrapez	xiv sisamnes	lxx strymonii	xcvii sophanes	ccxix
ogdi	xlyi syri	lxxii smerdomenes	xcviii solisoues	ccxxi
tannum	xlvii schatmi	lxxi sagartii	xcviii Tibia cantus	ii
arangei	xlvii scæus	lxxii strymma	e thraſybulus	iii
amos cuerfa	li figeum	lxxiii ſapæi	e tellus beatiffimus	iiii
animum lactis	lii ſolæles	lxxvi ſarie	e trophonius	v
cytæ	lii ſpicarum de trun	ſinrus	e tyrtheni	vi
solotes	lii catio	lxxvi ſarca	e teſſalia	vi
apites	liiii ſardis cremateſcūt	lxxvii ſermyla	e thales mileſius	viii
ſataſpes	lv ſtefenor	lxxxi ſythonia	e tekmiffes	ix
ſoloe	lv ſolon	lxxviii ſciona	e tiriager	ix
ſeylax	lv ſole urbs	lxxviii ſindus	ci thyræ	ix
ſcius	lv ſyeneſes	lxxviii ſperchius	ci teſſerarum ludus	xi
ſal ſua ſponte conere	ſyloſon	lxxx ſtalces	cii tritachimas	xv
ſcens	lvi ſcydros	lxxx ſpeculatorū libertas	ciii ſmolus flu.	x
ſcytarum dei	lvi ſcybaris	lxxx ſyagrus	ciii tomyris regina	xvii
ſcitharum mos in ho	ſamii coloniā	lxxx ſabyllus	ciii thebæ	xix
ſtes	lvi ſcythes rex. lxxx. lxxxi.	ſcicania	cv tarichea	xix
ſcytharum ſœdera	lvii ſamos	lxxxi ſicilia	cy terra diuſio	xix
ſcytarum funera	lvii ſcolæ teſtum in pue	ſcyathus	cy thachenſus	xx
ſaulcus rex	lviii ſros	lxxxi ſepias	cvi tyri tempus	xxii
ſpargapithis	lviii ſylebria	lxxxi ſandoces	cvi thafius	xxii
ſcyles	lviii ſteſagoras	lxxxi ſperchius	cvi timareta	xxiii
ſitales	lviii ſpartanorum regnū	ſpartiarū oraculū	cix throchilus	xxiiii
ſalmideſus	lviii ra	lxxxiii ſparra	cx thonis	xxviii
ſcyrmiadæ	lviii ſtygis aqua	lxxxv ſeditio in teſtina	cvi reſmor horia	xxxi
ſcythia uetus	lx ſepia locus	lxxxv ſcyllas	cx ieneus	xy
ſuniacum iugum	lx ſcythiſſato	lxxxvi ſerpēs in arte	cxiii theodorus ſamius	xi
ſcythiæ partes due	lx ſunium	lxxxvi ſtircenſes	cxiii thorax piſtus	xi
ſauromatae	lx ſtelicus	lxxxviii ſerphi	cxiii tyrea inſula	xliii
ſoloeceza	lxi ſmidirides	lxxxviii ſyphnii	cxiii tybranorū mieres	xliii
ſcopalis	lxi ſyritanus	lxxxviii ſalamis arhenienſium	calerū babylōcū	xlv
ſyrges	lxi ſua ſpōte nihil fit	xcii profugium	cxv thus	xvii
ſcitharum munera	ad ſōnia unde	xciii ſyris	cxv thymiamatae	xlyii
darium	lxii ſana urbs	xciii ſcinus pædagogus	cxvi thomanei	xlyii
ſolſtrates	lxiii ſolis eclipſis	xcv ſyradis mineruæ	tem. teleſachus	i
ſalamin	lxiii ſol	xcv plum	cxvii targitans	li
ſponſarum coitus cum	ſcamandria aqua defe	ſuadela	cxix trapii	li
conuiuiis	lxv cit xerxi	xcv ſeris	cxix tyreſi	li
ſcutum	lxvi ſtendoris lacus	xcii ſtatres	cxix thyſſagetæ	lii
ſolis ſons	lxvi ſala urbs	xcvii ſylenus	cxixii terra partes	liii
ſolem excreâtes	lxvi ſiſamnes	xcvii ſphēdaleæ	cxixiii tanais	lvi
ſigynna	lxviii ſiſyrna	xcvii ſcolosager	cxixiii tyries	lv
ſtrymon	lxviii ſarangæ	xcvii ſpartiatæ	cxixvi tiarantus	lv
ſytopzōes	lxviii ſyri	xcvii ſtenydeus	cxix tibſis	lv

tyrite	lvi thesiades	lxxxvi tritæ	cxiii naxos	cxvii
thagimasa	lvi tentare deū	lxxxvi thespio	cxviii uulcani tēplū	xxvii
tymnis	lviii timo	xc thespia urbs	cxviii uulcani fax	cxvii
tearus flu.	lix thassus	xxciii themestor	cxvii xerxes idest bella	
thracū sagittæ	lix tyrodiza	xcviii tabellonum cursus & tor		lxxxviii
taurica gens	lx teucros urbs	xxcv mores	cxviii xerxes	xc
trachea	lx tiara qd	xcvii timodemus	cxv xerxes cur græciæ bellū	
trietrica	lx tigranes	xcvii thermeus sinus	cxv intulit	xc
taxacis	lxi thracū armatura	cxvii timoxeus	cxvi xerxis oratio	xc
tissageta	lxi tibareni	xcvii themenus	cxvi xerxis somnium	xciii
tanis	lxi thermylea	xcviii tyrānus tyrāno opettu	xerxis usio	xciii
thoica tribus	lx trauus	c præstat	cxvi xerxis copiaz	xciii
theras	lxiii thraciæ populi	c trassus captus.	cxviii xerxis spectaculū	xcv
tisamenus	lxiii termas urbs	c ci tanagra	cxviii xerxis exercitus traie-	
therсандrus	lxiii torana	c thesāndrus	cxviii ctus europa	xcvi
trixæ	lxiii therambus	c thorax	cxviii xerxis numerus	xcvii
tartessus	lxiii thessalia quōdā lacus	ci tōsura ob funus	cxv xerxis spatores	xcviii
themison	lxiii thespienfes	ci tisamenus	cxvii xerxis fiducia	ciii
testis fons	lxiii talhybius	ci tisamēi certamīa	cxvii xerxis summa	naualis
thunibūdum delphi	talhybiadæ	ci telidæ	cxvii exercitus	cvi
cum	lxiii tereus	cii thermodoon	cxvii xerxis peditatus	cvi
thaurica	lxv timon illustris	cii titacus	cxviii xerxis exercitus sum-	
triton	lxv telos	ciii tripes aureus	cxviii ma	cvi
tritonis	lxv telines	ciii timegenides	cxviii xerxis dignitas	cvi
troglydyta	lxvi terillus	ciiii rysta coena	cxviii xerxis naues, cccc. sub-	
thores	lxvii themistocles.ii	cv telon	cxviii mersæ	cvi
thracum gens maxi	termopilæ aditus	cv tygranes	cxviii xerxis clades	cxvii
ma	lxviii thermalutra	cvi nestes lanceæ	xxv xerxis oratio ad artemi	
trausi	lxviii thya	cvi uxorū cōdutura	xxvii siam	cxviii
thracū mores	lxviii tierarcus	cvi uulcani colossus	xxxv xerxis fuga	cxviii
tilones	lxix thetidis raptus a pe	cvi uinēdiratio	xxxv xerxis nauis ad fugā	cxv
telis	lxxi leo	cvi ueneris statua	xxxv xerxis naues, cccc. sub-	
tabella totius or	thessalæ equæ	cvi urania	xxxvii zopyrus	li
bis	lxxii trachiniæ petræ	cvi uitrea sepulcra	xxxviii zalmoxis	lviii
tigris	lxxii trechis	cvi uētura eueniūt	xxxviii zoa	lxiii
tanagrei	lxxii thermopylæ	cvi uipera coitus	xxxviii zegeries	lxvii
thespienses	lxxv thermopylarum	cal uiperæ ptus	xxxviii zabyces	lxvii
thebæ	lxxv lis	cvi uocalissimus quidā æ	xxxviii zantes	lxvii
tyranidis malū	lxxvi theistocles i iōes.	cxii gyptius	lxviii zandæi	lxxx
trasybulus	lxxvi thermopylas da	cxii uxorū cōtētio	lxviii zeuxidemus	lxxxv
thesproti	lxxvi des	cxii uirgines regi exhiben-	zona urbs	xcvii
tigris	lxxx tellias	cxii tur	lxv ziræ	xcvii
talus lxxxi	lxxxii tritorea parnasi uer-	cxii uiri p mulieribus	lxv zanda.	ciii
terapnelocus	lxxxiii tex	cxii uetus urbs	lxxxvi zoferis	cxix
tyrea	lxxxv tethroniū	cxii uiri extiterunt formi		

Finis Tabulæ

HERODOTI HALICARNASEI LIBRI NOVM.

Clio	Liber Primus
Euterpe	Liber Secundus
Thalia	Liber Tertius
Melpomene	Liber Quartus
Terpsichore	Liber Quintus
Erato	Liber Sextus
Polyphymnia	Liber Septimus
Urania	Liber Octauus
Calliope	Liber Nonus

Herodoti Halicarnasei Historie Liber Primus: qui inscribitur
Clio: ex græco translatus Laurentio Vallenſe Interprete.

HERODOTI Halicarnasei historiae explicatio hæc est: ut neque
ea quæ gesta sunt: ex rebus humanis obliteretur ex æuo: neque
ingentia & admiranda opera: uel a Græcis edita: uel a Barbaris
gloria fraudetur: cum alia: tum uero qua de re istius inter se bel
ligerauerunt. Persarum eximii memorant dissensionum aucto
res extitisse Phœnices: quia mari quod Rubrum uocant hoc
nostrum proficiscentes: & hæc incolentes regionem: quæ nunc
quoque incolunt longinquis continuo navigationibus incubue
runt: faciendisque Aegyptiarum & Assyriarum mercium uecturis in alias plagas: præci
pue Argos traiecerunt. Argos & enim ea tempestate omnibus ciuitatibus regionis: quæ
nunc Græcia nominatur: antecellebat. Huc appulſos phœnices mercimonia exposu
isse: & quinto sextoue quæ appulſissent die cunctis fere diueditis foeminas ad mare uenisse cum
alias multas: tum uero regis filiam: cui nomen esset idem quod græci tradunt Io filiam
Inachi. Dumque hæc foeminae puppi nauis assistentes ea mercaretur: quæ cuiusque auditas
maxime ferebatur in eas phœnices se adhortatos impetum fecisse: & ipsas plerumque au
fugientibus locum aliis aliquot raptas fuisse: & in nauem impositis phœnices in egypti
ptum uela fecisse. Hunc itaque in modum Io in egyptum abiisse memorant persæ non quæ
admodum græci: & hoc iniuriarum principium extitisse. Post hæc græcorum quosdam
quorum nomina non tradunt nec tenent: tyrum appulſos filiam regis rapuisse europam
Fuerunt autem hi cretes illique par pari repositum. Verum postea græcos secundæ in europa
riæ auctores extitisse longa uecti nauis foras colchidis & ad phasgem fluium cum cate
ra transgressissent quorum gratia uenerant absportarunt illinc filiam regis Medeam. Ad
quam repositendam penamque de raptu petidas cum rex colchorum caduceatorem mi
sisset græcos respondisse ut illi de rapta Io arguam poenas sibi non dedissent: ita ne se qui
dem illis daturus. Secunda de hinc ætate ferunt Alexandro Priami filio cum ista audisset sportata
cupidinem incessisse uxoris sibi per rapinam e græcia comparandæ: certum haberi om

Helena
raptus
nino se poenas non pensurum: quas nec illi pepēdissent. Ita cum is Helenam rapuisset
uisum esse græcis primum missis illic nunciis & Helenam repetere: & poenis de raptu
petere. Illos uero tergiuersātes mentionem fecisse de raptu Medæ: & qui nec poenas
dedissent: nec rapina repositibus reddidissent: quomodo uellent ipsi ab aliis sibi poe-
nas dari: hætenus inter eos mutuis rapinis actum. Eorum autem quæ deinceps extit-
runt græcos precipue auctores extitisse: qui priores in asiā q̄ ipsi in europam copias
ducere incepissent. Se quidem sentire iniurprum uirorū factum esse rapere foeminas
amentium uero raptis ulciscendis operam dare: prudentiū autem pro nulla habere ra-
ptæ pulchritudinem: quippe quæ nisi uoluissent: hæud dubie raptæ nō fuissent. Eo
q̄ suarum foeminarum ex asiā raptæ per se negant ullam se habuisse rationem. Græ-
cos autem lacedæmoniz mulieris grātia ingentem comparasse classem: deinde in asiā
profectos imperium Priami eueruisse. Atq̄ ex eo tēpore semper existimasse sibi hostes
esse græcos. Siquidem asiā & que illā incolūt barbaras gentes putāt per se sibi neces-
situdine coniunctas. Europam uero & græcos a se esse disiunctos: Hunc i modū per se
rem gestam esse memorant & ob Ilii excidiū sibi discordiæ cum græcis extitisse princi-
pium comperiunt: cum quibus non consentiunt de Io phœnices: quā negāt se in egyptum
abduxisse raptu ufos: sed eā apud argos cum nauclero ipsorum nauis habuisse
rem: & cum se grauidam esse comperisset: ueritam parentes si uolūtariam cum phœ-
nicibus nauigasse ne detegeretur. Et hæc quidem per se phœnicesq̄ referunt. Ego ue-
ro utrum sic gesta sint nec ne: non pluribus persequar. Ceterum quē ipse noui primū
incepisse inferre græcis iniuriam hunc indicabo longius oratione pergens tā paruas ur-
bes ciuitatesq̄ cōmemorādo. q̄ magnas. Nā quæ oli magnæ erant earū p multæ factæ
sunt paruæ. Rursus quæ mea memoria magnæ fuerunt: prius fuerāt paruæ: igitur cū
sciam humanam felicitatem nequaquā in eodem tenore perstare: utriusq̄ fortunæ mē-
tionem habeo.

Croesus
nus
Alyattes
Halys
Croesus genere quidē fuit lydus: patre autem Alyatte. earum uero natiōum
tyrannus: quæ intra halym amnem sunt: qui a meridie syros ac paphlagonēs
interfluēs cōtra uentū aquilonē in mare quod uocant euxinū euoluitur. Hic
Croesus e barbaris duntaxat: quos cognitos habemus primus græcorum alios ad tri-
butum pendēdum adiegit: alios sibi amicos conciliauit. Subegit quidē Iones æoles: &
qui sunt i asiā dores. Amicos autem sibi fecit lacedæmonios cum ante eius īperiū uni-
uersi græci liberi fuissent. Nam cimmericorum aduersus Ioniā expeditio uetustior illa
quidem Croeso extitit non tamē urbes expugnauit: sed per īcursiones prædas abegit.
Cæterum principatus cum fuisset heraclidarum: ad genus Croesi qui uocabātur Mer-
mnadæ sic peruenit.

Candaules
myrsilus
Alcæus
Agron
heraclide
Myrsus
Lydus
Atys
mæon
Candaules is: quem græci Myrsilium nominant sardium: fuit tyrannus ab
Alcæo Herculis filio oriundus. Siquidem heraclidarum primus sardium
rex extitit Agron: nouissimus Candaules Myrsi filius. Cum ante Agronem
qui in ea regione regnauerāt fuissent oriūdi a Lydo Atys filio: a quo totus is populus
cognominatus lydus: cum mæon antea uocaretur. Ab his succedētes heraclidæ impe-
rium ex oraculo adepti sunt lardana ancilla & hercule genitrici: q̄ p quingētos & quin-
q̄ annos duas & uiginti uirorum ætates tenuerunt filius patri deinceps succedentes
usq̄ ad Candaulem Myrsi. Hic igitur Candaules uxorem adamabat. eamq̄ p̄ amore
arbitrabatur omnium foeminarum esse pulcherrimam. Hoc ita esse sibi persuadens

apud Gygem Dalcylī filiū ex satellitibus suis erat enī maxime acceptus: & quo mi- Latdana
nistro in rebus magis arduis utebatur. Specie uxoris supra modū extollebat. Ad quē Gyges
non multo interiecto tēpore necesse nanq̄ erat cimaleuēire. Inquit his uerbis. Gy Dalcylus
ges neq̄ enim uideris mihi fidem habere referenti de coniugis specie: q̄ magis incredū
læ sunt hominibus aures q̄ oculis: fac ut illam conspicias nudam. Hic autem uehemen
ter exclamans quēnam iquit heresermonem profers haud quaquā sanum qui me iu
bes inspicere heram meā nudā. Mulier exuta tunica: & uerecundiā pariter exiit. Oli mulier
iam hominibus sunt honesta excogitata: Vnde discere debemus: ex q̄bus hoc unū est nuda
quæ sua sint: quēq̄ inspicere debere. Ego uero tibi fidem habeo illā esse foeminā: om
nium speciosissimā: teq̄ oro ne me ores illicita. Atq̄ hæc dicendo Gyges repugnabat
pertimescēs ne quid sibi ex ea re mali contingeret. Cui uicissim ille his uerbis. Fidēs in
quit esto Gyges: caue timeas aut me tanquam hoc te sermonem tentātem aut uxore
meam ne quid tibi ex ea detrimētū creetur. Principio enim sic ego machinabor: ut illa
ne deprehendere quidem possit se abs te fuisse inspectā. Te nanq̄ secundū fores do
mus in qua cubamus: cū apertæ fuerit sistam. Vbi ego fuero ingressus adit & uxor
mea in cubiculum: iuxta cuius introitum sella posita est: super quā uestes illa ut quan
q̄ exuerit: reponet: sese per multū ociū spectandā præbens: quæ cū a sella cubitū per
get ostendens inuicē terga: curæ tibi sit illinc ne te per fores abeuntē conspiciat. Gyges
ubi effugere non potuit: fuit paratus. quē Candaules posteaq̄ hora cubadi uisa ē ad
se in cubiculū duxit: statimq̄ post & uxor affuit. quam introeuntē: ac uestimēta depo
nentem Gyges intuitus ubi auersa fuit illa cubitū uadens: ipse e loco prorepens foras
abiit: & inter exeundum a muliere conspectus est. Hæc ut didicit a uiro quod actum es
set neq̄ præ pudore exclamauit: neq̄ uisa est percepisse habens in animo Candaule ul Nudū cō
cisci: Apud lydos enī & fere apud ceteros quoq̄ barbaros magno probro est etiā ui- spici pro
rum conspici nudū: Ita tunc nihil aperiens mulier silentium tenuit. Mox ubi dies illu- bro est
xit quos domesticorū maxime sibi fideles intelligebat esse cum preparasset: Gygem ac
cessit. Hic eā nihil suspicans scire eorum quæ acta erant accessitus uenit. Q uippe qui
antea solitus esset ad reginam cōcedere quotiēs ab ea uocaretur. Vt uenit ad eūm his Candaule
uerbis mulier inquit. Nūc dū abus tibi præsentibus uiis gyges offero electionē in utrā uxor in
malis diuertere: Aut enī me pariter ac regnū lydorum ubi Candaulem interfeceris: aut dignata
te ipsum continuo occubere sic oportet: ne i omnibus Candaule obsequendo post hæc
scias quæ te scire non decet. Sed aut illum qui ista cōsuluit interire opus est: aut te qui
nudā me es cōspicatus: & illicita fecisti. Ad hæc uerba Gyges parump̄ obstupefactus
mox obsecrare illam ne se ad talem necessitatē adigeret alterutrū eligēdi. Vbi non per
suadets: sed utiq̄ propositam sibi necessitatē cernit: aut interimendi herū: aut per alios
pereundi: elegit ut ipse superesset: atq̄ ita percunctans illā inquit quandoquidem me
adigis inuitū ad herum meū occidendū: age audiam quo pacto illū adoriemur. Exci
piens illa ecce eo inquit loco adoriendum erit: unde ille me nudam ostendit. In sopitū
impetum dabitur. Posteaq̄ insidias instruxerunt: & nox aduēit. Gyges nihil cūctatus
est. Q uippe cui nulla deuitadi facultas esset: sed necesse aut perire aut Candaule peri
mere: mulierem in thalamū sequitur: quem illa dato pugione subter easdē fores occu- Candaule
lit. Vnde postmodum iste procedens quiescentē Candaule obtruncat: uxoreq̄ eius & lis mors
regno potitus est. Cuius rei meminit & Archilochus parius: q̄ per idē tempus fuit in Gyges
Iambo trimetro: Optinuit autem regnū Gyges atq̄ possedit ex delphico oraculo. Nā rex

Archilo- cū lydi indigno animo ferrent Candaulis casum: atq; in armis essent: cōuenit iter hos
 chus ac factionem gigianam: ut si oraculum respondisset hunc esse regem hydorum: ipse re-
 gnaret. sin minus: principatum heraclidis restitueret. Accepto p̄ se oraculo giges ita
 regnauit. sed demum Pythia locuta heraclidarum ultionem in atnepotē gigis esse uen-
 turam. Quod carmen neq; lydi neq; ipsorum reges ullius momenti fecerūt prius quā
 exitu cōprobatum est. Hūc in modū optinere tyrānidē merminadæ sublati heraclī-
 merminadæ dis. Gyges tyrannide occupata delphos donaria misit non pauca. Vbi quæ ex argento
 donata uisuntur: eorum pleraq; istius sunt: & præter argētum imensam uim auri dedi-
 Delphi- cauit: posuitq; cum alia: tum uero quod præcipua mētionē dignū est patheras aureas
 ra dona numero sex pondo triginta talentorum: quæ corinthiorum thesauro collocata sunt.
 prima Licet isthe saurus: si uera loqui uolumus. Nō corinthii populi est: sed Cypsolī Eiectiōis
 gigis filii. Ita giges barbarorum quos ipsi nouimus primus mūera apud delphos posuit. se-
 dona cundum Midam gorgii filiū phrygiæ regē. Nam & midas optulit regiā sellam in qua
 cypsolus sedens iura solitus dicere erat rem spectaculo dignā: quod tribunal eodē quo giges op-
 Etion tulit: uocitatur a delphis gigadas eius uidelicet qui optulit cognōmē. Is postq; īperio
 Midas potitus est: arma itulit mileto & smyrnæ: urbēq; colophonē uicep̄t. Nec aliud ullum
 Gordius præclarum facinus ab eo gestum est: cum duo de quadraginta annos regnauerit. Hūc
 Gigadas nos his duntaxat de eo commemoratis missum faciamus Ardyis eius filii facturi men-
 Gigis re- tionem qui post gigem regnauit.

gnum **H**ic prieneas expugnauit miletū oppugnauit: quo sardiū tyrannidē optinente
 Ardyis cimmerici a scythiis nomadibus eieci e sedibus suis in asiam transierunt. Sar-
 Sadyattes disq; p̄ter arcem ceperūt. Ardyi: cum unde quinquaginta regnasset ānos suc-
 Alyattes cessit Sadyattes: regnauit annis duodecim. Sadyatti successit Alyattes: qui cum Cya-
 Cyaxares xare Deiciis pronepote bellauit & medis: Cimmericosq; exegit ex asia. Smyrnam etiā
 Smyrna a Colophone condita cepit: & clazomenas iuasit. Vnde nō quemadmodum optabat
 discessit uix hementer euētū frustrato. Alia quoq; opera cū in imperio fuit dignissima
 memoratu edidit: quæ hæc sunt. Bello quod gessit cū milesiis a patre traditum hac rati-
 one miletum illuc transgressus obsidebat: dum fruges in regione erāt adultæ: tunc ex
 Tibiæ ca- ercitus immittebat: procedens in expeditionem ad cantum fistularum fidiumq; acti
 tus biæ tam muliebris q̄ uirilī. Cum in agrum milesium peruenerat: non ædificia quæ in
 agris erant diruere: non incēdere: non fores effringere: sed icolumes esse passim linere:
 Arboribus modo fructibusq; regiōis peruastatis rursus se recipiebat. Nam milesiū ma-
 re optinebant: ut opus non esset hosti illuc considere. Aedificia autem iccirco lydus nō
 excidebat: ut & milesiī habētes unde procederent: humum sererent: colerentq;. Et cū
 hoc illi fecissent: ipse cū exercitu īgressus haberet aliquid quod popularetur: hæc faci-
 ens undecim oppugnauit annis: per quos duo īgentia uulnera accepere milesiī. Vnū ī
 Limencio quod est ipsorum regionis pugna cōmissa: Alterum ī campo Mazandri. Ho-
 rum undecim annos: sex adhuc apud lydos regnabat Sadyattes Ardyis filius: qui cū
 exercitu terram milesiam tunc inuaserat: & idē bellum cōstatuerat: quinq; reliquis eius:
 Alyattes filius Alyattes bellum quod a patre receperat: ut a me superius commemoratum est
 intentius administrauit: ī quo bello milesios nulli ex loniis subleuauerūt: præter chios
 qui soli fuere auxilio reddentes uicē: q; alias quādo milesiī chiis bello quod cum heryth-
 reis gerebant auxilia tulissent. Duodecimo autem anno incensis ab exercitu segetibus

hoc rei fieri contigit. Segretis ut erat incensa ualido nocte uento celerissime perierunt Minervæ templū cognomine Affidia quo Icedio templū deflagrauit. Nequilius momētica Affidia
 ipſe tiam habitū eſed cū poſt exercitus reditum ſardis Alyattes decubuiſſet ad aturnūſ minervæ
 præprocatuſ delphos miſit ad deū de ſua ualitudine ſcītatū ſine alieno ſine ſuo pte conſi
 bio ad mittendū iductus. Nunciis cū delphos potuiſſent ſe reditura reſpoſum Pythia ne
 gat prius q̄ templū Minervæ reparatint: quod in terra mīlitione apud affidum concre- Affidus
 maſſent. Ita actum eſſe ego apud delphos accepi. Mīleſi hiſ illa addunt Periandrum Periader
 Cypſeli filium cum audiſſet oraculum Allyattis reddiſſe miſſe nunciū ad Thraſybu Thraſy-
 lum tunc mīleſiorum tyrannū: cuius in primis erat familiaris admonitum: ut aliqd bulus
 proſpiciendo ſibi cōſuleret in præſens. Et mīleſi quidem ita geſtū memorant. Alyat-
 tes autem ubi hæc ipſi nunciata ſunt. cōſeſti caduceatores mīletum mittit ad incēdas
 cum Thraſybulū: & mīleſis pactiōis tātū per diuinū templū adificaretur. Dum caduce-
 ator mīletum uenit Thraſibulus ait qui omne ſermonē plane p̄ſeruat in oratōe quid-
 nā Alyattes facere ſtauiſſet huiuscemodire machinatur. Quod fruenti in urbe erat
 uel ſuum ipſius uel priuatoꝝ: id omne in ſore congerit: præcipitq̄ mīleſiis ut cum ipſe
 ſignum dediſſet cuncti portaret & iter ſe comēſtatiōibus uterēt. Hæc Thraſibulus
 ea gratia fecit: præcepitq̄ ut caduceator ſardis cernens ſigentē frumenti ad ſuū eſſu-
 fum: & homines oblectationibus uacātes renūciaret Alyatti: quod & cōtigit. Nā ut
 illa conſpexit caduceator: Thraſybulūq̄ lydi mandata expoſuit: reuerſus eſt ſardis. Et
 ut ego audio ob nihil aliud iter eos pacificū ē. Sperās enī Alyattes uehementē p̄n- Mīletus
 riā rei frumentariæ mīleti eſſe: & populum ad extremū ſuūq̄ malōꝝ deueniſſe. Reuer-
 ſo illinc caduceatore audiebat contrariū atq̄ ipſe fuerat opinatus. Poſt hæc inter eos ita
 conuētum eſt: ut mutuo hoſpites eſſent ac ſocii proq̄ uno duo delubra apud affidum
 ædificauit. Alyattes ipſe ex morbo conuulſus. Et quæ ad bellum quidem Alyattis cum
 mīleſiis atq̄ Thraſibulo pertinent ita habuere,

Periader at Cypſeli filius fuit: is qui Thraſybulū ſidit: ait oraculū corinthi tyrā Periader
 nus. cui maximū miraculū fuiſſe oblatū populares ſui predicant & hiſ lēbū
 affentuntur. Arionē methymnā delphino inſidentē ad tenaron fuiſſe eue Arionis
 ſtum: q̄ erat citharcedoxe ſui ſeculi nulli ſecūdus: quiq̄ primus hominum quos nouiſ delphius
 mus & fecit & nominauit & docuit corinthi dithyrābum. Hunc arionem ſerūt cum Dithyrā-
 permultum tēporis triuiſſet apud Periandrum: concupiſſe in Italiam Siciliamq̄ nauibos
 gare: rufus parta ingenti pecunia uoluiſſe corinthum reuerti: & cum p̄ſecturus e t̄arē
 to eſſet: quia nullis magis q̄ corinthiis fideret: nauigiū uiroꝝ corinthioꝝ conduxiſſe.
 Cū autem tenerent iſtos Arioni inſidiatos: ut eo deturbato pecunia potirentur. Hoc il-
 lū intelligentē oblata eis pecunia mortē tantum fuiſſe deprecatum. Non perſuadenti
 nauitas iuſſiſſe: ut aut ſibi manus afferret: ut ſepulturā in terra nāciſceretur: aut ilico i
 mare deſiliret Arionem ad hanc difficultatem redactum obſecraſſent quādoquidem
 ipſis ita placitum eſſet: cernerēt ſe omni ſuo ornatu comprum: ſtantēq̄ ſuper ſoros au
 dirent cātantē: & cū decātāſſet ſibi ſe manus allatur: atq̄ iſtos permittētes. C Inuaſerat
 enim libido eos audiendi præſtatiſſimū inter homines modulatorem De puppe i me- Orchius
 diam nauem conceſſiſſe. Illum ſiduo ſibi omni ornatu: ac ſumpta cithara ſtantē ſuper cantus
 ſoros inchoaſſe carmen: q̄ dicitur orchium: eoq̄ depantato ſe ut erat d̄gnatus in ma

reiecit: & hos quidem cunsum tenuisse in corinthiis: ubi vero a iura delphino excep-
tum in tænarō fuisse trasuectum: & cum e delphino descendisset: corinthum eodem
habitu perrexisset: & tibi puenit quicquid cōtulerat enarrasset & perandrum quia nō
credere tenuisse hominē in custodia: ne quo prodiret: ceteris curauisse ut nauas ha-
beret. Eos acitos ubi affuerunt pconstatum: si quid de Arione memoraret: & reser-
tibus illum sospitem circa Italia agere fortunatumque: tarentum se relinquisset: Arionē ap-
paruisse eodem quo desinisset habitum: istos terrestres nihil aliud habuisse quā con-
uicti inficiarentur. Hæc corinthii ac lesbii aiunt. extatque in tænarō ingens Arionis ex-
are donarium super delphinum sedens: Porro Alyares lydus composito camyndius
bello: postea cum septem & quinquaginta regnasset annos: uita excessit: qui secunda
ex hac domo cum e morbo cōualuisset apud delphos dedicauit grādē in ex argēto pa-
teram. Itemque alteram ex ferro paruulam compabilem spectatione dignam inter om-
nia quæ sunt delphis donaria opus Glaucichii qui solus omnium cōpationem ferri
excogitauit.

Alyatis
rethnum

Glaucus
faber

Croesi te-
gnum

Bias pit-
tacus

Croesi po-
puli

Solon

DEfuncto Alyatti successit in regno Croesus annos natus quinque & triginta quā-
primus græcorū ephesiis bellum intulit. Vnde ephesii ab eo obsessi urbē dia-
naz donauerunt fune ex æde dianæ ad murum alligato. Est aut inter ueterem
urbē: quæ tūc obsidebatur & tēplum septem stadiis interuallū. his primis Croesus
arma intulit. Deinde carptim singulis ionum æolorumque alias in alios causas præten-
dens ut in quosque maximas reperire poterat. In quosdam etiā friuola causatus. Postea
uero quā græcos in asia subegit ad tributum pendendum: tunc cōstituit ædificatis nau-
bus aggredi insulāos. Ad quas cōpingendas cum omnia in expedito essent dicunt alii
Biaem priænum: alii Pittacum mitylæneum cum se sardis cōiubisset interrogatum a
Croeso nunquid apud græciā nqui esset respondisse quod illum a cōpingenda classe
inhibuit. Inquit enim insulāi rex decē milia equorum coemerunt hñtes in aīo aduersus
sardis: atque te exire in expeditiōem: & Crosum uera loqui ratum dixisse utinā dent dii
hæc insulanis mentem in filios lydog: ueniendi cum equis. Atque hinc excipientem dixisse
se uideris mihi rex cupide uota facturus: ut insulanos incōtinentē adipiscaris equitātes
haud absurda spe. Vex quid aliud insulanos optare censes quā simul ac audierint consti-
tuisse te aduersus se classē ædificasse: ut nacli lydos in mari itercipiant: teque per his græ-
cis quos tu in cōtinēte tibi adiecisti ulciscatur. Hac rōe delectatū admodū Crosum atque
inductum. (Est enī usus ille per quē scite dixisse) ab ædificāda classe: atque ita cū ionibus
qui insulas incolerēt: hospitium cōtraxisse. Interiecto tēpore subactis ferme omnibus
qui itra halym colūt. Nā pter cilices ac licios: ceteros oēs Croesus in suā potestātē re-
degit: qui hi sunt. lidi: phriges: mysi: marādini: chalibes: paphlagonēs: thraces: oetini: quæ
& bitini: cares: iones: doles: æoles: pamphilij hi subactis & potētia lydei um per Cro-
sum aucta contulerunt se sardis opibus florentes: cum ceteri omnes e græcia sophi-
ste qui ea tempestate erant pro se quisque proficiscentes: Tum uero Solon uir athenien-
sis: qui cum leges iubentibus atheniensibus tulisset decem annos per causam contem-
plandi nauigādo erat peregrinatus: ut ne quam legum quas cōdiderat abrogare coge-
retur. Nā hoc athenienses ipsi facere nequibant maximo iure iurando adacti adeas de-
cem per annos seruandas: quas ipsis Solon condidisset. Harum itaque legum ac contem-

plandi gratia Solon pergit profectus in aegyptum ad Hamafan se contulit: & sardin Hamafan
ad crocum. Et cum peruenit hospitaliter in regiam a Croco exceptus est: tuncque aut
q̄to q̄ uenerat die iussu croci ministri circumduxerūt hostem circa thesauros: ut quic
quid incant magna atq̄ beata esset arca. Contēptum cum cunctis: & ut sibi opportu
num fuerat intuitū talibus percunctatus est crocus, hospes atheniensis: quia multum ad
nos rumor de te emanauit ob tuam sapientiam: utq̄ disculationem: qui philosophia
pmulta uidendi gratia es peregrinatus: nō minime cupido incesu: cūcūctū te coque uidi
stis oīum beatissimum. Speras uidelicet se inter hostes beatissimū esse ita (cūcūctū). So
lon nihil admodū assentatus: sed ut res erat respondens. Ego uero inquit rex uidi beati
simum Teli atheniensem: qd̄ dictū admittat crocus istat interrogare: quae de te Tello
iudicat esse beatissimum. Quod inquit Tello in primū beneficiū sibi erant honesti
& boni: eoq̄ singulis liberis hīq̄ oīs sup̄stites: & cū hoc uita q̄tū in nobis sitū est bene
traduxisset: obitus splendidissimus obtigit. Si quidē plio qd̄ athenienses cū finis ge
sere apud cleusinā hic cū auxilio uenisset: hostēq̄ iugā uerisset pulcherrimā oppugnā
mortē. Quē athenienses quo loco occubuerat: eo loco publice hūuerūt: magnificēq̄
honorarūt: Multa de tello ac beata a solone referre: cūcūctū crocus interrogat: quēna
secundū ab illo uidisset putans haud dubie secundas se ptes cēlatū. Cleobin inquit ille & Cleobin
Bitonē: quippe his & gēus argiuū erat: & uictus sup̄editabat. Ad haec corpori robū
tātū ut & in certāibus ab opiter uictores exiret: & de his ista memorētur. Cū dies
sestus lunonis apud argios esset: oporteretq̄ oīo matrē hōy ad tēplū sēri bobus: ut
etis: hīq̄ boues ex agro eis ad horā praesto nō essent: iuuenes exclusi: & pote iugū sub
eūtes plaustrū praxerūt: quo mater uehebatur: & qnq̄ ac quadragita p̄stia trahē
tes ad tēplū puenerūt. Quibus cū haec scōssenti: & ab omni actu cōspecti fuissent:
optimus optigit uite exitus: p̄ quē deus iudicauit: satius homini esse mori q̄ uiuere. Nā
tum circūstātes argii laudibus tollere: uiti quidē cōsiliū filioy: scēminae uero eoy
matrē q̄ talibus filiis praedita esset: mater gaudio pfusa cum liberos scō tū fama ante
limulacrū stās: peata ē dea: ut Cleobi & Bitōi filiis suis daret id qd̄ optimū esset homi
ni cōtigere. post hāc p̄dicationē ubi sacrificarūt: epulatiq̄ sunt: quiescētē: i ipso delubro
nō sunt ap̄ius excitati: sed hoc uita exitu p̄fūctū: quoq̄ effigies tāq̄ uiuoy optimi exti
tissent argii factas apud delphos collocarūt. Et his quidē Solō secundas beatitudis ptes
tribuebat. Crocus at cōturbatus inq̄ hospes atheniensis ad conē tibi p̄ nulla cōtēnitur
nostra felicitas: ut ne p̄uatis qd̄ uiris nos aequarādos ducas. cui ille: me croce gnarū oō
numū iuidū cē & turbulētū d̄ rebus hūanis iterrogas. In diurno. n. tpe multa uidēt
q̄ nō uelit uidere: & tolerāre multa q̄ nolit q̄spia tolerāre. Proponāus. n. hōi terminū ui
tē ad septuagita ānos: q̄ ānicōstāt ex uiginti q̄q̄ milibz ac ducētis diebz: mēse itercaria
ri nō posito. Q̄ & si uelis reliquū ānoy ob hūc mēse plixius fieri: ut ora ad id qd̄ de ē esse
accedētes cōgruāt: mēses qd̄ itercalares supra ānos septuagita fiēt trigita q̄q̄ dies at
ex his mēsibus mille quigēti. hōy diey oīum qui sūt ad septuagita ānos uero uiginti
sex millia ducēti quinq̄ginta nullus p̄fusus q̄lē alius rē affert. Ita igitur croce oīo calāto
sus ē hō: uerū tu mihi uideris & diuitis ualde pollere: & p̄multoy hōiū esse rex: sed
qd̄ me iterrogasti nō dum te apello priusq̄ bñ uita defūctū te audiero. Neq̄. n. beatior ē
qui magnis opibus praeditus ē: eo q̄ diuinū nictū hēt: nisi cidē oīs p̄dito fortū
eōcesserit bene uita defungi. Et nī cōplures homines sunt per quā locupletes minime

Solon ad

crocum

Tello

Cleobin

Biton

luno

Numina

inuida

tñ beatū coplures itē mediocria hñtes patrimōia fortūata. **Q**uorū is q̄ diuitiis affluit sed
 nō beatus ē: duobus tātmō rebus ancillit fortunatū: at hūc illū pluribz. Ille ad cupidita
 tes ip̄ēdas: & ad gradē q̄ scidat offēsa supandā ualidior ē hūc & i illo i ferior ē i his duo
 bus q̄ bñ illi a fortūa denegatū excedit q̄ illoz i exp̄tus ē: q̄ p̄pera fruitur ualitudinē
 q̄ maloz exp̄s: q̄ bonoz libroz parēs: q̄ formosus ē: q̄ p̄ter hāc diē quocūq̄ recte
 obieris est quē q̄ris dignus q̄ uocetur beatus: prius tñ q̄ ad obitū puenit nequa
 beatus appelladus sed fortunatus: q̄ oīa cōseq̄ q̄ diuis hō ip̄ossibile ē: sicut nec uita re
 gio cuncta sibi ip̄s suppeditat: sed aliud hñt alio idiget: q̄ tñ hñt pluria ea ē optia quē ad
 modū & hōis corpus unū aliq̄ nō ē cōsumatū: q̄ aliud hñt alio uacat. **Q**uīq̄s at̄ ho
 rum pluria p̄petuo habuerit dehinc placido aīo e uita excesserit: hūc ap̄d me nō ē hoc
 uelut rex dōari meretur. **O**īs rei oportet inspicere exitū quo sit euasura: quoniā mul
 tos deus q̄bus fortūas suppeditat: iteradicus euerit. Hāc Solō neq̄ affectado Croe
 so nequillius cum mōmētū faciēdo locutus dimittitur. Saneq̄ est uisus esse idocustus
 qui bonis p̄ntibus p̄termissis iuberet omnia rerum inspicere exitum.

Croci f. **P**ost obitū Solōis i gēs deoz idignatio. **C**ut cōdicere licet **C**rociū excepit: q̄ se
 lii **P**ip̄ū otum hōiam beatissimū arbitaretur. Cui statī q̄scētī sōnium oblatum
 ē ueritatē indicēs maloz q̄ circa filiū erāt euētura. Erāt at̄ croci liberi duo: quo
 Atys filiū alter q̄ mutus iutis erat: alter iter aq̄les oī iure lōge prius nō ē atys. Hūc itaq̄ atym
 us croci significat sōnium fore ut ferrea cuspis traiectum interimeret. **E**xpectus & secū
 Croci sō re uersas sōnio tēdus ducit filio uxorē solitū p̄felle copis lydoz: post hac ad tale mu
 nium neq̄q̄ dimittit: iacula & hastas oīa q̄ huiusmodi: q̄bus hōies in bello utuntur: e
 porticibus amouēs in thalamos isert: neq̄d suspēsū in filiū decideret. Cum autem
 nuptias filii in māibus hēret: aduēt sardis q̄dā calamitate p̄ditus māibusq̄ nō puris na
 tione phryx regio ex genere. Hunc cum ad ades Croci uēisse: ex rituq̄ dōestico ut sibi
 exp̄ari liceret: orasset: Crocus exp̄iauit. Modus exp̄iadi p̄p̄modum is ē apud lydos
 qui apud gracos. **V**bilegitima peregit Crocus p̄cōctatus est unde ille qui nā foret in
 quies homo quis tu & unde e phrygia p̄fectus domesticus mihi factus es: & quē uize
 aut quā forminam interemisti? **A**d quē ille respondit. **M**idis ego Gordii rex sum filius
 nomine Adrastus: quia fratrem meum ipsius imprudens interemi. **A**dsum eiectus a
 phryx patre & omnibus rebus exutus. **C**rocus inuicē ad cū his uerbis inquit. **E**x uiris nobis
 amicis oriundus es: & ad amicos uenisti hūc in nostris edibus tu mācs: nullius rei indi
 gebis. **I**stam porro calamitatem quam leuissime ferendo plurimum lueris facies. **A**tq̄
 ille quidem apud Crosum domicilium habuit. **V**erū per hoc idem tempus apud olym
 pus **O**lym Mysiā aper eximīe magnitudinis extitit: qui ex hoc monte progressus mysoz
 Aperi my sed ab eo acceperant. **A**d extremum missis ad Crosum nunciis ita dixere. **A**pparuit
 siz rex apud nos maxima res aper qui agrestia corrumpit opera: quē studiosissime captā
 tes interimere tamen non ualuimus. **N**unc itaq̄ te obsecrāus: ut nobiscū filiū tuum ac
 delectos iuuenes canesq̄ mittas: quo beluā e regione tollamus. **H**āc illis p̄cāntibus
 Crocus somnia memoria repetens ita respondit. **F**ilii quidem mei nolite amplius face
 re mētionē: neq̄ enī cū uobis dimittere nā ē nouus maritus: & nuptialia sunt ei cordis
 Lydoz tamen delectos & uēatores oēs cū canibus una mittā: mādaboq̄ cunctibus ut
 q̄ p̄optissime uobiscum belluā de regiōe summoueāt. **H**āc Crocus rēpōdit. **C**uius

uerbis cū cōtēti nō essent mysi iſteruēit Croſi filiū: atq; dīcī q; quāz mysi p̄ccārent: & Croſo negāte cū illis miſſurū se filiū. Hāc iquit ad eū adoleſcē. Pater quāz nobis ante hāc aliq̄do hōſtīſſima ac magnificētīſſima erāt uel ī bella uel ī uſatīōes cūdo ſpecimen ſui dare. Horum utroq; nunc excludum me tenes nulla ī me animaduēſa neq; ignauia neq; ſocordia: quibus nam me oculis conſpici oportet euntem ī ſorum: atq; illinc redeuntē qualis ciuib; qualis uxori recens nupta uidebor? cui illa uiro uidebitur nupta? Proinde me tu aut ſinas uenatū ire: aut oratōe pſuadeas potiora iſta eē quāz facis? Cui rēpōdens Croſus fili inquit neq; q; ingauia neq; q; aliud q; p̄piā ī iocūdū mihi aīaduēterē ī te hāc facio: ſed uſum qđ ī ſomnis mihi oblatū ē dixit te breuis xni futūz: qui p̄pe ferrea piturū culpide: Cuius uſi gratia & has maturauī nuptias: nec ad ea quāz ſuſcipiūtur dimitto obſeruans ſi quo pacto quēa te dum uiuo a clade ſubtrahere: filiū enī mihi unicus es. Nāq; alterz auditu captū p̄ nullo mihi exiſtimo. Ad quē uiciſſim adoleſcens. Pater iquit tibi equidē ignoſco agētī circa me cuſtodīa quitalē uideris uſionem. Verū tu illā nō p̄be p̄cipis: quāC quoniā te latet. & aquū me tibi iſterpretari. Ais tibi ſōnū oñdiſſe me ferrea piturū culpide. At uero quāz nā māus ſū: quāz ue culpis ferrea q; tu p̄timeſcas: Nā ſi dēte dixiſſet: aut aliquo huius ſimili piturū me deberes facere q; facis. nūc autē dixit culpide. Quare cū non ſit nobis pugna cū uiris: ire me ſinas. Et Croſus euincis me iquit fili iſta loquēs de ſōno itelligēdo. Quā p̄pter ut abs te uictus tibi īdulgeo: ueniāq; do cūdi ad uēatōem. Hāc locutus Croſus adraſtū phrygē accerſit: eiq; ubi affuit talia iqt. Ego te Adraſte calāitate p̄ditūC nō īgrato tibi hāc ex p̄bro & expiaui & receptū dōi habeo oēm ſuppeditās ſūptū. Nūc ergo d̄ me q; prior dēte bñ meritis ſū debes iūicē bñ mereri: cuſtodē te opus ē eē filiū mei uēatu p̄ficiſcētis ne q; iſter uia oculti graſſatores ī ueſtrā p̄niciē p̄deāt. Ad hāc tua iſter eſt eo te uadere ſuū ſplendor ex opibus extitit qđ tibi paternū ē: & p̄terea q; a robur adeſt. Cui Adraſtus ego iqt rex ī iſtud certamē alioq; nō p̄gerē: quē tali calamitate affectū neſas ē ad aq̄les ſe conferre fortūatos: aut uelle iſter eos adeſſe: a quare & frequēter me ipſū cōtinui. Nūc quoniā tibi hoc ī aīo ē cui gratificari debeo & gratiā referre p̄ bñficiis: iſtud exequipatus ſū: ſi liūq; tuū quē me cuſtodire iubes: expecta ī cōlumen reditūz cuſtodis cā. Poſtea q; his uerbis Adraſtus Croſo r̄ndit: & mox apparata res eſt uiris delectis iuuenib; q; & canibus diſcedit. Qui ubi ad montē olympū puenere beluā idagant: inuentā circūfuſi iaculis inceſſūt. Ibi hoſpes is q; a crede fuerat expiatus: & uocabat Adraſtus: uibrato ī aprū iaculo nō illū ſed fruſtrato ictu filiū Croſi adeptus ē. Iſte culpide ictus uocē ſōni Atys iſpleuit. Quod factū quidā ad Croſo nūciandū cucurrit: perueniens q; ſardis pugnā mors illi & filij necē indicauit. Croſus mortē quidē filij p̄turbatus nō nihil tamē ægrius ferebat: q; is eum necauerat quem expiaſſet a clade. Et cum pergrauiter clada ſuam lamentaretur: Iouem expiatorem inuocare teſtificās quāz ab hoſpite paſſus eſſet. Inuocare etiam hoſpitalem & familiarem hunc eundem nominans deum. Hoſpitalem quidem uocans q; in domum excepīſſet hoſpitem percuſorem filiū ſui ignarus ſe paſcere. Familiarem uero q; quem pro illius cuſtode miſiſſet: eum comperit hoſtiliſſimum. Secū dum hāc lydi affuerunt qui mortuum afferebant: poſt ipſum interfeſtor ſequēbatur ſtans autem hic ante cadauer ſeſe Croſo tradebat: manus protendens iubenſq; ut ſe ſuper cadauer maſtaret: referendo tum priorem calamitatem ſuam: tum quoniam ſuum etiam expiatorem iſter miſſet. ſibi uiuendum ampliū nō eſſe. Hāc croſus audiens

Adraſti
tades

& ſi in tanto domeſtico luſtu poſitus tamen Adraſtum miſeratus eſt ad eumque inquit: Habeo abs te hoſpes omnem ſatiffactionem: quoniam teipſum morte condēnas. Neque uero tu huius mihi cladis auſtores: niſi quatenus id feciſti imprudens. ſed deoꝝ quiſpiam qui iam mihi uentura ſignificauit: Et Croſus filiū ꝑ ſua dignitate ſepeliuit. Adraſtus autem Gorgij filius Midis nepos is qui tum fratris: tum expiatoris interfectoꝝ extiterat ubi ſilentiū fuit ad ſepulcrū ignoſcentibus ei hoibꝫ: ob quæ ipſe grauiffime afflictabat ſe de ſupbuſtū traſfodit: Croſus filio orbatus ingēti luſtu duos ānos egit.

Græci
oracula
Branchi-
des
Tropho-
nius

Quem luſtum poſtea finiuit Aſtyagis Cyaxaris filij dominationē a Cyro Cabyſis filio ſublata: & rebus perſarum augelcētibus: atque in ſollicitudinē uēit ſi quæ ratioē poſſet potentiam perſicā prius quā magna efficeretur occupare. Sub hac ſtatim cognationem tentare ſtatuit uaticinia quæꝫ apud græcos quæꝫ i africa eſſent. Aliis alio dimiſſis: quibusdam delphos: quibusdam dodonā: non nullis ad Amphiarū ac Trophonium: Sunt qui ierunt ad branchidas oræ mileſiæ. Atque hæc ſunt græci: ad quæ conſulēda Croſus miſit oracula. In africa uero ad Hammonem alios reſponſa petituꝝ dimiſit. Omnes autem exploratum oracula quid ſentirent: ut ſi conſentanea i uero deprehenderentur: ſecundo loco de ſuis tentatum mitteret: nūquid i perſas expeditionem moliretur: Mittens itaque ad oracula tentanda lydos: hæc dedit mandata ut qua die ꝑſciſceretur ex ſardibus ab ea reliquum tēpus ſupputātes quotidie oraculis uterentur ſciſcitanes quidnā faceret lydorum rex Croſus Halyati filius: & quæ ſingula oracula reſponderent: Id oē conſcriptum ad ſe referrent: Quid cætera reſponderint oracula a nemine commemoratur. At apud delphos ſimul atque ingreſſi ſunt lydi domum conſulturi deum: & ſcitaturi quod ſibi eſſent iniunctū: ꝑꝫ hia hexametro tenore hæc inquit Noui ego quis numerus ſabuli meſuraque ponti. Mutum præcipio: ſantis nihil audio uocem: Venit ad hos ſenſus nidor teſtudinis acris. Quæ ſimul agnina coquitur cum carne lebetæ. Qui ſuper eſt ſtratus: ſtratū cui de ſuper eſt æs. Vel Noui ego harenarū numerum ſpaciūque profundū. Vel. Noui ego harenarū numerū modios & aquarū. Vel. Aequibꝫ eſt ſpaciū numerus mihi notus harenæ. His oraculis quæ ꝑꝫ reddidit conſcriptis lydi digreſſi ſardis rediere: Cumque alij quos circummiſſerat Croſus affuiſſet: tunc ſingula aperiens quod ſcriptum eſſet inſpexit: quorū quidē nullum probauit. Vbi autē illud delphicū audiuit protinus adorauit: atque admiſit exiſtimans ſolam eſſe apud delphos uaticinationem: quippe quæ cōpererat quod ipſe ſciſſet. Etenim poſtea quā ad petēda oracula ꝫ nūcios dimiſerat obſeruato ex omnibus diebus præcipuo tale quiddam eſt machinatus commentando ea quæ ad deprehendendū & ad differendum ardua forent. Teſtudinem pariter & agnum cōciſos in æneo coxit operculo æneo impoſito. Atque ita e delphis Croſo reſpoſum eſt: Ex Amphiarai uaticinio quidnam reſponſum ſit lydis cum in ſacro illo rite ſacrificaffent: non queo dicere. Nam de eo nil fertur aliud quā quod & hoc Croſus uerax eſſe uaticiniū exiſtimauit. Poſt hæc ingentibus hoſtiis deum qui eſt apud delphos exorandū ſtatuit. Immolauit enī pecora quæ fas eſt imolari numero tria milia. Fultra & aureata argenteaque ad hoc ꝑꝫ alas aureas & amictus purpureos ac tunicas ingenti pyra extructa cōcremauit: ſperās aliquanto magis his rebus propiciari deū. Miſſis etiam lydis omnibus ut ſua ipſorum quicquid tale haberet quiſque immolaret. Quo ex ſacrificio cū imenſia uiris auri deſluxiſſet: ex ea dimidiatos lateres deformauit longiores ut inſcripſit ſex palmoꝝ: breuiorē trium: craſſitudine palmarum numero centum decem & ſeptē: quorū quattuor erant

Lateres
aurei

auri excocti singuli pondo duorum & dimidii talenti. Ceteri uero auri albi pondo binum talentorum. Fecit leonis quoque effigiem ex auro excocto decem talentorum pondo: quileo dum templum delphicum deflagrauita semilateribus decidit. Super illos enim us erat collocatus: & nunc in corinthiorum thesauro repositus est pondo sex talentorum atque dimidii eliquatis tribus talentis ac dimidio. Hæc Croesus ubi perfecit delphos misit. Cuique eis hæc alia duas grandi forma pateras auream argenteamque: quæ aurea itra Patere tribus templum ad dexteram posita erat. Argentea ad sinistram: quæ & ipsæ cum templum aureum incensum est amotæ fuerunt: aureæque in elazomeniorum thesauro posita pondo talentorum octo & dimidii. Præterea minarum duodecim argentea ad suggrundam angulitæ: plis sexcentarum amphorarum capax in quam miscbatur uinum a delphis Theophrastia festo opus: ut delphici iurati Theodori famii ut ego arbitror. Non enim mihi uidetur opus temere factum. Misit præterea dolia argentea quattuor: quæ in corinthiorum thesauro stant. Donauit item aquiminaria duo: aureum argenteumque: quorum in aureo superscriptum est donarium esse lacedæmoniorum: non recte superscriptum: quonia & hoc Croesi est. Sed quidam delphorum gratificari lacedæmonis uolens inscripsit: cuius nomen ego cognitum habens: non tamen promam. Verum pueriper cuius manus fuit aqua: lacedæmoniorum est sed eorum neutrum aquiminare. Alia quoque cum his permulta Croesus dona misit non insignia. Item fulia ex argento orbiculata: nec non mulieris simula crum tricubitale: quod delphi narrat esse effigiem pistricis Croesi super hoc donauit uxoris suæ monilia a collo pendetia: ac zonas quæ delphos Croesus transmisit. Amphiarao insuper cuius & uirtutem audisset & cladem: donauit clipeum ex auro totum: totaque ex auro solido cuspidem: & xystum cum suis iaculis aureum: quæ ambo ad meam usque memoriam apud thebas reposita fuerunt in Ismeni Apollinis templo. Hæc dona lydis qui portaturi ad oracula erant Croesus iniunxit ut interrogaret nunquid aduersus persas proficiscatur in expeditionem: & num quem socialem ascescat exercitum. Atque hi quidem hæc interrogauerunt. Oraculorum autem in idem concurrebant sententia prædicentes Croeso fore: ut si arma persis inferret: magnum imperium euerteret. Consulebatur tamē ut potētissimos quosque graecorum ad comparandos sibi socios exquireret. His responsis relatis atque auditis Croesus ita elatus animo est: ut omnino conciperet spem se euerfurum esse imperium Cyriac rursus mitteret delphos ad Pythiam dona singulos uiros: quos illic multos esse audiebat bios auri stateres. Ob quod nūera delphi uicissim Croeso lydisque darent primas in consulendo oraculo partes: primūque in sedendo locum atque in uinitate: & ius perpetuum cuique uolenti ascribi in numero delphorum. Donis Croesus persecutus delphos tertio uaticinium poposcit: quod uidelicet illud uerax sibi esse cōperisset. poposcit autē nūquid diuturnum foret imperium sibi: Cui pythia in hæc uerba respondit. Regis apud medos multo iā sede potito. Tūc ad scruposum fugere heremum strenue lyde. Nec præstare nec ignauū te esse pudendum. His ex uersibus cum allati essent multo magis quam ex cæteris uoluptatē Croesus ac cepit sperans fore ut nunquam apud medos mulus pro uiro regnaret: & proinde nec ipse Croesus nec posteris sui principatu abrogarentur. Post hæc putauit sibi curandum: ut potentissimos quosque graecorum sibi conciliaret. Idque uestigando comperit lacedæmonios

atq̃ athenienses eos esse quod alteri in dorico genere alteri in ionico antecellerent. Nam de his ita antea iudicabatur: cum ab initio altera gens foret pelasgica: altera hellenica hoc est græca: quarum hæc nunquā solum mutauit: illa assidue multumq̃ est peruagata. Etenim sub Deucalione rege oram phthiotidem incolunt sub Doro. Hellenis filio tractum: qui ad ossam & olympum iacet non inueit. Vnde a cadmeis cicta coluit in pidno locum quem uocant macedonum. Rursus in dryopidem contigit: atq̃ ita in peloponnesum uenit: doricaq̃ cognominata est. Quia lingua pelasgi sint usi: affirmare non possumus: sed coniectura signorum licet dicere eadem qua nunc pelasgi utuntur. qui supra Tyrenos urbem crettonem incolunt: quodam tēpore finitimi eorum qui nunc dores uocantur: tunc incolētes regionem: quæ nunc thessalia nominatur: & placiam: & scylacem: cum pelasgi habitarent ad hellespontum: qui contermini atheniensium erant aliaq̃ omnia pelasgica oppida nomen immutarunt. Qui bus signis coniectantes oportet dicere pelasgos barbaram linguam fuisse: & si tota gēs pelasgica talis erat: gentem atticam utpote pelasgicam cum in Hellenes: id est græcos transiit linguam simul istorum perdidisse. Etenim neq̃ crettonitarum loquela cū ullo circa populorum consentit: & placianorum ne secum quidem ipsa. Per quod declarant quam linguæ figuram optinebant cum in hæc loca transierant: eandem se nunc conseruare. At natio hellenica: id est græca ex quo existit eadem lingua semper est usitata mihi uidetur: ideo imbecillis quod ex pelasgica fuit abscessa: & ex quo initio profecta: mox in multas gentes augetens tum aliarum: tum præcipue barbararū frequentia se ad illam conferre. Quæ causa mihi uidetur fuisse curgens pelasgica q̃ græca effecta: nequaquā magnos profectus fecerit. Ex his igitur gētibus atticā Crœsus audiebat optineri: oppressamq̃ esse a Pisistrato Hippocratis filio. Hic enim ea tēpestate tyrānus athenis erat. Cuius patri cum priuatus spectaret olympia: ingēs contigit portentū. Nā cū hostiā immolasset Ahena ut iposita erāt plena & carne & aqua absq̃ igne efferbuerunt: ita ut aqua redundaret. Quod portentū cōspicatus Chilon lacædemonius: qui forte aderat: suadet ei primum ne uxorem fecundam duceret domum. Secūdo loco si uxorem haberet eiiceret: & si quidem ex illa filium sustulisset abdicaret. Huius cōsilio non persuasus Hippocrates hunc postea Pisistratum filium sustulit: qui in seditiōe litotalium: quibus præerat Megades Alcimconis filius: & campestriū: quibus præerat Lycurgus Aristolandi filius. tertiam seditionem excitauit tyrannidē affectans: contra etisq̃ seditionis per causam tutandi mōtanos huiusmodi rem machinatur. Seipsum ac par mularum cum uulnerasset: agitauit illas i forum tanquam elapsus ex hostibus: quem rus proficiscentem illi proflus iterimere uoluissent. Orare populum: ut aliquid custodiæ circa se habere permitteret: cum prius specimen sui in expeditione: qua cōtra megareas præfuerat. Capta Nisæ: aliisq̃ præclaris operibus editis: populus atheniēsis ita deceptus dedit ei quosdam e ciuibz delectos pro satellitibus: nō qui hastas: sed cluas ferrēt Pisistratum sectantes. Cum quibus ille impetu facto arcem occupauit: & ius tyrannide atheniensium imperio potitus est: nullas neq̃ dignitates quæ erant perturbas: neq̃ consuetudines transferens: sed cōstitutis adhærescens: urbem bene atq̃ commode exornauit. Eum tādē nō multo post tempore milites Megadis: & Licurgū: qui idē senferant eiecerūt. Hūc in modum Pisistratus primū athenas: tyrannidēq̃ nōdū ualde stabilitā amisit cuius eiectores rursus iter se seditiōes reditegrauerūt. In q̃ seditiōe megades satagens Pisistratum misso caduceatore inuitat nūquid uehit filiam capere uxore

Accipiente conditionem Pisistrato: initur consilium de illo restituendores ut ego inter-
 preteror longe stultissima: quoniam inde a priscis temporibus responsum erat græ-
 cam gentem dexteriorem esse q̄ barbaram: & magis ab ineptiis abhorrētem: & si athe-
 nienſes inter græcos feruntur sapientia principes: ex quibus fuerunt isti qui talia sunt
 machinati. Erat in tribu pæanica mulier nomine Phya tribus digitis minus sta-
 tura quattuor cubitorum: alioquin formosa. Hanc mulierem omni armatura cum
 instruxissent in currumq̄ sustulissent composita in eum habitum quo uenustissima
 uidenda esset in urbem agūt: præmissis præconibus emissariis: qui cum in urbē ueni-
 rent hæc mandata exquerentur ut dicerent. Athenienſes bona mente excipite Piſi-
 stratum quem Minerua ipsa præcipuo inter homines honore prosecuta in suam redu-
 cit arcem. Et hi quidem passim uadentes talia prædicabant: statimq̄ rumor emana-
 uit in tribus Mineruam reducere Piſistratum. Qui in urbe erant credentes mulie-
 rem ipsam deam: foemine supplicauerunt pariter & piſistratum acceperunt. Hunc
 in modum quem diximus recuperata tyrannide Piſistratus ex pactione quam inierat
 cum Megade illius filiam duxit uxorem. Verum cum & filii essent ei adolēcentes:
 & qui oriundi forent ex Alchmeone dicerentur obnoxii esse crimini piſiculari nolens
 ex nouo coniugio liberos tollere: haud legitime coibat q̄ uxore. Quam rem cum i-
 ter illicita occultasset: postea ad matrem retulit enuntiaret id: nec ne: mater uiro indi-
 cauit. Id iste iniquo animo ferens se a piſistrato contumelia afficiut erat iratus mili-
 tes homini inſenos reddidit. Quæ fieri piſistratus contra se anima aduertens e regiōe
 prorsus abcessit: & ubi eretiam peruenit una cum filiis deliberabat: & cum sententia
 Hippia præualuisset de tyrannide rursus recuperanda aliquot ciuitates excitauerunt:
 quæ ipsis non nihil beniuolæ erant: & cum aliæ complures pecuniæ multum contule-
 runt. Tum uero thebani plurimum: post hæc non ita multo interiecto tempore om-
 nia ad reditum eis in expedito fuerunt. Nam & ex pelloponnēdo argiui aderant mer-
 cede conducti: & Naxius quidam nomine Lygdamus: qui ultro adueniēs plurimum
 studii exhibuit allatis & pecuniis & copiis. Profecti ex eretria āno uertēte redierūt: &
 primum in attica marathōnem occupauerūt. Ad quos interea ibi castra habētes cum
 seditiosi ex urbe se conferebant: tum alii ex tribubus confluebant: quibus erat tyrānis
 q̄ libertas iocundior: atq̄ ita congregabantur. Dum piſistratus pecuniam cogit: &
 marathōnē tenet: Athenienſes qui intra urbem agebant: rem nullius momenti fece-
 runt. Ac ubi acceperunt eum ex marathōne urbem uersus mouere: ita demū ad se de-
 fendendos obuiam tendunt. Et dum isti cum omnibus copiis īfēsti in illos: & illi circa
 piſistratum e marathōne digressi contra urbem irent: & in eundem locū cōuenissent:
 perrexerunt ad mineruæ pallenidis fanum: alitrinsecusq̄ arma posuerunt. Hic diuina
 pompa fungens Amphilitus Acarnan uir ariolus: Piſistratum cui assistebat adiit: atq̄
 hæc hexametro carmine uaticinatus ē iniquiēs. Est nummus proiectus: itē sunt retia
 tenta: Nocte meāt thynni claro sub sidere lunæ. Hoc ille oraculum diuino afflatus spi-
 ritu reddidit. Quod oraculū piſistratus cōiectans: & se accipere affirmās: ī atheniēſes
 urbe egressos copias ducit. Ad illi tūc ad prādiū se cōuerterāt: & secundū prandiū par-
 tim ad somnū. In hos īpetu dato hi qui cū piſistrato erāt in fugā uertūt. Quibus fu-
 giētibus solertissimū consiliū piſistratus ex cogitauit ut atheniēſes nec amplius caperē-
 tur: & tñ dissiparent: pueros iussos cōscendere equos p̄mittit: qui assequēdo fugien-
 tes mandata piſistrati dicerent: iuberentq̄ eos bono animo esse & ad sua quēq̄ abire

Ita audientibus dicto atheniensibus Pisistratus tertio potitus athenis tyrannidē stabi-
 liuit tum auxiliorum copiis: tum pecuniarum prouentibus partim a flumine stry-
 mone comparatis: filios quoque eorum atheniensium qui perstiterant nec uestigio fu-
 gam fecerant pro obsidibus sumptos in naxum transtulit. Hanc enim insulam bello
 subegerat: Lygdamoq; permiserat: cum ante hæc etiam delum insulam ex oraculis ex-
 piasset. Expiavit autem sic. Quatenus profectus a templo ferebatur catēus ex omni
 loco mortuos effodit: in alium eiusdem insulæ locum transtulit. Igitur Pisistratus ty-
 rannide potitus est atheniensium: aliis in præliis: cæcis aliis una cum Alcmeonidis dono
 pro fugis. Hunc ita atheniensibus imperantē ea tempestate Croesus audiebat: lacedæ-
 mōios quoque magnis cladibus ereptos: & iā tegeatibus bello superiores esse. Qui p-
 per sub leonte & Hegeside in sparta regnantibus cum cætera bella prospere gessissent:
 in tegeati tamen succubuerunt. Nam iam inde ante istos fere ex omnibus græcis p-
 sime morati fuerant tam circa se quàm circa hospites: nullo consuetudinis conuersationisq;
 commercio: quæ instituta in melius mutauere Ligurgo: inter spartiatas probata uiro
 Licurgus
 spartiatas
 delphos ad oraculum profecto. Cui statim atrium ingressio Pithia hæc iquit. Ad mea
 uenisti præpinguia templa Licurge Grate Ioui: & cunctis qui testantur olympi.
 Ambigo uatiner sis utrum uir ne deus ne. Sed multo magis esse deum te spero licut
 ge. Nonnulli præter hæc aiunt Pythia ei differuisse instituta: quæ nunc a spartiatis ser-
 uantur. Ipsi tamen lacedæmonii uolunt licurgum cum esset tutor & idem patruus leo-
 Leobo-
 tus
 botis spartiarum regis & cætera hæc attulisse. Siquidem cum primū tutor factus ē: om-
 nia iura immutauit: deditq; operam ne quis ea præteriret. Deinde quæ ad bellum per-
 tinerent iusiurandum conuentus commensationes super hæc instituit tribunos plebis &
 phoros ac senatores. Ita illi ad rectum uitæ genus translatisunt a licurgo. Quem uita
 defunctum delubro ædificato egregie colunt. Ex quo cum bonitate solitum non exi-
 gua hominum copia discurrerunt statim: ac benigne rē gesserūt. Nec amplius cōtenti
 ocio frui cum se arcadibus præstantiores esse arbitrantur: de omni illorum tetra ocu-
 panda oraculum delphicum consuluerunt: quibus Pithia respondit. Me petis arcadiā
 multis petis haud tibi tradam. Multi apud arcadiam uescētes glande uirunt. Qui te
 reiciunt: tibi ego haud inuidero quicquam Saltandum tegeā plāta plaudēte daturus.
 Utq; queas capum metiri fune feracem. Hæc responsa ubi accepere lacedæmonii a cæ-
 teris arcadibus abstinentes bellum intulere tegeatibus ferentes secum cōpedes uideli-
 cet capti uero freti oraculo tanquam essent ipsi redacturi tegeatas in captiuitatem. Verū
 congressi prælio ac fugati quicunq; eorum uiuisunt capti eisdem quas ipsi attulerūt cō-
 pedibus i ductis campum tegeatem metiri fune coluerūt. Compedes quibus uicti fue-
 rant ad nostram usq; memoriam incolumes fuere circa templū Mineræ Alex apud
 tegeā suspensæ atq; superiore quidē bello lacedæmonii aduersus tegeatas assidue sem-
 Anaxan-
 dridas
 Ariston
 per male pugnauerant. Croesi tamen ætate & Anaxandridæ Aristonisq; regum suorum
 longe superiores contra eosdem extiterunt hunc in modum tales effecti. Cum semper
 in bello a tegeatibus repellerentur missis delphos cōsultoribus: oraculum sunt sciscita-
 ti: quemnam deorum placarent: ut tegeatum uictores existerent. His Pythia respon-
 dit: id fore si ossa Orestis filii Agamemnonis referrent. Cuiusurnam cum nequirent
 Orestis
 ossa
 iuenire rursus ad deū mittūt de loco sciscitatum in quo situs Orestes esset: Hæc nūciis
 interrogantibus ita Pythia inquit. Est pars arcadiæ tegeæ i regione patēti Hic duo flāt
 uenti uiperuchemēte coacti. Forma hostis formæ & plagæ superindita plaga. Hic aga-

mēonides terra omni parētē tenetur. Quo tu sublato tegea sperabere uictor. Vbi
 hæc audierunt: nihil tamen minus inuentione frustrabatur: & si omnia disquērētes do-
 nec Lyches unus spartiarū eorū qui benemeriti uocantur comperit. Sunt autem be- Benemeriti
 nemeriti ex ciuibus semper militia equestri perfūctis quini quot anis: qui quo ano ex
 equitibus spartatis exeunt: ne torpedant alius alio mittuntur. Ex his lyches cum esset Lyches
 rem apud tegeam adinuenit: fortuna pariter atq; solertia usus. Nam cum lacedæmōis
 ac tegeatibus hoc ar: no commercium mutuo se ad eundem effecti: & iste in araria officinā
 uenisset: intuebatur ferrum dum procudebatur: quo in spectaculo admirandū ani-
 maduertens: faber ararius intermisso opere quantomagis Laco inq; hospes admira-
 rere si idem: quod ego tu nosse: qui tanto opere admiratis ferrariū opificiū. In hac eni
 sorte puteum facere cum uellē: incidi in sepulchrum septē cubitoꝝ: & quia scerdulus
 eram oīo fuisse maiores q̄ nūc sunt homines: aperui undiq; mortuū æqualia atq; sepul-
 chrū longitudine: quā ubi mensus sum iterum obrui. Hæc illo referente quæ uiderat
 Lyches considerans coniecit hunc ex oraculo esse Orestem hac uidelicet cōiectura Orestes
 duos quidem quos cernebat excussoris folles totidem comperit esse uentos. Incudē cubitōꝝ
 uero & malleū formā formæ hostē: ferrū uero quod procuderetur plagā super inditā septem
 plagā ac ratione coniecitabat q̄ in plagā hominis ferrum iuentum est: hæc itaq; secū
 agitans spartā regressus rē oēm lacedæmonius refert. Illi ex cōposito hoīem criminis cō-
 uictum exilio damnant. Qui in tegeam profectus: & calamitatem suam referēs fabro
 excussori conducit ab eo nolenti uendere cortem. Ibiq; aliquādiu habitās ubi rem co-
 gnouit effossos sepulchro ossa collegit: eaq; portās spartam rediit. Quo ex tēpore lacedæ-
 moniū quotiens cum tegeatibus congressi sunt superiores extitere. Adeo ut multū
 iam peloponnesi eis pareret. Hæc itaq; omnia Croesus audiens misit nuncios spartā cū
 muneribus ad rogandā bellisocietatem iussos dicere quæ oporteret. Ii postquam per-
 uenerunt nos aiunt Croesus misit lydōꝝ aliarumq; gentium rex ita inquit. Lacedæ-
 moniū quoniā deus oraculum reddidit: ut græcam mihi societatem asciscerem: & uos
 inter græcos atecellere audis: statui uos mihi in societatem ex oraculo prouocādos ad
 ineundā mecum quam cupio amicitiam atq; societatem citra dolum fraudemq;. Croe-
 sus hæc per legatos nunciauit. Quorum aduentu lacedæmonii: qui & ipsi oraculū au-
 dierant gauisi: foedus cum eis hospitii societatisq; iniierunt. Etenim iam antea intercede-
 bant nonnulla Croesi in lacedæmonios beneficia. Nam cum illi misissent sardis ad au-
 rum cōmendum quo usuri erant in id simulacrum: quod nunc positum est apud laco-
 nicam in thornace Apollinis eo auro sunt a Croeso donati. Qua de re lacedæmonii
 quodq; se amicos ille delegisset: societatem admiserunt: & hoc denunciāti sese para-
 tos exhibuerunt. Quod ubi fecerunt pateram æneam labiorum tenuis frequentibus
 animalibus cælatam triginta amphorarum capacem dono afferebant uolentes. Cræ-
 sum remunerari: sed eam sardis non pertulerunt propter alterutram harum quæ fe-
 runtur causarum. Lacedæmonii quidem aiunt hanc pateram cum ferebatur sardis cū
 samum appulsi essent: a samis fuisse interceptam: qui cognita re nauibus istos longis
 aggressi fuere. Ipsi uero samii lacedæmonios qui pateram portabant sero uenientes
 cum audissent Croesum caprum esse cum sardibus illam in samo uendidisse uiris pri-
 uatis: qui eam Iunonis templo dedicauere: & illos qui uendidissent spartam reuersos
 forsitā dixisse a samis sibi fuisse ereptā. De patera ita res se habet. Croesus elusus ora-
 culo aduersus cappadociā exercitus cōparabat spe & Cirum & potētā psicā euerdēdi.

Sādanis Cui in hac apparāda expeditione occupato: Lydus quidā nomine Sādanis & antehac pro circumspecto habitus & ob hāc quā dixit sententiam plus nominis apud lydos cōsecutus: hunc in modū Crōso cōsultuit. Aduersus tales uiros expeditionē paras rex q coriacea subligacula: qui e corio reliquā uestē ferunt: qui non quibus stolunt cibis uescuntur: sed quos habent utpote regionem asperā incolentes. Ad hāc potu nō uini utuntur sed aquae: non ficos ad comedēdum nec aliud quicquā boni hñtes. Quibus cū nihil sit qd eripies si uiceris. Sin uictus fueris aiaduerte quot bōa amittes ubi gustauerint illi nostra bōa circūstent nos: nec abigi poterūt. Equidē diis habeo gratiā qui nō induxerunt in animum persis: ut lidos inuaderent. Hāc locutus non tamen crōsum persuasit. Etenim persis antequā lidos subigerent nihil erat neq; lautum neq; opiparum.

Cappadoces Porro capadoces a grācis siri nominantur: & erant hi siri antequam persae speritarent ditionis medorum: tunc autem Crōso parebant. Si quidem speritū medicū ac lidum disternabat fluuius halis: qui ex armeno monte pfluens primum cilicas: dehinc mantienos qui sunt ad dexteram: & phrigas qui sunt ad leuā. tum boreā uersus tendens syros: cappadoces: paphlagonēsq; interfuit: cappadoces a dextera paphlagōes a sinistra perstringens. Ita flumen halis cuncta fere superiora asiae a mari: quod cipro obnoxium est ad euxinum usq; pontū dirimit dorsum oīs regionis longitudine quinque diez itineris uiri expediti a uersus capadociā Crōsus cū exercitu proficiscebatur: cupidus cum hāc partē soli foccūdi suo adiiciendū tum uel mapis fiducia oraculorū Cirum ulciscendū propter Astiagē Ciaxari filium medorum regē affīnē suū: quē Cyrus Cambisis filius praelio uictū ceperat. Erat autē Crōso astiages hunc in modū affinis. Apud scitas pecuarioscū esset seditio caterua quedā eorum secessit ī terrā medicā: qua tēpestare medorum tyrānus erat Ciaxares Phraortis filius Deiocis nepos: qui scitas hos tāquā supplices initio bēigne alloquebatur: ac plurimi faciebat: adeo ut pueros eis traderet ībuedos: tū liguā scithica: tū artificio arcus utēdi. Interiecto deīde tēpore cū scithae uēatū assidue irēt: & semp afferrēt: nōnūq; tñ cōtingebat ut nihil caperēt. Quos ita reuertētes inanibus.

Phraortes Ciaxares. C Erat enī cum īgenti tenebat ira peracerbus opbris īsectabatur. Id illi ut se indignum a Ciaxare pati non ferentes consilio habito decreuerūt: ut aliquē eorum pueros quos docerent trucidarēt: Instruuntq; ut feras instruere consueuerant: Ciaxari offerret pinde atq; uenationē. Idq; cum obtulissent quam cellerrime se ad Aliatē Sardiā filium sardis conferrēt: quod & factum ē Nam & Ciaxares & qui ad eum conuiuae ex his carnibus gustauerunt: & scithae perpetrato hoc Aliatte se supplices prebuerunt: quos postea reposcenti Ciaxari q; Aliattes reddere abnuerat: bellum inter lidos medosq; quinquennale conflatum est: quo in bello aliquotiens lidi: aliquotiens medi uictores extiterunt & nocturnum quoddam praelium gesserūt: sexto anno signis collatis: cum æquo Marte certarent stante acie contigit ut repēte dies nox efficeretur. Quā imutationē huius diei futurā Thales milesius ionibus prädicauerat hunc annū praesiniens: quo immutatio facta ē. Lidi ac medi ubi diem noctescere uiderūt: a pugnando destiterunt: eorum propēsius ad pacē inter se constituendam festinarunt auctoribus cōventionis Sinesī Cilice: & Labinto babilonio: qui & iusurādū ītercederet: & reconciliatio affinitate fieret: properarunt decernētes ab Alyatte Ariēnam filiam Astyagi Ciaxaris filio nuptam dandam quoniam sine uehementi necessitate conuentiones stabiles iniri non queunt. Incunt autem hāc gentes fœdera cum cetera ritu græcorum: tum feriendo brachia qua illa humeris connectuntur: ac mutuum sanguinem delingendo:

Huncigitur Astyagē auū suū mātēnū Cyrus bello uictū tenebat ob eā q̄ frequētibz Astyagē
inducibz causā. Quo noīe croesus crisēus nūquid iſſeret p̄lis bellum ad oracula miſt
Cyrus
rat: & cū reſpōſum rediſſet haud ſincere ſcēū facere iſterpretās I expeditionē p̄fectus ē
adueſus quādā perſaz p̄tē. Atq̄ ubi ad halim flumē puenit tūc ut ego qdē ſcēio p̄tē
bus q̄ nūc ſunt: copias traſduktis ut at̄ gr̄ci dicūt: Thales milēſius traductor extitit
Nā cum iterus animi croesus foret q̄ p̄te fluminis traſceret exercitū C nullos dū. n. co
rū fuſſe ea tēpeſtate p̄tēs ſettur. Dītales q̄ i his caſtris aderat ſcēſſe: ut fluius q̄ ad
leuā exercitus fluebat ſilueret & ad dextera. Feciſſe at̄ hūc i modū ſollā palcā exoſus
ſupra caſtra dū dū in ſpecie ſuā depreſſit: q̄ caſtra ut erat metata a tēgō aplecteretur
In quā cōtradixiſſet ex p̄ſtū q̄ hūc fluius iteꝝ cū ubi exercitus traſctus eēt i ſuum
aliou reſūperet: itaq̄ cū teleret fluius deſcēſus eēt ut in quādo mirabilis effectus ē:
Q uia dū uerē oīe exiſſet illud. Currete qdē nō accedo. Quo. n. mō q̄ ruſſū
redierunt ilūm traſerunt. Croſus tēteſtu traſecto uēit i cappadocię locum q̄ dicitur
Pteria oīum eius regiois tutiſſimū. Aucta ur̄bē in opē ſere ad p̄tūm exinum ſitā. Hic
ſtatua habēs p̄cia ſirop ualida & ur̄bē p̄terioꝝ expugnat: diſpito: cepit quoq̄ cūctas
circa urbes ſirop nihil cōmptor exterminās. Hic Croſus coactō ſuo exercitū ſumptiſq̄
oibz: qui i medio incolobāt obuiā p̄gim iſſitā anteq̄ exercitum educeret caduceā
toribus ad ſoneſtandos ut ad ſe a croſo deſiceret. Illis abnūctibz p̄fectus caſtra rō
tra croſum poſuit ibidē q̄ i regioe p̄tēna p̄ ſe uterq̄ atq̄ laceſſere. Commiſſa q̄ acri
pugna: & multis utriq̄ cadētibz ad extremū noctis interuētū dirimunt neutri uī
ctores. Atq̄ hunc i modū duo exercitus dimicauerunt. Croſus a ſuo exercitū ito
ſatus q̄ cum Ciri multo maioribz popiis cōfluxiſſet: poſtero die cum Cirus ipſum ſu
p̄ſederet i uideſ p̄greſſus ē ſardis hās i aīo etocare & egyptios ex ſoedere quoz cum re
ge Hamati anteq̄ eum lacedamōiis ſocietate coierat accerſere ēē babylonios: cum q̄bū
& ipſe ſoedus p̄uſſerat. Erat at̄ babildniōꝝ tirānus ea tēpeſtate Labynetus. Denun
ciare itē lacedamōiis ut ad ecclā dē p̄ſto eſſent. Hiſq̄ & ſuis copiis coactis ubi phye
tū me quicuiſſet initio ſtat i ueris tēdere adueſus p̄ſas Hæc deſtinās Croſus abā ſardis:
dimiſiſq̄ caduceatores ad ſirop edicēs uti ad q̄ntum meſem ſardis cōuenirēt. Exerci
tum uero q̄ aderat ex militibz conductis q̄ cum p̄ſis dimicarat: miſſum fecit: ac diſſi
pauit: minime credens tūq̄ fore ut Cirus q̄ ſic æquū Marte pugnaſſet: ſardis copias
pmoueret. Hæc croſo ratiocināte oīa ſuburbana colubris impleta ſunt. Quos ut exi
ſtebāt equi inter ambulādū cum ad paſcua irēt comedebant. Id Croſo cernenti: ut
erat: uſum eſt eſſe portentum: Ideoq̄ mittendum ad coniectores telmiſſes. Qui miſ
ſi ſunt ad cōſulendos telmiſſes: ubi acceperē reſpōſum: didicerē q̄ ſibi uellēt: ſigni
ficaretq̄ portentum: non tēgit ut croſo renūciarent. Nam priuſq̄ retro ſardis reue
herentur: Croſus eſt captus. Telmiſſes ita cōſueuerant exercitum extremum Croſo
illuc affuturū: qui cum afforeſſe digenas ſubigeret q̄ dicerent colubrum terræ filium eē
equum hoſtem & adueniā. Hæc Telmiſſes Croſo ſunt interpretati: ſed iam capto
nondum tamen gnari eorum: quæ circa ſardis ac croſum erant: Cyrus certior factus
Croſum qui ſtatim poſt prælium apud Pteriam geſtum abceſſerat conſtituiſſe diſ
pergere copias habito comperiebat operæ præcium eſſe quam maturime poſſet pro
mouere exercitum: ſardis ut hoſtem priuſquam ille contraheret iterum lydogz copias
occuparet. Hoc ubi probauit executus ē: propereq̄ ducto i lidiā exercitū ipſe nūcius
Croſo aduenit. Vnde Croſus in magnā ſollicitudinē adductus q̄ præter opinionē: p̄

terq; expectationē suā se res hērent: tñ lidos ī plū pducit lidoꝝ gente i asia: nulla fuit
 ea tēpeltate nec fortior nec magis strēua: Ex equisq; pugnabāt equitādī sane pita ba-
 stas plongas gestās. Capus ī quo cōcursū ē atē urbē lardē sem paret magnus & editus
 Hermus quē cū ali amnes interfliūt: tum oīum maxius Hermus pūde interceptus: q; emō
 fluuius te hiro matris Dyndimene lapsus īfundit mari iuxta phociā oppidū. Hic ubi uidit ly-
 Hirmus dos ad pugnādū īstructos Cyrus corꝝ eq̃tatū rēformidās cōstruxit admōitu Harpagi
 mons uiri medita faciēdū. Coactis oībus q; ipsius exercitū sequebant camelis uel frumentū
 Phocia uel uasa portātibus: sarcinas detraxit: uros īposuit equestri stola īdutos: quibus orna-
 Harpa- tis p̃cipit ut p̃irent ceteras copias aduersus crocū: equitatū peditatū ut hos subsequere
 gus tur. Post hūc collocat oēm eq̃tatū. Postq; oēs cōstituit: ipat eis ne cui ceteroꝝ lidoꝝ p-
 ceerent: sed quēcunq; occiderēt obfistente p̃ter ipsum crocū: uine si captus quidē repu-
 gnaret. Hāc sperans camelos cōtra eq̃tatū īstruit hāc rōne q; camelum equus refor-
 midat adeo qdē ut nec specie eius ītueri nec odorē sentire sustineat. Id iō cōmētus ē ut
 Equus eq̃tatū croci quo ille se pualitūꝝ cōfidebāt uile redderet. Simul atq; ī pugnā itum
 ē: equi olfactis p̃tinus cōspectisq; camelis retro se auertunt. Vnde spes croci īterit. Ve-
 rum nō p̃tinus lydi ob id exterriti sunt: sed cognita re ab equis desiliunt ac pedites cum
 p̃lis cōfligunt. Multis tñ aliquādiu utrinq; cadētibus: tandē uertuntur ī fugā: muros
 ingressi a p̃lis obfidebātur. Quā obfidiōne ī longius p̃cessurā ratus crocū: alios nū-
 cios ē muris mittit ad socios. Nam qui antea dimissi erant hi cōuentum lardis ad quin-
 tum mēse īdixerāt. Ad hos dimittebat oratum q; celeratima auxilia mitti sibi utiq; iā
 obfesso. Et cum ad alios socios misit: tñ uero ad lacedæmonios. Ceteroꝝ p̃ id tēpus & ip̃is
 sparciatis inciderat cum argiuis cōtentio de agro qui dicitur tyna: quē locum & si tētra
 Tyria argolicæ p̃tem: tñ lacedæmoniū inter cōsum tenebāt. Etenim argiūꝝ ē quicquid regis
 agri malea tenus ad occalum uergit ī cōtinēte: & insulæ tum aliæ tum uero citheria. Cum
 Argiuo- ergo argiui suo territorio interciso auxilium ferrent: ibi ab utrisq; ī colloquium uen-
 rū ager tum est: ut trecēi utrinq; dimicaret: & ubi supiores extitissent: corꝝ regio foret atq; am-
 bo exercitus ī suā uterq; terrā discederent: nec pmanerēt dum dimicaretur ea scilicet cā-
 ne si adessent p̃ti succumbenti auxilium sui ferrēt. His cōuentis ī diuersa digrediūtur.
 Alcenor Ex utrisq; delecti uiri qui relicti sunt cōfixerunt: atq; illa quidē ut æquo Marte pugnan-
 Cromius tibus: ex sexcentis tres oīno reliqui fuerit: & id nōstis interuentui ex argiuis duo Alce-
 Othrya nor & Chromius: q; tanq; uictores Argos cursu contenderunt. ex lacedæmoniis unus
 des Othryades: qui spoliatis argiuoꝝ cadaueribus corꝝ arma ad suoz castra detulit & se ī
 argiuorū suo ordine tenuit. Postero die utriq; re audita affuerunt: sibi q; uictoriā uindicabāt: argi-
 ui quidē q; suoz plures superfuissent: dicentes. Lacedæmoniū uero q; corꝝ qui supererat
 illi fugissent: suus p̃stitisset: & hostium casos spoliasset: ex cōtentione tandē cōcurrētes
 tonsura pugnant: ac postq; per multi utrinq; ceciderunt: lacedæmoniū uincunt. Quo ex tem-
 Thireæ pore argiui tonsis capstibus cum antea criniti essent necessario legem cōdiderunt se de
 Lacedæ- uouentes ne prius comam alerent: neue mulieres aurum ferrent q; thyreas recupera-
 monum sēt. His ē diuerso legem tulere lacedæmoniū ī posterum comati essent cum antehac non
 coma fuissent. Othriadem qui unus ē trecentis delectus reliquus fuisset: erant pudore spar-
 tam reuertendi ob socios interfectos illic apud thireas mortē sibi cōsciuisse. Cum hāc
 esset apud spartiatas rēꝝ conditio aduenit caduceator precatum Crocū obfesso auxi-
 lia. Illi caduceatore audito statuerunt crocū statim succurrēdum: quibus iā se apparā-
 tibus: ac nauibus paratis alius effertur nūcius murū lidoꝝ expugnatum: Crocūq;

uiuum esse captū. Sic lacedæmoniū magnose effectos detrimento rati supfederūt. Sardis ac i hūc modum sunt expugnata. Quartodecimo q̄ oblidi corpti sunt die cirus Sardis ex missis passim eq̄tibz p̄ suas copias edicit se dona daturū ei q̄ primus muros cōscen- pugnan- disset. Postea q̄ id conato exercitu res non processit ubi q̄dētibz ceteris Mardus tur qdā cui nomen erat Hyrciades id aggredi est ausus a pte arcis: ubi nullus ad excubā Mardus dū erat collocatus: q̄ illi neq̄ urbs caperet: hāc suspectū erat: utpote loco p̄rupto Hyrcia atq̄ iexpugnabili. q̄ pte solum ne leonē q̄dem meles primus sardius rex circumtulē des rat expellere sua genitū: q̄ lēo q̄cūq̄ pte muros circūlatus cēt ex ea pte sardes iexpu Meles gnabiles fore relinquit iudicauerāt. Eū Meles p ceterā pte muros circūduxit: qua Rex cūq̄ poterat: atq̄ oppugnari p hāc pte tāq̄ ioppugnabili atq̄ p̄dam circūducere p̄ leo ex cō- termisit: q̄ ad Thmolū flumiū uergit. Ab hac igitur pte hircades ipse Mardus cōspi cubina- catus quēdā lydū pridie descēdisse ad recipiendā galēā illuc duolūtā aduertit aīum at thmolus q̄ cōsiderauit: de hīc ipse cōscēdit. & post cū alii p̄fci subīde atq̄ alii freq̄ntes. Ita urbs flumiū sardis capta ē atq̄ oīs direpta. Circa ism at crosū hoc cōtigit. Erat ei filius cuius supe rius habuimētiōē habitis ad cetera sed mutus. In cuius uitiū emēdādū crosus p ui ribus oīa fecerat: cū alia excogitādō: tū uero delphos mittēdo ad oraculū sciscitādū at q̄ ei Pythia talibus respōdit. Lydōgēus rex multorū ualde iscie Crose. Nec cura gna ti exoptatā audisse loquētis. Intra xdes uosē sine q̄ potior tibi lōge illē die quonia pri mū iscolice loq̄tur. Captis moenibus qdā p̄fci i crosū sibi ignotū ut occisurus uade bat. Q̄ uē iuadētē se crosus cū uidoret: tñ p̄tū dade affectus deuicare negligebat: ni hil putās differre: an percussus oppeteret mortē an nō. Id ubi filius eiūs mutus aspe xit timens p̄ri erupit in uocem i quiens. Homō p̄imas crosū: atq̄ hoc ille primum effatus: postmodū p oē uitā tempus uocalis exitit. Persæ & sardibus potiti sunt: & Cresi fili Croso uiuo cū regnasset ānos quatuordecī. totidēq̄ dies fuisset obfessus: missō ma us mu- gno imperio: ut ei fuerat respōsum. Eū captum p̄fci ad Cirū pduxerūt quē ille uictū tus loqui cōpēdibus super ingentem quā struxerat lignorum struem impōit circaq̄ cum bis se tur ptem lidorum filios siue habens in animo primicias has alicui deo offerre: siue uolens Crefus uotū p̄soluere: siue cupidus sciendū num q̄s dæmonum liberaret Crosū: quem reli capitur giosum ēē audierat: quo minus piræ impositus uiuus cōcremaretur. Hæc quidē Cix cresi re- fecisse aiunt. Creso at super piram stāti & si in tanta calamitate posito: tamen uenisse gnum in mentem Solōis quod ab eo sibi nutu dei fuisset dictum ex uiuentibus beatum ēē Crefus i neminem. Q̄ uod dictū ubi subiit Creso fœrūt eum ex uehementi defectione aī ui Pira. ctum ingemiscētem ter Solonem nominasse: & cix cum audisset iussisse. Iterpretes Solonā eum percontari quēnā inuocaret: Illosq̄ accedentes fuisse percontatos. & hunc iter creso no rogatū tñ silentium egisse. Deīde cum loqui cogeretur dixisse. Illum nomināui qui ut minatus oēs tyrānos alloqueretur: ego q̄ ingentē pecuniā p̄optarem. Eū nō plane loquenti rursus interrogat quodnam esset quod dixisset efflagitantibus atq̄ i sistantibus inter rogatione inquit quemadmodū Solon qui esset atheniensis ad ipsum a principio ue- nisset: & ituitus omnes eius opes corā p nihilo duxisset. Adeo q̄ de ipso dixerat: ea oīa euenisse: neq̄ hæc magis de se ipso q̄ de omni hominum genere: & de his p̄ferti qui sibi i p̄fci beati uiderentur. Hæc Creso referēte iam pira incensa ardere extrema cepisse & Cirum auditis per interpretem q̄ Crefus dixisset: penituisse: cū se quoq̄ hominem esse cognosceret: qui alium hominem qui se inferior non fuisset opibus uiuum rogo traderet. Præterea ueritum ob id penam: ac reputatē nihil ēē rebus hūanis stabile ius.

Croesus
uixit
apolly
nis im-
bre
Bellum
Pax
Croesus
apud ciu-
degens

Sors fa-
todesti-
nata

fuisse igne celestine extingui iam incensum. Crosumque depolui: & quae circa eum erat. Ve-
rū eos qui igne iam conabantur extinguere non eualuisse. Ibi crosum cognita ptydos cy-
ri poenitentia cū cerneret unūquodque extinguendo deuoluendoque igni incubescere nihil tamē
profici exclaimando inuocasse apollinē: ut ipsi adesset si quod ab eo donū illi gratum fuis-
set oblatū ipsumque presenti malo liberaret. ita cū lachrymis Croeso deū inuocantē ibi
repete cū serenū ac tranquillū esse: & ostendit eos esse liberos quipissae achemenētia ad-
phuisse: & rogū extinxisse. ita cyrus cognito deo cū cultore ac bonum uiri cō Croso epy-
ra de posuisset: hunc i modū interrogasse. Crose quis nā es? huiusmodi perussit quae cū
exercitu inuaderes terrā meā ex amico factus hostis. Cui croesus. Ego tū rex istud
fecī tuo prospero meo infauito fato graecorum deo auctore qui me ad bellum tibi in-
ferendum impulsit. Nam enim quispiam ita amēs erūt bellum quā pacem propelet. Nā
in pace filii patres in bello patres filios sepeliunt. Sed ut ista fierent idamēon cordi fū-
it. Hae croesus locutus est quem Cyrus solutū iuxta se collocauit: ac multa sine obser-
uātia habebat: intuensque cum admirabatur: cū ipse quod omnis circa coetus. ille cogitaban-
dus silentium tenebat. Mox conuersus ac cernens peras lidorum diripientes urbem
Verum debeo inquit rex tibi loqui quod sentio: an tacere hoc tempore. Cyrus uero
ro quaecumque liberet audacter proloqui iussit. Tunc ille circum perconstat: quidnam
inquiens tanta frequentia properat agere. Cui Cyrus. Tuam inquit urbem diripere:
tuasque opes absumere. Atqui Croesus excipit: & quae urbem meam diripis: neque meas
opes. Nihil enim mihi iam cum istis rebus est: sed tua ferūt agere. His uerbis irrita-
cūta Cyrus Crosum semotis arbitris interrogat quidnam in his quae fierent sibi consi-
tuendum censeret. Ad quem Croesus quoniam mediū feruum tibi tradiderunt: iūte
debeo si quid amplius animaduerto id tibi indicare. Persae aut natura proteſta sunt & si-
dem inopes. Quos si diripientes tu ac potietes magnis opibus negligis. id tibi ex hoc
credibile esse euenturum. Ut quisque istorum plurimis opibus potietur: ita maxime i re-
bellaturum esse expectandum. Nunc igitur sit tibi placent hae quae ego dico: ita faci-
to. Siste ad singulas portas aliquot ex tuis satellitibus custodes: quae tū exportari opes
ut earum decimae ioui necessario reddantur. Ita neque tu odiū illorum contrahes ut opes
eripiendo: & ipsi agnoscentes se iusta agere non inuiti facient. Hae audiens Cyrus ma-
iorem in modum gaudius & tali admonitu: eaque uehementer approbauit: & iussit ad-
litibus id exequi quod Croesus ipsi subiecisset: his uerbis eum affatus ē. Crose quādo
quidem & facta & dicta tua egregia uiri regis sunt: pete quid muneris a me uelis i pra-
sentiarum tibi dari. Ad quem Croesus. Hec inquit sine me gratum ēē erga deum gra-
coque quem ego maxime omnium ueneratus sum: ut missis ad eum his uinculis pcon-
fiter nunquid ei fas sit bene de se ipso merētes decipere. Et cito interroganti quidnam id
esset quod iusaret alius repetēs omnē suū aperuit animū: redditaque sibi oracula & pra-
cipue donaria sua: quibus rebus fretus suscepisset aduersus persas expeditionē. Hae cō-
memorādo rediit rursus ad petendam ueniam ob id deo exprobandi. Ad quem ridēs
Cyrus & hoc inquit Crose a me i petrabis: & quicquid aliud atque id quotiens tibi opus
erit. Vbi hae audiuit Croesus delphos misit quosdā lydog: iussos cum ad limen tēpli
uicula de posuissent: sciscitari deū nūquid eū puderet ob oracula: quibus iduxisset ad bel-
lum Persis i ferrēdum tanquā citi potētia euerfurum. Vnde tales primitiae offererentur
cōpedes. scilicet deo: sciscitari cū hae tū nūquid grācis diis foret fas ēē igratis. Lidis illuc
profectis & hae madata executis Pythia fertur ita respōdisse. Sortem fato destinātā

defugere deo quoque est impossibile. Croesus quintæ retro ætatis trimē luit: hoc ē ab-
 ui qui cū esset satelles heraclidarum muliebri dolo inductus dominū interemit. Illiusq;
 dignitate potitus est nihil ad ipsum ptinente. Verū apollo cū studuerit ut hec sardiū
 elades circa liberos Croesi: non circa Croesum contingeret. tamē transſerre fata nō po-
 tuit: sed quatenus illa pmiserūt annixus est atq; ei gratiam rettulit: utpote dilata sardiū
 expugnatione tres annos: & hoc Croesus discat tribus annis q̄ fata destināt. serius se
 fuisse captū: secūdo loco q̄ ipse ardenti opē tulit. Nam quod ad oraculū pertinet haud
 recte Croesus inculat: quoniā Apollo predixit cum esse magnū imperiū si bellū persis
 inferret eueſurū: de qua re ipsum cōſultare uolētē decuerat mittere ſciſcitātū: utrū ip-
 sius Apollo diceret imperiū: an Cyri. Sed quod dictum erat nec considerans nec iter
 rogans ſibi ipſi acceptū referat. Quod autem ultimo reſponſo ait Apollinē dixiſſe de
 Mulo: ne hoc quidem diſcuſſit. Nam mulus hic Cyrus erat: quippe qui duabus ex gē
 tibus ortus ē generoſiore matre q̄ patre. Nā illa qdē meda erat altyagis medorū regis mulus
 filia. Hic at persis & medis ſubiectus & licet oīum infimus: tamē dominā ſuā in matri Cyri ge-
 monium duxit. Hæc lydis pythia reſpondit quæ illi ſardis reuerſi Croeso renūciarunt. nus Li-
 Quibus auditis Croesus ſuā ipſius agnouit culpā eē nō dei. De croſi iperio: & priā lo-
 nix ſubactione ita res habēt. Porro lydia quod ſcribitur nihil ſane admirādū hēt put uenta
 alie regiones præter auri ramēta & thmolo proueniētes. Nā lidi primi dūtaxat corho Nūmus
 minū quos ſcimus nūmū aurēū argētūq; ad utrūq; pcuſſerūt: ac primi caupones iſti argēteus
 toreſq; extiterūt. lidē ut & ipſi aiūt & a græcis ſerūtur excogitauerūt alex teſſerarūq; Caupo-
 ludum & pilæ & cætera genera luſoria præter q̄ ſalaria. Et lidi quidē a pſis ſubaſti ſunt. nes
Hinc autē exequetur oratio Cyri: q̄ Croſi euerſit iperū quiſnā fuit ac p Alea
 ſas qui aſiā ſubegerūt. Igitur quēadmodū quidā pſay memorant: nō qui Teſſera
 res ciri iſignire: ſed prout ille ſe habēt referre ſtudent: ita ego cōſcribā: gna Pilæ lu-
 rus trifarias alias ēt uias eſſe narrādi de Ciro. Fuit apud medos uir ſapi dus
 ens cui nomē erat Deioces filius Phraortis qui propter ſuam æquitatem: medorū ex- Cyrihi-
 titit rex: Huic medi id præſtiterūt. Ingētia extruxerūt edificia: quos uellet ex omnibus ſtoria
 medis ſatellites ſibi deligere pmiferunt: nec cui poteſtas fieret regis adeundi: ſed ad oīa Deioces
 internunciis utendi. Nemini præterea coram illo aut ridendi aut ſpuendi: id omnibus Phraor-
 factu deforme eſſe. Hæc circa illum ideo faciunt: ne eum cernētes æquales & una cum tes
 eo educati egregii uiri atq; præſtātes indoleant & inſidiētur. Deioceſ ſolam medicā ſub Medic
 egit nationē: ei q; ſoli imperauit. Cuius nationes tot numero gētes ſunt: buſæ: parecon nationes
 tacæni: ſtruchates: arizanti: budi: magi: Tot ſunt in media gētes. Deioce deſuncto qui Buſæ
 annos tres & quinquaginta regnauit: filius eius Phraortes ſuſcepit iperium quo ſolo Parccōta
 non contentus bellum ante oēs intulit persis eoſq; primus in poteſtate in medorum re- cæni
 degit. Quibus nationibus potitus ualida utraq; mox aſiā ſubegit: aliam deinceps atq; Strucha
 aliam inuadendo gentem donec ad aſſyrios oppugnādos peruenit ad eos aſſyrios qui tes
 Ninū incolebant quōdā oīum princeps: ſed tunc a ſociis per defectiōem deſertes Arizanti
 alioquin per ſe bene habentes. Aduerſus hos expeditione ſumpta phraortes ſecūdo Budi
 ac uiceſimo q̄ regno potitus eſt anno: cum plæraq; exercitus parte periit. Poſt obitum Magi
 eius Ciaxares filius Deiocis nepos ſucceſſit: qui dicitur multo quā maiores ſui fuiſſe Ciaxares
 præſtantior & primus aſiæ popules in prouincias diſtinxiſſe: primuſq; i ſuum quoſq; rex
 ordinem diſtribuiſſe: haſtatos: ſagittarics equites: cum prius omnia promiſcua fuiſ. Militiæ
 ſent atq; implicita. Hic & cū lidis prælium fecit: quod prælium cum fieret dies nox ef- ordo

Astia
ges rex
Astyagis
somnia
Harpagus
Cyrus
morti
destitutus
Mitridas
res pastor
Cynoscer
ua.
Spaco i.
tanis

fecta est: & omnem trans halym flumen asiam sibi subiecit. Postq̃ annos regni sui q̃draginta defunctus est. Cuius regnum suscepit astyages filius. Hic filiam sustulit: appellauitq̃ eam Mandanē. Quae uisa est ei per quietem tantum urine facere: ut omnē ipsius urbē oppelleret atq̃ uniuersam asiā inuaderet. Quod s̃nium cū magis s̃niorū interpretibus exposuisset: conterritus est singula quae ab illis edoctus. Ideoq̃ uisū hoc reformidans Mandanen iam uiro maturam nulli medorū: qui ea dignus esse tradendam statuit: sed persae cuidam nomine Cambysi quem compertum habebat familia quidē bona ortum. Ceterum ingenio sedato gerentēq̃ se multo infra mediocris medi alicuius conditionem. Eodem quo Gambisi collocauerāt filiam anno uisionē alteram uidit. Videbatur ei ex genitalibus filie uitis enasci: quae omnem occuparet asiā. Quod uisum cum rettulisset ad interpretes s̃niorū filiā iam pregnantem: & partui uicinam ex persis accessit ei: cum uenisset custodiam apponit uolens quod illa edidisset interimere. Etenim magi s̃mniorum interpretes uisionem illam protēdere dicebāt Astyagi prolem filie pro ipso regnaturā. Hoc igitur obseruās Astiages ubi genitus est Cyrus: accito Harpago familiari suo. & inter medos fidissimo atq̃ oīum rerū suarū procuratori hec inquit. Harpage negociū quod tibi iniungo caue pretermittas aut ullo modo exequi super sedēs neue cōmittas: aut alios preponēdo postea tibi ipsi perniciem crees: Capito quem Mandane peperit puerum: in domūq̃ tuā ferto: atq̃ occidito: postmodū quoquo modo uoles ipse sepelito. Cui respondit ille neq̃ alias unquā rex huic uiro rē iniunxisti ingratam: & in posterum dabimus speram ne quid in te delinquamus. Quod si tibi cordi ē hoc ita fieri: mea interest id industrie exeq̃. Hae cū respōdisset Harpagus: ei q̃ puer traditus esset ornatus ad necē cōtulit se domū flēs adiensq̃ uxorem refert omnem habitum secum ab astiage sermonem. Ad quē uxor. Quid igitur inquit facere tibi in animo est. Ego uero respōdet uir quāquā Astiages mādauit: etiam si desipiet peiusq̃ insaniet q̃ nunc insanit: non tamen eius uoluntati parebo: neq̃ ad hāc necem obsequar: idq̃ multis de causis: tū q̃ puer ipsi mihi cognatus ē: tum q̃ Astiages grandis natus est: & uirili prole orbus quo defuncto si tyrannis ad eius peruētura est filiam: cuius nunc filium per me interimis: quid aliud restat hīc mihi q̃ periculum maximū? Enim uero tutelae meae causa expedit hūc puerū interire: sed per aliquem ipsius Astiagis: non per aliquem meorū. Hae locutus ē uestigio nunciū mittit ad bubulcū Astiagis: quem norat pascuorum maxime idoneorū & mōtiū feris frequētissimorum esse gnarissimū: cui nomē erat Mitradates: cuius contubernalis & eadē cōserua erat nomine Cino greca lingua: id est canis medica Spaco. Nā canē medispaca appellāt. Vbi boū pascua ille habebat: mōtiūq̃ radices erāt ad uētū boreā ac batanorū: & ad pontū euxinū. Hoc enim tractu ad sapiros uergente Media sane montuosa est: & edita. ac nemoribus frequens: reliqua uero tota admodū plana. Hic itaq̃ accersitus propere cum uenisset: inquit ad eum Harpagus. lubet te astiages hunc capere infantem: quē in desertissimo montiū exponas ut celerrime pereat: & hae ut tibi dicerem mihi iniunxit: & nisi hūc iter emeris: ulloq̃ pacto seruaueris: pessimo exitio te occubiturum. Cui expositioni infantis inspector ego praepositus sum. Hae ubi audiuit bubulcus sumpto infante rediit qua uenerat ad bouile suum. Ei dum i urbē abiit uxor sua q̃ erat pragnās per totam diem parturiens e uolūtate dæmoniis enixa ē filiū ita ambo in mutua sollicitudine erant. Vir de partu uxoris timidus. Illa de uiro quem preter cōsuetudinē Harpagus accersisset. Vbi reuersus affuit cū uxor utpote ex inspe-

rato cernens prior interrogauit quid ita exacte ipsū Harpagus accersisset. Cui ille uxor
 sicut profectus ego i urbē & uidi & audiui quod nec uisum oportuit: nec agi circa do-
 minos nostros. Harpago domus oīs luctu tenebatur. In quā ego perterritus simul
 latq; introiit: uideo infantulum palpitantem: uagientemq; auro ac distincta ueste orna-
 tum. Eum harpagus ubi me uidit iussit celerrime sumere: atq; absportare in effratū-
 simum montem ubi exponam: dicens Astiagem esse qui hāc mihi iūgeret magnope-
 miatus nisi ea perpetrasset. Ego acceptum puerum attulit: ratus alicuius illū domesti-
 corū esse nō autem illius generis. Admirabar in q̄ uiderem auro uestibusq; ornatum.
 Præterea q̄ planctus exercebatur in harpago domo. At qui inter uiam ex omni oratiōe
 famuli: qui me extra urbem deduxit: mihiq; infantem tradidit: percepi cū Mandanes
 Astiagis natæ & cambysis Cyro geniti esse filium: & ab astiage iussu interfici: atq; is
 hic est. Hæc loquens bubulcus puerū detexit atq; ostēdit quē illa intuita procerū ac spe-
 ciosum: genua uiri cū lachrymis amplectitur: obsecrat ne qua ratione puerū exponat.
 Hic negare aliter ista fieri posse: superuenturos enim ab harpago speculatores ad rem
 explorandā: seq; nisi id exequatur miserime periturum. Mulier ubi uirum nō persua-
 det: quandoquidem inquit te nequeo iducere: quod secundum ē facit: si modo neces-
 sitas prorsus est aspici puerum dum exponitur: quoniā ego quæq; peperii: Peperi autē
 mortuū. Ferto hunc & istum ex astiagis filia tanq̄ ex nobis genitū alamus: Ita neq; tu
 iniurius in dños eē deprehēderis neq; nobis male cōsuluerimus. Nam & hic qui obiit
 regale sepulchrum nanciscetur: & iste qui superest animam non amittet. Sane q̄ cōmo-
 de uisa est bubulco mulier loqui ex præsentī conditione: atq; ita cōtinuo esse faciendū.
 Igitur quem necaturus attul' erat eum uxori tradidit: suum autē qui mortuus erat su-
 mēs collocauit i eo uase: i quo alterū portauerat. Ominiq; alterius pueri cultu cernatum
 baiulās in uastissimo montiū exposuit: triduoq; post pueri expositiōem: relicto quodā
 pecuarioq; pro se illic uicario i urbem se contulit: & ad domum harpago: atq; se para-
 tum illi ostendere pueri cadauer. Harpagus missis suorum satellitum fidelissimis rē p-
 eos inspexit: ac bubulci filiū sepeliuit. Et hic quidē i fans humatus est. Alterū uero qui
 postea Cyrus appellatus ē mulier sibi sumptū educauit i posito illi nomīe bubulci: alio
 scilicet q̄ Cyro. Quæ posteaq; decēnis extitit: huiusmodi rem quæ illi contigit palā fe-
 cit. Ludebat in hoc pago ubi bouilia illa erant: & ludebat cum æqualibus i uia: quem
 interludēdū ceteri pueri cum pro rege sibi elegissent cognominatum bubulci filiū ipse rex pue-
 ros munis distigebat. Vt alii demorū structores essent. Alii satellites: alius ut oculus
 regis: alius mandatorū renūciator: suū singulis honorē munusq; assignans. Horū pue-
 rorū quidam collusor Artembaris filius erat: uiri iter medos spectati: quē Cyrus q̄ im-
 perata non fecisset: iussit ab aliis pueris cōprehendi: & cū illi paruissent: multis uerberi
 bus affecit. Quæ puer tanq̄ se indigna passus iniquissimo animo ferens: ubi primū di-
 missus est i urbem ad patrē perrexit: & quæ a Cyro pertulisset cōplorauit: nō tamen
 Cyrum nominans. Nondū enim eius hoc erat nomē. Sed filiū bubulci Astiagis. Ar-
 tembares ut erat ira percitus ad astiagem ducēs filiū secum cōtendit: & rem intolleran-
 dam passum esse iquiens: eiusq; humores ostendens: siccine indigne ait accipimur rex
 a filio bubulci serui tui? Audiens hæc atq; cernēs Astiages uolēs ulcisci puerū Artēba-
 ris honoris gratia iussit accersi bubulcum & filiū: qui cum ambo affuissent: ituens in
 Cyrum Astiages tu ne iquit hoc tali patre genitus ausus es huius filium uiri apud me
 primatū tam i dignis concidere uerberibus: Cui ille istud inquit here huic ego iure feci

Cābyles

Cyrus ex
ponēdus
nutritur
occulte

Cyrus

Artem-
bares

Pueri enim pagani quorū hic unus erat me regē suum. Indentes cōstituerant: quippe qui uidebar eis ad hoc maxime esse idoneus. At iste cum ceteri pueri iussis obtēperarent audiens dicto esse nolebat: ac me nihili faciebat: propter quod pœnas dedit. Quid si ego propterea ullo malo sum dignus. hic tibi praeſto sum. Hæc loquēte puero subiit Astyagi agnitio eius: uisq; est figuræ oris inferre ac repræsentare ipsū: & gestus est liberalior: & tēpus expositionis cum pueri ætate congruere. Hic percussus Astyages aliquandiu sine uoce mansit. Vixq; tandem ad se reuersus uolens a se Artembarē dimittere: ut bubulcū summotis arbitris rimaretur. Ego inquit Artembares efficiā ut filius quoq; tuus ob hoc nil conqueri possit: dimisso artembare: & eius iussu p famulos Cyro introducto bubulcū: qui solus erat relictus pconſtatur unde puer accepisset: quis ue ei tradidisset. Ille ex ipso genitū respondere: & genitricē eius apud se esse. Astyages dicere nō bene sibi illū consuluisse: qui cuperet ad ingentes deuenire necessitates: simulq; hæc dicens satellitibus significauit ut caperēt ipsum. Hic autem cum ad necessitates adduceretur: rem uti erat promittit: ab initioq; exorsus uera referēdo deuenit ad præcepta petendamq; sibi ueniā iubēs ut cum haberet bubulco ueritatem elocuto: Astyages pauciora iam uerba fecit: Cæterum cui ualde succensebat Harpagum uocēt satellitibus iubet: Quem ubi affuit perconſtatur Astyages. Harpagus qua nece interemisti quē tibi tradidi puerū & filia mea genitum. Harpagus ut uidit pastorem interesse noluit tergiversari mendacio ne argumentis conuinceretur: sed ita respondit. Ego posteaquam infantem accepi rex cogitauit quo pacto ex animi tui sententia facerem: & tamen cum apud te innoxius extitissē: ne forem aut filia tua: aut tibi ipsi carnifex: eoq; ita statui agendum. Accersito huic bubulco infantem tradidi inquitens te esse qui iuberes illum interfici: in quo dicendo mentitus non sum. Tu enim ita præcepisti. Atque huic dum puerum trado ex tuo præcepto iussi exponeret in deserto mōte: perſtaretq; in eo obseruando tātisper dum expirasset cōminatus isti extrema quæq; nisi hæc effecta reddidisset. Vbi hic fecit imperata & infans obiit missis eunuchorū fidissimis rem cognoui: per eosdemq; mortuum sepeliui. Ita res habet rex atq; hac morte defunctus ē puer: & Harpagus quidem directā habuit orationē. Astyages autē dissimulata qua illi sensus erat causa ob id quod contigerat primum rem ei renarrat quemadmodum ipse a bubulco audisset. Deinde ea narrata ea deuenit loquēdo qd puer uiueret: & bene haberet: quia sic actum esset: Namq; ex hoc inquit quod gestum erat circa puerum agro ualde animo fui: & a filia mea insimulatus haud leuiter tuli. Igitur in bonū conuersa fortuna mittito filium tuum ad puerū hunc: qui recens uenit. Præterea destino pro liberatione eius diis immolare: quibus hic honor debetur: tu mihi adesto ad cœnam. Harpagus cum hæc audisset adorato rege: ac sibi maiorem in modū gratulatus quod peccatum suum commode cessisset: & ultra bonā fortunā: ad cōuiuium uocatur: domum abiit. Quā ingressus properatē filium: qui ipsi unicus erat tredecim ferme natum annos mittit ad domum Astyagis iubens exequi quæcunq; ille imperaret. Ipse gestiens quid sibi successisset uxori exponit: Eius filium ubi aduenit Astyages stat: cōsumq; membratim: & partim aſsum partim elixū: ubi esculentum effecit: paratū habuit dehinc sub horam cœnæ: postquā affuerunt cum ceteri conuiuæ: tum uero Harpagus. conuiuius quidem aliis atq; ipsi Astyagi mensæ appositæ sunt ouilla referæ carne. Harpago autem carne filii sui præter caput atq; extrema manū pedūq; cetera omnia. Nā ea in canistro operta separatim reposita erat. Eū postquā satis depastum

cyri reco-
gnitio a-
pud astia-
gem
Harpa-
gus allo-
quitur a-
stia-
gi de
Cyro ex-
posito

Harpa-
gus filiū
comest.

illo cibo p̄t̄auit. Astyages interrogat nunquid sit illis oblectatus epulis. Se uero sane oblectatum dicēti Harpagō: hi quibus negotium erat datum afferunt caput suū cum extremis manuum pedumq̄ udatum: astutēq̄ iubent detegere ac sumere qd̄ uellet ex eis. Harpagus obtemperans ubi detexit cernit reliquias suū. Non tamē co sp̄cta culo consternatus est sed apud seipsum fuit. Ex percontanti Astiagi nūquid agnosceret cuius fere carne p̄stus esset se agnoscere respondit sibi quicquid rex ageret placere. Hoc reddito responso receptisq̄ reliquiis carniū domū abiit: eas ut ego opinor illinc collectas hūniaturus. Hac ultione astyages harpagū profecutus est. idē de Cyro deliberās eodē ex magis accessit qui fuerat ipsius somnium interpretati. Postq̄ uenerunt sciscitatur eos quid censēat de uisione sibi agendum. Illi necessario fore inquit: ut puer si superstes esset: nec hactenus perisset regnaret. Atqui puer & uiuit & i columis est astyages excipit: & cum ipsum ruri agentem pueri eius pagi regem delegissent: quæ faciūt quire uera sunt reges: ea omnia hic fecit. Nam satellitibus ianitoribus internunciis ac ceteris muniis institutis imperium exercuit: quæ uobis quonā uidetur spectare. Si superest puer magi respondent: atq̄ regnauit nulla ex providentia cōfido ob id: ac bonum habeto animum: iam non cum regnaturum iterum. Nam quædam uaticinationes nostræ in exigua reciderunt: & uelut in omnia in imbecillum quiddam tandem redactæ sunt. Ego inquit Astyages respōdens isti uestræ magi fere sum sententiæ me somno esse defunctum puerō iam rege nominato: nihilque mihi amplius cū se reformidandum. Vos tamen probe considerantes quænam futura sint: & meæ domui & uobis tutissima consulite. Ad hæc magi nostra etiam rex inquit magni interest tuum stare principatum: qui si immutetur: & ad hūc puerum qui persæ est trāseat: nos quoq̄ qui medi sumus i seruitutem redigemur apud persas: & extranei nullius erimus præcii. Te uero regnāte cuius populares sumus tum ex parte imperamus: tū magnos apud te honores optinemus. Quo magis per nos & tibi & regno tuo prospiciendum est: & nunc si quid cernemus: quod timendum esset: tibi aperiremus. Verum cum in rem friuolam nunc euaserit somnium & ipsi confidemus: & te idē confidere iubemus: & hunc oblegare puerum ab oculis tuis in persidem ad parentes. His auditis Astyages gauisus est. Accitoque Cyro hæc inquit. Filium ego propter quamdam haud sanam somnii uisionem in te fuisset iniurius: tuo tamen ipsius fato superstes es. Nunc itaq̄ lætus ad persas ito cum his quos ad te deducendum mittrā. Eo perueniens parentes tuos offendes patrem nō qualis Mitradates bubuleus: & matrē nō qualis uxor eius. Hæc locutus Astyages Cirum dimittit: quem ad domum Cāb̄is reuersum acceperunt sui parentes: & audita re uāhementer amplexi sunt: ut quem statim mortem obiisse crediderant. Sciscitabantur quonam modo superstes esset. Hic uero ait eos antea non nouisse: & ob id maxime errasse: inter uiam tamen omne suū infortunium audisse: credidisse eum se bubulei Astiagis esse filium. Verū in illo itinere omnem rem gestam ab his qui ipsum deduxerant. accepisse. Commemorabat autē se ab uxore bubulei fuisse educatum semper eā laudibus prosequens ita ut omni eius sermone eēt ciro. Q d̄ nomē accipietes eius p̄tes ut diuinius uideretur p̄s filius suus fuisse seruatus: diuulgauerunt a cane cirū cū esset positus fuisse educatum. Vnde hæc fabula emanauit. Cyrus ubi i uirilem adoleuit ætatē: & inter æquales uirilissimus euasit: & idē dilectissimus: constituit Harpagus ad eum dona mittere Astyages ulescēdi cupidus. Nam per se qui priuatus esset: non uidebat futuram de Astiage uindictam:

sed per Cirum: cuius casus similis casibus ipsius extitisset: quem cernens aduultum sibi
socium comparabat. Ceterum ante hoc alia ab eo comparantur. Cum esset acerbus
Astiages in medos: harpagus singulis quibusque eorum se insinuans primoribus persua-
det oportere Astiagem a regno sum moueri Cyro delicto. His transactis Harpagus ac-
paratis ita demum uolens Cyro apud persas agentis suam aperire sententiam cum aliter
Libellus non posset utpote itineribus custoditis huiusmodi rem comminiscitur. Exenterato quæ
stra lepo- soletter optinuerat lepore ut nihil omnino rescinderetur Ididit libellum: in quo quæ li-
tem buit conscripserat: et dutoque uentre leporem una cum retibus tradidit uenatori cuidam
suorum domesticorum fidissimo: præcipiensque suo ore cum daret leporem Cyro di-
ceret ut ipse suis manibus aperiret: idque sine arbitris faceret: hominem dimisit in persi-
dem. Hæc executio nuncio: Cyrus acceptum leporem aperuit: inuentumque libellum
qui in eo inerat legit: in hæc uerba. Fili Cambylis quem dii respiciunt: nam aliter
Harpagi nunquam in tantum fortunæ peruenisses: ulciscere nunc Astiagem tuæ necis aucto-
literæ ad rem. Quoniam ex huius tu quidem studio perieras: deorum tamen beneficio &
Cyrus co- meo superstes es. Quæ omnia quemadmodum circa te gesta sunt opinor te olim iam
tra Astia rescuisse: & item qualia ego ab Astiage passus sum quod te non occidissem: sed bubul-
gem co tradidissem. Nunc si mihi auscultare uis: omni tu (cui astiages sperat) regioni im-
perabis. Persas ad rebellandum cum persuaferis ducito aduersus medos: ad uotum ti-
bi res successura siue ego dux ab Astiage ad tibi occurrendum creatus fuero: siue alius quæ-
piam medorum illustris. Horum enim primi quique ab illo ad te deficientes: Astiagem
conabuntur reuerrere. Ita tanquam cuncta tibi sint hic in expedito ista exequere sine mo-
ra. Cyrus his auditis considerabat quonam solertissimo modo persas induceret ad re-
bellandum. Cogitando tandem comperit hunc esse appositissimum. ut ita faceret scri-
pto libello de his quæ uolebat concilium persarum coegit. Deinde resignato libello:
Persarum atque lecto ducem se inquit persarum ab Astiage esse designatum: & nunc persæ ait edi-
genera co uobis ut præsto mihi sitis cum singulis falcibus. Hoc Cyrus persis præcepit quorū
Artearæ complura sunt genera: eorum quædam Cyrus contraxit: & a medis deficientium indu-
Persæ xit. sub quibus alia omnia. Ea autem hæc sunt artearæ: persæ: pasargadæ maraphii: ma-
Pasargadæ xit. sub quibus alia omnia. Ea autem hæc sunt artearæ: persæ: pasargadæ maraphii: ma-
maraphii sis sed horum pasargadæ præstâtissimi: in quibus & achæmenidarum cognatio: est un-
Masii de reges perfidæ sunt oriundi. Alii persæ his sunt panthelæi: derusiæ: germanii: atque hi
Pathelæi omnes aratores. Alii uero pecuarii: dai: mardii: dropici: sagartii: ubi cuncti affuerunt ha-
Derusiæ bentes quod eis erat præceptum: ibi Cyrus iubet locum quemdam dumosum. Erat i-
Germani per fides his locus circiter decem & octo: aut uiginti stadiorū) totū detergat intra diē
nisi Quolabore perfundis persis iterum præcipit in posterū diem: ut lauti assint. Interim
Dai coactos in unum caprarum ouium bouum greges patris sui mactat: atque instruit tanquam
Mardi persarum exercitum accepturus uinoque ac cibariis quæ elegantissimis. Postero die ubi
Dropici conuenerunt persæ iubet eos discumbere in prato atque epulari. Deinde cœnatos iterro-
Sagartii gaturum pridianam an presentem conditionem præoptarent. Illis respondentibus
Cyri ora multum esse inter hæc duo interualli. Pridianam enim omnia mala habuisse: præsen-
tio ad per tem uero omnia bona habere Excepit Cyrus: & omnē rem denudauit inquit. Viri
sas ut re- persæ ita res uestræ habent: uolentibus uobis mihi obtemperare: & hæc & alia infinita
bellent a comoda aderunt sine ullo seruitutis labore. Nolentibus uero innumerabiles quales hest-
medis næ erunt. Nunc itaque obtemperando mihi efficiamini liberi: quæ bona ipse diuina
quadam sorte genitus uideor in manus uestras esse allaturus: quos non arbitror in se

riores esse medis cum in aliis: tum uero in bellicis rebus. Quæ cum ita sint rebellare q̄
 primum ab astiage. persæ ut qui iam pridem dedignarentur parere medis uacti præli-
 dem libenter se in libertatem uindicarunt. Hæc molientem Cirum astiages cum acce-
 pisset missio nuncio accersit. Iste nuncium iubet renunciare se prius illuc uenturū q̄ asti-
 ages ipse uelit. His auditis astiages medos cunctos armatis: hisq̄ aduerso numine Har-
 pagum præficit oblitus eorum quæ illi fecisset. Comparato exercitu ubi medorum co-
 pia com perficis prælium conseruerunt: quicunq̄ eorū sermonis Harpago erant exper-
 tes præliabantur. qui uero participes ad persas trāsibant. Pleriq̄ de indultia ignauiter
 agebant: fugamq̄ faciebant. Dilapso turpiter medico exercitu: Astiages ut primū rem
 cognouit minitans Ciro inquit. Ne sic quidem cirus gaudebit. Hactenus locutus an-
 te omnia eos magos somniorū interpretes: qui suasissent ipsi Cirū dimittendū patibu-
 lis affixit. Deinde reliquos medorū: qui in urbe erāt adolecētes pariter & senes armati
 quibus eductis cū persis cōstigēs fugatur: uiuūq̄ capitur amissis quos eduxerat me-
 dis. Ei captiuo assistēs harpagus insultauit exprobrauitq̄ cum alia quæ homini dolerēt capitur
 dicens: tum uero perconctando eū de cœna sua: in qua ille ipsum carnibus filii pauisset
 quoniam regnum eius ad seruitutē decidisset: cū intuens Astiages uicissim interrogat
 nūquid ipsius foret Ciri opus. Harpagus suū uero eē dicere: idq̄ merito quoniā ipse ad
 Cirum scripsisset: & astiages cum merito improuidissimum atq̄ iniquissimum omnium
 hominum compellauit. Improuidissimū quidē q̄ si facultas ei aderat ut rex efficeretur
 alteri tribuerit imperium: si modo illa per ipsum gesta eēnt. Iniquissimū uero q̄ cœnæ
 causa medos i seruitutē redegit. Si enim oportebat omnino eum comparare alteri
 regnum nec sibi habere: satius futurum fuisse medorum alicui id bonum comparare
 quā persæ. Nunc medos qui huius peccati affines nō extitissent ex dominis factos eē
 seruos: & persas qui fuissent hactenus serui nūc dominos effectos esse medorū. Hunc
 in modum Astiages cum quinq̄ & triginta regnasset ānos: regno amotus est: ob cuius
 acerbitatem medis subiecti fuere persis centū ac duodeciginta annos omni supra ha-
 ly m fluiuium asiæ dominati: excepto tēpore quo scitæ regnauerunt. Iidem sequētibus
 temporibus cum horum pactorū poeniteret a Dario defecerunt. Sed prælio uicti iterū
 subacti sunt. Persæq̄ qui tunc cum Ciro aduersus Astiagem rebellauerunt: deinceps a
 sia imperitauerunt. Cyrus nullo alio malo afficiens Astiagē penes se habuit quoad ui-
 ta excessit. Ita Cyrus genitus educatusq̄ regno potitus ē: & mox Croesum iniuriæ illato
 rem subegit: quemadmodum a me superius commemoratū est. Quos subactos ita om-
 nem asiā adeptus est. Ritus quibus utuntur persæ tales eē cōperi. Neq̄ statuas: neq̄
 templa: neq̄ aras extruere consuetudo est: quinimo hoc facientibus insaniz tribuere.
 Persæq̄ ri-
 ob id ut mea fert opinio: q̄ non quēadmodum græci sentiunt deos ex hominibus esse
 ortos. Moris habent editissimis quibusq̄ cōsensus mōtibus Ioui hostias imolare om-
 nem girum cæli Iouem appellantes. Soli lunæq̄ sacrificāt: & telluri: & igni: & aquæ: &
 p̄sarum
 uentis: quibus solis gubernatur. Ex omnibus diebus præcipue honorandū cēsant suū
 cuiq̄ natalem. Vino persæ magnopere temperant. Eisdem nec uomere coram alio: nec
 urinam facere licet. atq̄ hæc ita obseruantes: tamē cuiuscūq̄ generis uoluptatibus: q̄s
 audierint frui student: liberos a quinto eorum anno incipientes usque ad uicesimum
 tribus dūtaxat rebus istituūt equitare: arcu sagittas excutere: uerba loq̄. Añ q̄nquēniū fi-
 lius cōspectū patris nō uēit: sed apd̄ foemias degit: q̄ ea gracia sic fit: ut si iter educatio-
 nē deccedat nullā e damno efferat patri molestia. Equidem hunc morem laudo. Lau-
 docetur

do itē illum ne ob unam tantum causam liceat neq̃ ipsi regi occidere quempiam: neq̃ alicui aliorum persarum quicquam atrox agere aliquem ex sua familia: eiusdem quæcunq̃ facere fas nō est ea: nec dicere. Turpissimum dicitur apud eos mentiri. Secundo loco creditū debere: & in flumen uel mingere: uel spueri: uel manus ablueri: aut aliud quippiam facere. Flumina religiosissime omnium uenerantur: persarū nomina in eandem litterā uniuersa excunt: quam dores apellant san: lones sigma. Mortuus ab eis nō prius humatur quā aut ab alite: aut a cane trahatur. Atq̃ hæc ita transiguntur. Cyrus posteaquam omnem continentem suæ ditionis fecit: assyriis bellum intulit. Assyrie cū alia multa sunt magna oppida: tum uero celeberrimi nominis ac ualidissimum Babilō illic ubi euersa ab istis Nini regio ex titerat. Huiusmodi urbs ī ingenti planicie sita ē forma quadrata magnitudine quoq̃ uersus centenum uicenum stadiorū in summa q̃dringentorum & octoginta in circuitu quattuor lateorū urbis. Tanta est babilonici oppidi magnitudo quod ita exornatum est: ut aliud nullam eorū quæ nos nouimus iam primum fossa ambit alta atq̃ lata aquæ plena. Deinde murus quinquaginta cubitoꝝ regionum crassitudine: ducetorum celsitudine. Est autem regius cubitus q̃ medioeris tribus digitis maior. Operæ præcium est me præter hæc differere quemadmodum humus e fossa sit gesta & murus effectus: ut quicq̃ terræ in deprimenda fossa efferebāt: ex eo lateres ducebant: quorū cum magnam uim extraxerant eos in fornacibus coquebant. Postea ceno utentes asphalto feruenti p̃ tricesimū quenque laterum ordinem summitates arundinum instipatas conglutinabāt: & primum labra fossæ: deinde ipsū murum ad eundem modum: super quem circa oras extruxerūt dietas singulares: alit̃i secus conuersas inter quas tantum intercapedinis relinquebatur: ut quadriga inter agi posset. Eius per ambitum centum portæ stabāt æreæ omnes cum cardinibus itidē hostibusq̃ a babilone octo dierum itinere abest alia urbs nomine Is: ubi fluuius ē haud magnus eiusdē nominis: qui se deuoluit in flumē euphratē. Hic itaq̃ fluuius Is una cū aqua per multos reddit asphalti bituminis grumos: quæ asphaltus ad murū babilonis cōportabatur. Hunc autem in modum babilon extructa ē. Eius duæ sunt plagæ: quas interfluit fluuius nomie Euphrates: qui magnus: & altus: & celer ex armenis s̃i rubrū mare decurrit. In hūc uterq̃ murus lacertos exporrigit. eiusq̃ icuræ utrūq̃ ripæ coctilibus lateribus p̃ maceria prætexuntur. Ipsa urbs plena domibus ē ternarū quaternarūq̃ contignationum secta in uias rectas cum alias tum uero transuersas: quæ ad flumē p̃tingunt. Ad quarum singulas pro numero uicorū portulæ factæ sunt in maceria: quæ flumen sepiebat: & ipse æreæ: & ad flumen idem ferētes. Et hic quidem murus lorica est: alter uero interior non multo q̃ hic debilior: sed exilior. Huius babilonis multi quoq̃ aliquando reges extiterē: quorū mentionem exponendis rebus assyriis mentionem faciā: qui & muros ornauerunt: & templa: & inter eos duæ sceminæ. Hæc prior quæ quicq̃ ætatibus: ante posteriorem regnauit uocata est Semiramis: Hæc p̃ planiciē aggeres extruxit: spectaculo dignos: cum antehac flumen eam omnem restagnare solitus esset. Posterior regina Nitocris nomine extitit superiore solertior. Cuius cum alia monumenta extiterunt: quæ ego commemorabo: tum uero hoc quod animaduertēs imperium medorū ingens ac pacatum subactaq̃ ab his multa oppida: & iter hæc ninū præmunire se oib̃us q̃ potuit maxime: ante omnia fluuium euphratem: qui prius media ipsorū urbem interfluens rectus erat tortuosum reddidit fossis superius depreffis adeo ut quendam assyriæ pagum nomine arderica ter influat: & qui nunc e mari per

Euphratē bābylonem uersus subuehūtur iter ad hūc eundē pagum applicētūq; tri-
 duo. Et hūc quidē talem reddidit. Aggerem uero ex utroq; fluminis labro aggesit ui-
 su mirādum. Tantæ est & magnitudinis & sublimitatis: Multo supra bābylonem ali-
 quantulum seorsum a flumine effodit paludis cluuiem profunditate quidam ad aquā
 semper ducta: latitudie uero eius quoquo uersus trecētoꝝ uiginti stadiorū. Hæc fossi-
 tia humus ad fluminis ripas aggesta est quem locū ubi depressit: crepidinē ambitus
 eius lapidibus induxit. Hæc duo ut flumē flexuosū & lacuna tota fossa esset ideo fecit
 ut fluuius per multos a fractus retentus sedatior mearet: & nauigationes in bābylonē
 essent tortuosæ: & ex ipsis nauigatiōibus longus ambitus lacunæ exciperetur. Ad hæc
 quæcūq; erat regio ad inuadendum opportuna: & cōpendiaria ex medis uia hanc in-
 tersepit ne medi cōmercio assyriorum ipsius negocia cognoscerent. Et hæc quidem ex
 profundo circuniecit. Cæterum ex eis talem fecit cōmunionem. Cum sit urbs in du-
 as dirempta regiones fluuiū medium tenēte: quotiens aliquis ex altera in alterā regio-
 nem transire uolebat sub regibus supioribus: his necesse habebat nauigio transire: qd
 erat ut reor sane odiosum. Huic rei ista prospexit siquidē ubi effodit effluuiū lacus ali-
 ud opere eodem monumentum sui reliquit. Saxa prægrandia præcidit: quæ ubi expe-
 dito fuerūt: & locus depressus i locum ipsum: quem depresserat omnem fluminis cur-
 sum auertit. Cum hic locus effusus impletur: interea pristino alueo arefacto oras flu-
 minis intra urbem ac descensus: q ex portulis ad flumē ferūt: extruxit coctis lateribus
 eadem ratione qua muri extructi sunt. Extruxit item circa mediā ferme urbē potesta-
 tem ex iis quos effoderat lapidibus: ferro eos ac plumbo deuinciens. Hunc sublicis q-
 dratis per quem bābyloniū transirent iter diu committebat: eadē noctu tollebat: hac
 uidelicet causa: ne per noctem transeuntes mutua furta exerceant. Vbi lacū repleta
 est flumine & opus pontis exornatum tunc fluuiū Euphratē e stagno i pristinum re-
 uocauit alueum: atq; ita plusquā effoderat uisa est necessario facta: & pons in usum ci-
 uium extructus. Eadem regina hūc machinata est dolum. Supra portas urbis celeberrimas
 in loco editor atq; conspicuo sepulchrum sibi extruxit: atq; his litteris inscripsit. Si
 cui regum bābylonis post me futuroꝝ fuerit pecuniæ penuria a pro sepulchro sumat q
 tunc uel libuerit pecuniæ dūtaxat indigens aliter ne aperiat. Non. n. satius fuerit Hoc se-
 pulchrū tā diu fuit imotum: dum regnum peruenit ad Darium. Is indignum eē ratus
 se neq; uti quippiā his portis. C Ideo autem nō utebatur quod supra caput ipsius trāse-
 untis mortuus sit esset) neq; sumere pecunias repositas: & eas ipsum puocātes: re-
 serauit monumentum: in quo non quidem pecunias inuenit: sed litteras ita dicentes.
 Nisi pecunia esses lexplebilis: & turpis lucri cupidus: haud apuisses urnas defunctorū
 Talis extitisse hæc regina memoratur. Aduersus cuius filiū labinitum patris nomē &
 assiriæ imperium habentem Cyrus exercitum duxit. Ducit autem rex magnum exerci-
 tum: probe domi comparata re frumentaria atq; pecuaria. Portatur item aqua ex flu-
 mine choaspe: susa præterfluēte: quo uno ex omnibus fluminis rex potat. Cuius choa-
 spis aquam decoctam & in argentea uasa diffusam ferentes per multæ cartuæ quatū
 or rotarum mulis trahentibus assidue comitantur quocūq; ille proficiscitur. Cyrus ba-
 bylonem tēdens ubi uenit ad gyndem amnem: qui in mantienis ortus montibus: p-
 dardaneos in tigrim alterum amnem fluit: qui opin urbem præterlabēs tubo i fundi
 tur mari. Conabatur hunc fluuium gynden traicere cum nō possit nisi nauibus traici
 Interim cū quidam e sacris equis candidis petulanter ingressus fluuium tran-
 urbs

Darii a-
 uaritia
 Auarorū
 obiurga-
 tio
 Labyni-
 tus rex
 Choas-
 pes flu.
 Susa.
 Cyrus in
 babylo-
 nem
 Gyndes
 fluuius
 Mātieni
 montes
 Dardāci
 Opus
 urbs

Gyndus
fluvii ri-
uuli

Babylon
a circa
pitur et
magnitudi-
nis des-
criptio

Tritachi-
mas
Artaba
mensura
Admissa
rius ad ui-
cenas et
Asyriae
siccitas

fire conabatur: hunc fluuius uerticibus cōtorq̄ns obruēdo abripuit. Cyrus p̄ q̄ agrē ferens hanc fluminis iniuriā illi cōminatus est se sic redditurū cum tenuem: ut post hac facile uel a mulieribus trāsiri posset ne genua quidē tigentibus. Hæc minatus expeditiōne i babilonē stermissa copias suas bifariā diuisit: dehinc alucos ad funiculū designauit cētenos: & octogēos utrinq̄ ad gindis labra oīno cōuersos quos distributis copiis effodi iussit. Et opus quidē ut qđ a rāta multitudine fieret p̄ficiēbatur: tamen i eo faciēdo eā æstatē triuerūt. Cyrus ubi Gyndē muletauit i tercētos & sexaginta riuos diductum: & alterū uer illuxerat. Ita porro ire babilonē p̄git babiloniis cū p̄ducto exercitu p̄stolātibus. Qui ubi p̄pius urbē ille p̄mouit cū eo cōflexerunt: p̄liq̄ fugati in oppidū se receperunt. litū quia circum iā pridē aiaduēterāt inquietum esse: uiderātq̄ oēs pariter gētes aggredientē: cōportauerāt multorū sane annorū cōmeatus. Ideoq̄ tūc obsidionē nullius momēti faciebāt. Et cirus cū iā lōgo tpe nihil admodum res p̄ficerent iops cōsiliū erat. Tandē siue alius ei anxio suggessit: siue ipsi i mentē uēit quid in rē esset sic statuit faciēdū. Instructis uniuersis copiis: p̄tim qđ fluuius urbē i greditur: p̄tim a tergo qđ egreditur: p̄cipit ut dū cernerēt alucū posse trāsiri illac urbē iuaderent. Ita instructis atq̄ admonitis suis cū iutiliori exercitus pte abiit ad stagnū. Eo ubi p̄uēit: quæ babiloniōrū regina fecerat apud flumen: & apud stagnum quod erat palus eadem ipse fecit. Nā reuocato flumine alucum eius pristinum uado transibilem reddidit. Id tale ubi actum ē: p̄sæ qui ad hoc ipsum instructi erant p̄ alucum unde fluuius euphrates abscesserat: mediōrū fere femorū tenus grauitē babilonē itroierūt. Quos babiloniis si factū Ciri prius aut audissent aut sensissent haud dubie cōtēpto eorū ingressu pessimo exitio affecissent. Nam obseratis omnibus quæ ad flumen ferūt portulis: conscensissq̄ septis: ipsi p̄ propis stantes illos progressos ueluti in cauea excepissent. Nūc ex inopinato eis p̄sæ altitē fūt: & cū rapti essent qđ media urbis incolebāt babilōi: propter eius tñ magnitudinē nō sentiebatur: ut fert ab his qđ circa extrēa habitabāt. Sed forte quoniā dies festus eis eēt exercēdis choreis atq̄ oblectatiōibus opa dabatur donec plāc rē aiaduēterūt: Atq̄ ita primū capta ē babilon. Cuius ciuitatis quanta sit potentia cū ex aliis multis pandam: tum uero ex hoc qđ cum regi magno omnis plaga: cui i perat: sit distributa in ipsius atq̄ exercitus eius alimentū: p̄ter tributa ex duodecim qbus annus constat mensibus qtuor regio babilonia octo reliquis cū oīs asia alit. Ita huius regiōis potētia tertiā asiæ partem æquiparat: & eius principatus q uē satrappiam p̄sæ uocant oīum prouinciā longe est optimus: Adeo ut Tritachimæ Artabazi filio qui pro rege tributum hoc exigebat singulis diebus singulæ argenti plenæ artabe penderētur. Est autem artaba mensura p̄fica capatior q̄ atticus medimnus tribus choenicebus atticis. Ad hæc erant ei peculiares equi p̄ter bello destinatos admissarii octingēti cum equarum quibus admitterebantur sexdecim milibus. Nam singuli ad uicenas admittuntur. Præterea canum indicorum tanta allebatur multitudo: ut ad præbenda eis cibaria qtuor in eadem planicie magni uici attributi essent aliorum tributorū immunes. Atq̄ hæc præcedis babilonis pecularia erant. In Assyriorum terra parum pluit. quod in ea frumentum germinat. Id demum est: quod ex flumine irrigatur. Irrigatur autem seges & frumentum prouenit non quemadmodum in ægypto flumine sua sponte in rura ascendente: sed manibus atq̄ serobibus irrigatum. Etenim babilonica regio omnis quemadmodum egypciaca distiguit i fossas quarū maxia nauibus trāsiri pōt ad solē hibernū uergetes ex euphrate exiēs in tigrim alterū flumē iuxta qđ urbs Ninus sita erat. Hæc regio

omnium quas nos uidimus longe optima est dūtaxat ferendō frumēto. Nā in arboribus ferendis: ficu uide: olea nequaquā de principatu cōtēdit. Cereis at fructu pcreando adeo ferax ē: ut non quā non fers ducena reddat: & ubi prastās bonitate se uicōt ēt ad tricenā. Quaternū fere digitorū latitudie triticeis atq; ordeaceis foliis. Milii uero ac selami pccritatē ipstar arborū: & si mihi cōpertam: tñ memorare supsedeo pbesciēs his qui nūq; babyloniam regiōē adierūt: q; de frugiferis deā sunt p q; incredibilia uisū iri. Babylo-
 Oleo uenitq; utuntur nisi quod ex selamis faciūt. Sunt eis passim p oēm regiōē pal-
 ma sua sponte nascētes pterq; fructifera: ex qbus & cibos & uinū & mel cōficiūt cu-
 rates more ficoz. Hāz ut aliaz arborū grāci masculas uocāt: quaz fructum his q pal-
 mulas ferūt alligāt: ut illinc prodians culex palmulas pētrās cogat maturefcere alio-
 quin occasuras. Musculz enī in fructu culices ferunt: quēadmodum capūsici. Venio
 ad id quod ex omnibus quz de ea regiōe secundū ipsam urbē mihi summo miracu-
 lo est differendū. Nauigia illoz quz per flumē cōmeant babilonē oīa sunt orbiculata Babylo-
 atq; coriacea: quz pecuarii armenii: qui supra assirios incolūt. ex cāsis salicibus faciunt
 instruūtq; pellibus nudo illaz extrinsecus posito in modū soli: neq; puppe discreta: ne-
 q; prora acuminata: sed in speciem clipei magis orbiculata: Tale nauigium stramentis
 stipatum fluuiō deferendum permittunt: cum aliis rebus tum uero doliis e palmula
 rum uino onustum dirigentibus illud duobus uiris stantibus cū totidē palis quoz al-
 ter introrsum palam trahit alter exterius pellit. Fiunt at nauigia hāc & magna admo-
 dum: & minora: quoz maxima quazq; ferūt pondus qnq; milū talētorum singula sin-
 gulos asinos uiuos intus habentia: maiora & iā plures. In quos illi postq; nauigantes
 babilonem peruenerunt: onusq; distraherunt: lignaq; nauigiū: atq; omnia stramēta ad Babylo-
 duxerunt: pelles congerunt: & eos in armeniam agitant. Aduerso enim flumine nau-
 gari prae illius rapiditate nullo pacto potest. Quia ex causa non ex lignis: sed ex pelli-
 bus nauigia fiunt. Idem ubi asinos agitando in armeniam redierunt: alia ad eundem
 modum nauigia cōparant. Et naues quidē eorum tales sunt. Amictu autē tali utūtur
 Duabus amiciuntur tunicis: una linea usq; ad pedes demissa. Altera sup hanc lanca: po-
 stremo cādida & breui penula circundantur. Calceos gerunt gentis more soleis theba-
 nis simillimos. Capita habentes comata mitris redimiunt: unguētis toto corpore deli-
 buti ānulum signatoriū singuli gestant: & scēptum effabrefactum: cui superstat aut
 malū: aut rosa: aut lilium: aut aquila: aut aliud quippiam. Nam absq; insigni gestare sce-
 ptrū ipsis nefas ē. Atq; hic eorum corporis est cultus. Leges uero quz constitutaz ab Babylo-
 ipsis hāc sunt. Una quidē prudentissima. Altera at quantum ego sentio: qua enetos ex-
 illyriis audio uti p singulos pagos. Semel quotannis ista fiunt. Vbi uirgines effectz
 sunt nubiles eas cōgregant: & uniueisos unū in locū cōducūt: quas circūstente uiro-
 rū frequētia surgēs pco sigillatim uēdit: sed primū pulcherrimā oīum scdm hanc ut q
 plurimo uēditur auro. Aliā euocat: quz post illā ē speciosissima. Vēdūtū at in contu-
 lā bernium quaz pulcherrimas quasq; babilonii: q locupletes. & iidē cēlibes sunt mercan-
 tur ut qsq; licitādo altez supat. At ex plebe qui sunt cēlibes his non est opus pulchra
 forma: iō pecunias ac turpiores accipiūt uirgīes. Nā prāco ubi uirginū speciosissima
 rū peregit uenditionē: excitat deformissimam si quis illoz mercari uolētes existat: edi-
 citq; quisquis uelit quā minimo auri sumpto eam in matrimonium habere donec illi
 qui minimo contentus est fœmina addicitur. Ita aurum ex speciosis uirginibus confi-
 citur: & per easdem cuicunq; uolenti deformes ac debiles collocantur. Quaz nullam

Babylo-
nia regio
fertilissi-
ma

Babylo-
niorū na-
uicula

Babylo-
niorū cul-
tus

Babylo-
niorū le-
ges
Babylo-
nia pud-
la

cuiq̃ p̃tori fas erat sine fideiussoribus abducere: sed datis fideiussoribus de cōtubernio uxoris: ita demū licebat abducere: si de hoc non conueniebat. lex lata erat ut aux̃ ille re dhiberet. Qui ē ex alio pago uenientibus licebat uxorem mercari si uellet. Hæc ap̃d eos honestissima lex erat q̃ tñ n̄ p̃seuerauit: Nouissime aliud quiddā excogitauerūt ne quis socias iniuria afficiat: neue q̃s aliā in urbē abducatur. nā postea q̃ expugnati male ac cepti sunt: rēq̃ domesticā absumpserunt: unusq̃q̃ p̃labeus ob uictō mopiā filias suas adigit ad q̃stū corpore faciendū. alterā itē sapienter condiderūt legē lāguentes effrēdi in forē. Neq̃. n. medicis utuntur: ut de illorū lāguore consulāt q̃ eos adēūt: si q̃s & ipse eundē passus ē morbū: aut aliū uidit patientē. hæc uiri qui illos adēūt consulūt: hortanturq̃ ad ea q̃ ipsi faciendū effugerit similē morbū: aut aliū nouerit effugisse. Nec fas ē cuiq̃ lāguentes p̃terire silētiō: nec aūq̃ explorauerit quonā laboret ille lāguore. Sepulchra eis dē i melle sunt: suctus funebri illi ægyptiorū p̃similis. Quoties cū uxore mīscetur uir babilonius adhibito thimiamati assidet: & ex aduerso mulier idē facit. Sub diluculū abluūtur ambo: nullū uas priuū q̃ se abluerunt tacturi. eadē & hæc arabes faciūt ægri Hæc sunt babiloniorū instituta. Quorū tres sunt familie: q̃ nullo alio nisi piscibus uiuunt. Quos captos ubi arefecerūt ad solē hoc faciunt. In pilā deiiciunt: ac pistillis pin sunt. Deinde linteis conseruat unde quisquis uult cōspergit: offamq̃ facit: quā i modū panis torreat. Cyro post hāc gentem ab eo subactā: incesit cupido massageras in suā prātem redigendi quæ gēs fertur & magna esse & robusta ad auroram solisq̃ ortum sita trans araxem fluuium regione issedonorū uiroꝝ. Sunt quidicant ea scythica nationis. Araxes Istro maior: & idē minor esse memoratur: & in eo frequentes infu lælesbo pares magnitudine: & hoīes qui illas incolunt æstate uelci radicibus quibus cunq̃ quas ipsi euellunt. Arborum autem fructus quos maturos cōperiunt in cibum reponere quo per hiemē uescantur. Apud eos etiam inueniri arbores talem fructum ferentes: qui iactus in ignem ab his: qui ad se calefaciēdos conuenerunt foco circumfēdentes incenso igne sic ebrios reddit odore suo: ut uinum græcos. Et eo uix mentius quo plus eius fructus fuerit iniectū quoad cōsurgatur ad tripudiandū: ac perueniatur ad cantum. Atq̃ hæc fertur eorum esse uiuendi consuetudo. Araxes porro fluuius a mantienis quidem unde & gyndes: quem Cyrus in trecentos ac sexaginta diduxit riuos fluit: sed per sexaginta ora prorūpens: quæ uno excepto in paludes: eluiesq̃ euoluitur: ubi feruntur homines habitare: qui crudis uictitēt piscibus & pro uestibus utantur uitulorū marinorū pellibus. Reliquū illud per apertum fluit in mare caspiū qd̃ mare perscē est: nec ullo cum alio commiscetur. Nā & illud quod græci omne p̃nauigant & id quod extra colūnas uocatur atlāticū & rubrum idē est mare. Caspiū uero alterum ac p̃ se ipsum est longitudinis quindecim dierum cursu nauis quæ remis utatur: latitudinis ubi spaciōsissimum est octo dierum: quæ ex parte ad uesperē uergit caucaso prætentū mōte tum maxime uastitatis: cum summæ altitudinis multas atq̃ in se omnifarias gentes habente: ac plerasq̃ omnes agresti materia uictitantes: ubi arborū frondes his quæ sunt apud nos similes feruntur esse quibus cōtusis & aqua dilutis illi animalia sibi per uestes inscribere dicuntur: eaq̃ animalia nunquam eluēd perinde atq̃ ab initio essent intexta sic cum reliqua lana ueterascere: Horū quoq̃ hominum cōcubitus sicuti pecorum i prepatulo esse: & ad uesperam quidem uergēs hoc mare: qd̃ caspiū uocatur caucasus cohibet. quæ uero parte uergit ad auroram oriētēq̃ solem planities excipit prospectu immensa magnitudinis. Quam spaciōsam planitiem nō ex

Babyloni
norum
ægri
Babyloni
norum
sepulera
Cyrus in
massage
tas
Massage
tas
Araxes

Caspiū
mare
Rubrū
in mare
Caucasus

Caspiū
mare

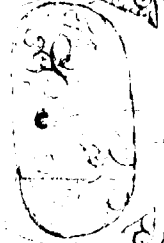
minima parte massagetae possidet: quibus bellum Cyrus isseere cupiebat multis ac ma-
 gnis sollicitatus iocundusque causis. Primum sua genitura: quod uidebatur maius quod hunc esse
 Secundo loco felicitate qua fuerat usus aduersus hostes. Quamque n. gente Cyrus inua-
 serat: ea gens nullo pacto potuerat euadere. Erat autem massagetae regina defuncto
 uiro Tomiris nomine: Ad quam in coniugium petenda Cyrus misit uerbo duxat uolens **Tomiris**
 eam habere uxorem. Animaduertens illa non se in coniugium: sed regnum massagetae peti: acces-
 sum cito interdictum: postea Cyrus cum dolus non prederet: progressus usque ad araxem apte iussu
 cum exercitu in massagetas tendit: Flumen potibus iungit quibus copias traiciat factis ex na-
 uibus turres desuper edificans. Ad quem in hoc labore occupatum tomyris caduecatorum mi-
 sit quod diceret. Rex medorum desine incubere cum incumbis nequius an ista quod constituisti ti-
 bi conducibilia erunt. Omissa seculo apud tuos ipsius regna. & nos sine finem: quorum su-
 mus principes esse. Vex tu admotionibus his uti noles: & omnia males quod oculum. Quod si tan-
 tope affectas lacessere massagetas. ser quam sustines eruna: sed desiste iungere fluvium a
 quo nobis tridui iterum digressis traicito in nostram regionem. Aut si maius nos excipe in ue-
 stra tu hoc idem facito. Hanc ubi Cyrus audiuit accitis praefata promissis coactisque in medium
 re praeposuit consules utque sibi agendum constitueret. Illorum in idem conuenere suum iubentium recipi in
 ipsorum regionem cum suo exercitu tomyris. Quam suam Croesus lydos cum adesset: ipse probat **Croesus**
 si contrarium differens his uerbis. Eodem tibi rex est antea dixi quicquid Iuppiter tibi me **Cyro con-**
 tradidit: quicquid aduervero errati in tua domo: id omne me per uiribus auersum. Nam meae
 ruinae & si ingratae: mihi tamen extiteret disciplinae. Si tibi esse uideris immortalis & eiusmodi
 exercitui perficere: nihil est opus ut mea tibi dicam suam. Sin uero te quoque agnosces hominem
 & istis eiusmodi praefata: illud in primis discito humanarum rerum circum esse: quod rotatus speos
 de fortunatos esse non sinit. Ideoque de hac quam proposuisti re secus ego atque illi sentio. Si n.
 hostes in terram nostram uolumus excipere: id tibi ex hoc periculum erit: ne fugatus omne amittat **Fortuna**
 tas imperium: quia haud dubie uictores massagetae non se retro fuga recipient: sed tuas
 praedias adorantur. Victor aut tu non adeo multum uincis: quod multum si traiciens in terram il-
 lorum uictis massagetas instabis fugientibus. Hoc. n. per illo substituto consilio: ut uicto ho-
 stium recta pergas ad subigendum tomyridis regnum. & quidem sine duce. Deforme est. n.
 atque intolerabile Cixarum carysis filium mulieri cedentem detractare pugnam. Itaque mihi pla-
 cet traiectionis copiis praecedere eoque dum illi in occursum praedat: atque de hic ita faciendo da-
 re opera ut illos superemus. Nam ut ego audio massagetae bonorum sunt periculis: insue-
 ti: & magnorum commodorum exspectes. His ergo uiris praepone in nostris castris instructarum
 affati epulae magna uirum pecorum interfecta: cum magna est uirum poculorum uini meri atque omnis ci-
 bariorum generis. Hoc ubi fecerimus in becillissimis quibusque militum ibi relictis cum reli-
 quis ad flumen nos recipiamus. Quod uero tantis bonis illi conspectis: nisi me fallit opinio: se ad
 ea conuertent. Vnde nobis supererit facultas magnas res perpetrare. Atque haec quidem in di-
 scussione uenere suum. Cyrus autem priori repudiata: Croesusque probata sententia induxit Tomiri
 ut retrocederet: utpote aduersus illam traiectionem. illam quemadmodum a principio spon-
 derat regressa est. Cyrus in Cambisis filii sui cui regnum tradebat manus praebuit croe- **Carysis**
 sum: ac maiorem in modum ut hominem honore beneficiisque prosequeretur praecipit: si sua
 aduersus massagetas traiectione non rectore cederet. Hanc ubi praecipit: eosque remisit in **Cyri som-**
 perfidem: ipse cum copiis suis flumen traiecit. Transmisso Araxe ubi nox aduenit: ui- **nium**
 dit per quietem talem uisionem. Videbatur Cyrus in sonis cernere maximum natum filiorum **hysta-**
 Hystaspis habentem in humeris alas: quarum altera asiam: altera europam inumbraret spes

Erat Hyſtaſpi achæmæoidi Ariſtæmeni filio ex liberis natu maximus darius itūc ferme uicēſimū ætatis annū agēs ī pſide relictus q̄ nō maturus militiæ ēēt. Expreſſus Cyrus tuſum ſuū itra ſe retractabat: qd̄ cū ei magni momēti uideretur uocato hyſtaſpi remotis arbitris inq̄t. Filius tuus hyſtaſpes mihi atq̄ regno meo inſidiari depræhēſus ē hoc unde p̄culd ubio noueris: p̄ me noſcas licet. Dii mihi q̄ mei curā gerunt: q̄cunq̄ euētura ſunt oñdunt. Si qd̄ p̄xima nocte inter quietē uidi liberorū tuorū natu maximū ī hūmeris hñtem alas: quaz̄ altera aſiā. altera europā inūbraret. ex quo uīſo nulla tergiuerſatio ē quin ab illo mihi tēdantur inſidiæ. Quā p̄p̄ tu q̄ raptiſſime ipſidē reuertere: ſa- citoq̄ ut cū ego ſubactis maſſagetis illuc rediero: filiū tuum mihi ſiſtas ad eām dicēdā Et cyrus qd̄ hæc locutus eſt ſcilicet q̄ ſibi inſidiari Dariū ſuſpicabatur. At dæmon ei portēdebat ipſum ibi mortē oppetiturū: & eius regnū ad Dariū eē p̄uenturū. Reſpon- des illi Hyſtaſpes abſit inquit rex ut quiſpiā uir genere p̄les tibi moliatuſ inſidias. Qui ſi q̄s ſit: is p̄mo quoc̄p̄ tpe morte mulctetur. Tu n. p̄ſas ex ſeruis liberos: ex ſubditis ali- orū hoīum dños effeciſti. Qd̄ ſi q̄ tibi uīſo filiū meū īdicat rebus nouis cōtra te ſtu- dētē: ego tibi eū exhibeo p̄ tuo arbitratu utēdum. Hoc reddito rñſo hyſtaſpes atq̄ ara- xe traiecto p̄greſſus unius diei iter: q̄ Croſus admōuerat exequitur relictisq̄ illie ī bel- li p̄te copiæ: mox cū expedita manu ad araxē reuertitur. Hos itaq̄ relictos ex ciri exer- citu aggrediēs tertia maſſagetani exercitus p̄ ſeſe deſenſātes iterimit. Eadē cōſpecto epulæ apparatus poſt aduerſariorū eadē ad epulādū diſcūbit: refertaq̄ cibo ac uino ſo- poratur. p̄ſa ſupueniētes hoī multos occidūt multoq̄ plures uiuos capiūt: cū alios: tū uero ducē eorū reginæ. Tomyridis filiū cui nomē erat Sargapiſes. Tomiris cogni- to exercitus ac filii ſui caſu miſſo ad cirū caduceatore ita inquit. Inexplebilis cruore cy- re neſpūs tollas ex hoc qd̄ actū ē. Si fructo uicino: quo ipſi diſtēti adeo deſpitis: ut de- ſcēdēte in corpus uino ip̄roba a uobis uerba fundantur: Tali ueneno filiū meū uiciſti dolo non prælio ſupior. Quare meū admitte cōſiliū bñ tibi cōſulētis. Abi reddito mi- hi filio ex hac regiōe ſerens ip̄une q̄ tertiā maſſagetarū partem p̄ſligati. Quā niſi feceris p̄ ſolē iuro maſſagetarū dominum fore: ut ego te & ſi inſatiabilē cruore: tamē ſatiem. Hæc uerba ad ſe plata Cyrus pro nihilo habuit. Filius reginæ Tomiridis Spar- gapſes: ubi uino laxatus didicit ſe ī malo eē: exorauit a Ciro ut uinculis ſolueretur. Statiq̄ cum ſolutus eſt: ac manuum cōpos effectus ſeipſum interemit. Atq̄ hic qd̄ talem obiit mortem. Tomiris autē qñ Cyrus ipſam nō auſcultaret: contractis ſuis co- piis ita confligit cum Ciro: ut hanc pugnā ex omnibus quæ inter barbaros extiterūt acerrimam cenſeam extitiſſe: quāq̄ ita geſtā fuiſſe accipio. Primum utroq̄ ſpatio in- ter ſe diſtātes ſagittas egreſſe: deīde ſagittis abſumptis cōcurrētes lāteis pugionibusq̄ fuiſſe conſertos: ac diu pugnātes perſitiſſe neutris fugere uolētibus. ad extremū mā- ciri mors ſagetas ſuperiores extitiſſe: ibiq̄ cum p̄ magnā exercitus perſici partem. Tum uero cy- cyr ian- rum ip̄m occubiſſe: cum unum detrigita oīno regnaſſet annos. Cuius cadauer in- nos xxix ter caſorū perſarū ſtragem Tomiris exquiſitum cū inueniſſet: caput in utrem demisit in regno quem humano cruore compleuerat: mortuoq̄ inſultans inquit. Tu quidē meū uiuē- Maſſage- tis & in pugna uictoris filiū pdidiſti dolo captū. At ego te p̄ut interminata ſum cruo- tarū ritus reſaturabo. Hæc de Ciri uita exitu: de quo cum multa referantur: is q̄ mihi maxime Sāgares uerſimilis uidet̄ a me cōmemoratus ē. Maſſagetæ & amiētū gerūt: & uictū hñt ſci- ideo ſimilē: ex eqs præliātur: & pedibus. Vtroq̄ n. genere ualēt. ſagittarii itē atq̄ ha- giones ſtanſāgares hoc ē pugiones e mor geſtātes: ī oībus auro utētes & ære. Vtū nāq̄ ære

Sargapi-
ſes caput

Bellum to-
miris

in oibus quæ ad hastas: ad pharetras: ad sangares ptinent. Auro at i cunctis q ad capitis
ad balteor: ad axillæ ornamētū spectāt. Equor: itidē pectoribus areos thoraces cir-
cundāt. Circa frenum frenaq: & phaleras auge adhibent. Ferro atq argento nihil pr-
sus utentes: quor in regionem cum immensa sit auri atq æris copia: ferri tñ atq argē-
ti nihil est. Moribus his utuntur. Singuli quidem uxorem ducunt sed ea cōter utun-
tur. Nam quod græci memorant facere scithas: id non scythæ faciunt sed massagetae.
Siquidem uir massageta quotiens libidine capitur mulieris. suspensa ad plaustræ face. **Massage**
tra sine pudore concumbit. Terminus uitæ nullus eis propositus est: ubi quis admo- **tarū** uxo-
dū sentit: eum conuenientes proximi quiq cognati imolant: & cum eo aliquot pecu- **res**
des: quaz carnis p epulo ubi decoxerūt uescuntur: qd genus obitus apud eos bea **Massage**
tissimum hētur languore extinctos non edunt sed terra opiunt loco damni putātes **tales** i-
q ad immolationem non uenerunt. Nihil omnino serunt: pecoribus uescunt: piscatu **molatur**
q qui eis abunde ex araxe fluuio suppeditat: ac lacte quod potitāt. Ex diis unū Solem
uenerantur: cui equos immolant. Hic autem est eis mos sacrificandi: ut deorum pni- **Sol** deus
tissimo e pecoribus omnibus perniciosissimum mactent. **Equi** soli
Hero toti Halycarnasæ Historiarum Liber Secundus. qui inscribitur Euterpe Lau- **imolatur**
rentio Vallenſe Interprete.

 Pro uita sancto regnū suscepit Cambyſes eius filius & Caſſan- **Camby-**
danæ Pharnaspo genitæ: quā ante uirū defunctā Cyrus & ipſe i- **ses** Rex
genti luctu pſecutus ē. & cæteris qbus ipſe iugeri pcepit. His **Caſſan-**
parētibz ortus Cābiſes cū iōnes & æoles p hereditariis ſibiſer- **dana**
uis exiſtimaret: aduerſus ægyptios fecit expeditionē cōparato cū **Pharnas**
ex aliis: tū uero e græcis: quibus dānabatur exercitu. ægyptii pri- **pus**
us q apud eos regnaret Pſāmiethicus: oīum hoīum ſe priores exti-
tiſſe arbitrabantur: ueq Pſāmiethico regnū adepto cū inceſſiſſet cupido noſcēdi: q
iā primi hoīum extitiſſent: ex eo tpe putauerunt phrygas q ſe priores extitiſſe: ſe uero
q cæteros. Enim uero pſāmiethicus ubi ſciſcitando quā primū hominū extitiſſent **Pſāmi-**
nullum exitū inuenire poſſet: huiusmodi rem machinatur. Pueros duos ex humilibus **ethicus**
parentibus recens natos tradit paſtori inter pecora educandos: hunc in modū iubēs **Rex**
neminem coram eis uocem ullam edere ſolitaria in caſa ambos ſibi ipſis reliqui eſſe dēi **Ægyptii**
in tpe tapras ad moueri: ubi lacte expleti forent: alia adminiſtrari. Hæc ideo faciebat iu **hominū**
bebat q pſāmiethicus q cuperet expueris ubi inarticulate uagire deſiſterēt: audire primi
ſi qua uox prima erūperet put & cōtigit. Nā ubi bimatus exactū eſt tēpus paſtori qui **Pueri**
hæc adminiſtrabat aperienti ianuā atq intranti: ambo infantes porrectis manibus p **duo** clā
ēdentes beccus clamabāt. Q uod primo audiēs paſtor obtulit. Cū uero crebrius ade **nutriti**
tūti & obſeruātū idē uerbū frequētaretur: ita demū re dño indicata iuſſus ab eo pue-
ros attulit: exhibuitq. Q uos cū & ipſe pſāmiethicus audiſſet: p cōſtabatur qnā hoīes
beccus q ppiā appellaret. Hæc p cōſtās cōperit phrygas ſic panē appellātes. Tali nego- **Beccus**
cio argumentati phrygas ſe priores extitiſſe ægyptii cōceſſerūt. Q uod ita actū eē equi **i** panis
dē ex ſacerdotibus Vulcani: qui ſunt mēphi audiebā. Græci tñ alia multa & inepta me-
morāt Pſāmiethicū pueros educādos curāſſe apud mulieres: quaz liguas præcidiffet
Haſtenus de pueroꝝ educatiōe referebāt. Alia quoq apud mēphim audiui ex Vulca-
ni ſacerdotibus: cū quibus i colloquū ueni. Q uetiā hæc ipſaz regz gratia & thebas & Helio-
poli id eſt Solis urbē me cōſulatio cognoscēdi nunq cōſentanea forent his quæ leis

memphi dicerentur. Nā heliopolitā feruntur ægyptiorū ēē solertissimi. atq; ex iis nar-
ratōibus q̄ ad rē diuinā ptinētia audiui ea n̄ libet̄er enūciari. nisi ipsoꝝ tatūmō noia
exstūmās oēs hoies idē sentire d̄ his. Quorū quicquid cōmemorabo id oratione coa-
ctus cōmemorabo. Quāz at̄ hūanorū rex sunt hęc ita referebāt iter se cōstare oīum

Annus hoīum prios ægyptios annū cōpisse distiguētes eū in duodeci ipsoꝝ mēses. idq; cōpe-
ægyptio risse ex altris eo sciētius ut mihi uidetur hoc agentes q̄ græciq; græci qdē tertio quo-
rum ipso anno intercalare mēsem introducūt tps grata. Aegyptiū uero tricenis diebus q̄bus
duodeci mēses taxat̄ adiciūt huic nūcro quot̄ ānis qnos dies. Vñ eis rō circuli tēpoꝝ
constat eodē redēūtis. Aegyptios quoq; prios duodeci deoꝝ cognomina cēfuisse &

Aræ pri- ab illis græcos fuisse mutatos. Itē primos diis & aras & simulacra & delubra statuf-
mæ se: qn̄ ēt aialia ī saxis sculpsisse: q̄z rex pleraq; ita effecta ope demonstrabāt. Præterea

Simula- primū mortaliū regnāte Menē: ac sub eo oēm ægyptū p̄ter thebaicā plagā palustrem
cradeorū fuisse: ex ea q̄ nihil eoꝝ: q̄ supra stagnū myrios extat̄ extitisse in qd̄ stagnum a mari p̄

Menes flumē septē diebus nauigatur. Atq; de regione bñ mihi dicere uidebantur. Māifestū
Rex pri- n̄ ē ei: q̄ si antea n̄ audierit: tñ inspexit modo sit solertia præditus ægyptū īquā græ-

mus ci nauigāt accessione ēē terræ ac fluminis donū: qn̄ ēt loca supra stagnū hoc ad trium
Myrios usq; dieꝝ nauigationē: de qua nihil āplius cōmemorabāt. Est at̄ & aliud tale. Nā ægy-

Stagnum ptiacæ regiois huiusmodi natura ē. Iā primū cum ægyptū uersus in alto cursū tenes
Aegyptia pcul ab ea adhuc diurnæ nauigatiōis spatio patieris: sensū ceni ēt in aqua uñci alta pas-

cæ regio- lus: quæ res declarat eatenus ēē humi aggestū. Ipsius at̄ ægypti lōgitudosecūdū mare
nis natu- sexaginta schoenorū id ē funiculorū: quēadmodū nos ægyptū distinguimus a sinu p̄li-

ra thinete: id est lateritio usq; ad stagnū Selbonidis: ad qd̄ mons cassius usq; ptingit. Ita-
Selboni q̄ ab hac pte sexaginta schoeni sunt. Et. n. q̄ modicū terræ possidēt metiūtur illā passi-

dis sta- bus: qui minus inopes terræ sunt metiuntur stadiis qui multū possidēt paraſangis: q̄
gnum plurimum sane schoenis. Constant at̄ paraſangæ tricenis: scheni sexagenis stadiis. Ita

Cassius erat ægyptus scdm mare stadiorū triū milium sexcētoꝝ: hīc ad heliopolī mediterranea
mons ærius ægyptus spaciōsa ē. supina oīs & aquarū inops simul ac limosa. A mari ad helio-

Paraſan- polim cundo p̄supiora eiusdem pene spaciū interest cuius ab athenis illud quod ab ara
gæ duodecim deoꝝ fert̄ pisā: & ad delubrū iouis Olympi: q̄ itinera siq; cōputet. inueniet

Schoeni aut̄ parē quiddā differre: quo minus paria sint: aut non amplius quindēcim stadiis. nā
uix quæ ex athenis pisā fert̄: quindēcim stadia defunt: quo minus sit mille & quin-

gentorū stadiorū. At ea quæ a mari ad heliopolim ducit: hunc stadiorū numēꝝ cōplet.
Ab heliopolī p̄supiora cundo ægyptus angusta est. Nā qua parte mons arabie expor-

Pirami- rigitur ab aquilone ferens ad meridiem atq; ad austrū semper per superiora pertigit ad
dum lapi mare: quod rubrum uocatur: ubi insunt lapidicinæ ad pyramides quæ sunt apud mē-

dicinæ phim excisæ: ab hac quidem parte definens mons declinat in quæ dictum est. Quæ
uero parte productior se ipso est duorum ego audiebam mensium itineris esse ab au-

rorā ad hēperum: & eius extrema: quæ ad aurorā uergunt feracia ruris ēē. Atq; hīc q̄
dem mons talis est. Quo at̄ latere aphricā ægyptus spectat: alius mons saxeus exten-

ditur: in quo pyramides sunt fabulo oblitus: eodem modo quo arabici montis tractus
qui ad meridiem fert̄. itaq; quod ab heliopolī non ita multorum spaciōrum est quod

modo ægypti sit: sed quattuor dūtaxat dieꝝ nauigatiōe: Aegyptus angusta est iter eos
quos dico montes quod inter capedinis campellris est terra stadiorum ferme ut nihil

uideretur q̄ pte arētissima est non amplius ducentorū c mōte arabico ad eū qui dicitur

punicus. Illinc rursus ægyptus laxa erat quia sita regiois natura cōparatus ē. Ab helio poli at ad thebas nouē diebus nauigatur spatio q̄ttuor miliū octigētorū & sexagīsta stadiorū: hoc ē unius & octoginta schoenorū: q̄ ægyptia stadia collecta scdm qdē mare sunt: put a me supius indicatum ē: tria milia sexcēta: q̄tum uero maria ad thebas mediterraneum ē indicabo. Sunt. n. sex milia ac centū uiginti stadia. A thebis at ad urbē noie elephātinā octigēta uiginti. Huius igit regionis q̄ a me dicta ē pleraq̄ ps ut & sacerdotes aiebāt & mihi ipsi eē uidebatur acq̄siticia ægyptiis ē: siq̄dē q̄ iter p̄dictos mōtes supra mēphī urbē positos mediū ē: uidetur mihi sinus mari aliq̄do fuisse quēadmodū ea q̄sūt circa aliū & teuthraniā: & ephesū: & mazandri planiciē: ut hæc pua magnis cōparent: quoniā nullū eorū fluminū: q̄ has regiones oblimauerūt: dignū ē cōparari uni ex septē hostiis nili magnitudie. Sunt & alii fluiui nequaquā ad magnitudinē nili: qui magna opa ediderunt: quorū noīa possem referre: cū alii tū uero Achelous: qui p̄ carniā fluens iechina dum insulaz mare iā eas media ex parte fecit continentem. Est autē arabicæ regionis nō procul ab ægypto sinus maris productus ex eo quod rubrū uocatur lōgus ita atq̄ arctus ut differēdo ostēdā p̄lixitas quidē inchoādo nauigationem ex macho in amplū æquor consumit quattuor dies remigationis latitudo uero ubi sinus aplissimus ē dimidiatū diē nauigationis: in quo sinu quotidie reciprocatio aquarū: & uadosum æstariū est. Aliū huiusmodi arbitror sinum in ægypto extitisse: quorū alter mare ad aquilonē habet æthiopiā uersus: alter arabicum: de quo differere perigā ferens ex austro i syriā: q̄ pene inter se suos recessus termināt exiguo quodā terræ intervallo dirempti. Quod si in hunc arabicum sinum nilus uelut alucum suum cōuertere: quid enim phibebit affidue fluentē quin intra uiginti milia annorū illum oblimet. Ego enim credo intra decē milia annorū: qui ante me natū trāsierunt sicubi siccā ea facta sunt nimis & sinum sicaneum fieri posset etiā multo q̄ hic est maiorem a tāto flūine atq̄ ita oposo. Itaq̄ quæ de ægypto a referentibus audiui: ea & ipse ita habere existimo. Quippe cū uideā & ægyptū eē exporrectā a terra cōtigua: & cōchylia existere in mōtibus: ac falluginē exudare: q̄ et pyramides corrūpat: & montē hunc: qui in egipto iminet mēphī harenas solas habentē. Præterea regionē hāc nulli alteri cōterminæ aut arabicæ: aut aphricæ: aut siricæ assimilē esse. Etenim arabicæ maritima ubi sirici incolūt pulla humus ē: & fragilis utpote limus ex aluionibus ab æthiopia flumine deuctus. Nā punicā humum scimus magis punicā eē: & magis subharenacā. Arabicā uero atq̄ siricā argillosiorē: ac suppetrosā. Quin et id magnū huius terræ documentum aiebāt sacerdotes sub rege Miri fluiui quoti's octo cubitis dum minimum i fluebat irrigasse ægyptum q̄ supra memphim ē: nec dum ab obitu Myris nō genti sunt āni ad tēpus: quo hæc ego a sacerdotibus audiebam. At nunc nisi ad sexdecim aut ad quindecim saltē cubitos ascēdat fluiuius regionem nō trāscendit: Quæ regio si p̄portiōe in altum surgat: & tātundem ad incrementum tēdat: uidētur mihi ægyptiū utiq̄ hi q̄ infra paludē icolunt cum alia loca: tum uero cū qui uocatur delta idē passuri oī futuro tēpore. cā regionē nilo nō restagnāte: q̄ aiebāt ipsi passuros aliquādo græcos. Nā cum audirēt omnē græcorū terram pluuia pfundi non fluminibus ut suā dicebāt fore: ut decepti aliquādo magna spe male esurirent. Quiser mo hoc dicere uult græcos si nolit eis deus pluere: sed siccitate extinctum iri: ut quibus nihil aliud aq̄ nisi tātum: quod ex Ioue sūministratur. Atq̄ hæc quidē quæ ab egiptiis i græcos dicūtur recte hñt. Age nunc uicissim dicā quomodo res apud ipsos ægyptios habeant. Si ut superius dicebā quæ i fra memphim ē regio: hæc enim est q̄ augēcat

Heliopolis
Thebæ

Elephantina urbs

Archelous
Arabie
Respon

Conchylia in mōtibus

Punica humus
Arabica humus
myris rex

uelit in altū augere pro portione p̄teriti tēporis quid aliud ægyptios: q̄ illic incolunt q̄
 esturos. Si neq̄ gustare ea q̄ ab ioue sūt: neq̄ a fluuio restagnari queāt rure ipsoꝝ. Isti
 nāq̄ ex oib⁹ hoib⁹ atq̄ ex oib⁹ ægyptus maxie illaboratū p̄cipiūt si uētū: q̄ neq̄ p̄
 scindendis aratro sulcis: neq̄ subiugēdo solo: neq̄ aliud quicq̄ exercendo eoꝝ q̄ in artus
 colendis ceteri mortales laborē tolerāt: sed post q̄ fluuius sua sp̄te supueniens irriga
 uit rura deseruit: & rursus irrigata deseruit: tunc in suū quisq̄ rus iactō seles ues imittit
 Aegypti cōculcatōq̄ suis semine messē deinde expectat: atq̄ ubi suis semē uersauerit ita de
 orū semē mū frumentū p̄cipit. Quod si uelimus de ægypto ionum uti sentētis: q̄ solū delta cē
 tis ægyptum a p̄specula appellatū dicētes illā scdm̄ mare ad pelusiaca usq̄ tarichea q̄dra
 Tarichea ginta schoenoz̄ esse. Amari at̄ mediterranea uersus p̄ingere ad cercasoz̄ urbē iuxta q̄
 Cercasi scinditur nilus in pelusium fluens: & i canobū. Cetera uere ægypti p̄tim esse aphricā:
 p̄tim arabiz̄ ostenderemus hac rōne utētes nullā ægypti primitus fuisse regionē. Nā
 Delta delta eis ut ipsi dicunt: & mihi uidetur defluxa humus ē: ac nup̄ ut sic dicā extitit Itaq̄
 si nulla eis terra erat: quid curiosi sunt putantes se primos homines extitisse: qui ne in
 pueroz̄ quidē expimētum: q̄ primā linguā p̄derent ire debebāt: quos ego opinor. neq̄
 Thebæ cum loco quem delta iōes uocāt pariter extitisse: sed semp̄ fuisse: ex quo genus huma
 Aegyptus num extitit p̄gressuq̄ terræ multis ex eis reliquos fuisse: multos aliunde sub īgressos.
 Id eoq̄ olim thebæ ægyptus uocabatur. Cuius ābitus est stadioz̄ sex miliū ac centum
 Terre diuigio Itaq̄ si nos de eis recte sentimus: iōes nō recte sentiunt de ægypto Sin recte iō
 nes sentiunt: ostendo neq̄ græcos: neq̄ iōnes scienter cōputare: q̄ cum aiunt tria mēbra
 Aegyptus quæ totā esse terrā: europam: asiam: aphricam: q̄rtum mēbrum annumerant delta ægypti.
 catadupa Si nō sit neq̄ asiz̄ neq̄ aphricā. Nā scdm̄ hac rōnem est nilus: qui aliā ab aphrica distat
 Aegypti de quo nos ionum sentētiā missam faciētes: ita sentimus Aegyptum quidē cā oēm
 partes esse q̄ ab ægyptiis incolitur: quemadmodum ciliciā eam q̄ a cilicibus: & assiriam eam q̄
 Nili origo ab assyriis: sed asiz̄ & aphricā scimus recta rōne nullum esse terminum: nisi terminos
 Nili hostia ægyptioꝝ. Si uero qd̄ græcis p̄suasum est sequemur: sentimus oēm egyptum: q̄ a ca
 Nili hostia tadupis & elephantina urbe incipit bifariā diuidi: & utrunq̄ cognomen obtinere. Aliā
 Pelusiū enī eius p̄tem esse aphricā: aliā asiz̄. Quippe nilus a catadupis incipiēs mediam inter
 Canobicum fluens egyptum irrumpit mare uno qd̄ usq̄ ad cercasoz̄ urbem alueo tripartito. Dein
 Sbeniticum ceps quoꝝ alueoz̄ unus ad auroram qd̄ pelusiū hostium: alter ad uesperam tendit qd̄
 Saiticū canobicum hostium nōiatur. Tertius quo recta nilus meat talis est. Delatus p̄supiora
 Mēdesiū in acutum delta p̄fiscit: dehinc medium delta scindēs i mare euadit nō minimā huic
 Bolbitinum alueo portiōem aq̄ p̄bens: nec minime celebrem: qd̄ sebeniticum hostium appellatur:
 Bucolitū A sebbenitico item duo alia diuiduntur hostia in mare serentia: q̄bus hæc sunt īposita
 Mare q̄ ita i animum induxeram circa egyptum audiui. Nam q̄ sunt ex urbe marca & apia in
 urbs colentes egypti fines aphricam uersus: q̄ sibi p̄oni nō ægyptii uiderentur: quodq̄ perosi
 apia urbs gantes quicquam cum ægyptiis sibi esse comune. Habitare enim se extra delta: nullūq̄
 Aegyptii sibi cum illis linguæ esse cōmercium: ac uelle sibi fas esse omnia gustare. Hæc eos deus
 qui facere non permisit: inquit ægyptum eam esse: quam nilus supergressus irrigaret

quique intra urbē elephantinā incolētes ex hoc flūse portarent eos esse ægyptios. Hæc illis ita respōsa sūt. Porro nilus ubi inflatus est nō mō delta iundat: uerū et plagā q̄ dicitur aphricana eē aliquoties & arabicā: idq̄ utroq̄ uersus duorū dieꝝ itinerē: & amplius eo uel minus. De cuius flumīs natura neq̄ a sacerdotibꝫ quippiā neq̄ ab alio ullo percipere potui: cū prōptissimo forē aīo ad hæc ab illis audiēda cur nilus aq̄s inflatus deueniret i choans intumescere ab æstiuo solstitio: & centum usq̄ dies & ppe totidē diebus retro cederet relinq̄ns fluentia ita ut p oēm hyemē tenuis esse p̄seueret ad solstitiū rursus æstiuum. De his nihil oīo potui percipere ab ægyptiis sciscitādo num aliquā uim nilus hēret natura diuersā cæteris fluuiis. Hæc ego nō sciendi cupidus eos interrogabā & cur solus oīum annuū nullas ex se auras remitteret. De q̄ tñ aq̄ qdā græcorū signēs cū uellēt effici sapiētia: trifariā differuerūt: quarū opinionū duas ne mētiōe quidē dignas existimo nisi eatenus ut illas tantum significē. Earū una ait uentos etefias eē in cā: ut nilus inflet p̄hibētes eū effluere in mare. Atq̄ nōnūq̄ etefiæ nōdum spirauerūt: cum nilus id agit. Ad hæc si etefiæ causa forē: oporteret alia quoq̄ flumina quæcūq̄ etefis obnoxia sunt idem quod nilus pati & eo magis quo tenuiora sunt minores gurgites exhibētia. Sūt aut multa in syria: multa in aphrica flumina: q̄ nihil tale patiuntur q̄le patitur nilus. Altera opinio est incredibilior quidem q̄ hæc quæ dicta est: dictū tñ admirabilior quæ ait illum q̄ ab oceano fluat istud efficere: ipsum uero oceanum orbi terrarū circumfluentem. Tertia opinio ut multo modestissima: ita lōge falsissima ē. Quippe quæ nec ip̄a aliquid dicit inquiring e niuibꝫ liquefcentibus manare nilum: quicūq̄ ex aphrica per medios æthiopes fluens in ægyptum euadat ex locis calidissimis ad frigidissima quantus ex niuibꝫ fluere de q̄ re multa sane sunt: q̄ quis cōiectare possit nō esse credibile eum qui talis sit manare de niuibꝫ. Primum ac maximum testimōium perhibētibus uentis qui ab his regionibus calidis spirant. Secundum ea plaga: q̄ sine imbribꝫ: & sine glacie perpetuo est. Super niuem atq̄ cecidit necesse omnino est intra quinq̄ dies plueret: ut si in his regionibus ningeret et plueret. Tertium homines qui ab æstu solis nigri sunt: & milui atq̄ irundines: quæ illie perēnant: grues quoq̄ quæ scythice plagæ hyemem fugientes ad hæc loca se conferunt hybernatum. Si igitur uel q̄tulūcūq̄ ningeret in ea plaga: p̄ quā fluit & ex qua incipit nilus: p̄fecto nihil tale esset quēadmodum arguit. At is quidē oceano loquitur ad occultā fabulā referens caret argumēto. Neq̄. n. ego ullum noui fluuium: qui esset oceanus: sed hoc nomen opinor Homēꝝ: aut aliquē priscorū poetarū cum inuenisset in poeticā intulisse. Quod si opiniones quas proposui improbantē me oportet de occultis ferre sententiā: dicam q̄re mihi uideatur impleri nilus æstate Hyberno tempore sol abscedens a pristino cursu subter hyemale sidus meat i supiora aphricæ: hoc q̄dem ut breuissime demonstretur totum dictum est. Etenim æstate deum hunc ut cuiq̄ terre p̄xime accedit: ita cā maxima siti afficere credibile est: & scatu credidit rigines indigenarū annuum arefacere. Vt at pluribus uerbis demonstretur ita hēt sol Solis na- aphricæ superiora permeans istud efficit: Nam cum omne ueris tempus sit serenum tura in his regionibus & ip̄æ regiones sint torridæ: quas sol transiens uētos frigidos facit: quēadmodum medio cælo means æstate facere consuevit: ad se trahit aquā attractāq̄ in superna abiicit loca quam excipientes uenti ac dissipantes liquefaciunt hi uidelicet: q̄ ut credibile est ab hac regiōe flant: Auster & aphricus multo omniū pluuiosissimi q̄q̄ mihi uidetur nō omnem sol humorē eius anni nilo remittere sed penes se ipsum referuare. Idem mitigata hyeme rursus in medium cæli regreditur: atq̄ illinc iam itidem ex

Nili exundatio

Nilus solus aura caret

Nilus nō inuider

2

3

Cum Nilus ex æstiuo in niuibꝫ nō fluit

Refutatio 243

Nilus cur æstate

Solis na-

Auster

aphricus

cūctis fluibus trahit humorē: q̄ fluia mox multaq; aq̄ ibre cōmixto terrā madefaciē
 te utiq; lacunosā magna decurrūt. At aestate cū destituāt ab ibribus & a sole attrahāt
 exiliora sūt. Nilus at q̄ ibribz caret cū atrahitur a sole: merito solus fluuiorū co tpe fluit
 multo exilior q̄ solet p̄statē. Tūc. n. peraq; attrahitur atq; cetera aq; p̄ hyemē uero so
 lus attrahitur. Ita solē cē sui huius rei cē cām. Idē mea snia auctor ē aeris siccitatis i ea re
 giōe dū exēqt trāsītū suū. Ita sēp aphricā supiora estas optiet. Q̄ d̄ si finii ac coelisitus i
 mutaret: ut ubi nūc aq̄lo situs ē & hyems: ibi austri situs cēt & meridiei. & ubi auster:
 illic aq̄lo collocato cēt. Si hāc ita hēret p̄fecto sol amotus e medio cālo sub hyemē & a
 qlonē meatet supra europā: quēadmodū nūc supra aphricā p̄trāsīt q̄ nobis oēm euro
 pā faceret C Opior De adē i istro: q̄ nunc facit i nilo. De aura at q̄ nulla e nilo cflat: hoc
 Nili aurā mea fert opio cōsentaneū cē e locis ualde feruidis nihil respirare aurā q̄ ab aliquo frigi
 cur nulla do loco flare gaudet. Vex h̄ ita sint quēadmodū & sūt ab initio fuere. Nili tñ fōtes nēo
 Sai urbs neq; egiptiorū: neq; græcorū: neq; aphrorū: cū qbus i colloquiū uēsc nōsse p̄fectus est p̄
 ter scribā sacra: minerarū pecūiarū ap̄ egiptū i urbe sai: q̄ mihi iocari uidebat affir.
 Syene mās se id p̄culdubio nōsse. Sic at dicebat gemios cē mōtes cacumibz i acutū tēdētibz i
 Crophis ter sienē positos urbē thebaidis & elephātina: quorū unū nomē cēt corophis: Alteri mo
 Mophis phi: & ex eo medio nili fōtes abyssos: hoc ē imēsā altitudinis emanare. Cuius aq̄ dimidiū
 Nili fon egiptū uersus & uētū aqlonē flueret: reliquū dimidiū ætiopiā uersus atq; austrū. Q̄ d̄
 tes at abyssi forēt fōtes aiebat P̄lāmietichū egipti regē piculū huius rei fecisse: q̄ fūibus
 multorū miliū passuū cōnexis: & i fōtes demissis: tñ ad fundū n̄ deuēisset. Scriba hiesi
 mō gesta fuerāt q̄ dicebat affirmādo faciebat ut ego opiarer uortices quosdā illic cē ra
 pidos: ac refluxus quēadmodū p̄cipitātis e mōribz aq̄ neq; funis ad explorandū demis
 sus puēre i fū lū. Aliđ ab ullo audire n̄ potui: nisi cū ipse i spiciūdi grā ad elephātina usq;
 urbē p̄fecto sū: qddā lōgissimā narratiōis: qđ ex fama illic iā iqrēdo accepi cū ab urbe
 elephātina ad supiora cē locū accliuē: ubi necesse sit nauigio utriq; alligato tāq; boue p̄ge
 re & si funis abrūpat abire nauigiū rapiēte. fluīs i petu. Abesse at hūc locū ultra q̄tuo
 diez nauigationē: cēq; ibi nilū tortuosum ueluti mazandz: & duodeci schoenorū: qbus
 hūc i modū nauigare oporteret: & postea puenire planū i locum: ubi sit isula nilo circū
 Tachon flua noie tachōpso ab elephātina de sup iā æthiopes icolere & dimidium insulz. Nā al
 sus isula tez dimidiū icolere ægiptios. Insulā cōtineri i gēti stagno: accolētibz circum æthiopi
 pastoribz: in qđ e nilo subuectus puenias in alucum: q̄ in stagnum difundit. Deinde e
 gressus itinere pedestri q̄draginta diez p̄gas pp flumen. Nā in nilo acutos scopulos exi
 stere & saxa frequētia: p q̄ nauigare n̄ licet. Peragrato q̄draginta diebus eo loco: alterz
 rursus ingressus nauigium duodeci diebz subuectus: dum uenias i oppidum magnū
 Meōe nomē meroē: q̄ fertur aliaz urbium esse metropolis: Cuius icolaz solos deorū colunt
 Iuppiter Iouē & Libez: eosq; magnopē uenerant. Ioui ē cōstituerunt oraculum: cuius respōsis
 Liber p̄ postea q̄ iubent & quocūq; iubētur eo sumāt expeditionē. Ab hac urbe intra tātundē
 ter t̄p̄is: intra q̄tum ad ipsā ex elephātina puenitur nauigādo puenias ad trās fugas: qbz no
 Almach men est almach: qđ uerbū græca in lingua idē pollet qđ sinistra regiz assistentes. Isti
 cum essent egiptii bellatores ducenta & octo milia ad hos æthiopes trāsire hac de cā.
 Sub rege P̄lāmieticho fuerant in p̄sidiis collocati. Alii ad urbē elephātina & ad daph
 Daphnaz nas pelusias aduersus æthiopes. Alii aduersus arabes & syros. Alii ad meroē: aduersus
 p̄cnos. quibz in locis quēadmodum sub rege P̄lāmieticho erant. Ita in ea etate persā
 rum p̄sidia excubāt. Nā & in elephantina & i daphnis persā excubias agunt. Cum

igitur trienniū in p̄sidio fuissent. Aegypti nequilline ab aliquo dimitteretur cōiūsi cōsilio a psāmeticho ad æthiopiā sibi trāscundū putauerūt. Quos re audita psāmeticus īsecutus ubi ē affecutus multis uerbis obsecrabat: uetabatq; patrios deos ac liberos uxoresq; deferere. Ibi qdā illoꝝ serfōnso ueretro dixisse ubiq; id cētū sibi & uxores & liberos fore. Hi posteaq; in æthiopiā p̄fecti sūt sese æthiopū regi tradiderūt: quos ille ita remuneratū ē: erat ei nōnulli æthiopū aduersarii: quorū terrā eripientes istos iussit incolere. Aetiopes his colōis inter se collocatis facti sūt mā uetiores morib; ægyptiacis ibuti. Ad q̄tuor igitur mēsiū p̄ti nauigationē p̄ti iter cognoscitur nilus: p̄ter id quo fluit p̄ ægyptū. Tot. n. mēses ī sūma repientur īpendi ab his q; ex elephātina ad hos p̄fugas p̄gāt. Fluit at ab hespo & occasu: dehinc quid sit nēo pōt p̄ cōp̄erto narrare. Est. n. deserta p̄feruorea regio. Accepi tñ hoc ex quibusdā cirenais: qui se ad āmonis oraculū īsse cōmemoratē collocutosq; cū Etearcho āmonioꝝ regē: & ex aliis sermōibus deuenisse in garulationē de nilo: cuius nēo nosceret fōtes: etearchūq; narrasse aliqñ nasamōas quosdā ad se uenisse: q; gens sit punica syrti incolēs: & orā q; uergit ad aurorā n̄ multū supra syrti eos cōuenissent: interrogareturq; nūquid āplius hēret qd̄ referret de aphricæ desertis: retulisse apud se fuisse uiroꝝ p̄potentiū filios p̄ceces: eos cū in uirilē ætatē adoleuissent cū alia sup̄uacua fuisse machinatos: tū uero ex se quinq; sortitos ad inspiciēdas aphricæ solitudines si quid āplius cerneret q; hi qui lōginquissima inspexissent. Orā. n. maritimā aphricæ aquilōi obnoxia p̄enos & p̄enoz; p̄multas gētes ab egipto incipietes oēm optinere usq; ad p̄mōtorū solentē: qd̄ aphricā terminat p̄ter id demū qd̄ aut gr̄aci optineant aut phœnices supra maritimā orā: & eos qui ad mare intolunt: feris ulteriora habitari. Vteriora feris harenosa ēē uā hementēq; arida ac p̄sus uasta. Igit̄ eos iuuenes ab æqualibus dimissos aqua atq; cibariis p̄be instructos. Primū p̄ loca hominibus habitata p̄rexisse: hanc p̄mensos in illā feris frequentē p̄uenisse. ex ea p̄ solitudines iter fecisse inuētū zephiz: pagratōq; multo spatio fabulosi loci plurib; sane dieb; aspexisse demū arbores in planicie qdā enatas ad easq; accessisse: ac fructū qui inerat decerpisse: eisq; inter decerpēdū sup̄uenisse quosdā infra mediocrē uiroꝝ staturā pusillos uoce: q; nec a nasamōibus cognosceret: nec nasamonū uocē ipsa cognosceret: & ab his depræhesos: ductosq; per maxias paludes: atq; illas transgressos p̄uenisse ī urbē: q; uniuerſi foret: eq̄li statura illis: qui abduxisset colore nigro: cū urbē p̄ter labi grāde flumen ab hespero ad orientē solē fluens: in quo apperent crocodili. Hactenus a me de sermōe Ammōi Etearchi cōmēoratū sit: nisi q; is aiebat nasamōes ut cyrenei referebāt reuertisse. & eos hoīes: ad quos illi p̄uenissent oēs ēē fallaces. Flumē at qd̄ p̄terfluebat & Etearcho cōiectabat nilū ēē: & rō sic dictat. Ex aphrica. n. nilus fluit cāq; mediā secat: & ut ego ex aptis ignota cōiecto pari tractu atq; ister meat. Ister nāq; fluēs ex celtis atq; urbe pyrene p̄fluēs. Celtæ at sūt extra cippos Herculis cynesiis finitimi oīum ī europa ad occasū habitatiū ultimi: mediā europā scindit: totāq; p̄mensus q; istriam milesioꝝ colōi incolūt mari euxino finit & ister. C Fluit enim p̄ terrā habitatā ī inter primos cognoscit. De nili uero fōtib; nēo hēt qd̄ referat: & merito utpote aphrica p̄ q; fluit deserta de eius fluxu: q; poruit lōgissime repetēdo narrari dictū ē Euadit at in egyptū. Porro ægyptus mōtane ciliciæ fere opposita est. Hinc recta ad sinopē in pōto euxino sita qnq; dieꝝ interest uiro expedito. Sinope at istro mare irrumpēti ex aduerso est sita. Ita nilus totam p̄rmeans aphricam uidetur mihi æquiparandus istro. Hactenus de nilo dictū sit. Venio ad plura de ægypto referenda: quia plura q; alia omnis regio mirabilia hēt: &

Etearchus rex
Nasamon

Nili fluit
Aphrica
Ister
Pyrene
Celtæ
Cippi
herculis
Sinope

præter oē regionē exhibet opar elatu maiora. Horū gratia plura de ea cōmemorabunt. Aegyptii quēadmodū & cælo q̄ apd eos & fluīe diuersa ab aliōz natura. Ita ipsi plerāq̄ oīa a cæteris hoībus diuersa cōstituerunt & instituta: & iura apud quos sociē qdē nego-
Aegyptio ciant cauponatq̄: & istitoris: opis uacāt. Viri at̄ intra domos texunt. Alii uillum subteg-
rū mores minis desup tramāt: aegyptii subter. Onera uiri capitibz. Fœle hūeris baiulāt. Fœle stā-
 tes mingūt: uiri sedētes. Dōi uētrē exonerāt: exterius i uīs cōedunt reddētes rōnē: q̄ sūt
 turpia sed necessaria: ea in occulto fieri debere: Palā uero q̄ n̄ sūt turpia. Mulier neq̄ dei
 neq̄ deæ ulla sacerdos ē: sed uiri deoz oīum & deaz. Alendi parētes filiis nulla nolētibz
 filiabus & ut nolint sūma necessitas ē. Deoz sacerdotes alibi comati sunt: in aegypto de-
 rasi. Apd alios ritus ē statim in funere p̄ximicapita deglabrare. Aegyptii in funebus
 sinūt capitis crines augescere. barbā tñ rōdent. Apd cæteros mortales uictus a feraz se-
 cretus est cōsortio. Aegyptii cū feris uescunt. Alii frūcto atq̄ ordeo uictitāt. Aegyptus ui-
 ctitare his q̄ ex his facta sūt maxio p̄bro est: sed cūbis e farre cōfectis qd̄ qdā siliginē ap-
 pellāt. Cōspersionē pedibz: lutū manibus subigunt. Virilia put cōtigerunt aliū esse per-
 mittunt. præter eos qui ab istis didicerūt aegyptii circūcidūt. Viri binas uestes hñt: fœ-
Aegyptio miā singulas. Alii ueloz ansulas: & funes extrinsecus assuunt: aegyptii intrinsecus. Græ-
rū uestes ci litteras scribūt: & calculis cōputāt a sinistro i dextrā manū ferētes. Aegyptii a dextro i
Aegyptii sinistraz: & hoc faciētes aiunt se i dextraz: græcos facere in sinistraz: litteris bifariis utunt̄
orū scri- quaz unas sacras uocāt: populares alteras. i deos religione supramodū: supraq̄ omnes
ptura hoies. Talibus ēt moribz utunt̄: Aeneis i poculis potāt singulis ea diebus extergētes
 nō eoz aliquot: ēt aliquot nō sed uniuersi. Linea ferunt uestimēta sēper recens abluta
Circunci huic rei p̄cipue uacātes. Virilia circūcidunt mundiciā grā pluris se facientes se mundos
siocur eē q̄ decoros. Sacerdotes quoq̄ die totū corpus eradunt: neq̄ eis iter deoz cultū aut
Aegyptio pediculi: aut alterius sordis creēt. Iidē uestem tātummodo lineā: calceos papiraceos ge-
rū sacer- stant. Aliam uestē: aut alios calceos iduere eis fas n̄ est. Lauātur quotidie frigida iter diu
dotes era ter. noctu bis. Alias præterea cerimōias p̄pe dixerī infinitas exercēt. Q̄ uiēt n̄ exiguis
si afficiūtur cōmodis. Nā neq̄ e re dōestica aliquid cōterunt: neq̄ erogāt sed eoz singulis
 quotidie cibis sacri cocti præsto sunt & carnis bubulæ: & anserinæ satis abundeq̄. Vinū
Aegyptio quoq̄ uineale traditur. De piscibus gustare nefas est illis fabas aegyptii in sua terra neq̄
rū sacer- admodū ferunt neq̄ natas: aut crudas: aut in aq̄ coctas edūt. Sacerdotes uero ne aspice-
dotū tibi re quidē sustinēt arbitrātes haud mūdū illud legumē eē. Initiātur n̄ sigillatī cuiq̄ deoz:
Fabæ sed gregati. quoz unus ē pōtifex: Vbi quis defūctus est filius eius subrogatur. Boues
Boues mares epaphi esse censent. eaq̄ de re hūc i modū explorāt. Si pilū in eo nigrū uel unum
mares uiderent nequaq̄ mūdū censent. Explorat at̄ hæc sacerdotū aliquis ad id cōstitutus. Li-
 gua pecudis cū stātis erecta: tū resupinata exerendo si munda sit his signis: q̄ ego alio
 referā i libro. Inspicit & caudæ pilos nunquid habeat scdm naturā p̄creatos: Eā si fuerit
Sacrificā his oībus munda: notat alligato cornibz canabo Deīn applicit a terra sigillari ānulo ipsi
diritus sa. atq̄ ita abducunt. Nā i molare n̄ notatā poena morte sacta est. & hūc qdē in modum
 pecus pbat. Sacrificādi at̄ is eis ē ritus. Pecud q̄ ob signata ē ad arā ubi i molauit abdu-
 cta: pyrā icēdūt. Deīn supra pecudē libato cōtra tēplū uio ac deo iuocato eā maētant:
 maētate caput asportāt i foz si nūdine sint & eis græci negociatores affuerit: atq̄ illis
 uēdūt q̄ si n̄ adfuerit i flumen abiiciūt: Execrant at̄ capita i hæc uerba. Siqd̄ mali aut ip-
 sis i molantibz aut uniuersæ ægypto futurū sit id in caput hoc cōuertatur. Eodē ritu cir-
 ca capita pecudū i molandaz: & uini libāina oēs piter aegyptii ad oīa tēpla utuntur: atq̄

ex hoc ritu nēo ægyptiorū d capite illius aiantis degustat. Est tñ sacrorū delectus: & ali-
 us apud alia tēpla adolēdi modus ab eis institutus. Quē uero aut demonē maximū cen-
 sēt: aut diē festū maximū agūt: hūc p̄gā dicere. Posteaq̄ ieiunauerūt p̄die festi atq̄ ob-
 dormierūt: uaccā imolāt eaq̄ corio exuūt: & toto aluo uacuat. In testina istra uentrē adi-
 pēq̄ liquūt: crura truncāt: & extremos lūbos: armoſq̄ ac ceruicē. His actis reliquū uac-
 ex corpus stipāt panibz puris: & melle: & uua passa: & ficis: & ture: & mirra: atq̄ aliis
 odoribus. Vbi hæc iſſeruerunt adolēt multum uinū: oleiq̄ i fundētes. Ieiuni tamē priuſ
 q̄ sacrificēt. Dū sacrificiū ardet: oēs uerberant. Posteaq̄ epulauerunt dapes ex sacrificiū
 reliqs pponunt. Boues mares eosdēq̄ mūdōs: ac uitulos uniuersi ægyptiū imolāt. Fœ
 minas eis imolare nō licet utpote iſidi cōſecratas. Nā iſidis simulacrū muliebre ē bubu
 lis p̄ditū cornibus: quē admodū lo græci deſcribunt. bouēq̄ fœciās. oēs itidē ægyptiū ue
 nerant ex oībus pecudibz lōge plurimū: eoq̄ nemo ægyptius ægyptiue græci uiri au-
 tos ſuauiare: aut cultro uerū: uel holla uel pura bouis carne græco cultro iſciſa utere
 tur: Boues q̄ demortui ſunt: hūc i modū ſepeliunt: fœciās q̄ dēi humē abiciunt. Mares Boues
 aut i ſuburbanis ſinguli defodiūt uno aut altero cornu extatē ſigni gratia. Vbi cōpu-
 truerūt & ſtātū tps aduenit: p̄ſto ē ad ſingulas urbes nauis ex iſula noīe pſopitide: q̄
 ē in delta nouēq̄ ſchoenoz ābitus in q̄ cū aliæ ſunt frequētes urbes: tum ea unū p̄fici Proſopi-
 ſcunt naues ad oſſa tollēda noīe atarbecchis: ubi tēplū Veneris extructū ē. Ex hac ur-
 be alii p̄multi uagāt i alias urbes: ubi effoderūt oſſa abſportāt: eaq̄ uno i loco cūctiſe
 peliūt. Quē i modū bouēs i eūdē defūctā alia pecora ſepeliūt ita. n. ap̄ eos circa hæc
 legibz cōparatū ē. Nā neq̄ iterimūt ea. Caterūq̄ q̄ iouis thebani tēplū iſolūt aut the-
 bani ſit: ſūt: oēs ab ouibz ſe abſtinētes capras imolāt. Nō. n. eosdē deos p̄p̄ colunt Ouiū ab
 uniuersi ægypti p̄ter iſidē & oſiri: quē Baechū: cē aiūt. Hos p̄p̄ uniuersi ſolūt. Qui ſtinentia
 Mēdetis tēplum optinent ſiue mēdeſii ritus ſunt: hi capris abſtinentes imolant oues Capraz
 Itaq̄ thebani & quicūq̄ p̄ illos ouibz p̄cunt: aiunt ideō ſibi cōditā hanc legem: qd lu
 piter cum ab Hercule cernere cum uolente cerni nollet: tandē exoratus: id cōmentus iſis
 ſit: ut amputato arietē capite pelleq̄ uilloſa: quā illi detraxerat iduta ſibi ita ſeſe Hercu
 li oſtenderet: & ob id ægyptios iſtituiſſe iouis simulacrū facere: arietina facie: & ab
 ægyptiis amonios accepſſe: q̄ ſunt ægyptiorū atq̄ æthiopum coloni: & linguam itet. iuppiter
 utroſq̄ uſurpātes q̄ ēt mihi uidentur eadem reſe ammonios cognominari: q̄ ægip. arietina
 tii louē Ammonē appellāt. Ob hanc rem arietes nō maſtantur a thebanis: ſed eis ſa-
 croſancti ſunt. Certo tātū die quot annis in feſto iouis unum demū arietē āputāt: Ammōii
 cuius pellē detractā hūc i modū iouis simulacrū iduūt: ad illudq̄ deide aliū dñt hercu
 lis simulacrū hoc acto cūcti q̄ circa tēplū arietē uerberāt: deī ſacra eundē urna ſepeli-
 unt. De hercule hūc ego audiui ſermonē: q̄ ſit unus ex dñs duodeci. Nā de altero her
 cule quem græci norūt: nulla in pte ægypti q̄ p̄piā potui audire cuius nomē nō ægypti
 agræcis accep̄erūt: ſed græci potius ab ægyptiis: & hoc nomen ſilio iſpoſuere Amphi-
 trionis. Q̄ d iſe habere cū multa mihi indicia ſunt. Tū uero illud q̄ huius herculis Amphi-
 utroq̄ parēs Amphitriō & alemena fuerunt ab ægypto oriūdi. Ideoq̄ ægypti negāt tryon
 ſe aut Neptuni: aut tyndaridaz nomē noſſe: neq̄ hos deos inter ceteros admiferunt. Alemena
 Q̄ d ſi nomē dñōis ullius agræcis mutuati cēnt: n̄ minūſimo uel magis iſtoz mentio
 nē fuiſſet habituri. Si ēt nūc nauiculariā exercebāt: & ulli græcoz nauicularii erant ut
 credo: & mea fert opinio. Quapropter iſtoz potius deoz q̄ herculis nomen ægypti Hercules
 percepſſent: Atqui uetuſtus qdā deus eſt apud ægyptios hercules: & ut ipſi aiunt uetuſtus

decē & septē annorū milibus ad Amasini regē: ex quo Hercule ex octo diis qui duodeci erāt unū esse arbitrat̃ur. Quibus ego de rebus certior fieri cupiēs: a quibus possem i tyx & phœnicē nauigauī: quī ibi tēplū Herculis esse audirē: quid & uidi opulētē exornatū cū aliis multis donariis: tū uero duobus cippis altero ex auro ex octo: altero ex lapide smaragdo maiore in modū splēdētē p noctē. Veniēsq̃ colloquūcū dei sacerdotibus p̃cōstabar quātū t̃pis foret ex quo id tēplū fuisset extructū. Cōperi ne hos quidē congruere cū gr̃cis quippe dicētes ab urbe cōdita fuisse dei tēplū pariter extructū: esse autē Tyritem a Tyro cōditā annorū duo milia ac trecētos. Vidi p̃terea Tyri ēt aliud hierculis tēplū cognomine thassi: quin etiā in thassum p̃fectus sum: ubi inueni tēplū a phœnicibus cōditū: qui ad inuestigandā europā nauigātes thasum cōdiderūt: quid quīq̃ uiroꝝ ætati bus prius fuit q̃ Hercules Amphitryonis in grecia existeret. Hæc quæ cōmemorātur Thassus plane declarant Herculem uerū deum esse. Eoq̃ uidentur hi rectissime facere e urbs gr̃cis: qui bifariam Herculi tēpla ædificanda colēdaq̃ censuerunt: uni quidē ut imortalis cognomine Olympio imolātes: alteri uero ut heroi parentātes. Alia quoq̃ multa inconsiderate gr̃ci loquūtur: quorū & hæc inepta fabula est: quam de Hercule ferūt eū cum in ægyptum peruenisset ab ægyptiis redimitum tanquā ioui immolandū sub pōpa fuisse eductū: ac tantisper quietem tenuisse: dum illi ante aram cum stetissent ibi ad uim cōuersum oēs interemisse. Quæ cū dicunt gr̃ci uidentur mihi se & natu ræ ægyptiorū & morū ignaros prorsus ostendere. Quibus enim nullam pecudē fas rum uicī ē imolare: p̃ter sues: p̃terq̃ boues mares & uirulos dum modo mūdōs & anferes: hi mæ q̃ ratio ē imolārēt homines: aut quomodo Hercules cū q̃ unus esset: & adhuc ut aiūt hō tot milia uiroꝝ interemisset. Hæc tñ tot quæ de his rebus diximus sint: & a diis & ab heroibus i bonā partē accepta. Capras, & hircos ea de cā hi quos diximus ægyptio Panos si rū non mactāt: quid Pana inter octo deos mendesi numerant: quos octo aiunt priores mulacrū duodecim diis extitisse. Panos simulacrū & pictores pingūt: & statuarii stulpunt. quē admodū gr̃ci caprina facie hirci: quicquidibus haud quaquam existimantes eū esse ta lem: sed similem cæteris diis. Quæ tamen cum cā talem describant: nō est mihi relatu orum uiu iocūdū. Verū hi cū capras: tū uero capros hircosue omnes uenerant: & inter mendesi etimæ os caprarū p̃cipuo honore afficiuntur: & ex his unus maxime: qui cum decessit ingēs Hircus toti mēdesiæ plage luctus extitit. Vocat autē & hircus & Pan: ægyptiace Mēdes. In hac cum mau regione contigit hoc mea memoria prodigiū. Hircus cum muliere coit propalā: quod liere rō in ostentationem hominum peruenit. Suem ægyptii spurcam belluam arbitrantur. Sus quam si quis uel transeundo contigerit: abiit lotum se se cum ipsis uestimentis ad flu Subulci men. Eoq̃ soli omnium subulci in ægypto: & si indigenæ: tamen nullum ingrediūtur phani in templum: nemoq̃ aut filiam cuiuspiam eorum nuptum dare uult: aut cuiuspiam eorū filiam in motrimonium ducere. Ipsi inter se subulci dant: accipiūtq̃ filias. Aliis diis Sus ho immolare sues ius ægyptiis nō est p̃ter q̃. Lunæ tantum & Libero: nisi per tempus stia lunæ plenilunii: quo sues immolant: ac suilla carne uescuntur. Ideoq̃ aliis diebus fessis sues Lunæ se reformidat cum in isto mactent. Cuius rei ab ægyptiis ratio redditur: sed eandem intel stum lectam mihi magis decorum est nō referre. Sacrificium autem de suis lunæ hunc modum fit. Immolata sue: extremam eius caudam & lienē & omenta simul cōponūt & adipe: quæ circa aluum pecudis existat ea operiunt: ac deinde igni amouent. Reliqua carne plenilunii die uescunt: quo die sacra faciūt. Alio die nō ap̃lius gustarēt. Quisūt ex eis iopes p̃p̃ter tenuitatē facultatū assimilatos quosdā sues coquūt quos immo

lent Baccho quoque eius festo singuli in cena porcum pro foribus mactati reddunt. Porcus bulco: quod illi tradit. Qui & alium die festum Baccho aegyptii agunt sine porcis fere pro omnia hostia barbae graeco festo simile. Sed loco phallo: id est, ficulneorum ueretro: a collo pedetium sunt ab eis excogitatae statuae cubitales e neruis compactae: quas feminae circumferunt per pagos mentula: quod prope modum istarum est reliqui corporis iuente & tibia peunte: quod feminae Bacchi mentulam canentes sequuntur. Cur autem mentula habeat iusto maiorem statua & unum corporis membrum agitet redditur ab eis ratio: ut iam Melampus Amythaonis filius non iperito huius sacrificii ritus fuisse uideat. Si quidem Melampus fuit, quod graecis Diophysius, id est, Liberi patris uel Bacchi nomen & sacrificium & prope phalli enarrauit: non tamen omnem plane rationem complexus. Vix hi quoque post hunc extiterunt sophistae rem in maius explicauerunt. Itaque phallum Diophysio missum narrandi Melampus auctor extitit: a quo edocti graeci faciunt ea quod faciunt. Equidem Melapodemus ego uix fuisse sapientem diminutionemque sub ipsi comparasse: eundemque cum alia multa ab aegypto accepta graecis enarrasset: tum uero nonnulla de Diophysio tamen commutata. Neque enim dixi quod in aegypto sunt huic deo congruere cum his quod in graecia. Nam consentanea essent graecis non autem nupitroducta: Neque tamen credam aegyptios a graecis fuisse mutuatos aut hoc aut aliud quod prope: sed Melapodemus quod ad Dionysium praeuenit audisse ex Cadmo aliisque tyriis: quod cum ephraenice uenerunt in terram quod nunc boetia appellatur. Adeo deorum nomina nonnulla ferme ex aegypto in graeciam perueniunt. Idcirco ego ex barbaris sciscitatus ita rem habere conperio: ac reor ex aegypto praecipue uenisse: & ideo illic non esse usquam nomina neque Neptuni Neptuni: neque castoris: quae admodum a me superius dictum est: neque lunonis: neque Vestae neque Themidis: neque gratiae: neque Nereidum: neque aliorum deorum. Dico autem quod ipsi aegyptii: quod se negant deorum agnoscere nomina. Quod uidui uidentur mihi a pelagis fuisse nominati: propter Neptunum: quae ab aethiopicis audierunt. Nam neptuni nomen ab initio non usurpauerant nisi aethiopae huic deum in honore habuissent. Eum aegyptii igitur putant esse: sed nullo honore persequuntur. Haec itaque & alia praeterea quod ego referam graecis sunt ab aegyptiis mutuata: sed non id ut Mercurii statuam facerent porrecto cum ueretro. Vix a pelagis & primi ex omnibus Mercurii graecis athenienses: & ab his deinceps alii. Nam praestabant iter graecos ea tempestate athenienses: in quorum regione, permixti pelagii habitant: ex quo ceperunt pro graecis haberi. Haec quae dico quis quis cabitorum sacra imitatur: quibus traches imitantur: nouit a pelagis esse sumpta. Nam samothraciam quodam incoluerunt hi pelagii: qui cum atheniensibus una habitauerunt: a quibus samothracum caerimonias mutantur. Itaque primi graecis athenienses a pelagis edocti statuam mercurii erecta tenere uirilia idem fecerunt. De qua re pelagii sacrum quendam sermonem rettulerunt: qui in samothracibus misteriis patefactus est. Idem antea in deorum inuocatione tum omnia immolabant: quemadmodum ego apud dodonam audiendo cognoui: tum nulli deorum aut cognomen: aut nomen imponebant: quippe quod alicunde nunquam audissent. Quos autem cognominauerunt: eos ob id cognominauerunt: quod omnes res atque omnes regiones illi tenerent redactas in ordinem: Multo deinde progressu tempe poris aliorum deorum nomina audierunt ex aegypto allata: post quos diu nomen liberi acceperunt. Itemque aliquanto post de illorum nominibus in dodona oraculum petiuerunt. Nam hoc oraculum omnium quod apud graecos sunt oraculorum uetustissimum esse existimatur: Dodone atque adeo soli erat ea tempestate. Consulenti igitur pelagis apud dodonam nunquid omnia quae um oraculis barbaris aduenissent asciscerent oraculum redditum est ut illis uterentur. Atque ita ex eo templum potest sacrificauerunt deorum nomina nuncupantes: & ea deinceps e pelagis graeci acce-

Melampus

fano barbae natum

Deorum nomina

nata

Neptuni

nomen

Mercurii statuam

Hesiodus perunt. Vñ at singuli deorū extiterint tunc tūc temp fuerint: aut qua specie hactenus
 ignoratum est: nisi nup atq heri ut sic dicā. Nā hesiodus atq Homerus: quos qdringē
 tus n̄ āplius ānis ān me opinor extitisse fuere: quæ græcis deorū plē introduxerunt: ei
 q & cognomina: & honores: & diuersa artificia & figuras attribuerūt. Quibus & po
 Deorum steriores uidentur extitisse hi poetæ: q fuisse priores ferūtur. Et pr̄a quidē illa dodo
 nomina neq sacerdotes meminerūt. Posteriora at ad hesiodū usq & homerū ego referā. At de
 Dodœæ oraculis quæ i gracia: & de illo qd i africa ē talia ægyptii cōmemorāt. Nā enarrabant sa
 Sacerdo cerdotes iouis thebani duas socias: quæ cēt sacerdotes e tebis a phenicibus fuisse ex
 tes ctas: & harū unā i aphrica fuisse uenūdātā se audisse: alterā i gracia: atq has socias eē
 q primæ apd deās gentes oracula cōdidissent: p̄cōdātq mihi unū id qd cōmemorant
 plane cōpertū haberēt. r̄sponderūt maiore in modū se instituisse uestigare de his mu
 lieribus: nec tñ unq̄ inuestigare potuisse: sed postea hæc quæ dicebatur de eis audisse.
 Dodœæ Hæc igitur thebis e sacerdotibus audiebā. Antistites at dodonæorū illa aiūt gemīas ex
 Columba ægypto colūbas auolauisse: utrāq nigrā unā qdē i aphrica: alterā ad ipsos: quæ fago i
 ba sidens humana uoce elocuta sit: eo loci iouis oraculū cōdi debere: & se interpretes esse
 qd̄ ipsis ānunciaretur diuinitus fieri: & ob id se ita fecisse. Eā uero quæ ad aphros abi
 Ammōis sc̄olubā iussisset aphris: ut Ammōis oraculū cōderēt qd̄ oraculū & ipsum iouis ē. Ita
 oracu referēbāt dodonæorū sacerdotes cū assensu ceterorū dodonæorū tēplo uicinorū: quæ
 lum antiquissimæ nomē erat Promeneæ: p̄ximæ Timaretæ: minime natū Nicadræ: de qbus
 Prome ita mea fert opinio. Si re uera phœnices ablegauerūt socias sacerdotes: & eazū altera i
 nea aphrica: alterā i gracia uendiderūt. Hæc quæ i gracia illa quæ pelāgia uocabatur ue
 Timare niit: eā eē quæ apd thesprotos uenit: atq deīde ancillatē ibidē cōdidisse sub fago enata
 ta fanū iouis quēadmodū mos erat. Thebis ministrare i iouis tēplo: hinc p̄cessit ut hic
 Nicadra memoria eius haberetur: atq hic oraculū istitutū: & posteaq̄ illā liguā grācā accepit
 dixisse aiūt sororē suā i aphrica ab eisdē phœnicibus ut ipsa fuisset uenūdātā. Qd̄ at
 mulieres a dodōæis colūbæ uocatæ sunt: ob id mihi uidetur factū: qā barbaræ eēt: q
 Colum uidelicet simile qddā auibus sonarēt. Interiecto deīde tpe colūbā humana uoce locutā
 bæ aiūt postq̄ more ipsorū mulier locuta ē tādiu uolucris mō sonare uisā q̄diu barbare lo
 quēbatur. Nā colūba quodā mō humanā uocē sonat. Nigrā at colūbā eē dicētes egy
 Dodœæ ptia sociam significant. Sunt itaq̄ similia inter se oracula: & illā apd thebas ægyptias:
 Colum ptia sociam significant. Sunt itaq̄ similia inter se oracula: & illā apd thebas ægyptias:
 bæ uox & hoc apud dodonam. Estq̄ diuinandi i tēplis rō ab ægypto ascita cū ipsi ægyptii exti
 terūt principes cōuentus: & pōpas: & cōciliabula factitandi: & ab eis græci didicerunt
 Cuius rei hoc apd me argumētū est q̄ illas cōstet p̄scis t̄pibus: græcā uero recēs
 Bubastis fuisse istituta: nec semel quot annis cōuentū agere ægyptios: sed frequēter cū alibi tū
 Vrb̄s p̄cipue: ac studiosissime i urbe bubasti i honorē diāx: sc̄do loco i urbe busiri i honorē
 Busiris Isidis. In q̄ urbe maximū ē tēplū isidis: ipsa in medio delta ægypti sita. Est at̄ isis q̄ grā
 Isidis tē caligua dicitur demeter. i. ceres. Tercio gradu i urbe sami i honorē mīerux. Q̄ uarto
 plum heliopoli i honorē solis. q̄nto i urbe buti i honorē latōæ. sexto i urbe papremi i hono
 demeter rē martis. Ceteræ posteaq̄ se cōferūt i urbe bubasti q̄ faciūt. Nauigāt. n. uiri piter & mu
 Ceres lieres: magna i singulis nauibus utrorūq̄ multitudo. Inter nauigādum assidue muli
 Butis eres aliquot crepitacula tenētes plaudūt. Viri tibiis canūt. Ceteri ceteraq̄ modulātur
 Vrb̄s manusq̄ cōplodūt. Ita nauigādo ut ad quāq̄ urbē pueniunt talia agūt appulsa ad terrā
 Papre nauis: mulierū alia ea q̄ dixi faciūt: alia cōpellātes eius: urbis socias ingerūt pbra: alia sal
 mō urbs tāt: alia surgētes retrahūt illas. Talia ad singulas ciuitates flumē accolētes agūt. Cū ad

urbē bubastum puētum est: diē festum celebrāt magnis hostiis offerēdis. Quo is-
sto plus uini uincalis absumit: q̄ i reliquo anni tpe. Comeāt illuc: ut idigenæ aut uiroꝝ
ac mulierū p̄ter pueros ad septingenta milia. Atq̄ hæc qdē i ea urbe fiūt. An i urbe bu-
ri q̄ diem festū i di agāt supius a me dictū ē. Verberātur. n. post sacrificiū cuncti multa
sane hoīum milia: quo at̄ uerberētur n̄ ē mihi fas dicere. Sed ex oībus p̄cipue hoc faci-
unt cares: q̄ ægiptū icolūt: adeo qdē ut gladiis quoq̄ frōtes cōcidāt: ex quo scō datur in Cares
telligi eos hospites eē n̄ ægiptios. Vbi uero i Sai urbē sacrificatū cōuenerūt. noctu sub Sai urbs
dio uniuersi circū moenia frēq̄ntes lucernas accendūt. i butas sale & oleo plēas cū mul-
to lichno qd̄ tota ardeat nocte: cui festo nomē i positū ē: accensio lucernarū. Ad hūc cō-
uentū quicq̄ ægiptioꝝ ierit obseruātes sacrificiū noctē & ipsi lucernas accendunt: neq̄
id in sai mō: sed ē p̄ uniuersā ægiptū. Qua uero gratia nox hæc lumē: & honorē sorti urbs
ta sit sacra qdā rō cōmemoratur. ad heliopoli: & ad duti qui ueniūt tātum sacrificasse
cōtēnti sunt. In papremi uero quēadmodū i alias & hostias & sacra opātur sed quoad
sol circū fertur pauculi sacerdotes circa simulacra exercētur: cōplures coꝝtenētes ligne-
as clauas stāt p̄ foribꝝ templi. Alii e regiōe plus mille uiroꝝ qui uota exequūtur cū sin-
gulis fustibꝝ frēq̄ntes cōsistunt: qui p̄ die simulacꝝ lignēū ex ligno sacello deaurato. In
alias sacras ædes exportāt paucis illis: q̄ misteriosi. mulacri dīcti sunt trahētibꝝ plaustꝝ
q̄tuoꝝ rotarū: quo uehitur sacellū cum simulacro: qd̄ intus est. Hos i gredi phibēt hi q̄
i uestibulo stāt. At hi qui uota exequūtur opitulātes deo pcutiūt hos se defendētes:
Hic uehemēs exiit fustuaria pugna mutuo capita ferientiū: multiq̄ ex uulneribꝝ ut
ego opior pereunt: & si ægiptii quenq̄ mori negāt. Aiunt at̄ idigenæ cōuentū hunc iō
istitutū qd̄ id tēplum icolat mater Martis: & ad eā martem iā adultū ac uirilis æta-
tis uenisse grā cocundi cum matre: quē materni mīstri ut q̄ cū a p̄ncipio non agnosce-
rent: eum i gredi ad matrē n̄ sinerent. Hūc ex alia ciuitate allatū hoībus illos male mul-
taisse: & ad matrem fuisse itrogressū & ob hanc rē aiunt solēnē esse matri diē festo
hācrixā & istitutū ne i templo cū foīs coiretur: neue a uenere nisi ablutis tēpla adi-
centur. Hi sunt qui p̄mi cerimōiis uacauerūt. nā ceteri fere mortales p̄ter ægiptios ac
græcos coeūt i templis: & a uenere surgentes n̄ abluti itroeūt templū putātes hoīem
esse ut ceteras animātes. Et. n. uidere licet & pecudes oēs & uolucꝝ greges coire i deo
tū tēplis atq̄ in fanis qd̄ si n̄ esset deo gratū: nō facturas illas fuisse allegāt. Mihi at̄ ista
facientes n̄ pbātur. A ægiptiis cum i aliis ad sacra p̄tinētibꝝ: tū uero i his supstitiose agūt ægiptiæ
Ceteræ ægipti: cū sit aphricæ finitima: n̄ tñ admodū feris ē frēq̄ns: q̄ uero illic sunt: æ feræ
oēs p̄ sacris hñtur p̄tim māfuetæ: p̄ti imāfuetæ. Qua at̄ cā p̄ sacris hñtur si dixero ad
res diuinas oratio mea descenderet q̄s ego in primis enarrare dūto: quāquid quicquid
dixi id necesse coactus tñ delibādo dixi. Cōsuetudo q̄ de feris ē ita hēt. Earū educādarū
curā seorsum a ceteris ægiptiāq̄ ægiptiæ suscipiūt. In quo honore filius patri succedit
His feris oēs q̄ in urbibus sunt uota p̄soluunt: quæ susceperunt illi deo cuius illa fera ē
hunc in modū. Derasis filioꝝ capitibus aut in totū: aut ex media: aut ex tertia parte ap-
pendunt crines una in lāce. & in altera tātundem argenti: quæ pecunia cum lāce tra-
xerit: eam tradunt curatorī ferarū. Ille pro hoc amputatū p̄scem præbet feris eam
Talis enim cibus illis præbetur: quarum si quam quis necauerit si uolens morte mul-
tetur: si inuitus plectitur ea multa: quā sacerdotes statuerint. Quisq̄ tamen lbim
aut accipitrem necauerit siue uolens: siue nolens necessario morte afficitur. Sed cum ibis
multæ sint feræ: q̄ una cū hoībus uictitent. multo tñ plures eēnt nisi res hæc officeret accipiter

- Felis** felibus. Felis posteaq̃ sunt enixæ non ap̃lius ad eũt masculos. Etsi isti coeũdi gratia idagates: tñ potiri nequeũt. Ergo cõtra illas talia cõminiscũtur. Ereptos aut subreptos earum fortis occidũt: non tñ occisos edũt. Illæ filis orbatæ cupiditate aliorũ. C. Amantissimæ. n. filiorũ fera ē. Ita demũ ad mares se cõserũt. Felē incensa strue diuina res occupat. Nā quotiēs ignē extinguerē neglexerũt ægyptiũ custodias felũ dispositi agũt. At ille aut in tridendo se hoĩbus: aut trāsiliēdo in ignē insiliũt. Hoc dũ cõtingit ingenti luctu afficiuntur ægyptiũ. Quibus cũq̃ at̃ i domibus ultro felis oppetit mortē: earũ domorũ habitatores cũcti sola sup̃cilia eradũt: totũ at̃ corpus & caput: in quorũ domibz sic moritur canis. Effertuntur felis mortuæ ad sacra tectũ: ubi salsæ sepeliuntur in urbe bubastis. Canes at̃ in sua quisq̃ urbe tumulāt sacris i loculis eodē quo canes modo indagatores sepeliũtur. Nā mygalas. i. muros araneos. & accipitres in urbē butũ abspoliunt. Aranci Vrsos at̃ q̃ sacri sunt: & lupos nō multo vulpibus grãdiores eo loci sepeliũt ubi iacētes inueniũt. At crocodilo talis inest natura: ut quatuor mēibus maxie hibernis nihil oĩo edat: & cũ sit q̃ drupes: tñ terrestrē & aquatile ē. Nā oua parit humũ excluditq̃ & plerũq̃ diei in sicco agit: sed totā noctē in flumine: q̃ppe calidiore aqua q̃ nocturno sereno & rosido. Ex oĩbus q̃ mortalia agnoscimus hoc maximũ existit: ex mino si q̃dē oua gignit haud multo maiora anserinis: & p̃ portioē oui fortis excluditur. Exeretis ad decē & septē & amplius cubitos puenit. Oculos hēt suillos. dentes magnos p̃ portione corporis & p̃minētes atq̃ serratos: cui ex oĩbus feris soli lingua inata non est. Idē inferiorē maxilla solũ nō mouet: sed sup̃iorē i feriori admouet. Ungues quoq̃ robustos habet pellēq̃ circa tergũ i penetrabilē. Inter aq̃s cæcus: sub dio p̃spicacissimus. Itaq̃ cũ in aqua uita degat: os fert in fõr sũ irũdinibus refertũ. Cũq̃ cũ cætera feræ ac uolucres fugiāt: solus ipsi trochilus pacatus ē: q̃ uidelicet ei ē utilis. Etenĩ posteaq̃ crocodilus ex aqua in terrā egressus ē ac deinde hiauit. C. sp. n. fere hoc ad zephyrũ facere solet. Tunc i eius os trochilus penetrās deuorat sanguisugas. Quia utilitate delectatus crocodilus nihil oĩo trochilũ lædit. Quibusdā ægyptiorũ crocodili sacrosancti sunt q̃busdā n̄ ūt: sed ueluti hostes exagitātur. Sacros admodum eē eos existimāt: q̃ circa thebas & myrios stagnum icolunt: quorũ utriq̃ unũ ex oĩbus crocodilis alunt: cicurē & edoctũ manu tractari. Appēdentes eius auribus uel gēmas: uel ex auro fusiles iāures. & primoribus pedibus cathenā inestentes: cibaria quoq̃ accõmodata: ac sacra p̃bentes cõsecrantur tãq̃ pulcherrimē uiuentē. Vbi mortē obiit sale cõditũ sacris in urnis sepeliũt. Atq̃ circa elephatĩnā urbē incolũt: q̃ sacros esse non censcāt & comedunt. Neq̃ uero crocodili uocātur sed chãpsæ. Iones appellauere crocodilos illi gēneri crocodulorũ: q̃d ap̃d eos i sepibus gignitur cõparātes. Hos capiēdi cum sint cõplura & multiplicia genera: unũ tantũ hoc: q̃d mihi maxie dignũ relatu uidetur puto scribēdũ. Vbi tergũ suillũ hamo circūdatum ad illiciēdũ crocodilũ ptulit i medium flumis uenator ipse ad ora flumis porcellũ: quē uiuum tenet uerberat. Cuius uocē crocodilus audiēs scdm illā tēdit: natũq̃ tergũ deuorat: & posteaq̃ attractus est añ oĩa eius oculos uenatos ceno cõplet. Hoc actõ cætera facile sane optiet: alioq̃n cũ labore adepturũ. Iā uero fluuiales eq̃ i pla
- Equi flu**
uiales
- ga papremittana sacri sunt: i cætera ægypto nō sacri talē speciē naturāq̃ hñtes q̃ drupes bifidis pedibus ungulis bouinis simo naso: equina iuba. eminētibz & cæcellatis dentibus fulgida cauda: eq̃na uoce. Magnitudine maximi tauri tā crasso corio: ut ex eo arefacto fiant pila missilia. Gignuntur p̃terea in fluuio aquatila quædam: quæ ægyptiũ sacra esse arbitrātur. Arbitrātur itē sacrũ genus pisciũ: q̃d uocat̃ squamosũ atq̃

etiā anguilla. Hos pisces aiunt sacros esse. Ex uolucris uero uulpāris. Est & alia uolu- Anguille
cris sacra nōse phoenix: quā eodē nunq̄ uidī nisi in pictura. Etenī perrara ad eos cōmeat Phoenix
quingentesimo quoq̄ ut aiunt heliopolitani anō & tūc demū: & cū pater eius decessit.
Is si picturæ assimilis estalis tantūq̄ pennis coloris ptim rubidi maxia ex pte cū habitu
tū magnitudine similis aquilæ: cum aiunt qđ mihi nō sit uerisimile hoc excogitare.
Ex arabia pficiscētē in tēplū Solis gestare partē myrræ obuolutū & i eo tēplo huma-
re. Sic at gestare p̄mum ex myrra oīū cōponere q̄tum ipse ferre possit. Deī serēdo &
lud experiri: Hoc exptū ita demū oīū exenterare: atq̄ in illud parentē sferre: & q̄ parte
uuum exinaniuit. partē q̄ intulit eā partē alia myrra iducere: & cū tātundē pōderis ipo-
sito parente effectū sit. Obstructo rursus foramine baiulare illud i tēplum solis. hęc sa-
cere hanc aūē cōmemorant. At circa thebas sūt sacri serpentes nihī oīo hōīnibus noxi Serpen-
pusillo corpore: binis præditi cornibus csummo uertice enatis: quos defunctos in ionis tes sacri
æde sepeliunt. huic. n. deo sacros illos esse prædicant. Est arabia locus ad butim urbem
fere positus: ad quē locum ego me contuli: q̄ audire uolueres esse serpentes: eo cum puēi
ossa serpentum aspexi: & spinas multitudine supra fidem ad enarandum: quaz acervi
erant magni: & his alii atq̄ alii minores ingenti numero. Est autem hic locus ubi spinæ Serpen-
pictæ iacebant huiuscemodi ex arctis mōtibus exportigitur in uastā planiciē ægyptiæ tes alati
contigua. Fertur ex arabia serpentes alatos incunte statim uere in ægyptum uolares: sed
eis ad ingressum planiciæ occurrentes aues ibides n̄ prætermittent: atq̄ ipsos interime-
re: & ob id opus ibidem magno in honore ab ægyptiis haberi. Arabes aiunt cōsistentibz
& ipsis ægyptiis icairo se his auibz honorē exhibere. Eius auis species talis ē: nigra tota ibes sacre
uehementer est. Cruribus gruinis: rostro maxima ex parte aduncoradē q̄ ex magnitu ibidis for-
dine: & hęc quidē species est nigræ: quæ cum serpentibus pugnant. At eaz quæ pe- ma
des humanis similes hnt. Nam bifariæ ibides sunt gracile caput: ac totum collum pen-
næ candidæ præter caput ceruicemq̄: & extrema alarum & natium: quæ omnia quæ di-
xi sunt uehementē nigra: crura & facies alteri cōsentanea. Serpētis porro figura q̄lis hy-
drorum: alas n̄ pennatas: sed glabras gerit: & alis uel pertilionis ualde similes. Hactenus
de sacris feris dictum sit. Ipsorū at ægyptiorū: qui circa partem ægypti frumentariā colunt
memoriā omnium hōīum cōmentantes sunt fere eorū: in quorū ego ueni experimentū
longe excellentissimū: ante omnia tali uitæ genere degentes. Singulis mensibus triduo
purgant se uomendo atq̄ intestina diluendo grā sanitatis cōseruande: existimantes oēs
languiore hōībus creari ex cibis. Nā sunt alioquin ægyptiorū uiroz secundū aphros
maxime salubri corpore aeris ut mihi uidetur bñficio: qui nunq̄ imutatur: cuius muta-
tionibus precipue existunt in hominibus morbis. Pane uescuntur: quē ex farre cōficiūt
quē cylestē nomināt. Vino utuntur facto ex orde: defunt. n. in ea regione uites Victi
tant quoq̄ tum piscibus partim crudis ad solē arefactis: partim salugine cōditis: tū auibz
sed eaz crudis prius tñ sale cōditis: cothurnicibz: anatribz: atq̄ auiculis: Ceteris at uel
uolucris: uel piscibz: q̄ ipsis in pximo sunt preter illa q̄ ab eis sunt recepta p sacris ptim
assis: partim elixis. Apud locupletes eorū cū multi cōuenerunt: & a cœnā discessum est:
circūfert aliq̄s in loculo mortuū eligno factū: sed pictura & opere uerz maxime imitā-
tem. Longitudine cubitali omnino aut bicubitali: ostendens q̄ singulis conuiuij ait in
hūc intues pota & oblectare talis post mortē futurus. Hęc illi apud cōuiuiā faciūt cōe-
riq̄ moribus patriis nullū aliū asciscūt. Quibz cū alia sint egregia istituta: tū uero illud
adhibendi modulatore: qui & in phenice & in cypro: & alibi nomen pro differentia
dd

Serpentes sacri

Serpentes alati

Ibes sacre
ibidis for-
ma
CraÆgypti
orū pur
gamina

Cylestis

Vltima
apud ægyptios
purus fuisse

Linus gentiū hēt. Idē tñ cōgruit cū eo: quē græci decantant appellātes linum: ut ego admire-
 cū alia multa: q̄ sunt apd ægyptum: tū uero id unū nomē lini accepunt: quē semp quodā
manerus mō decantare cognoscunt. Vocat āt linus ægyptiæc manerus quē ægypti tradiderunt:
 cum filius unicus exutisset p̄mi ipsoꝝ regis: p̄maturatq̄ morte decessisset. His lamētis
 ab ægyptiis fuisse decoratū: & cantilenā hanc cāq̄ solā ipsis institutā. Cōgruunt. p̄terea in
 hoc cum solis græcoꝝ lacedæmonibꝝ ægyptiꝝ: q̄ minores maioribus natu obuū cedunt
 uia æ defleant: adueniētibusq̄ esculi assurgunt: q̄ i recū nullis aliis græcoꝝ cōueniūt.
 In uicē cōpellādise mutuo in uis adorāt genu tenus demissa manu. Vestibꝝ amiciunt
 lineis circa crura simbrariis. q̄s casuliris apellant: sup q̄s cādida ferunt amacula tanq̄ supie-
Vestes la eta. Lanæ uestes neq̄ in ædes sacras gestātur: neq̄ una cū cadauere sepeliunt. P̄p̄ha-
acc nū. n. ē q̄ cōsentanea sunt his q̄ orphica & bacchica appellantur ab ægypto & pythagora
 ortū ducentibus: Nā his cerimōns p̄cipatē laneis indutū uestibꝝ hūari religiosū ē. De
 q̄bus sacra reddit rō. Alia insup sunt ab ægyptiis excogitata: q̄s mensis diesue cuiꝝ deoꝝ
 sit: & quos q̄s die genitus q̄ia sortiatur: & q̄ mortē obibit: & q̄lis exsistet. Q̄ uibꝝ rebus
 qui in p̄c̄si uersati sunt: uis fuerunt: plura quietiā ab eis p̄digia cōperta sunt q̄ a cæteris
prodigia oibus hominibus. Nam cum p̄digium extitit scribunt id obseruātes quemō euenit.
diuinatio & si qñ postmodum huius similē extiterit exemplo prioris putant euenturꝝ. Diuinatio
 apud eos ita est cōstitutā: ut eius artificii nūllū mortalium uendicetur: sed certis diis. Si
Herculis quidē herculis illic oraculum est: & apolinis: & mineræ: dianæq̄: ac martis: & iouis: sed
oraculū quod p̄cipuo honore colunt ex oibus oraculis latone est in urbe buri. Vex hæc uatic-
Latonæ nia n̄ eodē mō sunt oia instituta: sed differenter. Iā uero medicina apud eos hunc in mo-
oraculū dum ē distributa: ut singuloꝝ morboꝝ sint medici. n̄ pluriū. Itaq̄ oia referta sunt medi-
Butis cis. Alii. n. sunt ocularii: curandis oculis cōstituti. Alii capiti alii dentibꝝ: alii alui p̄tibꝝ alii
urbs morbis occultis. Luctus eorū dē assepulturæ tales sunt. Q̄ uibꝝcunq̄ dōesticus aliq̄s
Medicia decessit hō alicuius momenti: ibi ois muliebris sexus familia caput sibi & uultū oblinie
plurium luto: Deīn relicto domicadauere ipse per urbem uagantes se plangunt succinz nudatis
Iugentiū māmillis & cum eis p̄xime quæq̄. Altera ex parte uiri & ipsi expectorati se. uerberant.
mos His actis ita demū ad cōdiendū portant. Sunt āt ceti ad hoc ipsum cōstituti: qui hoc ar-
 tificiū faciūt: qui cum ad ipsos cadauer portatum est. ostendunt his: qui portauerūt
 exēplaria mortuoꝝ lignea pingēdo assimulata: & eorū unū accuratissime fabrefactum
 esse aiunt: cuius ego nomen si nuncupauero: haud faciam sanēte. Aliæ illo inferius ac
 uilioris præcii. Tertiū uilissimi ea dicentes scitātur ab his ad quod exēplum uelint effin-
 gi mortuū suum. Isti conuento de precio illis abeūt. At hi qui relinquuntur in ædibus
 hunc in modum diligentissime cōdiunt corpus ante omnia in curuo ferro cerebrum p̄-
 nates educunt: ut quāq̄ partē educentes: ita locum eius medicamenti explētes. Dehinc
 acutissimo lapide æthiopico circa ilia cōscindunt: atq̄ illac oēm aluum p̄trahunt: q̄ ubi
Humādi repurgarunt: ac uino phœnicco expleuerunt: rursus odoribus contulis reficiunt: tē m
mos omēta cōplentes cōrūsa myrra pura: & casia: & cæteris excepto thure odoribꝝ iteꝝ con-
 suunt. Vbi hæc fecere saliant nitro additum septuaginta dies. Nā diutius salire nō licet.
 Exactis septuaginta diebus cadauer ubi abluerunt sindone byssina totum incisis loris
 inuoluunt gummi illinentes: quo ægypti glutinis loco plerunq̄ utuntur. Eo deīn recep-
 to propinqui lignēa hōis effigiem faciunt. In qua mox inferunt mortuū: iclusumq̄ ita
 tēaurizant: id est reponunt. Hi autem qui mediocri uolunt nimum fugientes sumptū
 ita comparant clisterem unguine quod e cedro gignitur cōplent. Deīn ex hac aluū mor-

Alcomen
 p̄p̄ha n̄

tui ipsa neq[ue] sciendentes: neq[ue] extrahentes sed p[er] secessum p[re]henso tunc posterioris hiatu in
 fertiunt: & tot quot dixi diebus sale cōdiunt: quor[um] die[rum] ultio cedrinum tinguens: quod
 prius ingesserant ex alio egerunt: q[uo]d tantā hēt uim: ut una secum alium atq[ue] in cōstita
 tabefacta educat. Nit[ur] at carnes tabefacit. Mortuor[um] tantū cutis & ossa relinquuntur. Nun
 Vbi ista fecere ex quo sic tradidere mortuū nihil āplius negotii suscipiunt. Tertia cōdi-
 tura hæc ē adorandis eor[um] mortuor[um]q[ue] tenuiori sunt dilutionibus uērem abstergunt:
 arefaciuntq[ue] sale septuagita p[er] dies. Deīn tradunt reportādum. Vxor[um] tñ isignitū uiro[rum]. Vxor[um]
 n[on] statim uita defunctas tradunt condiendas: ne eas q[uo]dem foras: q[uo]d cōspiciat ualde & cōditura
 maioris momenti fuerint. Sed triduo atq[ue] q[ui]riduo defunctas ea de cā facientes ne cum
 foris salinarii cōcūbant. Dep[re]hensū n[on] quēdā aiunt coeuntē cum recēti cadaueri muliebri Cadue
 delatūq[ue] ab ei[us]dē artificii socio. Q[uo]d uisquis at uel ipso[rum] egyptio[rum]: uel hospitum cōper- ris coitus
 tus sit mortuus: siue a crocodilo raptus siue ab ipso flumine: necessarium p[ri]us est ei ei mortui
 uitati: ad q[uo]d eiectus est condici: & q[uo]d honestissimo funere sepelire sacris in monumentis: repti
 quē ne cōtingere quidē fas est alteri aut p[ro]ximor[um] aut amicor[um]: nisi ipsis nili sacerdotib[us]:
 utpote maius quiddā q[uam] hominē mortuum tractantibus ad sepeliēdum. Græcanis in
 stitutis uti recusant: & ut semel dicā nullo[rum] hominum alio[rum] institutis uti uolunt. Et
 hoc quidē ceteri egyptii obseruant. Est tñ chemis oppidum grande thebaicæ plagæ Chemis
 prope nouā urbē. Q[uo] in oppido est tēplum Persei Danaæ filii quadratum ac palme- opi
 to circumdatum ingentis fane & saxi uestibulo. Stantibus desuper duabus grandibus e- persei tē-
 lapide statuis. In hoc uestibulari ambitu est sacellum: & in eo simulac[rum] persei. Q[uo]d uen- plum
 chemitani memorant sibi apparere frequenter e terra existentē: frequenter intra tem- persei fan-
 plum: ei[us]q[ue] sandalium quod gestabat inuentum bicubitali magnitudine: quod postq[uam] daliū
 apparuerit exuberare oēm egyptum. Hæc quidem illi aiunt. Faciunt at perseo græcani
 & gymnicos ludos p[er] o[mn]e certandi genus propositis premiis: tū pecor[um]: tū pallio[rum]: tum
 pellium: p[er] conctantiq[ue] mihi cur eis solis consuecet apparere perseus: & cur in edendo
 gymnico certamine ab egyptiis discreparent: aiebāt perseum ex ipso[rum] ciuitate eē oriū-
 dum. Danaum. n. & lyncum: q[uo]d effene chemitani nauigasse in græciam: a quibus origi- Danaus
 nem gradatī ducēdo deueniebant ad perseum. Hunc in egyptum p[er]fectum: q[uo]d & græci Lyncus
 sicut grā afferēdi ex aphrica caput gorgōis: uēisse quoq[ue] ad ipso[rum]: ac cognatos oēs agno-
 uisse: quos postq[uam] didicisset & nomen chemis ex mare audisset in egyptum uenisse: &
 gymnicum certamen celebrari iussisse. Hæc oīa opinātur egyptii: qui supra paludes ieo-
 lunt. Q[uo] ui uero in pauidib[us] utantur ei[us]dē q[ui]bus ceteri egyptii morib[us] cum in aliis: tum
 i hñdis singulis uxorib[us] quēadmodum græci. Ceter[um] ad uictus facilitatem alia sunt eis Lotos
 excogitata. Si quidē cum fluuius plenus cāpos inundauit: in ipsa aq[ua] exoritur ingēs uis
 lilio[rum]: q[uo]d loton egyptii uocant: Ea ubi demessuerunt ad solē exiccant. Deīn q[uo]d medium
 loti est papaueri affimile postq[uam] coxerūt ex eo faciunt panes assos. est at huius loti radix
 quoq[ue] esculenta ēt suauitate p[re]stāti orbiculata mali magnitudine. Sunt & alia lilia ro-
 sis similia & ipsa in flue nascētia: quor[um] fructus in alio calice germinans e terra simili-
 mus specie ē fauo uespe[rum]. In eo esculenta q[uo]dam instar nuclei oliuæ coagmentata inna-
 scuntur: quæ & tenera comeduntur & arefacta. iam uero iuncum annuum ubi e palu- luncus
 dib[us] excerpterunt superiōrē eius partē amputant: quā in aliud quiddam conuertunt: cui apto
 quod relictum est inferius lōgitudine cubitali id edunt pariter: ac uenundant. Eo si qui
 admodum suauit[er] uti cupiunt in luculēto furno torrefactū ita cōedunt. Sunt p[ro]pter ea ex
 eis q[uo]d solum piscib[us] uictitant: quos ubi ceperunt exenteratos ad solē desiccant: exiccatisq[ue]

dein uescuntur. In fluitibus autem fere gignuntur pisces gregales. Qui nutriuntur in stagnis hæc faciunt. Simulac incescit eis libido gignendi gregati in mare enatant. Ducibus masculis genitura spargentibusque foete cōsecrantes recuruando se ex ea cōcipiunt. Eadem ubi pregnantes in mari sunt effecte remeant omnes rursus ad sibi cōsuetam non alius corundem ductus sed foetiam. Ducunt. n. ille quemadmodum fecerant mares gregati oua fundentes instar milii puique mares aducentes deuorant. Sunt autem ea tanquam milii grana pisces ex quorum reliquiis non deuoratis sed nutritis: pisces fiunt. ex his piscibus qui capiuntur dum in mare meant hi detracti de extra quæ ea de capiuntur in mari dum tendunt a sinistra terra leguntur: rursus eadem uia reuertentes incurstant atque offendant cōtingendo terram plerumque ne itinere aberraret per aquam decursum. Nilo incipiente augescere in primis depressa terrarum & lacunarum fluuiio proxime impleri incipiunt. Confestimque redundat a flumine aqua hæc plura fiunt: & continuo cuncta pisciculis minutis opplentur. Vnde autem secundo loco uerisimile sit eos gigni hoc mihi uideor causa intelligere: quod superiore anno postquam nilus abcessit: pisces qui oua in ceno pepererant unacum postremis abeunt aquis: circūacto rursus anno ubi aqua restagnauit protinus ex his ouis gignuntur pisces. Quod ad pisces attinet ita habet: Videntur ægyptii quod palustria acolunt unguento ex fructu sillicypriorum: quod appellant ægyptii Kiki. Hunc in modum cōficietes sillicypria hæc: quod apud grecos ultro nascuntur. ad oras fluminum stagnorumque ferunt multum quod fructum ferentia sed grauiolentem. Hinc ubi collegerunt alii cōtusum ad ignem alii in sartagine coquunt: & quod ex eo profuit excipiunt pingue quiddam: & nihilominus ad lucernas idoneum quod oleum: sed grauiolentiam exhibens. Sunt autem aduersus magnam uim culicum hæc ab eis excogitata. Cum. n. his qui supra paludes incolunt munimento sint turre: quas dormit ascendunt. Nam culices uentus phibet in altum uolare. Alia sunt machinati qui intra paludes habitant. Singuli sua optinent retia: quibus per diem pisces capiant. Eisdem noctu utuntur cubili in quo requiescunt. Circundatis illis dein operti somnium capiunt: quasi in uestimento inuoluti: aut in sindone dormiret: eos per ipsa indumenta culices morderent. Per retia uero ne tantulum quidem mordere conantur. Naues eorum onerariæ sunt factæ ex spino cuius figura simillia est loto cyrenæ: & cuius lachryma gummi est. Ex hac spino ligna concidunt: quæ magnitudine bicubitali tanquam lateritio opere componunt hunc in modum compingentes. Ligna cubitali circūdesas: ac longas stipites appedunt. Vbi hunc in modum compegerunt: de super frequentia transtra extendunt: commissuris nequaquam utuntur: sed introrsum compages iunco inectunt. Gubernaculum scite faciunt: & hoc per nauem transit. Malo quoque spinatio & uelis iuncis utuntur. Hæc nauigia contra flumen meare non possunt nisi luculentus ingruat uentus. Vexa terra protrahuntur. Secundum decursum hoc pacto feruntur. Est ianua ex mirica facta putaminibus arundinaceis strata: & lapis politus duorum fere talentorum pondus. Huiusmodi ianuam fune alligatam in anteriori parte nauis sinitur deferri: Lapidem uero retrorsum alio fune. Ita ianua impetu aquæ insidete protinus meat & trahit barim: hoc enim his nauigiis est nomen. Lapis autem dum retrorsum trahitur: fundo admotus dirigit nauim horum nauigiorum ingens apud illos est copia: quorum quædam ferunt multa milia talentorum pondus cum regionem supgressus est nilus sole urbes apparet eatenus extantes ut insulis ægæi maris fere assimiles esse uideantur. Nam cætera ægypti pelagus efficiuntur: ipsæque urbes: quæ sole extant stationes nauium faciunt: nec iam cum hoc cōtingit per aluam fluminis sed per medium capi nauigatur ex naucrate quidem mephim uersus non iam iuxta pyramides ipsas sed iuxta acumen delte. Amari autem & canabo naucrate uersus per capum: ad anthylla

Sicilicy
pria
Kiki

Culices

Naues

Baris

Nauera
tes
Anthylla
urbs

urbem uenies: & ad urbē q̄ uocat Archandri. Hæc urbū anthilla: q̄ ē insignis datur pe Archan
 cularis in calceamenta uxoris eius q̄ in ægypto regnat. Q̄ uod factū ē ex quo ægy driurbs
 ptus fuit diuōis p̄faze. Altera uidetur mihi nomē hīc ab archadro danai genero phthui
 achæi filio. Archadri. n. urbs noīatur. Q̄ uod si alius q̄q̄ archander eēt: nequa q̄ ægypti
 um nomē foret. Hactenus q̄ uidi: q̄ noui: q̄ iterrogauī dicta sūt. hīc p̄gā differere de egi
 pto q̄ audiebā addens aliqd qd̄ ipse uiderī. Minē q̄ p̄mus apd̄ egiptum regnauit aiebāt
 sacerdotes iunxisse pōtibus nilū ad mēphī: Nā cū aphricā uersus totū p̄terlabi mōtem Mines
 p̄simminū: & supra mēphim ceatū circiter stadia meridiē uersus aggesta humo ad am rex
 fractum fluminis arefecisse p̄stinū alucū: ita flumē scō sibi aluco p̄ mediū mōtiū fluere P̄simmi
 Adeo nunc quoq̄ sub p̄is iste ā fractus nili tanq̄ coercitus fluat magnis p̄sidiis custodit nus mōs
 quot annis obseptus aggeribus. Q̄ uos si refrigēs flumē uelit ea p̄terredūare oīs mē
 phis adibit periculū: ne aq̄s opiat. Ab hoc mine qui p̄mus extitit rex id uñ fuit amois
 effectū terrestres: ibiq̄ ab eodē urbē hāc cōditā: q̄ nūc mēphis appellatur. est. n. mēphis i Mēphis
 agustis egipti sita: & exterius aq̄lonē uersus & uesp̄e ex flumine effossum ē stagnū
 Nā ab aurora ipse nilus arect: & ab eodē in ea urbe extructum hoc tēplum uulcani tum Vulcani
 magnū: tum mēoratu dignissimum. Post hunc recēsebāt libro sacerdotes nominatim templū
 alios trecētos ac triginta reges. In quibz tot etatibz hominum decē & octo fuissent cū
 opes: & una mulier alienigena: Ceteri uiri indigenæ: Mulieri q̄ regnauit fuisse nomen
 idē qd̄ regine babylonice nitocrim: q̄ dicebant ultā fuisse fratrem: ab ægyptiis ap̄ quos Nitocris
 regnabat interceptum: & si ubi hunc interimerāt regnum ad hanc detulissent. Vltā aut regina
 fratrē dolo multis ægyptiorz absumptū: Nā extruxisse eā p̄magnum ædificium subterra
 neum per cām quidē noui operis: anio āt aliud agitantē & cōuocatis ad cōuiuium mul
 tis: quos p̄cipue nouerat fraternæ cædis auctores fuisse p̄ oraculum quendā specum
 misisse flumē discubentibz. Hæc demum de illa referebant p̄terq̄ q̄ ubi hoc fecisset
 cōspersisse eā multo cinere ædificium: quo impunita eēt. Alioz āt regum nullum refe
 rebant claz opus editum nisi unius: qui postreus hoz extitit mœris. hunc. n. ædificasse Meris
 mēoratu digna uulcani uestibula ad uentū aquilonē uergētia: & stagnū effodisse cuius rex
 quot sunt in ambitu stadia posterius aperiā: & pyramides in ea extruxisse: de quaz ma
 gnitudine simul cū ipsius lacu mentionē faciā. Hunc itaq̄ tantū operū edidisse alios āt
 nihil prorsus. Q̄ uos ego p̄tergressus eius qui his successit noīe Sesostris mentionē
 habeo: Istum dicebant sacerdotes p̄mum longis nauibus ex arabico sinu p̄fectum ru Seso
 bri maris accolis in suā potestātē redegissee: p̄gressumq̄ lōgius uenisse i mare iā uadosū stres rex
 & p̄inde nō nauigabile. illinc ubi retro se ad ægyptū recepisse secundum sacerdotum cō
 memoratiōē coactō ingenti exercitū cōtinentē p̄cessisse: omnesq̄ gentes ut in quāq̄
 incidebat subegisse. Et quæcūq̄ nanciscebatur feroces & uehemēter studiosas liber
 tatis i eaz regionibus cippos statuebat inscriptos litteris sui nominis: & patriæ & q̄ re
 ferrēt ipsum illos ui subegisse. Q̄ uaz uero urbes nullo p̄zlio nulloq̄ negotio cepit
 set: his cippos inscripsit: tum eis dē litteras: q̄s scripserat eis gētibus q̄ uiriles extiterant: tū
 muliebria genitalia planum facere uolens illos haud quāq̄ uiriles extitisse: Hæc faciēdo
 peregit cōtinentē donec ex asia in europam transgressus scithas subegit & thraces: ad
 quos usq̄ & non ulterius mihi uidetur egiptius exercitus peruēisse quoniam in istoz
 terra tituli non ultra positi demōstrantur. Hinc digressus retro abiit & posteaq̄ ad pha
 sim subsedit: quid deinceps non habeo quod dicam: an ipse rex Sesostris diuiso suo exer
 citu aliquantulum copiarum reliquerit ad eam regionem incolendam: an aliqui militū
 ad iii

ptefi pegrinatiōis circa flumiū phasim subfiterint. Nā colchi uident' egiptii eē: qđ ipse prius notū qđ ex aliis auditū refero. cuius rei cū mihi cupido fceffiffet ut utroq; pconſta-
Colchi rerimāgis colchi rēniſcebātur egiptioꝝ qđ egiptii colchoꝝ. Dicebāt tñ egiptii ſe opina-
 ri colchos e ſeſoſtris eē exercitu. Ipſe ex hoc cōiecturā capiebā qđ atro colore ſūt & criſpo
 capillo tā& ſi hoc p nihilo putari poſſet: cū & alii ſint huiuſcemōiſ: ſed qđ iſti ſcipue: pter
 ea qđ ſoli i oīum hoīum colchi & egiptii: & zthiopes ab initio ſtatim pudenda circunci-
Circunci dunt. Nā & phoenices & ſiring ſūt in paleſtina didiciſſe id ab egiptiis & ipſi cōſitē. Syrii
ſio uero qđ flumiū thermōtē: & partheniū accolūt: & hoꝝ cōtermini macrōes a colchis di-
Macrōes didiciſſe ſe aiūt. Hi. n. ex hoīb; ſoli ſūt: qđ circūcidūtur: & i hoc faciēdo agnoſcūtur egiptii
 eē. Tñ zgyptii atq; zthiopes n̄ qđ dicer' utri ab utriſ didicerint. Nā uidetur eē p antiqui
 Sed qđ ex egipto qđ illic cōmerciū hūerunt didicerint: magnū mihi ſit hoc teſtimoniū qđ
 hi phoenices qđ cū grācia cōſuetudinē hnt n̄ āplius circa uirilia i mitant' egiptioſ: ſed eoꝝ
 qđ poſtea pereātur: uirilia n̄ circūcidūt. agedū & aliđ de colchis dicā cōs eē ſimiles egiptio
 rū. Hi ſoli atq; egiptii linū eadē rōe opātur: oīs utrorūq; uita piter & lingua cōſentāea ē.
Sardoni linū at colchi cū a grācis ſardōi. cū apellatur: cū illud qđ ab egipto uēit apelletur egiptia
cum linū cū. Ticuloꝝ quos ſeſoſtris rex zgypti regiōatim erexit plerūq; i incolūes n̄ extāt. Q uol
 dā in ſiria paleſtina ipſe uidi inſcriptoſ: tū quod dixi liis: tum mulierib; gēitalib; . Circa
 ionia quoq; due huius uiri figure uiſunt i petris icife: una qđē qđ ex ephēſo i phocē itur.
 Altera uero: qđ e ſardibus ſmirnā uerſus. in quā uterq; inſculptus ē uir magnitudinē qđ
 nū palmōꝝ dextra ſpiculū tenens: ſiniſtra arcus: ceterāq; itē armaturā. Etenī zgyptiaca
 & zthiopia gēſtāi: & ex altero ad alterū humerū euntes ſacrā līx egiptiaca ſunt incifa in
 hac uerba. Hāc ego regiōē meis optinui hūeris. Q uis tñ aut cuius fuerit ab hac pte n̄
 indicāt: ſed ab altera eā quidē cōſpicati mēnonis imaginē eē cōiectāt multum a ueritate
 deficiētes. Seſoſtrim egiptum ſacerdotes hunc eē dicebāt redeuntē: multoſq; mortales
Seſo eaz gētiū ac regiōum: qđ ſubegerat reportātē. Eundē poſtea qđ ad daphna peluſias ſe
ſtras recepat fuiſſe a ſre: quē egipto pſecerat una cum liberis inuitatū: & cū ille domum exte-
 rius materia circunſtipaſſet: ſtruēq; incēdiſſet: re hunc intellecta ex tēplo cū uxore deli-
 beraſſe C Nā & uxorē ſecum duxerat) & ea ſuadēte ut duos e ſex liberis ſup ardētō py-
 rā extendēs pōtē faceret ſup quos ipſi trāſeūtes euaderent: ita feciſſe: & duob; filiis ita
 incenſis ceteros una cū patre fuiſſe ſeruatōs. Seſoſtrē in egiptum reuerſum ultionē de
 ſre ſumpſiſſe: qđ uero multitudinē e terris in poteſtatē redactis abduxerat: ea uiſū in hac
 fuiſſe. Siquidē iſti fuerunt: qui ſub hoc rege immēſe magnitudinis lapides in tēplum.
 Vulcani portatos ptran: erunt: quiq; ad diuortia aquarū: qđ nunc in zgypto ſunt cuncta
 effodiēda ſunt adacti: quia inuiti faciebāt ut egiptū prius equis & paluſtris agēdis ubiq;
 idoneā redderēt n̄ idoneā. Nā ab eo tēpore zgyptus qđ omnis plana eſt: tñ inequitabilis
 & paluſtris inhabilis extitit pp multiplices foſſas & uniuerſa loca occupantes: qđs iō rex
 fodiendas putauit: ut ciuitates qđ n̄ accolerent flumen: ſed in medio egipti eēnt reſſuo
 flumine n̄ laborarent penūria aquarū ad potandum: ſed ea ſuppeditarēt e puteis. Hac de
 cauſa zgyptus intercifa eſt: & ab hoc rege ut dicebāt in oēs egiptios diſpartita ſoli qđra-
 ti zqua portione uiritim pſortē data atq; hinc puentus inſtituti impoſita certa penſiōe:
 qđ illi quot annis ſoluerent. Q đ ſi cuius portionē alluuiōe flumen decurtaſſet is adiens
 regē rei qđ cōtigerat certiorē faciebat. Rexq; ad p diū inſpiciēdum mittebat qui metiren-
 tur qđto deterius factum eēt: ut ex reſiduo p portioē taxatum ueſtigal penderetur: atq;
Geome hinc geometria orta uidetur in grāciā trāſcendiſſe. Nā polum & gnomonē. i. normam
trior
tus

& duo decim dici ptes a babylōis græci didicerūt. Solus hic ægyptius rex imperio poti
 tus est: æthiopiz monumentū quoq; sui reliquit añ ædē Vulcani lapideas statuas duas
 quidē tricenūriā suā alterā uxoris: q̄tuor at uicenum cubitoꝝ: totidē filioꝝ. Huius sta
 tue lōgo post tpe cū darii p̄fz statua añ poneret: n̄ tulit id sacerdos uulcā negās dārium
 tales res gessisse: q̄les gessisset solstres egyptius: q̄ppe q̄ cum alias natiōes n̄ pauciores Selo
 q̄ darius: tū uero scytas subegisset: eoq; iniquū ēē huius añ illius sisti dōaria: qui rebo ge- stres
 stis n̄ ēēt illum supergressus. Hæc locuto sacerdote tñ ignouisse dariū ferunt. Defuncto
 solstre regnū suscepisse pheronē eius filiū: & hunc nullā sumpsisse expeditiōem: sed ei Pheron
 cōtigisse ut luminibus caperet. Idq; hac de cā cū flumē eo tpe copiosissimum maneret: rex cecus
 ita ut supra decē & octo cubitos rura trāscenderet uento ingruētē: qui fluctus cietet: fe-
 runt hunc regē facinus admisisse q̄ sūptū spiculū i medios fluminis uortices cōtorserit
 statiq; laborasse ex oculis: ac uisum amisisse: decēniōq; cæcum fuisse. Undecio at año ex
 urbe buci oraculum aduenisse iā exactum ēē tps calāitatis uisumq; ei reditū: si oculos Bucus
 abluisset lotio mulieris: q̄ ad suum solius uix accessisset alioꝝ uiroꝝ experts: & ante oīa urbs
 urinā uxoris exptus cū nihil aliū cerneret: ceteraq; deinceps urinā exptum tandē ui- Lotium
 disse: ibiq; oēs mulieres: q̄s fuisset expertus p̄ter eā: cuius lotio lotus uisum recepisset: mulieris
 unā in urbē coegisse: quæ erythabolus: id est rubra gleba dicitur & eas illic coactas cum Eritra
 ipsa urbe oēs cōcremasse: & eā cuius lotio lotus uisum recepisset uxore duxisse. Atq; ea bo'us
 clade liberatum cum alia in aliis tēplis donaria posuisse oīa memoratu digna: tum ma- urbs
 xime memorabilia: ac spectaculo digna in tēplo solis gemina saxa: quos obelos uocant a Obeli
 figura ueru centenū cubitoꝝ lōgitudinis: octonum latitudinis. Huic in regno successisse Proteus
 aiebant uix mēphitē: cui nomē ēēt lingua græca proteus: Cuius nunc mēphi uisitur fa Venus
 num decoꝝ sane: ac ualde adornatum ad australe p̄tē tēpli uulcani positum circumquaq; hospita
 phuxnicib; tyriis habitātib;: qui locus oīs castra tyrioꝝ appellatur. In hoc sano protei ē Helena
 ædes: quæ uocatur Veneris hospite: q̄ conicio ēē hellenes tyndari filiz quia & ap̄d pro raptus
 ætum fuisse diuersatā audiui: & cognōine ueneris hospitæ appellatā. Nā quæcunq; sunt Paris
 alterius ueneris tēpla neutiq; hospitæ appellantur. Et sane p̄constanti mihi sacerdotes
 de helena referebant ita rē ēē gestā. Alexandꝝ rapta e sparta helena cum renauigaret
 domum in mari ægeo uentis cursu excussū in ægyptiacū pelagus: atq; illinc non re-
 mittentibus flatibus appullum in egiptum ad hostium nili quod uocatur canobicum
 atq; ad taricheas. Erat in eo littore quod nunc quoq; est. Herculis templum: ad quod si- Herclis
 quis cuiuscunq; hominis seruus cōfugiens capiat sacras noras se deo tradens cū nefas asylum
 est tangere: quæ sanctio ad meā usq; ætatē prorsus immutata perseverauit. Eam tēpli le-
 gem mancipia alexandricū audissent: ab eo pfugerunt. Assidentēq; deo supplices ale-
 xandrum insimulabant eum destructum uolētes: remq; omnem exponebant: ut circa
 helenam gesta erat & illata Menclao iniuria. Insimulabat autē de his ap̄d sacerdotes &
 apud huius hostii nili p̄fectum nomine thōnim. His auditis thōis q̄ raptissimē mē- Thonis
 phim ad proteum mittit hæc nunciatum his uerbis. Venit peregrinus quidam genere
 teucer: qui rē nefariā in græcia perpetravit: quippe seducta hospitis uxore: q̄ secū ducēs
 cum multis admodum opibus in tuam terram uētis appullus est. Vtrum ne sinamus
 cum abire impunem: an ea quæ attulit secum eripimus. Ad hæc remisit proteus qui di-
 ceret uix istū undecunq; is sit qui rē nefariā i hospitē suū p̄petrauit cōphensū ad me de-
 ducite: ut q̄dam dicturus ē sciam. Hoc ubi accepit thōis alexandꝝ cōprehēdit naueq;
 eius distinet: dehinc illum Helenamq; cum opibus: atq; et seruos mēphim ducit. Q ui-
 dd liii

Home-
rus

Syria
Sydon

Hele-
nam in
troia sit

Mene-
la-
us ad pte-
um

bus oibus representatis Proteus percōstatuſ est Alexandrum quiſnam eēt & ūn cum
naubus profectus: Alexāder illi & gēus ſuū cōmemorauit & patriæ nomē & unde na-
uigaſſet: & quo. Sed interrogante proteo unde helenā accepiffet titubātē in loquendo.
ac tergiuerſantē coarguebant hi qui fuerant ſupplices exponentes oīa quæ inſedere ad-
mittendo gēſta eēt. Tandē proteus apud eos hanc ſniam tulit inquiens. Ego niſi ma-
gni intereſſe arbitrarer de peregrino aliquo ſuppliciū capitis ſumere ad terrā meā uētis
appulſo: ſuppliciū p græco illo de te ſumere oīum hoſpitem deterrime: ſceleſtiſſimum
facinus admiſiſti tuo ipſius hoſpiti erepta uxor: neq; hiſ contētus cū ea abiſti. Ac ne
hiſ quidem ſatis hñs cōpilata hoſpitis domo ueniſti. Itaq; quoniam magni momēti eē
duco necare hoſpitem: mulierē hanc atq; opes tibi ut abducas n̄ ſinam: ſed ego hæc græ-
co hoſpiti reſeruabo: dū ille ipſe cōſtituerit uenire ad iſta reportāda. Tibi uero ipſi: tuiſq;
cōuectoribus ut e mea terra in aliā triduo trāſſetetis præcipio: alioquin uos pro hoſti-
bus perſecutus. Hūc helenæ ad protea aduentū fuiſſe ſacerdotes referebāt. Quā ſa-
mā uidetur mihi & Homerus accepiffet: ſed quia nō perinde decora res erat in carmine:
alio loquendi mō eſt uſus: in quē tranſtulit declarās ſe hunc ſamæ ſermonē notū habu-
iſſe. Id manifeſtū eſt q; in iliade facit mentionē eiufdem erroris Alexandri: nec uſq; alibi
retractat alexandꝛe ferentem helenā fuiſſe abductū: & alibi errabundum ſidonem phoe-
nicie applicuiſſe. Meminit enim huius rei in laudanda uirtute Diomedis: ita uerſibus i-
quiens. Picturata inerāt ibi pallia opus mulierum. Sidonidꝛe: quas ipſe Paris formoſus
ab urbe ſidonia duxit ſulcans freta lata carinis. Cum retulit magnis helenam natalibus
ortam. Meminit quoq; in odyſſea hiſ uerſibus: hoc habuit ioue nata probum: præſent
q; uenenum. Q uod polydanas tibi tonis donauerat uxor: Aegypto quæ terra ſerax fert
plurima mixtim: Multa quidem proba: multa autem damnoſa uenena: Hæc quoq; alia
ad Thelemachum Menelaus inquit. Hunc etiā ægypto dii me tenuere reuerti Conan-
tem: quibus haud tuleram ſolennia ſacra. In hiſ carminibus homeruſ declarat ſe noſſe
errorem alexandri in ægyptum eſſe. Eſt. n. ſyria ægypto contermina & phœnicie quo-
rum Sydon eſt in ſyria incolunt: itaq; cum hi uerſus: tum uero locus n̄ minimū immo
maxime probant cyprios uerſus non homeruſ cuiuſpiam alterius eſſe. In quibus dici-
tur alexander ex ſparta helenam ducens triduo ilium perueniſſe ſecundo uento uſus ac
tranquillo mari cum id in iliade dicat illum cum helenam duceret erraſſe. Sed home-
ruſ ut cyprium carmen ualeto. Cæterꝛ nunquid græci uana quæ circa ilium gēſta me-
morarent necne perconſtanti mihi ſacerdotes ita rñdebant ſe nouiſſe ab ipſo Menelao
rapta helenā magnas græcorꝛ copias auxilio ueniſſe Menelao in regione teucriam q; in
terram egreſſæ locoq; communito miſerunt ilium legatꝛ cumq; eiſ & ipſum Menela-
um iſſe. Hoſ poſtq; ingreſſi ſunt moenia tum helenam opesq; quas alexander furto ab-
ſportaffet repoſuiſſe: tū iniuriæ ſatiſfactionē. Teucroſ at tunc eadem narraſſe. Deinde &
iuratos negaſſe habere ſe helenam: atq; opes: de quibus arguerentur ſed ea in ægypto
eē omnia neq; ſe iure reatum ſuſtinere earꝛ rerum: quas proteuſ ægyptiuſ rex teneret
Græcoſ cum ſe ab illiſ derideri arbitrantur ita obſediſſe ilium: donec expugnauerunt
Vrbē capta cum helenā non exiſteret: & eandem orationem: quā priuſ audierant græ-
ci ita demum habita prioribus uerbis fide ipſum Menelaum ad Proteum mittunt. hic
ubi ad ægyptum puēit: & ad mēphim nauigauit expoſita rei gēſtæ ueritate honorificē-
tiſſimo hoſpitio exceptuſ: helenāq; malorꝛ immunem recepit: & inſuper oēs pecunias
ſuas. Et cū hæc aſſecutuſ eēt Menelauſ tñ iniuriuſ in ægyptioſ extitit. Nā cū proficiēci

cōarefī nec p uētos posset. idq iā diu rē idignā excogitauit. Sūptis .n. duobz pteris quo
rūdā idigenaz filijs: exectisq hauruspicinā fecit: Q d ubi cū fecisse rēscitum ē inuisus
& exagitatus fuga ablit i insulas aphricā obiacētes. Eo postea se contulit nihil amplius
quod referret ægyptii habebāt. Atq hoz alia quæ ex historis nosse dicebāt: alia apd ip
sos gesta uel magis habere cōperta. Hæc aiebant ægyptioz sacerdotes. Ego uero ad ea
quæ de helenā cōmemorata sūt & ipse adiicio hoc cōiecturaz si intra diu fuisset helenā
utiq fuisset græcis tradita siue uolēte alexandro siue iuito. Neq enī ita desipiebat pri
amus: aut alii eius ppinquit ut suis ac liberorū corporibus: atq etiā urbe periclitari uellēt
quod alexander helenæ cōtubernio potiret. Q d si iter initia ita sēfisset: nō tamē id fecis
sent posteaquā cū multi aliorum troianorū: tū uero priami filioz duos: tres uel aut plures
perierāt cum græcis præliantes. Siquid referentibz credi uerificatoribz debet. Quæ
cū cōtingerēt ego credideri priamum uel si ipse in cōtubernio habuisset helenā achæis
redditurū fuisse cupiditate præsentī mala deuitandi. Neq uero regnum ad alexandrum
erat peruenturum: ut iam sub eo res essent seniore priamo: cum hec or & natu maior: Hector
& uirtute præstātior q̄ ille regnum esset defuncto priamo suscepturus: quē haud quā
quam decebat fratri iniuste agenti indulgere: cum præsertim tanta mala propter eum:
tum priuatim ipsi: tum cæteris troianis omnibus euenirent. Sed quia nec poterant red
dere helenam: nec uerum dicentibus eis græci fidem habebāt: demonio C ut quod sen
tio dicam D disponente. ut funditus euerſi planum facerēt hominibus magnarum ſu
riarum magnas a diis esse ultiones. Et hæc quidem ut mihi uidentur dicta sunt.

Hector
Paris

Rhapsini
tus rex

Proteiautē regnum dicebant suscepisse Rhapsinitum: qui memoriam
sui. reliquit uestibula ab occasu spectātia templū Vulcani: & e regione: a
uestibulorum statuit duo simulacra quinum & uicenu tubitorū longitu
dinis: quorū quod aquilonē spectat: id æstatē: quod austrū id hyemē ægy
ptii uocāt præpostere facientes: Huic regi i gentē etiā pecuniarū uim fuis
set: quam nemo regum qui deinceps scripti sunt superare potuerit: ac ne proxime quidē
accedere: & cum i tuto eam pecuniam collocare uellet: ædificium extruxisse lapideum:
cuius parietum unus in exteriorē ædium partem pertingebat: sed structorem insidiā
tem hoc fuisse machinatum. Is unum e lapidibz ita struxit: ut e pariete facile tolli a duo
bus uiris: & adeo ab uno posset: Aedificio absoluto regē i eo pecuniā reposuisset: inter
iecto tempore structorem illum cum cēt uita excessurus uocasse ad se filios. Nam duos
huic fuisse: eisq narrasse se illis prospicientem ut affluenter uitam degerent astute edifi
casse regis ærarium: Deniq omnia illis exposuisse plane: mensurasq ad lapidem amo
uendum docuisse: ac tradidisse: quæ filii obseruantes regii æraii quæstores forent. Pa
tre uita functum haud in longum filios rem distulisse. Noctu enim ad regiam acceden
tes lapidem ædificiū inuentum nullo negotio amouisse: multumq pecuniæ expilasse.
Cum autem rex forte fuisse ædificium ingressus uideret que uasa nummorum iminu
ta obstupuisse: nec habuisse quem insimularet: cum & signa salua: & ædificium obsera
tum esset. Vbi iterum ac tertio aperienti minor assidue pecunia apparebat: hoc fecisse
ne fures cum furto abirent Laqueos faciendos curasse: & eos circa uasa: in quibus pe
cuniæ inerant collocasse. Fures quē admodum superiori tēpore cū uēissetq: & alter eo
rū penetrans ad uas recta prexisset: cū fuisse laqueo retētum: & ubi agnouit quo i malo
cēt protinus fratrē uocasse: & sēntis conditionis suæ cerciorē fecisse: iussissetq ut q̄ celer
time introgressus sibi caput abscinderet. ne ipse conspectus agnitusq quis cēt etiā illum

Fures
æraii
regii

uita perderet: qui cum uisus esset probe dicere fratrem ei obsequentem ita fecisse. & ad aptato lapide domum abisse fratris caput asportantem. Vbi dies illuxit ingressum in edifi-
cium regem expauisse cernentem corpus furis in laqueo sine capite: & edificium incor-
ruptum: nullumque neque ingressum: neque egressum habens. Ita abisse: atque ita faciendum
statuisse ut furis cadauere muro supederet: custodesque illic apposuisse iussos ut si quē
plorantem aut miserantem animaduertissent: eum ad se perducerent. Suspensio cadaue-
re matrem indigne tulisset: allocutamque filium qui supererat iperasse ut quacumque ratio-
ne machinari posset corpus fratris resolveret: asportaretque. Id si negligeret minatam se
regem esse adiutam ad eum indicandum quod pecunias regias haberet. Aduersus hanc
cū filius multa uerba faceret: nec psuaderet quod illa rem grauius accipiebat eū talem
rem fuisse commentū. in stratis asinis utres uino completos imposuisset: & postquam
agendo asinos iuxta custodes fuit atē suspensū cadauer reuulsis ligaculis duos tresue pe-
des resoluisse: & cum uinum profluere: tum caput cadentē uahemēter uociferatū tā
quam nescientē ad utrū prius asinorum se cōuerteret. Custodes cum multum uini p-
fluere uiderent concurrisse eum uasis in uiam: & id quod profluere lucrificantes cōpor-
tare. isto simulata iracūdia omnib; maladicēte: aliquantū post illis consolātibus hunc
finxisse se mitigatum: & ab irascendo desisse. Tandem se duxisse e uia asinos: atque istru-
xisse: & cum plura uerba inter eos fierent: & quidam faceto dicto hominem laceraret:
ut risum eliceret: donasse illis uinum ex utrib; . Atque eos illic ut erāt discumbentes potarē
cōstituisse: praeherentes hominem ac iubentes ut secum ad compotādū maneret: Atque
istū obsecutū remāsisse: & cū inter potādū comiter acciperetur: donasse in sup alterum
utrē. ita se uino ingurgitantes custodes admodum temulētos esse factos: somnoque op-
pressos: ibidem ubi potauerant obdormisse. istum ubi multum noctis erat: tūc corpus
fratris dissoluisse: & custodum malas dexterās in contumeliā deraſſe: & asinos im-
posito cadauere domum uersus agitaſſe: executūque imperia matris: Regem ubi ei renūcia-
tū ē furem cadauer surripuisse acerbotulisse. & cū uellet quomodo inuenire quisnam
eēt ista machinatus: hoc fecisse quod apud me caret fide. Filiam suā domi pstituisse ius-
sam omnes indifferenter excipere: sed priusquam coirent adigere ad sibi dicendū quid
nam in uita esset actum a se solertissimum ac celestissimū: & qui narraret quae circa fu-
rem acta essent eum comprehendere: neque exire permetteret. Cū itaque filia patris impe-
ria faceret: furem quod audisset quamobrem ista fierent cupiētem euadere uersutiam
regis hoc egisse recētis mortui amputatā ex humero manū sub pallio ferētē ille: atque in-
gressum ad filiā regis cum interrogatus esset eademque ceteri enarrasse rem se scelestissi-
mā ppetrasse: quod fratris in arario regis laqueo capti caput amputaret. Solertissimā autē quod
cadauer fratris suspensum resoluisse custodib; prius ebriis factis. illam cum hāc audis-
set manum in hunc inieciſſe: eique furem in tenebris manum mortui porrexisset: quam mu-
lier cum apprehendisset manum se huius istius tenere rata: istum per fores se proripu-
isse muliere delusa. Postquam & hāc renunciata sunt regi stuporem iussisse: tum astu-
tiam: tum audaciā hominis. Ad extremum dimissis per omnes urbes nunciis regem
dedisse non mō ueniā: sed etiā magna munera manere furē si in cōspectū ipsius ueniret.
ita furē fide habita ad eū ueniſſe: eique ab rhampsinitum magna uiri admiratione ductū
filiā suā collocasse tanq̃ ex oibus mortalibus plurima scienti. Nā egyptios quē cete-
ris hūc at egyptiis ancellere. Post hāc aiebāt regē hūc descendisse uiuū sub terrā: eo ubi
græci opinant sedes infernas eē: & ibi eū cerere alca lusiſſe: & aliq̃do uictorē: aliq̃n uictū.

Regis fi-
lia pro-
stituta

Aegypti
is ceteris
rañcellūt

fuisse: & sursum iterum fuisse reuersum: munus ab ea obtinere matile aureum: quod tempus a rhampsinitu descensu ad reditu dicebant feriatu esse apud aegyptios: Idcirco ego ad meam memoriam scio obseruatu. uerum an ob id sic feriatu sit aegyptii afferere non possum: sed sacerdotes palliu quoddam quod intra unu die detexuerunt uni ex suis iduci: & oculos mitra obducere que gestatam palliu ubi i uia deduxerunt: quare fert ad cereris templum ipsos redire illo relicto. Huc autem sacerdos oculos uelatos habentem aiunt a geminis lupis agi ad cereris templu quod ab urbe uiginti stadia abest. & rursus a templo i eundem locu a lupis reduci. Quare ab aegyptiis referuntur: cuiusque credibilia uidetur is eis utatur. Mihi autem in omni sermone constitutu est ea scribere quare auditu cognoui. inferorum principatum tenere cererem & liberem aegyptii aiunt. Hi denique primi extiterunt qui diceret aiam hois esse imortalem: quare de mortuo corpore subire i aliud atque aliud corpus: ut quoque generet i migraret: atque ubi populi se circutisset. Terrestria maria: uolueria rursus in aliquod genitu hois corpus introiri atque huc ab ea circuitum fieri intra annoru tria milia. Hac ratione sunt e graecis qui usurpauerint tanquam suam ipsorum: Alii prius: alii posterius. Quorum ego nomina sciens non adduco scribenda. Ad rhampsinitum usque regem aiebant in aegypto uiguisse sane ius omne: Post huc autem qui in regio successit cheopem in omne flagitiu fuisse prolapsum. Omibus namque eum templis obseratis ante omnia aegyptiis ne sacrificaret in terdixisse. Deinde iussisse ut in suis ipsius operibus exercebantur. Alii ut ex lapide cinis arabi montis saxa exciperent: & illinc ad nilu usque pertraheretur. Aliis ut transmissio flumine illa acciperent: & ad montem: qui dicitur aphricus traheret. Faciebant autem opus circiter decem myriades: id est centum milia hoium ternis semper mensibus singule. in ea uia populus dum trahendis saxis atteritur: decem tempus triuit: quod non multo minoris operis mihi uidetur quam pyramidem extruxisse: cuius longitudo est quinque stadia. Latitudo decem passuum altitudo ubi maxima est octo passuum. Lapide polito & animalibus insculpto. in hac decem annos fuisse consumptos: & in subterraneis aedibus in timulo: supra quem pyramides stat quas fecit sibi pro sepulero in insula intromisso perfossam nilo. Verum in pyramide hac annos uiginti absumptos: cuius singulae frons. Cuius est formae quadratae. Sunt octogenu iuge parit altitudine saxi dolatis: decem tamen coagmentatis: quorum nullu est minus triginta pedum. Est autem extructa haec pyramis in specie graduum: quas quidam scalas: quidam arulas uocat: posteaque ea principio tale fecerat: attollebant reliquos lapides breuibus machinis e ligno factis ex humo in primum ordine gradatim leuantes: Vbi super hunc gradum lapis erat: super alteram machinam imponebat: quare in ipso primo gradu stabat. Ab hoc deinde in altero ordine trahebat super alteram machinam. Nam quot ordines graduum totidem machinae erant: siue eandem machinam: quare una & facilis ad ferendum esset transferre: bant ad singulos ordines. Quoties saxum amoliebantur dictum sit a nobis de utroque quemadmodum refertur. Effecta sunt igitur ita prima quare ex pyramide ut erat altissima. Deinde gradatim sequentia: nouissime uero quare solo sunt iuncta ex infinita. in ipsa pyramide litterae aegyptiacae scriptae indicant quantum sit erogatum in operarios pro apio capis: & aliis: quod interpretes earum litterarum: ut probe reminiscor aiebat in summa mille & sexcenta talenta pecuniae esse. Quod si ita se habet quantum in alia credibile est fuisse consumptum uel in ferramenta: uel in cibos uel in uestiarium operariorum. Atque per id quod dixi tempus opera extruebant. Alio item tempore ut ego opinor lapides excidebant atque portabant & alio non exiguo subterraneam fossam effecerunt. Propter quod eo flagitii deuenisse cheopem ut pecunia defectus filiam suam i quodam aedificio prostituerit

Cereris i
terna po
estas
Liberi pa
tris infer
na pote
stas
Animar
circuitus
Cheopes
rex
aphricus
mons
myriades
quid
Pyramis
ingens

Plinius
li. xxvi.

Pyramis
Cheopis
regnum
Chebre-
nes rex

Philites
Pastor
Myce-
ri-
nus rex

De manu
rata

Colossi

Myce-
ri-
nus

Imperās quātūcūq; faceret quātū. Non enī quātū dicebatur. Eāq; cū patris iussa se-
cisse: tū uero priuati de reliquēda sui memoria cogitasse. Itaq; singulos ad se intrātes orā-
se ut sibi ad opera singulos lapides donatēt. Ex his lapidibus aiebāt extructā fuisse pira-
midē: quē stat ī medio triū ī cōspectu pyramidis magnā cuius unū quodq; latius sesqui-
geu est. Quī quaginta annos regnasse hūc cheopē aegyptiī dicebāt: eoq; defuncto ac-
cepisse regnū fratrem chebrenē: & hūc eodē instituto usum cū ī aliis tū uero ī faciēda py-
ramide: n̄ tamē quā ad magnitudinē fraternā accederet. Eas nāq; & nos fuimus dimē-
si. Nā subterranea nō subsūt aedificia: neq; p fossā deriuatus ī eam nilus: quē admodū
in alteram īfluī: sed extructo anfractu ītrosū īfulam circūluit ī qua situm esse ipsum
cheopem aiūt. Fuisse tū ex aethiopico lapide uersicolore primū domū quadraginta pe-
dibus deprēssiore altera: sed habētē idē quod grādā aedificiū magnitudinis. Stant
autem super eūdē tumulum ambā cētum fere pedum tēlitudinis. Sex & quīquagi-
ta annos regnasse chebenem aiebāt. ita cētum & sex anni supputātur. quibus & aegyp-
tū ī omni calamitate uersati sūt: nec templa aperta: sed semper fuerit oclusa. Hos reges
aegyptiī p odio ne nomīare quidem uolūt: sed eorū pyramides uocant pastoris philitis
qui ea tempestate pecudes per hāc loca pascēbat. Post hūc regnasse ī aegypto dicebant
mycerinū cheodis filium: cumq; paterna perosum facta & templa reuerasse: & populo
ad ultimum calamitatis afflicto fecisse potestatem res agēdi & sacrificādi: quē etiam su-
per oēs reges iustitia exercuisse. Quo nomine ex uniuersis regibus hūc aegyptiī maxi-
me prādicabāt: tum ob alia quā bene iudicabat: tum uero qd cōquerenti de ipsius sentē-
tia de suo donabat: ut indignatiōi hominis satisfaceret. Cum esset ī ciues ita clemēs My-
cerinus: atq; ita studiosus: principium ei malorum contigisse obitū filiz: quā demū uni-
ca soboles erat: quā clade supra modum dum doleret: uelletq; filiam excellētiori aliquo
genere sepelire quā ceteri fecisse lignēā bouem uacuā: quā cū inaurasset in ea filiā
sepelisse defunctā. Neq; humo bos hāc condita est: sed ad meam usq; memoriā in p-
patulo fuit in urbe sai apud regiam in conclauī quodam exornato posita. Cui singulis die-
bus omnifarii odores inferunt noctibus autem perpetuō incēsa lucerna adstat. in alte-
ro contiguo cōclauī imagines stāt concubinarum mycerini: ut in urbe sai sacerdotes aie-
bant. Stant enim colossi: id est grādā simulacra circiter uiginti e ligno fabricati nudi ple-
riq; qui quārum sint mulierum non possum dicere: prāterquam quā narrātur. Sūt q
de hac boue & colossis hāc referant mycerinū amore filiz suā captum uim ei intulisse.
Deinde illam cū prā matre se suspendisset patrem in hac boue sepelisse. Matrem autē
manus ministrarum: quā filiam patri prodidissent prācidisse: & nunc earum hāc eē si-
mulacra eius mali qd uiuā passā fuissent. hāc ut ego opinor dicūt nugatores: ut alia ita
& de manibus colossorū: qdpe quas ipsi uidimus temporis diuturnitate delapsas: quā
ad meam usq; aetate ad pedes eorum statā uisēbātur. Bos quoq; cum ceterum corpus
operta est phoeniceo pallio: tum uero ceruicem & caput crasso admodum auro. cuius ī
ter. media cornua circulus annexus inest soli assimulatus. Neq; stans ē bos sed ingenua
cubās magnitudine quanta est grandis uacca. Effertur autem e conclauī quot annis: &
postquā aegyptiī uerberarūt deū quēdā: quē in tali negotio nō puto mihi noīandū tūc
& bouē in lucē proferūt aiūt eā orasse patrē mycerinū: ut defuncta quot ānis semel So-
lem itueretur. huic regi pest calamitate filie secūdo loco hāc accidisse. Ex urbe buti ue-
nisse ei oraculū fore: ut sex omnino annos uiueret septimo defuncturus. id hūc agre se-
rētē nicāssī misisse ad oraculū cōtumeliosas querimōias: quod cū pater suus: & patruus

qui deorum immemores templum clauferant: hoc quoque perdididerant tam diu uixissent: ipse pie faciens tam cito foret uita defuncturus. Rursus ei uenisse dicitur ex oraculo responsi: ea propter ipsum propere uitam finitur: quod non id faceret quod deberet. Oportere enim aegyptum centum quinquaginta annis affligi: idque duos qui ante eum fuissent reges didicisse. Ipsum uero nequaquam: Haec ubi accepit mycerinus se iam numinibus donatum lucernas fecisse multis: quibus cum nocte ceret accensis potaret ac se oblectaret: neque diu neque noctu intermittere quin per paludes: perque nemora uagaret utque audiret iuuenilibus in rebus studiosissime uersari. Haec igitur excogitauit quod uellet oraculum convincere mendacium: ut duodeci pro sex fierent anni diebus factis ex noctibus. Pyramidem & hic reliquit longe minorem paterna uicenis pedibus ex omni parte. Cuius non est quadrangularis breuior: et triu ingens ad medium usque athiopico ex lapide. Hanc quidam graecorum uolunt esse rhodopis mulieris praestantis non recte sentientes: qui ne nosse quidem uident quidnam fuerit rhodopis: de qua loquuntur. Neque enim tale pyramidem illam sibi facere destinasset. in quo talentorum infinita uel dicam milia consumpta sunt. Ad haec non istius sed amasis regis temporibus rhodopis floruit. Multis enim post hos reges annis qui istas pyramides reliquerunt rhodopis extitit genere thracia ancilla iadmonis samii ex urbe uulcani consenua Aetopi fabulae scriptoris. Nam & hic iadmonis fuit: postquam is huic mulieri non minimum cordi fuit. Si quidem cum saepe uero delphi ex oraculo pronunciarent si quis sumere penas uellet animae aetopi: alius nullus extitit qui sumere uellet nisi iadmonis ex filio nepos alius iadmon. ita & aetopus iadmonis fuit rhodopis autem in aegyptum abiit portata a xanthico samio perfecta illuc ad quaestum faciendum: magna pecunia fuit redempta a charaxo uiro mityleneo scamandronymi filio sapphus poematum compositae Caraxus ditricis fratre. Hunc modum rhodopis libertatem nacta est: & in aegypto remansit: gratiosa Sappho que uehementer effecta ingentes opes comparauit: quae rhodopem transenderent: non quae ad talem pyramidem faciendam ascenderent. Ex quarum opum decima parte cuiusque etiam hoc uolenti cognoscere licet non magnam ab illa pecuniam fuisse repositam. Nam cum optaret memoriam sui in graecia relinquere: fecit opus: quod ab alio excogitatum non esset neque donatum: idque donauit in templo delphico monumentum sui. E decima enim suarum operum tot e ferro uerua ad boues torrentos fecit ad quot facienda sufficeret decima ipsa: quam delphos misit quae nunc quoque posita sunt regione templi post aram: quae chii donauerunt. Gaudent autem quodam modo in nauerate posttribula fieri gratiofa. Nam haec de qua mentio habetur a deo nobilitata est fama: ut nemo non graecorum edidicerit rhodopis nomen. Alterius quoque quae posterior fuit nomine archidice fama per graeciam celebris extitit: sed minus quam prioris: cuius amore charaxus isaniens mitylenem rediit: ut meminisset sappho conuiciis cum infectata. Et de rhodope quidem haec sappho ietenus. Post mycerinum autem aegypti regem dicebant sacerdotes asychin: eumque fecisse fratre se Vulcano porticum ad solem orientem longe pulcherrimam: longaque maximam. Haec asychin bere enim ubique cum figuras insculptas: tum aliam infinitam aedificiorum speciem. illud rex uero multo maximum ab hoc rege fuisse factum. Ut cum uehementer laboraret ex aere alieno legem hanc aegyptiis promulgarit: ut ita demum quis pecuniam mutuo acciperet si cadauer patris pignori traderet. itaque ad hanc legem adiecit ut penes creditorem esset potestas ois sepulchri debitoris: utque haec irrogaretur multa pignus deponere: cui si dissolueret res alienum recusaret: fas non esset sepeliri: aut in paterno: aut ullo in alio sepulchro: ac ne alium quidem ex seipso progenitorum sepulturae mandare: Hunc praeterea regem superiores aetelendi cupidum reliquisse memoriam sui pyramidem lateritiis icis lapide litteris in hac uerba lateritia

bane me lapideis pyramidibus cōgreges: quæ tantū illis prætello quantū iuppiter ceteris diis. Nā fundum lacus cōto uerberantes: quod lutū cōto adhærescebat. Id colligētes me cōposuerūt: & i talem mensurā redegerūt. Atq; id demū operis hunc regē edidisse.

Amyrtas rex Post hunc regnasse cæcū quēdam ex urbe anysi nomine anysim: atq; eo regnāte excurre in ægyptū magna cū manu æthiopum sabacū regem: & cū cæcus hic fugase i palustria priuisset: illū regnasse i ægypto quinquaginta annos: idq; intra tēpus ista edidisse.

Sabachus rex Quoties ægyptiorum q̄spia aliquid deliquisset: neminē uoluisse morte afficere: sed p̄ suis quēque delicti magnitudine dānā ad agendā certā mensuram aggre ad urbem. Vnde quisq; incolētū erat atq; ita urbes sūt etiā sublimiores effecte. Nā primū humus aggesta fuerat ab his qui sub rege Sedostere riuos effoderāt: iteꝝ sub rege æthiope ualde sūt urbe factæ excelsæ cū ceteræ quæ i ægypto sūt tū uero C ut mihi uidetur Bubastis urbs ibi præcipue terra exaggerata. in qua urbe tēplū ē bubastis: quæ nostra lingua

Bubastis urbs dicūt Diana oīum maxime memorabile. quo & si alia sūt tū grādiora: tum sūptuosiora: nullū tñ ē aspectu iocūdus. id ita se hēt. Cetera p̄ter accessum īsula ē: cuius ad īgressū usq; duo e nilo fluentia uicina currūt: nec cōfluūt. hic atq; illic præterfluentia cētenum utruq; pedū latitudinis arborib; inūbrata. Eius uestibulū decē passibus sublime ē. Figuras senū cubitoꝝ ad ornatū. id tēplū i media urbe sitū undiq; circueuntū oculis subiicit. Nā cū urbis sit aggestu terræ sublimis: tēplū quēadmodū a p̄cipio cōditū: nec loco motū p̄ speculo ē: illud maceria figuris exculpta. interius delubrū ingenti p̄cristissimis arborib; manu cōstitis luco ambiēte. in quo delubro statua ē. Lōgitudō tēpli quoquo uersus unius ē stadii: ab eius īgressu uia p̄ fōꝝ oriētē uersus: q̄ fert ad mercurii tēplum tria circiter stadia longitudinis: & quatuor iugeꝝ latitudinis strata lapide ē. Vtrinq; arboribus manu cōstitis in cælū euntib;. Atq; hunc quidē in modū tēplū habet. Vex se ita ad extremū liberatos æthiope referebant: q̄ ille p̄ quietē oblata sibi uisioe fugæ se mādauerit. Visus est sibi uidere quēdam astātē: qui suaderet ipsi: ut congregatos cūctos ægypti sacerdotes incideret medios. hac cū uisioe conspecta dixisse uideri sibi deos demonstrare cām ut piaculo in sacra commisso aliqd cladis aut a diis: aut ab hoībus acciperet: se uero nequaquā ista facturū: sed abiturū: quoniā excessisset iā tēpus q̄ ipsi a diis uaticinātū esset quouq; foret in ægypto regnaturus. Etenim cū æthiopia ageret oraculis: q̄b; utunt æthiopes: responderat deus fore ut is ægypto quinquaginta regnaret annos. id tempus cum excessisset: & uisio īsomnii perturbatus esset. Sabacus ultro ex ægypto cocessit. Eo profecto ex ægypto rursus cæcum e palustribus agressum accepisse imperiū: ubi quinquaginta ānos habitans īsulam cinere atq; humo exaggerauit. Nam ut quisq; ægyptiorum iussus illuc ibat portans frumentum: ei mādabat: & clam æthiope ad se dono etiā cinerem ferret. hanc īsulam nemo ante Amyrtazum inuestigare potuit: sed septingētes & amplius ānis superiores amyrtæo reges nequierunt eam inuenire: cui in

Amyrtas rex sulæ nomē est elco decem omnino stadiorū magnitudinis. Post hunc regnasse sacerdotem uulcani nomine sethon: cumq; bellatoribus ægyptiis ab usum fuisse contēptui habēs tanquam sibi non opportunos: & cum aliis ignominias effacisse: tum uero agris ex

Elcus in sula uisse: q̄b; fuerant a superioribus regibus singuli donati duodenis. Ex quo factū est ut

Sethon rex cū postea sauacharibus arabū assiriorūq; rex cū magnis copiis iuasisset ægyptū noluerit ei opituli. Tūc sacerdotē consilii iopē i cenaculum se cōtulisse: biq; apd simulacꝝ cō

Sauacarus rex plorasse q̄ta pati piclitare: eiq; inter lamētationē obrepisse sōnū: & iter q̄tē uisū astare deū exortatē nihil cū molesti passūꝝ si copiis arabū obuiā iret: se. n. auxilios ei missūꝝ

his & hominis fretū sacerdotū sumptis ægyptiorū his q̄ secum uellent castra i peluso po-
fuisse. Hæc enī ægyptus inuadit: nec cū fuisse quēpiam bellatorū secutū: sed institores:
& operarios & forētes hoīes: & cū peruenissent noctu effusam ip̄is hostibus utm agræ
stū murū: qui illoꝝ tum pharetas: tū arcus: tū scutoꝝ habēas abederunt. Ita ut postea Murem in
die hostes armis exuti fugā fecerit multis amissis. Eoꝝ nūc iste rex i templo Vulcani la scuta
pideus stat manu murem tenēs: atq̄ hæc plitteras dicēs. m me q̄s intuens pius esto. Ad
hūc usq̄ narrationis locū & ægypti & sacerdotes referebāt demonstrantes a primo rege
ad uulcāi sacerdotē hūc qui postremas regnauit p̄gēies hoīum fuisse trecentas quadra-
ginta unā: & totidē interea pōtīfices totidēq̄ reges trecentæ p̄genies idē quod decē mi-
lia annoꝝ pollēt. Nā tres uiroꝝ p̄genies centū anni sunt. Ex q̄bus una & quadraginta q̄
rediquæ sunt ultra trecentas sunt anni mille trecenti q̄dragita. ita intra decem milia trecent
et q̄ & quadraginta annos negabāt ullum deū forma humana extitisse: ac me in regibꝝ
q̄dem ægypti: qui aut prius: aut posterius extiterint: aliqd tale dicebant fuisse: sed intra
hoc tēpus quater solem p̄ter cōsuetudinem fuisse ortū. Bis quidē illinc exortū ubi nūc
occidit. bis at unde nūc oritur illic occidisse: nec tñ sub hæc aliqd i ægypto esse immuta-
tū: nō ea quæ e flūe ip̄is pueniūt: nō ea quæ circa morbos: aut quæ circa mortes eueni-
unt. Atq̄ ante hæc atē ſermonū scriptorem apud thebas originē generis sui recensent. Hecata-
tē ac p̄gēitores familiæ suæ repetentē ad sextūdecimū deū sacerdotes iouis tale qddā fe-
cerāt: & mihi n̄ recensenti originē familiæ meæ i introducto i quoddā grāde coenaculū enu-
merādo demonstrabāt tote ligno colossos quod dixi. ibi nāq̄ stabāt pōtīfices sub imagi-
ne uitæ: qua q̄sq̄ uiuerat. Enumerātes itaq̄ sacerdotes ostēdebant mihi unūquēq̄ corū
eē filiū proxime defuncti sacerdotis: imagies eoꝝ singula gradati petēdō: donec oēs
exposuerūt: atq̄ hæcatæo originē suā recensenti: & ad sextūdecimum deum referēti oc-
currebāt diuerso progeniē recensentis: & in enumeratione nō admittētes id quod ab
illo diceretur hoīem progenetariē deo. Occurrebāt autem in repetenda progenie hūc
in modum q̄ dicerent unicuiq̄ colossoꝝ fuisse p̄romin ex p̄romi genitū: donec trecent
tos quadraginta quinq̄ cōmemorarent. P̄romi assidue ex p̄romi procreatum: non re-
ferentes ad deū illos aut ad heroa. Est aut p̄romis græca lingua expositum
id est honestus & bonus. Eos itaq̄ quorū imagines erant demonstrabant tales oēs exti-
tisse: sed multum a diis distantes priores tamē his uiris fuisse deos in ægypto principes
una cum hominibꝝ habitantes: & eoꝝ semper unū extitisse domiatorem: & postremū
illie regnasse orū osiris filiū: quē græci apollinem nominant. Hunc postquam extinxit
typhonem regnasse in ægypto postremum. osiris græca lingua est Dionisius: id est Li-
ber. Atq̄ apud græcos nouissimū deorum esse censētur hercules. Dionisius: & pan: At
apud ægyptios pan uetustissimū est etiam ex cōto diis: qui primi dicūtur. Hercules ex
his qui duodecim. Dionisius ex his qui tertii uocantur ab illis duodecim procreati. Ab
hercule autem quantum annorum ad amasim regem esse ipsi ægyptii aiunt: superius a
me patefactum est. A pane uero plus annorū esse dicit: minimū iter ho s a dionisio: q̄q̄
ab hoc ad amasim regem quindecim milia annorum supputantur. Et hæc ægyptii p̄ cō-
pettis assueuerant: seq̄ scire assidue supputādo: semperq̄ annos describēdo. igitur a Dio-
nisio quidē: qui ex Semele cadmigenitus fertur ad meā ætatē sunt anni ferme mille sex-
centi. Ab hercule uero alcumenæ filio ferme nōgenti: A pane autē penelopes. Ex hac
enim & mercurio pan genitus dicitur a græcis minus annoꝝ est: q̄ a bello troiāo octin-
genti fere ad me anni. Vtrum horum probabilius sibi uidetur eo quisq̄ utat̄ licet. Mihi

Hecata-
us

Pyromis

Orus rex
Apollo
Osiris
Dionisi-
us Liber
Hercules
Pan
Amasis
rex
Semeles
filius

Hercules at de his recepta opinio pbatur. Nā si & isti i gracia tū celebres fuisset: tū sentiuisset quē
 Pan admodū hercules ex Amphitryōe gēitus: diōysius ex Semele: & pan ex penelope natus
 dixisset aliq̃ & hos alios habere illoꝝ deorum noīa: q̃ prius geniti fuerant. Nunc græci
 Dionysii aiunt dionysiu statim editū ab ioue iusurū i femore: p̃tatuq̃ i nysam: quæ est sup̃ ægy
 ortus ptū æthiopia. De pane ne hnt qdē quod dicāt ubina a partu sit educatus: Ex quo sit mi
 Nyfa hi manifestū græcos audiuisse posterius hoꝝ q̃ alioꝝ deoꝝ noīa: & ex eo tpe illoꝝ p̃ge
 urbs nies recēsuisse: quo p̃mū eos audierāt: atq̃ hæc qdē ægyptii aiūt. Quæ uero ceteri ho
 Aegypti mines cū ægyptiis cōfenciētes mēorāt i hac regiōe fuisse gesta: hæc iā explicabo aliqd̃ et
 partes. xii his quæ ego uidi cōferētibus. Post uulcāi sacerdotē regē suū ægyptii libertatem adepti
 duodeci sibi reges C. Nullo enī temporis momēto poterat sine rege uiuere. Deligūt i
 totidē partes oēm ægyptū distiguētes. Isti iunctis iter se affinitatibꝫ regnabāt pactiōi
 bꝫ initis: ne mutuo auferte imperiū tonarētur: ne ue quis plus alio q̃ppia optinere quæ
 reret: sed ut essēt inter se q̃ amicissimi. Atq̃ ea de cā has pactiōes arctas: accuratasq̃ ini
 erūt: q̃ eis iter initia simul atq̃ tyrānides suaserunt respōsū fuerat q̃ in templo uulcani
 Labyrin thus areaphia libassēt: cū totius ægypti regno potituræ. Vbi oīa sacra executi sunt placitū ē
 eis aliquod relinquere sui cōe monumentū: ex eoꝝ placitō fecerūt labyrinthū paulo su
 pra stagnū myrios maxime urbē uersus quæ dicitur crocodilōꝝ: quē ego aspexi fama
 maiore. Si quis enī ex græcoꝝ narratione muros & operis speciē ratiocinet: minus cō
 cipiet q̃ pro labore & sūptu huius labyrinthi. Tameſi & cphesi templū ē memoratu di
 gnum & in famo tñ pyramides erāt ad narrādum maiores: quæꝫ singulæ multis ac ma
 gnis operibꝫ græcis æq̃parādæ sūt. Sed eas quoq̃ labyrinthus antecellit: Etenī duode
 ci eius aulæ sūt tecto opertæ: portis oppositis altrisecus: sed ad aquilonē cōtiguz totidē
 ad austrū uergētes eodē extrinsecus muro præclusæ. Bifaria i eo sunt domicilia: una sub
 terranea: altera superiora illis imposita: utraq̃ numero tria milia quīgēta. Quorū ea q̃
 dem quæ superiora sūt ipsi uidimus: & quæ aspeximus enarrāus. Subterranea uero au
 ditu didicimus. Nā p̃positi ægyptioꝝ nolebāt ullo pacto illa mōstrari: q̃ dicerent illic se
 pulcra esse tū eoꝝ regnū qui ædificandi labyrinthi fuisse auctores: tū sacroꝝ crocodi
 loꝝ. ita de inferioribꝫ ædificiis fando cognita referimus. Superiora ipsi aspeximus hu
 manis operibꝫ maiora. Nam egressus per tecta: & regressus per aulas diuersissimi i fini
 ta me admiratione afficiebāt. Ex aula i cōclauia trāsitur: ex cōclauibus in cubicula: e cu
 biculis in solaria alia: e conclauibus in alias aulas. Hoꝝ oīum lacunar quēmadmodū pa
 rietes lapideū ē sculpsilibus pasim figuris ornatū. Singulæ aulæ maxima ex parte dige
 sto lapide albi columnarum ambitu redimitæ. Angulo quo finitur labyrinthus adheret
 pyramis quadraginta passuū: in qua grandia sunt iſculpta animalia: ad quā iter sub ter
 ra fit. Et cum talis sit labyrinthus: tñ stagnū myrios: ad quam labyrinthus ædificatus ē
 Myrios stagnum plus præbet admirationis. Cuius in circuitu mensura triū milium & sexcētorum stadio
 rum est iſchenorū sexaginta: quāta uidelicet ipsius ægypti ad mare mensura est. iacet aut
 stagnū lōgo situ aquilonem uersus austrūq̃. Altitudine ubi eius profundissimum ē qn
 quaginta passuum. Quod autem manu facta sit ac depressa: indicat quod i eius ferme
 medio stant duæ pyramides quinquaginta passus ab aqua extantes: altero tanto ædificii
 aquis tecto. Super quæꝫ utraq̃ lapideus est colossus in solio sedens: ita pyramides sunt
 Passus mēdura centum passuū. Centū at iusti passus sunt stadium unum sex iugerū. Passus inquā mē
 fure sex pedū siue quatuor cubitorum: pedes autē q̃tuor palmorum cubiti uero sex pal
 moꝝ. Aqua stagni natua non ē utpote solo illo admodum arido: sed e nilo deriuata: sex

mensibus i stagnū fluēs. Totidē retro i nilū refluē illū q̄ sex mēsi bꝫ qbus effluit augēs
regiū fscū talētis argēti singulis i singulos dies pūetu psciū cū ifluit uiginti mōis. Hoc
stagnū dicebāt indigenæ euadei i syriā aphricæ pforato sub terrā metu i mediterrāea
helperā uersus scdm mōtē mēphi iminētē. Vex cū humū e lacu egestā nūq̄ uiderem **Cubiti**
C Hoc. n. mihi idagat curæ erat ꝫ pōctabar pxiōs accolaz ubi nā cēt humus illinc de **mensura**
fossa. Illi dicere fuisse deportatā facile id mihi psuadētes: Q uippe q̄ simile qddā factū **hic falsa ē**
cē apd ninū urbē assyrioz auditu cognouerā. Siqdē fures qdā magnā uī pecūiæ sarda
napali: q̄ nini rex erat i thesauris subterrāis abstrusā cōpilat cū cōstitūssent a suis dōi
bus fodere exorsi sunt: dimēsi uia sub terra ad regias ædes: eāq̄ humū e cuniculis effos
sam ubi nox aderat i flumē tygrī: q̄ ninū pterfluit exportabāt: dōe cid qd optabāt pfe
cere. Eodē mō audiui in ægypto hāc alterā fuisse factā lacunā: praterq̄ q̄ n noctu hæc
sed interdū est facta. Aegyptios. n. humū q̄ effodiebant in nilum extulisse: q̄ ille accep
tā dissiparet. Et hic quidē lacus ita ferē fuisse depressus. Duodecim at reges cum iuste
degerent: ac stato tpe in templo Vulcāi sacrificassent: & ultimo die festo libaturi cēti
potrexerit eis pōtifex aureas phialas: quibus libare cōsue uerāt: aberrās numero duode
cim uidelicet uiris undecim phialas: lbi psāmietichus qui postreus eoz stabat cum nō **Psāmie**
hēret phialā detractā sibi æreā galeā tenuit: libauitq̄. Ferebāt at & cæteri omnes reges **thicus**
& tunc quoq̄ gestabant galeas. Nec dolo malo psammietichus galeam tenuit. Cæteri
tū id cōsulto factum esse a psammieticho existimantes: & in memoriā redeuntes ora
culum ipsis esse redditum: qui æreā i phialā libasset eum solum regē ægypti futurū n
censuerunt æquum esse psāmietichū morte mulctari postq̄ rimando cōpererunt: nō
id illum fecisse industria: sed maxima potentia suæ pte exutum in plaustria relegandū
ne illinc egressus cæteræ ægypto se imisceret. Hunc psāmietichum cū Sabacum æthi
opē qui patrē eius Neco interemerat: fugisset in syriā post habitū ethiopis ex isomni
uisione redierunt hi ægyptiū qui sunt e tribu sitana. Dein cum regnaret una cum un
decim regibus: cōtigat ei ut fugeret itez ppter galeā in paludes. Igit intelligens q̄ igno
miniose tractatus ab illis cēt: statuit ultum ire qui ipsum persecuti fuissent. Sed exora
culo Latonæ: quod in urbe buti apud ægyptios ueracissimum est: ad qd ipse miserat: **Latonæ**
redditum est responsum affuturā ultionem ei e mari uiris æreis existentibus. Quod **oraculū**
responsum ei magnā incredulitatē effudit uiros æreos fore auxiliares: Non lōgo tpe **Butis**
interiecto iones quosdā & cares prædandi grā nauigantes neccēssitas cōpulit applicā **urbs**
ad ægyptum. hi cum in terram exissent ferro armati: ægyptioz quidam nuncium fert **lones**
psāmieticho ad paludes. & quia nunq̄ uiderat aliquos ære armatos ait egressos e ma
ri æreos uiros cāpestria populari. Ille agnoscens oraculum esse pfectum amicitia cū io
nibus & caribus facit: eosq̄ magnis pollicitationibus hortat ad secum manēdum. Vbi
psuasit ita demum una cum his ægyptiis qui secum sentiebant: cumq̄ auxiliariis reges
sustulit. Onini potitus ægypto fecit i mēphitum Vulcano uestibula ad uētum austrū
vagentia: tum e regiōe uestibuloz aulam Apī: in qua cum apparuit Apis educat undiq̄
columnis cinctam: ac figuris refertam: in qua aula loca stant columnaz colossi: duode
num cubitoz. Apis at græca lingua Epaphus ē. His ionibus caribusq̄: quibus fuerant **Apis**
usus adiutoribus psammietichus dedit ad habitandū positam altrinsecus prædia nilo **epaphus**
medio dirempta: quibus nomē impositum est castra. Et cū hæc eis loca dedit: tū uero
cætera quæ fuerat pollicitus repñtauit: pueros quinetiam ægyptios cōmisit lingua græ
ca imbucendos: a qbus linguā græcam edoctis oriundi qui nunc in ægypto intérpretes

Bubastis sunt. Incoluerūt at iōnes & cares diu hāc loca cōtra mare aliq̄tulū supra urbem bubastis ad hostiū nili: qd̄ dicit̄ pelusiācū sita. Vñ postea Amasis rex mēphi trāstulit i sui tutelā aduersus ægyptios. Post sedes ab istis i egipto collocatas ita græci cū illis ita cōmerciū habuerūt: & nos res i egipto gestas a psāmieticho rege exorī & q̄ dēiceps extiterūt oīa sine ābiguitate nota hēmus. Hi. n. primi egiptū q̄ diuersa liguz cēnt incoluerūt. Atq̄ uñ demigrarūt illic & uestigia naualiū & domoz ruderā ad meā usq̄ atate oñdebant. Atq̄ hūc qd̄ i modū psāmietichus egipto potitus ē. De oraculo at̄ qd̄ ē i egipto cū feci multa uerba: tū faciā de re memoratu digna. Est. n. oraculū hoc i egipto tēplū

Latōz tēplū Latonæ positū i magna urbe: cui nomē ē: ut supius a me dictū ē buto contra ostiū nili: qd̄ se bēnyticū appellat a supiori pte maris flumē subcūtibus. In hac urbe templā sunt

Butos Apollis Dianæ: & i quo reddunt oracula Latonæ: grādē illud & porticū hñs decē passibus sublimē. Vbi qd̄ mihi ex his q̄ i apto erāt maxio oraculo fuerit referā. Est in hoc plāo. Latonæ delubz ex uno factū lapide: cuius pietes æq̄li celsitudine ad lōgitudinē q̄dragenū cubitoz: cuius lacunari p̄fecto impositus ē alius lapis q̄ttuor cubitoz p̄ oras crassitudinis. Itaq̄ eoz q̄ circa tēplū hoc sūt in p̄patulo positoz admirabilissimū apud

Echēmis insula me fuit id delubz. Secundo loco isula: q̄ uocat̄ echēmis i lacu p̄fundo ac spatioso sita p̄ter tēplum qd̄ i buti est: q̄ insula ab ægyptiis fert̄ in are. Ego tñ eā neq̄ innatē uidi: neq̄ se mouentē: & hoc audire admiratus sum: si uez est insulā natāre possē. In hac igit̄ tēplū

Apollinis templū Apollinis est: & aræ trifariæ extructæ: & palmæ frequentes enatæ. Aliæ q̄ p̄ti fructiferæ: partī steriles arbores. Cur aut̄ ea innatāis sit: hanc egipti rationē reddunt q̄ Latonā q̄ ex octo numibz quæ prima extiterunt unum ē: cum in urbe buti ubi hoc eius oraculum est habitaret: Apollinē ab iside sibi cōmendatū occultauit i hac isula nō dum innatantj ac sospitē reddidit: quo t̄p̄e Typhon oīa indagās ut Osiris filium inuēret aduenisset. Nā Apollinē & Dianā aiunt Dionysii & Isidis filios esse: Latonam uero nutrice hōz: ac liberatrice. & Apollo qdem ægyptiace Orus dicitur: Ceres at̄ Isis Diana uero Bubastis. Atq̄ hinc solū nō aliunde Aeschilus Euphrāoris filius rapuit: qd̄ dico ut solus oīum qui poetæ dicunt fecerit Dianā Cereris filiā. Ob hoc igit̄ insulam red

Bubastis ditā esse natatē: hāc illi sic aiunt. Psāmietichus in egipto quattuor & quinquaginta regnauit annos: per quoz unde triginta magnā syriæ urbē obsidēs oppugnauit donec expugnauit. Hæc est azotus: quæ diutissimā iter oēs urbes dūtaxat quas nouimus sustinuit obsidionē. Psāmietichi filius: qui regnū ægypti suscepti extitit Necos Idem fossiā ad rubrū mare ferētē primus aggressus est: q̄ Darius perferes sedo loco depressit. Longitudinis quidē q̄ttuor diez nauigationis: latitudinis ut per eam due possent simul agi triremes. Aqua quæ in hanc e nilo deducitur paulo supra bubastis urbem iuxta oppidum arabiz patumon deducitur euadens in mare rubrum. ¶ Initium fodiendi sumptum est a planicie egipti arabiz uersus: Nam quæ supra planiciē sunt continēs prope memphim occupat mons: in quo lapidicina sunt. Itaq̄ ad huius montis una ducta est fossa uersus hesperum & aurorā lōgo tractu: & deinde pertingens diuortio montis tenus: quod diuortium ad meridiē: & uentum austrz fert̄ in sinū arabicū: q̄ breuissimus tractus & maxie cōpendarius est e mari septētrionali ascensus ad australe quod idē rubrum uocatur a mōte casio: qui ægyptum syriāq̄ determinat. Hinc stadia mille sunt in arabiz sinum. Et hac quidē breuissimum est. Verum fossa multo longior scilicet q̄to est confragosior In q̄ fodienda sub rege neco centum uiginti milia ægyptiorum perierūt. Inq̄ eius medio opere Necus destitit: hoc iter pellatus oraculo eum id opus bar-

baro premunire. Aegyptii barbaros oēs uocant: qñ ipsorū lingua loquūt. Supsedens itaq; a facienda fossa necos ad militū copias se conuertit: atq; ad classes quāz partī ma-
 ri septētrionali: p̄tim ī sinu arabico ad rubrū mare sunt edificatæ: q̄z adhuc uestigia na-
 ualium oñdunt. Et classib; qdē necos dū opus fuit tē usus. Terrestri at acie congres-
 sus cum syris magdolo uictoria potitus ē: & post plium Cadyti magna syriz urbe. In
 uestitu at curiosus cū fuisset illū Apollini dicatū ad brāchidas milesiōz mīlītē sic pfe-
 ctis decē & septē iperīi sui ānis decessit tradito impio p̄fāmi filio suo. Eo apud ægyptū
 regnāte nūti helioz dimittebāt: iactātes ase ī olympia iustissimū ac maximū iter mor-
 tales p̄positum cē certamē rati ne ægyptios quidē homīum sapiētissimos aliqd ultra
 hāc cē inuēturos: Isti ubi in ægyptū puenerunt: ea q; exposuerūt quoz gratia uenerāt
 rex cōuocat ex ægyptiis eos q; sapiētissimi hērent. Qui cū cōuenissēt: & helios audisset
 oīa cōmemorātes: q̄ par erat ab eis fieri in edendo certamē: & se uenisse dicētes sciscita-
 tū nūqd possēt ægyptiū rep̄ire iustius habito inter se cōsilio iterrogāt helios nūqd apd
 eos certaret ciues: & illis rñdentibus sine discriminē & suorū & ceterorū grecoz cuiun-
 q; uolenti certare fas ēē: atqui inquit illos cū tale certamē proponāt ab oī iure exce-
 dere. Nullo etenim pacto possē fieri qñ cōciui pugnāti ciues fauerēt faciētes iniuriā
 hospitib; sed si uellent iustum proponere certamen: & si eius grā uenissent in ægyptum
 Iubent hospitibus ponere certamen nullo helioz certare p̄missio. Hec ægypti heliū
 subiecerunt: P̄fāmis cum sex omnino regnasset ānos in ægypto scā in æthiopiā expe-
 ditione mox uita defunctus ē: Cuius regnū Apries filius accepit: q; scdm p̄fāmētichū
 p̄auum suum fortunatissimus extitit oīum ad eā ætatē regnū qñq; & uiginti dñatus
 annos. Quod intra tēpus & bellum Sidōi intulit: & cū Tyro pugna nauali dimicauit
 Sed cum calamitas eū māeret: cōtigit ob eā causam q̄ ego pluribus dum res punicas
 ex equar exponā paucis cōtentus imp̄sentia. Cū aduersus cirenæos apries exercitu
 missio magnā cladē accepisset: Id ei imputantes ægyptiū rebellauerūt opinatise ab illo ī
 aptam p̄niciem fuisse dimissos: Vt his internitiōe deletis: ipse ceteris ægyptiis impita-
 ret securius. Hāc p̄q; grauer ferentes tumīi qui redierunt: tum eoz q; interierāt ami-
 ci ingenuē descuerūt. Id ibi rescituit apries mittit ad eos uerbis sedandos amasim: qui
 cum puenisset reprehēdē q; dissuaderet ne talia facerent. quidam ægyptioz eia tergo-
 stās galeā circumdat: ea q; circumdata inquit se illā ob regnū imposuisse. Neq; hoc quod
 fiebat eo inuito fiebat ut ostendebat. Nā simul atq; ab his q; descuerāt ægyptiis decla-
 ratus est rex se se appabat tāq; aduersus Apriē moturus: His cognitis Apries mittit ad
 amasim ex his qui secum erant ægyptiis spectatum quendā hominē nomine peteber
 mē iussu ut ad se uiuū amasim pduceret. Hic ubi puēit: Amasim ad se uocat. Amasim
 Sedebat at in æquo ad suos cohortandos in solēter istolide iubet uicissim hunc ad se
 adducere Apriē: & cum petebermes eum rogaret ut regem adiret: scitus rñdit se iam
 dudum dare operā ut id ageret: nec de se ipso apriem esse questrux: sc. n. ilip̄æsto futu-
 rum: & alios adductuz. Petarbames nō ignarus p̄positi illius: tū ex oratiōe tum ex ap-
 paratiōe q̄ uidebat: statuit suā diligentia esse q̄ celerime regem rex: quā agerent face-
 re certiorē: Huic redeunti q; Amasim nō aduceret nullo uerbo edito apries ira p̄citus
 p̄cidi aures iussit nasūq;. Id intuentes ceteri ægypti: qui cū co hactenus senferāt uizē
 inter eos p̄batissimum: ita foede indignēq; affectum: ne tantis p̄er quidē differētes ad
 ceteros trāscūt: de q; Amasi tradunt. His quoq; auditis apries armatis auxiliariis
 Habebat autem auxiliariorum circa sex exionibus & caribus triginta milia
 In ægyptios

Momē tendit. Erat ei regia in urbe sai ingens ac spectatu digna. itaq; utriq; aduersus alteros
 phil urbi aprami & amasiā i momēphi urbe cōstitūt tētatur; pugnae discriminē. Sūt at i aegypto
 Aegyp septē hoīum genera: quorū alii sūt sacerdotes: alii q; pugnatōres appellant: alii bouū pa
 tiorum stores: alii subulci: alii institores: alii interpretes: alii gubernatores nauales. Tot sūt aeg
 genera ptiorū genera a suo quoq; artificio appellata: sed pugnatōres uocat calasiries: & hermo
 calasiries thybies. Qui hāc regionū sūt. Nā i regiōes distincta ē oīs egiptus. Hermothybiōrū
 Hermo qdē hāc sunt plagae busiritana: saitana. chēmitana: papremetana: insula psopitis: q; uoca
 thubies tur natho: ex dimidia pte. Ex his tractib; hermothybies cū plurimi cētū ac sexaginta
 Profopi milia sūt: quorū nemo quippiā opificii quāstuariū didicit: sed oēs rei militari uacat. Ca
 tis insula lasiriū hāc alia plagae sunt thebana: bubastiana: aphthitana: tanitana: mēdia: sebenni
 Natho tana: athribitana: pharabetitana: tūuitana chuphitana ausia miecphoritana. Hāc tri
 bus insula incolit ex aduerso bubastis urbis: Hāc trib; calasiriū dū quoad pnt plurimi
 coguntur. Ducēta qnquaginta milia uiroꝝ sunt: quib; nec ipsis licet ulli artificio opā
 dare: sed solum rei militari filio discere a pte. Hoc ab aegiptiis ne mutuati sint grāci nō
 possū p certo diiudicare: cū uideā & apud scytras psasq; & lydos. Deniq; apud oēs fere
 Artifices barbaros haberi p ignobiliorib; ciuib; eos: q; artificio discunt eorūq; liberos. Genero
 ignobiles fiores at eos q; a māuatiis opib; abstineāt: pferē qui cēssent ob bellū. Hoc itaq; cū ex
 sunt teri grāci didicerūt tum pēcipue lacedaemōi. Corinthiū quoq; minimi faciunt opifices
 Opifices His solis aegiptiorū pter sacerdotes hoc eximii honoris habetur: ut singulorū duodeci
 uiles sūt agri sunt egregii atq; imunes singulāri agri centū cubitoꝝ aegiptiorū que quo uersus.
 Cubitus Aegypcius at cubitus samio par ē. Hāc tñ uniuersorū pecularia sūt quibus puices i or
 aegypcius bē fruebatur: & nūq; idē calasiriū milleni: & hermothibiū circa regē fungebatur an
 nuo satellitū munerē. Istis pter pcedēda bātur uiritim hāc alia panis: tostipōdo quinz
 mnā carnis babulā binā. binis sextarij quaterni. Hāc assidue satellitib; pbebantur. ubi
 igitur e diuerso ueniētes apries cū auxiliariis: amasis cū uniuersis egiptiis i urbē momē
 Apries ca phi peruenere cōcessi sūt. Et pegrini quidē egregie pugnauerunt: tñ q; erant multo in
 ptus feriores nūero fugati sunt. Fct apries ea fuisse pēsuasione: ut nullb; neq; eorū neq; ho
 minū posset sibi adimere regnū. A deo didebatur sibi illud stabilisse. Et tñ tūc egressus
 praelio fugatus ē: uiuūq; captus & ad urbē sai ductus ad aedes quae ipsius aēca fuisset:
 tūc at amasis regia. Ibiq; qdiu in regia pascebatur eū amasis hōeste asserrauit: Tādē ieu
 santibus aegiptiis n iuste agere q; suū & ipsoꝝ inimicissimū aleret. ita illis aprie tradidit.
 Saitani Eum isti ubi strāgulauere paternis in monumētis sepelierūt: q; sunt in templo Miner
 reges uae pxiē coenaculū ad leuā manū i trātis. Nā saitāi cūctos qui tribules eorū fuere reges
 i trātēplū sepelierūt. Et. n. amasis monumētū ex altera pte cenaculi ē: q; illud apriis eiuf
 q; pgenitoꝝ. In eiufdē tēpli aula hoc quoq; ē igēs cubiculū lapideū tū colūnis excultū:
 Obeli Palmarū arbores imitātib;: tum alio sumptu. Intra id cubiculū gēini postes stāt: i qui
 b; urna ē. Sūt et sepulcra cuius nomē si nūcupauero hac i re had sātē fecero. Apd sai i
 tēplo Minerue post totum delubꝝ ppe Mineruae pietē a atq; i phāo stāt igētes obeli:
 id est uerua lapidea: lacusq; cōtiguus lapidea crepidie adornatus: & circūq; pbe elabo
 ratus magnitudie (ut mihi uidet) q; ta i delo. q; dicit trochoides. i. rotā specie. In hoc
 lacu imāgies suorū q; effectū noctu faciunt: q; uocat aegiptiū misteria. De qbus cum
 pmulta ego nori quo pacto se habeāt: singula tñ absit ut ploqr. De ceteris quoq; initia
 Thēmo tiōe: q; grāci thesmophoria uocat: hoc est legū latioēs absit ut eloqr nisi q; tenus factum
 phoria est de illa dicere. Danai filias extitisse. quae ritum hunc ex egipto attulerunt: eosq; pelaf

gias foras ibuerunt. Sed deinde a peloponēso a doribus eiecta sedibz suis ritus iniū
di abolitus est: a solis arcadibus: q a peloponēsisibz n̄ eiecti sunt: sed relictz cōseruatus.
Apric extincto regnavit amasis e tribu saitana: & urbe cui nomē est siuph. Eū iter ini Amasis
tia ægyptii cōtēnere: nec ullius sane momēti ducere: ut q plābeius fuisset: nec is igni sū rex
lia ortus. Sed hos amasis ad se solertia nō asperitate pduxit: Erāt ei cū alia bōa infinita. Siuph
tū uero peluis auream q tā ipse q oēs cōuiuaz semp pedes abluebāt: hāc ille cōfrigit: ex urbe
eaq dæmōis statuarii facit & i appositissimo urbis loco statuit ægyptii simulacrū aduētu
tes magnope uenerari. Id amasis fieri e popularibz edoctus: cōuocatis ægyptiis apit ex
illa pelui in q primo ægyptii euomere immingereq: & in qua pedes abluere cōsuefient
factum ē simulacrz: qd tūc tātope uenerarent: Itaq se aiebat p inde atq peluim esse fa
ctū: q si a hāc fuisset plābeius ipntiaz tñ cēt rex: eoq iubere ut sibi hōnor hēret atq re
uerētia. Hūc i modū ad se traduxit ægyptios: ita ut aquū cēserēt ei seruire. Idē hoc usus
ē in rebz agēdis istituto aū aurora usq dū refertū ē forz: accurate negocia q expediebāt
agebat. Dein potabat: & iter cōpotores iocabat morionē agēs ac surrā. Quibz rebz
offensi aī talibus cū uerbis castigabāt. Rex dicētes n̄ e dignitate tua degis: q ad tantā
te dimittis neqtiā: Nā deberes augusto i solio sedēs aūguste iterdū res admīstrare. Ita
& ægyptii cognoscerēt a magno sibi uiro p̄sideri: & tu melius audires: Nūc haud q̄q fa
cis e regia dignitate. His ille r̄ndit. Arcus ab his quoz sunt cū ē opus intēdi: eos si seper Arcus cō
stētī sint ruptū iri: nec posse eis illos cū idigēat uti: ita & hōis institutū si assiduo labora paratio
re studio: nec ullā ptē ad lūsū sibi idulget uelut: fore ut pedetentim aut mēte captus sit Lusus ne
aut mēbris. Q d ego intelligēs utriq rei tps i pertio. Hāc amasis aīcis r̄ndit. Etenī fere cessarius
amasis cū puatus foret fuisse potādī iocādīq cū dicacitate studiosus: & uir ne utiq regē est
agēdaz anxius: & quoties eū potātē ac se oblectātē necessaria defecisset: solitus circū Amasis
eūdo furari & cū reposceret ab his q dicerēt eum ipsoz hēre pecuniā: ac negaret addū mors
ei ad oraculū q d eunq eo in loco erat: & frequēter ab oraculis cōuictus: frequēter abso Amasis i
lutus. At postq affecutus ē regnū ista egit. Q uicūq dii cū furti absoluerāt: hōz tēpla deos
neq curā habuit: neq ulla re ad stabilimētū dōauit: neq ad iēs sacrificauit tāq nihil me
reretur q redderēt falsa responsa. Q ui at cū p̄nunciauerāt furē: hos tanq uere deos: Miner
nec mēdacia reddētes oracula maxie coluit. p̄terea i ai uestibulū. Minertaz fecit opus uaz uesti
admirādū & lōge supans cætera: tū sublimitate: tū magnitudine. Tāta ē uastitas lapidū bulum
atq substructionū: quin etiā ingētes collossos & imanes andros phingas ibidē posuit
Alia quoz saxa p̄grādia in apparatū cōportauit ducta ptim & lapidicinis q iuxta mē
phim sunt: ptim utiq q maioris molis erāt ex urbe elephātina: quaz i distat uiginti die
rum nauigatiōe. Ad hāc q n̄ minime sed maxime oīum admiror attulit ædificiū ex so
lido saxo ab urbe elephātina: in quo afferēdo triēniū cōsumpserunt duo milia delecto
rum uiroz: q oēs erāt gubernatores. Eius tectū extrinsecus ē unius & uiginti cubitoz
lōgitudo q̄tuordecim latitudo: octo sublimitas. Hāc ē dimēsiō exterior tecti ex unola
pide: Intra sum tñ duo de uiginti & amplius cubitoz ē lōgitudo: qnq sublimitas. Do
mus hāc ad ingressū tēpli collocata ē. Nā ob id aiūt in tēplū n̄ fuisse pertractā q tectō
aduerso cū suspirasset eius uehēdi architectus utpote p̄telus diutino tpe opere ea d̄ re
stomachatus Amasis nō pmiserit hōiem ulterius trahere. Nōnulli aiūt quēdā ex his:
q uestibz lapidē agebāt ab illo fuisse oppressum. iōq lapidē n̄ i troductum. Donauit p̄
terea opibus ob magnitudinē spectaculo dignis cū alia tēpla i signiatum i mēphi tēplū Vulcani
Vulcani colosso supino ante illud posito lōgitudinis qnq & septuaginta pedū. Supq colossus
c iii

idē pauimētū geminicolossi stat ex æthiopiço lapide uicēnū pedum magnitudinis hinc
& hīc illi magno assistētes. Cuius istar ē alter ī sai lapideus eodē habitu iacēs. Illud etiā
Aegypti qđ in mēphi ē tēplū igēs & spectatu dignissimū aiunt Amasim edificasse. Sub Amasi
urbes rege dicitur egiptus fuisse maxie beata ī his qđ regiōi uel ex fluie uel hoibus ex regiōe p
quot uenitū & urbes qđ icolerent tūc fuisse nūcro illic uigiti milia. Amasis quoq; extitit qđ le
Viucndi gē hāc apđ ægyptios cōdidit: ut singuli eorū quot annis apđ puinciaꝝ p̄sides demōstra
ratio rent unū uiucrēt. Et qđ aut hoc nō faceret: aut nō demōstraret se legitime uiueretis morte
Solonis afficeret. Quā legē Solon ab ægyptiis mutuatus: atheniēsi bō tulit: qđ illi qđ sit castissima
lex assidue usurpāt. Amasis quoniā græcorū erat studiosus cū alia ī quosdā græcos officia
Nauera cōtulit: tū his qđ ī ægyptū cōcederēt: dedit facultatē naucratē urbē icolēdi. Qui uero eo
tis urbs rū nollēt illic habitare: sed nauigādo negociari fecit ptātē certis ī locis aras & phana ex
Chius truēdi. Adeo maximū eorū phanū atq; celeberrimū uocat græcū. Ciuitates atq; cōter
Theus extruxerūt sūt ionū quidē: chius: theus: phocæ: clazōenæ. Dorū at rhodus: cnidus. ha
Phocia licarnasus: phaselis. Acologuero una mitilene. Hæc ciuitatū hoc phanū ē: & ab his p̄fecti
Clazo emporii nūdinaz siue mercati p̄benē. Cæteræ ciuitates: qđ cōfortes huius rei sūt nō rei ad
menæ ipsos ptinētis cōfortes sūt. Separatī tñ edificauerūt æginetæ qđ ē Iouis Sami at iunōis
Dorum Milesii uero Apollinis phanū. Nā uetus emporiū erat sola naucratis: p̄ter hoc ī ægy
urbs pto aliđ nullū. Qđ si qđs in aliđ aliqđ nili hostiū aplicuisset: his necesse hēbat deierare se
Rhodus uēisse inuitum: dato qđ iureiurādo eadē nauī ad canobicum nauigare: & si id minus p cō
Cnidus trarios uētos possēt onera fluuijalibus nauigiis circumagere lustrādo delta donec puēi
Halicar ret naueratē. Ita naucratis in honore fuerat. Iā uero cum āphictyōēs tēplum qđ nunc
nasus delphis ē: quillud prius sua spōte deflagrauerat trecentis talētis cōstruendum locassent:
Phaselis Delphi quos qđta pars sumptus cōtingebat circa ciuitates uagi cum aliunde: tum uero
mytilene nō minimū ex ægypto retulerunt. Nā amasis quidē eis mille talēta alumnis. Græci at qđ
Delphi ægyptum icolebat uicenas mnas donauerunt. Cum cyrensis quoq; amasis amicitia so
cum cietatēq; inuit: ita ut illinc uxore ēt putaret sibi esse ducendā. Siue foemina græcæ amor
templū captus: siue alias ob beniuolentiā cyrenæorū uxore qđ duxit. Alii uolunt filiā fuisse Battī
Battus filii Arcesilai: Alii Critobuli inter suos populares uiri spectati noīe Ladices: cum quādū
Amasis in toro cubaret cōcūbere nō poterat: cum tñ aliis mulierib; uteretur. Id cum diu fieret:
uxor Ad eā amasis tu uero inqt uxor ueneficio me læsisti. Ideoq; nullo machinamēto uales
Ladice effugere: quo minus inter oēs mulieres teterrimā percas morte. Ladice cum pnegādo
Veneris nihilo placatiōrē redderet. Amasim: uouit intra se Veneri si ea nocte secū coiret amasis.
statua C Hoc. n. sibi esse machinamētum) statuā cirenase illi missurā. Cōcepto statim uoto
coit cum ea amasis: ac deinceps quoties adiret cum ea coibat: ac post modum eā perq
ualde dilexit: & ladice uotum deæ psoluit facta statua cirenasq; missā qđ ad meā usq; me
moriā icolumis erat extra urbē cirenensem posita, hāc Ladice Cābises postea qđ ægip
to potitus est: cognito qđnam esset cirēas illēsam remisit. Donauit item amasis donaria
qđ misit in græciam. Cyrenas qđem statuā Mineræ inauratā & sui imaginem pictura
adūbratā. Lindūāt duo lapidea Mineræ simulacra: & thoracem lincum spectaculo di
gnum. Samum uero lunoni bifarias sui imagines: quæ magno ī templo erectæ erant
post ianuas ad meam usq; ætatem. Sanum quidem propter hospitium. quod inter ip
sum erat: & Polycratē æacis filiū. Lidū at nullis hospitū grā: sed qđ tēplū qđ lidi ē. Mi
Cyprus neræ ferūtur extruxisse. Danai filie: post qđ agnitæ sūt cū filios ægypti effugerāt. Hæc
capta donaria dedicauit amasis: primusq; mortaliū cypꝝ cepit: tributariaq; fecit prouinciā.

Herodoti Halycarnasce Historiarum Liber Tertius: qui inscribitur
Thalia Laurentio Vallense interprete.

Aduersus hunc amasim Cambyses cyri filius comparato cū ex aliis
q̄b̄ ip̄erabatūm ex gr̄acis ionib̄ zolibusq̄ exercitu: bellū mouit
Ob hanc cām misso in ægyptum legato, Cambyses petit ab amasi
filiam: & petit consilio cuiusdam ægyptiūq̄ amasi erat isenlus: q̄ se
potissimū ex oībus ægypti medicis Amasis ab uxore & liberis ab-
straxisset a mandando in persas quo tpe Cyrus ad amasim miserat
petitū ocularium medicū oīum q̄ in ægypto esset p̄stantissimū. Ob
id isenlus Amasi ægyptius institit suadere Cābysi ut ab amasi filiā peteret: ut ille aut
morte afficeretur data filia: aut n̄ data Cābysi redderetur inuisus. Amasis eā nec dare
audebat nec abnuere. Nam & cābysem intelligebat n̄ habiturū illā uxoris loco sed pelli-
cis: & persarū potētia grauabat. Horrebatq̄ hæc reputans ita sibi faciendū statuit: Erat
Apriis superioris regis filia noīe Nicetis unica domi relicta grandis atq̄ speciosa. Hanc
puellā amasis uestitu pariter & auro exornatā pro sua in p̄sas dimittit: quā cū post ali-
q̄tum tps Cambyses salutasset filiā amasis appellās: ipsā ad eū rē inquit rex ignoras ab
Amasi elusus: qui me ornātū cōptam transmittit tradēs tibi p̄ sua cū re uera sim apriis
filia: quē ille dñm suū cū ægyptiis rebellans interemit. Hic sermo extitit cā: q̄ cambysē
Ciri uehemēter indignatū induceret aduersus ægyptū. Atq̄ ita quidē memorant p̄s.
Ægyptiī at Cambysē suū uendicāt asserentes ex hac Apriis filia illū esse genitum.
Cyrum. n. fuisse qui ad Amasim miserit super filia n̄ Cambysē: quod cū dñt n̄ recte
dñt & si eos hoc non latet. Nā si qui alii profecto & ægyptiī recte norunt mores persarū
apud quos illud in p̄mis nefas est illegitimum optinere regnum si assit legitimus
Præterea Cassandanes filius erat Cābyses Pharnaspe uiro Achamenide genite n̄ mu-
lieris ægyptiæ: Sed ægyptiī rē gestā transferunt fingentes sibi cū Ciri familia ite-
re cognationē: & hæc q̄dem ita se habēt. Cæterū ille sermo mihi non probatur: quo dī
mulierē q̄dā perfidē ad uxores Ciri introgressā cū liberos cassandane assistētes for-
ma ac statura egregia cōspicaretur: supra modū admirabundā magnis tulisse illā laudi-
bus: eiq̄ Cassandane q̄ Ciri esset uxor ita dixisse Me q̄ taliū filiorū sum mater Cyrus
cōtēptui hēt pr̄ponēs q̄dā ex ægypto ancillā uidelicet isensā Niceti ista dixisse: & ei
maximū natu filiorū cambysē subiecisse. Ego uero tibi mater cū in uirilē ætatē adole-
uero sūma ægypti reddā ima: & ima sūma. Idq̄ dixisse circiter decē natum annos admi-
rantibus mulieribus: & cū in uirilē adoleuisset ætatē: & regnū obtinisset huius rei me-
morē ægypto bellū intulisse: accessit huc & aliud quiddā ad hanc sumendā expeditio-
nem. Erat quidam auxiliarioꝝ Amasis noīe Phanes genere halycarnasce uir consilio
præstans: & in re bellica strenuus. Hic Phanes nescio qd amasi succensus nauigio pro
fugit ex ægypto uolens i colloctionem uenire Cambysē: cum Amasis q̄ inter auxilia-
res nō parui momenti esset: quodq̄ de rebus ægypti nō nihil cōpertissimū haberet: i
sequi statuta adhibita diligentia assequendi. Itaq̄ ad hoīem insequēdum mittit cum
tre emi eunuchorū fidissimū. qui phanem assecutus in lycia cepit: sed nō rettulit i ægi-
ptum ab illo prudentia superatus. Nā phanes mactatis custodibus abiit in persas. Cā-
byssē tēp̄ molientem aduersus ægyptū expeditionem: & quo pacto carentia aquis lo-
ca transmitteret ambigentem adiit: eiq̄ cum alias Amasis rex exposuit: tum uero quæ
ad transmittendum pertinebāt suadens ad regem arabum mitteret oratū: ut sibi tutū
præberet trāsītum. Hæc enim dumtaxat patet ingressus in ægyptū. Nā a phoenice usq̄

Cābyses

Nicetis
puella

Cābyses
cur i ægy-
ptum

Persarū
reges q̄
Cassanda-
nes

Phanes
uir præ-
stans

Cadytis ad montes cadytis: quæ ē urbs eoz affirior: qui nūc palæstini uocantur: a cadyti C Ve
urbs mea fert opinio. Dñ minore urbe ē q̄ sardis emporā scdm mare usq̄ ad urbē icnyfū ara-
 bicæ ditōis ē ab urbe icniso rursus siriacæ usq̄ ad locū serbonitidis: iuxta quē casio mōs
 ptingit ad mare a serbonitidis lacu: i quo se Tiphō fertur occultasse: deinceps iā ægip-
 tus ē. Hoc tñ intercapedinis inter urbē icnifum: & montē casium & lacum serboniti-
 dis n̄ exiguus tractus ē: sed itineris instar triū dierū uehemēter aridus. Verū qđ pauci
 eoz qui in ægyptū nauigant notū hñt hoc pergam dicere. Ex oī græcia: & præterea ex
 phœnice portatur in ægyptū bis quotannis uas fictile uini plenu: & tñ ibi ne unū qui-
 dem numero ut sic dicā uas uinariū fictile aspici uacuū p̄t. Vbi nā dicat aliquis hæc ua-
 sa cōsumuntur. Hoc quoq̄ ego depromā. Præfecti prouinciæ necesse hñt ex sua q̄-
 q̄ urbe colligere uasa testacea: q̄ memphī portentur. Eadem ē mēphi alia aqua impleta
 portare i hæc arida siria loca. Ita hidria superueniētes in ægypto sup̄ra ad ueteres in sy-
 riam portantur atq̄ hunc in modū: quem dixi aq̄ contracta persæ fuerunt: qui hoc in
 gressu apparato q̄ celerrime ægypto potiti sunt. Sed tunc cum in expedito aqua nō ē
 fet: Cambises audito hospitis halicarnasi consilio missis ad regem arabum nunciis tu-
Arabum tum iter præcatus optinuit data acceptaq̄ inuicem fide. Arabes seruāt fidem inter ho-
fides mines ut qui maxime quam hunc in modū dant. Quotiens fœdus inire uolunt aliis
Ecoderis quidam medius inter utrunq̄ stans acuto lapide ferit uolam iuxta maiores digito ip-
ritus soz: q̄ fœdus ineūt. Deinde sup̄to flocco ex utriusq̄ uestimento inungit eo sanguis se-
 ptē lapides in medio positos inter inūgendū inuocās. Dionisiū & Vraniā. Hoc acto idē
 qui fuit sequester fœderis inter amicus cōtrahēdi uadat hospitē aut forte ciuē: si cum
Dionysi- ciue res agitur. Qđ fœdus & ipsi qui amicitia cōtraxerūt seruare iustū censent. Diony-
us siū: quē Oratal: & Vraniam q̄ Alilat appellāt solos deoz cē arbitrantur. Et quē admo-
Oratal dū Dionisiū ita puellæ capillū tondere aiunt. Tondentur aut in rotūdū tpa subraden-
Vrania tes. Igitur postq̄ fœdus cū nūciis iniit arabs talem rē commētus ē. Camelos oēs po-
Alilat stea q̄ utribus camelinis aqua cōpletis onerauit: egitq̄ ad loca humore carentia. Ibiq̄
 Cabis exercitū p̄stolabatur. Ex his quæ narrantur hoc qđ dixi propius fidē ē: tñ qđ
Coriflu- minus credibile ē: qñ quidē cōmemoratur: cōmemorare de beo. Est magnū in arabia
uius flumē noīe corya: exiens in mare quod dicitur rubz. Ab hoc flumine fertur arabum
 rex canalē ex bouis: aliiq̄ crudis coriis consuetū tanta lōgitudine produxisse: ut ad lo-
 ca arida: & per illū aquam pduceret. In ipso arido solo īgentes cisternas fodisse: q̄ re-
 cepta aqua potum suppeditaret: & cū sit a flumē ad terrā aridā duodecim dierū uia p-
Pfamme- tres aquæ ductus in totidem partes aqua deduxisse. Apud nili at hostiū: quod dī pe-
nitus lusiū habebat castra Pfāmenitus Amasis filius cābysem operiēs. Nam amāsim Cam-
Amasis bises i ægyptū pgressus nō uiuū nactus ē: sed defunctū: cum q̄ttuor & q̄dragita ānis
anni regnasset: peos nihil admodū calamitatis: exptus defunctusq̄ & sale cōditus ē: & i se
 pulchris q̄ ipse ædificauerat situs intra tēplum. Sub eius filio pfāmenito maximū ex-
 titit ægyptiis portētū. Apud thebas ægyptias quod neq̄ prius unq̄ neq̄ postea ad me-
 am usq̄ atatē cōtigit: ut ipsi thebani aiunt. Pluit. Thebis tñ tūc pluit guttis. Persæ
 ubi siccanæa pagrauerūt sub sedere uicini ægyptiis tāq̄ iā cōgressuri. Ibi ægypticæ auxi-
 liarii græci & cares phāi q̄ externū ægyptū abduxisset isēsi hoc rei i illū sunt machiati
 Filios q̄ erāt a phāe relictī i ægypto i castra pducū: atq̄ i cōspectū p̄is posito i mediū
 duoz exercitū craterē: dehinc pductos singulos puerosq̄ sup craterē obtrācuerunt.
 Oibz interfectis uinū & aq̄ i craterē itulerunt. Quo s̄anguis epoto auxiliares ita cōfli-
 xerunt. Acri plio cōmisso p̄q̄ multis utinq̄ cadētibz i fugā uertūt ægyptiū. Ibi ego rē

miranda uidiab indigenis edoctus. Ossa eorum quoniam aciem ceciderunt cum iacerent fusa ut ab initio distincta fuerat seorsum erat perfaræ ægyptiorum. Sed perfaræ capita adeo fragilia sunt, ut si uelis ferire uel solo calculo perforari possis. Ægyptiorum autem ita firma ut ea uix ictu lapidis elidas. Cuius rei causam hanc illi reddebant: facile mihi persuadentes quod ægyptiorum capitum statim a pueris radere capita incipiunt: & hos capitis ad solē reditur compactum. Quare ea demum causa est non caluescendi. Nam ex omnibus hominibus paucissimos quis ægyptios caluos uidet. Cuius rei hoc causa est: quod robusta capita gestant. Ac persis cur fragilia sint capita: id in causa est: quod a principibus induuntur operire capita gestante pulchra thiarasque. Hæc ego huiusmodi ossa uidi. Vidit etiam alia istis similia in papremi eorum: qui una cum Achæmene Darii ab inaro aphro sunt cæsi ægypti quoque postquam ex acie terga dederunt: nullo ordine fugam capessunt. Ad quos cum se recepissent memphi misit Cambyses aduerso flumine nauim mitti lenaxam cum eaductore uiro persæ qui illos ad ditionem hortaretur. Isti ubi nauis aduentare memphim uident: frequentes ex urbe effusi nauim corumpunt. Viri quoque frustrati dilanitos in oppidum afferunt. Et ægyptii quidem post hæc obsessi aliquod diu restituerunt. Aphri uero id aduertentes easdem sibi quare ægypto contigissent uerum se circa pugnam dediderunt tributumque inter se partiti dona miserunt. Cyrenæi quoque ac baracæ itidem ut aphri timentes similia & ipsi fecere. Cambyses munera quæ ab aphris uenere per benignè accepit: quod autem a cirenæis succensens ut opinor quod exigua erant: quingentas. nummas argenti miserant: has sua manu prehensas dispersit milites. Decimo die quam muros memphis cepit Cambyses psamenitum ægyptiorum regem: qui sex annos regnabat annos: deposuit in suburbanis ignominie gratia cum ægyptiis aliis: ut eius animum experiretur. Hoc facto filium illius uestitu seruili circumdata cum hidria ad quam omisit: & cum ea similiter indutatus alias quas delegerat primorum uirorum filias uirgines: quare ubi ad patres peruenerunt cum eiulatu ploratuque ceteri quidem patres conspectis filiabus tam male acceptis uicissim uociferati sunt atque fleuerunt. Psamenitus autem intuens atque intelligens humi uultum demisit. Prætergressis puellis aquam ferentibus secundo loco Cambyses ante oculos psammeniti misit filium eius cum duobus milibus ægyptiorum æqualis ætatis uinctas fune ceruicæ & serenata ora habentibus. Ducebantur autem luituri poenas his mitylenæis qui cum nauis fuerant ad memphim obtruncati. Ita enim censuerant regii iudices pro singulis suorum interfectis: denos primorum ægyptiorum interficiendos Psammenitus prætereuntes intuens & filium animaduertens duci ad mortem aliis ægyptiis: qui circumsedebant eo plorantibus atque indigne ferentibus ipse idem quod erga filiam fecit. His quoque prætergressis accidit ut quidam copotorum eius iam natu grandior a pistrinis bonis delapsus ac nihil habens nisi quare inops mendicabat obiret exercitum nec non psamenitum aliosque ægyptios in suburbanis confidentes. Quare ut conspexit psamenitus erumpente ingenti fletu compellans nomine amicū caput suum cadebat. Aderant autem ei obseruatores qui quicquid ab illo fiebat ex omni uia exitu cambysi renuntiaret. Ea quare fiebat admiratus. Cambyses misso nuntio psammenitum precoratus est. Ingens psamenite herus te Cæbyles interrogat quod obrem tu quare uisa filia indigne affecta: uiso filio ad mortem eunte: neque eiulasti: neque fleuisti pauperem tanti feceris tibi ut ab aliis audiuit non propinquum. & Cambyses quidem ita interrogauit. Psamenitus autem his uerbis respondit. Pili Ciri domestica mala erant maiora quam ut possem ea de flere. At lamentatio amici digna lachrymis fuit: quæ multis ac fortunatis opibus filiorum ad inopiam recidit in extremo limine senectutis. Hæc ubi responsa ad hoc renuntiata sunt uisus obitus est illis psamenitus. Cuius ab ægyptiis fertur recte respondisse. Croesus quoque dicit lachrymas

se itē qui aderant p̄s. Ipsiq̄ Cābisi miserationē subisse ut p̄tinus iusserit & filium ex his q̄ morti addicti eēnt liberari: & p̄rem e suburbanis excitatū ad se p̄duci. Sed filium qdē qui aderunt nō iā sup̄stite iuenerunt: sed primo loco quo trūcatū. ipsū uero p̄sāmenitū excitātes ad cābisē p̄duxerunt: ubi reliquū uitæ degit nihil uiolētū passus qui si cōptus fuisset nec affectasse res nouas accepisset ægyptum: ut eā p̄curaret. Nā cōsueuerunt p̄s i honorē h̄re filios regū: et si ab eis defecisset: tñ illoꝝ filiis restituere principatum. Quod eos ita facere cōsueisse cum aliis p̄ multis pōt p̄bari documētis. Tum uero hoc q̄ ithānyra inari aphri filius recepit: quē pater optinuerat p̄cipatū: q̄q̄ Pauliris Amirthæi filius & ipse p̄inum recupauit ipium. Nec ipsis inaro & amirthæo q̄c̄q̄ amplius a p̄s interrogatum est. Nūc p̄sāmenitus male cogitās mercedē accepit. Nā cum ad defectionē ægyptios iduxisset: captus est: ac deinde a Cābise cōuictus e poto cruore taurino cōfectim expirauit: atq̄ hunc in modum iste decessit. Cābises at e memphi in urbē saim abiit aio faciendi quæ fecit. Et enim simul atq̄ in ædes Amasis ingressus ē imperauit cadauer Amasis e cōditorio afferri. Deinde platum uerberibus cædi ac uellicari: & stimulis pungi: oī deniq̄ contumelia infestari. Quod facientes postq̄ defatigati erant. Nam cadauer utpote salitum resistebat: nec quicquā oīo elidebatur iussit cremari: haud oua q̄ sancte iubens: q̄a p̄sæ deum esse ignē arbitrantur: & apud neutros moris est cremare cadauera. P̄sas quidē p̄pter id quod dictum est: quia nefas eē aiūt deo depasci cadauere hominis. Aegyptios autē qui: p̄suasum h̄nt ignē animatam beluā esse & omnia quæ nascuntur deuorare: & postq̄ deuorando fuerit expleta una cum ipsa re deuorata emori. Ideoq̄ nō eē apud eos cōsuetudinē mortuū beluis tradendis: sed sallienditum ob id: tum ne humatus deuoretur a uermibus. Ita neutris probatā rem iussit agi Cābises. Quāq̄ C ut ipsi aiunt ægyptii) nō amasis fuit qui ita passus est: sed alius quidā ægyptius eadē quæ amasis ætate: quē p̄sæ amasim arbitrates uexauerunt. Memorant. n. cum ex oraculo audisset quæ circa se defunctum futura essent: hoc mō rei uenturæ medendum putasse: ut eum hominem qui flagellatus est: ad postes sepeli ret extra cōditorium suum: se at cōditorii q̄ itimo recessu collocari filio mādaret. Mihi tñ nō ut hæc ab initio amasis fuisse mandata de sua & alterius hoīs sepultura: sed alias ab ægyptiis adornata. Secundum hæc cambisis constituit trisarium mouere bellum ad uersus carthaginēses aduersus āmonios aduersus æthiopes macrobios. i. longanos q̄ aphricam ad australe mare incolunt aduersus quidē carthaginēses nauticis copiis. ad uersus at āmonios peditatu. Aduersus uero æthiopes prius exploratores mittendos per speciē dona ferendi illoꝝ regi spectatum illic mensam. Solis nunquid re uera esset: simulq̄ res æthiopicas exploratum Solis mēsa talis esse memoratur. Est i suburbanis pratum omnium quadrupedum assa refectum carne: q̄ per noctē singuli ciuium magistratus properant ponere: ad eāq̄ ubi illuxit cuilibet epulatum licet accedere. Hæc ab ipsa terra reddi assidue indigenæ aiunt Et mensa quidē q̄ solis uocatur talis esse fertur. Cambises autem ubi statuit speculatores dimittere continuo ab urbe elephantina accersit ex ictiophagis: id est p̄sce uescitibus maxime gnaros æthiopicæ linguæ. Vsq̄ dum isti ueniunt. Interea nauales copias carthaginem uersus nauigare iubet. Verum hæc executuros se phœnices negauerunt. Esse enim magno cñm illis iure iurando se deinctos. Præterea non facturos sancte si aduersus liberos suos militarent: Nam ceteri phœnicibus ire recusantibus ad pugnandum haud idonei erant. Ita carthaginēses quo minus in seruitutem p̄sæ redigere neque ualerunt: quoniam

Cambyſes aut æquū ducebat ut afferre phœnicibus: qui ſcipſos pſis dederāt & ex
 gbus nauticus ois cōſtabat exercitus. Ciprii quoq; q̄ adueſtus ægyptū ī militiā erāt ſe
 ſe & ipſi dederant. Cābiſes poſtea q̄ ex urbe elephātina aduenerūt Ichthyophagi eos
 ad æthiopes miſit iuſſos cū ea dicere quæ oporteret. tū dona ferre amiculū purpureū
 aureūq; torquē tortilē: & armillas ac unguētū alabaſtꝛicū q̄ uini phœnicci. Acthio.
 pes. hi ad quos miſit cābiſes ferunt eſſe maximi oīum hoīum atq; pulcherrimi: diuer
 ſi q̄ uti a cæterorū hoīum ritibus cū aliis: tū uero hoc circa regnum q̄ quē e populari
 bus maximū p magnitudine ualidū iudicāt: hūc regē deligendū cenſent. ad hos itaq;
 uiros Ichthyophagi uenerūt offerentē ſp regi munera ita locuti ſunt. Cābyſes plarū
 rex cupiēs amicus tibi fieri atq; hoſpes nos miſit iubēs ut in colloquiū tuū ueniremus
 tibi q̄ hæc dono daremus: quorū ipſe uſu maxime delectatur. Ad hos æthiops gnarus
 ad ſpeculandū ueniſſe talia rñdit. Neq; rex pſax uos iō cū donis miſit q̄ magnificat
 hoſpitiū meū neq; uos uera loquimini. Q̄ uippe qui ad explorādū noſtrū imperiū ue
 niſtiſ: neq; iuſtus ille uir eſt. Si enī iuſtus foret nō alienā regiōē affectaret ſed eēt ſua
 cōtētus nec hoīes a quibus nihil laceſſitus ē ī ſeruitutē redigeret. Ei nūc uos hūc arcū
 date ita dicētes. Rex æthiopū regi pſax cōſiliū dat qñ perſæ tā facile trahunt tāta ma
 gnitudine arcus: tūc adueſtus macrobios æthiopes cū maioribus copiis moueat bel
 lū. Interī diis grās habeat qui nō inducūt in mētem filiis æthiopū: ut pter ſuam uelit
 aliam cōparare regiōē. Hæc locutus arcū laxauit: eiſq; q̄ uenerāt dedit. Tū ſūpro pur
 pureo amiculo rogauit: quid nā eēt: & quō cōfectū: & cū ichthyophagi ueritatē de pur
 pura: deq; tinctura dixiſſent: doſoſi inquit hoīes doſoſa ſunt eorū ueſtimēta. Sedo loco
 de auro ſciſcitatus de tortili monili atq; armilis ornatū eius rei exponētibus ichthyo
 phagis riſit atq; exiſtimans uincula eſſe inquit robuſtiora apud ſe uicula eē. Tertio ſci
 ſcitatus unguentū cum illi de cōfectura: unguēdiq; rationē dixiſſet: idē dixit: qd̄ de ue
 ſtimēto. Vbi ad uinū peruenit: eiſq; cōſiciēdi rationē audit: maiorē ī modū delectatus
 potu. Percōctatus eſt q̄buſnam rebus uelceretur rex: & qd̄ lōgiſſimū tps a uiro perſa
 uiueretur. Iſti dixerūt uelcē regem pane exponētēs tritici naturā: pfectiſſimūq; diu ui
 uēdi ſpatiū hoī perſæ ppoi octogita annos. Ad hæc æthiopes nihil ſe mirari inquit ſi
 ſtercore uelcētes paucis uiuerent annis. Nā ne tot qdē annis uiſturos: niſi hoc potui
 acceptū referret. Affirmantibus ichthyophagis ita eſſe de uiuo. hoc. n. ipſos perſis ſub
 didiſſe. Interrogatus uiciſſim rex ab ichthyophagis de uita & uictu pleroſq; e ſuis ait
 ad centū uiginti annos peruenire: nōnullos ēt hoc ætatis tranſcēdere: cibū eiſ eē carnē
 coctā & potū lac: & cū ſpeculatores de numero annorū mirarent: ad fontem quēdam
 eos deduxit: in quo loti efficiuntur peride atq; oleo iniuncti uiolā olentes: cam aquā
 aiebant exploratores adeo inualidam: ut ī ea nihil īnatare poſſet ne lignū qdem & q̄ le uiolam
 uiora ſunt ligno: ſed oīa peſſum ire ī profundum. Hæc aq̄ ſi uere apud illos eſt. qualis olens
 cōmemoratur. ideo Macrobi: id eſt lōgæ ui exiſtēt: q̄ ea ſemper utūtur. Deinde a fon
 te rex iſtos ad carcerem deduxit: ubi uiro oēs aureis uiculis erāt alligati. Eſt. n. apud hos
 æthiopes oīum rariſſimum ac p̄cioſiſſimū æs. inſpecto carcere exploratores iſpexerūt
 & menſā: qd̄ dī Solis. Poſt hāc ad extremum iſpexerūt eorū ſepulchra qd̄ dñr e uitro eſſe
 cōſtructa hunc ī modum. Poſtea q̄ mortuum ſiue ægyptiorū: ſiue aliorū more areſece
 runt totum gypſo īducunt: picturaq; exornātes repræſentāt quoad pōt effigiem eius
 Deinde cippum ei e uitro: quod apud illos multum ē & facile effoditur circundāt: cu
 ius medio mortuus iſter lucet nihil neq; odoris īgiat: neq; foeditatis ullius exhibēs: ſed

Cābyſis
 dona ad
 regem
 æthiopū
 macrobi
 orum

Iuſti offi
 cium

Fons
 Macro
 bii

Vitrea ſe
 pulcra

omnia ipsi illi mortuos similia habēs. Hūc cippum maxime propinq̃ intra aedes annū tenēt offerētes ei oīum regi primicias hostialq̃. Anno exacto offerunt: circaq̃ urbē statuunt. Oībus exploratores inspectis reuersi sunt: qui cum ista renūciassent cābyseō tinuo ira pectus aduersus æthiopes exiit in expeditionē: neq̃ rei frumētariæ apparatus indito: neq̃ secū ipso ratio ē in ita q̃ in extrema terraz faceret expeditionē: ueluti uetus nec mentis compos simul atq̃ ichthyophagos audit profectus ē cū oī peditatu q̃ græcis aderāt illic manere imperatis. Vbi ad thebas ē uerū delegit de exercitu quinquaginta circiter milia q̃b̃ pcepit ut amonios diriperēt. deinde oraculū iouis incēderēt ipse cū reliquis copiis aduersus æthiopes cōtēdit. Sed anq̃ gntā itineris confecissent. exercitus protinus cū cōiectus oīs: quē secū hēbat defecit: mox & iumēta ad uescēdū d fecerūt. Quibus rebus cognitis cābises si rediissēt: ac retrodixisset exercitū i eo qd prius adnuerat pco uir sapiēs extitisset. Nūc at nihil pēsis hīs assidue pcessit ulterius. Miles q̃ diu qd de terra sumerēt hūerunt: herbis uictitauerunt. At ubi ad sabulō puenerē: reibi nōnulli diram rē ppetrauerunt. nā sortiti ex seipsis decimū quēq̃ comederūt. Id audiēs cābises ueritus suorū mutuā depastionē intermissa aduersus æthiopes expeditione retro rediit: thebasq̃ puenit multis de exercitu amissis. Et cū e thebis descēdisset mēphim græcos missos fecit ut illinc enauigarēt: & exercitus qdē aduersus æthiopes ita gessit. Copiæ atq̃ aduersus amonios missæ erant e thebis mouētes itineris duces seq̃bant: ac nisi sunt usq̃ dū ad urbē Oasim puenerūt: quā incolunt samii hi q̃ ferunt e tribu æthionia eē septē diez p harenas itinere distātē a thebis q̃ regio uocat lingua græca macaron nesi. i. beatōz insulæ. In hunc locū dī puēnisse exercitus. Deiceps qd de eo actū sit pter amonios & eos q̃ ab his audierūt: nulli alii quicq̃ hnt dicere. Nā neq̃ ad amonios puenerūt: neq̃ retro reuerterūt. Ab ipsis at ammonis id demum fertur cum illi ex urbe dasi p harenam iter facerēt. Iamq̃ medio fere spatio inter easim & amonios pranderent. Ingruisse magnū acualidum austrū: & ingestis harenæ cumulis eos obruisse: atq̃ hūc i modū illos cōspectu sublatos. Ita actum eē d hoc exercitu: amonii memorant. Cābise mēphī regresso apis quē græci uocant Epaphon apparuit. Aegypti ubi apis extitit uestimēta quā pulcherrīa ferre: & celebrando festo opam dare. Id tunc faciēs ægyptios Cambises itūēs: ratusq̃ ob res a se male gestas prorsus illos eē in his gaudiis ppositos: accersit mēphis: quos ubi præsto fuerūt: interrogat qd ita cum antea se apud mēphī agente nunq̃ aliquid tale fecissent: nūc id facerēt. Postea q̃ ipse rediisset parte copiarū amissa. Illi dicere dū ipsis deus appareret. Lōgo at tps interualle apparere solitum tunc oēs ægyptios solēnem celebrare lætitiā. hāc ubi audiit cābises mentiri eos respondit: ac tanq̃ mentientes morte multauit his interēptis iussit sacerdotes in cōspectu uenire. Quibus eadem referentibus dixit: Si quis deus mansuetus ad ægyptios ueniret fore ut se nō lateret. hactenus locutus iussit sacerdotes adducere Apim. Illi ad eū adducendū perrexerunt. Est at hic Apis idemq̃ Epaphus e uacagānitus: quā nullum dum alium pōt cōcipere foetum: quā ægyptii aiūt fulgure istā concipere ex eo apim. habet hic uitelus qui appellatur Apis hāc signa. Toto corpore est niger: in frontem hīs candorem figuræ quadrate. In tergo effigiem aquilæ: catharum i palato: duplices i cauda pilos. Posteaq̃ Apī sacerdotes adduxere. Cambyses ueluti uecordior: educto mucrone cum uellet ferire uentrem: femur percussit: cacinans que ad sacerdotes inquit. O capita nequam huiusmodi dii existunt sanguine atque carne præditi: & ferrum sentiētes: dignus nimirum ægyptiis hic deus. Vos certe lu-

dñrio habuisse nō iuuabit. Hæc locutus sperauit his: quorū nūctus erat ut sacerdotes
 quidē flagitis exderent. Aegyptios autē quēq; feriātē adipiscerētur occiderēt. Ita festū
 solutū ē: Sacerdotes multatus Apis sauciatus femur ī tēplo iacēs extabuit: quē e uulne
 re extinctū cum lauere sacerdotes clā Cābyse. Ob hoc scelus ut ægypti aiunt cōtinuo
 cābyles isanūt cū ne qdē cōpos mētis fuisset exorsus primū ppetrare facinus ī Smerdi Smerdis
 ex eisdē sibi parētibus fratrē: quē ex ægypto remiserat ī psas luore cōmotus q; solus ille fortis Cā
 psas arcū: quē lcthyophagi ab Aethiope attulerāt ad duos digitos trahebat: qdē nēo ali bysis fra
 us e psis poterat: Smerdi ī psidē pfecto hāc uidit ī sōnis Cābyles uisionē. Nuncius qdā ter
 e psis ueniēs ei nūciare ē uisus Smerdim ī regio sedētē solio cælū cōtingere uertice. Ob Cābylis
 id Cābyles sibi metuēs ne se necato a frē occuparet īperiū mittit ī psas ad illū īterimē. Somniū
 dū Praxaspē sibi ex oibus psis uirū fidelissimū: Hic ubi sula cōscendit Smerdim necādū Praxas
 curauit: quidā aiunt cū eū eduxisset uenatū: quidā inquit cū ad mare rubrū pdu
 xisset ibi eū demersisse. Et hoc quidē initū scelex cābylis extitisse. Secundū at scelus Cābylis
 sororis necationē in ægyptū cum secutæ: q; ex eisdē parentibus erat soror atq; eadē uxor: soror
 q; hunc in modum acceperat uxore. Cū antehac psas sorores ī matrimonium accipere
 nequa q; cōsueuissent: Cābyles unius sororū amore captus: cupidusq; deū ducēdi illā
 uxore cum ppter rei insolentiā laboraret efficere: accessit eos: qui regii iudices nomi
 nantur. Fiunt at regii iudices delecti e psis uiris: suntq; ppetui nisi delicti alicuius cōperti Persarū
 fuerint. Isti apd persas ius dicunt: & legū patriæ: sunt interpretes: & ad eos omnia refe
 runtur. Hos Cābyles percōtatur nū qua lex sit: quæ sinat uolentē cum sorore cōtrahe
 re matrimonium: iudices & iuste & ingenue respōdentes negāt ullā se inuenire legem:
 quæ sinat fratri nubere sororē. Q uandā tñ inuenire legē qua liceat regi persarū facere
 quicqd libeat. Ita neq; legē abrogarūt metu Cābylis: & ne legē tuētes ipsi perirent: aliā
 inueniunt adiutricē eius qui sororē in matrimoniū ducere uelit. Tunc itaq; Cābyles eā Cābylis
 q; dixi accepit uxorem: Aliquātoq; post & alterā. Harum iuniorē q; ipsum contra ægypti soror oq;
 tum comitata est īterem: ita Cuius mors quemadmodum illa Smerdis anceps refertur. cisa
 Nā græci quidem aiunt dum Cābyse duos catulos alterū leōis: alterū canis cōmittit: hāc
 interfuisse spectaculo: & cum leonculo catulus superaretur: alterū catulum huius cāis
 fratrem abrupto loco superuenisse. Et cū duo essent ita superiores leonculo extitisse. Et
 Cābysi dum id cernit capiente uoluptatē hanc ei assidentē illacrimasse. Ea re animad
 uersa Cābysem interrogasse quidnā lachrimaretur: & mulierem dixisse se uisō catulo
 suppetiā fratri ferētē: Ideo flere q; subierit memoria Smerdis: cuius sciret neminē fore
 ultorē. Ob hoc dictum græci illam a cambyse fuisse interceptā memorant. Aegypti
 uero ob id q; cum ad mēsam discubetur mulier lactuca sumpsit eiusq; decerptis foliis
 uirum interrogauit utrum discerpta latuca an densa pulchrior foret: & cum hic respō
 disset densa hanc inquit lactucam aliquando imitatus es: qui Cyri domum denudasti.
 Ibi Cambysem īdignatione percitum insiliisse calcibus in prāgnātem eamq; Ab ortu
 edito decessisse. His rebus cambyles in prācipuos domesticorū insaniebat: siue id pro
 pter Apim: siue aliunde. qualia multa in rebus humanis mala contingere cōsueuerūt.
 Etenim fertur cambyles ab ipsis natalibus grandī laborasse morbo quem quidam sa Cābylis
 erum nomināt. Ut haud ab re fuerit cuius corpus magna ægritudine inuolidum esset infania
 eius ne mentem quidem sanam fuisse. Atq; in alios quoq; persas insanisse ueluti ī Præ Praxas
 xaspem: quem prācipuo honore prosequabatur: & a secretis hoc ē qui ad eum nūcios pes
 perferebat: & cuius filius Cābylis uina miscebat: qui honos & ipse non paruus est Ad

Cābyfes hunc fertur dixisse **Cambyfes**: Q uenā uirū p̄s me eē cēferat. aut qualē de me sermo-
uino de- nem h̄nt. Et iste ei respondisse. Hec cetera quē oīa in te magnis laudibz ferunt sed ni-
ditus mis te uino deditū aiunt esse. Hāc **praxaspes** de p̄s respōdit. Q uibus ille indignatus

Sicine inq̄t p̄e me aiūt uino deditū desipere: nec mētus eē cōpotē: Ergo i eo qd̄ prius
dixerūt nō ueri fuere. Nā senatū p̄s: cui intererat **Croesus** aliqñ interrogat **Cābyfes**
qualis ipse uideret esse uir ad patrē **Cyrū** adzquādū: & illi r̄nderāt cū patre eē prastā
tiorē: qui & oīa illius haberet & **egypti** ac maris accessionē adiecisset. Hāc qdem p̄s
dicebāt: Sed **Croesus** qui aderat displicēte ei quā dicebatur sentētia ad **cābyfē** iqt. Mi-
hi tu quidē **Cyrogenite** nō uideris adzquādus esse patri: quippe cui nōdum ē filius q̄
lem ille te reliq̄t. Hoc auditu **Cābyfes** delectatus **Croesi** sententiā approbavit. Q uox
nūc remiscens ad **praxaspē** iratus iquit intellige nūc ipse p̄ te nūquid p̄s uera di-

Praxa- cātan hāc dicētes ipsi desipiat. Nā si filii tui qui in uestibulo stat mediū cor nō frustra
spes filius to ictu percussēro: Cōstabit nihil esse qd̄ p̄s dicūt. Sin aberraueris: Cōstabit p̄s
sagitta ic- uera loqui: & me esse intēperatē. Hoc locutus intendit arcū puerū pcussit. Atq̄ cum
tus collapsum iussit discindi & ispicit. Cūq̄ in corde sagitta eēt iuenta ob id latabun-
dus atq̄ cachinnās ad patrē pueri iquit: **Praxaspes** facta tibi est fides nō me isanire sed
p̄s: Vex nunc mihi dicito quēnā ex oībus hoībus iā nosti ita ad destinatū emittere sa-
gittas **praxaspes** hominē aduertēs esse uelanū: & in ipsū quoq̄ insanientē. Hec iquit

Cābyfis ego ne deū quidē arbitror tā pbe pcutere: & tunc quidē hoc ppetrauit. Altero die duo
trude- decim p̄sas primoribus pares ob nullius momenti causā necauit uiuos in caput de fo-
litas diens. Hāc cū faciētē **croesus** **lydus** statuit his uerbis admonēdū. Rex cūcta noli xerati
atq̄ irā indulgere: sed cohibe & cōpescē teipsū. Cōducit tibi te p̄uidū esse: & sapien-

Sapiētis tis est p̄picere. Tu uero uiros interficis tuos populares ob nullius momenti cām in-
est pro- terficis pueros. qualia si multa facies: cōsidera ne abs te deficient p̄s. Eni uero pater tu-
spicere us **Cyrus** etiā atq̄ etiā mādans mihi p̄cepit te cōmonefacere subiiciēdo quicquid bo-
ni cōperirē. Hoc illi **Croesus** beniuolentiā p̄ se ferens cōsulebat. Ad quem **Cābyfes** re-
spondens etiam mihi tu inquit dare cōsiliū audes tanq̄ bene aut tuā ipsius patriā admi-
nistratis: aut patri meo cōsulueris iubēs cum traicēto fluē araxe tēdere aduersus mas-
sagetās: cum illi uellēt trāsire in terrā nostrā. Immo & te ipsum male p̄sidentē patriā
tuz: & **cyrum** tibi credētē perdidisti: sed ob id nequaquā gauisurus: quia olim iā debebā
captare in te occisionē. Hāc fatus arcū corripiebat tanq̄ hoīem cōfixurus. At **Croesus**

Croesi cūse se foras proripuit. Hic ubi non habet in quē telum dirigat: mandat ministris ut il-
cautio lum cōprehendentes interimāt. Ministri qui mores eius nossent. **Crosum** abdiderūt
hac ratione ut si **cambyfes** facti pōenitēs requireret **Crosum**: eo perducto donis affice-
rentur: q̄ illum seruassent. Si non pōeniteret nec desideraret: tūc hoīem interficerent.
nec ita multo post cum **Cambyfes** desideraret **Crosum**: ministri hoc animaduertēs
enunciant ei hominem superesse. **Cābyfes** se quidem inquit **croeso** superstitē gaudere:
sed is qui illum seruassent ueniam nō daturū: sed mortē allaturum prout & fecit. Mul-
ta huiusmodi tā i p̄sas q̄ i socios cum mēphi moratus ē **cābyfes** faciebat isania. Adeo
uetusta recludens sepulchra mortuos inspiciebat: Etiam tēplum **Vulcani** adiens mul-
to derisu simulacrum illius cauillatus est. Siquidē statua **Vulcani** simillima est his diis.

Pitaici quos **pitaicos** uocant **phoenices**: quos in trirēmiū prioris **phoenices** circunferūt: quos
Cabyri q̄ nō uidit ego sic ei indicabo esse illos **pigmazi** uiri imaginem. In tēplum quoq̄ **caby-**
Vulcani simulacrum rorum in accessum alteri q̄ sacerdoti ingressus est: & quā illic erāt simulacra multis i ea

locatus uerbis coneremauit. Sunt. n. & hæc illis Vulcanisimilia: a quo se hi hoies aiunt
esse oriundos. Cū multa igitur apud me documēta sūt cābyse uehementer insanisse: Tū
uero illud qd alioqñ nō tērasse tēpla legesq̃ habere ludibrio. Nā si qs uniuerfis hoibus
p̃beat facultatē optias ex oīb; leges eligēdi: p̃fecto cūctas unusq; primatus suas elige-
ret. Nō igit̃ credibile ē aliū q̃ demētē talia ludibrio hīre. Atq; ita de suis quēq; legibus sen-
tire. Licet cū aliis cōiecturis colligere: tū uero Darius accitos q̃ i sua ditione erat græcos
p̃conctatus est quāta pecunia uellēt defūctis parētibus uesci. Illis negātibus ulla se pe-
cunia hoc esse facturos. Darius dehīc græcis præsētib; & q̃ dicebātur p̃ interpretē di-
scētibus it̃terrogauit eos idos: q̃ calatiæ noīantur: q̃ uescuntur parētibus quātum acci-
pere pecuniæ: uellēt ut patres defūctos igne cōburerēt. Indi uehēmēter reclamantes
meliora illi nominari iubebāt. Atq; ita moribus cōparatū est recteq; mihi uidetur Pin-
datus fecisse ut diceret morē oīum esse regē. Dū Cābyse in ægyptū cōtendit: Lacedæ-
monii quoq; itulere bellū famo & Polycrati Acacis filio: q̃ samum ui occupauerat cāq;
it̃er initia trifariā p̃titus erat cū fratribus p̃tagno & sylosōte: Q uox̃ deinde altero
necato altero q̃ erat iunior eiector: totā solus optinebat inito fœdere cū amasi rege ægy-
pti: cū quo hospitū habebat mittēs munera uicissimq; accipiēs: breuiq; statim t̃p̃es
eius adeo p̃fecerunt: ut p̃ ionia ceterāq; graciā celebraretur. Q uocūq; n. bellum intu-
lerat cuncta ei p̃spere credēbāt: cū haberet cētum biremes: mille sagittarios iuadēs oēs
sine ullo cuiusquā discrimine q̃ diceret se magis gratificari amico: si ei quæ abstulisset
redderet: q̃ si nihil adhuc auferret. Multas itaq; hic insulas: multa etiā in cōtinēte oppi-
da capiebat. Lesbios. n. cū multis cōpiis opē milesiis ferētes nauali p̃ælio uicit: cepitq;
qui oēm fossam mœnia fami ambientē uincti foderunt: atq; res polycratis tantopere se-
tundos esse nō latuit Amasim: cui hoc curæ erat. Sed cum assidue forent multo secun-
diores Amasis bellū samū misit i hæc uerba scriptum. Amasis Polycrati ita inq̃t. Mihi
quidē fœliciter agi cum uiro amico meo & hospite audire uoluptatē est: tñ tuæ magne
prosperitates mihi nō placēt qui intelligo q̃ inuidū nomē sit. Q uod ad me attinet ma-
lim tum meas ipsius: tum eorū qui mihi curæ sunt res nunc p̃spere ire: & p̃ uarias for-
tunæ uices æuū traducere q̃ in oībus mihi prospere cedere. Tu itaq; mihi obtēperā-
do hoc aduersus prosperitates agito. Dispice quid tibi est quod plurimi facias: quodq;
amissū tibi maxie doleret. Id ubi inueneris ita abiicito: ut nunq̃ ad hoies ueniat. Q d
si prospera tua deinceps nō uariabūtur aduersis medeare tu tibi subinde eo mō quem
tibi subieci. Hæc cum legisset Polycrates: & in animum demittens tamq̃ bene sibi ab
Amase p̃æcepta disquirebat quodnā suorū ornamētorum esset. quo amisso maxima
ipse molestia afficeretur: atq; hoc tandē quæritādo iuenit. Erat. n. gēma signatoria sma-
ragdus: quā gestabat auro inclusam opus Theodorisamii Temecele gēiti. Hāc ubi abii-
ciēdā statuit ita abiicerē libuit. Biremē cōscendit: eā dehinc uiros quibus illā iſtruxerat
in pelagus educere iubet. Et postq̃ ab isula procul aberat detractum sibi sigillum dictis
qui una nauigabant inspectantibus abiicit in pelagus. Hoc acto renauigauit Reuerso
domum cum ex iactura afficeretur quinto sextoue q̃ hæc acta sunt die: hoc ei casu eue-
nit. Piscator quidam captum a se piscē grādē sane: ac pulchrum putauit dignum quo
Polycratem donaret: eum ad foras cum attulisset: dixit se in conspectum polycratis ire
uolle: a ianitore permissus donans polycrati piscē Rex iquit hunc ego quē cepi piscem
& si operis manuariis uitā tolero: tamē nō iudicauī ferendum a me esse in forum: sed
te tuaq; potentia dignū. Eū itaq; affero tibi donoq;. His uerbis iste delectatus ita respo-

Calatiæ

Polycra-
tes
P̃tagno-
tus
Sylosōn-
tes

Amasis
epistola
ad Poly-

Polycra-
tis sma-
ragdus
Theodo-
rus sam-
us

Piscis cū
smarag-
do

Cydonia
urbs

Thorax
Pictus

dit. Tu uero pbe nec facto solo sed et orōne apd me inisti gratiā. Ad cōnāq te uocatū uolo. Hæc magnificiens piscator domum abiit: piscē ministri rescindētes offendunt: cuius aluo sigillū Polycratis. Q d ubi uiderūt supseruntq. ad Polycratē lætabundi q ce-
lerrime ptulerunt. eozq illi reddito reserebāt quo pacto fuisset iuentū Polycrates quē admodū res diuinitus cōtigat singula quæq a se gesta retulit in libellū: & q rōne quod amiserat recepisset. Hæc ubi scripsit in ægyptū misit. Quibz tabellis Amasis plectis q a Polycrate uenerat: intellexit n̄ posse p̄stare hoīem ut alterz hoīem fato ip̄edēti eripiat utq Polycrates bñ iā moreret bonā fortunā sep exptus: q ea quoq repiret q abieciisset. Misso itaq samū caduceatore dixit se ius cū illo hospitii soluere. Q d ideo fecit ne i tri-
stem aliquem grauemq casum incidente Polycrate animi dolorē uelut de hospite ipse contraheret. Aduersus hunc igitur polycratem in omnibus bñ agentem lacedæmonii sumpsere expeditiōem acciti ab his samii: qui post hæc cydoniam in creta cōdiderunt Polycrates misso clanculum caduceatore ad Cābysem Cyri filium aduersus ægyptum copias cōparantem orauit ut nunciis ad se in samum missis rogaret aliquid copiarz. qd audiens Cābyses libenter in samum misit ad rogādas a polycrate nauticas copias: quæ secum iste mitteret in ægyptum. Polycrates delectis quos maxie suspicabatur e popu-
laribus suis ad rebellionem spectare qdraginta triremes misit cambysi mandans ne re-
tro eos dimitteret: Negant quidā samios a polycrate missos in ægyptum peruenisse: sed cum in carpathio mari cursum tenerent: inter se collocutos decreuisse ne porro ten-
derent. Q uidā aiunt puenisse in ægyptum: ac retentos inde fugā fecisse & in samum redeuntē polycratē cum classe occurrentem superasse: atq in insulam exisse sed pugna pedestri cōmissa repulso ita lacedæmonē nauigasse. Sunt qui dicāt penes eosdem ab ægypto redeuntē aduersus polycratem extitisse uictoriam non recte dicentes mea opi-
nionē. Neq enim oportuisset illos asciscere lacedæmonios si per se ad resistendum poli-
crati ualiderant. Præterea nec ratio dicit ut cui permulti aderāt cum auxiliarii merce
de cōducti: tum domestici sagitarii his a samii redeuntibz numero paucis fuerit supe-
ratus: cum p̄sertim libericiuium atq uxores sub polycrate eēt: quos iste inter naualia
coactos tenebat: ideo paratos ut si hi qui secum erāt cum redeuntibz aliis prodidissent:
una cum ipsis naualibus conflagraret. Postea q samii quia polycrate exacti erant: spar-
tam uenerunt ad euntē principes multa sane qualia supplices cōmemorabant. Qui-
bus illi primo cœtu respōderunt eoz quæ isti dixissent priorum quidem oblitos esse
se posteriora uero non intelligere. Secundo deinde congressu nihil aliud isti dixerunt:
nisi allato panario illud pane indigere. Quibus iidem respōderunt panario superfutu-
rum: Itaq opē ferēdā eis censuerunt: Atq ubi rē aparauere cum exercitu in samū se cō-
tulere referendæ gratiæ causa: ut samii aiunt: quia illis aliquando samii aduersus messe-
nios auxilio fuissent. ut lacedæmonii aiūt nō tam quia deberent tutari samios q ut eos
dem ulciscerentur ob interuersum craterem: quē Croeso portabāt: & ob thoārcem ab
Amasirege ægypti ipsis missum. Intereperant enim samii priore q craterem anno tho-
racē lineū quidē sed frequētibz animalū figuris ex auro lanaq uersicolore a ligno iter-
textum ob id admiratiōe dignū: quod cum inscriptæ eius uenationes essent exiles tñ
singulæ in se habebāt tricenā ac sexagenas bestiolas singulasq euidentes. Hoc mirum
reddebat thoracē. Q ualis alter est: quē in lino Mineræ idem Amasis dedicauit. Cō-
parauerunt itaq lacedæmonii exercitū aduersus samū: ut corinthios quoq sollicitaret
In quos etiā samiorum extabat iniuria ætate quæ præcessit hæc expeditionem circa

idē tps facta: quo crater iteruersus ē. Nā cum Periāder Cypseli filius sardis ad Haktē Periāder
castrandos mitteret trecentos primorū corcyrorū liberos: corinthiū q illos ferebāt Cypselu
mū apulsi eēnt audita fami cā cur sardis pueri ducerentur primū edocere pueros ut
puluinar Diauā cōtingerēt. Dein n̄ sinētes abstrahi eodē e puluinari cū puerēt cori
thiū p̄bere illis alimēta: ipsi diē solēnē egerūt quē nūt quoq p id tps celebrāt. Cū. n. nox
aduenit q̄ diu pueri p̄cabant: itādiu exercebant choros uirginū atq̄ adolescentiū. Tunc at
choros exercētes dculēta fecerat & sdamo ac melle q̄ distribuēda ferrent ut ea corcy
rorū filii rapiētes alimēta hērent. Idq̄ eouq̄ factū est dū corinthiū pueris: quos asserua
bant omittis abierūt: Ita fami pueros corcyrā reduxerūt. Q̄ d̄ si defuncto periādro co
rinthiis cum corcirais amicitia extitisset: non ob hanc causam corinthiū aduersus fami
os expeditionem sumpsisset. Nunc ab ipsa urbe corcirenſi a se condita corinthiū semp
cum corcirais discordis mutuo fuere. Huius igitur rei memores corinthiū exulcerato i
famios animo erāt. Mittebat autem Periander ad castrandum sardis primorum corci
ratorum delectos pueros ulciscendi facinoris gratia: qd̄ corcirai priores in eum admis
serant. Nam posteaq̄ uxorem suam Melitam necauit periāder: accidit ut ad superiōrē Melita
calamitatem hāc quoq̄ accederet. Erāt ei ex Melita liberi duo: unus decem & septem Periādrī
alter: duo de uiginti natus annos. Hos auus maternus Procles ad se accitos ea prosequē Procles
batur charitate: q̄ debebat nepotes ex filia. Q̄ uos ubi remittēdos statuit priusq̄ dimit
teret: Scitis inquit pueri quis nā matrem uestram interemit? Hoc dictū ei qui maior na
tu erat nullius momenti habitū est: at minori cui nomen erat Lycophroni ita doluit: Lyco
phron
ut reuersus corinthum patrē neq̄ prior affatus sit neq̄ affantem reassari: ac ne interro
ganti quidem responsum reddere uoluerit. Eum periāder tandem sane indignatus ela
ribus eiecit. Q̄ uo eiecto maiore natu p̄cōtatur quā nā cū eis auus eēt collocutus. Ille
narrare ut se auus amatissime accepisset: n̄ tñ facere mentionē dicti illius: quod procles
in eis dimittendis dixisset: quippe qd̄ in mentē nō admiserat. Periander dicere nulla ra
tione fieri posse quin aliquid illis ab auo sit suggestū: itaq̄ percontando instare. Tunc
adolescēs in memoriā rediēs: Id quoq̄ dictū fuisse narrauit. Q̄ uod Periāder i animū
accipiens tñ nolēs aliqd̄ filio cōcedere indulgentius mittit ad eos: apud quos filius ab
ipso expulsus degebat prohibitum ne adolescentē i domum excipiāt. Iste illinc eiectus
in alterā se domum cōferebat: sed ab hac quoq̄ abiiciebatur periandro his qui excepe
rant edicēte: atq̄ ut arcerēt imperante. Expulsus hic ad quendā sodalium se contulit illi
& si formidātes tñ q̄ esset periādrī filium hominem excipiebant. Ad postremū periā
der edictum p̄posuit quisquis hunc in domū reciperet: aut alloqueretur eum sacrā poe
nā Apollini debitū: q̄ tam ipse nuncupabat. Ad hoc dictū cum nemo illū in domum
reciperet: nemo affari uellet: ne ipse quidem putauit rem desperatam esse tentandā: sed
intra porticus se tenens assidue uersabatur. Q̄ uē die quarta periander ihuua & inedia
enectū cernens misertus est: deposita ira propius accedens: Fili inquit utrū ē optabi
lius istud: ne quod faciendo pateris: an patri obtemperando tyrannidem atq̄ opes acci
pere: quā ego habeo: qui cum sis & meus filius: & beatā corinthi rex p̄aoptasti mēdi
cam uitam obsistendo atq̄ rascendo illi cui minime debebas. Nam si quid calamitatis
illinc accidit unde suspicionem in me habes: Id mihi accidit: eiusq̄ ego particeps eo ma
ḡ os sum q̄ ipse id p̄petraui. Tu uero edoctus quanto satius sit inuidiosum quā misera
bilem esse: & simul quid sit in parentes & in meliores se irasci abi domum. Periāder qui
dem his uerbis filium castigabat. Ille autē nihil patri respondit: n̄ si hunc sacrā poenam
lis

procles
captus

Lycophron

Archias
Lycopes

Piphus
insula

Oraculum
Pythia

deo debet: q̄ i ipsius colloquiū uenisset. Ibi periander animaduertēs malū filiū uehemē
tius eē q̄ ut corrigi posset: ab oculis cū sibi mādādū putauit nauigio i corcyra misso.
Nā corcira quoq̄ iperitabat. Hoc mādato bellū socero peli itulit tāq̄ p̄cipuo. hanc rex
auctori. Expugnataq̄ epidauro p̄cem cepit: quē tñ uiuū seruauit. Interiecto deīn tpe
cū senuisset periāder: sibi q̄ eēt cōsciū: nō esse āplius parē mīstrādīs: obeūdīq̄ rebus
mittit corcira accessitū Lycophronē ad tyrānidē admīstrandā. Nam in maiore filio nō
erat idoles: hebetiorq̄ eē ei uidebatur. Lycophrō nē mīsiōne qdē dignatus ē q̄ sibi nun
cium affererebat. periāder in amorē adolecētis p̄pensus: rursus ad eum mīsit fororē filiā
suam sperans fore ut eum p̄ hanc p̄cipue persuaderet. Hāc ubi uenit. Fili inquit ma
uis tyrānidē recidere in alios: & domum patris tui ad alienos dispergi: q̄ tu ipse hēre
illuc recursus. Redi q̄so ad p̄cnates: desine tibi met officere. Leua possēssio ē puicacia:
noli malum medicari malo. Multi māsuetiora iustiorib; p̄ponūt. Multi materna sectā
tes paterna pdiderunt. Lubricas res est tirānis: cuius multi sunt amatores. pater senex ē
puēctaq̄ aetatis. Tua ipsius bona ne aliis tradas. His illa uerbis ad iducendū appositis
fratrem alloquebat a patre edocta: Cui iste respōdens negat se iturū corinthum quoad
patrem fuisse audiret. Hoc cum mulier renūciasset: tertio periāder caduceatorē mī
tit: q̄ dicat se qdā in corcira uelle cōcedere: sed ut hic corinthum p̄ficiatur ad tyranni
dis successione: id approbante filio periāder corcira ipse ueniebat: iuuenēs corinthum
mittebatur: Hāc oīa edocti corcira ne ad ipsorū regionē periāder accederet: adolece
ntem interimunt. Ob hāc igitur periander de corcira is ultione sūmebat Lacedaemoniū
ingentē cum classe ubi peruenerē samū obsederunt: succedentēq̄ muro turrimari imi
nentem iuxta suburbana transcenderunt. Sed mox cū magna manu suppetias ipso fe
rente polycrate reiecti sunt. Quinetiam a superiore turri: quā tergo mōtis promine
bat eruperunt: Tū auxiliariis: tum ipsorū famiorū p̄multi. Et cum aliquantisp̄ lacedaemo
nios sustinuissent: retro fugam fecerunt: insequētīq̄ ab hoste cādebātur. Quod si la
cedaemonii qui aderant Archias: & lycopi similes extitissent: eo die capti famos fuisset
siquidē Archias & Lycopes soli cū famiis ad mūrē refugientib; irrūpētēs interclusa ad
redeundum uia intra urbē famiorū occubuerunt. Et quidem ipse cum alio Archia Ar
chia filio: eodemq̄ tertio ab hoc archia congressus sum apud pitanē. Huius enim tri
bus erat q̄ ex oībus hospitibus maxime famios honorabat: sibi dicēs famio nomē a pa
tre fuisse iditum: q̄ eius pater Archias strenue pugnans fami mortem opetisset: seq̄
iō famiis honorē hēre q̄ auus suus fuisset a famiis publice affectus egrāgia sepultura
Lacedaemonii quadragita diebus in obsidendo absumptis cum in suscepta re nihil ad
modū d̄ficerēt i peloponēsum redierūt. Fertur Polycratē C ut rumor qdā temerarius
emanauit magnū numerū monetā patriā e plūbo p̄cussisse: eāq̄ auro iduxisse: ac lace
daemoniis dedisse: atq̄ ea accepta illos recessisse. Hāc p̄mā expeditionē dores aduersus
asiā p̄ lacedaemonios suscepērūt. Sami q̄ polycrati bellū itulerāt: postea q̄ a lacedaemōi
is se relicturi uidēt: & ipsi trāsmiserūt siphnū deficebātur. n. pecunia. Vigebāt ea tem
pestate siphniorū res. Eratq̄ hāc isularum locupletissima: ut i qua auraria: & argenta
ria metalla essent: unde tantum pecuniā siebat: ut ex decinia eius p̄te reponeretur apd
delphos thesaurus locupletissimo euiq̄ par: Siphniis pecuniam quā quot annis con
ficiēbatur distribuentibus. Qui ubi thesaurū cōfecerunt: nunquid diu p̄manere pos
sent ipsi prāsēntia bona consulere oraculum. Eis ita pythia respōdit. Cū tñ i siphno
fuerit pritanēia cana: Cana fori facies: tūc uir uasfer assit oportet. Qui notet e ligno

agmē legatumq; rubentē. Erāt eo tpe siphniis pritaniciū forumq; pario lapide exculpta. Hoc oraculū siphniū neq; tūc statim neq; post aduentum samiorū intelligere potuerunt. Nā samii cū uelocissime ad siphnum applicuissent: miserunt ad urbē cum legatis unam e nauibus. Veteri instituto naues oēs erāt rubrica delibutæ: atq; hoc erat: qd siphniis pythia prädixerat: ut obseruaret lignē agmē ac rubrē legatum. Nūc iūgitur ubi peruenire decē sibi talēta mutuari, præcabantur. Negatibus siphniis se mutuatuos: samii corū agros populabantur. In audientes siphniū continuo occurrentes cōmissa pugna fugati sunt: corūq; multi ab urbe ite clusi: quos postea cētū talētis recupauere. Ab hermioneis quoq; samii pecuniarum loco isulā thyrēā acceperunt pelopōneso adiacentē: q; troezeniis cōmēdauerunt. ipsi cydōiā i creta cōdiderunt: cum illis non ea de cā nauigassent. Sed ut zacinthios ex isulā sūmouerent. in hac urbe quinquēniū degentes ita rem bñ gesserunt: ut tēpla q; nunc in cydōia usuntur: isti fecerint. Et dictynes præterea delubꝝ sexto eos anno æginetæ nauali prælio uictos cū cretensibus diripuerūt ac rostratas naues mutilauerunt: eaq; rostra apd Mieruæ tēplū in ægina affixerunt. Hæc æginetæ samii fecere in fensi q; illi antea sub amphicrate rege bello æginetæ illato magnis claudibus illos affecissent: & inticē affecti fuissent. & hæc quidē fuit cā. Protraxi autem sermonē de samiiis ob hoc magis q; tria sunt apud eos opera græcanicorū omium maxia. Vnū mōtis in centū quinq; ginta passus editū: cuius imo fossa incipiens ad contrariū os deducta est. Longitudinis septem stadiorū. Celsitudinis autē ac latitudinis octonū pedū. Itē per eā totam altera fossa depressa est uiginti cubitorum triplo maioris latitudinis per quam deriuata a magno fonte aqua fistulis in urbem deducitur. Huius fossæ architectus extitit magatēsis Eupalinus Naustrophii filius. Alterum e tribus operibus est ager circa portum in mari ad uiginti passus altitudinis: duobus amplius stadiis lōgitudinis. Tercium opus est templum omnium: quæ nos amplissimum. Cuius architectus primus extitit Rhœcus philei filius illinc indigena. Horū operū gratia sermonem aliq̃to magis extendimus. Cambyses Cyri circa ægyptum imorante: ac desipiscēte duo magi iidemq; fratres cōiurauerunt. Quorū alter cambises reliquerat rei domesticæ curatorem. Hic cognita smerdidis nece q; occultabatur: paucisq; persarum erat nota: plerisq; cum uiuere arbitrantibus: rebellandum sibi putauit atq; ita rem esse aggrediendā. Erat ei in regia germanus quem dixi una coniurasse corporis habitu q; simillimus. Smerdi ciri filio: quē cābises fratrē suū interemerat: nec specie tantum corporis Smerdi assimilis. sed etiam cognominis. Hunc uirum magus parizithes instructum quemadmodū ipse illi omnia peracturus esset: in regium solium perducit. Hoc acto caduceatores cū alia in loca: tum uero in ægyptum dimittit ad exercitum qui edicerent ut smerdi ciri deinceps obedirent non cambisi. Hæc caduceatores alii alibi edixere. Is quoq; qui ad ægyptum delegatus erat: Intuenit autem cambisem atque exercitum in acbatanis syriæ agētem stans in medio præcepta magi exposuit. Hæc audiens Cambises uerā loqui caduceatorem ratus: seq̃a præxaspe esse proditum: quod missus ad occidendum Smerdē rem non peregisset. Intuens in eum præxaspes inquit: Ita ne mihi rem executus es quā tibi iniunxeram. Ad quem ille. Ista here ait haud quaquam uera sunt ut aut frater tuus aliquando rebellet in te: aut quippiam ex illo uiro certaminis existat magni exiguiue. Quippe cum ego sim executus quæ tu mihi imperasti: quique hominem meis ipsis humani manibus. Quod si defuncti rebellāt: expecta ut etiam altyages medus i te rebellet. Sin autē ita habet ut antea habebat nihil tibi ex illo nouū amplius germiabit.

Tyrea
isula
Cydōia
Vrbs

Amphi-
crates rex

Tria opa
magistra

Eupali-
nus
Naustro-
phus
Rhœcus

Magi
coniurati

Patizites

Igitur mitte mecū qui assequar caduceatorē: q̄ p̄cōctando indagent nūq̄ a quo smerde rege nobis denunciātū uenit cū audierit. Hæc loquētē praxaspē cābyfes audiēs cū ei placuissent: cōfesti ad retrahendū caduceatorē misit. Eum ubi rediit praxaspes his uerbis iterrogauit. O homo qñquidē te aīs a smerde Cyri filio uenire nūciū. Dico ueritatē: q̄ dicta abito sospes. Vtq̄ smerdis ipse in conspectū datus tibi ista mādauit: an q̄ piā eius ministroz. Tū ille equidē inquit. Ego smerdī Cyri filiū: ex quo Cābīfes aduersus ægyptū fecit expeditionē nūq̄ cōspexi: sed magus quē Cābyfes rex suaz familiarium pcuratorē constituit. Is mihi ista mandauit dicens Smerdē cyri optare hæc apud uos dici. Hæc ille loquēs nihil admodū emētus est. Tū cambyfes praxaspes inq̄. Tu quidē quia ut uir bonus impata fecisti culpā effugisti. Verū quis nā fuerit e p̄s q̄ me rebellauit occupato smerdis nomine. Ad quē praxaspes. Ego inquit hoc quod actum est mihi uideor intelligere. Magi sunt qui aduersus te insurrexerūt. Patizithes quē tu rex familiariū curatorē reliquisti: & frater eius smerdis. Ibi cambysem cū smerdis audisset nomē: percussit ueritas sermonis ac somniū: p̄ quod ei quidē uisus fuerat nunciare Smerdē regio sedētē solio ad cælū usq̄ p̄tingere uertice. Agnosces itaq̄ sine cā fratris iterēptorē se fuisse deflebat smerdē. Quē ubi defleuit ut erat oī clade afflētus ī equū insiliit habens in aīo q̄ raptissime fusa uersus exercitū ducere in magū. insiliētī in equū uagina gladii excidit: unde nudatus gladius p̄strinxit eius femur in ea. s. parte: in q̄ prius ipse tanq̄ oportuna ad feriendū C ut sibi uidebatur ꝑ percusserat Apim ægyptiorū deum. Vulneratus Cābīfes quod nā illi oppido nomē esset iterrogauit. Illi aiūt acbatana. Sed cū fuisset iam aīa cābyfi redditū ex urbe buti oraculū eū in acbatanis decessurum: ipse interpretabatur se in acbatanis mediā: ubi res eius oīs erat: senem uita functurū. Ac oraculū in acbatanis syriæ loquebatur. Tūc postq̄ sciscitatus oppidi nomen audiuit: tum magi iniuria percussus: tū uulnere resipuit: uerbaq̄ oraculi expēdēs. Hoc in loco inquit fatale ē cābīsem citi decedere. Hactenus tūc locutus. Vicesimo dehīc die accitis persæ qui aderant præstantissimis quibusq̄ ita inquit. Quod maxie oculum uolebam persæ: id cogor apud uos efferre. Ego. n. cū apd ægyptū agerem inter quietē uisum uidī: qd̄ quidem minime uisum oportuit. Videbatur mihi nūcius quidē domo adueniens nunciare Smerdē in regio sedentē solio cælū capite contingere. Ex quo ueritus ne a fratre exuerer principatu properantius q̄ prudentius feci. Neq̄ enim ī hōis natura situm est auertere quod euenturum est. Itaq̄ demens ego praxaspem fusa ad smerdē interimendum misi: Quo tāto scelere perpetrato securius debebam ne quaq̄ coniectans ut smerde sublato alius quispiam mortaliū in me exurgeret. Vnde prorsus euentu rerum frustratus: & paricida fratris in cassum extiti: & nihilominus regno exutus sum. Nam smerdis magus erat: is quem dæmon mihi per quietem demonstrauit in me arma sumpturum. Hoc opus cum ego perpetrarim iam uobis smerdem Cyri n̄ superesse existimetis: sed magos uobis regnum occupasse: quorum alterum rerum domesticarum procuratorem reliqueram. alter eius frater est smerdis. Sed quem decebat præcipue uicē meā ulcisci indigna a magis passi: is immerita morte a proximis suis affectus est. Secundo loco quod reliquum est persæ necessarissimum mihi demandare uobis: quod e uita exiens effici mihi cupio: atq̄ opto p̄ regios deos obtestans cū omnes uos: tum maxime Achæmenides qui adestis ne per secordiam amittatis ut imperium rursus redeat ad medos. Sed si dolo occupatum est. Illud dolo surripia- tis. Sin ui præreptum: ui recuperetis. Hæc uobis facientibus: & tellus fructum

Patizites
Smerdis

Susa

Acbatana

Camby-
sis: ōniū

Ventura
eueniunt

proferat: uxorēq; & pecunia pareat in omne tempus libertate fruētibus. Secus facientibus cōtraria his quae dixi impræcor: & præterea unicuique p̄sae cū finē qualis mihi contigit simul. Hæc locutus cambyſes deſcendit oēm ſuā cōditionē perſæ ut regē ſe lamentantē conſpexere uniuerſi tū ueſtimēta reſcindere tū effuſo ploratu uti: poſt hæc ubi ſe moris os uiciatū ē: ſemurq; celerrimē contabuit. Cābiſi uita erepta ē cyri filio: cū regnaſſet ſeptē oīo annos & mēſes quinque nulla unq; prole ſuſcepta uirili ſocietate. Perſis q; ade-
rant magna effuſa eſt incredulitas reſ potiri. Magos it̄p̄tātibus potius cābyſe: quæ de nece ſmerdis dixiſſet ea dixiſſe ut illi omne nomē p̄fici redderent hoſtile: itaq; p̄ certo hēbant ſmerdē cyri p̄ rebellionē regnare utpote p̄ſalpe uſq; puagātē aſe fuiſſe ſmerdi interfectum. Neq; n. tutū ei erat poſt cābiſis obitū ſateri ipſius manu filiū cyri interēptū. Magus deſuncto cābiſe per ſimulationē ſmerdis ciri qui ipſi fuerat cognomine ſecu-
rus regnauit mēſes ſeptē q; reliqui erant ad implendū octauū annū regni cābiſis p̄ quos
mens̄es oē genus liberalitatis in ſubditos munificentiaq; exhibuit. Adeo ut eius deſū-
cti magnū ceperit deſideriū: oēs aliā incolentes ipſis perſis exceptis. Nā miſſis ad ſingu-
las quibus ip̄erat nationes edictis magus immunitatem tributōq; ac uacationē mi-
litie in trienniū tribuit atq; hoc quidem ſtatim adeptus imperium edixit. Octauo aut̄
menſe quiſnam eſſet: cōpertus eſt hunc in modū. Erat otanes quidem pharnaſpis qui
dē filius ſed genere atq; opibus priō cuiq; p̄ſae par. hic Otanes magū n̄ eē ſmerdē ciri
p̄mus ſuſpicatus eſt: ſed cū qui erat hac coniectura: q; neq; ex arce p̄grediebatur: neq; p̄
ſae proceſſu quēpiā ad cōſpectū ſuū uocabat: itaq; cū ſuſpicatus eſſe hoc ſibi ſtatuit fa-
ciendū. Cū h̄it filiā noīe phædimā: quā cābyſes tenuerat cuiuſq; tūc magus contuber-
nio utebatur: ut aliaq; oīum Cābyſis uxore: miſit ad eā quēdam pater ſciſcitatū quo cū
hoīe cubaret: cū ſmerde ciri an cum altero. Illa remiſſo nuncio negauit ſe id ſcire. qui p̄
pe q; nec ſmerdē ciri uidiſſet unq; nec cū cū quo cubaret noſſet quiſnā eſſet. Ad hanc
rurſus mittit Otanes inquiring. Si ipſa ſmerdē ciri n̄ habes cognitum ſaltem ſciſcitare
ab Atolla: quo cū uiro tu atq; illa cubitatis. Nō. n. illa ſuū ipſius ignorat fratrē. Filia ad
hoc r̄ndit. Ne in atollæ qdē colloquiū uenire poſſem: aut ullā aliā cernere mulierē cum
illo cubatū. Nāq; hic uir quiſquis eſt cū p̄mum adeptus ē regnum nos diſpſit aliā alibi
collocās. Audiētī hæc Otani res eſt uſa maniſteſtior. Itaq; tertio nūciū ad eadē mittit in
hæc uerba Filia decet te bonis ortam natalibus perinde ſuſcipere periculū qd te ſubire
p̄ hortatur. Si enim iſte ſmerdis ciri n̄ eſt ſed is quē ego ſuſp̄cor nō debet neq; tuo frui
contubernio. neq; per potentiā perſae q̄p̄inet ip̄une letari: ſed poenas luere. nūc igitur
agito. Cū tecū cubabit: aī aduertel q; ſoporatū palpa eius auriculas: quas ſi habētēm cō-
pereris: cum ſmerde ciri te cubare exiſtima. Sin minus cum ſmerde mago. Ad hæc phe-
dima r̄ndet ſe ſi id faciat magnum adire diſcrimen: quoniam probe ſciſciſi ille careat au-
ribus: & ipſa in palpando depr̄hendatur: fore ut ipſa ab illo trucidetur: tamen ſe id fa-
cturā: & phædima quidem recipit ſe patri hoc eſſe perfecturam. Huic autē ſmerdi ma-
go cirus cum regnaret aures præciderat non exigua de cauſa. ergo phædima hæc Ota-
nis filia quæcunq; receperat patri excuta eſt. Nam ubi uices eius fuerunt ad eundē ma-
culis gum. Etenim uxores p̄ſae per uices in orbem ad illos pergūt ad iēs magnū una cubuit Perſae
eiuſq; dū uehemētē ſoporatum ē aures palpaui: qbus carere hoīem n̄ difficulter: ſed uxores q; m̄er:
facile ſane depr̄hendit. Vbi illuxit celerrime patrē certiorē rei geſtæ facit. Iſte ſumptis Aſpatha
Aſpathæ: & Gobria p̄ſae p̄moribus: & ad fidē ſibi ſeruādā acōmodatiſſimis rē oēm ex nes
pōit: q; & ipſi ſua ſpōterem ita ſe h̄i ſuſpicabantur. Eoq; uerba q; Otanes attulerat ad mi Gobryas

Cābyſis
mors

Smerdis
Rex

Otanes
pharnaſpis
phædi-
ma
decevit delu-
Mugoru

Atolla

Smerdis
ſine auri-

Intaphrenes serunt constituerūtq; ut singuli sibi singulos i societate delegerēt e p̄sis: quibus maxie
 nes cōsiderent. Asciiuit itaq; sibi Otanes intaphrenē: Gobryas Megabyzum: Aspathenes
 Megabyzus Hydarnē. Hi cū sex foret Darius a persis. Cū his pater eius histaspes præerat. Osusa
 aduenit qui cū aduenisset placuit sex p̄sis hunc i societate asciscere. Qui cū septē esset
 Hydarnes congressi collocutiq; fidē mutuo dederūt. Cūq; ad dariū ordo dicēdæ sententiæ uenisset
 ita apud cæteros uerba facit. Equidem mihi uidebar ego solus nosse magnum regnare:
 & Smerdis Cyri mortē oppetisse. atq; ob id ipsum debita opera huc me cōtuli ad
 necē mago cōparādā. Verū quādoquidē cōtigit ut uos quoq; rē sciatis nō solū ego uidetur
 mihi cōfesti eē trāsīgēdū neq; differendū. Differre. n. satius nō ē. Ad hæc otanes
 fili. inquit histaspis & patre egregio ortus es: & teipso nihilo inferiorē esse patre tuo in
 dolē prefers: noli tñ ita pperare ad rem aggrediendā inconsulto. Sed cōsiderantius illā
 capesse: quā ita demū aggredi debemus cū plures fuerimus tū darius uiri iquit q; ade
 stis: i eo quē Otanes dixit utemini modo: sciatis uos terribime perituros. Aliquis enim
 priuati lucratione habita rē ad magū deferet. Et uos quidē debeatis potiō p uosmet
 qui coeperatis ista exeq. sed quoniā statuisstis ad plures referēdū & me adhibēdum aut
 hodie transigamus: aut scitote si nobis hodiernus elabatur dies: n̄ aliū: aut hodie transi
 gamus occupatur: ut me apud magū accuset: sed me ut uos accusem. Ad hæc otanes
 cū cerneret Dariū eē impropertū quoniā inquit nos maturare cōpellis: nec sinis differ
 re: age expone nobis ipse quonā pacto regiā introire possimus: & illos aggredii. Excu
 bias nāq; dispositas esse: ipse quoq; & si nō uisu certe auditu nosti. q̄s q̄ ratione penetra
 bimus. Cui r̄ndens Darius. Multa sunt inquit otanes q; nequeūt oī one declarari: sed
 facto. Alia q̄ oī one declarari possunt. sed un̄ nihil clari opis existit. Vos uero nostis ex
 cubias: q̄ depositæ sunt haud quāq; difficiles esse ad penetrādū. Nā cū nos tales sumus
 nemo nō quisquis ille sit cedit nobis partim ob reuerentiam. partim ob timorē. Ad qd̄
 habeo prætēxtū accōmodatissimū cui initāmur. Si quidē me dicā e p̄sis uenisse: ac uel
 le quædam a patre mandata regi nunciare. Vbi enim expedit mēdaciū dicere dicatur.
 Nam idem optamus quiq; mēdaciū dicimus quiq; ueritatē. Quipe cū hi qui mētiū
 tur tūc mentiūtur cū psuadēdo sunt quippiā lucrī facturi: & qui uerū dicūt: ideo dicūt
 ut uerē dicendo aliqd̄ lucrē cōsequantur. Et alius huc: alius illuc magis propensus est.
 Ita non idem factitando: idem tamen optinemus. Quod si nihil lucrī faciēdū eēt p
 æque & uerax foret mēdax: & mēdax uerax. Quod ad ianitores attinet si quis eoz li
 benter cedit nobis utilius eis uo tēpore erit si quis obuiam ire conabitur: ut est hostis
 ita tunc pro hoste habeatur. Deinde intro irrūpētes rem trāsīgēmus. Post hæc gobry
 as uiri amici inquit nobis pulchrius erit recuperare imperium: aut si recuperare nō po
 terimus mortē oppetere: quā cū simus persæ uiro medo parere: & quidem aures non
 habenti: cum præsertim quicunq; uestz Cambysi ærotanti affuistis memoria teneat
 tis quæ illæ dum uita excederet persis impræcatus est: nisi imperium recuperare tenta
 rent: quæ nos tunc non admittebamus inuidiose dici a cambyse existimantes. Nūc igitur
 calculū pono in Darii sententiā: neq; hunc coctum dissoluendum censeo: sed sta
 tim aduersus magū adeundum. Hæc dicta ā gebrya ceteri cōprobarunt. Interea dum
 ab istis consultatur forte hoc cōtigit: ut magi inito inter se concilio statuerant conciliā
 dum sibi amicū Præxaspe: q̄ indigna passus a Cambyse esset occisio eius filio ictu sa
 gittæ: & solus mortem Smerdis Cyro geniti nossset: quē ipse suapte manu iteremisset
 q̄ p̄terea ob id apud p̄sas maxia flagrabat inuidia. His de causis accitū hoīem sibi ami

Gobryæ
oratio

cū cōprobabant accipientes fidē ac iusiurādā fallaciā quā ab ipsis in p̄sas facta esset i-
tra se habiturū. neq; cuiq; mortaliū patefacturū pollicitantes innumerabilia se ei daru-
ros. Recipiente praxaspe facturū se quā magi suaserāt iterū illi dicere i aio h̄re om-
nes p̄sas sub murū arcis cōuocādi. Ideoq; iubere hūc cōscensa turri p̄dicare a Smerde
Cyri p̄sis i perari: & ab illo nemine. Hāc illi p̄cipiebāt ueluti hōi sūmā apd p̄sas aucto-
ritatis: & qui se penumero asseuerasset cū ēē Smerde cyri ac eadē a se factā p̄negasset.
Hāc quoq; praxaspe se paratū exeq; dicēte magi cōuocatis p̄sis hōiem i turri pductū iu-
bet habere orationē. Praxaspes ea quā ab istis oratus fuerat spōte obliuiscitur: exor-
susq; ab achæmēne seriē familiæ Cyri recēset: & ubi tandē deuenit ad cyrū cōmemora-
uit illius i p̄sas beneficia. His expositis prōpsit ueritatē causatus iō se hactenus occultas
se q; sibi tutū nō fuisse p̄ferre rē gestā: sed impudentiarum necessitate coactū p̄ferre:
dixitq; se a Cabyse adactū Smerde cyri occidisse: & magos eē qui regnent. Multis quo-
q; uerbis p̄sas deuouit: nisi rursus imperium recuperarent: ac magos uloscerētur. Hāc
locutus sese in caput a turri prācipitē dedit. Hūc in modū praxaspes uir p̄ oē tempus
uitæ spectatus occubuit. At septē p̄sæ ubi cōstituerūt aggredi p̄tinus magos: neq; rem
differre deos cōprecātū ierūt ignati omnino eorū quā circa praxaspem acta eēnt. Sed
hāc inter eundum i medio itineris audierūt: eoq; a uia secedentes iterū collocuti sunt.
Quorum qui cū optauerāt rem prorsus differri uidebant negantes tūc eē adoriēdam
Qui uero cū Dario cōfestim eundū: & qd decretū eēt pagendū. Eis cōcertātibus ap-
paruerunt septē accipitrū paria in festantiū duo paria uulturū: eosq; uellicātū atq; i festā-
tiū. Quod intuētes septem p̄sæ sententiam Darii cōprobarunt: & mox freti auihus
ad regiam cū fiducia perrexerunt. Vbi ad portas affuerunt prout Darius senserat ita
euenit. Nam custodes reueriti p̄sarum primarios: nec aliquid huiusmodi suspicantes
ex his fore qui uenirent diuina cū pompa: ne interrogauerunt quidem: ubi in aulam i-
trogressi sunt offendunt eunuchos: qui sunt a nunciis: & ab his qua gratia uenirent i-
terrogantur. Illi inter procōstandū ianitoribus minitabātur q; hōies ingredi p̄ci misis-
sent: atq; ulterius pergere uolentes eosdem prohibebant. Isti se mutuo cohortati edu-
ctis gladiis eos a quibus arcebantur ibidem trucidant: iidemq; cursu in conclaue contē-
dunt. Intra quod tunc forte ambo magi agebant: & de his quā a praxaspe erant acta
cōsultabāt. Qui cū nouissent tumultuantes eunuchos atque uociferantes procure-
rūt uterque: & quod fiebat animaduertentes ad uires conuersi sunt: quoz unus occu-
pat arcū: alter lācēā sumit. Atque inde miscētur inuicē. Verū arcus ei qui illum sumpsit
rat: cū hostes iuxta essent: nulli usui fuit. Alter se lancea tuebatur. eoq; tū aspathenis se
mur percussit: tū oculū in thaphernis oculo: quo ex uulnere in thaphernes nō tñ & uita
priuatus ē. Et hos quidē alter magorū uulnerauit. alter uero qñ arcus ei nulli usui erat
In thalamū qui erat cōclauī cōtiguus se pripuit fores oclusurus: sed illuc duo de septē
cum eo irrumpunt Darius & Gobryas. Quorū gobryas cū esset implicitus cum ma-
gos: Darius adhuc stans atque hærens considerabat ne gobryam feriret in tenebris.
Eum cernēs Gobryas ociose stantem interrogat cur nō uteretur manu. Rēspōdētī da-
rio dispicio ne te feriā. Tu uero inquit uel putrūque exige gladiū. Cui Darius ob tēpās
pugionis icōto uibrato magū casu percussit. interfectis magis capita demūt: ea q; gestātes qn
q; eoz duobus reliqs: q; faucii erat illic relictis. Tū q; inualidi eēnt. tū actis tuendæ cā fo-
ras pcurrūt cū uociferatione ac tumultu ceterosq; p̄sas cōpellēdo rē gestā exponebāt
capita ostētantes: & simul quicunq; magorū ipsis occurrebat mactabāt. P̄sæ cognito

Acheme

Praxas

pes e tur

nactus

Darius

Gobryas

ab his quod actū erat ac dolo magorum & ipsi facienda sibi eadē cēfuerūt eductis gla-
diis ut quēq; reperiebatur magū interficiebāt: & nisi necētis interuentu cohibiti ius-
sent neminē magorū reliquissent. Hunc diem per se maxime solēne publice obseruāt
Mago- & in eo ingens celebrant festum uocantes id magophoniam: id est magorum cēdem
phonia
quo die nulli magorū fas est prodire in lucem: sed cuncti se intra demū continent. Vbi
resedit tumultus: idēq; quinq; excessere: hi qui magos inuasērant: de oi rege statu con-
sultabant. Quoꝝ orationes & si apud nonnullos græcorum fide carēt: tñ huiusmodi
Otanis di fuerūt. Otanes hortabatur rem persicam in medium constituī ita inquit.
Contio

U Num e nobis principē fieri amplius mihi non uidetur: neq; id aut iocūdū cē
aut bonū. Nam & quo licentiæ Cambyses processerit nostis: & quo magus
Tiranno Quid igitur nobis opus est monarchia: quā sustulimus. In qua licet pro li-
bitine agere oīa impune: quæ uix ēt si optimus oīum fuerit: tamē cū in ea positus ē ex
tū mores tra consuetos abiicit sensus. quippe cū præter inuidiā ab initio ingentiā homini inge-
neretur ex præsentibus bonis insolentia. Itaq; hæc duo mala habet: nimirū oēm mali-
tiam habet: tū per insolentiā q̄ expletus oībus rebus ē: tū p inuidiā multa facinora ad-
mittēs. At enī uir tyrānus C ut qui oīa bona optinet. Debebat sine liuore cē. Vex ita
natura cōparatū ē ut is sit aduersarius popularibus suis. Si quidē eorū optimis q̄bulq;
qui superstites sunt atq; uiuūt inuidet deterrimis delectatur: & qd inde cētissimū ē cri-
minationes admittere optimū putat. Nā siue admiraris cū modeste offenditq; nō es-
fusse hoc facias: offendit q̄ si sibi assenteris. Et ut exequar dicēdo q̄ maxia sunt iura pa-
trix labefactat: Fœminis uim affert. Indemnatos interimit. At cū deminatur multi-
tudo. In primis nomē optinet oīum pulcherrimū nō nomia: id ē iuris æquabilitatem.

Deinde nihil eorū agit q̄ monarchus: hoc est unicus princeps. Nā magistratus tū sorte
deliguntur: tū administratorū rationē reddūt. Oīa deniq; cōsilia i cōe referuntur. Itaq;
Monar- ut mēā dicā sententiā: cēleo nobis mōarchiæ deiectionibus statū multitudinis cē opti-
chus dū. In multitudie quidē oīa insunt. Otanes q̄ hāc sententiā dixit. Megabyzus autem
ad holigarchiam: id est ad statū paucorū rē traducēs: ad eā socios hortabatur his uerbis
Holigar- **U** Væ Otanes dixit de abolenda tyrannide: ea sint pro dictis a me quoq; sed b
chia **q** tenus hortabatur sumā deferri ad multitudinē: i hoc ab optima errauit snia
Megaby- **Q** Et enī populari multitudie nihil ē neq; insipietius neq; insolētius. Itaq; eos qui
zi contio tyrāni auciā fugiunt ad intemperātis plæbis recidere scuitia nequaquā tolerandū ē.
Plæbis Nam tyrannus si quid facit intelligens facit. At plæbi suū ē nihil intelligere. Quo enī
ignauia pacto sciat qui neq; edoctus est: neq; honestū nouit: ne domesticū quidem qui ad res
Popula- agendas sine consilio præces ruit torrēti flumini similis. Ex quo si qui male consultum
ris status persis cupiunt: hi statu populari utātur. Nos uero q̄ cōtū uiroꝝ optimorū delegimus
ad hos deferamus. Nam inter eos & ipsi erimus: & ex optimis uiris credibile est optia
Dati con- existere consilia. Hanc megabyzus sententiā dixit. Tercio loco suā Datus inquit.
to

U Væ Megabyzus dixit quatenus ad statū populare pertinet: recte mihi uide-
tur dicere: quatenus ad statū paucorū nō recte. Propositis enī tribus statibus
q̄ & his omnibus optimis: ut optime ipet populus optie pauci: optime unus
inter hæc multo antecellere unius imperiū sentie. Nā unius uiri qui optimus sit impe-
rio nihil melius esse constat. Quod qui sentit nō immerito statum populare missum
faciat: ut taceam sic præcipue consilia in aduersarios trahisolvere. Porro in statu paucorū
cum plures uirtuti incumbāt in publicum uix hementiora priuatim odia excitari cōsue-

uerūt. Cū. n. q̄q̄ princeps ēē optet: & in dicēda snia uicere ad īgentia inter se odia euadunt. Ex q̄bus seditiōes existūt: & seditiōibus cades: & cadibus ad unius īperū deuenit. Vñ ītelligi datur q̄to sit hoc illo p̄stātius. Iā uero plābe īperāte abesse n̄ pōt quin' malitia exoriat: exorta malitia ī republica īter malos n̄ odia sūt: sed amicitia ualida. Qui. n. aduersus rēpublicā faciōrosi sūt: mutuo se occultāt. Idq̄ tādīu sit dū aliq̄s populo p̄positus tales hoīes cōpescat. Is uidelicet quē populus īter ceteros admiretur. Hic cū admiratiōi ēt: tūc uere mōarchus oñdītur declarās ī hoc monarchiā ēē oīum prāstantissimū: Atq̄ ut in summa oīa colligā. Vñ nobis libertas extitit: & a quo datā a populo ne an ab oligarchia an a monarcho. Ego sentio cū sitis per unū uirgē liberati uos debere tālē rē cōplecti: ne alioquin leges patrias dissoluatis bene cōditas: quod nequaquā satius ē. Hæc tres fuerunt dictæ sententiæ: quæq̄ ultimæ q̄ttuor reliqui assenserunt. Otanes qui iuris æquabilitatē facere persis studebat: ubi ipsius sententia reiecta est apud alios. Ita ī mediū locutus est. Viri seditiōis quoniā cōstat necesse esse unum aliquē ē nobis regem fieri siue per sortem: siue permissū: siue per sortem: per multitudinis electionē: siue qua alia ratione. Equidem uobis ego non refragor. Quippe qui neq̄ præesse uolo neq̄ subesse. Et hac lege cedo uobis ius meū īperii: ut nulli uestīg: aut ipse ego: aut ullus unq̄ meorū subsit. Otane hæc locuto ceteri sex eius postulatis assenserunt. Ita hic aliis nō refragatis ē medio abiit alios effum. Ceteris septē de iustissimo rege deligēdo cōsultatibus uisum est si ad aliquē ex ipsorū numero regnum pueniret: Otanē donari debere peculiari ter. eiusq̄ deinceps posteros cū oī alio magnificentiæ genere apud p̄sas honorificentissimō cū medica quot annis ueste. Quæ ideo decreuerunt eis donāda: q̄ prius rē agita uerati: & ipsos in cœtum coegerat. Et hæc quidē peculiariter in Otanem decreuerunt. Illa uero commune ut regiam introire unicuiq̄ ē septem sinē internuncio liceret: nisi forte cum uxore cubaret rex: neue regi fas esset aliunde q̄ ē familia coniuratorum uxorem ducere. De regno autem hunc in modum ut sub ortum: Solis cōscensis equis dū in suburbanis uectarentur: cuius equus uocem primus edidisset: is regnum cābis ob tineret. Erat Dario quidam eq̄so uir solers nomine Oebares: Ad quē Darius postquā ē cœtu digressi sunt ita inquit. Oebares de regni negotio sic inter nos cōuenit: sub ipsū statim Solis ortum equis cōscensis ut cuius equus uocē primus ediderit: is regno potiatur. Quare si quid solertiæ habes nunc cōmīscere: Vt nos optineāus hoc decus & nēo alius. Ad eū rēspōdens Oebares hec inquit si in hoc uersatur rex sis nec ne: huius rei causa cōfidere te iubeo bonū habere animū ante te fore regē neminē. Eiusmodi habeo medicamenta. Si igitur inq̄t Darius habes istiusmodi cōmentum. adest tēpus cōmīscēdi: nec differendi rē utpote crastino die nobis futuro certamine. Hæc ut audiuit Oebares ita sibi faciēdū putauit. Vbi nox aduenit unā equæq̄ equus Darii maxime adamabat in suburbana adducit: ibiq̄ alligat: Tū equū dari eodē ducit: eumq̄ circūagens idēdem equæ admouet: ac tandem admittit: Postero die simul atq̄ illuxit sex peris ex cōuento affuerunt equis. affidētes: & cū in suburbāis ultro citroq̄ uectarētur ubi ad locū puenerūt: ubi superiore nocte equa fuerat alligata. Ibi Darii equus accurēs hinnitū edidit: & hinnitu edito protinus fulgur sereno cælotonitruq̄ extitit: Hæc cum Dario tanq̄ ex cōposito accidisset: cū cōpotē uolūccerūt. Nā ceteri ex eq̄s desilētes Darium adorauerunt. sunt qui hoc dicāt Oebarē fuisse machinatū. sunt qui aliud: Vtrotq̄ enim modo refertur a persis. Volūt nāq̄ Oebarē attrectatus māu huius equæ genita libus: ipsam manum intra subligaculum tenuisse abditam: & sub ipsum statim solis or

Perfarū
inst. tuta

Oebares

Darii re-
gis electō

tum cum equi degressuri eēnt eā nariibus eq dariani admouisse equūq ad odoris fēstū
 Darius īfremuisse: atq hīnuisse. Darius itaq Hystaspis filius declaratus ē rex: ciq oēs āsīa audi-
 hystaspis entēs dicto fuerunt: pter arabes: q a cyro: & rursus a cābyse populos subigēte: nūq tñ ī
 seruitutē redacti sunt: sed hospites extiterunt: cābysi aduersus ægyptū psto fuerāt: qbz
 Atossa inuitis haud quā fuisset ingressi pæ ægyptū Darius matrimonia ex pīs auspiciatus ē
 Artistōa ductis duabus cyri filiabus Atossa: q cābysis ffi & rursus mago nups erat: & artistona
 Parmis uirgine. Præterea altera smerdis cyri filia noīe Parmis. Nec nō filiā Oranis duxit: quæ
 magnū pdidit. Idē uiribz oī ex pte stabilitis añ oīa simulacra elapide factū statuit hoīs
 equo infidentis inscriptis ī hæc uerba litteris. Darius Hystaspis tū eq uirtute cuius no-
 Satra- mē legebatur: tū Oebaris agafonis pfa adeptus ē regnū. His apud pfas actis: uigiti p
 pæ uincias: quas ipsi satrapeas uocāt cōstituit: earūq singulis p fides p fēcit: taxato qd pēde
 Darii tri- retur tributo p natiōes aliis finitimos transcribēs: aliis transferens: aliis remotiores gē-
 buta tes attribuēs. Distributo puinciis hūc ī modū tributo: qd exigebat cū hoc edicto ut q
 Talētum argentū hi babilōi talēti pōdere q aux: hi cuboicho pōdere afferrēt. Valet at babylo
 babilōi nicū talētum septuagita mnas cuboidas. Etenim sub Cyro atq deīde sub Cābyse nihil
 cum dū fuerat circa tributa īstitutum: sed munera afferebātur. Ob hāc tributi ordinationē
 & alia huiusmodi pfa aiunt darium fuisse īstitutore. Cābysem at dominū: Cyx uero
 patrem: quoniā Darius res oēs quæstui habebat. Cambyes asper erat: ac morosus: cy-
 rus mitē agēs: & oī ratione de illis bene mereri studēs. Ab ionibz igitur & magnetis: q
 Magnē- in asia incolunt: & æolibus & caribus & lyciis & melēsisibus & pāphiliis C Vnū. n. erat
 tæ idēq ipositū his tributū p pēdebātur qdringena argēti talenta. Hæc erat ab eo patria
 portio instituta a mysis & lydis & alyoniis & cabaliis & autenēsisibus quingena talenta
 secunda portio hæc erat. Ab hellepontis: qui ad dexteram illuc nauigantium sitisunt:
 & phrygiis: & thracibus qui āsīa incolunt: & a paphlagōibus: & mariādinis: & syris
 treccena & sexagena talenta. Hæc erat tertia portio. A cilicibus equi albi tricenis sexageni
 ī dies singulos singuli: nec nō talenta argēti quingena. Quorū centena & quadragena
 erogabantur in eam ciliciæ regionem: quæ equos pducebat: treccena at & sexagena ad
 P fidea Dariū ibant. Hæc qrtta portio. Ab urbe pfidea: quā coloniā. Amphilocho Amphi-
 urbs rai filius deduxit in sinibus cilicū ac syriorū: ab hac ad ægyptum usq præter arabum p-
 Amphi- tem C Hæc. n. erat īmunis p treccena & qnquagēa erat tributum. Quinta portio hæc
 lochus cui annumeratur omnis phoenicia & syria quæ dicitur palestina: & cyprus ab ægypto
 & aphris ægypto conterminis: & cirena & barca C In portioē nāq ægypti iste ordina-
 tur septingenta pueniebāt talenta præter pecuniam e piscario prouentu lacus miris
 excepta hac pecunia. & certo frumenti numero septingenta talenta obueniebant. Nā
 centum uiginti milibus persæ qui in albo muro memphitico stationem hēnt: & eorū
 auxiliariis admetiūtur illi frumētum. Sexta portio hæc. Sattagita: & gradarei & dadi-
 cæ: & appatyte in idem cōstituti centena & septuagena talēta pende bāt. Octaua hæc
 portio. A babylone cæteraq assiria millena talenta argenti proueniebant. Et præterea
 pueri castrati quingeni. Nona portio hæc. Ab acbatanis: & ab reliqua regiōe medica &
 paræ canis: & orthocorybantibus quadragena & quinquagēa talenta. Decima portio
 hæc. Caspii: & pausicæ & pandimathi & daritæ simul conferentes ducena talēta affere
 bant. Vndecima hæc portio. A batiris ad lygdos usq trecentorum & sexagenorū erat
 P acticia tributū. Portio duodecima hæc. A pactycia: & armēis: eorūq cōterminis euxino te-
 nus pōto talēta qdringena. Terciadecima hæc. A sagartiis: & scragibus: & thamaneis: &

iitiis & metiis & his q̄ tubri maris ifulas incolunt ubi rex eos q̄ relegati uocatur: collo
 eat. Ab his oibus sexcetoꝝ talentoꝝ pueniebat tributū. Quartadecia portio hęc. Sa
 ez: & calpii ducena & quinquagēa talēta afferebāt. Quintadecia portio hęc. Particora
 miūq̄ & sogdi & arii treccena talēta Sextadecia portio hęc. Paricāii & q̄ ex asia sūt athi
 opes q̄dringena talēta. Decimaſeptia portio hęc Mantienis & ſaſpiribus & alarodiis Ari
 ducena iuncta talēta erāt. Duodeuiceſima portio hęc Moſchis & tybareis & maerōi
 bus & moſinocis & mardis treccēta talēta pcepta erāt. Vnde uiceſima hęc portio. Indi
 ut ſūt multitudie multo nūeroſiſſima iter oēs quos nouius mortales. Ita tributū ſup
 ceteros oēs afferebat tricēta ſexagena talēta aureoꝝ ramentoz. Vicēſima portio hęc do
 q̄ ſi babilōica pecunia ad pōdus euboicū redigat ſiūt nonies millēa q̄genatq̄ & q̄dragi
 ta talēta argēti. auz̄ uero ſi terdecies tāto ramentoz taxetur i ſūma repiet ad rōnē euboi
 cā cēſex milia talentoꝝ: ſexcetoꝝq̄ & octogēta. Quibus i unum cōtractis ad euboicū cō
 purū exigebātur in ſummā ānui tributū a dario talentoꝝ q̄tuordecim milia q̄ngēta &
 ſexaginta. Minorē his ſummā omittendam mihi n̄ referendā puto. Hoc tributum Da
 rio ex asia obueniebat: & aliq̄tulum ex aphrica pcedente tempore: & ab inſulis obuēit
 aliud tributū: & ab his q̄i europā theſſalia tēus incolunt. Id tributū rex hunc i modū
 theſaurizat hoc eſt reponit. Liquefactū auz̄ argētumq̄ in ſictiles fidelias iſundit. Ex
 pletas mox fidelias ſubide frangit: ex eoꝝ auro argētoꝝue quotiēs pecunia indiget: tā
 tum cōcidit q̄tum uſus poſtulat. Atq̄ hęc quidē puinciz erāt ac tributoz taxationes
 Sola at pſis iō inter tributarias a me prætermiſſa eſt: q̄ eam minime perſe colunt. Iſti
 tamen ad ferendum illud tributum n̄ adigebantur: ſed munera portabāt. Aetyopes
 ægypto cōtermini: quos Cambyſes in expeditiōe cōtra macrobics æthiopes ſumpta
 ſubegit: qui ſacram nyſam incolunt: & Dionyſio dies feſtos agunt. Hi æthiopes eorūq̄
 finitimi eodem quo indi califtiz ſemine utūtur ſubterraneaq̄ obtinent domos: Hoꝝ
 utriq̄ tertio quoq̄ āno munera portabāt: portatq̄ ad meam uſq̄ memoriā bines ſe
 modios auri rudis: & ducēos ſaſces hebeni: & quinos æthiopes pueros & uicenos grā
 des elephantoz dentes. Colchi quoq̄ inter dona ferētes reſoſiti erant: eorūq̄ finiti
 mi ad montem uſq̄ caucaſum. Ad huc enim mōtem imperitatur a perſis. Nam qui ad
 aquilonem caucaſi habitant: eoꝝ iā nulli perſas curāt. Iſti igitur dona ſibi imperata etiā
 ad meā uſq̄ ætatem quinto quoq̄ afferebant cētenos pueros totidēq̄ uirgēs. Affere
 bāt & arabes millena quot annis talenta thuris: Hęc iſti dona pter tributum regi por
 tabant. Sed id auz̄ tā multū indi unde ramentas quas dixi regi afferunt: hac ratiōe cō
 parant. Indicæ regionis id quod ad Solē uergit fabuloſum eſt. Nam indi dūtaxat eoꝝ
 quos ſcimus: de quibus aliquid p certo narratur primi ſunt hominū qui in asia ad au
 roram & ſolis ortum habitāt. Indoꝝ enim tractatus qui aurorā ſpectat propter arenā
 uauſtus eſt. Eoꝝ at cōplures ſunt gētes atq̄ ex lingua ſter ſe diſſonā: quaz̄ aliz ſunt de
 ditæ rei pecuariæ: aliz nō. Itē aliz i pluſtribus fluminis habitāt crudis uictitātes pſci
 bus: quos aggreſſi & arundineis nauigiis exceptant. Singula at nauigia e ſingulis arun
 dinis internodis ſiūt: iſti ex indis ferūt ueltem e tegete q̄ ubi e flumine meſſuerūt inci
 deruntq̄ plectētēs in modū ſtoꝝe tāq̄ thoracē ſibi induūt: His finitimi aurorā uerſus
 ſunt. indi pecuarii carnibus crudis ueſcentes nomine padæ: qui talibus uti moribz nar
 ratur. Quotiēs ciuiū aliquis aliquaue ægrotat uirgē quidē ſui maxime familiares ſter
 mūt: q̄ dicāt illū morbo tabeſcentē carnes iſpis corruptuz: & licet ſe neget ille ægrotā
 re: & nihil hominus iſti n̄ ignoſcentes necāt eū epulātuzq̄. Mulieri uero ſuæ maxie ne

Corasmi

Sogdi

Arii

Indorū

multitū

do

Darii the

ſaurus

Fideliz

Nyſa

Indicum

aurum

indorum

regio

Indica na

uigia ex

arundine

Padæ

4
 cessariaz idē qđ uiri uiro faciunt. Qui at ad seniu puenit: eo itidem mactato pascuntur.
 Ideoq; cū hac de caitū qa oēs q i morbu necatur: n̄ multi sane eorū ad senectutē pueni-
 unt. Est aliogz idogz hāc diuersa consuetudo: ut nullā aīantē interimāt: utq; nihil serant
 nec domos parādas existimēt: atq; herba uētītēt. Est eis semē quoddā mili istar sua spō
 te nascens e terra suo in calyce: qđ cū ipso calice lectum coquit eduntq;. Quoꝝ quisq;
 in morbu incidit is i locū desertū pgit ibiq; decūbit eius uel discūbētis uel defuncti cura
 gerente nemine. Hoꝝ oīum quos recē sui indogz coitus i ppatulo est sicut pecorū. Co-
 itus pa- lot similis ac p̄ximus aethiopico. Genitura: q̄ in mulieres emittūt n̄ alba quē admodum
 lam- exterorū hoīum: sed atra ut color corporis: q̄le aethiopes quoq; emittūt. Indi lōgius ap-
 Caspati- spatio urbi & pacticā regioni contermini sunt ad uētū aquilonem habitantem ex os-
 rus urbs bus indis ii qui proximam bactrianis uitam degunt: pugnacissimi sunt: & qui ad aurū
 formicā p̄cipue mittunt. Circa hanc enim plagam uasta sunt propter harenam loca. In q̄ soli-
 maiores tudine harena formicā gignuntur canum quidem magnitudine minores uulpiū ue-
 uulpe ro maiores. Earū nonnullā & apud reos & apud regem persarū uisuntur hinc uenatu
 captae. Hae formicā in faciendis sub terra domiciliis egerunt arenam ut apud grācos
 formicā: atq; eodem modo ipsa specie corporis simillima. Ea at quae egeritur arena aurea
 est: pro qua in desertū mittētes indi ternos singuli camelos iungunt mares a lateri-
 bus: quos frenatos trahunt. Foeminā in media in qua ipsi ascendunt data opa: ut a re-
 centissimis fortibus abstractas iungas. Etenim apud eos cameli cū nihilo sunt minori
 pernitate q̄ equi: tum uero ad ferēda onera multo ualentiores qualē hēt camelus spe-
 ciē grācis ut pote scientibus n̄ p̄toso scribendum: sed id quod ex eo animali uelicitur. Ca-
 meli melus in posterioribus cruribus gerit quatuor sēmora: & totidem genua: & uerēt: s-
 ter posteriora crura caudā uersus spectans. Hunc in modū iunctis camelis idi ad aux le-
 gendū tendunt. Vt cū seruētissimus fuerit aestus sint in rapina. Si quidē p̄x actu for-
 micā sub terra se occultas tenent. Est at illis hoībus Sol ardētissimus matutino n̄ quē
 admodū aliis meridiē eousq; efferuēcēs: Dum tēpus est a foro discedendi: p̄ quod spa-
 ciū multo magis urit q̄ meridianus i grācia: Adeo ut dicātur illi tum in aq̄ se abluere.
 Meridies fere indos urit perāque atq; alios homines declinante meridiē: talis est illic
 Sol qualis alibi matutinus. Ac deinceps magis ac magis frigescens dum ad occasum p-
 uenit: quo tempore p̄cipue friget. Vbi ad locum indi peruenere culleis quos attule-
 re arena completis raptissime retro se recipiunt. Quos p̄tinus formicā C ut a psis fer-
 tur Olfactu perceptos insequūtur: tāta p̄nitate: q̄ta in alio est nullo: ita ut nisi uiā: ad
 quā formicā cōgregātur anticipēt indi: nemo sit ipsoꝝ inde euasurus: Ideoq; camelos
 mares q̄ i pares foeminis sunt in currēdo ne trahātur dissoluunt: sed n̄ utrunq; pariter.
 Foemina uero pulli quē reliquit memor nihil sibi remittit. Hac rationē indi maiorē au-
 ri partem nanciscuntur ut psae memorāt. Nā qđ effoditur in eadē regione aux ratiū
 est. Et sane pulcherrimas quodā modo res extrema orbis habitati pars sortita ē quem
 Indica admodum grācia qđ p̄stantissimum iudicatur pulcherrimas regiones. Nam ut pau-
 aīalia cā- loante dixi ultima plagay: quae ad orientem uergētes habitantur indica est: in qua &
 teris ma- animātes tā quadrupedes: q̄ uolucres multo sunt grādiores q̄ ceteris i locis: p̄ter q̄ eq-
 iora Nam ab equis medicis uincuntur q̄ nysai uocātur: & infinita uis auri p̄tim effossi: p̄ti-
 Arbores per flumina deuecti: partim ut indica uis subrepti. Præterea agrestes arbores p̄ fructu
 lanam ferentes lana ferentes ouillā tum pulchritudine: tum bonitate p̄cellētē: qua in uestiariū indi-

utitur ad meridiē ultia e regiōibus q̄ habitatur arabia est in qua sola osum nascuntur Arabias
 thus myrra casia cynamomū & ledanū cuncta hæc facilia ad nanciscendū p̄ter myrrā. bona
 Nā thus arabes storacē sufficētes legunt ea q̄ phœnices ad græcos exportant. Hacuf Thus
 sitū thus capiūt. Etenī thurisferas arbores obseruat colubri sublati exiguo corpore idā Myrra
 coloris specie. Per magno nūero circa singulas arbores iudē uidelicet q̄ aduersus ægyptū
 facto exercitu tendunt: nec ullo alio ab arboribz q̄ storacis suo submouetur uniuersa Cynna
 terrā oppletur: ut arabes aiūt: nisi ut iudē narrabāt simile qddā istis cōtingeret ei qd no
 uimus cōtingere uiperis. idq̄ ut credere debēus solerti diuinitatis prudētia. Nā q̄ & ti Serpētē
 mido aīmo sunt & cūlētā: ea oīa fetuosa fecit ne assiduo dū depirēt. Cōtra q̄ sēna & alati
 maligna sūt: ea uoluit parē eē fetuosa. Vñ sit ut lepus quē oīa uenātur fera ales hō tā Bonorū
 ferax sit sola: q̄ ex oībus bestiis cū grauida ē ēt ipleat: & aliū foetū i utero gestās pilisue copia
 stitū: aliū nudū: alium tātum n̄ formatū aliū cōcipit. Et lepus qdē talis ē. At lēna ualidā Malorū
 simū ferocissimūq̄ aīmal semel i uita unū parit: Nā una cū foetu utēz. emittit: cui rei raritas
 cā est hæc q̄ catulus leoninus ubi moueri in utero incipit cū hēat unguēs lōge acutissi Lepo for
 mos ex oībus feris utēz lacerat: augēscēq̄ magis ac magis unguēs imprimēdo exulce cundissi
 rat: ita ut ad postremū dum ptus adest: nihil uteri relinquatur incolume. Q̄ uaresi ui mus
 peræ & alati arabiz serpētes ita gignerentur: ut ipsoz natura fert: n̄ esset hoībus uiuē Leænep
 di facultas. Nunc at cum libidine agitantur: & p̄ paria coeunt: fœmina collum maris in tus uni
 emittenda genitura cōprehendit: orbēsq̄ n̄ prius dimittit q̄ deuorauerit. Et mas qdē cus
 hoc modo perit. Fœmina uero talē luit masculo poenā: q̄ filiū adhuc intra utēz sūt Viperæ
 patrē ulciscētes: matrē ābedūt: eiūsq̄ aluo anibēsa ita ptū faciūt. Ceteri serpētes q̄ nō coitus
 sūt hoībus pniciosi oua pariūt: & magnā uim foetuū excludunt. Atq̄ uipæ p̄ uniuersū Viperæ
 orbem terræz uisuntur. Alati uero serpentes nusq̄ alibi nisi in arabia: aut certe nō adeo partus
 frequētes Hūc in modū arabes thus cōparant. Casia at sic. Postq̄ sibi cū cetēz corpus Serpētē
 tū faciē prætē oculos obligauerunt coriis aliisq̄ pellibus ad casia pergunt. Ea nascitur alati
 in palude nō alta: circa quā & in q̄ degunt feræ alataz uel p̄tilionibus simillimaz strido Casia col
 re diro & uiribus præualētibus: quas ab oculis arcētes arabes sic casiam metunt. Cyn lectio
 namomū ēt q̄ superiora mirabilius legunt. Nā aut quo modo: aut qua in terra gigna Cynna
 tur: illud nequeunt dicere: nisi q̄ probabili ratiōe utuntur: quod quidam uolunt id gi momū
 gni i his regiōibus: ubi dionysius educatō ē: & ipsas cynamomi festucas afferri a gra collectio
 dibz quibusdā alitibus ad nidos eluto cōstructos i præruptis mōtiū: & hōi inaccessis
 cōtra quas hoc arabes excogitauerūt. Boū asinorūq̄ defectoz: & alioz iumētōz mēbra
 minutatī cōcisa i ea loca portāt: & ubi iuxta nidos posuere: pcul abscedūt. Ad hæc
 frustra delapsæ uolucres ad nidos suos carnē cōportāt: cui sustinēdæ ipares nidi ad ter
 rā discissi labunt: Tū arabes ad eos colligendos accedūt. Hac ratione cynamomum
 ab illis legitur: & illinc in alias regiones dimittitur. At ledanum: quod arabes ledanum
 uocant: etiam cynamomo mirabilius cōparatur. Q̄ uippe qd in graue olētissimo lo Ledanū
 co nascēs: tam ē fragratissime olet. In barbis hircorū iuenitur inatū ueluti mucor ligni
 cū ad cōficiēda multifaria unguēta utile: Tū præcipue ad sufficiōē q̄ arabes utuntur.
 Hastenus de thymiamatis dictū sit. Redolet arabica regio mirifice iocundo quodam Thymia
 odore: Suntq̄ in ea ouīū duo genera admiratiōe digna quæ nusq̄ alibi uisuntur quoz matæ
 unū caudas habet tā lōgas: ut nō sint tribz breuiorēs cubitis. Si quis trahisinat ulcera Ouium
 cōtracturæ dū p̄ terrā atterūtur: Nunc unusquisq̄ pastor hætenus est doctus arte fa caudæ
 brili ut plostellā faciāt: quæ singulaz ouīū caudis subligēt: superq̄ plostellā caudas ip
 g iii

Thymia

Casia

Cynna

Ledanū

Thymia
matæ
Ouium
caudæ

fas alligent. Alterꝝ genus ad cubitalem latitudinē caudas gerit. Huic q̄ pte meridies ad
 Aethyo Solē occidentē uergit contermina ē æthiopia terrarꝝ habitatarꝝ ultia. Hæc & auri mul
 pia tū fert & uastos elephātes p̄minētibus utrinq̄ dētibus: & cū agrestes oēs arbores. tū
 Elephāti uero hebenū necnō uiros maximos pulcherrimosq̄ & æui lōgissimī. Atq̄ hæc qdē ex
 tremasūt asiaz aphricæq̄. De extremis at̄ europæ qd̄ p̄ cōp̄erto referā nō hēo. Neq̄. n.
 Eridāus affetior fluiū quēdā ēē Eridanū a barbaris uocitatū q̄ subiit mare ad septētrionē spe
 Eletrum etans Vñ electꝝ uēire narratur. Ne cassiteridas q̄ dē noui isulas: hoc est stānarias uñ ad
 Casseri nos uēit stānum. Quā rē uel ipsū coarguit nomē eridanus: qd̄ græcum est n̄ barbaꝝ
 des ab aliquo poetarꝝ fictū. Sed hoc & si studiose q̄siui a nēmie q̄ ipse uiderit accipere potu
 Stānum ic quō se hēat mare ad illā europæ p̄tē. Ab extremis itaq̄ ad nos uenit stānū electrūq̄.
 Cæterꝝ ad septētrionē europæ q̄ plurimā auri uī ēē constat. Sed quo mō fiat: ne hoc q̄
 Arimas- dē p̄ cōp̄to dicere queo. Dicuntur tñ id a gryphibus auferre arimaspi uiri unoculi: qd̄
 pi unocu nec ipsū crediderī: ut uiri nascātur unoculi: ceterā naturā hēntes aliis hoibus parē. Por
 li ro extrema terrarꝝ cōcludūt aliā regionē: intusq̄ coibent ea q̄ nobis pulcherrima putā
 tur: illisq̄ rarissima. Est in asia planicies q̄ tam undiq̄ cincta mōte quinq̄ i locis iterecis:
 quæ aliquando fuit corasmioꝝ cum in ipsoꝝ sinibus & hyrcanoꝝ & pthoꝝ & saran
 geoꝝ & thamanoꝝ. Sed posteaq̄ persæ rex potiti sunt: facta est regis. Ex hoc circūie
 cto mōte ingens amnis p̄fluit nomine Aces: qui quondam per singulas undiq̄ inter
 Choraf- cisiones ductus ac distributus totidē quas dixigentium regiōes irrigabat. Vbi uero in
 mii potestate regis p̄fæ uenerunt: hoc ab illo sunt passæ q̄ amphractibus mōtium ab rege
 Hy cani abscisis & ad cor singulos portis inditis aqua ab exitu interclusa est interfluēteq̄ itror
 Sarāgei sum amne planicies quæ intra mōtes erat pelagus facta cum fluat in itēriora ānis nul
 Thama- la ex p̄te exitum hēns: atq̄ ita ipsæ gentes pristino aquæ usū fraudati afficiuntur p̄ ma
 nei gno detrimento. Nā hiberno tēpore deus illis quēadmodum aliis hominibus pluit.
 aces flu- Sed æstate cum serāt p̄sum & sesamum aquā dēsiderāt. Igitur cum nihil eis aq̄ tribue
 uius retur: ad p̄fas uenerunt uiri atq̄ mulieres stātesq̄ p̄ foribus regis cum ciulatu uocifera
 bantur. Tunc rex his qui maxie indigebant portas referari iussit: utiq̄ eas q̄ ad illos fer
 rent: easdem cum illoꝝ terra humore hausto satiata est rursus obserari: ita dēcep̄ alias
 ut quinq̄ ceteroꝝ populoꝝ maxime aqua indigerent. Id faciens quātum ego auditu
 cognoui: pecuniæ exigendæ grā prater tributum. Atq̄ hæc quidē ita se habent. Cæte
 rum rex unū e septem uiris qui aduersus magū cōspirauerūt Inthaphernem cepit: ac
 capite damnauit ob hanc noxam. Inthaphernes statī post oppressos magos regiā in
 gressus uolebat admitti ad colloquiū regis. Etenim hac lege cōuentum erat itē magi
 oppressores: ut eis ad regem foret aditus sine internuncio nisi cubātī cū uxore. Itaq̄ n̄
 Intha oportere sibi interuenire nunciū censēs Inthaphernes quia foret unus e septem itroir
 phrenes utiq̄ uolebat. Sed cum ianitor & qui a respōsis erat introire nō sinerent: q̄ regem dice
 unus e se rēt rei uxoriæ dāi opam: eos mentiri ratus e ducto acinace aures utriq̄ naresq̄ præcidit
 p̄tē p̄t̄is ac loro freni eq̄ni ad ceruices ipsoꝝ alligauit: hominesq̄ dimisit. Quicum se regi ex
 hibuissent. & cur id passi fuerant exposuissent. Darius sigillatim quinq̄ p̄fas accersuit
 ueritus ne id cōi sex p̄farꝝ cōsilio factum ēēt: explorauitq̄ nūquid id quod actū foret cō
 probarent. Vbi comperit sine hoꝝ consensu Inthaphernem hæc fecisse hominem cō
 prehendit: eiusq̄ liberos atq̄ omnem familiam multis de causis credens illis cum suis
 cognatis rebellicnē fuisse mollituros: hos cōprehēsos ad necē uinciri iussit. Tūc uxor
 Inthaphernis ad regias fores accedēs plorabat atq̄ lamentabat id assidue faciendo ad

sui misericordiā Dariū cum adduxisset: missō ad eū nūcio rex inquit. Mulier offert tibi
 dariū unius electionē ex uinctis dōesticis tuis: quē uelis liberari. illa postq̄ secū delibera-
 uit: ita rēdit. Si unio oīo aīam rex mihi gratificatur eligo ex oībus fratrē. hāc audiēs rex
 miratus huius orationē missō nūcio inq̄t p̄conctatur te rex q̄ de cā uiro filiūq̄ p̄termis-
 sū fratrē delegisti ut sup̄esset qui & remotiori abs te ē gradu quā filiū: & minus iocūdu-
 maritus. Cui illa rēdens rex inquit. Maritus mihi alio sīdæmon uoluerit atq̄ alii liberi si
 hos amiserō esse p̄nt: alius si parentibus meis iā uita defunctis nulla rōe pōt esse. Hanc
 secuta cām ita locuta est: uisq̄ ē dariū p̄be dixisse. Itaq̄ ea re delectatus rex & eū quem
 mulier optauerat missū fecit: & filioꝝ natu maximū cæteris oībus interfici iussis. Ita
 unus e septē p̄sis intra initia occubuit. Enimvero illud fere circa Cābysis ægrotationem
 contigit. Erat sardibus præses qdā a Ciro præfectus noīe oroetes uir perles cui nefariæ
 rei cupido incescit. Siquidē polycratē famiū: a quo nullo nec factō nec dictō q̄tulocunq̄
 læsus cēt quēq̄ ne uidisset quidē. nūq̄ tñ cōcupiuit capere ad iterimēdū ob hāc ut ple-
 riq̄ aiūt ꝓcām. Cū aliq̄do p̄ foribus regis considerent oroetes: & alter quidā perles noīe
 Mitrobates præfectus gētis: q̄ est in dascylo e uerbis ad iurgia peruenerūt: & cū de uir-
 tute disceptaretur. Mitrobates obiciēs Oroeti inquit. Tu ne in præcio uiroꝝ es qui isu
 lāsamum tuæ puiciæ adiacētē regi n̄ acquiris ita facīle captu: ut quidam e popularibus
 q̄ndecī armatis fretus occuparit: eiusq̄ tyrānide potiatur. Hoc iurgiū audiētī oroeti ad-
 doluisse quidā aiūt ut affectauerit nō de obiurgāte uindictam: sed polycratē prorsus oc-
 cidere propter quem male audisset. Alii sed pauciores inquit caduceatorē in samum
 ab Oroete missū cuiusdā rei rogandæ cā: cuius at nō dicitur: Polycratē tūc forte in cō-
 clauī cubantem fuisse assistente ei Anacreonte Teio: Idq̄ siue cōsulto quod res oroetis
 contēptui haberet: siue forte aliqua huiusmodi. Ad quē accedēs Oroetis caduceator cū
 mādāta exponeret polycratem neq̄ se ad hoīem conuertisse. C Erat. n. ad parietem uer-
 sus Onēq̄ quippiam rēdisse. Hæ bifariæ causæ mortis Polycratis fuisse memoratur: q̄
 rū utrilibet accōmodare fidē p̄t. Itaq̄ Oroetes in urbe magnesia degens: q̄ est ad mæan-
 drum flumen sita misit Mirsum quendam lydum Gygis filium cum nuncio in samum
 ad polycratem: cuius animum mouerat. Etenim Polycrates primus extitit græcoꝝ dū
 taxat eoz quos nouimus secundum Minoem: & si quis alius isto prior. maris imperio
 potitus est: qui in aīum induxerit ut mari potiretur: primus in quā extitit ex eo genere:
 q̄ i humanū uocatur: qui multam conciperet sp̄e iōniæ atq̄ iulidis dominādi. Hoc igitur
 eum in aīo habere certior Oroetes factus: misit nuncium in hæc uerba. oroetes polycra-
 ti ita inquit audio te res excellētes agitare animo: sed proposito rem pecuniariam nō sup-
 petere. Quod si ita feceris: ut suadeo ꝓ prospexeris & tibi & salutē meæ. Nam rex Cā-
 byses ut mihi pro comperto renuncietur de me interficiendo cogitat. Nunc igitur me-
 ipsum recipito: atq̄ pecunias earum partem tibi habiturus partem mihi permissurus:
 & ipfarum pecuniæ beneficio omni gracie imperaturus De quibus si mihi fidē n̄ ha-
 bes: mitto quēpiā tibi fidissimū cui ego fidē faciā: Quod audito polycrates gauisus est
 atq̄ obsequi uolebat. Maiorem enim in modū pecuniā auebat. Mitit itaq̄ prius ad rem
 inspiciendā quēdā e popularibus suis Mæādriū Mæādri filiū scribā suū q̄ n̄ lōgo post h̄
 tpe ornatū cōclauis polycratis spectatu dignum tēplo iunonis omnē dicauit. Hūc oro-
 tis cognito speculatore esse circūspectū ita sibi agendū putauit: Octo scrinia lapidibus i-
 plet præter admodū paruā partē circa ipsas oras ac sup̄ficiem lapidum auro iducit eaꝝ
 scrinia alligata i expedito hēt q̄ adueniēs mæādrius cū inspexisset Polycrati renūciauit

Fratrīs
 electio
 cur poti-
 us q̄ alio
 rum

Oroetes

Mitroba-
tes

Anacres

Polycra-
tis mors
Magne-
sia uis
Mirsum

Oroetes

Enimuero ne illuc sese cōferret magnopere dehortabatur: tū oracula & amici: tū preci
 Polycra- pue sōnū hoc qđ eius filia uiderat. Videbatur sibi cernere patrē i aere sublimē esse: qđ a
 tis filia ioue qđē lauaretur. A Sole at ungeretur. hāc uisionē cōspicata istabat oīo dissuadēti pa
 somnū trine a patria p̄ficiceretur ad orocetē: qui ēt ad biremē cūti male ominabatur. Cui cum
 ille minitaretur si sospes rediret fore ut hęc p̄diu maneret uirgo: ipsa ut ita cōtingeret si
 bi ip̄ccata ē. Malle. n. se diutius uirginē esse qđ p̄e orbari. polycrates oē cōsiliū p̄ nihi
 lo hīs ad orocetē nauigauit cū alios secū ducēs. Tū uero democedē calliphōtis eronīē
 Democē sem medicū qđ eā artē ap̄d suos p̄clarissime oīum exercebat. Vbi magnesiā puenit po
 dicus lycrates tetra morte ē affectus idignaq̄ aut sua p̄sona aut suis cogitatioibz. Nā neq̄ eo
 Polycra- rū qui syracusis tyrāni extiterūt. neq̄ alioz grācia tyrānoz ullus ē magnificētia cum
 tis mors polycrate cōpandus. Eū Oroetes: qđ indignū relatu ē: crucis suffixit. Eoz uero qui illū co
 mitati fuerāt. Samios qđē dimisit iubēs eos grātiā ipsi h̄re: qđ liberi essent. Hospites aut
 atq̄ seruos iure captiuitatis sibi uendicās retinuit. Polycrates ergo suspēsus oēm filia ui
 siōem exoluit. Nā ab ioue qđē cū plueret lauabatur. A sole at exudante e mēbris abdo
 mine ungebatur. Hunc exitū habuerit tot p̄spera polycratis quē uaticinatus ei fuerat
 Amasis rex aegipti. Vege nō multo post t̄p̄a polycratis ultio Orocetē excipit. Q uippe cā
 bis post obitū occupato a magis regno. Oroetes cū esset sardibus nihil admodum de
 persis quie medis īperio fraudati erāt meritis ē: sed in ea pturbatōe Mitrobatē a daci
 lio p̄fectum: qui illū de polycrate exprobrauerat: interemit: & eius filium Cranatem
 spectatos in persis uiros: & cū alia quoq̄ omnifaria flagitia cōmisit: tū quēdā a nunciis
 qđ ad ipsum a Dario uenerat: qđ paz iocunda nunciaisset: trucidandum curauit: summi
 sis quibusdā: qui redcuntē aggredierentur: quiq̄ trucidatum cum ipso equo occularēt
 Darius ubi principatu potitus ē. Orocetē uleci cū ob alia scelera tñ p̄cipue ob Mitro
 Mitroba- batem filiumq̄ cupiebat. Sed aduersus eum e p̄fesso mitteret copias cōsiliū n̄ erat utiq̄
 tes rebus nōdum satis fundatis: & īperio recens pro: cum p̄ferti audiret orocetē multa inni
 Cranatef xum cum mille p̄faze satellitibus stipatus cēt. Nā suaz prouinciaz hēbat phrygiā: lydiam
 Oroetis iōiam. Itaq̄ Darius aduersus hāc hanc rōnem iniuit. Accitis p̄faze sūmis quibusq̄ pro
 regna ceribus his locutus est uerbis. Persaz quis hoc uestz mihi repromittat executurus pru
 dētia dumtaxat nulla: in nullisq̄ copiis. Vbi. n. opus prudentia est: tibi ui agere nihil atti
 net. Ergo qui uestz mihi orocetē uel adducat uiuum: uel interficiat: qđ de p̄is nihil oīno
 meruit: sed multa scelera admisit. Vel hāc duo unum qđ duos e nobis mitrobatem eius
 qđ filiū interemit. Altero qđ a me missos ad se accersendū necādos curat: facinus p̄fecto
 n̄ tolerandū. Iōq̄ priusq̄ maiora in p̄fas scelera admittat: cōprehendendus est ad necem
 Hāc Darius interrogabat persas. Eoz triginta extiterunt: qui repromitterēt singuli uo
 lentes ipsi id exequi. Q uos inuicem contendentes Darius reprahendentes in sortiri
 iussit. Id eū fecissent fors Bagæum Artōtis filium ex omnibus cōtigit. Hic sorte dele
 Bagæus- ctus hac rōne usus est. Cōplures literas uariis de rebus ubi scripsit: sigilloq̄ darii impre
 sit: cum his p̄fectus est sardis. Eas postea qđ in conspectum Oroetis uenit: dedit sepa
 tim recitādas regio scribz. Regios autem scribas cūcti p̄sides hñt. Reddebat sepa
 tim Bagæus litteras explorādi gratia animos satellitum: nunquid annuerent ad rebel
 landum ab orocete. Q uos animaduertens magnopere uenerari litteras: & ea quaz in il
 lis dicerentur: etiā uehementius reddit aliam epistolam in hāc uerba. Persaz Darius rex
 interdicat uobis ne apud Oroetē fungamini satellitum officio. Hoc illi audito lan
 ceas ei posuerunt. Tunc Bagæus cernens illos obtemperantes epistolaz sumpta fidu

tia reddidit scribæ ultimum libellū hæc uerba scriptū. Rex Darius mandat p̄sis: q̄ sardi
 bus sunt ut Oroetē iterimāt. id ubi audire doriphori: id est hastati (satellites eductis aci
 nacibꝫ sine mora Oroetē interemerūt. Ita uindicta polycratis famii oroetē persecuta est Dory
 Traductis atq; cōportatis sula bonis oroetis cōtigit nō diu post ut in uenatu feraz dari phori
 us rex dū ab equo desilit pedē intorsit: uehementerq; luxauit. Nā talus ei iuncturis a Oroetis
 motus ē. Existimans itaq; apud se ut prius habere ex ægyptiis eos qui primi putarē ar mors
 te medicinæ eorū opera utebatur. At isti retorq;ndo pedē: ac uolēter tractādo plus mali
 faciebāt: adeo quidē ut septē dies totidēq; noctes darius præ molestia qua afficiebatur
 trāsegerit infōnes. Octauo die eidē male hñti quidā democedis crotoniēsis mētionē fa Democe
 cit. Cuius de artificio prius iā inde in sardibus audisset. Darius hoīem q̄ celerrime accer des medi
 si ad se iubet. ille ut inter captiuos Oroetis inuentus ubi p neglecto habebatur: in medi cus
 um adductus est sicut erat pānosus: ac cōpedes trahens. In medio positū: darius interro
 gauit nunquid eā nosset artē democedes ueritus ne si se pderet usq; q̄q; grācia priuaret
 dissimulare. Sed cū uideret noticiā artis p se ferre. Darius iussit eos qui hoīem aduxerāt
 uerba & tormenta afferre in mediū. Tūc ille dissimulatiōe missa se plane scire artē il
 lā negauit. sed aliq̄tulū ob eius cōsuetudinē: quā cū medico hūisset: factaq; ei potestate
 curādi grācis medicamētis utēs & leuia post acia admouēs. Dariū cōpotē somni fecit
 & breui tpe incolumē reddidit. Cū iā se posthac ualide fore ad incedendū desperasset.
 Ob quā curationē postea cū cū Darius duobus aureaz cōpedum paribus donasset in
 terrogauit Democedes nunquid ideo se duplici malo remunerandū putaret q̄ ab eo
 sospes ipse foret effectus. Hoc dicto Darius delectatus ad suas uxores hominem misit:
 eunuchi qui eum deduxerūt ad foeminas dicebant hunc esse qui restituisset aīam regi.
 Tunc eaz singulaz aureā phialaz thecā suffringentes. Democedem donauerūt tā amplo
 munere: ut excidentes ex percussione phialaz stateres famulus q̄ sequebatur nomiesci
 ton collegerit nō prauā auri summā. Hic Democedes hūc in modum e crotōe pfectus
 cū polycrate cōsuetudinē habuit. Cū a patre sane iracūdo crotone cohiberetur: nec cū
 tollerare posset. Illo relicto abiit in æginā. Vbi cōmoratus unum annum primos medi
 cos transcendit: & si imparatus erat: & nihil instrumentorum habens quæ ad artem me
 dicinæ pertinerēt. Ex quo factum est ut in sequenti anno æginetæ conduxerint eum ta
 lento: Athenienses tertio anno centum mnis. Polycratis quarto anno talentis duobus
 ita infamum profectus est. A quo uiro non minimum medici crotonienses primi nu
 merabantur: secundi cyrenæzi. Quia ēt tēpestare argui cæteris grācis præstare musica
 ferebantur. Tunc itaq; democedes Dario sanato susis maxia ædes optinebat: & cū rege
 ad mensā sedebat. Oībus rebus affluēs p̄ter hāc unā qd̄ in grāciā redire non poterat.
 Quinetiā ægyptios medicos regē curare solitos cū cēnt patibulis suffigēdi: q̄ a græco
 medico supati forēt: impetrata ab rege uenia liberauit. Item uaticinū quēdam Heleū: Heleū.
 q̄ Polycratē secutus fuerat: & iter captiuos p neglecto relīctus. Deniq; maximi ap̄ re uaticini
 gē momēti democedes erat. Interiecto deinde breui tpe iter alia cōtigit ut Atossæ Cy Atossæ
 ri filia: quæ erat darii uxor in māmilla ulcus exoriretur. deinde rescissum porro grāssa ulcus
 retur: quod ista quoad fuit exiguū præ pudore occultās nemini idicauit. Sed ubi male Atossæ
 iam habebat accessito democedi rem ostendit. ille se reddituz sanam affirmans: adiu cōsiliū
 rat eā ut sibi uicissim ipsa inseruiat i eo quod orauerit. Oraturz autē nihil unde dedecus dario re
 redundaret. A quo postea q̄ curata ē edocta dariū dum cū eo cubat his uerbis allocuta gi
 est. Rex eum tantum tu habeas copiā: desides nullam neq; gentem neq; potentiam

persis acquirēs. At q̄ par ē uirg & iuuenē & magnay opum dñm aliquid operis edēdo se oñdere: quo ēt persæ cognoscant sibi uirg præesse: qd ut facias duabus de causis interst ut persæ & eum qui ipsis præest uirg esse intell gāt: & bello atterratur: ne ociū agētes sibi insidias tēdant. Nunc ergo aliquod opus edas quoad in ætate iuuenili es. Nā augescēte corpore ingeniū piter augēcit: & cōsēscēte cōsēscit & ad res oēs elāguēscit. Hæc Atossa ex admonitu Democedis. Ad quā darius rñdens q̄ inquit uxor ipse facere destinaueram: ea oīa dixisti. Ego. n. cōstituerā scythis bellū inferre iūcto mari e nostra cōrincente in alteram pōte: qd breui tpe perficeretur. Ad eū atossa aiaduerte inquit nunc. Omitte p̄mum bellum scythis inferre: qui qñcūq̄ uoles tui erūt. aduersus græciam mihi tu eas in expeditionē. Concupisco. n. lacernas: & argiuas & atticas & corinthias fando cognitās mihi fieri ancillas: & ad hoc habes uirg ex omnibus maxime idoneū ad dēmonstrandās græciæ res: atq̄ exponēdas hunc qui pedē tuū sanauit. Cui darius qñ quidem inquit uxor tibi uidetur nos p̄mum græciam tentare debere: mihi uidetur satis ante omnia mittēdos illuc exploratores persas una cum isto: quē dicis qui percepta omnia illic & uisā renuncient: & mox ego ab illis edoctus aduersus græcos tendā. Hæc locutus darius id quod locutus re quoq̄ aggressus ē. Nāq̄ ubi p̄mum illuxit accitis qñ decim uiris p̄lagē spectatis præcepit ut sequentes democedē oīa græciæ maritima collustrarent: neue cōmitterent ut democedes ab ipsis aufugeret: sed rursus cum oīo reducerent. Hæc illis ubi p̄cepit secundo loco democedem ip̄m ad se accersitum orat ut exposita atq̄ dēmonstrata persis oī græcia rursus redeat. Iubetq̄ eum dono ferre patri ac fratribus omnia sua utensilia: affirmans se alia multo plura illi inuicem donaturū. At præter dona missūq̄ ait: quæ una iter faciat onerariam nauim omnifariis bonis refertam. hæc darius nullo dolo cōsilioC ut mea fert opinio mandauit. Ille tñ ueritus ne se Darius tentaret tanq̄ fugitiuū si cuncta sibi oblata caperet: rñdit se quidem sua illic uelle reliquere ut ea reuersus sibi haberet. Vex nauim onerariam quam Darius promitteret dono fratribus accipere. Darius postq̄ hæc democedi præcepit hoīes ad mare dimisit. Isti cum in phoenicē descendissent: & ex phoenice in urbem sidonem: cōsestīm duas triremes instruxerunt: & simul ingentem onerariam omnifariis bonis impleuerunt. Comparatisq̄ omnibus in græciā traiciūt. Et adētes maritima eius loca intuebantur atq̄ describebant. Tū pleraq̄ ac celeberrima græciæ loca contemplati. in Italiam tarentum transmiserunt. ibi Aristophilides tarentinorū rex & ipse erotoniēs gubernacula mēdicæ nauium resoluit pariter & ipsos p̄las detinuit tāq̄ certos exploratores. Interea dū isti patiuntur hæc: democedes erotonem abiit ad domū suā. Quod abeunte Aristophilides persas missos fecit restitutis his quæ de manibus abstulisset. illinc persæ nauigantes: at Democedē p̄sequētes erotonē perueniunt nactiq̄ in foro democedē prahēdūt. Eum erotoniēsium quidā rē persicā reformidātes tradere parati erant. Quidam iniectis e diuerso manibus persas sustibus cædebant his uerbis cōmonescientes. Viri erotonienses cōsiderare qd facitis: qui hominē regis fugitiuum eripitis. An ex usu erit uobis hāc iniuriā regi Dario intulisse: ac uobis bñ cedet ista secisse si uos dimiseritis: cui. n. p̄mū q̄ huic urbi bellū inferemus: aut q̄ priorē diripe cōabimur. Hæc dicēdo nihil magis erotoniēsibus p̄uaserūt. Quinimo n̄ mō democede: sed ēt oneraria nauī quā una duxerāt p̄uati sunt: atq̄ in alā reuerso omīssi iā studio discēdi ulteriora græciæ duce fraudati. Quibus tñ i digressu iste mādauerat ut dario dicerēt democedē ducere uxorē Milōis filiā. Erat. n. apud regē celebre nomen Milōis luctatoris: quas nuptias uidet mihi

Aristo-
philides
Rex
Democe-
des do-
mū abiit

Milolu-
etator

eo tpe pperasse magna erogata pecunia: ut ipsum ēt in p̄ia sua spectatū esse Dario ap-
 pareret: Profecti erotōæ p̄æ ad lapigiā in q̄sā naues inciderūt. A quibz in seruitutē re-
 dactos. Gillus quidā tarentinū exul redemit: & ad regē dariū reportauit. Ob qd̄ meritū Gillus
 cū res paratus ēēt donare ei quicqd̄ uellet: optauit se in p̄iam reduci exposita prius sua
 calāitate dicēs ne oēm grāciā cōturbaret: si classis ingēs ipsius cā in italiā mitteret: cōtē-
 tum se cēm ut p̄ solos cnidos reduceret: existimās p̄ amiciciā: q̄ cnidis erat cū tarentinis
 se p̄cipue redustū iri. Id darius pollicitus effecit. Nā missō cnidū nuncio iussit ut gillum
 tarentū reducerēt. Cnidi Dario obsequētes. Id tñ a tarētinis nō impetrauerunt. Nā ad
 uim efferēdi inualidi erant. Atq̄ hāc hunc i modū administrata sunt: hiq̄ p̄æ p̄mi exti-
 tere: q̄ in grāciā traiecti sunt: speculādī grā: & ob hanc rē Samū uero post hāc rex Dari Samos
 us oīum urbiū tā grāciā q̄ barbarā p̄mam cuertit ob hanc cām dū Cambyfes in ex-
 cuerta
 pediciōe aduersus ægiptū ageret: p̄multis illuc grāciā cōferebant partē ut credibi-
 le ē negociādī: p̄tim militandi: p̄tim ipsius regiōis oculis subiiciēdæ grā. E quibus fuit
 Syloson Acacis filius Polycratis germanus: extorris p̄ia. Huic sylosoni felicitas huius Syloson
 mōi cōtingit. Sūpto hic amiculo rutilo ac sibi circūdato apd̄ sor̄ mēpheos spaciabatur. Polycra-
 tes
 Q̄ uē cū uidisset Darius cambyfis satelles nullius admodū cōditiōis uir captus amore
 amicali adit hoīem: ut meret̄ amiculū: Syloson aiaduertēs Dariū magnopere cupere
 amiculū diuina q̄dā fortuna usus. Ego inq̄ amiculū hoc nulla pecunia uendo: sed tibi
 largior. Si modo tuū p̄petuo debet ēē. Hāc approbās darius accepit indumētū. Syloso
 q̄ putaret sibi illud stulte perisse interiecto tpe cū cambyfes decessisset: & septē illi mā-
 gū oppressissent: & ex septē darius regnū adeptus esset: ubi certior factus est ad eū uigē
 peruenisse regnū: cui ipse p̄æcātī dedisset i ægipto uestimētū: susa ascēdit: sed eū in ue-
 stibulo regē ait se eū esse qui de rege sit benemeritus. Hāc audiens ianitor regi nuncia-
 uit. Ad quē admirabundus rex. Et quis est inquit grāciā qui in me beneficus extite-
 rit. Cui ego reuerentiam debēā recēs regno potitus. Nec dū multi aut nulli eorū ad nos
 ascenderunt. Nec ullo grāciā quicq̄ ut sic dicā opus habeo. Tñ hominem introduce
 ut sciam quid hāc dicēdo uult sibi: Vbi a ianitore introductus est Syloson ac status in
 medio: interrogatur ab interpretibus quis nā esset: aut quo facto beneficus in regē ex-
 titisset. Ipse rem oēm gestam circa amiculū refert. Seseq̄ illū ēē qui id donasset. Ad hāc
 respōdens darius. O inquit uiroꝝ generosissime tu ne ille es qui mihi nullam dū potē. Darius
 tiam habenti donasti ea q̄uis parua tamen perinde grata. ac si nūc aliquid magnū acci-
 ad sylo-
 perem. Q̄ ua de re imenso te auro argentoq̄ premunerabor. ut nūq̄ poeniteat te liberalē fontem
 in dariū hystaspis extitisse. Cui syloson mihi inquit rex neq̄ aux neq̄ argentū dede-
 ris: sed patriā meam samū ubi cā liberaueris: quam nunc post necē fratris mei polycra-
 tis ab Oræte interfecti occupat seruus noster. hanc mihi donato citra cādē atq̄ direpti-
 onem. His darius auditis misit exercitū duce Otane uno e septē uiris iussu ut quæ Sylo Otanes
 son rogasset: ea effecta redderet. Otanes ad mare descendens cōtrahebat exercitum. at
 fami imperiū optinebat Mæandrius Mæandrii acceptū a Polycrate: ut illud procuraret Mæandri-
 Cui iustissimo uirorum uolenti esse non licuit. Nam ubi de polycratis interitu allatus ē us
 nuncius: ante omnia Ioui liberatori statuit aram: eique phanum in circuitu designa-
 uit: & quod nunc quoque insuburbanis extat. Deinde ubi hoc perfecit aduocata Q̄ uod
 omnium ciuium contione ita uerba fecit. Mihi scæptum atque omnis potentia reprahē-
 Polycratis ut uos etiam nōstis demandata fuit: in meo quoque arbitrio situm est uo dis ne fa-
 bis dominari. Sed quod in uicino reprahendo: id ipse quod ad potero non faciam. cito

Ni neqꝫ polycrates placebat mihi in uiros sibi ipsi pares dominatum hñs: neqꝫ alius qꝫ
 piam talia faciens. Et polycrates quidē fatū suum expleuit. Ego at depositio i mediū do
 minatu iuris aequabilitatē suadeo: postulas iure optimo mihi ipsi hoc honoris tantū mo
 do ut e pecunia polieratis sex demū talenta peculiariter mihi cadāt. Et præterea iouis li
 beratoris Cui ego tēplum extruxi. Macerdotiū tā meis in ppetuum liberis: qꝫ mihi qui
 libertatē uobis restitui. Hæc mæadrius a famiis postulabat. Tūc corꝫ quidā surgēs. Tu
 uero inquit indignus es qui nobis iperesitu qui malus extitisti ac funestus: sed dignus
 potius qui pecuniarꝫ qꝫ interuertisti rōnes reddas. Hæc Telsarchus ita. n. uocabat di
 xitqꝫ tercius erat ex præ uirtutis. Quæ mæadrius i aiū accipiēs reputasqꝫ fore ut si
 dñatum ipse depōeret. alius quispiā in eius locū tyrānō cōstituere. n. deponēdū sibi do
 minatum statuit: sed in arcē regressus accitū unūquēqꝫ corꝫ tāqꝫ rōnem pecuniarꝫ reddi
 turus cōpræhēdit: alligauitqꝫ post hæc dum hi in uinculis sunt Mæadrius morbo corri
 pitur: quē decessurꝫ credēs frater suus noie Lycaretus quo facilius fami regꝫ potiretur
 oēs uinctos interemit. Neqꝫ. n. uidebantur uelle liberi esse. Igitur ubi famū tenuere pꝫ
 Sylofontem reducētes: nemo aduersus eos manū leuauit. Atqꝫ hi qui cōtrariæ Mæadrio
 factionis erāt. deditiōnē se facere uelle dixerunt: quin ipse mæadrius ex insula discedere.
 Approbat hæc Otanæ atqꝫ inigo fœdere eminetissimi quiqꝫ pꝫ positis sellis e regiōe
 arcis sedebant. Erat Mæandrio germanus uecordiusculus nomine Charileus. qui qꝫ de
 linquere solebat in superterraneo loco erat alligatus. Hic cum audisset quæ agebantur
 & perspecum suspiciens uidisset persas quiete sedentes uociferando dicebat uelle se in
 colloquium uenire Mæandrii. Eum audiens mæandrius iussit solutū ad se adduci. Vbi
 adductus est confestim conuiciando maledicendoqꝫ illi suadebat ut impetum daret in
 persas. Hæc inquit. Ne tuo deterrime uiroz qui sum tuus frater: quicqꝫ nihil uinculis
 dignū peccauit in superterraneo carcere alligādum putasti. persas at quos cernis te ad ori
 entēs: atqꝫ extorē facientes ultum ire nō audes tam faciles tibi ad capiēdū. Q uos si tu
 reformidas præbe mihi auxiliares tuos: ut istos ob suū huc aduentum ulciscar: paratū
 te ipsum ex insula dimittere. Hæc Charileus. Q uem sermonem Mæandrius admisit qꝫ
 tum ego sentio: nō quia eo insipientiæ uenisset ut putaret suas uires regis superiores d
 sesed quia inuidens sylofonti si ciuitatē & integrā & sine laborē esset accepturius malue
 rit res famias debilitati pꝫ irritatis: atqꝫ ita tradi probe intelligens persas prius iniuria la
 cessitos fœuituros esse in famios & sibi tutū ex insula excessum eē: qꝫcunqꝫ ueller. Fode
 rat enim sibi occultum cuniculū ex arce ferētē ad mare. Itaqꝫ ipse quidem Mæandrius e
 famo pfectus ē. Charileus at armatis cūctis auxiliariis: patefactisqꝫ portis egreditur in p
 sas nihil tale expectantes: sed oīa pacata existimantes. In his persas qui sellas attulerant
 & plurimi momēti erant: dato impetu auxiliarii grassabantur. Dū hæc isti agunt cæte
 ræ pꝫ copiarꝫ auxilio ueniūt. A qꝫbus repulsi auxiliarii: rursus i arcē se recipiūt. Otanes
 iperator cernens tātā cladē accepisse pꝫ: & si memor erat præceptorū Darii dū ipm
 mittebat ne quē famioꝫ aut occideret: aut eaperet: sed isulā imunem malorum Sylo
 fontitradere: tñ hōꝫ præceptorꝫ oblitus ē: iussitqꝫ milites: ut quēqꝫ famiū adipiscerent
 tur occidere uꝫ pariter & pueꝫ. Tunc pars copiarꝫ arcē obsidebat: pars obuiū quēqꝫ si
 ne discrimine trucidabat i delubris qꝫ extra delubra. Mæandrius e famo profugiens la
 cedæmonē nauigauit. Eo ubi peruenit habēs qꝫ in discessu exportauerat: dat negociū
 famulis ut pocula argentea: & aurea proponant. dum illi ea promunt interea ipse cleo
 menem Anaxandridæ filium (partæ regem colloquēdo deducit ad ædes suas. Cleome

nes ubi pocula ispexit: tunc præ admiratione attortus erat: Meādrus cū iubere quicquid liberet
illinc asportaret. Idque cū et atque Meādrus diceret: tū Cleomenes uiroque iustissimo ex
titit: quæ quæ sibi donabatur recipienda non putauit: sed cū sensit eadē nonnullis ciuiū Mæan
driū largiri quo modo puniri deberet excogitauit. Aditis. n. ephoris hoc ē tribunis plebis
ait satius cēspartæ hospitē famiū e pelopōneso ablegari: ne quē spartanorū aut ipsū aut
aliū quēpiā psuadeat fieri malū. Illi cleomeni obsequentes Mæadriū ablegarunt. p. s. Samos
ubi deripere famiū: Sylofōti tradiderūt uiris desolatā. Interiecto tū tpe Otanes impe
rator frequētē icolis efficit e uisioe p. q. etē morbo correptus: quo laborauit circa pudē
da. Dū famiū nauticus p. scilicet exercitus: ite ea babylōii rebellauerūt rebo probe ad
modū cōparatis. Nā q. diu magis iperauit: & septē cōiurati rē agrediūtur p. hoc oē tps &
p. occasione rege turbata: se ad serēdā obsidionē instruxerūt: & i his a parādis usq. latue
runt. Vex ubie p. fesso desciuerūt: hæc sibi faciēda statuerūt. Matres expellūt mulierē
unā q. sibi q. s. uoluit e domesticis delegit: & hāc ad panē sibi faciendū. Cæteras in unū
cōtractas stragulat: hoc iccirco faciētes: ne rē frumētariā ipsoz illæ absumerēt. His re
bus cognitis. Darius aduersus eos cōtractis oibus copiis cōtendit. Et post q. puenit: ur
bē obsidione cigit. Sed illi nihili p. dēre obsidionē. Nā cōsensus ppugnaculis tripudiare
p. braci gerere Dario atq. exercitui: quorū quidā ita inq. Q. uid istic desidētis p. s. : qui
potius absceditis: Tūc expugnaturi nos cū peperit mulā. Hoc q. dā babylōioz dicebat
credēs nunq. pere mulā. Anno ac septē mensibz i obsidione cōsūptis. iam Dariū atq. uni
uersū exercitū redere q. babylōios expugnare n. posset: & si aduersus illos oia machina
mēta atq. oēs isidias exptū cū alias: tū illas q. bus eos dē cyrus expugnauit. Oia hæc fru
stra fuerūt: q. babylōii uehementer excubiis icubebāt: sed cū nesciq. dē capi posset: ui
cessio q. circūualatisūt mēse Zopyro megabyrsi filio unius e septē q. magū sustulerunt
hoc cōtigit portētū ut q. dā mulaz eius q. frumentū subuectabāt pareret. Q. dēi renun
ciatū cū n. crederet: ipse fortū ispicē uoluit. Eo uiso uetuit seruos cuipiā rē ap. reputās
illius babylōii uerba q. inter initia dixisset. postq. mulā perēt: fore ut muri expugnarēt.
Ex hac fama Zopyro uisa ē expugnabilis babylon. Diuio. n. nūne & illū locutū: & suā
mulā eē enixā. Igitur ubi uisū ē fatale eē iā babylonē capi adies Dariū suscitatus est nun
quid p. magnificaret expugnā babilonē. Audiēs p. magni ab illo fieri alius cōsultat
quo mō ipse foret urbis expugnator: & suū hoc opus. C. B. n. ficia. n. ap. p. s. p. multū ad
ieremēta honoz cōsequēda ualēt. Eoq. nēmi expromēs se suffecturū rei faciēda: si se
ipsū cū mutilasset ad hostes trāsfugeret: se de formis iā mutilatiōe affecit p. s. id mi
nimi faceret. Quippe nates sibi p. cidit: auriculasq. comā deformiter circūtōdit: plagas
iposuit. Atq. ita ad dariū prexit. Q. uē ille itūes uig. s. spectatissimū sic trūcatū adeo gra
uiter tulit: ut exiliēs e folio exclamauit it. interrogādo q. s. cū ob q. d. facin. mutilasset. Ad cū
rūdēs Zopyrus. Nēo inq. rex p. ter te: cuius tāta potētia ē ita me potuisset afficē: neq.
alienus q. sp. iā hoc mihi fecit: sed ipse ego q. idigno aio fero assyrios p. s. illudē: Cui rex
o uiroz miserricē iquit turpissimo facto pulcherrimū nomē iposuit: iquiēs p. p. ter cos
q. obsidentē temetipsū idigne lacerasse. Nūquid o demens mutilato p. tinus hostes dedi
tionē facient? Q. uid in teipsū laniādo sensus amissi. Ad cū Zopyrus si inquit tecū cō
municaſsem q. erā facturus: tu me n. p. misisses. Nūc memet ego adhibens i cōsiliū id se
ci. Itaq. iā babylonē capiēs nisi tu tuis p. ces. Ego enī ita uti sum ad muros ut trāsfuga
fugiā: dicāq. ad illos me hæc abs te eē passū: & C. ut opinor. Ex hoc corporis habitu si
dē eis faciēs cōsequar exercitus præfecturā. At tu decimo die q. muros fuero igressus

Samos
Sylofon
ti tradi
tur

Babylō
nia mu
lierē strā
gulate

C. p. p. d. n. u.
n. n. n. n. n.
d. n. n. n.

Zopyro
Mulā p.
tus

beneficia
Zopyro
se lacerat

mille milites ex eo genere cuius amissionem nihil admodum damni fiat colloca aduersus portam
 quam uocatur Semiramidis. Rursus interiectis septem diebus colloca duo milia ad portas: quam dicuntur
 Ninorum: atque tertio uiginti diebus interiectis e regione portarum quam dicuntur caldorum alios sta-
 tue numero quatuor milia. Dum neque priores: neque posteriores habeant quod se dedant: propter gla-
 dios: hanc tantum scias eos habere. Post diem uicesimum reliquas copias iube recta muros undique
 subire. Vix ad portas quam belides: ac cissie uocantur: peras mihi statuito. Et. n. ut ego scio
 babilonii mihi quam magna opera ediderint committet cum aliam: tu uero portarum clauis. Illinc mihi
 atque peris curam erit: opera nauare. Hanc ubi mandauit ad muros prexissubim respectas tam
 uere profuga. Eo conspecto quam in turribus ad id dispositi erant deorsum decurrerunt & altera por-
 tam aliquantulum reclinantes sciscitabatur quisnam esset & cuius rei indiges ueretur. Cuius hic dixisse
 zopyrum esse: & ad se illos transfugere: cum ad babilonium migratus deduxerunt. An quos ubi
 stetit zopirus conditionem suam miserabatur referens a dario se passum quam a semetipso passus
 esset: idque ob eam causam quam suassisset illi discedere cum exercitu quoniam nulla uia ostenditur urbis
 expugnande. At nunc inquit ad uos uenio babilonii futurus uobis in maximo bono: Dario autem &
 copiis eius maximo malo neque. n. quam ita me mutilauit fert impune: cum habeat exploratos omnes
 consiliorum eius exitus. Hanc zopirus commemorabat. Quod uero babilonii utique uix apud peras spe-
 ctatissimum cernentes naribus atque auribus priuatum uerbis ac sanguine conspici sperantes omnino
 uere loqui & ad ipsos uenire socium: inducti sunt ad promittenda ei quicquam postulasset. Iste po-
 stulauit copias militum: quod ut accepit: perfecit ea quam cum dario composuerat. siquidem decimo die
 eductis babiloniorum copiis mille darios: quos collocari prius mandaret circumuentos truci-
 dauit. Eum babilonii aduertentes consentanea uerbis facta prestare: maiorem in modum letabantur
 parati omni ire hominum parere. Iste rursus interiectis diebus: de quibus erat conuentum cum delectis ba-
 byloniorum egressus duo milia dariorum militum fecit. Babilonii cernentes hoc alterum opus
 nihil aliud quam zopyrum in ore habere cum laudibus tollere. Hic rursus constitutis diebus super
 sedens ad predictum locum copias educit: circumuenitque quatuor milia occidit. Quo tertio ope
 edito Zopyrus apud babilonios erat: ut & dux exercitus: & murorum custos declararetur.
 Vbi uero e composito darius copias undique muris ad mouit: ibi zopirus omnem dolum pa-
 refecit. Nam cum babilonii consensu muris copias darii ad orientes arcerent: ipse aptis cissis ac
 bellidis portis peras in urbem introduxit. Quod factum quam babiloniorum uidebant: hi in puluina-
 rium belii confugerunt. Qui uero uidebant: hi in suo quod loco promiserat: donec & ipsi se perditos
 intellexerunt: ita babiloniorum itaque capta est. Quam potius darius muros eius circumcidit: & portas
 omnes amolitus est. Quorum neutrumque fecerat prius eadem a se capta. Babiloniorum quoque
 propter tria milia patibulis affixit data ceteris uenia urbem incolendi. Atque ut idem uxores ha-
 berent unum suum crederet soboles prouidit. Nam foeminas babiloniarum ut superius demonstratum est rei
 frumentariae consulentes stragulauerat. Itaque darius uicinis undique populis negotium dedit:
 ut seminas babiloniorum representaret per iniuncto quod numero. In summa igitur quinquaginta milia foemi-
 narum conuenerunt. Ex quibus qui sunt babilonii originem duxerunt. Darii iudicio neque peras zo-
 pyrum praestantia facta supergressus est: neque eorum quam prius: neque eorum quam posterius extiterunt propter
 unum cyrum: cui nullus unquam peras se dignum quam illi comparatur existimauit. Ferturque darius hoc
 dictum se penumero usurpasse populum se zopyrum nihil esse cladis passum quam uiginti sibi babi-
 lonis ultra illam quam heret acquiri. Eum tamen egregie remuneratus est cum dando quot annis quam apud
 peras sunt honorificentissima: atque alia multa: tum tradita babilonia imuni quo ad uiueret in
 peculiarem portionem. Huius zopiri filius fuit megabizus: quam dux exercitus extitit in aegypto
 Zopyrus aduersus athenienses: & locos. Atque huius megabyzi filius Zopyrus ille qui athenienses

Zopirus
 transfugit
 ad babilonios

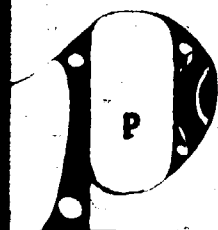
Babylon
 capitur a
 dario

Cyrius

Megaby-
 zus

Zopyrus

Herodoti Halicarnasce Historiarum Liber Quartus: qui inscribitur Melpomene.

Post babylonis expugnationē Darius aduersus scytas fecit expeditio
nē. Nā cum floreret uiris asia: & magno pecuniarū puentu cupido icel
sit ei scytas ulciscēdi quippe qui priores iniuriā itulisset ingressi me
diā: & his qui occurrerant plio uictis. Eteni scythæ C quēadmodum
superius a me dictum ē Duodetriginta ānos supiori aīæ ipitauerunt.
Siquidē persequentes gentem cimēriā īgressi aīā abrogarunt iterio
medos: qui aī ipsoꝝ aduentū aīā obtinuerāt. Scythas cum octo & uiginti ānos pēgre
abfuisse: in priam reuertētes excepit n̄ minor q̄ medicus fuerat labor. Offenderunt
an. n̄ exiguū exercitum cōtra ipsos uēientē. Vxorēs nāq̄ eoz diuturna uiroz abfētia ad
seruos accesserāt uisū orbatos. Orbāt at̄ scythæ seruos oēs lactis grā: qđ potāt: ita id fa
cientes sufflatoria ossa fistulis simillia sumuntur: eaq̄ genitalibus equaz īposita ore ī
flātur. Hoc aliis faciētibz: alii eq̄s emūgūt. hoc iō se facere aiūt q̄ uenæ equaz sufflata
īplent: & māmāz descēdūt. Posteaq̄ emulxere lac: ī cōcaua uasa lignea diffūdūt. His cir
cūpositi cæcilac agitāt. Cuius C qđ sūmum ē Delibatur: p̄ciosiusq̄ hētur: uillius at̄ qđ
subfedit. Huius reigra scithæ quēcunq̄ capiunt: uisū orbat. Nō. n. agricolatores sūt sed
pastores. Ex his igitur seruis ac mulieribz scitharum p̄genita est inuentus: quāz suoz
nataliū cōditione cognita obuiā prexit his q̄ reuertebantur a medis. Et primum regio
nē intersepsit ducta lacta fossa: quāz a tauricis mōtibz pertingebat ad mæotim paludē
omnium maximam Dein in his consistens scithis introire conātibus repugnabat. Sæ
pe cōmissa pugna: cum nihil tñ scithæ proficerēt: Q uidam ex eis inquit. Q uidnam
rei facimus uiri scithæ cum nostris ipsoꝝ seruis dimicantes: qui & cū interficimur ipsi
pauciores efficiamur: & illos interficiendo paucioribz deiceps īperabimus. Mihi uidet̄
hastis arcubzque omissis sumenda flagella: quibus uerberamus: & ad illos propius
eundum. Nam quoad uident nos arma hñtes arbitrantur se similes nobis atq̄ c simili
bus esse: ubi nos pro armis uerba tenentes uiderint: tunc se nostros seruos esse intel
ligentes: atq̄ id agnoscentes non perstabunt. Hoc scithæ cum audissent ita sibi facien
dum putauerunt. Quā ex re percussī illi pugnaz immemores fugam capefferunt. Ita
scithæ imperio sunt aīæ potiti: & rursus a medis eiecti ad terram suam hunc in modum
reuerfi. Hæc de causa Darius ulciscendi cupidus comparauit exercitum. Scithæ gen
tem suam omniū nouissimam esse aiunt: idq̄ hoc modo extitisse. Vix quendā in hæc
terra cum dēferas esset primum fuisse nomine Targitauum: & eius parētes qđ tamen
mihi nō probatur Iouem: Borysthensiq̄ fluuii filiā. Tali genere ortū aiunt Targitauū
eiusq̄ tris liberos fuisse Nitoxain: Arpoxain: & nouissimum Colaxain. His regnatibz
demissā cælitis in scithicā regionem ex auro facta arat̄ cum iugo securrim phialam:
Quāz cū primus omniū īspexisset natu maximus accessisse: & itidē animo illa sumen
dis: sed eo accedente aurum arsisse. Hoc digressū secundum accessisse: & itidē aurū ar
sisse. Ambobus ab ardendi auro sūmotis: tertio loco cū minimus natu accederet aurū
fuisse extinctum: & ab illo domum portatū. Ea q̄ re maiores fratres anī aduersa totum
regnum ad minimum detulisset. Et a Nitoxai quidem p̄genitos eē eos scithas quoz
genus auchatæ appellant. Ab apoxai uero qui medius fuit: eos qui catiari. & trapii no
minantur. A minimo autem natu reges qui paralata uocātur & omnibus nomen eē
Scolotis regis cognomen: Sed scytas græci appellauere. Hūc ī modū se extitisse scythæ

Caput la

tis

Sūmū la

tis

tis

Meoti

palus ma

xima

Scythæ

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

tis

memorant: & ex quo extiterūt a primo rege Targitao: usq; ad Darii aduersus ipsos trā-
 sitū annos omnino mille n̄ amplius fuisse. Aurum uero illud sacrum ī primis custodi-
 ri a regibus placariq; maiorib; hostiis: & adiri quot ānis solēniter: & q; aux facz habet
 die festo dormire sub dio: & cū nunq; pamarē: & ob id dari ipsi tantū soli q̄tum uno die
 uictus equo pagari potest: & cum regio sit ingēs colaxain constituisse trifarium filiis
 suis regnum. Vnum qdē C q; maxia portio est ubi auxz asseruatur. Superiora at ad uē-
 tū aquilonē uergentia. Vltra q; regionē nulli incolere possint: neq; p̄spicere neq; trāsire
 ppter interfusas pēnas. Pēnis. n. tum terrā: tū arcē oppletum ēē: & has p̄spicere uisum
 Hæc scytæ de seipsis pariter hac de regiōe supiore narrāt. Sed græci qui pōtū incolunt:
 ad hunc modum Herculē Geriōis uaccas agētem in hac puenisse terrā q; deserta esset:
 q; nunc lithæ incolūt. Gerionē at habitasse extra pōtum in terrā q; græci insulā erytrēā
 cōtragades. q; sunt extra colūnas Herculis in oceano. Oceanum uero ab ortu Solis in-
 cipientē circumfluere terrā uerbis qdē affirmāt: sed rē tñ nō demonstrāt. Illinc Herculē
 cū ad regionē: q; nunc scitica uocatur uēisset subtracta sibi pelle leōis obdormisse. Dep-
 henderat. n. cū uehemēs pluuia & gelu: & dum dormit iterea eqs eius a curru pascētes
 diuina qdam sorte amotas n̄ cōparuisse. Eas expectas cum indagaret omnē regiōem
 collustrās tandē in terrā: q; dicitur hylæa de uēisse: ubiq; i antro qdā iuenisse uirginē aci-
 pitis naturæ humanæ ac serpētinae. Supne qdē femorē tenus fœminā. Inferius at ui-
 perā. Eā cōspicatū Herculē atq; admiratum interrogasse. nunc ubi suas eqs errabundas
 uidisset: illaq; respōdissē se quidē illas hēre: sed n̄ prius rēditurā ei q; cū ipsa coiisset. Her-
 culē sub ea mercede cū fœmina cōcubuisse. Sed cū illa differret reddere eqs cupida diu-
 tissimē cū hercule cōcumbēdi: & hic cupet receptis eqs abire ad postremū illis redditis
 mulierē dixisse. Has ego tibi eqs q; huc uenerāt seruauī. Tu eaz seruataz p̄cium mihi
 p̄soluisti. Cōcepi. n. ex te filios tris: qui ubi adoleuerūt: ex pone quid facere debeat nunq;
 hic hēre domiciliū. Nā ipsa huius regiōis īperū teneo: Dan ad te mitti. Hæc p̄cōtataz
 respōdissē posteaq; eos ī uirilē atate adoleuisse uideris: si ita facies n̄ deliques. Quē ani-
 maduerteris eoz hūc arcū ita tēdentē: & hoc balteo ita p̄cinctum: cū tu regiōis huius
 icolam effice. Qui at his opibus q; mando n̄ erit par: eum hinc ablegabis. Hæc exequē-
 do & ipsa lataberis: & p̄ceptis meis obtēperaueris. Atq; ita locutū herculē terēdissē al-
 terz arcum C duos. n. gestabat & balteū p̄mōstrasse. atq; utrūq; mulieris tradidissē ar-
 cū & balteum: q; balteus ī cōmissura hēret aureā phialā: & his donatis abiisse. Illā pue-
 ris natis nomina iposuisse: uni agatyrso: sequēti Gelono: nouissimo Scytæ. Et cum ī ui-
 rilem atate adoleuerūt eandē mandatoy memorē illa pegissē: & duos quidē filioz aga-
 tirsū ac gelonū qui p̄posito certamini n̄ suffecissent: a matre ablegatos e regiōe ex-
 celsisse. Scytam uero qui rem cōpleisset ibidē remansisse: & ab hoc rege p̄generatos deī
 ceps reges scytaz: eoq; ab illa phiala scytas ad hanc usq; atate phialas ī balteis ferre: &
 id solum scytæ matrem excogitasse hæc græci qui habitant ī pōto referunt. Fertur &
 alius sermo ita hñs: cui ipse p̄cipue assentior. Scytas pecuarios q; ī asia icolūt cū a massa-
 getis bello uexarentur: araxe trāsmissi ī cimmeriā abiisse. Nā regio q; nunc scytæ icolūt
 ea fertur olim fuisse cimmerioz. Sed inuadētibus scytis cimmerios cū deliberarēt: ut
 quia magno inuaderētur exercitu ī sententia discrepasse hinc reges inde plābē: utraq;
 quidē ualida: sed regū meliore. Nā populus sentiebat abstinendū bello: nec oportere
 cum multis adire piculum. Reges at pro regiōe cum iualoribus dimicandum. Ita cum
 neutris alteri obtemperare uellent: & populares censerent sine prælio demigrandum

Erythra
insula
Gades
Oceanus

Hylæa

Fœmina
cum ui-
pera
a t

Herculis
arcus

Agatyr-
sus
Gelonus
Scythia

Cimmerii

tradita suavoribus regione reges in sua potius patria occubendū nec una cū plēbe fugiendū
reputātes qđ bōa habuissēt: & qđ mala euidētia habituri ēent patria p̄fugi. hāc illis e
diuerso sentiētibus iter se decretaffe utrosq; nūcro pes: & oēs q; mutuis rētib; cōcidissēt
fuisse a plēbe cimēriorū sepultos ad flumē tyrē: quorū adhuc sepulcr̄ extat. His hūatis Tyre
ceteri e regione migrarunt: qđ defertā supueniētes scytharū occupauerūt: ex tāq; adhuc in sci
thia cū muri cimērii: tū portoria cimēriarū loco qđā nomē cimērii: tū bospori q; cime Cimeri
rius appellat. Cōstat at; cimērios in aliā fugisse scitas q; cherōndum cōdiderūt: ubi nūc
sinope grācia urbs sita ē. Apparet et; scitas in psequēdis mediā strasse uia aberrātes. Nā
cimērii qđē fugiētes iter sēp sēdm marē tenebāt scitz at; eos ad dexterā caucasi hūtes iſe
q; bātur: iſgressi mediā itinerē mediterrācia cōuersi: Alia quoq; fert cōis grācorū barbaro
rūq; narratio. Aristeus qđā p̄cōnēsius uersificator Calistrobii filius mēorat se Phocbo aristēus
iſtinctū uenisse ad iſsedōas: & supra hos icolere arimaspos uiros unoculos: & itē supra
hos eē gripas: q; aux̄ assēruēt: hac sup hos eē hypboreos. i. sup aquilōares ad mare p̄tin
gentes: hos at; oēs p̄ter hypboreos arimaspos auctoribus assidue finitimis bellū inferre arimaspos
& ab arimaspos exterminari iſsedōas: ab iſsedōib; scythas a scythis uexatos cimērios: q; ad au Hyper
strale mare icolebāt: regionē relinq̄re. Itaq; ne aristē: qđē cū scythis de ea regione cōsentit bori
q; un fuerit qui hāc retulit dictū ē a me: Dicitur itē qnā de eodē uiro in p̄cōnēso & cyzi
co audierim. Aristeū aiūt q; nullo suae ciuitatis eēt iſerior generē iſgressū in p̄cōnēso sullo aristēua
nicā officinā decessisse: Fullonēq; oclusa officina abisse denūciatū rē p̄pinqs defuncti
dissipatoq; iā p̄urbē rūore Aristeū eē uita functū supuenisse sermōi de hac re disputā
tiū quēdā cyzicēnū ex urbe artacia p̄fectū q; diceret se fuisse cōgressū cū Aristeo apđ Artacia
eizicū atq; collocutū: id iſte cōtendēdo assēueret p̄pinquos mortui ad fulloniā p̄sto urbs
fuisse hūtes q; ad efferēdos hoīes expediunt: Apta domo aristēū nec uiuū appuisse nec
mortuū. Septimoq; deīn āno cū in p̄cōnēso appuisset: eos uersus fecisse: qui nūc a gre
cis arimaspos uocāt: q; b; cōditis rursus euāuisse. Hoc iſta ciuitates cōmemorat: qđ scio
cōgruisse cū metapōtinis qui sūt in italia trecētis & q̄draginta ānis post q; itē ex etuanuit
Aristeus quēadmodū cōiiciens & in p̄cōnēso & apđ metapōtines iueni. Metapentini
aiunt aristēū cū apđ ipsos aparuiſſet: iussisse arā apollinis extrui q; cognomē hēret ari
stei p̄cōnēsi: & iuxta eā erigi statuā: q; diceret apollinē ad eos solos ex italicis in ipsorū ter
rā uenisse: Illū se affectātē: & qui nūc aristē: eēt cū deū affectatur: tū eē coruū: & hāc
locutū e cōspectu abisse. Eoq; aiunt metapōtinis de delphos ad deū misisse sc̄i citatū qđ
nā illud hoīs eēt p̄loqū: sibi q; iussisse p̄ithiā ut dicto audiētes eēt: Melius. n. cum ipsis
actū iri si perent: & hāc se admittentes p̄fecisse: & nunc statua extat cognōine Aristei
iuxta arā ipsā apollinis in foro extructā circūstātib; utrinq; lauris. Hāc hactenus de ari
steo. Regiōis at; de q; nos dicere instituerāus: q; nā sint ulteriora nēo exploratū hēt. Ne
q; n. id ego ab aliquo audire potui: quise diceret nosse qđ ipse uidisset. Aene aristēus q;
de ipse Cuius pauloātē feci mētionē in his quos fecit uersib; ait se ultra iſsedōas p̄ced
fisse: sed ulteriora fādo sibi eē cognita: q; iſsedōes diceret iſta cōmēorare. Vex nos quo
ad lōgissime rē iuestigare potuimus: oēm referemus ab emporio borysthenitay. hoc
in. ex maritimis totius scythiae: est maxie medium: p̄imi incolunt callipidaz: qui sūt grā calipidaz
coscythae: id est grācis facti scythae: sup hos aliud gēus corū qui uocāt halizones: horū
utriq; cū in ceteris seruāt ritū scythay: tū iſerēdo atq; uelcēdo cepe: allio: lēte: milio. su halizo
pra halizōes icolunt scythae aratores: qui nō ad panem cōficiendū ferunt triticū: sed ad il nes
lud tortendū. supra hos icolūt heuri: quorū tractus qui ad aquilonem uergit quātum heuri

Hylæa nouissimus uastus est. atq; hæc qdē natiōes iuxta flumē hypanicolūt ad occidentālē par-
 tē borysthenis. Vex trāsmisso borysthene a mari in primis est hylæa. Dehinc habitant
 scitæ agricolæ: quos græci qui sub hipane icolunt borysthenitas appellāt. Ipsi uero se ol-
 biopolitas. Hinc igitur agricolatores scitæ colunt eū qdē tractū qui uergit ad aurorā triū
pāticapæ dieꝝ itinere ptingentes ad flumē noīe panticapæ. Eū uero q ad uentū aquilonē undeci
 dieꝝ nauigatiōe borysthenē uersus. Nā tractus qui ulterior est in multū sane spatii deser-
 tus est. Vltra q̄ solitudinē androphagi habitāt: id est uiroꝝ carne uescētes: separata na-
Andro tio: at nequa q̄ scitica: & supra hos ualta iā pculdubio oīa: nec ulla gēs q̄tū nos scimus.
phagi At hospes itaq; qui agricolæ sūt: plagā q̄ ad aurorā uergit trāsmisso flumē pāticape no-
Noma- mades i. pecuarii scitæ icolunt neq; ferentes quicq; neq; arātes. Nuda arboribus est oīs
des hæc plagā p̄ter hylæam. Nōades i. incolunt tractum q̄tuordecī dieꝝ lōgitudis aurorā
Gerrus uersus ad gerrum usq; flumē Trans gerrū at sunt ea q̄ uocantur regia: & scitæ optimi
 pariter & plurimi: & qui suos seruos eē ceteros scitas arbitrātur a meridie quidē ad tau-
Cremii ricā regionē ptingentes ab aurora uero ad fossā q̄ dixerūt illi qui e græcis geniti fuerāt
 & ad emporiū paludis meotidis: qd uocatur cremni: idē p̄rupta. Quoꝝ ps ad flumē
 tanai porrigitur. Quæ supiora sunt ad uentū aquilonē scitharū regionum ea incolunt
melāchle melanchlæni. alia non scitica gens & supra melanchlænos paludes sunt: & deserta ho-
ni minibus regio q̄tum nos scimus: Trans flumen at tanai nō est regio scytica sed prima
Laxii laxioꝝ sauomatarū: qui a secessu meotido paludis incipiente incolunt tractū qui spe-
 ctat aquilonē itinere dieꝝ quindecim uacuum p̄sus arboribus tā agrestibus q̄ fructi-
Budini feris. Supra hos habitant q̄ secunda portio est budini terrā colentes totam oī arborū
 genere frequētem. Supra budinos ad aquilonem statim exēpit solitudo octo dieꝝ iti-
 neris. Post hanc solitudinem declinando potius ad uentū sub solatū incolunt thyssa-
Thyssa getæ natio copiosa: & propria. & e uenatu uictitās. His cōtigui: & in eisdē habitātes
Lyræ locis hi quibus nomen inditum est lyræ: & ipsi e uenatiōe uictitantes hunc in modū.
 Consensu arboribus quæ p omnem regionem frequentes sunt insidiantur. Singulis
 adest canis: & itē equus in uentrem cubare edoctus humiliter subsidendi grā. Vbiq;
 ab arbore feram uiderit: sagitta q̄ pculserit: cōsenso equo illam persequitur comitante
 cane. Super hos q̄ uergit ad auroram incolunt alii scitæ: qui a regis scytis deficientes:
 ita in hunc locum peruenerunt. Ad hos usq; scitas omnis regio scitica est campestris:
Pōticum & spissisoli. Reliqua hinc lapidosa: atque salebrosa. Cuius regionis magno transmis-
 so spacio incolunt sub excelsorū montium radicibus hi homines qui ab ipso natali di-
 cuntur esse cauli: mares pariter & fœminæ simis quoq; natibus: & ingenti mento pro-
 prio quodam oris sono sciticam gestantes uestem ex arboribus uictitantes. Cui gene-
 ri arboris nomen est ponticū: magnitudo fere eadem quæ fico: fructus fabæ similis i-
 starq; nucleum habens. Id ubi mite fuerit uestibus exprimunt: & qd ab eo crassum &
Acchy nigrum defluit nomine acchy. Id aut lingunt: aut lacte cōmixtum potant. Ex ipsius
 quoque crassitudinis fœce massas ad eum componunt. Neq; enim multum est eis pe-
 corum utpote non studiosis rei pecuariæ. Sub arbore quisq; cubat per hyemem qui-
 dem ubi arborem pileo albo firmoq; cōtexerint: per æstatem uero sine hoc pileo. His
 nō mortalium iniuriā infert. Sæti. n. dicuntur esse: nihilq; martioꝝ armorū possidēt
 Idē finitimorū cōtrouersias dirimunt. Ad quos quisq; cōfugitis a nemine læditur. No-
Argypæi mē eis est Agrippæi: ad hos usq; caulos ingens quoquo uersus p̄spectus est regiois &

gentium quod in conspectu sunt ex boristhenis atque ex aliis potius emporiis. Scythae quod ad hos
 commeant per septem interpretes totidemque linguas perveniunt. Horum tenuis noticia rex habet
 quod supra caulos est nemo per coperto referte potest. Nam montes editi atque praerupti transcunt:
 transitum interdicunt quos nemo transcedit. Isti tamen cauli referunt quod apud me fide non habent in-
 colimontes ab hominibus capripedibus: quos ubi transieris esse alios quod senos menses cōsepiant
 quod ego in primis non admitto: sed tractum illum quod ad auroram calvis est ab issedonibus habitari
 sine ambiguitate copertum est. Ille vero superior quergit ad aqlonē tū issedonibus quod calvis igno-
 rus est nisi quatenus isti ipsi dunt. Issedones talibus moribus uti feruntur. Quotiens per *Issedones et de*
 alicui decessitio eius propinqui pecora adducunt: quod ubi mactauerunt cōcideruntque: concii *moribus corii*
 dunt & mortuum patrem illius a quo conuiuium accipiuntur cōmixtisque omnibus carnibus conui-
 uium exhibet. Caput tamen defuncti denudatum purgatumque inaurat: eoque per simulacrum utuntur
 agentes illi quot annis maiores hostias cerimoniaeque. Hae filio patri facit quemadmodum graeci
 natalicia. Dunt praeterea & isti iusti esse: & ipsorum uxores praeterea fortes ac uiri. Hi & ipsi cognos-
 cuntur. Quod supra hoc est: ibi aiunt issedones esse homines unoculos: & gyrges auri custo-
 des. Hoc ab eis acceperunt scythae: a scythiis nos ceteri accipientes uerum putamus: ac scithi-
 ce eos appellamus arimaspos. Nam arimas scithae unum uocant. Spu uero oculum. Ois autem *Arimaspos*
 quam dixi regio adeo infestatur hiberna saeuicia: ut octo mensibus tolerari non possit tale illic *Arima .i.*
 gelu est. Sic ubi aquam effundas: non facias ibi lutum: facies autem si illic ignem accenderis. Ibi *unum*
 de quoque mare glaciatur: & omnis cimerius bosporus super quam glacie omnes qui intra *Spu .i.*
 fossam incolunt scythae exercitus ducunt: & plaustrea agunt trans mare usque ad indos. *oculus*
 Ita uis hiberna octo mensibus perstat: quattuor tamen mensibus reliquis frigora illic sunt.
 Vbi etiam aliam: quam in ceteris regionibus conditionem habet hyems. Nam cum tem-
 pus pluendi est nihil ibi quod sit ullius momenti pluit. Aestate plueri non cessat. Quod
 etiam tonitrua cum alibi: tunc ibi nulla existunt. aestas nubila est. Hieme si fiat tonitrua
 pro ostento habetur. Terrae motus in scythia si existat seu aestate seu hieme tanquam prodi-
 gium admirantur. Eam uim hiemis equi perferunt muli asinique neque incipientem quidem fe-
 runt cum tamen alibi stantes in gelido equi labefiant: asini uero ac muli durent. Et haec
 mihi uidetur esse causa cur omnino commua bouino generi non succrescant astipulan-
 te sententiae meae. Homeri carmine in odyssaea: quod ita habet. Et libyen ubi sunt cor-
 nuti protinus agni. quod recte dicitur in locis calidis mature cornua existere. Nam in
 uehementibus frigoribus aut non oriuntur statim pecoribus cornua aut si oriuntur
 uix oriuntur. In scythia itaque hoc propter frigora contingit. Quo magis miror. Cuius
 initio enim oratio mea indagare instituit. Cur in omni heleo agro muli nequeunt gigni:
 cum neque locus sit frigidus. neque nulla alia causa appareat. Aiunt helienses ipse impri-
 catione quadam id sibi contigisse. Cumque tempus adueniat conceptus equarum se in
 loca finitima illas educere. Ibi postquam admitterint asinos: dum quae conceperint: tunc ru-
 sus eas reducere. De pennis autem quibus aiunt scythae oppletum esse aerem: & ideo
 eo non posse prospici longius continentem: nec ulterius transiri. Haec est mea sententia
 quod ultra eam regionem assidue ningit. & ut credibile est minus aestate quam hyeme.
 Nam prout cuilibet eminus intruente cadentem niuem copiosam liquet quod dico nix
 pennis assimilis est: & propter hanc talem hiemem inhabitabilia sunt eius continetis
 loca ad aquilonem spectantia. Eoque opinor penas niuem esse interpretantes scythas ac cir-
 cuiectas gentes ita loqui. Verum haec quae reperiuntur longissime dicta sunt. De hy-
 perbercis autem hominibus neque scythae quippiam: neque alii ulli illic incolentium me-

morant præter issedones ne ipsi quidē ut mihi uir dicentes aliquid. Dicerent. nō & scy-
 thæ de hoc quæadmodū de unoculis dñt. q̄q̄ & ab Hesiodo de hipboreis mētio fit: qn̄
 ē ab homero in ephigonissi tñ Homerus re uera fecit hos uetus: sed multo plura d
 his delii memorant sacra alligata in triticea stipula ex hiperboreis delta uenisse ad scytas
 A scitis deinceps finitimos accepisse: gradatimq̄ p singulos ad occasū usq̄: atq̄ illinc meri-
 diē uersus dimissa a primis græcorū dodonæis esse accepta: & ab his descendisse ad meli-
 ensem sinū: puasisseq̄ in cuborā: & oppidati usq̄ ad caristū: & illinc reliquisse andrē. Cary-
 stios. n. ē qui in tenū portarēt: tenios uero in delū. atq̄ ita hæc sacra in delū aiunt puēf
 se. Sed primū hipboreis misisse duas puellas: q̄ ferret hæc sacra: q̄s deli aiūt hyperochā
 Hyper- & Laodice: & cū his tutelæ gratia qnq̄ e suis popularib⁹ qui eas deducerēt nūc pphero
 borei es uocatos in delo ubi i magno honore habent. Et cū isti ab hiperboreis missi rursus n̄
 Delix pu redirēt indigne ipsos hiperboreas tulisse: si eos quos assidue mitterēt n̄ reciperēt. Ita mi
 elle sacra teret ad aliā nationē. Atq̄ ita hæc gradatim missa aiūt deuenisse in delū. His ego sacris simi
 Hypero- sisse q̄ ferrent ad cōfines suos sacra in stipula tritici ligata: iuberētq̄ illos cōsiderate mit-
 cha tere ad aliā nationē. Atq̄ ita hæc gradatim missa aiūt deuenisse in delū. His ego sacris simi
 Laodice. le qdā fieri aīaduerti a foeminis thraiciis: atq̄ pæōiis: q̄ in sacrificādo regiz diæ n̄ sine sti-
 pula triticea id faciūt: atq̄ ipse uidi eas faciētes. Cæterz his uirginib⁹ hipboreis uita fun-
 ctis in delo parētant puellæ delix ac pueri tōdētis utriq̄ crinib⁹. quos puellæ quidē fuso
 Arge inuolutos supra mōumentū illaz deponūt: pueri at̄ ad qdā herbā aplicātes & ipsi sepul-
 Opis cropponūt. Est at̄ monumētū intra artemisiū ad sinistram intransib⁹ olea illic supena-
 Olen ta. Hoc honore ab incolis deli afficiunt hæc uirgines. aiūt iidē argen & opi uirgines ex hi-
 Abaris perboreis eorūde hoīum ætatē in delū uenisse ēt priores hyperocha: & Laodice: & has
 Hyper- quidē uenisse ad redēdū Lucinz tributū p partu marurādo qd̄ instituerant. argē uero
 borei & Opī una cū ipsis deis aduenisse: & honorib⁹ aliis añ illas fuisse donatas. ad eas. n. con-
 Hyper- gregari cœtū muliez q̄ himnū canant ab olene licio cōditū: In quo himno noīa arges:
 notii & opis nuncupant. Deinde a deliis edoctos insulanos: & iones cœtus agere instituisse:
 Oceanus & nominatim argē & opim decātare. hic olē elici pfect: alios quoq̄ uetustos fecit hi-
 Terræ nos qui cātantur in delo dū cinis: qui supra sepulchz ē arges & opis dispergit sup̄ infini-
 partes tā ægrotorū turbā qui ad arā sunt. Est at̄ sepulchz eaz post artemisiū ad aurorā spectās
 Persæ pxime cœorū cenaculū. hætenus de hiperboreis dictū sit. Nā de fabula abaris: q̄ fert ēē
 rubrum hiperborei: nihil dico: qui sagitā dī per uniuersam terrā circūtulisse nihil comedēs. Q̄ d
 mare si qui sunt hiperborei. i. super aquilōares: erunt & alii hipernotii. i. super australes: nā nē
 Medi pe rideo cum multos uideo iam descripsisse ambitum terræ nullū hñtes in exponendo
 Sapires sensum qui oceanum scribunt circumfluere: terram tāq̄ tornū facta cēt oib⁹ biculatam &
 Colchi asiam faciētes europæ parē. Nam ego singulaz magnitudinē breui patefaciam & q̄tz
 Phasis sunt singula ad describendum: ubi persæ incolunt: id ad australe protenditur mare: qd̄
 Marian- dī rubz. Super hos ad uentum aquilonem habitant medi super medos sapires: super
 dicus si sapires colchi ad septentrionale pertingentes mare in quod influit flumen phasis. Hæ
 nus q̄ttuor nationes a mari ad mare incolunt. Dehinc uesperā uersus ab ea duæ oræ terræ
 rubrum ad mare protenduntur: quas ego exponā Hinc qua ad aquilōem uergit ora una a pha-
 mare si incipiens porrigitur ad mare perpōtum: & hellepontum usq̄ ad sigæū troicū. Q̄ ua
 persicu uero ad austrē uergit eadem ora a sinu mariandico: qui phœnici adiacet: tenditur scdm
 mare mare ad promōtorii usq̄ triopiū. Incolunt at̄ i ora hac hoīm natōes trigita. Talis ē una
 Assyria ora altera uero a persis incipiens porrigit ad rubz mare: quod & pscū uocatur: deinde
 Arabia gradatim assiria atq̄ inde arabia: desinitq̄ in sinu arabico: & si nō desineret nisi ob id quod

Darius enilo riuos in illū sinū induxit a p̄sis ad phoenicē tractus amplius ē ac multus a phoenice hęc ora tēdit scdm hoc mare p̄ syriā & palēstinā: & ægiptū in q̄ terminat. In tra quā tres sunt oīo natōes: atq̄ hęc sunt q̄ a p̄sis occasū uersus in asia cōtinēt. Q̄ uā su prap̄sas sunt: & medos: & sapires & colchos aurorā uersus & solē oriētē hinc mari rubro aluūt. Aglonē uersus a mari caspio & flūe araxe: q̄ cōtra solē oriētē fluit. India te- Araxes nus habitatur asia. Illinc iā aurorā uersus deferta sunt: nec q̄lia sint dicere q̄ q̄ p̄t. Et asia Asia qdē talis & tāta ē. Aphrica at ab altera ora ē. ab ægipto. n. iā excipitur. Hęc ora circa egi Africa ptū iā angusta ē. Nā ab hoc mari ad rubrū intercapedis ē cētum miliū ulnarū q̄ mille sta dia. Ab his deinceps angustius spaciola sane ora excipit: q̄ aphrica nā deditur. Itaq̄ admi- ror eos q̄ distēminatū atq̄ distinxerūt aphrica asiā europā: inter q̄s n̄ pax ē differētiā. Siquidē europa lōgitudine quidē ceteras assequitur: latitudine uero n̄ uī mihi cōpara Europa ri digna. Nā africa seipsā mōstrat circūfluā mari esse excepto dūtaxat ubi asia cōtermia Africa est. Neco ægyptiorū rege eorū quos nouimus primo in hoc demonstrando. Is postq̄ de Necus stitit a depremēda fossa a nilo ad arabicū sinū misit nauibz quosdā phoenices p̄cipies ut Rex transecti colūnas herculeas penetrarent ad septētriōale usq̄ mare. Atq̄ ita ad ægiptū remearēt. Phoenices igitur e rubro mari soluētes abierūt ī mare australe: q̄ postq̄ autū- nus aduenerat applicitis ad terrā nauibz semētē faciebant: ut assidue aphricani legerēt ac messē expectarent. Deinde mēso frumēto nauigabāt. Ita biēnio cōsūpto ad hercu- leas colūnas. Anno tertio declinātes in ægiptum remearūt referētes q̄ apd me fidē n̄ ha- bēt forte apd aliquē alium p̄tereūtes aphricā se habuisse. Solē ad dexterā. Atq̄ hūc ī mo- dum aphrica primum ē cognita. Scdo loco fuere carthaginēses: qui dixerunt quēdā Sa Satapes Taspē Taspis filium uirgē achāmenidē qui aphricā n̄ p̄nauigauit cum eēt ad hoc ipsum missus: sed cum nauigatōis lōgitudine tuni terrā solitudie deterritus retro rediit n̄ īpleto labori: quē ei mī iunxerat. Et. n. uitauerat filiā uirginē zopyri filii megabyssi: quē ob hāc cām a Xerxe rege suffigēdū cruci mī sua q̄ fuerat darii soror liberauit: q̄ diceret se maius illi suplicii irrogaturā: q̄ rex pararet. Q̄ uippe necesse ei fore p̄nauigare oēm africā dū p̄- ueniret ad arabicū sinū. His annuente Xerxe Satapes ī ægiptū abiit: sup̄taq̄ illine naue ac socios nauigauit ad colūnas herculis. quibz tramissis circūuectus aphricā p̄mōtoriū noīe soloen in meridiē cursū tenebat. Emenusq̄ p̄multū maris intra cōplures mēses cū Soloe assidue pluri tpe opus esset cōuerso cursu ī ægiptū rediit. Et illic ad regem Xerxem re- gressus aiebat se in prenauigāda remotissima ad quam ierint ora uidisse hoīes pusillos phoenicea utentes ueste: q̄ quotiens ipsi terrā nauī applicarēt: ad mōtes se fuga pripe- rēt relictis urbibus. Ipsos at illos ingressos nihil iniuriā intulisse: pecora tātū illis excepisse. Q̄ dāt totam africā n̄ p̄nauigassent: hanc cām afferebat: q̄ nauigiū ulterius p̄cede- re n̄ posset: sed retineretur. Hūc Xerxes negans locutū uera q̄ certamē sibi p̄positum nō exoluisset: in crucē sustulit irrogata quam destinauerat p̄ena. huius satapis eunuchus audita dñi necessarium cum magna pecunia p̄fugit: quam samius quidam interuertit. Indus flū Eius nomen cū sciam: tñ uolēs obliuiscor. asia bōa ps a dario inuestigata est. Is cupidus Crocodi cognoscendi ubinam indus quisq̄s oīum fluminum crocodilos prestat: mare influat Crocodi misit nauibus cū alios quosdam quos uera renūciaturos cōfidebat. Tum scylacē quen- lps mitru- dā caryandē. isti e castapyro urbe: & e terra pactyia soluentes scdo flūe auroram uersus Scylax atq̄ solem orientem nauigantes in mare. Dehinc p̄ ipsum mare tricēsimō demū mēse Castapy- tenuerunt cū locū: uñ rex ægyptiorū eos phoenices: quos antea diximiserat ad aphricā rus- per nauigandam. Post horum p̄nauigationem Darius indos subegit: & eo mari poti Pactyia

Europa tus est. Ita asiam præter eam q̄ orientē solem spectat: comptū ē parem aphricæ eē Eu-
 Nilus ropæ a nemine inuestigatū est: neq̄ q̄ ad orientem: neq̄ q̄ ad aquilonē uergit a mari clau-
 Phasis dat. Longitudine tñ cognoscitur ad utranq̄ accedere. Neq̄ possū coniectura colligere
 Tanais un̄ sit: & cū una sit terra trifaria sint ei noīa indita e mulier: cognominibz: eiusq̄ fines
 Meotis ponantur. Nil fluuij ægyptiacus: & salis colchichus. Alii aiunt esse fines tanai: & meo-
 Cimerii tidē fretumq̄ cimerium: sed negāt se audisse noīa eoz̄ q̄ hæc distinxerunt: & un̄ noīa
 Lybia imposuerint. Iā. n. libia quidem. i. aphrica a plenisq̄ græcoz̄ fertur sortita nomē a Libya
 unde q̄dam muliere indigena. A sīa uero ab uxore p̄methei: q̄q̄ lidi hoc sibi nomen uendicāt
 Asia un̄ afferentes ab asio Mani filio asiam appellatam n̄ ab uxore p̄methei. Vñ & sardibus
 Europa familiam q̄dam esse uocatā asiadē. Europa at̄ neq̄ an sit maris circūflua: neq̄ un̄ hoc no-
 unde men accepit: neq̄ qs nominis auctor extiterit: ab aliquo mortalium comptum est nisi
 Pontus dicim̄ ab europa tiria nomen accepisse regionē: nec añ sicut cæteras nomen habuisse.
 Ana Tñ illam rex asia fuisse constat: neq̄ in hac cōmēasse terram: q̄ nūc a græcis uocatur eu-
 charis ropæ. sed e phoenice tantū in cretam & e cretā i africā. Hæc hætenz̄ de his dicta sunt. nā
 Ister q̄ sentim̄ de his hæc dicim̄. Pontus euinus in quē Darius fecit expeditionē nationes ex
 Tyres hibet oīum imperitūsimas: scithica dūtaxat excepta. Nullus. n. nationis eoz̄ q̄ sunt in
 Hispanis tra pontū aut aliqd̄ ad sapiam ptinēs p̄ferre possumus: aut aliquē uir̄ p̄ erudito habitū
 Bory nouimus. p̄ter Scythica gentē & anachrasim. In gente scithica ex oībus humanis nego-
 sthenes ciis unū maximum q̄tū nos scimus excogitatū ē. Nam cætera n̄ admitto qd̄ maximū
 p̄aticape ab eis excogitatū id ē: ut neq̄ q̄spia qui ad eos se contulerit aufugere: neq̄ ipsi capi pos-
 Hypacy- sint aut ne inueniri qd̄ si nolint atq̄ depræhēdi. Siquidē nullæ sunt eis urbes nulla me-
 ris nia extructa: domos secū ferūt singulæ: q̄stresq̄ sunt sagitari n̄ pane uictitates: sed ex pe-
 Gerris coribz: p̄ domibus plaustra hñtes: quidni imbelles: alioquin futuri & ad dimicandū in
 Tanais habiles. Hæc sunt ab eis inuenta cū oportunitate terræ: tū fluminū bñficio. Nam hæc
 Ister ma- terra cum sit cāpestis: sua spōte uliginosa est: & humida: eamq̄ interfluūt flumina nō
 ximus multo pauciora numero q̄ in ægypto fossæ quoz̄ q̄ sunt celeberrima: & a mari nauiga-
 Porata bilia ea recensebo. Ister quinq̄ hostia hñs. Post hunc tīres & hispanis: & boristenes: &
 Pyretos panticapes & hipaciris: & gerris: & tanais. Isti horum fluunt. At̄ ister oīum quos no-
 Tiaratus uimus fluuior̄ maximus sp̄ sibi ipsi par tā æstate q̄ hieme fluit ab hesperio primus om-
 Ararus nium qui sunt in scithia ob id omniū maximus. q̄ alii in eum in fluūt: qui ipsū ingentē re-
 Napares dunt p̄ scithiā delapsi nūcro quinq̄. Vnus quē porata scithæ appellāt græci p̄iretō: alter
 Oressus tiarantus: tertio araro: q̄rtus napares: q̄ntus ordessus. Horz̄ primo loco dictus fluuius
 Atlas magnus ē ad auroram fluēs cum istri aq̄ cōmunicat: minor ē tiarantus ab hesperz̄ ma-
 Auras gis uergēs. Inter quos cæteri fluētes araro naparis & ordessus in istz̄ i funditur. Hi sūt
 Tibisis uernaculi scithæ amnes q̄ illū augēt. In quem et̄ euoluuntur. Ex agathirsis q̄dem fluēs
 Crobyzi unus maris. Ex æmi uero iugis tres: alii ingētes ad aqlonē uentū atlas & auras & tibisis.
 Athris p̄ thraciā uero & crobyzos thraces athris: & noxas & artanes & ex p̄æoīs ac mōte rho-
 Noxas dope mediū interficidēs æmūscius. Quin ex illiris in aquilonē tēdēs angrus planitiem
 Artanes triballiā interfluēs: bōgū intrat: bōgrus iste istz̄. Ita utrūq̄ p̄ se magnū ister excipit. præ-
 Scius terca ex ombricoz̄ regiōe carmis: & alius ad uertū aqlonē alpis in istz̄ exeunt. Omnem
 Angrus .n. europā ister emetitur sumpto ex celtis initio: qui oīum in europa ad solis occasū ex-
 Bōgrus tremi sunt. Post cinetas: totāq̄ permessus europa ex trāsuerso ingreditur scithiam his
 Ombrici quæ dixi fluminibus: & aliis multis aquas ferentibus: ister sit omnium maximus. Q̄ d̄
 Carmis si alterius cum alterius aqua comparatur: profecto nilus copia aquæ antecellit: q̄ i cum
 Alpis

nullus neq; fluuius neq; fons ingrediens ad incrementū aquæ cōfert. Q d at isther sibi sē. Isther
 p par fluit tā æstate q̄ hieme ob id fit C ut mihi uidetur. Q̄ hyeme est q̄tus est aliq̄tulo
 maior q̄ sua natura fert. Nā p̄ hiemē paululū in rea regiōe pluit: sed ubiq; ningit. Ac sta-
 te uero nix q̄ sub hiemē decidit p̄ multa undiq; i istru liquefacta dilabitur: cū p̄pletur ne-
 ipsa solū: sed cū ea p̄abres multi atq; uehemētes. Q uippe p̄ æstatem pluit quo t̄pe q̄to
 plus aquæ. Sol ad se attrahit q̄ hieme: tāto plus aquæ cum istro miscetur æstate q̄ hye-
 me: ita cū paria faciat isther datis aq̄s & acceptis sit ut semp uideatur sibi cōsimilis. Ex flu-
 minibus ergo quæ apud scythas sunt unū ē isther post hūc cyres q̄ ab aquilōe mēas ortū
 trahit ex ingenti palude: q̄ scythica terrā a nebride separat. Ad ostiū huius incolunt græ-
 ci: qui tyrizæ uocatur. Tertiū flumē ē hipanis ex scythia ueniēs: & ex magna palude p̄-
 fluens circū quā pascunt equi siluestres cādidi: recteq; uocatur hæc palus mī hypāis. Ex
 hac igitur orto hypanis fluit fere q̄nq; diez nauigatiōe āgustus & adhuc dulcis: sed mox
 q̄tuor a mari diez nauigatiōe sane q̄ amarus p̄ amare: qui i cū influit fōtē adeo in quā
 amare: & cū sit exigua magnitudie: tñ inficiat hypani flumē in paucis magnum: Est at
 hic fons in finibz regiōis scythaz aratoget & alizonū eodē noīe quō loco unde emanat.
 Scythica lingua exāp̄us. i. sacra uia ap̄ alizōas cōtrahunt terminos suos tyres & hypa-
 nis: mox deinde indiuersum abeuntes mediā intercapedinē laxāt. Q nartus fluuius est
 borysthenes scdm̄ in istz oīum maximus: & nostra snia n̄ mō scithicorū fluuiorū lōge
 uberrimus: sed ēt cæteris uberior: p̄ter ægyptum nilum: cum quo n̄ licet aliū cōparare.
 Cæterorū uberrimus ē borysthenes: pascua p̄bēs amoenissima: & accōmodatissima pe-
 coribus: necnō optima q̄z ac singularium affatim pisciū: idē ad potādum suauissimus li-
 q̄dus inter turbidos fluēs iuxta quē semētis optima fit & herba n̄ satia ēt altissima. In
 cuius quāq; ostio ingens uis salis sua spōte cōcreuit. Præbet idē ingentia cete ad falsurā
 spinis carentia q̄ antaceos appellāt. Alia præterea præstat admiratiōe digna. Q uadragi-
 ta diez nauigatiōe usq; ad locum noīe gerz cognoscitur ab aquilōe fluere. Supiora per
 q̄ fluit nemo hoīum eloqui p̄t. Appet tñ fluere p̄ solitudinē ad scitaz agricolatū plagā.
 Nā hi scytæ decē diez nauigatiōe accolunt hoc flumē. Cui tātum ac nili fōtes nec ipse
 possum nec ulli græcorū reor posso dicere. Idē cum ad mare aduēiat hipāis: cū eo mi-
 scetur eodē in loco mare irrupēs. Q d inter hos ānes in cōfluentē tendētes intercapedi-
 nis ē hipoleo p̄mōtorium uocatur: ubi delubz cereris exstructum ē. Ultra qd delubz
 sub hypani incolunt borysthenitæ. Hactenus q̄ ab his fluuiis. Post hos alius qui quin-
 tus ē nomine pātipapes: & ipse ab aquilōe fluēs atq; e palude: Inter quē & borysthenē
 incolunt scitæ agricolatores: idē in hilzā ingreditur. q̄ trāmissa boristeni imiscetur. Sex-
 tus ē hiparis qui e palude manans mediosq; scithas pecuarios influēs in mare uoluitur
 iuxta carcinitim oppidum ad dexterā coerces: hileam & cursum: qui dī Achilles. Septi-
 mus ē gerrus nomē a loco optinēs: qui e boristene dirimit circa ea loca: ap̄ q̄ boristhe-
 nes cognoscit: cui loco nomē est gerro determinatq; regiōem scythaz pecuariorū: ac re-
 giōz: & dū in mare fluit: in hipacarim dilabitur. Octauus est tanais qui super ius eua-
 sti palude profluens in aliam uastiorē diffundit: nominem cotim. q̄ discludit regiōes sci-
 thas a sarmatis. In hūc Tanaim alius influit nomine Hyrgis. Ita scithæ celeberrimis an-
 nibus muniti sunt. Gramē q̄ i scithia germinat: omnium q̄ nos nouim̄ germinū ar-
 dissimū ē: q̄ ita se hī dissectis pecoribz licet discernere. Et ea quidē q̄ maxima sunt ita
 ap̄ eos abundāt. Cætera at uulgaria sunt. atq; hunc in modū rex sunt eis instituta: deo-
 rum hos solos ppiciāt. Vēstā añ oēs. Deide Iouē ac Tellurē existimantes: tellurē Iouis

Cyres
 Tyrizæ
 Hyppa-
 nis

Alizones
 Exampas
 us Bory-
 sthenes

Salua
 spōte, cō-
 crescens
 Cete.
 Antacci
 Gerrus

Hyppo-
 leo
 Santica-
 pes hyle-
 as hypa-
 caris
 Carcini-
 tis
 Gerrus
 Tanais
 Meotis
 Hyrgis

Scytharum dei coniugem eē. Post hos apollinē & cælestē Venerem & martē & Herculē. hos cūcti scytharum deos arbitrātur. Sed q̄ regis cytharæ uocantur; ēt neptūno sacrificāt. appellantēs Vesta linguā suā labitur. Iouem napæū meā sententiā rectissime. Tellurē Apia: Apollinē Octosyr: cælestē uenerē arginipalam. Neptūnum Thagimāsam. Simulacra & aras & delubra faciendā n̄ putant p̄terq̄ Martis: idē sacrificiū prorsus apud oīa templa fieri eodē mō est institutū: q̄ talis ē. Viēt: ma ipsa primoribus iplicita pedibus sistitur. Cuius a tergo stans imolator amota ī primis insula pecudē ferit: eaq̄ cōcidente deū inuocat: cui illā mactat: deinde circūdat laqueū collo: tū iniecto baculo circūducit: hostiamq̄ stranguulat n̄ incenso igni: n̄ uotis nūcupatis: non sumptis libamētis. Sed ubi pecudē strāgula uit: eiq̄ pellē detrahita: ad cocturā se conuertit. Vex cū scythica regio lignorū sit admodū inops: hoc ab illis ad carnē coquendam excogitatum est. Vbi uictimā pelle denudarunt denudant quoq̄ ossa carnibus: dehinc illas in lebetes eius gentis lesbiis crateribus assimiles: nisi q̄ sunt multo capaciores iniciunt. Subiectis atq̄ succēsis ossibus hostiarum coquūt. Si at non affuerit lebes oēs carnes hostiæ in aluos illarū & cū aqua cōmiserunt atq̄ ossa succendunt: quibus pulcherrime ardentibus & aluis facile capientibus carnes ossibus separatas: ita fit ut bos seipsē coquat: & item cætera pecora imolata per semetipsum quodq̄ elixū sit. Coctis carnibus is qui imolauit eaq̄ atq̄ intestinorum libamenta ante se porricit. Immolant autem cum alia pecora: tū præcipue equos. Et aliis q̄dem diis hunc in modum & alias pecudes imolant. Marti uero sic prisco ritu apud quosq̄ tale extruitur templū. Sarmentorū fascēs aggerunt ut trium in lōgum latūq̄ stadiorū minoris tamen sublimitatis: desup quadrata planicies efficitur. Tria latera prærupta sunt. q̄rtum accliuē: per quod ascendatur: Eo quot annis cōparant centum q̄nquaginta plaustra sarmentorū. Nam semper propter calī tēpestatē illa marcescunt. Sub hoc aggestu Acinacis ferrens Acinacis qui singulis uetustus ē statuitur. Idq̄ est martis simulacrū: cui annuas hostias offerunt cum aliorū pecorū tum equorū: & plus huic Acinaci q̄ cæteris diis. Ex captiuis centesimum quēq̄ imolant non eodē quo pecora modosēd diuerso. Nā ubi eorū capitibus uinum libauerunt: ipsos ad quoddam uas mactant. Dehinc eisdem in congeriem sarmentorum sublati. Acinacem cruore perfundunt: Hæc quidem supra conferunt. inferius autem ad templum illa faciunt. Vitorū interemptorum omnes humeros dextros præcidunt: quos una cum manibus in aerem iaciūt: quocūq̄ deciderit manus ibi iacet: & seorsum mortuus. Cæteris deinde solēnibus cōfectis abeūt. Et sacrificia quidē hæc ab eis sunt instituta. Sues pro nihilo putāt quos nec alere omnino in sua regiōe uolunt. Quæ uero ad bellū attinēt: hūc in modū sunt ab eis comparata. Scytharū mos ī hostes Quē primū uigē cepit uir scythæ eius sanguinē potat: quoscūq̄ in prælio iteremerit eorū capita regi offert. Nā capite allato sit prædæ quācūq̄ cepit p̄ticeps: alioquin ex pers. Caput hoc modo præcidit: in orbem illud amputat circa aures uerticēq̄ sumpto excutit. deinde pellē detrahiti: & ubi sicut bouis coriū manibus molliuit: tāq̄ mātile possidet: eaq̄ & abenis equi sui appensa gloriatur: qualia mātilia ut q̄q̄ plurima habeat: ita uir iudicatur præstātissimus. Sunt quoq̄ multi qui coria hæc humana tāq̄ brutorū cōsuant: q̄bus pro amiculis induantur. Multi ēt cætorū hostium manus dexteras cum unguibus excoriant: eiusque opacula pharetræ integunt. Est at inter omnia coria humanum fere & crassum maxime & candore splendidū. Multi rotos homines excoriatos & super ligna extentos supra equos circūferunt. Hæc ab illis ī mores sunt recepta. Non tamen de omnium sed de inimicissimorum capitibus hoc faciunt: ut illud quisq̄

infra supercilia recū prorsus excuteret: & erudo tātū bouis coriosi paup sit. Sin diues
 n̄ mō exterius iducat bouino corio ueg et iterius in auret: & sic uterq p poculo utatur.
 Idē agūt de familiarib si iter eos exiterit discordia dū apd regē uictoria sint potiti. hāc
 capita hospitib q ad eos uēiūt uiri alicuius existitōis exhibēt: referūtq illos cū essent
 doctici & ad pugā lacessissent ab ipsis eē supatos. Id strēuitatis loco ponētes semel
 quot ānis singuli regionū p̄cipes miscēt unū crateri: de quo scythz oēs hostiū hōic de
 bibūt nēogustat q nihil p̄lari opis ediderit: sed sine honore eos sū sedet: q̄tes apd eos
 maxīz ē ignōiniā: Q ui uero cōplures cades fecerūt: hi duob p̄ter quos hūt calicib
 potāt. Apd eodē p̄multisūt uaticinatores: q cū plurib uirgis saliginis diuināt. Ad hūc
 modū grādes uirgāz fascēs cū attulerūt humi positos dissoluūt ac separati ponētes il
 laz singulas uaticināt: Ad hāc dicēdo uiceuersa uirgas p̄hendunt: & rursus sigillatī cō
 ponūt. Hāc est illis tradita a maiorib diuinationis. Sed enarīes q sunt androgyni aiūt sibi
 a Venere traditā diuinationē tiliā frōde uaticinātes. Tiliā ubi quis trifariā sciderit digi
 tis suis eā implicādo ac resoluendo tractat atq hunc in modū uaticinātur. Hoz tres ma
 xime p̄batos accersit rex quotiens agrotat. Cui isti fere semp dicūt hunc aut illū ciuē.
 Nomināt āt hōiem de quo loquūtur peierasse iurantē p̄ regium solium. Est āt scythi
 mos plerūq iurādī p̄ regium solium cum maximum uolunt interpōere iusiurandum
 p̄tinusq his quē dixerint peierasse adductus coarguitur scientia diuinādī tāq cōpertus
 falso deierasse per regium solium & ob id regem agrotare. Si ille inficias se negat peie
 rasse: atq rem grauius fert: rex duplum uaticinōz accersit. Q ui inspecta diuinādī ra
 tione si & ipsi hōiem periurii cōuicerit: sine mora caput excidunt: ei usq facultates iter
 se partiuntur primi uaticini. Sin uero illi q supuenerunt uaticini homines absoluerint:
 Alii atq alii p̄sto sunt: quoz si plures absoluerint. decernitur primis illis uaticinis eē
 peundum: eosq hunc in modum necat. Plaustrum cōcameratum ubi sarmentis refer
 ferunt: bobusq iunxerunt: uaticinos pedibus implicatis & manibus post tergum reuī
 ctis atq ore obstructo extēdunt in medium sarmentoz: incensiq sarmentis teritādo
 agitant boues. Quoz bouum multi cum uaticinis cōcremantur: Multi ambugi utiq
 cremato palustri temone aufugiunt: Hoc quem dixi modo uaticinos cōburunt etiam
 ob alias causas: appellantq pseudomantias: id est falsos uaticinos. Sed quos morte rex
 afficit: eoz nēliberos quidē relinquit: sed uniuersos mares interficit: Fœminis nihil lē
 sis fœdera cum quibuscunq ineunt scythz. hoc modo ineunt. In fuso in grandē calicē
 fictilem uino cōmiscēt eoz sanguinem qui ferunt fœdus percutientes cultello aut i
 cidentes gladio aliquantulum corporis. Deinde in calice tingunt Acinacem: sagittas:
 securim: iaculum: Hāc ubi fecerunt: se multis uerbis deuorēt: postea uinum epotāt
 n̄ mō ii qui fœdus fecerūt: sed et cōites hi qui sūt maxīe dignitatis. Regum sepulchra
 apd gerros sūt ubi borysthenes iā nauigabilis ē. Ibi cū rex eoz decessit: i gentē scrobē
 effodiūt forma q̄drata. Hoc ubi prepararūt: accipiūt mortuum corpore in cœrato aluo
 euulsa atq expurgata: q̄ silere cōtuso & thymiamate apiq semie & anisi cū expleuerūt
 resuunt rursus ipositūq plastro cadauer ad aliā gentē ferunt: quod qui excipiūt eadē
 agunt: quz regii scythz: aurē decidunt: crinē circumtōd ent: brachia circuncidunt: fron
 tem nasumq consauciant: sinistram manum sagittis traiciunt. Post modum regis ca
 dauer carpento ferunt ad aliam gentem: cui imperitāt: quz ipsos comitatur ad eos un
 de primum uenerāt. Vbi iā mortuū circumferētes lustrauerūt singulas gentes quibus
 imperauit apud eos deponunt qui in extremis habitant & in sepulchris: quem postq

Hostiū
 homici
 dā in ma
 gno ho
 nore
 Enarīes
 Andro
 gyni
 Scythā
 rū iusi
 randum

Scytharū
 fœdera
 Regū se
 pulchra

supertorū in loculo uiderūt: hastis atq; hic defixis desup ligna disponūt: dein pallio cōte-
gunt. In rel qua loculi spaciositate aliq; eius pallaci straguiatā sepeliunt: & cum qui uia
miscebat & coquū & equi agasone: & ministrū: & q; erat a nūciis necnō equos & alia;
rex omniū primitias: qn etia phialas aureas. Nā argenteū aut æreum nihil in usu hāt.
His actis humū certati atq; auide iniiciunt cupiētes tumulū q; maximū efficere. Circū-
acto āno rursus hoc agunt: e famulis regis inctos sumūt. Sunt at famuli regū igeni
scythæ & quos ipse rex iusserit. Nā nullus uenalius ei ministrat. Horū ministrorū qui
q; ginta cū strangulauerunt ac totidē pitatissimos equos eductis intestinis expurgato
paleis implet ac cōsumit. Et ubi dimidiū fornicis sup duo ligna resup natū statuerit: alte-
rūq; dimidiū super altera duo ligna: & item alia multa huiuscemodi defixerit tum super
ea equos imponunt crassis tignis in lōgum ad ceruicē usq; traiectes: Ita ut priores for-
nices sustineant armos equorū posteriores uero iuxta femora suscipiāt uteros utrisq;
eruribus superne pendentibus: Equos infrenant eorumq; habenas ad palos extentas
alligāt. Dehinc super eorū singulos statuunt singulos quinquaginta iuuenum stragula-
torū hunc in modum. Vnicuiq; eorum rectum stipitem perspinam ad ceruicē usq;
transfigunt: quod inferius stipitis extat ultimum insigunt tigno illi quo equus trāsie-
ctus est. His equitibus sepulchro circūpositis abeunt. Hunc in modum reges sepeliūt.

Scytharum
funera

Alios autem scytas cum decesserunt proximi quippe in palustris colloca-
tos ad amicos circūferunt: Eos singuli amicorū excipientes epulum cadauer comitantibus præbent
tam propinquis q; cæteris ad hunc modum quadraginta diebus priuati homines circū
aguntur: dehinc humantur tali tñ ratione prius purgati. Vbi caput exinaniuerunt ab-
lueruntq; circa corpus ita agunt tria ligna statuūt mutuo inclinata. circa hæc prædunt
lanca pilea q; maxime possunt constipantes & in scapham in medio lignorū pileorūq;

Cannabis

positam lapides coniciunt ex igne perspicuos. Nascitur autem apud eos cannabis li-
no simillima præterq; crassitudine ac magnitudine: Sed q; nostra ē multo præstātior uel
sua spēte nascēs uel sata: ex qua thraces uestimenta conficiunt lineis simillima: quæ ni-
si quis admodum terat linea sint an cānabacea nō queat dignoscere: & qui nō uiderit
cānabem: extimet lineum esse uestimentum. Huius cannabis sumptū semē scytæ sub
pileis occulunt supra lapides igni spicuos. Vnde fit thymiana tantū reddens uaporē
quantum apud græcos nullū thuribulum reddit. Hoc odor stupentes scythæ eiulant:
quod apud ipsos loco lauacri est. Neq; enim lauant omnino corpus. Sed uixeres eorū
infundentes aquam corpora ad lapidem aliquem scabæ conterunt cypresso & cedro
& thuris ligno. Deinde perfrictum corpus cum intumuerit: illud faciemque medi-
camentis oblinūt. Id eas simul bene olentes facit. Simul postero die medicamentis
amotis mundas ac splendas. Externis hi ritibus uti magnopere cauent ne mutuo q;
dem inter se: sed græcorū præcipue utiq; posteaq; deprehenderunt Anacharsim & de-

Anacharsis

inde iterum Scylem: Siquidem: anacharsis cum multum orbis terrarum contēplatus
esset: & multum in sapientia profecisset: eam ad mores scythæ pertulit. Is dum i hel-
lespontum nauigans tenuisset cyzicū: nouit matri deorū (Offendit enim cyzicēos)
eius diem festū magnifico sane apparatu celebrantes si saluus sospesq; domum reuer-
tisset sacrificaturū se eodē ritu quo cyzicenos sacrificantes uidisset: & peruigilium no-

Hylea

ctis instituturum. cum abiisset in scythiam uēit ad locum qui dicit hylea iuxta Achil-
lis cursum sita ubiq; omnifariis omnibus referta. In hac abstrudēs se Anacharsis oēm
festicrimoniam deæ per soluit tympanum tenens exutisq; simulacris. Hæc cū agentē

quidā scythā animaduertēs indiciū detulit. Saluo regi. Rex cū & ipse cōtulisset se eo: Sauleus & anacharsim ea facientē inspexisset excussa sagitta necauit. Et nūc si quis de anacharsi rex interrogat scythā negant se nouisse hōiem ob id qđ in grāciā pegrinatus ē: extremosq; Anacharsim mores sectat: licet (ut ego accepi) tutor fuerit tymnis filii spargapithis: patruusq; scis cades Idanthysi scythae regis filius gnuri nepos lycipronepos spargapithis. Itaq; si ex hac familia extitit Anacharsis: cōstat cū a patruole fuisse interēptū Idanthysus enī fuit filius Spargapithis. Saulei. sauleus at fuit qui anacharsim iteremit. Quāq; & aliud quiddā pellopōneses pithis audiui referētes Anacharsim ab rege scythae missum grācie factū ēē discipulū: & cum Idanthys rursus reddisset dixisse ad eū qui se miserat cunctos grācos ēē in oī sapientia occupatos sus lacedaemoniis exceptis: qui soli rationē hērent dādi & accipiēdi prudēter. Verū hāc narratio aliter ab ipsis grācis delusa ē. Hic igitur uir C quēadmodū antea dictū ē mortē oppetiit. & ipse quidē ita egit ppter externos ritus: & grācorū cōsuetudinē Multis atq; sane annis postea interiectis ita passus est scyles aripithis filius. Etenim aripithes scytharum rex cum alios multos filios: tum scilem sustulit ex uxore istrina haud quāq; indige Scyles nax: quae filium grecam linguam litterasq; edocuit. Interiecto deinde tempore Aripithes Anipites per dolum occiso a spargapithe agathysorum rege. sciles regnum suscepit & uxorem Opœa Opœa patris nomine Opœam. Erat autem Opœa hāc ciuis: ex qua erat ariapithe filius Oritheus: scili regnum scitarum optinentis: cuius tamen uiuendi mos nihil prorsus eordis erat: sed grācus in quo fuerat imbutus a puero. Ideoq; multo magis ad hunc exercēdum se conuertebat. Vtiq; cum ad urbem borysienitae scithicum ducebat exercitum Boristhenitae autem se a milis iis aiunt esse oriundos. Ad hos quotiens sciles ueniebat relicto in suburbanis exercitu ipse muro Iggressus portas obserabat deposita scitica stola grācum sumebat uestimentum: & eo indutus p forum spatibatur. nullo neq; satel litum neq; populi comitatu appositis qui portas custodirent: ne quis scitarum cerne ret cum gestantem huiusmodi stolam: & cum cæteris grācorū institutis utebatur tum in faciendis deorū sacris. Et cum ibi tempus menstruum aut amplius triuerat: abscedebat induta sibi scythica stola: Idque saepe numero faciebat extructis sibi ædibus illis: & uxore illinc accepta. sed cum foret ei male euenturum ex hac occasione malē euenit. Affectanti ei Dionysium bacchanalem initiari hac hostiam initiationis iamā sumpturo 1 manibus oblatum est ingens ostētum. Erat ei in urbe boristhenitoꝝ circū ædes suas: quaz paulo ante habui mentionem magnas atq; magnificas elapide cādido spīges & gripes stantes. In has ædes deus fulmen iaculatus est: totaq; deflagrauerūt. Scyles nihil hominis initiationem peragit. Enim uero scithae grācis probro dant bacchanandi cō Baccha suetudinem negantes esse credibile deum inuenisse quo homines ad demētiam adigā nalia tur: posteaq; bacchanalibus sacris iniciatus ē sciles: quidam boristhenitarum scithis in diciū detulit ingens. Vos qđ scithae nos irridetis q; bacchanalia agāus: qđq; nos deus occupet. At nunc demum hic uestrum quoq; regem occupauit. Nā bacchanalia exerceat a deo in dementiam actus: Quod si mihi non habetis fidem: sequimini me rem uobis ostēsurum. Primores scitharum hominem secuti sint: quos boristhēita ille deductos clanculum in turri collocauit. Vbi affluit sciles cum thiaso. id est cum choro illo baccha bundus. scythae eo cōspecto rem ingentis calamitatis esse duxerunt: digressiq; ea quae uiderant omni exercitu indicarunt: Post hāc ubi ad lares suos rediit sciles defecerunt ab eo scythae delecto fratre eius Octamafade ex filia Teris genito: scyles cognito quid de se fieret: & quam ob causam profugit i thraciam. Id cum audisset Octamafades cū

Octama
fades

exercitu aduersus thraciā cōtendit cui ad istā progressio thraces occurrerunt: & dum
Sitalces cōstituerant: Sitalces ad octamafadē misit caduccatorē cū his mādatis. Quid opus
 est inter nos tentare fortunā. Tu quidē sororis meæ es filius: sed habes gerinanū meū
 quem si mihi reddideris: ego uicissim tradā Scylē tibi. Ita neq; tu: neq; ego periclitabor
 exercitu. Erat autē apud octamafadē frater scitalcis ab eo profugus. Hāc a scitalce ob
 latā conditionē octamafades accepit: redditoq; scitalci frater eodēq; auunculo suo scylē
 recepit fratrē: Et scitalces quidē recepto fratre reduxit exercitū: octamafades autē eodē
 die caput scili dempsit. Ad eo sua instituta scitæ obseruāt: & his q̄ externos ritus asciscūt
 tales irrogāt pœnas. Multitudinē scitæ non potui exacte idagare cū de eius numero
 uaria referentes audia: & permultos illos: & rursus paucos eē utiq; scitas. Q uantū āt
Exāpeos sub aspectū meum uēit: est inter boristhenē: & hipānim flumīa locus nō in: Exāpeos
 cuius etiam aliquanto antea habuimus mentionem: cum dicebā sōtem eo esse aquæ
Ahenū amare hipānim in quem fluit importabilem reddentis. Hoc in loco iacet ahenum sexi
capax es tantum q̄ crater qui est in hostio pontia paufania Cleōbroti filio dedicatus: quod si
 quis non inspexit hunc ei in modum declarabo: sexcentæ est amphorarum facile ca
Arantes pax crassitudine digitorum sex id aiunt indigenæ ex aculeis sagittæ esse factum. Re
 gem enim suum nomine arantem cum numerum scitarum inire uelle iussisse singu
 los scitas conferre singulos sagittarum aculeos: proposita morte ei qui non ferret: Ita
 magnam uim collatam esse aculeorū: & ex his aliquod confectum opus placuisse ei p
 monumento reliquere: atq; inde fecisse id ahenum: & in hoc exampeo dedicasse. Hoc
 de multitudine scitarum audiebam. Hæc regio miracula nulla habet præter flumīa cū
 multo maxima: tum numero plurima. si quid tamen præter flumina & magnitudinē
 campi exhibetur admiratiōe dignum. Id dicetur uestigium Herculis ostendunt petre
 impressum uirili uestigio simile bicubitali magnitudie iuxta fluuium tirem. Et hoc ita
 se habet. Redeo ad eam quam ab initio institueram orationem: Dario aduersus scitas
 exercitum comparanti: dimissis nūciis ad imperandum aliis ut peditatum: aliis ut clas
Artaba sem præstarent: aliis bosphorū thracium iungerent: Artabanus Hytaspis filius darii
nus frater nolebat illum ullo pacto scitis inferre bellum commemorans scitarum inopiam
 utilia suadens cum tamen non persuaderet illi destitit a dissuadēdo. Darius ubi omnia
Oebazus ei in expedito fuere copias eduxit ex urbe susis. Ibi cum Oebazus quidam pfa: cui tres
 filii erant omnes in militiam euntes obsecrabat ut unum sibi ex illis relinqueret. Cui
 Darius tāq; amico & modesta obsecranti: rēdit se oēs eius liberos relicturum. Eo re
 sponso Oebazus magnopere lætabatur sperās liberos suos missionem habere militiæ
 At ille præpositos filiis oebazi iussit ut omnes eos interimerēt. ita filii Oebazi obtrū
 cati illic sunt relictī. Darius susis mouens peruenit ad bosphorum calchedōis ubi pōs
Cyaneæ iungebatur. Illic consensa naui transmisit in insulas nomine cyaneas quas græci prius
Pontiā errabundas ubi fuisse aiunt. Ibi sedens i templo subiciebat oculis pōtum rē spectaculo
plitudo dignam. Nam inter omnia maria est maxime admirabile. Cuius lōgitudo est undecim
Bospho miliū ac centū stadiorū: latitudo qua latissimū est trium miliū ducentorū. Huius pelagi
rus os latitudinis est quattuor stadiorum lōgitudo oris. quod est collū. quæ bosphorus di
Propōtis citur ubi pōs cōnectebatur circiter centū uiginti stadia ad propōtidē usq; ptigēs. Propō
Hellē tis āt quingentorū stadiorū ē mille & quadringentorū longitudinis influens in helle
pontus spōtū. Ipse hellepontus ubi angustissimus stadiis septē quadragitis: lōgus i trās pelas
ægæum gi uastitatē: quod ægæū uocatur. Hæc autē ita dimēsa sunt. Naui fere meat oīno se

ptuaginta millia passuum longo die nocte uero sexaginta. Itaq; a faucibus pōti ad phasim hoc est enim ponti longissimū nouē dierum est nauigatio: & octo noctium: quæ sunt mille centum ac decē milia passuum hoc est stadiorū undecim milia ac centū. E scythia at ad Thēmycirū quæ est superflumē thermodōtem. Hic nāq; pōtissimū ē triū dierum duarumq; noctium ē nauigatio quæ sunt passuum trecenta ac tria milia. stadiorū uero tria milia & trecenta. Hunc igitur i modū pōtus ac bosphorus & hellepontus a me dimēsa sunt: & secundum ea quæ dixi sitū habent. Quin et pontus hic paludē habet influentē in se nō multo q̄ ipse est minorē: quæ mazotis appellatur: & mater ponti. Darius ubi pōtem contemplatus est renauigauit ad pontem, cuius architectus extitit Mādrocles samius. Cōtemplatus itē bosphorū duos sup eum cippos erexit cādido lapide litteris incisum: quidē assyriis: alterū uero græcis oēs gētes quas secū ducebat. Ducebat at oēs gentes quibus spabat: cōtinētibus numero septingenta milia hominum cū equatu præter classem: q̄ cōstabat e nauib; sexcētis. his postea cippis byzatiū in urbē suā translatis usi sunt ad arā Dianæ erectæ præter unū lapidē q̄ iuxta bacchi delubra eadē urbe relictus ē lris assyriis opletus. Bosphori locus quē rex Darius pōte cōmisit i cōiectati mihi uir medius iter byzatiū & tēplū qd̄ supra fauces ē. post hæc darius pōte subleuo d̄ lectatus: auctore eius mādrocē samīū donauit decuplo. Ex cuius primitiis Mādrocles pictis aialibus cōmissionē bosphori & regē dariū medico solio sedētē ac suas copias tra ducētē effinxit: eaq; pictura tēplo iunōis dedicauit cū hac inscriptionē. qui rate p̄cosum cōiūxit bosphoro ip̄lēs Darcī regis uota iubētis opus. Iunōi Mādrocles hæc mōumēta dicauit. Effet honor samis: unū corona sibi. Hæc igit monumēta extiterūt eius q̄ pontē cōpēgit: quem ubi remuneratus est darius. trāsmisit i europā iussis ionib; nauigare i pontū usq; ad isty. Atq; ubi eo puenissent se illic p̄stolari flumiū pōte iūgētes. ducebāt enī classem iones & zoles & hellepontii. Hi p̄teruēcti cyaneas recta ad isty nauigarūt subuectiq; duorū diez itinere a mari ad fauces flumis. ubi in diuersa scinditur. Illud pōte iungunt. Darius transmissio per ratē bosphoro faciebat per thraciam iteri: & cum ad fontes teari amnis peruentum est triduo hic hūit statua. Tearus fertur ab accolis omnium amnium esse optimus cum ad alios morbos: tum ad scabiē curandam uel hominum uel equorum. Eius fontes duodequadraginta sunt ex eadem petra manantes partim frigidi. partim calidi. Ad hos tantumdem uis est a iunonis templo eius urbis: quæ iuxta perinthum est: & Apoloniz: quæ est in ponto euxino duorum dierum utraque Fluit at tearus hic in flumen Contadestum. Contadestus in Agrianem. Agrianes in Hebrum: hebrus in mare iuxta urbem acuum. Ad hunc igitur amnem cum peruenisset Darius. castraque posuisset oblectatus amne cippum erexit his litteris inscriptum. Teari amnis capita optimam aquam atque pulcherrimam cunctorum amnium continet: & ad ea peruenit exercitum ducens aduersus scytas uir optimus atq; pulcherrimus cunctorū hominum Darius histaspis filius persarum cunctorūq; continentis Rex. Hæc sunt illic inscripta. Darius hic mouens uenit ad alium amnem noīe artiscum qui podryses fluit: quo ubi peruenit ita agendum sibi putauit. Ostenso certo loco copiis suis iussit illic singulos quosq; præter cuntes ponere singulos lapides. id cum omnis exercitus fecisset grandes acerui lapidum affecti sunt: quibus relictis Darius illic mouit. Sed priusquam ad istrum perueniret primos subegit getas: qui immortales agunt: nā thraces qui salmidestum: quiq; supra apolloniam: & melambriam urbem incolunt: & qui scyrmia dæ & nipsæi uocantur sine pugna sese dario dederunt. Getæ uero p̄mperitiam resistentes in seruitutem redacti sunt cum sint fortissimi thracum: atq; iustissimi

Mazotis

Mandrocles

Tearussa
luter
Perithus
Apollo-
nia
Contade
stus
Agrianes
Hebrus
Acuum
op.Aruseus
Salmide
sus
Melam
bria
Scyrmia
de
Nipsæi

Zalmoxis mi: Immortalē autē agunt hoc modo: q̄ se mori nō putāt: sed cū qui defunctus ē me-
re ad Zalmoxin dæmonē: quē non nulli cōopinantur eundē ēē beliezē. ad hūc mittūt
Beliezen assidue cū nauī quinq̄ remigū nūcium quēpiā ex se ipsis forte delectū præcipiētes ea
q̄bus semp̄ indigent: cūq̄ ita mittūt. Quibūdā eorū datur negociū ut tria iacula tene-
ant: alīis uē cōprehēsis eius qui ad Zalmoxin mittit: manibus pedibūq̄ holē agitan-
tes ī sublime iactēt ad iacula. Quī si in p̄ntiā extinguitur. p̄pitiū sibi deū arbitrat̄ur.
Thracū sin minus ipsum nūciū insimulat̄ affeuerātes malū illū ēē uirū. Hoc īsimulato aliū mit-
sagittæ tūt dātes adhuc uiuētī mādata. lidē thraces dū tonat fulgurātq̄ cælū sagittas excutiūt
in cælum deo minitātes q̄ nullū aliū īter suū ēē arbitrat̄. Vex̄ C ut ego a græcis accepi Thelēspō-
Zalmoxis tū & pōtū īcolentibz zalmoxis hic hō fuit: famiq̄ seruitutē seruauit pythagoræ Mnēlar-
Pythagoras chi filio. Illic nact̄ libertatē cū multū pecuniæ cōpasset ī patriā rediit: q̄ cū āduerteret
thraces male uiuētes: & īscite ipse edoct̄ ioniciū uiuēdigēz & mores q̄ thracū libera-
liores: ut q̄ cōuersatus ēēt cū græcis: cūq̄ pythagora n̄ īfirmissimo īter græcos sophi-
sta: dōciliū extruxit: ī qd̄ p̄mos q̄hosq̄ populariū ī cōuiuū accipiebant: & īter cōuiuā-
dum docebat: neq̄ se neq̄ suos conuiuas. neq̄ illos q̄ illic assid̄ uē gignerēt̄ interire sed
in eū locum ire: ubi sup̄stites sp̄ oīum bonorū cōpotes ēēt. Dū ea q̄ commemorata sūt
agit atq̄ dicit interī subterrācum ædificiū struit. Quo p̄sus absoluto c̄ thracū con-
spectu se subducit descēdēs in illud subterrācum ædificiū. Vbi circiter triēnium degit
desiderātibz cum thracibz ac desētibz tāq̄ mortuū. Quarto āno se eisdē in conspectū
dedit: atq̄ ita credibilia sūt effecta q̄ illis exposuerat. hæc Zalmoxi aiunt fecisse. Cui
subterrāneo ædificio neq̄ ualde credo sed multos eū ānā pythagorā ānis extinxisse: q̄
siue quis hō fuit siue quis ē dæmō getarū indigena ualeat. Getæ hoc ritu utētes ubi sūt
a plis subacti cæterz sūt exercitū secuti. Darius ubi ad istz puenit & una pedestres co-
piz cunctiq̄ flumē trāsmiserunt: nunc uero iussit iones postq̄ ratē soluisent sequi se pe-
destri itinere cum nauticis copiis. Qui cum ratē soluturi ēēt: & impata facturi. Cæs
alexādrī filius mytilineorū p̄fect̄ ita apud Darium uerba fecit. Sciscitatus antea nūqd̄
ei gratum foret audire snīam dicere uolentis. Cum aduersus eā terrā rex facias expedi-
tionem in q̄ fert̄ nihil arari. nullas urbes colis: finito nunc pontē hoc loci stare relictis ad
eius tutelā custodibz iis qui eum contegerunt: p̄ quē siue ex snīa rē geremus scytis in-
uentis siue illos inuenire nequibim̄: tutus nobis sit redditus. Neq̄. n. uereor ne prælio
commisso a scythis uertamur in fugā: sed potius eis ā inuentis aliquid patiamur errat
ei. At enim credat me quīspīā mea ip̄sus cā hæc dicere ut hic subsistā. Ego uero qd̄ ī tu-
am rem ēē sentio rex id in medium profero. Ipse te sequi uolo neq̄ hic reliqui. Delecta-
tus admodum eo consilio Darius ita respondit. Hospes lesbie fac oīno cum sospes do-
mum rediero præsto mihi sis ut te ob egregiū consiliū egregiis factis remuneret̄.
Hæc locutus ubi sexaginta nodis lorum innodauit accitis ad colloquium tyrānis iōni-
bus ita locutus est. Viri iones quam prius habueram de pontē sententiam: eā missam
facio. Vos sumpto loro hæc ita uelim agatis. Quo ex tēpore uideritis me raptissime
iter intendentem in scytas: ex eo tempore incipientes soluite singulis diebus singulos
nodos: intra quod tempus nisi affueris: sed dies nodorū exierit: uela facite in patriā ue-
stram: interea quoniam consiliū mutauit agite: custodiam ratis & omne studiū illi
& conseruandæ & tuendæ adhibentes: quod facientes maiorem in modum mihi gra-
tificabimini: Hæc locutus Darius promouet exercitū: Thracia tellus in mare inten-
dens scythicæ prætenditur quasi num faciente scythica excipit: & illic īter mare subit
hostio inuentum eorum conuerso. Quod autem ab istro soli scythici secundū mare

est: id metiendo indicare aggrediar. Ab istro hæc iā uetus scythia ē ad meridiē uersus au-
strū pposita usq; ad urbē carcinitidē: eiusdē deiceps qđ ad mare fert mōrosā: regiōis &
in pōtū porrectū scilicet gens taurica cherōnēdo tenus nōle trechea. i. aspera. Hæc ad ma-
re ptingit. qđ ad uentū sub solāum uergit. Sunt at̄ finīū scythice ptes duæ ferētes ad mē-
ris: una ad meridiā: altera ad oriētalem: qđ admodū atticæ regiōis atq; similiū q̄ sic ptē
scythie tauri incolunt: ut si atticæ iugū suniacū alia gēs nō atheniēsis incoleret: qđ a tribu
choica usq; ad anaphlystā magis i pōtū porrigit p̄mōtoriū: Talis ē ut parua cū ma-
gnis cōparem taurica regio. Q̄ uī at̄ nō est hāc atticæ ptē præteruēctus: huic alio modo
planū faciā. Vt si iapygiæ nō iapygies sed alia gens iperās cā diuisa terra a brōdēlio usq;
carētū & p̄mōtoriū scoleret. Cū hæc duo dicō multa alia similia dico: qbus taurica gēs
est cōparada. Agente taurica deiceps scythie supra tauros & oriētalem uersus mare inco-
lant: q̄ bosphorici cimerii sunt ad uesperā uergentia: & q̄ paludis mazotidos tanai tēus
q̄ i fluit in huius paludis secessum. Itaq; ab istro iā quæ supiora sunt ferentia i mediter-
ranea dīcludūt scythiā ab agathyr̄sis: deīn a neuris: deīn ab androphagis: postremo a
melanchlānis. Itaq; scythiæ ueluti formæ qđratæ duæ partes: quæ ad mare ptingunt:
altera ad mediterranea fert: altera maritiā usq; quaq; sunt pares. Nā ab histro ad bory-
sthenē decem diez est iter. Tātundem a borysthenē ad mazotidem paludē. A mari me-
diterranea uersus usq; melanchlānos uiginti diez iter. Supputatur at̄ a me in singu-
los dies itineris ducenta stadia. Ita transuersa scythiæ erunt quattuor miliū stadiorū: recta
quæ ad mediterranea ferunt totidem stadiorū. Tantæ est hæc terra magnitudinis. Sci-
thiæ inter se collocuti cū soli impares essēt copiis Darii prælio repellendis nuncios ad si-
nitimos mīcere. Eorū reges ubi cōuenere consultabant ut sit ingenti exercitū inuadē-
te. Erant at̄ qui cōuenērāt reges tauroz & agathyr̄sorū & neruorū & androphagorū &
melanchlānorū & gedonorū & budinorū & sauromatarū. E quibus tauri huiusmodi
moribus utuntur. Virgini naufragos imolant: & quoscūq; graecos illuc delatos. Hoc
modo postq̄ præces peregerint: hominis caput claua feriunt: truncum eius quidā aiūt
pturbari e rupe. Nā in rupē prærupta templum est eorū situm: cruci affigunt: caput:
Q̄ uidam de capite suffigendo cōsentiunt: sed truncum e præcipitio deiici negant: sed
humo cōtegi dicunt demonem cui immolant ipsi tauri aiunt esse Iphigeniam Agamē-
nonis filiam. In hostes quos ceperint hoc agunt. amputatum quisq; caput hostis do-
mū reportat: suffis suffixum admodum sublimē supra tecta statuit: & plerūq; supra
fumariū. Iō in sublimi locātes qđ dicāt eos totius domū cē custodes. Viuūt at̄ e rapto &
ex bello. At agathyr̄sis excultissimi uiri sunt: & auxē plerūq; gestātes i cōmune cū mulie-
ribus coeunt: ut inter se germanisint ac domestici oēs: nihil neq; liuorib; neq; odii mu-
tuo exercētes. Cætera ad thracū cōsuetudinē accedentes. Neuri scythicis utuntur mo-
ribus qui una atē Darii expeditionē etate coacti fuerāt solū uertere pp̄ serpētes. nā ser-
pētū cū magna uis ex ipsoz solo ē edita: tum maior supne e locis desertis igruerat: qui
bus usq; adeo infestati sunt: ut relicto suo solo cum budinis habitauerūt. Idem piculū
faciunt se hostes cē maleficos: qđ dicunt a scythiis & ab iis q̄ in scythia incolunt graecis se-
mel quot ānis singuli ad aliquot dies effici lupi: & rursus i p̄stinum habitū redire: qđ
tū dicētes mihi nō psuadēt. Nihilominus ipsi tū aiūt ita cē ac deierāt: Androphagi agre-
stissimos oīum hoīm mores hñt: nō iudiciis: nō legibus utētes pecuariā exercētes: uestē
scythicæ similē gestātes: propriam linguā habentes. Melāchlāni oēs i dumēta nigra ge-
runt: unde & cognomentura habēt. Q̄ uisoli ex his humana carne uescūturi: institutis
scythicis utētes. Budinis i gēs natio atq; numerosa uehemēter cōs oculis oīs ac rufa: Budini

Scythia
uetus
carcinitis
Taurica
Sunia
iugum
Thoyx
anaphly-
sta
Taurica
gens
Cimerii
Scythiæ
ptes duæ

Tauripo-
puli

Iphigēia
colitur
Agathyr̄
sineuri

Andro-
phagi
Melan-
chlāni

Gelonis quorū urbs nō ē gelonus ē materia constructa ēst muro alto ē materia toto: cuius sim-
urbs gula latera tricenoꝝ stadioꝝ sunt magnitudinis. Aedes quoq; cū priuata: tū sacrae sunt ē
 materia. Nā uisuntur ibi deoꝝ graecoꝝ tēpla graecanice exstructa simulacris aris delubris
Trieteri- ligneis. Libero trieterica idēst triennalia agunt: & bacchanalia exercēt. Q uippe gelōi
ca quondā graeci fueret: sed sūmoti inter budinos habitauerūt lingua partī scythica: partī
Budini graeca utentes. Budinia gelonis & lingua & uictu sunt dispares. nā cū indigena sint: pe-
Geloni uariā operā dant. soliꝝ eius regiōis pedūculos edūt. Gelōi agriculturā operā dātes fru-
 mēto uictitāt: & hortos possidēt nihil illis neq; aspectu neq; colore simili. Budini a gra-
 cis geloni uocātur nō recte uocātibz. hōꝝ regio oīs ē arboribus frequēs: & ubiq; plu-
 rimū consita: ubi est lacus ingens & multus & palus ac multū circa arūdinis. Ex quo la-
Lutriae cu lutriae capiuntur & castores & aliae ferā forma oris quadrata: quorū pelles ad reno-
Castores nes faciēdos cōsuūtur: & testiculi ad curāda posteriora sunt. De sauromatis ita memo-
Sauromatae ratur. Dum graeci praeliati sunt cū amazonibus: quas scythāz xorpata uocāt: qd nomē
acorpata pōt transferri uiricidāz xor. n. uiriū uocāt: pata autē occidere. Ferūt post uictoriā praelii
Amazones ad thermōdōrē facti abiisse portātes tribus in nauibus quas cūq; potuere ex amazoni-
 bus capere. Q uibus illae in pelago insidiatae cūctos trucidauere. Sed cū naues haberēt
 incognitas: nec gubernaculo aut uelis aut remis uti scirēt: in cēfectis uiris ferebātur se-
 cundum tēpestatē & uentū. Delatae q; sunt ad paludis mēotidis praerupta q; scythāz li-
 beroꝝ telluris sunt. Ibi ē nauibus egressae amazones ad loca habitata iter hātes quam
 primā nocte sunt equorū polia diripiūt: conscēduntq; & obeq;ates ē scythis pda agūt
 Scythāz qd hoc rei ēēt: conicere neq; bāt: cū neq; uocem neq; uestē neq; gentē agnosce-
 rent: admirabūdi unde uenirēt: rati cūctos ēē uiros eiūsdē aetatis. Sed cōmissa cū eis pu-
 gna potiti cadaueribus illarū ita demū nouerūt socias ēē. Itaq; consilio habito uisum ē
 eis nullo pacto posthac quāpiam illarū esse occidendū: sed ex se qui maxime iuuenes es-
 sent ad eas mittendum eodem numero quo illas esse coniectabant. qui sua prepe earū
 castra haberēt: & eadem quāz illae facerent si inuaderentur pugnarent. ne uisuperfuge-
 rent: ubi subsisterent illae: & ipsi proxime accedentes castra ponerent. Hoc scythāz iecit:
 eo decreuerunt quod prolem ex illis suscipere cupiebant. Adolescentes qui missi sunt:
 mandata peregerunt. Q uos ubi amazones intellexerunt ne utiquā ad se lādendas
 uenisse ualere sinebant. Q uotidie tamē castra castris propius admouebantur: ne ipsi
 quidem adolescentes aliquid habebant quēadmodū amazones praeter arma & equos
 & eandem quam illae uitam uiuebant uenando atq; praedando. Circa meridiem ama-
 zones solebant aut singulae aut binae separatim a reliq; ad uētrē leuandum longius ua-
 gari. Ea re scythāz cognita & ipsi itē faciunt. quorum cuidam una illarum quāz soliuaga
 erat propinqua cū fuisset non se auertit: sed de colloquendo deliberabat: nec appellare
 poterat cū quo cū nō ēēt prius congressa: tamē manu significauit: ut ad eundē locū po-
 stridie rediret: adducto secum altero ut duo ēēt se quoq; alteram adducturam. Digres-
 sus ab ea adolescēs haec enarrat ceteris: posteroꝝ die socium secū ducēs ad locū praesto
 fuit ac reperit amazonē expectātē sociam. Eius rei certiores facti reliqui adolescētes &
Amazones cū ui- ipsi seducūt ceteras. Post haec cōmixtis castris pariter habitant: eam quisq; uxore cū q;
ris primum coierat habentes. Earum uocem cum ipsi discere non possent: ipsoꝝ illae disce-
 bant. Et cum utriq; inter conuenissent: uiri ad amazones ita dixerunt. Nobis parentes
 sunt pariter & facultates. Proinde non agamus diutius hanc uitam: sed hinc digressi i
 hoīum frequentia degamus. ubi nos habebimus alias uxores neq; uāq; alias. Ad haec il-
 lae rūderūt: Nos uero nō possumus uestris cū femis habitare q;bus nō uidē q; nobis sunt

mores. Nos. n. arcu tela excutimus: & iaculamur & equitamus muliebria opera idocia.
 Vestrae forae nihil eorum quod recessimus: sed opera muliebria facitatis: desidentes in plaustris
 non ad uenationem atque ad alia huiusmodi prodeuntes. Proinde non possumus illis esse similes.
 Quod si uobis cordi est habere nos coniuges & uiros uideri esse iustissimos. Ite ad parietes ue-
 stros & facultatum sortiti partem rursus redire. ita semoti ab illis habitabimus. Id approba-
 tes ita facere adolecentes: acceptaque facultatum: quod ipsis contingebat portio: rursus ad ama-
 zones redierunt. Ad quos illarum duplex inquit metus nos tenet in his locis habitandi: unus
 quod nos parietibus uiris priuauimus: alter quod terram uestram magnopere uastauimus. Sed quoniam
 dignamini nos habere uxores: hoc una nobiscum agatis. Agedum perficamur e regione hac
 & tanai transmissio illic habitemus. Huic quoque rei obtemperauere adolecentes. Traiecto opta-
 nai & a tanai trium diebus orientem uersus totidemque a mazotide palude & aqlonem itinere com-
 secto peruenierunt ad eum locum: quem nunc incolunt: ibique subsederunt. Iamque prisca consuetudine
 uiuendi forae sauromatarum utuntur. Venatum una cum uiris ac sine uiris eunt equis insiden-
 tes atque adeo in plium eadem quam uiri stola ferunt. Sauromatae putant lingua scythica solozica
 re: id est corrupte uti: quod ea ab initio non potest didicere amazones. Quod ad coniugia pertinet ita ab
 eis est institutum. Nulla uirgo nubat priusquam aliquem hostium iteremerit. Iamque nonnullae earum de
 cedunt iam uetulae antequam nubant quod legisat facere nequeant. Ad hanc igitur quod dixigentium con-
 citos reges nuntii scytharum cum peruenissent: certiores eos fecerunt peris ubi iam quod sunt in ite-
 riore continente in suam ditionem redegit. Faucibus bosphori potest iunctis in citeriorem traieci-
 se continentem. Subactis quod illic traiectionibus fluuium istum iuxisse antea hanc omnia in sua redigendi potestate. Amazo-
 num nu-
 prius
 Proinde uos inquit nolite ullo pacto de medio cedere sinentes ad perniciem nos deue-
 nire: sed idem sentientes obuiam eam inuadeti. Quod nisi facitis nos in ultimum discrimen ad-
 ducti aut regionem deferemus: aut manentes deditionem faciemus: Quod uidemus. cladem subea-
 mus nolentibus uobis auxilio nobis esse. quod non commodum agere uobiscum aduersus quos non mi-
 nus uenit peris quam aduersus uos neque nos subegisse contentum a uobis abstinebit: Cuius rei
 magnam habet accipite documentum quod si nobis solis inferret ille bellum antea superioris seruitutis ul-
 ciscendo. debebat a ceteris hominibus abstinere: & sic in nostram tendere regionem ostendens omnibus
 se aduersum nos non aduersum alios ire. At nunc ubi primum traiecit in hanc continentem ut quisque si
 bi occurrat percat ceteros ueluti thraces & nobis confines getas suo subiectos impio ha-
 bet. Hanc cum scythae denunciasent itaque nationibus uenerant reges deliberabant: sed discordes
 eorum erant sententiae. Nam geloi quidem & budini & sauromatae concordia antea receperunt se scy-
 this auxilio futuros. Agathirsus autem & neurus & androphago & taurorum melachlanoque
 quod reges ita scythas responderunt. Si uos iniuria inferenda accesserit bello priores non fu-
 issetis: recte uideremini precari quod precamini: & nos uiris precibus more gerentes idem quod
 uos ageremus. Nunc sine nobis illorum terram ingressi uos imperitastis peris: quoad deus
 uobis indulget: & illi quod quidem eos idem deus in uos excitat: uicem uobis reddunt. At nos neque
 tunc quod intulimus iniuriam his uiris: neque nunc quod conabimur priores inferre. Quod si
 hic nostram regionem inuaserit: & pro iniuria fecerit: nos haud quam tolerabimus. Id donec
 cernamus apud nosmetipsos manebimus. Neque enim in nos uenire peris uidetur: sed in eos qui
 fuerant auctores iniuriae. Scytharum ubi haec relata audire: statuerunt nullam sibi pugnam re-
 cta atque ex apto conferendam: quam ipsis ista ad societatem non accedebat. Itaque digressi cladem longi-
 us progressi uide eos quod ipsi offenderat. ac fontes abstruunt. bifariamque diuisi herbam e regione
 aterunt. Et ad unam partem ubi regnabat Scopasis iubet saurotatas pergere: qui se subduce-
 ret si eoperna declinaret fugientes recta ad flumen Tanai secundum mazotidem iude peris ab

Scopasis

Idanthir
 sus
 Taxacis
 Tiffage-
 ta
 Mæetei
 Licus
 Hoarus
 Tanais
 Sirges

feedentē inuadendo psequeretur. Hæc erat una pars regni ordinata ad hanc uiam quæ ad
 modū dictū ē. Reliquarū duarū unā cui sperabat rex idantyrus q̄ magna ē & tertiam i
 qua regnabat Taxacis in unū coeuntes. Accedētibz gelōis atq̄ budinis iubēt hos uno
 die pgressos exercitū p̄saz seducere hostē laceſſendo: & ea q̄ decreuiſſent exequēdo: &
 añ oia hostē seducere in agros illoz: q̄ societate ipsoz hūiſſent: ut eos si minus uolētes
 bellū aduersus p̄sas susceperēt: certe inuitos redērēt istis hostes. Deinde in suā terrā deſſe
 ētere & tēptare si qd̄ ipsis tēptādū ēē uideatur ac libeat. Hæc ubi decreſſere scythæ copiis
 Darii ex occulto occurrebāt p̄statiſſimis eqtū p̄æcurſoribz missis. Carros at̄ in qbus
 eoz filii uxoresq̄ oēs degūt una cū pecoribz p̄æterq̄ ad uictū suppetētibz p̄æmiserāt
 dato suis mādato: ut sp̄ aquilonē uersus tēderēt. Hoc cū p̄æparassent scythæ eoz emil-
 sarii posteaq̄ cōpererūt p̄sas ab isto triū fere diez: & ante se unius diei itinere abesse: po-
 sitis castris germina terræ uastāt. Persæ ubi scythæ eqtatus in cōspectū se dedit: cū inſe
 q̄ maturant a uia (se sp̄ subducētē & cū ad unā partiū uentū ē aurorā uersus & tanai &
 scythas tēdentibus & inſequētibz p̄sis: scitæ tanai traiciūt: eo & p̄sæ traicēto illos inſe-
 quuntur donec pagrata ſauromatū plaga pueniunt in budinoz. Quādiu p̄sæ fuerūt
 in ſcythica ac ſauromatide regiōe: nihil ei detrimētū inſerre potuerūt utpote uastæ. Vbi
 uero budinicā ingreſſi sunt: ibi naſtilignea mœnia a budinis deſerta & oibz rebus ua-
 cua incēderunt. His actis ipſo itinere ire porro tendunt: dū eā regiōē puagati in uastā
 ſolitudinē deueniūt. Hæc ſolitudo a nemine hoium colit̄ poſita ſupra budinoz regiō-
 nē ſeptē diez itineris magnitudinē: ultra quā thyſſagetz incolunt: a qbus q̄ttuor ingē-
 tes amnes p̄mæteos fluunt: & i paludē noiē mæotim ſe inſinuant: qbus hæc ſunt in-
 dita noiā: Lycus: hoarus: tanais: ſyrges. Darius ut ad ſolitudinē puenit curſu omiſſo co-
 piis ſuper fluuium hoarum locauit. Poſt hæc octo urbes caſq̄ ingentes cōdidit pari in-
 ter ſe ſpacio diſtantes ſexagenoz fere ſtadioz: q̄z ad meam uſq̄ memoriā adhuc rui-
 næ extrabant. Dū i his darius occupat̄: interim ſcythæ quos ille inſequēbatur circuitis
 locis ſuperioribus reuerterūt in ſcythiam. Quibus e cōspectu oio ſemotis nec ſe am-
 plius exhibētibz: ita Darius urbibus illic reliētis dimidiatis conuertit iter ad occaſum:
 ratus & hos ēē cunctos ſcythas & ad occaſum fugere. Proinde cū exercitu maturās ire i
 ſcythiā: eo deuenit ubi in duas ſcitæz idicit partes. Hos naſtus inſequēbat unius diei
 ſpacio nunq̄ intermittēs ſubterfugiētes. Subterfugiebant at̄ de industria in terrā eoz
 qui ſocietate ipsoz reſpuerant & primū in melāchlænoz. Quos cum perturbaffent
 tam perſæ q̄ ſcythæ eoz terram ingreſſi: ſcythæ in loca androphagoz perſas adducūt.
 Perturbatis autem androphagis hostē i neuridē ducunt. Neuris quoq̄ cōſternatis tē-
 dunt ſubterfugiēdo ire ad agathyſos. Agathyſi cernētes fugari finitimos a ſcythis ac
 pturbatos: priuſq̄ a ſcythis ager ipsoz inuaderetur: miſſo caduceatore ſcythis ingreſſu
 ſuoz finiu prohibēt p̄ædicētes ſi conatentur inuadere agrum ſuum: cum eis primū
 ſe p̄æliū cōmiſſuros. Hoc interminati agathyſi i fines p̄currūt aio arcēdi ingredi uolētes
 At melāchlæni & androphagi & neurj inuadentibus p̄sis una cū ſcythis neq̄ uiriū ne-
 q̄ minarū memores: ſed timore perculſi fugam capeſſerunt: aquilonem uersus ac ſoli-
 tudinem. Scythæ partim ad agathyſos iam non recusantes ſocietatem ſe conferebant
 partim e neuride regiōe in ſuas perſas p̄æibant. Id cum diu ſactitaretur: neque deſi-
 ſteretur. Darius ad idanthirſum ſcitharum Regem miſſo equite inquit. Vitorum
 dæmonie idēſt beate quid aſſidue fugam facis cum liceat tibi hoz facere alterutrū. Si
 tibi uideris idoneus ad deſiſtēdum negociis meis: iſte diſcurſum: ac perſtās mecū ſac-

prælium. Sin agnoscis te imparē esse: sic quoque siste cursum: & hero tuo mūera offerēs
 terrā atque aqua: in colloquium ueni. Ad hæc scythæ rex Idanthyrus ita rēdit. Si res meæ Idanthir
 hūc opus ut nequillū mortaliū ego metuēs antefugeris: neque nunc fugiā te neque quicquid sis ad do-
 faciam diuersum nunc atque in pace facere cōsueuērā. Quid dāt non protinus tecū in eo p-
 lium: huius rei te certiorē faciā. Nobis neque oppida sunt neque agriculturæ quorū uel amit-
 tendorum uel uastandorū metu pperemus uobiscū cōserere pugna: ad quā si opus est
 cōtinuo deuenire sunt paterna sepulcra: quæ age dū inueneritis tēptate labefactare: & tūc
 intelligetis pugnatūri uobiscū simus per sepulcris nec ne: prius ante nisi nos ratio traxe-
 rit: tecū præliū nō conferemus. Hactenus quod ad pacē pertinet dictū sit. Quid dāt ad cæ-
 tera ego solos mihi heros arbitror louē progenitorem meū & solium scythæ regnū.
 Tibi at per terra & aqua quæ dono poscis mittā quæ decet ad te uenire dona: pro eo quod he-
 rū te meū esse dixisti iubeo te flere. Hoc a scythis rēsum est: quod caduceator reuersus
 Dario renūciauit Scythæ reges audito nomine seruitutis indignatiōe pfulsi partem il-
 lam quæ cū sauromatis ordinata erat: cui præerat Scopas: mittunt ad colloquēdū cū
 ionibus qui istrum pōte iunctū asseruabāt. At persæ nō amplius sibi uagādū esse statue-
 runt: ut hospitibus qui ipsorū cōmeatū eripiebāt insidias tēderent distributis quæ aduer-
 sus ereptores frumentariæ rei iussa exequerentur. Enim uero equitatus scythæ semp-
 fugā uertebat equitatū persæ: sed fugientes incidēdo in peditatū ab eo defensabantur.
 Ita scithæ sūmo equitatu hostili tamē metu peditū abscedebāt: & nihilominus no-
 ctibus quoque incursiones faciebāt. Aduersus quos quid darianis auxilio fuerit referā res
 in primis admirabilis asinorū ac mulorū spēs. Nāc ut superius a me demonstratū ē inul-
 lus in terra scithica neque asinus neque mulus gignit: ac ne ullus quidē uisit per frigora. Itaque
 rudētes asini perturbabāt scithæ equos: & cū scythæ sæpenumero pfas adorirēt: eorum
 equi exaudita asinorum uoce cōsternati auertebātur arrectis auribus stupefacti ut po-
 te insolētia tū uocis: quā prius nō audissent: tū formæ quā nūquā inspexissent. Atque hoc
 quidē paululū quiddā momēti ad bellū afferebat. Cæteræ scythæ ubi aduenterunt pfas tu-
 multuantes quo diutius in scithia illi cōmoraretur. & cōmorātes ad oīum necessariarū
 rerū inopiā redigerētur: faciendū ita sibi putarunt: ut pecoribus suis una cū pastoribus
 relictis in aliū ipsi abscederēt locū. Persæ illuc se cōferētes excipiebāt pecora. Quo fecō
 cū sæpius idē tētarēt ad ultimū Darius inopia rerū laborauit. id reges scythæ intelligen-
 tes mittūt ad eum cū muneribus caduceatorē aue mure rana: & quicquid sagittis. Persæ eū
 quæ munera ferebat: pcoctabātur quid illa significarēt. Ille negare sibi aliud esse mandatum
 nisi cum illa tradidisset celerrime rediret. iubere tamē ipsos persas solertes forent in-
 terpretari quid sibi dona uellent. Hoc cum audissent persæ consultabant. Et Darii qui
 dem sententia erat scythas seipsos ei donare & terram atque aquam hac ratione coniectās
 quod mus quidem in terra gignatur: & eodem quo homines uictitet. Rana autem in
 aquis nascatur. Auis uero sit equus assimilis. Sagittis dandis quod seipsos tradere ui-
 deantur. in hanc sententiam Darius dona interpretabatur. At Gobryes unus e septē
 qui magos sustulerūt: hoc dicere dona coniectabat. Opus nisi effecti ut aues subuole-
 tis in cælum: aut mures subeat in terrā: aut ranæ insiliatis in paludes: nō remeabit in
 uenistis his sagittis cōfecti. Et persæ quidem munera interpretabantur. At una pars
 scythæ cui datū ante erat negocium meoditis paludis custodiendæ: tūc autē cū ionibus
 quæ ad istrū erant colloquēdi: ubi ad pōte uēit: ita uerba fecit. Viri iōes libertatē uobis af-
 ferētes uenimus si mō nos exaudire uolueritis: Accepius. n. dariū uobis pcepisse: ut ad

Scopas

Asinus
MulusScytharū
munera
ad dariū

Gobryes

sexaginta dūtaxat dies custodiā pūtis agerētis: & nisi intra id tps ipse n̄ afforet: domum abiretis. itaq; si id feceritis & apud illū & apud nos culpā deuitaueritis. Proinde cū ad prestitutā diē pmāferitis: iā licet abscedatis. Hæc se facturos recipiētib; ionib; scythæ rapti retro abiire. At cæteri scythæ post missa dario dōa cū peditatu ac eqtatu aduersus persas in acie instructi steterūt tāq; cōsisturi. Cū interī lepus in medium p̄silit: quē ut qsq; uidit insequēbat. Perturbatis scytis ac uociferātib; sollicitabāt Darius unde hostium tu multus existeret: & cū audisset illos leporē insectari: inquit ad eos p̄sas cū quib; cætera colloqui cōsuerat. Hi uiri uidēt mihi magnos hī cōtēptui: & nūc gobryes recte dixisse de scytis donis. quo magis cū mihi quoq; ipsi res ita se hēre uideantur: bono cōsilio ē opus ut tutus nobis eo un̄ uenim; sit receptus. Ad hæc gobryes equidē inquit o rex horū ego uiroꝝ inopiē uidebar mihi fere fama hēre cognitā: sed ubi adueni euidentius intellexi. Aduertens eos hēre nos ludibrio. Proinde mihi uidetur cū primū nox aduenerit incēsis e more ignib; & aliis q; cōsueuerūt fieri actis imbecillissimis quib; militū ad hostē fallēdū relictis asinisq; oibus alligatis abeūdū priusq; aut ad istꝝ recta p̄gāt scythæ ad pōtum soluēdū: aut ionib; soluere libeat: qd nobis factu facile erit. hoc gobryes cōsilium dabat. Cui assentiēs Darius ubi nox affuit: reliquit in castris uiros languore p̄ditos: & eos quorū amissio minimi faciēda cēt: nec n̄ oēs asinos alligatos asinos quidē ut uocē ederēt. In firmos at̄ hoīes hoc titulo ut dū ipse cū flore copiarū adoriret hostē: isti interea castra tutarentur. Hæc p̄suadēs his qui relinquebantur. Darius accēsis ignib; q; maturrime ad istꝝ cōtendit: asini quod multitudine destituti essent: eo magis rudere. Quos audientes scythæ credere oīo persas in eis dē permanere castris. Vex ubi illuxit ii qui relictī erant cognito se proditos esse a dario manus extendere ad scytas & quæ contigerāt referre. His illi auditis repente cōtractis duab; scytarū ptibus & una sauiromatarū budinisq; ac gelōis persas recta ad istꝝ uia persequuntur utpote plerosq; pedites & itinera p̄uenientes ea p̄serti quæ diuortia habebāt: ipsi equites & cōpendia uiarū scientes. Sed cū triq; ab alteris aberrarent: multo priores ad pōtem scythæ puenere q; persæ. Ibi cognito se p̄uertisse persas: ita ad ionas qui in nauibus erant uerba fecerūt. Viri iones cum dieꝝ numerus iam pertrāsierit: iniurii estis qui adhuc permanetis: sed quoniā hactenus timore mansistis: nunc soluite q; celerrime traiectum: atq; abite sospites liberiq; diis pariter ac scytis gratiam habentes. Nā cū qui antea dominus uester erat ita tractabimus: ut aduersus nullū mortaliū sit facturus expeditionē. de hæc re consultantibus ionibus Milciadis quidem atheniensī ducis & cherfōnensī q; sunt in helleponto tyranni sententia erat scithis obtemperādum esse: & ioniā seruitute liberanda: at histiꝝ milesi diuersa: q; diceret nunc quidē eos suꝝ quēq; urbis tyrānos eē ob Darium. Potentia uero darii sublata neq; se milesi: neq; aliū quēquam usq; p̄zesse posse. Fore enim ut singulæ ciuitates popularē statū q; tyrānicum mālent: Hæc sniam cum dixisset Histiazus: omnes cōsēstim qui milciadi assensī fuerant in eam transierunt. Fuere at̄ qui disceptauerunt dūtaxat alicuius apud regem extimatiōis hellepōtinorū q; dam tyranni Daphnis abidenus & Hippodus lāpsacenus: & Terophātus parienus: & Metrodorus procōnesius & Aristagoras cizycenus: & Aristombyzantius: & isti quidem ex hellepōto: ab ionia autem Stractis Chius & Acacesamius: & Laodanis phoenis: & Histiazus milesius: cuius sententia p̄lata est sententiæ Milciadz. Ac eolum uero unus affuit qui esset auctoritatis Aristagoras cymæus. Hi posteaquam Histiaz; probauere sententiam: hoc sibi agendum dicendumq; censuerunt: ut pontem quidem ab

Asinida-
rii in ca-
stris

milciades
Cherfo-
nenses
Histiazus

ulteriore ipsa catenus solueret: ut extra sagittæ iactū essent: ne nihil facere uiderent: cū
tū nihil facerent: ne ue scythæ uim afferre tentarēt: & isti pōte trāsire: sed soluētes il
linc pontē q̄si oīa ad uotū scitæ facerent. Hoc sentētiæ Histieci addēdū cū decreuissent
ita p̄ uniuersis ad scitas Histieus uerba fecit. Viri scitæ iocundā nobis rem attulistis &
opportūe instatis. Atq̄ ut uos nobis p̄be uia ostēdītis: ita nos uobis obsequēter obtē
pabimus. Vt. n. cernitis traictū residimus adhibitori oēm diligētiā cupiditate assequē
dæ libertatis. Cæterū dū nos hæc dissoluimus: Interea uos illos iquirere tēpus admōet
& inuētos tā uestro q̄ nostro noīe ita ulcisci ut merēt. Scythæ iōibus iteꝝ fidē hñtes
tāq̄ uera elocutis: ad ingrēdos p̄sas reuerterūt atq̄ ob oī illoꝝ itinere aberrarūt: ipsi sibi
huiꝝ rei cā q̄ pabula equoꝝ illis i locis corruerāt: sūcūq̄ obstruxerāt: qd̄ nihil fecisset
facile si uolūisset p̄sas iuēturi nūc ita faciēdo uisī sibi sūt optie cōsuluisse ob q̄ tū eos res
frustrata ē. Q̄ uippe i sua regiōe eā p̄te cōfēctātes i q̄ cibaria eqs atq̄ aq̄ forent hostē i
dagabāt: rati illū eadē p̄te fugāt itēdisse. at ille obseruato qd̄ p̄p̄o tenuerat itinē abierat
atq̄ ita quoq̄ ægre traictus reperit locū: & cū noctu puēisset nactus pōte solutū aī p̄
sus cōcidit: ueritus ne se relictū iōes abisset. Erat apd̄ dariū ægyptius qdā oīum hōiū **Vocalissi**
uocalissimus. Hūc darius supra ripā istri positū iubet iclamare histiæū milediū: histieus mus qdā
eū sapius iclamātē: ad p̄mā tū iclamationē exaudiēs: oēs naues admouit: & ad traiciē. ægyptiū
dū exercitū pōte iūxit. Atq̄ hūc i modū p̄sas p̄fugerunt: quos indagātes scite iteꝝ aber
rauerūt & ob id iōes tāq̄ n̄ liberos sed pessios & ignauissimos oīm hōiū iudicāt deq̄ **lonca**
eis tāq̄ de seruis loquētes m̄cipia dños amātia eē aiūt & insectatiōe dignissimos: Hec
in iōes scythæ p̄bra iaciunt. Darius p̄ thraciā iter faciēs festū cherōndi puenit atq̄ illic
asiā nauibꝝ ipse trāsiiuit relicto i europa exercitus duce Megabyzo uiro p̄sas: cui dariali. **Megabi**
qn̄ hūc honorē hūit: ut hoc uerbū iter p̄sas diceret. tū cēt elurꝝ mala pūica: simul ac p̄. **zus**
mū malū apuit ierrogatus a sic Artabāo nūqd̄ tātū hōiem sibi optaret q̄tum illic cēt
aciōꝝ. tūdis se p̄optare tot sibi eē megabyzos q̄ graciā subditā. His uerbis apd̄ p̄sas ho
minē honorauit: quē tūc p̄torē reliq̄t cū octogita milibꝝ militum: Megabizus at̄ hic i **Calche**
mortalē sui memoriā apd̄ hellespōtios reliq̄t. hoc dicto q̄ cū apd̄ byzantiū agens audis. **donū**
set calchedōios decē & septē ānis ān bizācios urbē cōdidisse inq̄t calchedōios eo tpe ex
eos fuisse: q̄ cū pulchrior adesset locꝝ ad urbē cōdēdā neq̄q̄ turpiorem elegisse nisi caci
fuisent. hic igitur megabyzus in hellespōtia plaga pro p̄tore relictus: eos qui diuer
sarum a medis partium erant subigebat: & iste quidem talia agebat.

P Er idē at̄ tēpus alia ingens aduersus penos extitit expeditō ob eā quā ego
cōmemorabo cām his prius expositis. argonautæ posteri cū a pelagis q̄
sceminas atheniēs iū & ex brairone p̄dati sunt: cēt ciecti e lenno lacedemo
nem nauigauerunt. confidentes apud taygetū ignes accenderunt: quos **Minyæ**
lacedæmoni cum aspexissent: nunciū misere sciscitātū qnā: & un̄ essent illi nuncio scisci recepti
tātū respōderunt se minias eē ab his heroibus oriundos: q̄ i agro nauigassent: q̄q̄ cū lē a lacedæ
nū appulissent illic eos p̄creassent. Hāc orationē stirpis minyæ cum audissent lacedæmoni s
monii misso iteꝝ nūcio sciscitātur qd̄ sibi uelit ipsoꝝ aduētus atq̄ ignis accensio. Illi ue
rose rñdent a pelagis ciectos rediī ad parentes. æquissimum. n. id factū eē orare q̄ ut si
bi liceret una cum eis hitare: tum honoꝝ tū agroꝝ p̄cipes. Eos recipere i ea q̄ ipsi uel
lēt lacedemoniis placuit cū ob alia ad hoc faciēdū i ductis tū p̄cipue q̄ tyndaridæ castor **Castor**
& Pollux i argo nauigauerāt receptos minias & agris iptierūt: & i tribꝝ cooptarūt. Ibi Pollux
cōfestim in alios ablocatis q̄s in leno duxerāt uxoribꝝ matrimōia cōtraxerūt. Lōgo de
K

Lacedæmonie inde iteriecto tpe statim data supbia cū alia flagitiosa ppetrarūt: tū regnū affectarūt. quo
 monum noie eos lacedæmonii morte multādos cū celsuissent cōprehēsos i carcere cōiecerunt.
 supplicia Q uoscūq lacedæmonii morte plectēdos censent eos noctu plectūt: interdiu neminē.
 noctur Cū uero eēt i illos aīaduēsurū: exorati sunt ab eorū uxoribz q ciues erāt & priore spar
 na tanorū filiaz ueniā ingrediēdi carcerē & cū suo cuiusq uira colloquēdi nullū i illis dolū eē
 Minyæ suspicātes. Horū pmissu minyæ uxores ingressæ carcerē oī ueste q gestabāt uiris tradi
 ab uxori ta illoz uestē illæ sūpscrūt. Ita myne muliebri ueste amicti ueluti mulieres e carcere p di
 bus libe erūt rursusq apud taygetū cōfederūt: hac eadē tēpestāte Theras athēsiōis filius. Tisa
 rati mei nepos. Thersandei p nepos. polynici ab nepos missus ē i colōiā lacedæmonis gene
 Theras re cadmeo auūculus Aristodēi filioz curysthenis & proculis: quorū pupilli eēt tute
 Thifame lā gerebat regni spartani. Adultis mox pupillis ac recepto ipio Theras ita grauitē tu
 nus licēbi ab aliis i perari: quōiā ipium degustasset: ut negaret e lacedæmonē moraturū: sed
 Thesandrus ad cognatos nauigaturū. Erāt at i insula q nūc therā quōdā calista uocabat uiri phœni
 Polyni ces a Mēbliare pocilis filio oriūdi. Cadmō. n. agenoris Europā qritas in isula q nūc the
 Thera ra uocat appulsus cū eēt siue regiōis amorē captus: siue q alia uolūtate reliquit illic cū alios
 Calista quosdā phœnices. tū mēbliarē cōsāguineū suū. Isti aī aduētū Thera lacedæmonē octo
 Membli aris atatibz hoium isulā. q calista. i. pulcherriā uocabat incoluerūt. ad quos theras cū mul
 Cadmus titudine tribulū missus ē: neq q ad illos eiciēdos: sed ad una habitādū. & ad insulā ualde
 frequētādā. Postea uero q minyas e carcere elapsos & apd taygetū cōsidētes lacedæmo
 nii tū necare statuerāt theras necē eorū deprecabāt recipiēs se illos ex ea regiōe abductu
 rū & huic postulato lacedæmonis affetiētibz cū tribz birēibz ad posteros Mēbliaris na
 uigauit ducēs secū n̄ uniuersos minyas sed paucos: quos in sex ptes distribuerūt: & to
 lepreum tidē illic opida cōdiderūt lepreū: matistū: thrixas: nudiū: pyrgū: quorū plana hele i mēo
 matistū ria mea deleuerūt. Insulæ at a cōditore therā nomē ē iditū. hic filio q negaret se nauiga
 Tryxæ turū cū eo reliq ergo inqt ouē lupis. Ex quo dcō nomē adolescētī ipositū ē. Oilyco. i. ou
 Pyrgus lupus: & id nomē alteri i ualuit. Oilyco natus ē filius Aegeus: a quo uocatur ægidæ in
 Epium sparta ingenstribus. Ex hac tribu uiri cū sibi n̄ pmanerent filii ex erinyum oraculo de
 Nudium lubz Laio & Oedipodæ extruxerūt: qd postea apud eos thereos māsīt q ex his uiri p
 Thera creati fuere. Haftenus lacedæmonii cū theræis cōsentiūt: qd deiceps extitit soli theræ: fa
 Oilycus ctū hoc mō eē memorāt. Grinus Elani filius ab hoc Thera oriūdu cū eēt theræ insu
 Aegeus lā rex contulit se delphos ducēs ex urbe solēnes hostias cū aliis cū ciuibz comitātibz
 Aepidæ tū uero Batto: q erat e genere polymnestei apd minyas grātiōsus Cōsulētī Grīno the
 Laii delu ræorū regi de aliis rebus. Pythia rñdit ut urbē in aphrica cōderet. Cui uicissim iste eq
 brum dem inqt. Ego o p̄iceps senior sū & grauis ad moliēdū. tu uero quēpiā horū iube ista
 Oedipo faceres: simul hāc dicēs battū oñdebat. Hāc haftenus tūc ubi reuersi sunt p nihilo ha
 dz delu buere responsū: neq ubi terraz aphrica esset gnari: neq ex icerto oraculo coloniā mit
 brum tere audiētes. Septē post hāc ānos i therā cū nō pluuiisset: & oēs p̄ter unā arbores ex
 grinus atuisent: cōsulētibz theræis pytiā: rñdit mittēdā i africā eē coloniā. Illi quōiā nullū ma
 Rex li remediū erat: mittūt i cretā nūcios iuestigatū: si qs aut idigenaz aut aduenaz illi cō
 Battus set: q i africā nauigassent. Nūcii cū cretā perassent: & ad urbē tamū puenissēt: i eā cō
 Iramum traxerunt cum purpurario quodā: cui nomē erat Corobio. Is agebat se uētis apreptū i
 Corobi africā aplicuisse: & ad plateā isulā aphricā. Hunc nūcii mercede iductū in therā duxe
 us runt. Vege n̄ multi ad rē explorādā ex therā initio pfecti sunt duce ipso Corobio: quo i
 Platea ea insula relicto cū aliquot mēsiū cibariis ipsi q celerime reuēterūt ad exteras d isula re

mūciādū. Quibꝫ ultra p̄stitutū tps redire differētibꝫ oīa corobio deficiebāt. Sed apul
 sa eo nauis famia: qꝫ ab egipto redibat. cuiꝫ gubernator erat Colas: famiꝫ oī regēsta a Co Colas
 robio audita i anū hoi cibaria reliqꝫrūt. Ipsi ex hac īsula cū soluiisset egiptū optates uē
 ro sub solio abrepti ferebāt: nec intermitte re flatu herculeas trāsuecti colūnas puenēre
 in tartēpū pōpā ferētes ad rē diuinā. Erat ea tēpestate id ēporiū. i. nundinaꝫ intemeratū Tartēsus
 adeo ut inde reuertētes isti ex mercibꝫ q̄stū maximum fecerint: iter oēs quos nouimꝫ
 græcos dūtaxat post Sostratē Laodamātis: cū quo nemo possit cōtēdere. Ex hoc q̄stū sostrates
 famiꝫ decia. i. sex talētis selecta fecerunt ahenum ad exēplum crateris argolici: gypsinis Ahe-
 capitibꝫ in circuitu altrifectꝫ obuertis: & in tēplo iunōis collocarunt sustinētibꝫ illā tri- num
 bꝫ colossis. i. humanis simulacris septenū cubitoꝝ genu nixis: & hoc p̄mum scō īgē ingens
 amicitia cireneis therazꝫ cum famiis cōtracta ē. Therazi ubi relicto in īsula corobio ad
 terā reuersi renunciarunt eē illis īsulā e regiōe africa sitā. placuit therazis ut e singulis
 opidis: qꝫ septē erāt uiri mitterēt fribꝫ inter se sortitis qꝫ potis mitterēt duce eorꝫ rege
 Battos: ita duas biremes in plateā miserunt. hanc therazi memorāt. Cetera iā therazis cū
 cyreneis cōstāt. Nā qꝫ ad battū ptinet. cyrænei neqꝫ cum therazis cōsentiant. sic. n. nar. Battus
 rāt. Est in creta opidum axus: in quo fuit etearchus rex. Hic amissa uxore induxit filie Axus
 noīe phronimæ nouercā qꝫ domū ingressa ut erat ita re ipsa se nouercā p̄stitit: cū lādē. Etear
 do atqꝫ oē genꝫ iniuriarꝫ excogitādo: tum ad extremū impudiciā īpingēdo. idqꝫ ita rē chus
 hīc uiro p̄suasit. Iste ab uxore deceptꝫ rē d filia nefariā cōmētꝫ ē. Erat i axo negociator Phroni
 qdā therazꝫ noīe Thæmisō. Hūc i familiaritatē acceptū etearco adiurat ut qꝫ rē oraret i ma
 ea se mīstꝫ p̄beret. Vbi hōsem iurēiurādo adegit adductā ei tradidit filiā suā: iubēs ut
 eā abductā in mari demergeret. themisō ancipiti aīo inter nefas opis & hospitii p̄fidia Themisō
 ita sibi faciēdū putauit. Accepta puella mare ingressus cū in alto fuit ut iureiurādo ete polymnus
 archisatiffaceret reuincta funibꝫ puellā dmsit in pelagꝫ: ea dēiqꝫ retracta therā puenit. stus
 Ibi polinestꝫ uir inter tæreos spectatꝫ i cōcubinatū frōimā accepit: ex qꝫ interiecto tpe
 natꝫ est ei filio sono uocis exili ac balbutienti: cui nomen īpositū est Battos: ut therazi &
 cyrenæi aiunt. Vt at ego sentio aliqd aliquid: sed eum cognouitū battū postqꝫ in africa Battus
 abiit: cū pp oraculū apd delfos sibi redditum: tum pp honorem quem affecitꝫ est. Bat cur
 tum. n. p̄cni regem apellant. & ob id réor pythiam lingua punica qꝫ nouerat cum ora
 culū reddidit uocasse battum: qꝫ futurꝫ rex esset in africa. hic ubi in uirilē adoleuit æta
 tem delfos adiit ob linguæ uitii. Cui cōsulenti pithia r̄ndit. Batte uenis uocis cā dux te
 iubet ire Lāigerā in lybien habitatū phœbo apollo. Ad hanc battus sic uicissim inqꝫ. O
 p̄nceps ego ad te ueni grā cōsulendi de uoce: tu de aliis mihi r̄ndes: qꝫ neqꝫnt fieri iubēs
 migrat in africa qꝫ copia qꝫ ue manu. Hanc loqꝫns n̄ p̄suasit illi ut alia r̄nderet: sed eadē qꝫ p̄
 us r̄ndente Pythia illinc digressus abiit in teram. Mox deinde cum & huic ipsi & exte
 ris thæreis male cōtingeret: nec malicā d̄phēderet. ob hanc mittūt delfos sc̄s citatū. qꝫ
 cum r̄ndisset Pythia melis cum ip̄sis actum irisi cyrenem in africa cōderent cum bato
 miserunt terazi Battum cum duabꝫ biremibꝫ. Isti africā p̄fecti: qñqꝫdem n̄ aliqd hēbāt
 qꝫ agerent: retro ad teram se recepunt. sed eos terazi arcētes accessu terræ repellebant
 ac rursus reuerti iubebant. Ita necessitate adacti remenfoiteꝫ mari cōdiderunt opidū platea
 in īsula africae adiacenti noīe. ut p̄us dictū est: platea: qꝫ fertur par esse cyrenæis magni op
 tudine. hanc biennio incolentibꝫ cū nihilo melis secum ageret uno e suis relicto. ceteri
 delfos nauigarunt ad oraculum cōsulendū. Eo postqꝫ uenerunt sc̄s citantibus quid ita
 secum in aphricā p̄fectis nihil tñ melius ageretur. Pythia respondit his uerbis. Lani

gere libyes scis q̄ nec audieris urbē. Me melius tuū ego īgeniū mirabor eūtis. His au-
ditis: qui cum batto erat rursus redierūt. Neq̄. n. sinebat eos deos alio migrare prius
q̄ ī aphricā cōcedisset. R. euerſi ad īsulā recepto quē reliquerāt īcoluerūt locū ī aphrica
e regiōe īsulæ noīe aziristū amoenissimis collibus utriq̄ cōclusū & utriq̄ fluie p̄terla-
bēte. Hūc locū sex ānis cū īcoluisset. Septio deferēdū putauerūt admōitu p̄enore ut
ī meliōrē trāfirēt. Ita illinc eos p̄eni uispeꝝ uersus & ad locorū speciosissimū abduxe-
rūt & qdē nocturne gr̄aci iter diu faciētes iter diurnū spatiū mētiēdo aīaduēterēt. Est
īstā huius loco nomē irasta: Eos ubi ad fōtē q̄ appollinis ē fertur duxerūt inquit. Viri
Apollinis gr̄aci hic uobis īcolere cōmodū ē: ubi celū uocaliter sonat. Sub batto igit q̄ cōdidit
fons zoā & ānos q̄dragita regnauit: & sub eius filio arcesilao: q̄ regnauit ānos sexdecī cyre-
Zoa nazi habitauerūt tot oīo quot in colōiā initio missi fuerāt. Sub tertio at̄ batto: q̄ felix ē
Arcesila- appellat: cūctos gr̄acos ad nauigādū ī aphricā cū cireneis habitātū induxit pytia. Nā
us accēsebāt eis cirenei ad agri p̄tione. Induxit at̄ hāc uerba r̄ndens. Srior ī libien q̄
q̄s puenit alimā diuicādū agri mox hūc affirmo pigebit. Cū ergo īgēs multitudo
cirenāse cōtulisset: finitiōꝝ p̄enore agros uastabat: atq̄ iter se p̄tībāt. At illi corūq̄ rex
Apries noīe addicaneas agris exuti a cireneis missis ī ēgiptū q̄busdā se dediderunt aprii
rex ēgiptiorū regiūste cōparatū grādē ēgiptiorū exercitū milit aduersus cireas. Cyrenæ
Thestis īstructa ap̄ irasta locū & ad fōtē testin acie cū ēgiptiis cōflixerūt: eosq̄ supauerūt utpo-
fons te īscriptos at̄q̄ cōtēptores gr̄acorū: adeoq̄ p̄ligarūt: ut pauci ex eis ī ēgiptū redi-
Arcesi rēt. Quade re ēgiptiis succēdēs aprii ab eo deficiuerūt. Huius batti filius exutit arcesi-
laus laus q̄ regnū adeptū iter initia cū fr̄ibz suis seditiōes exercuit: dōcē illi relicto eo ī aliū
Barca africe locū migrauerūt: ubi cōtracti urbē hāc cōdiderūt: q̄ ut tūc barca nūc appellat. Et
op. iter cōdēdū p̄eos sollicitabāt ad deficiēdū a cireneis accēsi laus tā suis defectōribz: q̄ co-
rū receptoribz bellū ītulit reformidātes p̄ei fugā adoriētales p̄eos ītēderūt. Sed fugiē-
Leueon tibz arcesilaus eo usq̄ instituit equēdo: dū ad leuconē africe pueniret & p̄eis uideret op-
portunus ad inuadēdū. Itaq̄ cōgressi eo p̄ei adeo supauer cireneos: ut ex illis septē mi-
Learcus lia ceciderūt. Post hāc cladē arcesilaū egrorātē epoto medicamēto frater suus learchus
Erixo strāgulauit. Sed cū dolo uxor arcesilai interfecit noīe Erixo: arcesilao successit ī regno
Battus battus pedibz n̄ ualēs: sed claudus. cyrænei ob accepta calamitatē delphos miserunt p̄
claudus quosdā interrogatū quā rōnem īeuntes p̄clarissime h̄itarēt. his p̄ithia r̄ndēs iussit
Mātiena ex mātinea arcadū aducerēt moderatorē. Itaq̄ p̄etētibz cireneis mātieni dederūt quēdā
Demo- noīe Demonactē uirū inter populares p̄barissimū. Hic igitur uir cirenē p̄fect: ubi sin-
nax gula queq̄ edoctus ē ī tres tribus distribuēs illos ita digessit: ut unā qdē partē faceret
thercorū atq̄ cōfinitū: alterā at̄ p̄eloponēsiū atq̄ cretēliū: tertiā uero cūctoz īsulanoꝝ
Qui ē hūc batto regiū alia oīa supiores reges optinuerāt cōtulit: tū uero p̄cūaria
fana accerimonias ī media ciuitate instituit: q̄ instituta sub hoc qdē batto sincera per-
māserūt. Vex sub eis filio arcesilao uehemēter sūt p̄turbata negātē arcesilao batto illius
claudi: & pheretime filio selaturū q̄ mantines Demōax cōstituisse: ac reposcēte hono-
Salamin res suorū maiōꝝ: hinc seditiōe orta cecidit p̄fugit ī samū: m̄t eius ī salaminē cypri. Ob
Euclthō tinebat ea tēpestāte salaminis imperiū euclthō q̄ delphis dedicauit thuribulū spectacu-
Thuri lo dignū: qd̄ ī tēsauro corinthiorū sitū ē: ad hūc p̄fecta pheretima p̄cabatur ut se filiūq̄
bulū del cirenē cū exercitu reducerēt. ille oīa potis q̄ exercitū hūc dabat feretima id qd̄ dabatur
ph. cum accipiēs dicere bonū id qdē ē: sed melius factū: cum si qd̄ obsecraretur daret exercitū
Cunq̄ idē idē ad oīa q̄ dabantur hoc diceret: eandē misit ad eā euclthō dono sūsum au-

reuolatq; colū pēlo circumdatā dicētiq; q̄ cōsueuerat uerba ferotia inq̄tūlib; reb; dāri
 fortas n̄ exercitu. Arcefilas iterea sār agēs unūquēq; sollicitabat ad sp̄e rei agrariae coadū
 q̄ ingēti exercitu missus ē delphos ad cōsulēdū de reditu i patriā. Qui pythia ita rēdit
 Ad q̄tuor battos ac totidē arcefilas octo hoīum etates dat uobis apollo. Cirene regina. Arcefi
 re Viteris uos cōaridē hortat. Tibi uero suadet ut ingressus i domū tuā q̄tē agas q̄ si laus
 fornacē inueneris plenā āphoraz. ne eas excoquas sed ad aurā emittas. Sin fornacē i
 cēderis ne cōmitas ut circūflūū stitoeas. aliqñ pibis tu piter & tauri optie opo facias.
 Hæc arcefilas pitia rēdit. Iste sūptis iis quos cōtraxerat elāo redigit cirenē recuperatq;
 rex statu immēor oraculi facti uocatis ad dicēdā cām iis q̄ cōtra ipsū i pib; fuerāt ob
 iecit culpā fugaz suaz. At illos alii exilio solū uertebāt alii ab eo cōphēsi in cipe ad necē
 mittebant: quos gnidii ad suā terrā appulso liberauerūt: ad therāq; dimiserūt. Quos
 dā qui in gradē q̄dā & priuatā aglōachi turri refugerāt circūdata materia arcefilas igni
 creauit. Hoc ppetrato agnoscēs id ēē oraculū quo pitia n̄ sinebat cū iuētis i fornacē ā
 phoras excoq̄re: excessit ultro ex urbe cirenē extitcēs necē oraculo p̄dictā. & q̄ cirenē
 existaret ēē circūflūā. Cōtulitq; se ad regē barceoz noīe alazirin: cui filio i matrimōio
 hēbat cognatā suā. Et quidā tū barcei tū cirenēi exules cū i foro agētē āiaduertissent
 obrūcarūt & i sup eis socoz alazirin. Ita arcefilas siue uolēs siue inuit oraculo n̄ obse
 cutus fatū suū ipleuit. M̄ i eis pherotia dū filius suus mali sui sibi auctor barceaz agit. ipsa
 interea honorib; filii cirenē fūgebat: ac mūera obibat cū alia: tū in senatu p̄sidēdo. Vbi
 cognouit filiū in urbe barca oppetisset mortē: fugase p̄ripuit in egiptū. Nā arcefilas
 fuerat de cābise ciri bentemeris: q̄ is extitisset q̄ cirenē cābisi tradiderat: ac tributū isti
 tuerat. Hæc in egiptū cū puenisset supplex ariadi assedit: hortāsq; eū ad se ulciscendā p̄
 tendens titulū q̄ iō filius suus quia cū medis sentiret interēptō ēēt. Erat hic ariades egip
 ti p̄tor a cābise cōstitutus: qui aliq̄to post t̄pē cū emularidarium uelē: ab eo ēē interfectus.
 siquidē audiens atq; āiaduertens dario cordi esse memoriā sui relinq̄re ope: q̄d a nullo
 alio regum factum esset: id sibi immitādū putauit dōc mercedē accepit. Etenī darius
 ex auro q̄ potuit purgatissimo mōetā p̄cussit. Idē ariades egip̄tor ex argento fecit.
 Et nūc quoq; extat purissimum argētum ariadicum. Ea re cōpta dario insinulatū q̄si
 rebellare uellet morte affecit. Tunc tñ ariandes hic misertus pherotimaz oēs ei copias
 egipti tradidit pedestres simul & nauticas p̄posito quidem pedestrib; amasi uiro ma
 raphio: nauticis āt Mandra generis Pasargadis sed priuq; copias mitteret eadueatore
 barca missō p̄cōstabatur quis nā p̄cussor arcefilas extitisset: Barceise omnes extitisse
 rēdent multa. n. se ab illo mala esse p̄p̄fios. His auditis Ariandes ita exercitum una
 cum pherotima mittit. Atq; hic quidem titulus inferendi belli extitit: Vex. Cut mea
 fert opinio) exercitus mittebat ad p̄cnos subigendos. p̄cnorū multe sunt & uariæ
 nationes: quaz pauca regi obtemperabant. Plerēq; darium cōtemnebant. Colunt āt
 ægiptum uersus ut hinc incipiāus: P̄cnorū primi adyrmachidaz: qui eisdem fere qui
 bus egipti morib; utuntur. Vestem gestant q̄lem & alii p̄cni. Vxores eoz in utroq;
 crure armillā æream. eidem capitis comā alunt: q̄z q̄z suos quos capit pedunculos p̄
 mordet: atq; ita abiicit: Hoc isti ex omnib; p̄cnis soli factitant: soli uirgines nupturas
 regi exhibent. q̄ illi placita fuerit: eam deuirginat. Pertingūt hi adyrmachidaz ab egip
 to ad portum usq; nomine plynem. His cōsines sunt gigamaz locum qui occasum spe
 ctat incolentes aphrodisiade tenus insula In huius loci medio est insula platea ubi ur
 bem condidere cyrenæ: atque in continente est portus Menelai & Aziris: quam cy
 renæ i neolucere: & dehinc Silphium incipit ab insula plateas pertingens usq; ad fau
 Gigamaz

ces syrtis apud hos idem pene ritus qui apud alios sunt. Gigamas ab occasu cōtingunt
 Asbytz asbytz q̄ supra cyrenē incolētes ptingūt ad mare. Nā maritima cyrenē colūt. Idem n̄ po
 aufchisā strēmī sed p̄cipui p̄cōnōz sunt: qui q̄ drigis uehant studiosi in cyrenēz moribz maxia
 Cabales ex p̄cōmītādīs. Hōz sunt occasū uersus cōfines aufchisā qui supra barca incolētes ad
 Tauchiz mare ptingunt ad hesperidas. Circa mediā aufchisāz plagā habitāt cabales exigua nā
 ra tioz ad mare p̄rīgentes: ad tauchizā oppidū in agri barcei cōsē quibz iiqui supra cyrenē
 Nasamo sunt moribz utentes aufchisāz q̄ ad occasū uergit cōtingunt. Nasamōes grandis na
 nes tioz qui sub aestatē relicti ad mare pecoribz cōscēdunt ad locū augilē decerpuri palmi
 Augiles las Nā palme illic & p̄multe sunt & spatiose & fruct. fere oēs. Ex quibz ubi palmulas
 Coitus p̄maturas decerpserunt: ad solē siccatēs maturefaciūt. Dein lacte maceratas sorbillant.
 palam Vxores plures singuli e cōsuetudine hñt: & cū iis in p̄patulo cocunt eodem pene quo
 massage massage mō prius Scipioē pretento. Nā samōibus mos est cum quis p̄mum ducit
 tē uxorem priā nocte ut sp̄sas singulos cōuiuas obeat ueneris grā: & ut quisq̄ cū ea cō
 Nasamo cabuit. donum det illi q̄d secū hēt domo allatū. Iure iurādo ac diuinatiōe tali uti n̄tur
 nes p̄ eos uiros qui iustissimi atq̄ optimi ap̄ illos fuisse dicunt: iurāt illoz sepulcra tangē
 Sponsa tes. Diuinant ad suoz accedentes monumēta & illi ubi p̄ces pegerūt: idormiūt. Vbi
 rum q̄d cūq̄ p̄ quietē infōnium uiderūt: eo utunt. Fidei dandā cōsuetudo hāc est. De manu
 coitus cū alterius uterq̄ sūptō inuicē poculo bibit. Q̄d si nihil humoris hūerint: sumptū e ter
 conuiuis ra cinerē lingunt. Nasamōibus cōfines sunt psylli qui hūc i modū interciderūt. auster
 Psylli eis oīa receptacula aq̄rū arefecerat. Erat at oīs eoz regio q̄ itra sirtem est aq̄rū iops.
 Ob id isti publico colloquio atq̄ consilio expeditiōem secrete aduersus austz. Q̄ uā
 garamāz p̄cōni memorāt refero. Hos cū ad harēas uenissent: auster spirās illic obruit. Psyllis ex
 tes tinctis eoz terrā nasamōes optinent. Sup hos austz uersus in loco feris frequēti ga
 Macāz ramites habitāt: q̄ oīum hoīum cōmēciū aspectūq̄ refugiant nihil bellice armature
 Cērica hñtes: ac ne defendere quidē sese audentes: Hi supra nasamōes incolunt. Circa mari
 Cinyps tima uero occasum uersus cōfines sunt macāz: q̄ summū capitis uerticē radunt in me
 Gratiarū dio capillos crescere sinentes hinc atq̄ hinc in orbē tōdentes. In bellū pelles subterra
 collis neoz struthionū ferunt p̄ argumēto. Per eos flumen cinips e colle: quocatur gratia
 siphrica rum fluens in mare influit. Hic collis gratiaz nemoribz frequēns est cum cetera C̄ cuius
 ane arbo memini ⁊ africa sit arboribz nuda ducentoz ab ea ad mare stadioz intercapedinis.
 ribus Hōz macāz finitimisunt Gnidanes: quoz uxores ferunt fimbrias pelliceas singulaz
 Gnidāes multas ob hoc C̄ ut memoratur ⁊ q̄ ut a quoq̄ uiro uenerē passa est fimbriam orat:
 lotophag & ut quaz plurimas hēt: ira praeclarissima censetur tanq̄ a pluribz uiris adamata. Hōz
 gi gnidanōz orā in mare porēctā incolunt lotophagi: qui e solo loti fructu uictāt: qui
 Loti fru fructus est instar fructus lentisci suauitate assimilis fructui palmarū. ex hoc fructu lo
 etus thofagi uinum conficiunt. Lotophagis secundum mare uicini sunt machlyes loto
 machliē & ipsi uiscentes: sed minus q̄ supiores: Pertingunt at usq̄ ad ingentem amnem noīe
 Triton tritonem: qui in grandem paludē tritonidē influit: in q̄ est insula q̄ dicitur phla. Hanc
 Tritonis insulā aiunt dici lacademq̄niis habitari debere. Aiunt at hunc in modum lasonem
 Phla postea q̄ sub pelio argo exadificauit ip̄ositis in ea cum alis solennibus hostiis: tum ue
 ro tripode aereo circuisse peloponnesum aīo delphos eundē: eunq̄ cum teneret eur
 sum circa maleam abreptum a uento aquilōe & abductum in aphrichā & prius q̄ tel
 lu rē cerneret in asoretis paludis tritonidis astitisse: ei h̄zitati de egressu apparuit
 se Tritonem ac iussisse sibi tripodem: q̄ diceret oñs uir se illis exitum atq̄ icolumnes re
 missuz. Assentiente lasone ita demum tritonem ostendisse qua ratione e breuibz

enauigarēt: & tripodē ab illis in tēplo positū ēē in eorū tripode oraculū reddidisse: & iis q̄
 cum lasone erat. oēm rōnem indicasse. Fore. n. ut cū quis tripodē accepisset ex oibz q̄ i
 agro nauigarent necessario centū ciuitates acolerēt paludē tritōidē. hāc cū audisset poe
 ni qui mōtē grāz colūt tripodē occultasse: iuxta hos machyēs habitāt auses circū palu-
 dē tritonidē ita utriq̄ habitant ut medio Tritōe dirimantur. Quoq̄ machyēs quidē oc
 ciput erinitū gestant. Auses uero an̄tiorē capitis ptē. hōz uirgines āniuersario miner-
 uz festo in honorē ipsō deaz indigne inter se bifariā diuisā p̄liatur lapidibz fustibz q̄ di
 centes se morē patriū seruare ei quā mineruā noiāmo: & q̄ uirgines e uulneribz dēcedūt
 eas falsas uirgines apellāt. sed priusq̄ a pugnādo desistāt hoc faciūt. q̄ uirgo i pugnā op
 timā opam nauauit: cā sēp cōi cōscētu ceteraz uirgines exornāt cū cetera armatura gre
 castū cristā corintia & currui spōsitā circa paludē circūferunt. q̄b̄ at rebz ornabantur
 olim uirgines an̄q̄ acolerent grāci. n̄ hēo dicere: Arbitror cēnari suetas armis ægyptiis:
 nā ab ægypto affirmari & scutū & galeā ad grācos ēē tradita: mineruam aiūt Neptuni
 ēē filiam ac paludis Tritōidis: eamq̄ nescio quid a p̄re reprehēsam dōasse se ipsā iouinet
 Iouē sibi illam ascitisse filiam. hāc illi agūt. lidē p̄miscue cū mulieribz n̄ una habitātes
 sed pecudum more cōcūbunt. Vbi ap̄d mulierē puer robustus est factus: apud quē uir
 habitare sustinet. Nam tertio quoq̄ mēse uiri cōueniūt ei: filio censetur. Isti maritimi
 poenoz pastoralū qui nō ades dñr. Supra hos in mediterraneis africa feris est frēq̄ns
 Supra hanc partē efferatam sup̄ciliū soli fabulosū est porrectū a thebis ægyptiis ad co
 lūnas herculis: in hoc sup̄cilio ferme decē diez itinere sunt grumi grādes salis iocundi
 in collibz & singulorū collū uertices e medio sale eiulantur aquam dulcē piter & ge
 lidā: circa quam hoīes habitant ultimā solitudinē uersus & supra plagā feris infestam
 a thebis itinere diez decē primū amonii hñtes templum ad thebaniciouis effigiem. Et
 enim thebis quemadmodū a me superius memoratū est aspectu aretino Iouis simu-
 lac̄ est. Apud hos est alia quoq̄ aqua fontana: q̄ sub marutiniū q̄dē tepet: sub horam
 quo foz frequentissimū ē frigescit: sub meridiem multo frigidior est. Ea q̄ hora hor-
 tos irrigant. Declinato iam die remittitur frigus: donec sol occidit: tunc tepescit magis
 ac magis calefcens ad mediam usq̄ noctem: quo tempore feruens exastuat: p̄terita no-
 cte media ad auroram usq̄ refrigerat: Cognominatur autem fons ipse solis: Post am-
 monios per sup̄ciliū fabuli decem rursus dierum itinere est collis salis & aqua illi
 ammoniz par hominibus circum habitantibus: cui loco nomen est augila: ad quem
 locum natamones pergunt palmulas decerptum. Rursus decem dierum spatio ab
 augileis alius collis est salis & aqua & palmularum fructiferarum magna uis: quemad-
 modum apud alios incolentibus illic hominibus: quibus nomen est garabantibus
 natione sane magna: qui inducta super salem humo ita scrūt. Ab his ad lotophagos
 breuissimum iter a quibus triginta dierum spatium est ad eos apud quos gignuntur
 boues p̄pōstere pascentes. Ideo autem p̄pōstere pascuntur: quod cornua infle-
 xa an̄terius habent & ob id cessum cunctes pascuntur. Nam offensantibus i terra cor-
 nibz progrediendo pasci nequeunt alioquin nihil differentes a ceteris bobus p̄r-
 ter crassitudinem pellis atq̄ duriciam. Garabantes hi troglodytas æthiopes quadrigis
 uenantur. Nam troglodytaz æthiopes omnium quos fando cognouimus pernicissi-
 mis pedibus sunt: serpentibus lacertisq̄ & aliis id genus reptilibz uescentes: Ligua
 nulli alteri simili utentes: sed uespertilionum more stridentes: A garabantibus decem
 quoque dierum itinere alius collis est salis & aqua incolentibus hominibus: quibus
 nomen est Atlantibus solis omnium hominum: quos ipsi nouimus: innominatis.

Machly
 es
 Auses

Scutum
 Galea
 Minerva
 cuius filia
 Nomades

Ammonii
 Aquaria
 qualitatē

Solis sol

Augila

garabantes

Boues
 p̄pōstere
 pascentes

Troglodytaz

Solem Nā sales quidē apd eos uocantur a tates. singulis at eorū nullū nomē imponitur. Hi sō
execran- lē trāscōdētē execrantur. cūq̄ p̄terea oīa cōuicia ingerūt: q̄ torrida & ipsos & regionē p
tes atlas dat. post totidē dieꝝ iter: alio tumultu salis ē cū aq̄ & hoībꝝ accolētibꝝ: cui confinis ē mōs
 nōse atlas exilis & undiq̄ teres: & ut fertur adeo celsus ut eius cacumē neqat cerni: q̄ a
 nubibꝝ nūq̄ reliq̄tur neq̄ hieme neq̄ aestate. Colūnā celi illū esse indigenā aūt. ab hoc
 mōte cognominātur hi hoīes. nā atlātes uocantur: dicūturq̄ nec ulla aīante uesci: ne ul
 la sōnia cernere. ad hos usq̄ atlātes possū recensere noīa eorūq̄ in supcilio africā habitāt
 Post hos nihil ampliꝝ. Porrigitur at id supciliū ad colūnas usq̄ herculeas atq̄ ulterioꝝ. In
Domus tra qd ē metallū. i. effossio salis decē dieꝝ itinere: & hoīes incolentes dōcilia sua faciētes
ex sale ex micis salis. Isti. n. iā tractus aphricā uacant imbribꝝ. Nā si plueret illic n̄ possēt manē
 parietes salis. Supra hoc supciliū austrꝝ uersus ac mediterranea africā deferta ēt plaga ē
 & sine aqua ferisq̄ sine pluuiā ac lignis oī p̄sus hūore uacans. Ita ab ægipto ad tritoidē
 lacū pastoriciū aphri sunt carne uictitātes ac lacte. nihil uaccinū gustātes: q̄a nec æpiptii
 gustant suē: ne alentes qdē uaccam: nec cyrenāz foeminā ferire sibi fas putant ob isidē
 quā est in ægipto: cui ēt ieiunia & dies festos agunt studiosē. At mulieres barcaz non
 mō gustu uaccinā carnis. sed ēt suillā abstinet. Atq̄ hāc qdē ita hñt: ad occasum uero
 Tritonidis lacus iam nō sunt pascuales poenī: neq̄ eisdē moribꝝ utētes: neq̄ idē circa in
 fantes qd̄ pascuales solēt facitātes. Nā poenoz q̄ pastores sunt an oēs n̄ quo p̄ cer
 to dicere: sed pleriq̄ hoc faciunt: ubi filii ip̄sꝝ quadrimi effecti sunt uenas uerticis illo
 rū lana succidā inurūt: nōnulli uenas tempoz eā uidelicet ob eām ne ullo unq̄ tpe phle
 gma. i. pituita defluēs e capite officiat: eaq̄ de rese aīunt esse optima ualitudine. Et sunt
Poeni sa- re uera poeni inter oēs quos nos nouimus hoīes saluberrimo corpore incertū mihi an
luberrimo ob hanc cām: certe optima ualitudine sunt. Q̄ d̄ si pueris inurēdis spasmus exista: in
cor uenta ē ab eis medicīnā. Vrina enim hirci ipsa eos liberāt. ea refero q̄ ipsi aphri narrant
pore Apud pastoricios aphros talia sunt sacrificia. Vbi p̄ p̄miciis aurē pecudis præciderunt.
 eā supra domū abiiciūt. Hoc acto ceruicē eius auertūt. Solis oīum deoz imolāt Soli &
 Lunæ: & his quidem uniuerſi poenī sacrificāt. At qui circa Tritonidem paludē incolūt
Miner- ēt Mineruæ Tritoiq̄ ac Neptūnos: sed Mineruæ præcipue. A quibus aphris græci ue
uz ægis stē & ægidas simulacroꝝ Mineruæ mutuati sunt: præter q̄ apud aphros pelicea ue
 stis ē & pēdentes ex eius ægidibꝝ simbriz n̄ sunt serpētes sed e lorīs factæ. Cætera uero
 oīa ad idē exēplar effecta sunt nōse quoq̄ ipso testificante uenisse ex aphrica paladiorū
 stolā. Q̄ uippe aphræ mulieres sup̄ uestem amiciuntur nudis pellibus caprinis simbri
Aegifun- atis ac rubrica delibutis. a quibus ægeis idēst caprinis pellibus ægidas denoiuere græ
de ci. Q̄ uinetiam hinc p̄mū mihi uī eiulatus in templis extitisse: q̄ eo aphricanæ mulie
Nasamo- res uehementer utuntur ac belle: & ab aphris quadriugos equos ungere gtaci didice
nū cada- re. Sepeliunt autem pastores aphri defunctos ut græci præter nasamones qui illos se
uera dentes sepeliunt obseruantes ut dum quis cœpit agere animam eū sedentē cōstituant
 ne supinus expiret. Domicilia eorum sunt uirgultis cōpacta suspensis circa lentisces &
 ea quoquo uersus uersatilia. Et isti quidem talibus utuntur moribus. Cōtingit at hos
Aufees ab orientali pte Tritois flūis hi aufees q̄ sunt aratores: q̄ uero peni domos possidere cō
Maxies sueuerūt is nomen impositū ē maxies: q̄ dextrā capitis ptem comatā gestant: sinistram
 radūt: corpꝝ minio tingūt asserentes se a troianis esse oriūdos. Regio h̄ & reliq̄ ad occi
 dentē uergens multo freq̄ntior est feris siluisq̄ q̄ regio pastoralī: Nā q̄ ad aurorā respici
 eit: quā pastores incolunt tritōe flūine tenus & depreſſior est & harenosa: Hinc dein
 ceptꝝ q̄ aratoꝝ est uel p̄spectans: mōtana ualde est ac nemorosa ferisq̄ freq̄ns: Sigdem

apud hos & serpētes sunt supra montē grandes ac leōes. Elephātes quoq; & ursi & aspi
 des & asini cornib; pediti. & cynocēfali. i. capita canina hātes; & acephali. i. nō hātes ca
 pita. sed in pectorib; oculos ut ab afri memoratur: nec nō uiri sociatq; agrestes & alii p
 multz ferz haud cēmentiz. Quoz nihil apud pastores est. sed alia ueluti ciconiz &
 caprez & bubali & asini nō illi qdem cornua hātes: sed alii ipot: nunq; n. bibunt & ory
 es. qb; ulnales palmz p cornib; fiunt. Huius fere magnitudo est adzq; parationem bo
 uis & bassaria: & hyznz: & histriches: & arietes agrestes & dicties & thores. i. ex hyz
 na & lupo geniti: & pātherz & borics & crocodili tricubitali ad sūmum magnitudine
 terrestres lacertis assimiles: & struthii subterranei: & serpentes pusilli cum singulis cor
 nib; hz sunt illic ferz & itē q alibi pter ceruum & apz. Ceruus. n. & ap p r i u s in africa
 nullus est. Sunt ibidē quoq; tria murū genera: quoz alii bipedes uocantur alii zegeri
 es punica lingua: qd in nra pollet idē qd colles: alii echines. Sunt prāterea mustellaz: q
 i silphio nascuntur murenis simillimz. Tor habet feras pōnoz pastoralū regiō: qrum
 nos maxie scrutando lōgissima inuestigare potuimus. Maxyū pōnoz cōfines sunt za
 byces: ubi sociat aurigantur curr; in bellum. his finitimi sunt gigantes: ubi magnā uim
 mellis apes cōficiunt: sed multo plus opifices uiri facere dñr. Oēs nimio inficiuntur ac
 simis uelcuntur: qz afati gignitur iis q in mōtib; degunt. iuxta hos aiunt carthaginē
 ses sitā esse in sulā noie citanē ducentoz stadioz longitudine artā in latum: in qua pgi
 e cōtinente pōt oleis refertā ac uitib; & in ea esse portum uñ uirgines indigenaz pēnis
 uolucz pice illinitis ramēta auri referunt elimo. Hæc an uera sint haud eq uidē scio: sed
 quz narrantur scribo. Fuerit at totum ut ipē ego in zacyntho uidi picē e lacu referri:
 Sunt eo loci cōplures lacus: quoz qui maximus septuaginta quoquo uersus pedum ē
 altitudinis duum passuum: in hunc uirgines contum: cuius in summitate myrtus alli
 gata est dimittunt. Deinde referunt mirto picē odorē quidā asphalti hātem sed cætera
 prāstantiorem pice piciaz: camq; in scroben; quē iuxta lacum foderunt effundunt: &
 ubi multum illius aggefserunt ita e scrobe in amphoras transfundunt. Q uicqd at in
 lacum decidit: id sub terrā means redditur i mari: quod a lacu quattuor stadiis abest. Ita
 id quod de insula adiacenti aphricz dicitur: consentaneum est ueritati. Aiunt prāterea
 carthagenenses locum esse aphricz extra columnas Herculis habitātum hominibus
 eo quotiens ipsi applicuere se merces e nauibus exponere: calq; in crepedine terraz: dei
 cept collocare: tum conscensis nauibus fumum excitare: fumo at conspecto indigenas
 ad mare cōtēdere: dehinc auro pro mercibus deposito: rursus illinc abscedere: sed nō ex
 tra conspectū: tum se illuc e nauibus egressos prācium considerare: & si dignum merci
 bus uideatur eo sumpto abire. Sin minus conscēsis itez nauibus conspiciere. Illos ue
 ro accēdētes plus auri ad id quod deposuerunt addere donec persuadcat. Neutros at al
 teris iniuriam inferre: neq; enim aut se contingere aux priusq; ipsi sumpserint aurum.
 Atq; hi sunt pōnorum quos nominare possum: quoz plerq; neq; tunc de rege medo
 rum curabant quicquam: neq; nunc curant. De qua regiōe catenus queo dicere a quat
 tuor eam nationibus quantum nos scimus non amplius incoliquarum duz sunt in
 digenaz: totidem indigenaz quidem poeni atq; æthiopes: quorum alteri ad aquilonem
 aphricz: alteri ad austrum incolunt. Aduenaz uero phoenices & græci. Neq; uero uide
 tur mihi bonitas aphricanz terrz eum bonitate asiaz atq; europæ comparanda prāter
 unam Cynipem: quz tellus fluuio cognominis est. Hæc optime cuiq; telluri par est p terra toe
 ueru fructus cerealis oio cæteraz aphricz. Est. n. pulla & uda fōtib; ac secuta siccitatis cunda

Asini cū

cornib; p

Cynocē

phali

acephali

Oryes

Bassaria

Hyene

Dicties

Thores

hobrye

Cervus

in aphri

ca nullus

Aper in

aphrica

nullus

zegeries

Echinies

zigates

Citane

Cinipes

aeris: ac ne imbre quod quisit uehemetior laeditur. Nam in eo tractu aethiaca pluit ex p-
 uetibus fructuum terrae totidem mensurae illic quot et babilonica tellure percipiuntur. Bonum
 Eudperi solum & illud est quod eudperitae colunt. Nam quoties id eximie seipsum ubertate supe-
 rat: ceterum reddit. At illud cinypium circiter trecenta. Porro cirenaica regio quae hu-
 Cyrenai ius aethiaca editissima est: quae pastorales incolunt: tris in se plagas continet admiratione di-
 ca regio gnas, primam quae maritima est: quae in ea iam fructus maturi metuntur uindemianturque his
 compositis in plaga quae supra maritimam est: medios fructus legunt: quos colles appellant
 dum hi fructus adornantur: qui sunt in editissima plaga coquuntur atque maturescunt
 Itaque dum primi fructus bibuntur atque eduntur: ultimi aduentant. At hunc in modum
 ad octo menses perceptio fructuum cyrenaeos occupat. Haec haecenus de his dicta sunt

P Erise ad uliscendam pheretimam ab Ariade missi ex aegypto barce perueniunt op-
 pidum obsederunt missis illico quod denuntiarent dedi auctores necis Arcefilai: eos
 oppidani ut qui caedis omnes principes essent in colloquium non admisserunt. ita octo
 Barce menses barce cum obsidisset per se: nono mense cuniculos suffoderunt ad murem ferentes: & ualli
 op. da tormenta admouerunt: sed cuniculos quod faber quod ararius deprehendit a reo scuto
 Cuniculi hunc in modum. Circumferens illud intra murum admovebat pauperculo urbis: quod ubicumque
 deprae admovebatur alibi illinc et solo nihil soni reddebatur. ad locum autem qui suffodiebatur res cli-
 hensis perire sonabat. Vbi et diuerso fodientes barcae per se suffodientes interemerunt. Tormenta
 Amasis autem barcae ipsi repulabant. Vix cum multum temporis contriuisent: & multi utrinque cade-
 Dolus in ret: nec pauciores ex persis. Amasis dux peditatus tale rem committens est. Adiuuans
 hostes barceos ut non possent superari sed dolo: latam fossam per noctem depressit: eique fragilia super-
 strauit ligna: & super ea humum induxit reddens solum caetero aquabile. Simul atque illuxit.
 barceos in colloquium euocat. Illi libenter obtemperare: quod eis cordi erat ad pacem deue-
 nit. Pacem autem in hac formula ineunt. ferientes foedus super occultam fossam. Quoad hu-
 mus ea ita haberet tadium foedus in ea regione ratum foret. Barcae quod aquum foret se pen-
 suros regi promittentibus: & persis se nihil regi nouae aduersus barceos esse molituros.
 Barcae dehinc foederibus freti & ipsi ex urbe prodibant: & ex hostibus cuiusque licebat
 intradi urbem faciebant patere patefactis omnibus portis. At per se rescisso potestate occulto in ur-
 bem proruperunt. Iam autem potestatem quem fecerant resciderunt: ut foedus soluerent quod cum bar-
 cais percussisset tadium ratum fore foedus: quod diu maneret terra ut tunc manebat. Refracto
 .n. ponte non manere foedus in ea regione amplius pheretima traditos sibi a persis barceos
 qui faciendam caedis principes fuerant sudibus suffixit pambitum muro. Formidat quoque
 quod decimas mamillas circa muros appendit. Caeteros barceos persis ut diriperent sperauit
 praeter battiadas: & qui caedis affines non extiterant. His urbem permisit reliquis in seruitu-
 tem abreptis per se redierunt cum ad urbem cyrenam redissent. Cyrenaei eos oraculi cuius-
 dam seruadi gratia per urbem deduxerunt. Sed iter transiendum praefectus navalis exercitus badres
 illis praecipit ut urbem diriperet recusante amasi peditum ducere se enim aduersus unam barce
 gratia ciuitatem esse missos. Vix postquam transierunt: & ad rupem lycei iouis subsederunt: poeni-
 tetiam eos subit Cyrenam non occupassent: eamque iterum adoriti conati sunt. Cyrenaeis eos
 comtemptui habentibus. Et licet nemo contra ferret arma: tamen incessit eis metus: illicque cur-
 su se proripientes sexaginta circiter stadia concesserunt. Vbi statua habentibus ab Ariade
 nuntius aduenit ad eos reuocandos cum a cyrenaeis comitum sibi praebere praecaren-
 tur. Eo accepto in aegyptum reuertebantur. Quos deinde poeni excipientes uestitus
 atque utilitatem gratia ut quisque reliquebatur trahebaturque: iter faciebant: donec in aegyptum

peruentum ē. Hic pſay exercitus in africa longiſſime ad euſperidas peceſſit. Q uos at barcaroz coepere: quosq ex ægypto eiecere ad regē iſs darius rex ad incolēdū dedit ui cū baſtriana regiōis: cui uico nomē impoſuere barca ad meā uſq memoria ēt incolis frequētē. Vex ne ipſa quidē pheretima probe uita exceſſit. Nā poſtea q ultra barcaros Phereti cedetrimē in ægyptum rediit: male periit. Vt enim exiſtunt acres admodum & inuidio me mori ſæ ultiones deorum in homines uiuens uermibus computruit. Talis ac tanta Phereti tota mā Batti filiz in barcaros uindicta extitit.

Herodoti Halicarnaeſi Hiſtoriarum Liber Q uintus: qui Terpſichore ſcribitur Laurentio Vallenſe interprete.

H Perſæ qui in europa ſub Megabyzo relictī a dario erāt primos ex hellespōtiis perinthios Dario ſubefſe & recusantes: ſubegerūt an Perithū te quoq a pædibus male affectos. Si qdē pædēs q ſunt a ſtrymo Pæones ne admōiti diuino rīſo ut bellū pinthiis iſſerēt: & ſi qdē a pinthiis ex aduerſo cōſidētibz puocarētur noiātīm cōpellantibus eos inua derent: ſin minus ab inuadendo abſtinerent: ita fecerunt. Enim ue ro cōſidentibus perinthiis e regione pænum in ſuburbanis. Ibi ſingulare certamē ex prouocatiōe cōmiſſum eſt uiri cum uiro equi cum equo canis cū cane. Et cum uiſtores duobus certaminibus perinthii prægaudio carmē pæona cāta: rēt: tunc pæones hoc ipſum eſſe reſponſum dei conieſtātes inter ſe dixere nunc oracu lum dei pſectum ē nunc nīm eſt opus. Atq ita in perinthios canētes impetum fecere Perithus egregieq uincētes ex illis paucos reliquere. Q uā quondam a pæonibus geſta fuerāt: urbs hunc in modum geſta ſunt. Tūc at perinthii p libertate ſtrētue pugnātes tñ multitu Megaby dine a megabyzo ſupati ſunt pintho capta. Megabyzus p thraciā arma circūferēs: oēs zus eius urbes atq oēs natōes pacatas regi reddebat. Hoc. n. illi a dario fuerat ipatū: ut oēm Thracū thraciā ſubigeret. Gēs thracum ſcdm indos oīum maxima eſt: quæ ſi aut unius impio gens ma regetur: aut idem ſentiret ut mea fert opinio in expugnabilis foret: & omniū gētium xima multo ualidiſſima. Sed quia arduum illis ē: & nulla rōne contingere pōtiō imbecilles ſunt. Habēt at multa nomina ſingulaz regionum ſingula. Moribus tamen ac opinio nibus cōſimilibus imbuti ſunt præter getas & traufos: & qui ſupra creſtonos inco Getæ lunt. Ex quibus q getæ ſe pro immortalibus gerāt: a me cōmemoratum ē. Traufi uero i Traufi cæteris quidem omnibus idē qd thraces uex circa natalia ſuoz atq obitus hoc faciūt Nacētū Editō puero propinq cum circunſidētes cum ploratione proſequunt: recēſentes quaſ Actus cunq neceſſe eſt illi q uitā ingreſſus ſit perpeti humanas calamitates. Homine ſato ſū Mortuo ſtum per luſum atq læticiā terræ demandant referentes quot malis liberatus in oī ſit rū læticia felicitate. At q ſupra creſtōes incolunt: iſta agunt. ſinguli plures uxores hñt: quoz ubi Creſtōes qſ deceſſit: diſceptatio magna ſit inter uxores acri amicoz circa hāc rē ſtudio q nā di Vxorū ſecta fuerit a marito præcipue. Q uā talis iudicata eſt: & hunc honorem adeptā: ea a ui cōtentio ris ac mulieribus exornata: ad tumulum a ſuo propinquiſſimo maſtatur: unaq cū ui ro humatur: cæteris uxoribus id ſibi pro ingentia calamitate ducentibus. Nā id eiſ ſum mo dedecori datur. Reliquis thracibus hic mos eſt. Liberos in mercato uenundant. Thracū Virgines non afferuant: ſed quibus libuit cum uiris concumbere ſinunt. Vxores Mores afferuant uehementer: eaſq magno ærea parentibus coemunt: punctas notis eſſe frontes nobile iudicatur: non eſſe notatas punctis ignobile. Ocioſum eſſe pro ho neſtiſſimo habetur. Agriculatorem uero pro contēptiſſimo. E bello atq rapto uiuere

Mars pulcherrimum. Atq; hi quidē sunt eorū insignissimī mores. Edus at̄ hos solos colunt.
 Liber Martē; Libez; Dianā sed reges prater populares et̄ Mercuriū. Eūq; e diis praeipue p.
 Diana quē solū iurāta quo pgenitos quoq; se aiunt. Optimarib; eorū tales sunt sepulturae p.
 Mercuri lato triduū cadauere; mactatīq; oīfariis hostis cōuiuātur. Illudq; defictū prius; deīde cō
 us bustū sepeliūt; aut aliter humo cōtegūt; aggestoq; de sup̄ tumulo cū alia oīs generis cer
 Thracū tamina pponūt; tū praeipue certa cū rōe monomachiā. i. singulare certamē. Et sepultu
 Sepultu rā; qdē thracū huiusmōi sunt. Q dāt huius regiōis ad aquilonē uergit nemo potest p
 rz cōperto referre; quīnā homines eā incolāt; sed illā quā trans istā; plaga est constat ua
 sigynna stā esse atq; ignotā; ubi solos audio habitare hoīes noīe sigynnas; ueste medica utētes
 corūq; equos toto corpore hirsutos esse ad quinq; digitos altitudine pilorū; eisdē pu
 sillos ac simos; Inualidosq; ad uiros gestādos; sed currui iunctos esse pnicissimos; atq;
 his curribus indigenas inuehi. Horū fines p̄xime accedere ad henetos; qui sunt i adria
 Eos quoq; se colonas medorum dicere; qui quo pacto coloni medorum fuerint; equi
 dem nō queo dicere; sed fiat quidlibet intra longū tempus. Sigynnas poenī; qui supra
 Sigynna massiliā incolunt; institores appellant; cyprii iacula. Vex; ut thraces aiūt apēs loca tran
 sistrana obtinent; & ob illas ulterius pergi nō posse; quā cū dicūt haud credibilia apd
 me dicunt; quoniam hoc animal constat rigoris intolerās esse. Mihi tamen loca quā
 septentrionibus subsunt; uidentur ob gelu inhabitabilia esse. Haecenus de hac regiōe
 Cuius oram maritimā Megabyzus persis obedientē reddidit. Darius transmissio rapi
 diffime helleponto postq; sardis uenit; recordatus est benefici in se ab histiæo collati
 Histizus & consilii Cois' mytilænei. Q uibus accessitis sardis obtulit electionē. Histizus ut qui
 Myrci esset miletī tyrannus nullam sibi tyrannidē poposcit; sed Myrcinū hedonidē animo ut
 nus bis in ea condendā. Et istā quidem hanc elegit. Coes aut̄ ut qui non tyrannus; sed pri
 Coes uatus esset optauit mitylenes tyrānidem. Impetrato uterq; quod optauerat; eo se con
 tulit. At dario res huiuscemodi oblata est; ut illam uidenti inceserit cupido iubēdi me
 gabyzo ut pzonas ex europa e sedibus in asiam transportaret; erant pigres & manty
 es uiri pzones qui postq; Darius transmisit in asiam; & ipsi sardis uenere cupidi tyrā
 nidis apud pzonas potiundā ducentes una sororem procerā statura atq; speciosā.
 Hi obseruato tēpore dū in suburbanis lydoz darius præsideret; talē rem sibi agēdam
 putarunt. Sororem q̄ optime poterant cum exornassent; ad aquā mittunt uas capite
 continentem; equūq; e brachio trahentem; linūq; nētē. Eam prater euntē darius attē
 te considerabat q̄ neq; persica erat illa quā ageret mulier neq; lydica neq; ullā ex asia
 foeminarum. Hāc considerans misit quosdam suorum satellitum iussos obseruare in
 quam rem uteretur mulier equo. Istis subsequētibus foemina ubi peruenit ad flumē
 equo satifecit; uas aqua impleuit. His actis eadem uia regreditur aquam capite susti
 nens; equum e brachio trahens ac fūsum uersans. Admiratus darius tum iis quā ab
 exploratoribus audisset; tum iis quā ipse uidisset; adduci coram foeminā iubet. Ea
 adducta adolescentes fratres qui aderant non procul rem ipsam speculātes interrogā
 ti dario cuias illa esset; aiunt se pzones esse; & illam suam sororē. Ad quos darius qui
 nam homines essent pzones; & ubi locorum habitaret; & cuius rei gratia illi uenisset
 Pzoniam sardis perconctari. Adolescentes se uero uenisse dicere ut se ei donarent; pzoniam au
 tem esse ad flumen strymonē sitam; qui strymon non procul adesset ab hellepōto
 Strymō pzones esse coloniam teuerorum qui troia fuerunt. Hāc singulatim illi referebant.
 Interrogantiq; dario nunquid omnes illic foeminae tā laboriosae essent. affirmare pro

preadita h're. Huius. n. rei grā illud fiebat. Ibi Darinā lras ad Megabyzū dūcē quāda
 thracia pfectū reliquit iubens e sedibz suis pones ad ipsū trāsseri cū liberis pīz &
 uxoribus. Eques cū hoc nūcio cōfessū ad hēlispotū eucurrit. Hēlispotus q̄m mīssio
 lras megabyzo reddidit. Q̄ uibz ille lectis sūpto e thracia dūcē aduersus peronā car
 citū ducit. Pones cognito pīz i se aduētū cōtractis copiis pcessere ad mare rati ille
 pīas ingressuros ad dimicādū. Et pones qdē ad arcēdū exercitus megabizi īgressū
 patierāt. Persæ at certiores facti pōnas cōuenisse ad itācludēdū ab ora maritima ī
 gressū: sūptis ducibz iter ad supiora cōuertūt: hostēq̄ latētes ī eius oppida irrūpūt: &
 illa utpote uacua facile occupāt. Q̄ d ubi rēciuerē pones pīnus dīpersi ad sua q̄q̄
 dilabūtur. seq̄ pīs dedūt. Ita e pōibz syropōes & pōplaz: & q̄ ad prasiadē usq̄ pa
 ludē incolunt e suis sedibus emoti in asiam sunt abducti. Q̄ ui uero circa pangeū mō
 tem incolunt: dobera q̄ & agriamias & odomantes & ipsam prasiadē paludem a prin
 cipio nō cepit megabizis. Tentauit tñ expugnare eos qui paludem incolunt. Incolūt
 autem hunc in modum. In media palude cōpactæ erant sublice tenuem a cōtinēte
 ingressum uno ponte hūtes. Has sublicas tabulata sustinentes olim cōmuniter om
 nea ciues statuebant. Mox e lege hunc in modū statuendū censuerunt: ut pro singu
 lis uxoribz quas quisq̄ duceret C. Dūcūt at singuli multas uxores. Ternas defigeret
 sublicas e monte sumptas: cui nomen est orbelus. Hoc habitātes mō optimēt singuli
 super ea tabulata tugurium in quo degūt: & fores inter tabulata cōpactas deorsū ad
 paludem ferentes paruulos liberos per pedē recte illigant metuētes ne illi in aquam
 deuoluantur. Equis autē & subiugabilibus pīces pro pabulo pīent. Porro pīciū tā
 ta est copia ut quotiens quis ianā cōpactam reclinauerit. demissam fune sportā u
 cuam aliquantopost retrahat pīcium plenā. Q̄ uox duo sunt generamū qd uocāt
 papraces: alterū tilones. E pōnibus ii qui capti suere in asiā sunt abducti. pōnibus
 captis Megabyzus nūcios in macedoniā septē persas qui post eum erant in exerci
 tu spectatissimi misit ad Amyntā petīturos regi Dario terram & aquam. Est at e pa
 lude prasiade breuis admodū in macedoniā uia. Nam in primis paludi cōfine est me
 tallum: id est fossio aris. Vnde postea tempora Alexādro in singulos dies singula talē
 ta proueniebant. Post metallum superato mōte quem uocant dysorum macedōia in
 tratur eo persæ ubi peruenere: & in cōspectum Amynte ad quē mittebant regi Da
 rio terrā & aquā petiere: Amyntas & cecidit: & homines in hospitīū uocauit. Instru
 itaq̄ splendida cōena percomiter accepit. Persæ postq̄ a cōna ad potū peruenere: hos
 pes inquit macedo nobis pīs cōsuetudinis est quotiens magnā exhibuimus cōnā: Persarū
 tūc ē cōcubinas & adolescentulas uxores ad assidendū introducere: proinde tu nunc
 quoniam libenter excepisti nos: & liberali hospicio psecutus es: regi q̄ Dario: & terrā
 das & aquā sectare cōsuetudinē nostrā. Ad hanc Amyntas nobis inquit pīz ista cōsue
 tudo nō est: sed uiros a foeminis se mouēdi. Vex quandoquidē uos exigitis qui domi
 ni estis: hoc quoq̄ uobis prāstabitur. Hactēus locutus amyntas foeminas accersit: il
 lā ut iussæ pīto fuerunt: & e regiōe persarū deīn cōsederunt. Q̄ uas persæ cōspicati
 formosas amintā alloquuntur negantes omnino id factū esse sapiēter. Satis eni fu
 turum fuisse ab initio n̄ uenire foeminas: q̄ postq̄ uenerāt n̄ assideret sed ex aduerso se
 dere in oculorū dolorem. Ita coactus amyntas illas assidere iussit: Q̄ uas cū obtēpe
 rassent: illico pīz māmillas illarū tractare utpote plusculo uino remulēt: nōnulli et tē
 ptare suauariū. Hæc amyntas intuens & siniquo scēbat animo: tamē pīz metu persi

Syro
 pones
 Placitas
 Prasiadē

Orbelus

papraces
 Tilones

Dysorus

conuiuia
 amyntæ
 cōuiuū

in nola qd cere. Vex eius filius Alexāder cū ad effectatq hanc suspicerit utpote adoleſcēs
 & malorū ſerptus neq̄q̄ aplius tolerare poſſe. Itaq̄ grauiter ferēs ad amyntā inq̄. Tu
 uero p̄ eade ætati abiq̄ hic ad regē cēdū neq̄ indulgeas nimīū potatiōi. Ego hic rema
 nēs oīa hoſpitibz q̄ oportet exhibeo. Amītas cū rei nouæ aliqd factūz aīaduerrēs ad
 hanc rādīt. Filii ingens uerba tua hīc me ſūmouētis pene intelligo. Iō. n. me dimittis q̄
 aliqd noui agere i aīo hēs. Q uar nolo te qd noui i hos uiros ppetrā futurū i pniē
 nīam ſed tolera ſpectās q̄ gerūtur. Nā q̄ ad dūceſſū meū p̄tinet pebo. His rñſis amītas
 abiit. Et alexāder ad p̄ſas. Vobis inq̄ hoſpites cū his ſociis uel oībus ſi libet facillie licet
 ad p̄ſas eōcūbātis: ſed cū q̄ eay eōcūbere libeat īdicare. Nūc. n. ſere t̄ps eubādi aduētat: & uos
 bñ potos eētemulēi oſq̄ uideo. Proīn has ſocias ſi uobis cordi eſt ſinite ire ad ſe lauan
 dū q̄s cū lote fuerit accipiat. Hæc locutus alexāder approbantibz p̄ſis egreſſas ſocias
 ſ muliebre remittit cōclauē: ac totidē uiros leues malas hñtes mulieribz ueſtibz exor
 nat: traditiſq̄ pugiōibz introducit: admōetq̄ p̄ſis ingens. Vos uero p̄ſæ a nobis in cōui
 uiū eſtis oī munificētia accepti: Quippe q̄bus & q̄ habebāus: & q̄ inuēire potuimus
 ea omnia reprēſtauiimus: & q̄ oīum maximū ē et noſtras ipſorū matres & ſoroīs libe
 raliter exhibēuſtut omni honore affecti a nobis intelligatis quibz rebo digni eſtiſ: utiq̄
 regi qui uos miſit renuncietis a græco quodā macedonū principe uos & mēſa & lecto
 bñ acceptos eē. Hæc locutus alexāder ſingulos macedonas q̄s ſerminas eē aiebant: aſſi
 dere iuſſit ſingulis p̄ſis. Q ui poſtea q̄ a p̄ſis attrectari corperē illos obrūcauer. Et hæc
 quidē morte affecti ſunt p̄ſæ ipſi piter & corū comitatus. Comitabantur. n. eos & uehi
 cula & familia & omnis generis apparatus: q̄ cūcta cum illis omnibus piter intercep̄ta
 ſunt. Non multo deīn interiecto tēpore cum magna horū uiroꝝ inter p̄ſas inſitio ſie
 ret: Alexāder illos prudenter occupauit tū multa aliis pecunia tum ſore ſua nomine
 Gygea bubari data uiro p̄ſæ uni ex inquiſitoribz interfectoꝝ. Ita horū p̄ſæ cædes de
 prehēſa: ſed ſilentio ſuppreſſa eſt. Eſſe at græcos qui hæc fecere a Perdica progenitos
 quēadmodum ipſi aiunt: & ego aſſentior in iis q̄ poſtea dicam. id ita eſſe p̄batur: & ſi
 qui in olympia certaminibus græcorū p̄ſæ ſunt conſentiunt. Nam cum Alexander cer
 tandi grā ad hoc ipſum deſcendiſſet: a concurſoribus prohibebatur q̄ negarent barba
 rorum id eſſe certamen: ſed græcorū. At ubi palā fecit ſe ſe arguū: græcus eē iudicatus
 eſt: & ſtadium currēs p̄ximus primo extitit. Ex hæc quidē ita geſta ſunt: Megabyzus
 autem p̄zonas ducēs abiit in helleſpontū & illō tranſmiſſo puenit ſardis. Cum interſ
 Hiſtiæz miſeſius iam muris cingeret locum quo a ſe petito donatus a dario ſu erat in
 Myrcino præcium ſeruata ratis qui locus eſt ad flumē ſtrymonē nomine myrcinus. Megaby
 zus cognito quod ſiebat ab Hiſtiæo cum primum uenit ſardis primum ducens p̄zo
 nes ita eſt darium allocutus. rex quidnā tu rei ſeciſti dato loco ad urbē condendam in
 thracia uiro græco eidemq̄ ſolerti atq̄ induſtrio: ubi aſatim materia eſt ad naues edi
 candas multūq̄ remigū atq̄ pecunia. Multis ēt cum barbaris tū græcis incolētibz q̄
 naſti ducē faciēt q̄quid ille uel die uel nocte præceperit. Nūc tu uigz hunc ita fauentē
 in hibe ne domeſtico bello aſſiſteris: in hibe autē miti mō accerſitū: quem cum accepe
 riſ: da operā ne quando in græciā reuertatur. Hæc locutus megabyzus p̄facile dario p
 ſuaſit tanq̄ probe proſpiciēs quod cēt eūctūz. Darius miſſo in myrcinū nuncio ad hi
 ſtiæum hæc inquit. Hiſtiæz rex darius hæc dicit mihi rebusq̄ meis melius conſulētē
 q̄ te inuēio neminē: quod non uerbis ſed factis compertum habeo. Proinde cum res
 magnas agere deſtinem: præſto mihi ſis ut ea tibi aperiam. His uerbis fide habita Hi

stizus & simul magnificēs cōsiliariū regis fieri sardis pfecto ē. Cui adueniēti dario. Hi
 stize ego inqt ea dē te accersui: q̄ postea q̄ a scytis rediit maturavi: & tu ab oculis me-
 is abfuit nullius rei desiderū tā me tēuit breui: q̄ ut tu i aspectū & colloquiū meū ue-
 nires: cū scias omniū possessionū p̄ciosissimā ēē uix amicū solertē bñ sentiētē: q̄ ibi ā
 bo adesse ego testionio ēē possū e rebo meis. Q̄ uare tibi ego q̄ fecisti p̄beq̄ uēisti hoc
 gratificadū putauit ut omīssa mileto & recēs cōdita i thracia urbe me seq̄ris susa: eadē q̄
 ego hitaturus: meusq̄ cōuictor ac cōsiliarius futurus. Hæc locutus dario una secū hi-
 stizū ducēs susa uersus iter itendit p̄fecto sardibz Artaphrene si e suo ex eodē p̄e
 Itē p̄fecto Otane orz maritimæ: cuius patrē Sifanem unū e regibz iudicibz q̄ iniuste
 ob pecuniā iudicasset rex cābises iteremerat. Interēptōq̄ detractū coriū i lora concidit
 q̄bus tribunal i quo ille sedēs iudicarat itēdit: bidēq̄ eius filiū Otanē sedere iudicē p̄ce
 pit atq̄ i mēoria h̄re i quo tribunal iudicaret. Hic igit otanes in eo tribunali sedēs: tūc
 megabizi successor exercitus bizātiōs ac chalcedōios cepit. Cepit itē antandū q̄ est in
 terra troade: cepit quoq̄ lāponiū. Sūpta ēt a lesbis classe cepilēnū: & imbz a pelasgis
 tūc quoq̄ utrāq̄ habitā. Sed lēnii quoniā p̄elio cōtenderant: & aliquandiu repugna-
 uerant: mala perpeffi sunt: quoq̄ qui superfuere iis p̄fectum p̄lā impesuerē Lycare-
 tum Meandri eius qui samiregnauit germanum. Hic lycaretus cum lemno p̄fectet
 hac de causa mortem oppetit: q̄ oēs in captiuitatem redigebat: atq̄ euertebat alios in
 simulans desertores scythice expeditiōis: alios uexatores copiaz. Darii a scythis reuer-
 tentiū: Hæc iste in sua p̄fectura perpetrabat. Sed non diu in malis faciendis delituit:
 & ceperunt itez naxo atq̄ mileto calamitates ionibus fieri: e naxo quidem q̄ inter in-
 sulas felicitate p̄stabat: e mileto atq̄ ea tēpestare prope seipsam superatis maxime
 florebat. Erat q̄ ioniz p̄textum cū laborasset duabus supioribus atatibz morbo se-
 ditionis: donec eā seditionē parii sedauerint: ex oibus græcis correctores a miletiis dele-
 cti. Hunc at in modū eos parii correxere: Cū miletū uēissent uiri inter parios p̄stan-
 tissimi cernerētq̄ domos uehemēter labefactas: dixerunt uelle se regionem ipsoz per-
 agrare. Id faciētes & omne agz milesiū lustrantes: ut quēq̄ fundum animaduertebāt
 bñ cultum fructūq̄ emitētem: cōscribebant domini nomen. peragrata omni regione
 cum paucos huiusmōi fundos compisissent: q̄ maturime ad urbē descēderūt. Cæcto
 q̄ cœtu decreuerunt urbē ab iis esse incolendā: quoq̄ fundos bñ cultos inuenissent.
 Videri. n. illos ita curaturos publica ut sua ipsoz curauissent. Cæteros miletios qui
 prius seditioni fuissent: iusserunt horum dicto audientes esse. ita miletios parii correxe-
 runt. Ex his tunc urbibus hoc mō ceperunt ioniz mala cōtingere. Ex naxo quidē lo-
 cupletes e plebe in exilium missi miletū se cōtulerūt. Miletum at procurabat Aristago-
 ras molpagæ: idemq̄ gener ac cōsobrinus histiæzi isagoræ quem Darius susis destine-
 bat. Nā histiæzus mileti erat tyrānūs & per id tēpus susis degebat: dum naxii miletum
 uenere iam pridem histiæzi hospites cum miletū naxii aduenere obsecrarunt. Aristago-
 ras ut aliquantulū copiaz ipsis p̄staret ad redeundum in patriam: ille colligens si p̄
 cum isti in patriā redirent: fore ut naxio imperaret: tamen p̄tendens histiæzi hospiti-
 ūm ita eos est allocutus: Meæ quidē uires ad tantū copiaz p̄bendū nō supētunt. ut in-
 uitis his qui naxū tēnēt: uos possim reducere: cū audia octo milia scutatoz naxiis ac
 multū longæ nauiiū esse: tñ omne studium ad istud efficiendū adhibebo hoc scilicet
 in aio uersans: Est mihi amicus Artaphernes hystialpis filius darii regis frater q̄ persis
 est omnium in asiam maritimorum multo exercitu p̄ditus ac multa classe. Hunc

Artapher-

nes

Otanes

Sifanones

Antan-

drus

Lampo-

nium

Imbrus

Lycare-

tus

Naxus

Aristago

ras

ego uirū opinor facturū oīa ex animi nri snia. His auditis naxii istare Aristagorā ut rē
 q̄optime posset cōficeret: utq̄ munera hoī polliceret dicere & se exercitui sūptū suppe-
 ditaturos magnā uidelicet spē hēbat cū ipsi naxo appuissent naxios oīa q̄ iuberent cē-
 facturos atq̄ adeo ceteros insulāos. Nulla dū. n. cycladū isulagē sub dario erat pfectus
 Naxus fardis aristagoras ait ad artaphernē esse insulā naxū n̄ spaciōsā illā qdē: sed pulchrā alio
 qn & bonā: loniāq̄ uicinā: multis p̄terea & pecuniis & seruicis p̄ditā. Proin tu aduer-
 sus hāc regionē ducito exercitū p̄ cām illuc exules reducēdi. Q̄ & facienti tibi magnā
 sunt penes me in expedito pecuniā: p̄ter illas q̄ in exercitū erogabuntur. Has. n. a quū
 est nos prābere: qui aduentus nostri auctores sumus & te isulas regiā acquirere ipsam
 Euboea naxum & quā ex hac pendent parū & andrū: Ceterasq̄ quā cyclades nominātur. Vñ
 proficiscens haud difficile inuades euboeam insulam magnā ac beatam: nec iseriorē
 cyp̄o ac facilem sane ad capiendum centū omnino nauibus ad has occupandas suffe-
 cturis. Huic respondes arthafernes: tu uero inquit quā sunt ex utilitate regiā domus
 exponis. & probe ista suades omnia p̄terq̄ de numero nauium. Nā pro centum na-
 uibus ducentā tibi incunte statim uere in promptu erunt. Opportet tñ de his rebus
 auctoritatem quoq̄ regis accedere. his auditis aristagoras latus miletum rediit. Arta-
 phernes autem missio fusa ad darium nuncio: per quē de rebus ab aristagora dictis cū
 certiorē faceret. ubi ille rem approbauit ducetas naues instruxit tum persā: tū alio
 Megaba rum sociorū magna sane multitudine p̄fecto eis duce Megabate uito persa familia
 res achāmenidarum suo ac darii consanguineo: quī si uera sunt quā post hoc tēpus gesta
 Pausa filiam desponderat Pausaniā lacedaemonio cleobroti filio grāciā tyrannidē affectan-
 nias ti. Delecto itaq̄ duce megabate exercitum artaphernes ad aristagoram misit e mileto
 megabates aristagora sumpto atq̄ iadum exercitu cum naxiis p̄fectus est p̄ simula-
 tionem eundi in hellepontū: atq̄ ubi chium peruenit: classē continuū apud caucasa
 ut illinc uento aquilone traiceret ī naxum. Sed quoniam nō erat fatale naxios ea clas-
 se deleri: hoc negocii cōtiguit. Megabates in circueundis nauū excubiis offēdit nauē
 myndiam a nemine custodiri: quam rem indigne ferens iussit satellites inuētum eius
 Thala naui principem nomine Scylacem uincire traiectum per thalamiam idēst p̄ foramē
 mia remi per q̄ remus extat: ita ut caput extaret corpus intus esset. aristagoras quodā factus
 foramen certior hospitē suum myrindium a megabate uinctū afflictiari persā adit hominē ex-
 culat: repolcit cum nihil exoraret: ipse accedēs Scylacē soluit. Id ubi rescituit Megaba-
 tes grauiter admodum ferens Aristagoram inuasit: cui aristagoras qd tibi inquit ē tū
 istis negociis. Nōne te misit Arthaphernes ut me sequeris: atq̄ eo nauigares quocūq̄
 ego iuberem: qd multa agis. His uerbis idignatus Megabates ubi nō affuit: misit
 naxum quosdam cum nauī ad rem naxiis quā impenderent exponendam. Naxii ut q̄
 minus q̄ hanc aduersus se classē uētūrā expectabāt: ubi id audierunt: oīa confesti ex
 agris in urbem comportare: & se tanq̄ obsidendi essent īstruere cibariis potu muroq̄
 refectione. Et isti qdē tanq̄ instante sibi bello sese apparabāt. Illi uero postea q̄ chio
 ī naxū traicerunt: iā p̄munitos aggressi sunt. Cōsumptisq̄ q̄tuor in obsidione mē-
 sibus: absumpta q̄ secum attulerant pecunia: & ab aristagora maxima cum plura desi-
 deraret obsidio. Vbi moenia naxiis exulibus aedificauerunt: incontinentē reuerterūt ma-
 le affecti aristagoras quādo quod artaphernem receperat prāstare n̄ poterat: nec exer-
 citui stipendium exigenti dare p̄sertim megabate in simulante apud milites male af-
 fectos. P̄terea ne regno mileti fraudaret: his de causis trepidus de defectione cōsul-

tabat. Contigit. n. e susus ab Histiazō uenire quēdā cōpuncto noctis capite qbus histiaz
us aristagora cōmonestaciebat ut ab rego deficeret. Idnāq uolēs histiazus aristagora in
dicare: quia alia ratiōe facere n̄ poterat utpote itineribus custoditis fidelissimo e seruis
caput erasit: itaq ipseffit & hominē retinēs quoad capilli refruticarēt ubi illi renati sūt
raptissime dimisit miletū nihil aliud mādās nisi ut cū miletū puenisset: iuberet aristago
rā craso suo capite ispicere. Ea at stigmata significabāt C ut a me supius dictū ē D defe
ctionē hoc iq histiazus faciebat: q magnā sibi acturā ducebat se susus distincti: et atq et
sperans fore ut si ab aristagora rebellaret: ad mare pscisceretur. Sin miletus nil noui
molliretur: nullam sibi uia amplius eē ad eam reuertendi intelligebat. Eū histiazus qui
dem hēc cōsiderans nuntiū mittebat. aristagoras at cum ei hēc oīa cōsentanea p idem
tempus cōtigissent: rettulit ad seditiosos tā de sua snia q de histiazi mādatis. Cui cū cate
rioēs assensissent iubentes ut rebellaret. Hecatzus tñ logopius. i. sermonū auctor ini
tio dissuadere bellum sumi aduersus regem p̄saz enumerās cunctas nationes: quibus
darius imparet: omnēq illius potentia. Sed cū hoc psuadere n̄ posset: secūdo loco sua
dere ut classe mare occuparet: negās se uidere q alia ratiōe id esset euentuz. Scire. n. se
milesioz uires esse imbecillas: si tñ pecuniaz e templo: qd est in branchidis tollerentur:
quas croesus lydus repositusset: multum spei recipere maris potiundi atq ita pecuniā &
ipso habituros ad utendum: nec hostes spoliaturos. Erant at hēc ingentes pecuniaz
quemadmodum a nie in priō libro demonstratum est. Verū ne hēc quidem snia obti
nuit: sed illa ut oīo rebellaretur: utq unus corū myuntē nauigaret ad exercitū: qui e na
xo reuersus illic agebat: ut conaretur duces classiariorū cōprehendere. Missus ad hoc
ipsum latrogoras dolo cepit Oliatū ibanolis mylasensem: & histiazi tymnis termeren
sem: & coem alexādris: quē darius mitilene donauerat & aristagora heraclidis cimetū: cō
pluresq alios. Ita ex p̄fesso aristagoras defecit oīa in darium cōmentus. Et primum q
dem uerbo duntaxat tyrānidē imutās: statū rei publice mileti cōstituit: ut secū libet
milesii rebellaret. Idē dehinc in reliqua ionia fecit tyrānoz alios eiiciēs: alios utiq quos
ceperat e nauibus iis quaz aduersus naxū una ierāt: ut ciuitatibus gratificaretur alium
in alia urbe diuendens ex qua quisq illoz erat quoz coem mitylenzi ut acceperunt sine
mora pductū lapidibz interemerunt. Cymzi lutum dimiserunt. Posteaq & alii cōplu
res tyrāni fuga solū uertere: passim p ciuitates tyrānoz abdicatio facta est. Tyrānis sū
motis aristagoras milesio secūdo loco iussit i singulis ciuitatibz cōstitui singulos magistra
tus: moxq ipse lacedæmonē tñ remi pro legato missus est. Opus. n. erat magnā aliquā
cōparat societate. Spartæ regnū: n̄ tenebat anaxādrides leōtie filius q n̄ supstes erat
sed eius obiti filius cleōenes regnabat: n̄ ille qdē pp uirtutis specimē: sed ppter genus.
Etenī anaxādrides ducta i matrimoniū sororis filia: q & si cordi erat: tñ ex ea liberos n̄
suscepibat. Id cum ita eēt: ephori his eum uerbis inculauerunt. Si tu tibi nō prospicis
certe nobis hoc non est despiciendū curisthazigenus labesceri: Tu quādoquidē uxore
habes: quaz non cōcipit: aliā ducito gratissimam rem ex hoc spartiatū facturū. his ille
respondens negat se eaz rex alterutram esse facturū: sed hos non recte consulere qui
ipsum hortentur repudiata quam haberet uxore innoxia alteram ducere: eoq se nō ef
se pariturum. Cui ephori atq optimates consilio inter se habito retulerunt: Quoniā
is cernimus amore coniugis quam habes implicitū facito quod dicimus: ac noli repu
gnare: ne quid de te spartiatū grauius consulat. Cōiugem quam habes ut repudies nō
postulāus. q cūq ei p̄stas nūc ea oīa p̄stato. Alterā tñ ducito pter hēc uxore q sit forci

Litteræ i
capite im
pressæ

Logopi
us id est
sermonū
auctor

Croesi p
ecuniaz

Oliatus

Anaxan
drides

da. Hæc dicētibz assensus ē anaxādrides duas dehinc uxores hñs binis ædibus hitabat
 haud q̄quā spartiatice faciēs: Nō lōgo iteriecto tpe uxor: q̄ posterius ducta ē: parit hūc
 cleomenē: quē mī successorē regni spartiatæ nūcupabat. at uxor prior q̄ hæctēus ste-
 rilis fuerat: & ip̄a cōcepit hoc fato usq; cū re uera p̄gnās eēt: domestici tñ posterioris
 Cleome- uxoris id audiētes: ac moleste ferētes dicere iactari hoc ab illa aio subiiciēdi sibi ptū. Ita
 nes q̄ his indigne ferētibz: exaſto tpe pariēdi ephori increduli formine parturienti custo-
 des affecerunt: quæ dorieū peperit: moxq; leonidē: & post hunc gradatim cleombro-
 tū. Sunt qui dicant cleombrotū: atq; leonidē fuisse gemios. Quæ cleomenē peperit
 Dorieus secū do loco in matrimoniū ducta prineta de demarmeni filia alterum filiū amplius n̄
 Leōides genuit. Et cleomenes quidē non cōpos ut fertur sed inops mentis. Dorieus autē inter
 Cleōbro- æquales omnes primus: erat: meritoq; putās se ob uirilitem regno potiturū. Hic ita
 tus opiniōe præsumens defuncto anaxandrida cū lacedæmōi cleomenē ex lege q̄ maxi-
 Prineta- mus natu esset: creasset idigne tulit id sibiq; a cleomene imperari. Igitur petita a spar-
 des tiatis plebe coloniā duxit: neq; delphico usus oraculo in quā terrā ad urbē cōdendam
 tenderet neq; quippiā cōsuetorū exercitus. adeo rem indigne ferebat in aphricam na-
 uigans ducibz theræis ad cinipē delatus locū cōmunē totius aphrice pulcherrimū iux-
 ta flumē: sed illinc tertio eiectus anno a macis & aphris & carthagenensibz in pelopō-
 nesum abiit ubi antichares uir & leonius ei cōsiliū dedit ex Laio oraculis: ut heracleā
 Anticha- in sicilia conderet affirmans Erycis regionē esse heraclidæ: ipso heracle. i. heracule con-
 res ditore. Hæc ille audito delphos se contulit ad oraculum consulendum nunquid regi-
 one ad quam mittebatur potiturus esset. Pythia cum potiturū n̄dīdī. Sumpta itaq; do-
 rieus classe quā & in aphricā duxerat italiam præteruehebatur: ea tēpestare ut ferunt
 Telys sybarite cum Tely rege suo bellū crotoniatis erant illaturi. Id metuēt: s crotoniatæ do-
 rieum ut sibi opem ferer orauere. hoc præcibus i ductus una cum illis aduersus sybariā
 cōtendit: cūq; cepit: hæc sybariæ dorieū & quicum illo erant: fecisse aiunt. Crotoniatæ
 Callias negant quēpiam se pegrinum in bello aduersus sybaritas ascivisse præter unum calliā
 heleum amideorū uaticiniū: & hūc a telis sybaritæ tyrāno ad ipsos trās fugisse hoc mō
 q̄ sacrificiis de cūdo aduersus crotonē non litaret. Hæc isti aiunt: quæ rege utriq; te-
 stimonia hæc afferūt. Sybaritæ quidē phanū ac tēplū prope cialtin lapidū maceriam
 Craſtis qd doriæum capta urbe aiūt extruxisse minerarū cognomine craſtiæ: & hoc ipsius dori-
 ei necis uolunt esse maximū testimoniū: q̄ præter uaticinia agens interēptus ē. Si. n.
 nihil nisi id ad quod mittebat fecisset: nec transgressus esset ericinā regionē obtinui-
 set: & obtētā possedisset nō ipse cum exercitu absumptus esset. At crotoniatæ multa
 mōstrā peculiariter donata Calliæ heleo in agro crotoniensis: q̄ ē ad meā usq; memoriā
 prognati calliæ colebant. Dorico at & eius posteris nihil omnino fuisse donatū: cui si
 in bello sybaritano fuisset crotoniatis auxilio multo plura q̄ calliæ fuisse donāda. Hæc
 pro se utriq; eorū testimonia referunt: quorū utris accedere ut quisq; mauult: his acce-
 dat licet. Nauigarunt at cum dorico & alii duces coloniæ spartiatæ deducendæ Theſ-
 Euryleō salus & p̄cebares & cæleas & curilicon: qui cum omni classe siciliā tenuerunt supati a
 phoenicibus atq; egestanis in prælio occubuerunt. una tantū ex hac aduersa pugna su-
 perſtite Euryleonte: qui collectis eorū reliquiis occupauit mincā selinusiorū coloniā: seli-
 nusiosq; liberauit mōarchia pythagoræ. Hunc cū sustulisset ipse tyrānidē selinuntis in-
 uasit. Sed breui monarchus. i. unicus princeps extitit. Nam selinusii impetu in eum
 facto cum ad iouis forēsis arā cōfugisset obrūcarunt. Dorico & uitz & mortis cōes

fuit Philippus buccida: uir crotoniata, qui de pōsa sibi filia Tolys sybaritz crotoe p. Monar-
 fugerac abnegatoq; matrimōio trāsmisit cyrenē: Ex hac discedēs iēctat ē familiarem chus
 tritemē ac familiariū uiroq; sumptum: q; esset olimpiōices. i. uictor certaminis ad olym-
 pia & oīum illinc græcorū speciosissimus. Ob quā corporis speciē a segestanis ea q; nēo
 alius reportauit. Nam sepulturā eius heroico monumēto extructo segestani hostias
 offerunt: Hunc i modū doricius uita functus ē: qui si in animū induxisset sibi ferendū
 esse cleomenis regnū: & in sparta permansisset: regno fuisset lacedæmoniōq; potitus. Cleome
 Neq; n. diu cleomenes imperauit: ac sine liberis decessit una duntaxat relicta filia noie nes
 Gorgo. Cleomene igitur imperium tenēte spartam uenit aristagoras mileti tyrannis. Gorgo
 Cleomenēq; allocuturus cōuenit hēns: Cui lacedemōiū aiūt Dæream tabellā i q; totis Tabella
 terræ ambitus erat incisus: cūq; mare atq; oīa flumina. Huius in colloquiū ubi uēit totius or
 ita ad cū inq; Studiū meum cleomenes: q; huc adueneri ne mireris. Non. n. ab re hoc bis
 fit. Ptolemionā p libera seruā cē cū nobis ipsis dedecus dolorq; maximus est: tum ue Aristago
 ro uobis & eo maior: quo magis ceteros in græcia antecellitis. Proin nunc p deos græ re tabel-
 cos eripite iones a seruitute cōangu neos uestros: quod facile ē ad præstādū. Nam ne la
 q; barbari sunt uiri strenui: & uos in summū rei bellicæ p uirtutē euasistis: & gēus pu lonū ar-
 gnādī corū huiusmodi ē breues arcus. ac breuia spicula: lōgas barchas: lōga q; in ca ma
 pitibus cristas: unde faciles capti sunt gerētes in pugnam eū: Ad hæc tantū bonorū
 est his q; eam incolunt cōtinentem: quantum non est ceteris uniuersis: tum auri ut ab
 hoc incipiamus: tum argenti tum æris tum uariæ uestis tum iumentorum tum manci-
 piōq; quibus uos si potiri libuerit potiemini. Sunt quoq; inter se cōfines ut ego disse-
 ram. His ionibus cōfines sunt lydi: qui terram incolunt: tum aliæ rerum: tum uero ar lones
 genti feracissimū. hæc autem dicebat ostendens ex ambitu terre in tabella quam at Lydia
 tulerat descripto lydis uero dicebat aristagoras cōfines sunt hi phryges aurorā uersus Phryges
 pecorum copia & terræ ubertate: omnium quos ego noui longe beatissimi. Phry- cappado
 gibus cōfines sunt cappadoces. quos nos syros appellamus His confines sunt cilices ces
 huius maris accola: ubi hac cyprus insula est sita: qui tributū annuū regi pēdunt qn- Syri
 gēta talēta. His cilicib; cōfies sūt ii armēii: & ipsi re pecuaria abundantes. Armēiorum Cilices
 hanc regionem contingunt matieni: quorū terræ cissia e confinis est. In qua iuxta flu- Armenii
 uiū hunc choaspē sita sunt hæc susa: ubi rex magnus domicilium hēt: atq; hic pecunia Matieni
 rum thesauri sunt. Hanc uos urbem si animose ceperitis: amēū ioue de diuitiis licet cissia
 certetis. Neq; uero operæ præcium est uos suscipere prælia pro terra neq; multa neque Coaspe
 ita feraci: & p exiguis finib; aduersus mēssios uos confortes & arcades & argiuos. q; Susa
 bus nihil ē neq; auri neq; argēti: quare rex cupiditate q; iducitur ad mortē piclitandū.
 Ergo cum offeratur occasio totius aliæ facile potiundæ: aliud quippiam præoptabitis.
 Hæc aristagoras dicebat. Cui respōdens cleomenes milesie inquit hospes in triduum
 tibi differo respondere Tunc quidem hætenus processum est. Vbi uero dies respon-
 sioni præstituta affuit: & ad locū de quo cōuenerāt uetū est. Interrogauit Aristagoram
 cleomenes quot diez ab ionio mari ad regē sit iter. Aristagoras alioquin solers & ual-
 de illū antecellēs prudētia: in hoc tñ lapsus ē q; cū n deberet rē ut se hēbat illi aperire uo-
 lens spartiatas in aliā educere: dixit triū mensium necesse iter. Cleomenes interpellata
 huius quā ordiri instituerat oratiōe de itineris spacio inq; hospes milesie abscede e spā
 añ solē occidentē: nihil. n. rōis dieis. Cū istud facile sit lacedæmoniis q; uis eos trimestri
 itinere abducere a mari. h. locutus Cleomenes domum abiit. Aristagoras sumpto

- Gorgo** olea rāo ad domū Cleomenis se cōtulit: cūq; ingressus iubebat praeabūdus ad se audiendū mitti illius filiā. Assistebat. n. Cleomeni filia: cui nomē erat Gorgo unica ples: ea q̄ octo aut nouē ānos nata. Cleomene iubente cū dicere q̄ uellet: filiā. n. gratia nolle phibere. Tūc Aristagoras incepit polliceri illi undecī talenta si praeibus suis ānueret. Abnuēte. Cleomene subide adiiciēdo eo puēit: ut quisquagita talēta polliceret. Ad qd̄
- Puellæ astus** puella pater iquit hospes te corrūpet: nisi hīcabis. Consilio puellæ delectatus Cleomenes i aliud cōclauē abiit: & Aristagoras e sparta prorsus abscessit: nō facta ei amplius potestate indicādū itineris: qd̄ erat usq; ad regem. Ea nāq; itineris ratio ita hēt. Vbiq; sunt regii stathmi. i. māsiones ac diuersoria pulcherrīa. Iter omne p loca culta atq; tutum: id nūq; itermissum p̄lydiā: & phrigiā uiginti mansionū hoc ē uicenoꝝ castroꝝ est: parafangæ nonaginta q̄ttuor & dimidiatus. Ephrygia excipit fluuius halis. cui iminēt porte quas trāsire oīo necesse: atq; ita fluuiū trāsmittere: & præsidiū qd̄ supra illū ē trāsgresso in cappadociā & eā p̄metienti usq; ad fines cilices duo detrigita stathmi sunt parafangæ centū q̄ttuor. In hoꝝ mōtib; positas duplices portas ac totidem præsidia per trāsīs: Hæc tibi trāsgresso & p̄ ciliciā iter facienti tres stathmi sunt parafangæ q̄ndecī ac dimidiatus. Ciliciā at ab armenia disternat flumē. qd̄ nauib; transitur nomine
- Euphrates** euphrates. In armenia stathmi sunt diuersorioꝝ quindecim: parafangæ quinquaginta sex & dimidiatus in quib; & p̄sidium est. Eam fluuii qui nauib; transeuntur quattuor
- Tigris** interfluunt: quos trāsmittere prorsus necessariū est. Primus tigris. Secūdus dehinc ac tertius eiusdē nominis & sinoni idem fluuius nec ex eodem fluens loco. Nam hoꝝ quos enumeraui prius tigris ex armēiis: fuit alter ex mariēis. Quartus fluuius noīa
- Gynges** tur gynges: quem cyrus aliquando in trecentos ac sexaginta diduxit alueos. Ex hac armenia in terram mantienā tēdenti stathmi sunt quattuor. unde in regioē cissiam trāsēunt sunt undecim stathmi: parafangæ uero q̄draginta duo & dimidiatus ad fluuium choaspē: & eū nō nisi nauibus trāsmitterendū: supra quē urbs Susa est sita. Oēsāt hī
- Susa** stathmi: sunt centū undecim. Tot diuersoria stathmoꝝ sunt ascendenti sardibus Susa. Quod si iter regiū recte metiamur paraxangis: & paraxanga ualet q̄ttū triginta stadia ut ualet: sunt e sardibus ad regiā quæ dicitur memnonia tredecim milia stadiōꝝ & quingenta: cum sint parafangæ quadrigenti quinquaginta. Itaq; pagrando singulis diebus centena & quinquagena stadia cōsumūtur solidi nonaginta dies. Hunc in modū ab aristagora milesio apud cleomenem lacedæmoniū dicēte trium mensium interesse recte dicebatur. Quod si quis exploratiū ista inquirat: hoc quoq; ego iudicabo. Nam
- Susa Memnonis urbs** iter ab epheso ab sardis hac ratiōe deet cōputari. A græco mari ad susa C hæc. n. urbs memnonis uocatur) dico eē tredecim milia stadiōꝝ & quadragita. Ex epheso ad sardis quingenta & q̄draginta stadia: atq; ita tribus omnino dieb; producit iter trimestre. Digressus e sparta aristagoras athenas cōtēdit tyrānis liberatas hoc mō Postquā
- Hipparchus** hipparchū p̄sistrati filiū: Hippiaq; tyrāni fratrē: qui in somnis uisionē cladis suæ euidētissimā uidisset iterfecere aristogiton & harmodius p̄isco genere gephirzi. Post hæc nihilominus athenienses imo magis: quā prius tyrānidē q̄driēnio ptulerunt. Visio at̄ isomniū hipparchi hæc erat pridie panathenōꝝ uidebāt. Hipparchus cernere uigē assistentē sibi p̄cerē: atq; speciosū hos. uersus p̄ænigma dicentē. Intoleranda leo tolera tolerans animo ægro. Nemo uiris p̄enas iniustis iure rependet. Vbi dies illuxit: confestim prae se ferebat referre hæc uelle ad somniorum coiectores. Sed mox spreta uisione misit pompam Vbi mortem oppetit gæphyræi e quibus erant percussores
- Gephyrai**

Hipparchi ut ipsi aiunt fuisse a principio ex crethria oriundi. Vix ut ego interrogando
 cōperio: fuisse phoenices ex his quod cum cadmo in terrā quod nunc uocatur boecia uenerat: atque eā
 incolere sortiti tanagricū tractū. Vñ cadmeis primū pargiuos exactis itaque boetios hi-
 gephyræi expulsi athenas diuerterunt. Ab atheniēsi-
 bus recepti sub cōditiōibus sūt ut ci-
 ues iter eos essent multis nec mēoratu dignis: quos agerēt rebus impositis. Phoenices isti
 quod cum cadmo aduenerūt: quorum gephiræi fuisse dū hāc regionē incolūt: cum alias multas
 doctrinas in græciā introducere: tū uero liras quod apud græcos ut mihi uidetur antea nō fuerāt.
 Et prius quidē ille extiterūt e quibus oēs phoenices utūtur. Progressu deīn tēporis una
 cū sono mutauerūt modulum pristinum. Et cum ea tēpestate in plerisque circa locis eorum
 accollationes essent: qui litteras a phoenicibus discendo acceperant: eas illi cum suis pau-
 culis collocātes in usu habuerunt: & in utēdo cōfessi sunt: ut rō ferebat uocari phœni
 ces quia eēt a phoenicibus in græciā illata: priscāque cōsuetudine byblos appellāt pelles: quod
 aliquā pēuria liberorum hoc ē cyrporum pellibus caprinis ouillisque utebātur. Adhuc quoque Bibli
 ad meā usque mēoriā multi barbarorum talibus in pellibus scribūt. Quin ipse uidi apud the-
 bas boetias in iūmenii Apollinis tēplo litteras cadmeas in tripodibus quibusdā isciās ma-
 gna ex pte cōsimiles ionicis. Quorum tripodū unus hēt hoc epigramma. Optulit amphi-
 tryon me gētis theleborum. Hæc fuisse circa ætatē Laii: qui fuit filius Labdaci nepos Po-
 lydori p nepos Cadmi. Alter tripus ex ametro carmine ait: Scæus in affueto pugilū cer-
 tamine uictor Metibi sacrauit speciosum munus appollo. Scæus hic bippocōtis filius
 fuit: quod tripodē dedicauit. nisi alius fuit idē quod hic nomē habēs circa ætatē œdipodæ laio
 gēiti. Tertius tripus & is hexametro carmine ait laodamas ipsū tripodē suū in urbe mōarchi
 fuit. Hoc isigne decus tibi magne dicauit apollo. Sub hoc laodamātē eteoclis filio: qui
 mōarchus fuit solus. i. pricipatu ē potitus eiectis sūt cadmei ab argiis: & se ad encheleas
 cōtulerūt. Gephyræi at postea in suspicionē boetiorum cū uenissēt: athenas cōmigrarūt.
 Vbi sūt ab eis tēpla extructa seorsū a cæteris cū alia quā tū Cereris achææ & tēplū & or-
 gia. Quod si fuerit uisum hipparchi in sōnis & uñ fuerunt oriūdigephyræi ex quibus fue-
 re percussores hipparchi: a me cōmēoratu ē. Vñ oportet ad eū redire sermonē: quē a pri-
 cipio instituerā quod ratioe sint atheniēses liberati tyrānis. Hippia tyrānidē optinēte & in-
 fenso eis p p cædē hipparchi alchmæōidæ: qui genere sunt atheniēses p fugi patriā p
 pisistratidas: quoniā ipsis una cū cæteris exulibus res de redeūdo tētata oī ope frustra
 ta fuit: cōatque athenas reuertēdo liberare uacillanter deciderant ipsū tyrāni
 niā cōmunierūt. Dehinc oīa aduersus pisistratidas cōminiscēdo mercede cōduxerūt ab
 amphictyonibus tēplū delphis ædificādum id quod ē: tunc at nō erat. Eni uero cū bñ nōi
 nati eēt ac uiri spectati iā inde a suis maioribus extruxerunt tēplum exemplari pulchri
 us ac cætera omnia. Nā cū ex lapide porino cōuentū essent: ut illud facerēt: tñ antio-
 ra eius pario lapide effecerunt. Vt igitur atheniēses aiūt hi uiri delphis sedentes pythiā
 pecunia p suaserūt: ut & quotiens uiri spartiatæ uenirēt siue priuato siue publico agmi-
 ni petentes oraculum pponeret ipsis liberare athenas: Lacedæmōii at postquam sibi
 idem semper diceretur mittunt anchimolium asteris inter populares eximū cum ex-
 ercitu ad expellendos athenis pisistratidas tamedsi hospites suos & in primis amicos.
 antiquiora enim duxerunt quæ ad deum quod quæ ad homines pertinent. hos itaque mari
 nauibus miserūt cū quibus anchimolius ad phallerū appulsus copias eductus. Id psci-
 scētes pisistratidæ auxilia thessalia euocauerūt. Sociatē. n. cum thessalis fecerant: qui
 bus rogātibus cōi decreto thessali miserunt mille eqtes cum suo rege Cynea uiro Co-
 rex

Litteræ

apud græcos

cos

Litteræ

phœni

ces

Bibli

the

ma

gna

Optulit

Laii ge-

nus

labdacus

Scæus

Laoda

mas

Athena-

rū tyrāni

Hippias

Lipfydri

um

Athena-

rū tyrāni

Hippias

Lipfydri

um

Athena-

rū tyrāni

Hippias

Lipfydri

um

Athena-

rū tyrāni

Hippias

Lipfydri

um

Athena-

rū tyrāni

Hippias

Lipfydri

um

Athena-

rū tyrāni

Hippias

Lipfydri

um

Athena-

rū tyrāni

Hippias

nizo. Hos socios ubi habuere pisistratidæ: hoc excogitauere: planiciem phaleræ de-
tergūt: cūq; locū equitabilē reddunt: atq; illac eq̄tatū ī castra hostiū imittunt. Equita-
tus in lacedæmonios irruēs cū alios multos: tū uero anchimoliū interemit: Ceteros q;
sup̄fuere ad naues repulit. Hunc ī modū primus lacedæmonioꝝ exercitus abscēssit.
Extat ī alopecis atticæ bustū anchimoliū iuxta herculis tēplū qđ ē in cynosargi. Post
hæc lacedæmoniū maiores copias cōtra athenas miserūt n̄ maris sed terra p̄fecto illis duce
Cleomene anaxandridæ filio: cū quib; orā atticā inuadentibus congressus primum
theſſaloꝝ eq̄tatus n̄ diu post in fugā uersus est sus̄is supra q̄draginta e suis. Q uisup̄
fuere q; quicq; potuit recta in theſſaliā redire. Cleōenes ad urbē p̄gens una cū iis athe-
nienſibus: qui liberi effecupiebāt: obsedit tyrānos intra mūr pelagicū redactos. Ne-
q; tamen oīo pisistratidas eicere lacedæmonii. Q uippe q; de facienda obſidiōe n̄ cogi-
tauerant. & pisistratidæ cibo potuq; bñ instructi erant. Itaq; cū al: quot dies lacedæmo-
nii tyrannos obsediſſent. spartā abiire. Hic tñ casus qui aliis ī faustus idē aliis faustus
extitit. Nā filii pisistratidæ: qui clam extra regionē se ponebant: intercepti sunt. Q uo
ex facto omnes eoz res p̄turbatz sunt. & pro redimendis filiis ad uoluntatē atheniēſi-
um tranſegerunt: ut intra quinq; dies ex attica excederēt. Moxq; in sigzum quod est
sup̄a scamandæ concesserunt: cum sex & triginta annos regnaſſent oriūdi e Pylo: atq;
a Nelo ex eisdem p̄gnati ex qbus ii q; fuer: cū codro ac melācho: qui prius aduēticiū: n̄
atheniēſium reges euasere. Itaq; de re hippocrates pisistrati pater repetita mēoria Pi-
sistrati filii Nestoris idem nomen filio suo imposuit. Hoc athenienſes modo tyrannis
liberati sunt. q; recepta libertate quæcūq; aut fecere: aut passi sunt mēoratu digna ante
quā ionia defecerit a Dario: & aristagoras mileſius athenas oratū auxilia uenerit. hæc
prius edisseram. Athenæ cum magnæ fuissent antea tunc tñ tyrannis liberatæ extite-
re maiores. In quibus duo uiri p̄xpollebant clisthenes uir alcimæonides: q; C ut fama
fert Dpythiā: persuaserat: & isagoras tisandri illustri quidē familia. sed q; uetusta non
queo affirmare. Eius tñ cognati ioui cario immolant. Hi uiri per factiones de potentia
tu cōtendebāt. Clisthenes cum uinceretur populum amplectendo ex quattuor tribu-
bus mox decem effecit: cognominibus iouis filioꝝ Leōtis: & Agicoris: & Argadei:
& hopletis ī alia cōmunitatis: quæ ipse inuenit aliorum heroum indigenæ p̄ter q;
aiacis: quem & si hospitem: tñ adiecit utpote finitimū ac sociū. Q ua ī re uidet̄ mihi
clisthenes hic auum suum maternum clistenem sicyoni tyrannum fuisse imitatus. Il-
le enim quia cum argiis bellum geſſiſſet: ſummonuit eſicyonē certamīa canentiū poe-
mata ob homeri carmiā: in quibus argos atq; argii tantopere celebrantur. Neq; hoc
modo ſummonuit: sed ēt optauit monumentum Adraſti calamitoſi: quod erat in ipſo
sicyonorum foro: quia fuerat argius exterminare. Ideoque delphos adiit ad oraculum
adraſtus conſulendum nunqđ Adraſtum eiiceret: cui Pythia reſpondens īquit Adraſtum qui
dem ſicyonum regem eſſe: ipſum uero lapidatorem. Id non concedēte ſibi deo clithe-
nes reuerſus excogitabat quo pacto Adraſtus ipſe demigraret: qđ ubi excogitaſſe ſibi
uiſus ē: miſit ad boecias thebas nunciatum uelle ſe afferre ſicyonem Mēalippū aſtaci
filiū: eūq; tribuētibus thebanis ī urbē itulit: atq; ei phanū ī ipſa turia designatum ex-
dificauit munitiſſimo iā loco: in quē itulit menalippū. Q đ factū debet̄ exiſtimari q;
meteſtes inimiciſſimū Adraſto q; & Meeſtem ſutrem eius: & Tyndēum generū menalippus
menalip- interfeciſſet. Clisthenes ubi fanū extruxit hoſtias & dies feſtos Menalippo dedit ab
pus Adraſto: ereptos: quibus illum ſicyoniū magno cum honore proſequi conſueuerant.

Et enī regio Polybi fuerat qui cū sine liberis decederet: Iperiū Adrastus legauit nepoti Polybus
 suo ex filia: Eū siconi cū aliis honoribz psequerantur: tū uero tragicis choris ita ut n̄ adrastus
 Dionysius sed adrastum uenerarent. Clisthenes choros qdē liberos: ceteras uero ceri-
 monias Menalippo dicauit. Hæc ille i adrastū egit. Tribus at doriēsiū ne forent: cædē
 sycōiis q argiis i alia nōla cōmutauit: ex quibus sycōnios plurimū ridiculos reddidit.
 Quippe suis & alini ultia cognōia p pristinis iposuit pterq̄ tribui suæ: cui a suo ip-
 sius Iperio nomē ididit id ē ab archæ: Itaq̄ hi tribules archelia uocabant. Ceterorū ali-
 hyate. i. suales: alii roneate. i. ainales: alii choceate. i. porcales. His tribuū nōinibus si-
 cyonii & clisthene imperante & eo defuncto ad sexaginta ānos uli sunt q̄ postea iter
 le reputātes i alia trāstulerunt. hylas pamphylos: dymanates. Quarte tribui q̄ adie-
 cerunt iposito cognōine Aegilex ab Aegileo Adraſti filio Hæc sycōniis clisthenes &
 ipse C ut mihi uidet̄ p̄contēptu ionū ne foret cædem ipsiis & ionibus tribus clisthe-
 nē sibi cognōinē imitatus est. Cum. n. populus atheniēsis fuisset anthea exagitatus
 posteaq̄ oīum auctoritatē ad suam unius redegit: tum tribuum nomina censuit Imu-
 tanda: & plures ex paucioribus faciendas decē p̄ quatuor & totidem phylarchos id est
 tribuōs a tribuū præfectura. Ita populos i tribū distributo atq̄ cōposito erat multo su-
 perior his q̄ erant cōtrarie factionis. Superatus in partibus ilagoras hoc iuicem exco-
 gitauit ut cleomenem lacedæmonium aduocaret. Iam inde obsidione pisistratarum
 sibi hospitē factum: qui tamen culpabatur q̄ ad uxorem ilagoræ uentitaret. Is misso
 primum athena caduceatore clisthenem eiecit: & cum eo alios cōplures athenienses
 quos piaculi insimulabat uidelicet admonitū ilagore hæc dices: Nā ilagoras atq̄ amici
 eius non erant affines cædis: cuius insimulabantur alchæmonidæ: & qui erant enage-
 es ita nominabantur quia atheniēsiū piaculo obstrikti erant: Cylon quidā atheniēsis
 uir olympionices affectatæ tyrannidis cōpertus est. Simulato nāq̄ æqualium sodali-
 tio arcem occupare conatus. Id cū efficere n̄ potuisset affedit simulacro dei supplex ipse
 a focii. Hos illi ne summonerunt quidem magistratus naucratiorum: qui tūc athenas
 incolebant data fide puniendi eos citra mortem. Sed culpa horum mox iter factorum
 fuit penes alchæmonidas: Hæc ante pisistrati ætatem gesta sunt. Vbi cleomenes p̄ nun-
 cium eiecit Clisthenē atq̄ piaculares: quis Clisthenes ipse pfugisset: nihil secius athe-
 nas uenit non magna cū manu: atq̄ illinc septingentas familias militares atheniēsiū
 tanq̄ piaculo cōtaminatas relegauit: quas ei suggererat ilagoras. Hoc actō conabatur
 secundo loco senatum dissoluere: & magistratus trecentis ilagoræ militibus mādare.
 Verum reluctante senatu atq̄ obtemperare nolente Cleomenes ilagorasq̄ cū suæ fa-
 ctionis hominibus arcem occuparunt. Quos ceteri athenienses cum senatu sentien-
 tes biduo obsederunt. Tertio die quicunque lacedæmonii ibierant: accepta fide re-
 gione discesserunt: rato effectō quo Cleomeni dictum est. Nam ei ad occupandam
 arcem ascendenti: & ad dei penetrale consulendi gratia cuncti: exurgens e sella sacerdos
 antequam ille ualuas referaret: Lacedæmonie inquit hospes rursus redeas neue tem-
 plum introcas. Non enim doribus hic introire fas est. Cui cleomenes. Ego inquit mu-
 lier dores non sum sed achæus. Itaque admonitū uti nolens atque in conatu pergens.
 tunc quoq̄ iterum a proposito cum lacedæmoniis decidit. Ceteris ad necem iungere
 athenienses: & in iis Timesitheum fratrem eius: cuius manualia opera atq̄ strenui-
 tatem in primis referre habeo. Atque hi quidem in uinda coniecti mortem oppetie-
 re. Athenienses autē post hæc reuocatis clisthene septingentis militum familiis quos

Hyatz
Oncæ
Chocrea
tæ.

Aegileus

Phylar-
chi

Enagis
Cylon

Cleomenes exagita uerat sardis mittunt ad cōtrahendā cū persis societatem: Intelligebant. n. sibi cum cleomene atq; lacedemōiis eē bellandū: ut sardis uenire nuncii māda atq; exposuere: p cōstus est eos Artaphernes Hystaspis filius sardiū p̄tor qui nā homines esse atheniēses: & ubi terrarū icolentes q̄ socii p̄lagi fieri orarēt. Vbi id. ex nunciis audiuit: ita eis ingenue respōdit. Si regidario terra darēt & aquā se contracturū cū eis societate. Sin minus illos abscedere p̄cipit. Nuncii inter se collocuti q̄ societate facere cuperēt daturōs se eē dixerūt. Quo nomine ubi reuersi sunt domū uehemēter accusati sunt. Cleomenes itelligēs ab atheniēsisibus se & uerbis & factis lēdi: ex oī pelopōneso copias coegit dissimulans quē ad finē cum hēret in animo tum populū atheniēsem ulciscitū: ita agorā constituere tyrānum q̄ una cū eo ex arce decesserat. Cōparato exercitu ingenti ipse cleusina inuasit & ex cōposito boetii Cenoē occuparūt: & hysies ultimos atticā populos & ab altera pte chalcidēses orā atticā loca populabant. Atheniēses & si ancipiti bello districti boetiorū & chalcidēsiū ultioē e dilata arma cōtra pelopōneses i cleusine agētes ferūt. Dūq; ambo exercitus conferturi p̄liū essent. Corinthiū primi oīum secū reputātes iniuste a se agi aucterūt se atq; ablesserūt. Secūdū hos idē fecit Demaratus aristonis filius: q̄ & ipse erat rex spartiag: & e lacedæmone copias cōtraxerat: nec a cleomene superiori tēpore dissenserat. Ob quā regū dissensionē lex apud spartā lata est n̄ licere utriq; regi cū exercitu p̄dire. Nam prius p̄dibāt & his se iunctis alterū quoq; Tyndaridis relinqui. Q uin & isti antehac ab eis euocati exercitū ambo cōmitabantur. Tunc cæteri socii qui erant in cleusine cernentes n̄ cōuenire iter reges & corinthios aciem deseruisse: & ipsi dilapsi abierūt. Quarto nunc dores in atticā p̄fecti sunt bis ad bellandum īgressi: bis ob atheniensium multitudinis cōmodum. Priō q̄ megara coloniam deduxerant: q̄ expeditio recte uocetur sub codro atheniēsiū rege: Itēq; ac tertio dum ad expellendos pisistratidas ex sparta uentum est. Quarto dum cleomenes pelopōneses ducens cleusinā inuasit. Ita q̄rto tunc dores aduersus athenas expeditiōem sumpserunt. Dilapso igitur idēcore hoc exercitu ibi athenienses uolentes ultum ire iniurias: primā expeditionem fecerunt aduersus chalcidenses: q̄bus boetii ad euripum iere suppetias. His conspectis athenienses putarunt sibi cum eis priusq; cū chalcidensibus pugnam conferendā. Itaq; īgressi cum illis egregie superant: p̄multisq; eorū caesis septingentos capiunt. Eodē die transgressi cuboiam cum chalcidensibus cōfluxere: quibus etiam uictis quatuor milia colonorū in p̄diis equitum reliquerunt. Equites autem apud chalcidenses uocabantur locupletes. Horum quoscuq; ceperunt una cum boetiorū captiuis uinctos in carcerē cōiecerunt: quos aliquāto post binis mulctatos minis soluerunt: eorū quibus alligati fuerant uincula in arce suspende runt: quæ ad meam usq; memoriā extabant pendentia e muris a medo ambustis e regione cœnaculi ad occasum spectantis: decimā quoq; redemptionis cōsecrarūt. Facta ærea quadriga quæ ad sinistram manum intrantiū statim p̄p̄læa arcis stabat cum hac inscriptione: attica perdomitis acri sub Marte iuuentus Boetum populis chalcidicæq; manu Damna rependerūt uisculis & carcere ceco. Quoq; hæc de decima stat tibi pallas equæ. Et athenienses quidem augescabant. Iuris autē æquabilitatē esse rem bonā nō ex uno tanto: sed undiq; datur intelligi. Si quidem athenienses q̄diu tyrannis subiecti fuerunt nullis finitimorum in bello p̄stantiores erant. Liberati uero tyrannis multo omnium primi exorire. Vnde liquet eos dum tyrānis parebant de industria pecasse tanquā domino laborantes, at libertate parca sibi ipsi quisq; rem gerere properabat.

Hysies

Demaratus rex

Athenienses ita agebāt Thebani autē post hāc ulciscēdi illos cupidifciscitatū ad deū miserūt. Quibus respōdēs. Pythia negabat p̄ se eos posse illos ulciscī iubebatq; ut ad famē celebritatē referētes rogārēt sibi p̄ximos. Reuersis q; missi ad oraculū erāt ac respōsum exponētib; Thebani illud nihili faciētes quod referebat ut rogārēt proximos dicebant Nunqd n̄ proxie nos incolūt tanagrei coronaziq; & thespiesiq; nostri assidue cōmilitones alacri atq; cōcordi in ptes aīo bella nobiscum tolerant. Quid hos rogari oportet nunquid potius hoc n̄ habendū p̄ oraculo. Hāc illis ratiocinātib; quidam re audita inquit ego qd sibi uelit p̄aculū uideor mihi itelligere. Asopiduz filiz fuisse traduntur Thebe & Aegina q; quoniā sorores sunt opinor deo respōdere nobis ut agietas rogemus qui uicē nostrā ulciscēt. Thebani quoniā nulla q; hāc uisā ē dicti potior snia: protinus misere ad aeginetas orandos auxilia tanq; proxios ex dei oraculo. Illi p̄tentib; his auxilia dixere se mittere cū eis zacidas. Societate zacidaz freti thebāi cum laccississent atheniēses accepta offensione aduersaz pugnaz itez auxilia uiroz rēssis zacidis orauerunt. Quoꝝ p̄ce moti aeginetaz tū magnitudine opū i flarētū pristinz inimiciez q; gessere cū atheniēsisbus memores: bellū illis haud idētū tulerūt. Nā cum atheniēses boetis incuberēt: ipsi lōgis nauib; i atticā traiciētes cum alios multos populos in cetera ora maritiaz: tū phalez diripuerūt magnā ex hac re calamitatē atheniēsisbus asferētes. Inimicitia atq; agetaz aduersus atheniēses d̄bebat ex hoc initio extitit. Epidaurii cū sua ipsis terra nihil redderet: de hac calamitate delphicū cōsuluere oraculū. Qui bus pythia iussit ut damiaz & auxeliaz simulacra erigerēt: & postq; erexissent: melius se cū actū iri. Scificatib; q; epidauriis utrū ex aere facerent illa an ex lapide: respondit se e neutro fieri sineresed e ligno oleagino: oleaz tñ nō oleastri: Rogabant igitur epidaurii atheniēses sibi pmitteret oleā indicere: quaz scilicet oleas illas sacratissimas eē existimarent. Fertur ēt nūsq; gentium nisi athenis illa rēp̄tate oleas fuisse. Athenienses se uero dixerunt concessuros hac duntaxat lege: si quot annis illi sacra mineruz urbanaz & erictheo afferrent. Accepta conditione epidaurii: quaz rogabant impetrauerunt: & simulacra ex his oleis fabricata statuerunt: terraz sua fructum eis ferente qd cōuenierat atheniēsisbus p̄soluebant. Eo tempore atq; superiori aeginetaz epidauriis parebāt tū in aliis: tū uero in litibus quas aeginetaz inter se uel auctores uel rei illuc se cōferētes agebāt. Verum ex eo tpe fabricatis nauibus nullo cōsilio usui ab epidauriis descuerūt. Factiq; hostes ac mari potiti cum alias clades inferebant: tum simulacra damie & auxelie surripuerūt: eaz asportata in regionis suaz mediterraneo loco statuerūt: cui nomē est oca uiginti ferme procul ab urbe stadiis. Hoc in loco illis erectis supplicabāt sacrificiis atq; iocabundis choris muliez denis uiris utriq; d̄monum assignatis: qui choris p̄rēssent: Nā chori neminē uirum nuncupabant: sed indigēas foeminas: quaz cerimoniaz apud ipsos quoq; epidaurios fuerant. Surreptis statuis epidaurii qd fuerāt pacti atheniēsisbus n̄ soluebāt: cuius rei cū a nunciis atheniēsisum admonerent: reddidere rationē cur iniuriū non essent. Se. n. quandiu apud se status habuissent: qd cōuentū erat exoluisse: eisdem iam uiduatos non debere exoluere. Sed aeginetas qui illas haberēt a quibus id exigī iubebebāt: ad eas repetendas aeginam atheniēses misere. Aeginetaz negai quiequam negotii esse cum atheniēsisbus. Post repetita simulacra atheniēses aiūt triremē missam publice cū ciuib; quibusdam: qui aeginā cū uenerūt simulacra tanquā e suis lignis facta conatos esse se suis sedibus emoliri ut asportarent. Cumq; eo pacto pene nequirent circumdatis funibus trahere tētaffe. Sed dū trahūt tonitruū & cū to-

Tanagrei
coronati
Thespies
Asopus
Thebe
Aegina

Aegineta
rum odia
in atheni
enses
Olea
tenitā
tum

Damia
auxelia
Oca

nitruo terræmotū extitisse: eaq̃ de re illos remiges q̃ trahebāt simulacra ab his in amē-
tiā eē cōuersos. & hoc morbo sese tāq̃ hostes mutuo trucidasse: dōcē unus ex omnibꝫ
relictus est: q̃ ad phaleg se recepit. Athenienses ita rem gestā eē memorāt: æginetæ ne-
gant illos una cum naui uenisse. Facile. n. se unam nauim atq̃ adeo cōplurculas etiam
sibi nullæ fuissent naues fuisse ppulsaturos: sed cum cōpluribus in ipsoꝝ terrā iuasisse
se uero cessisse: nec pugna naualī cōtendere uoluisse: qui tñ planum facere nequeunt.
An quia ipares se eē ad pugnādum agnoscerent cessierint: an uolētes p̃miserint illos fa-
cere qd̃ fecerunt. Atheniēses quoq̃ quoniā nulli ppugnatōres obstarēt: egressos e na-
uibꝫ ad simulacra se cōuertisse: & cū ea e suis uestigiis amoliri nequirit: ita circūdati
restibꝫ trahere conatos donec illud ābo simulacra cōtrahuntur fecere rē apd̃ me fide ca-
rentē alicui alteri credibilē. Aiunt. n. illa pcubuisse sibi in genua: atq̃ ex eo tpe semper
genu iuxta p̃manuisse. Et hæc quidē atheniēses fecisse: se uero q̃ audirēt sibi bellum
ab atheniēsi illatum iri: p̃parasse argios ut sibi aduersus atheniēses i æginā descende-
tes adessent auxilio: eosq̃ cū latuissent hostē i traiciēdo ex epidauro insulā in atheniē-
ses q̃ nihil p̃cussisset a nauibꝫ disclusos irruisse: & iterea cōitruū ipsis terræ motumq̃
extitisse. Hæc ab argis æginetisq̃ cōmemorant. Atheniēses quoq̃ cōfiteur unū omni-
no e suis incolumē in atticā reuertisse: quem tñ argi aiunt superstitem fuisse ex attico
exercitu quē ipsi p̃fligassent eundē atheniēses demōio i columē nihilo setius pisse refe-
runt hunc in modū. Cum athenas se recepisse: clademq̃ renunciaasset: uxores eoz̃ qui
aduersus æginam profectæ fuerant indigne ferentes unum ex oibꝫ esse reducē circū-
fusas hominē prehendisse: ac fibulis uestimentoz̃ pupugisse pconētates singulas ubi
suus uir esset atq̃ hoc mō hunc fuisse cōfectum. Idq̃ factum muliez̃ uisum esse athe-
niēsi bus ipsa clade tristius. In quas cū aliarōne aiaduerrere nō possent uestem illaz̃ in
iadem mutauerunt. Nā antea dori dē uestē gerebāt atticæ sociæ similimā corinthiæ. Ita
q̃ mutauerūt i lineā ne fibulis uterent: q̃q̃ reuera si rōe utamur n̄ ias oli uestis fuit sed
caira quoniā oīs p̃sca uestis feminaz̃ græcæ eadē erat quæ nunc: q̃ dori dē appellā-
mus. Præterea argii & æginetæ idem adhuc faciunt: apd̃ quoz̃ utrosq̃ mos ē fibulas
faciendi sc̃cuplas q̃ tunc mensura cōsueuerat: quas præcipue fœmine eoz̃ tēplis deoz̃
cōsecrare solent: neq̃ aliud quicquā atticū illic offerre ne urteū quidē sed ex hollis genti-
libus in postez̃ ibidem potare. Eoq̃ cōtentionis p̃cessere argiæ atq̃ æginetæ mulieres
cū atticis: ut ad meā usq̃ etatē fibulas gestauerit q̃ atea grādiōres. Odioꝝ p̃cipiū ægi-
netæ in athenienses hoc quemadmodum commemoratum ē extitit. Cuius rei circa
statuas gestæ memoriā retinentes æginetæ. libenter thebanoz̃ rogatu auxilium tulerūt
boetiis: qui cum maritiā athicæ uastarent: atheniensesq̃ aduersus æginā expeditionē
inirent: aduenit e delphis oraculū ut ab æginetis lādendis triginta annos abstinerent:
tricesimo anno cum phanū Aeaco dicassent bellum cum æginetis inchoarēt: ad uotū
eis re successura. Sin bellum continuo inferrent: fore ut inter ea multa detrimenta ac-
ciperent & inferrent: sed ad extremum illos subigerent. Hoc oraculū ad se athenienses
allatum ubi audire: eatenus ei obtemperandum censuerunt: ut Aeaco phanum dica-
rent: quod nunc in foro extructum uisitur: sed triginta annis non esse abstinentum q̃
uidelicet audissent esse fatale multa se passuros indigna ab æginetis si bello abstinerēt.
His tamen ad ulciscendum se parantibus lacedæmonium factum extitit. impedimen-
to: Si quidem lacedæmoniis audito commēto alemæonidarum erga pythiam & quæ
egisset pythia in ipsos atq̃ p̃is stratidas duplicem se iacturam fecisse animaduertebant:

Atticarū
uestes
Doris ue-
stis

Aeaci
hanum

& suos hospites in patriā eiecissent: & nulla sibi ex hoc factō grā ab atheniēsis hā
 beretur. Præterea oraculis urgebāt denūciatibz multa ipsis & indigna ex atheniensibz
 futura: quoz aī hæ securi fuissent p̄sertim ex eo qđ a cleomene spartā reuerso didice-
 rant. Etenī cleomētes poritus ē ex arce atheniēsiū oraculis qđ a p̄sistratid prius posses-
 sa cū expellerentur relicta fuerant in tēplo. Ea lacedæmonii uoi p̄ cleomē accēpē &
 aīa ducebant atheniēses augescētes: nec ad ipsis obtēperādū ullo mō ē animatos.
 Præterea genus articiū quod sub tyrannis fuisset infirmū: & ad pendum prōptū: nūc
 p̄talibz libertate ipsis par exiterēt: Hæc oīa cōsiderātes accersierunt hippia p̄sistratid a ligo
 helleponti: quo p̄sistratidz confugerāt. Postq̄ hippias accersitus affuit accitis et alijs
 socijs nūciis ita spartiā apud eos uerba fecere. Agnoscimus uiri socii nos haud recte
 egisse: qđ emētis oraculis inducti uiros qui erāt nri in primis hospites: quiq̄ i animū i
 ducebāt prebere nobis a. hēas obnoxias e patria eiecimus & cū hæc fecerimus tñ i gra-
 tā populo urbē tradidimus: qui posteaq̄ per nos liberatus respexit nos pariter ac regē
 nostrum per dedecus detrimētū p̄ eiecit: inflatusq̄ superbe famā auget: præcipue qui
 dē boetios suos finitimōs atq̄ chalcidēs didicisse qđ ipsi sint: sed fore fortassis ut alius
 quis si peccauerit idem dīscat. Quare quoniā in illis agendis peccauimus: nunc demus
 operā ut illuc una uobiscum cūres supplicū de illis sumamus: hac. n. de causa hippiam
 & uos e sua quosq̄ urbe accersimus: ut publico consensu & communi exercitu redu-
 cētes hunc athenas: reddamus ei qđ abstulimus: hæc spartiā: qđ cum alij socii n̄ p̄ba-
 rent: eunq̄ silentiū agerent corinthius. Socrates ita locutus est. eo tpe cōlū sub terra ac
 terra supior cōlo erit: hominesq̄ domiciliū i mari hēbunt: quo tpe uos lacedæmonii re-
 bus publicis eueris tyrannides in urbes intro ducere conabimini: quo nihil est in rebo
 hūanis neq̄ iniustius neq̄ magis mortifex: quod si bonū uobis uidetur ciuitates sub
 esse tyrānidi: ipsi uobis principes tyrānnū constituite: atq̄ ita ut alijs cōstituatis operā
 date. Nunc ipsi tyrannoz expertes & ne id in sparta cōtingat uehēmētissime cauētes:
 hoc in socios ita detis efficere. Quis essetis ut nos sumus experti: meliorē qđ nunc fa-
 citis de hac re diceretis snām. Nā ista res apud corinthios ciuitatis pturbatio fuit. Cū
 esset apud eos paucorū regimē: & hi qui bacchiadz uocātur urbē incolerēt: ultro citro
 qđ inter eos matrimoniā cōtrahebantur. Hoz uni noīe amphioni nata est filia clauda:
 cui nomē erat Labda: quam quoniam nemo barchiadaz ducere uolebat: duxit etion
 Echecratis e petra quidē tribus oriūdus a Lapithe accæride. Qui cum neq̄ ex hac
 muliere neq̄ ex alia tolleret liberos missus ē delphos ad cōsulendū de prole. Eum intro-
 euntē statim pythia his uersibus compellauit. Ection te nemo licet sis tantus honorat
 Conceptū pariet saxū grauelabda monarchos. Qui cadet in ciues emendabitq̄ corin-
 thum. Hoc oraculū qđ Ectiōi redditū est eodē tēdebar quo alrege antea bacchiadis red-
 ditū haud prius intellectu qđ hoc renunciātū est in hæc uerba. cōcipit i petris aquila eni-
 xura leonē: Robustū sœuū: gēnuā & qđ multa resoluet. Hæc bene nunc animis uersare
 corinthia proles: Qui colitis pulchrā pallē altāq̄ corinthum Id oraculū cum ad eam
 diē fuisset indeprehēsum: simulatq̄ ex hoc ectiōis patuit eodē utrunq̄ pertinere silētio
 suppressere animo futuz Ectionis filiū extinguendi. Et primū mulier enixa est miserūt
 e suo numero decē uiros ad tribum: in qđ hitabat Ectiō: qui puez extinguerēt. Isti post
 qđ ad petrā puenere: & ad ectionis atrium accessere: puez petunt. Labda cur uenissent
 ignara paternazq̄ beniuolentiæ causa uenisse eos rara affert filium & in unius eorum
 manū porrigit. Erat at illis inter uia constitutum: ut qui primus eorum puerum ce-

Sofield

Tyranni
dis malūBacchiadz
Labda

Ection

Labdaz
lius

pistetis humi illū alluderet. Verū diuina qđā fortuna puer ei uiro cui a Labda traditus
 erat arripit. Q. uā rē illi cōsiderāti misratio subiit pueri occidēdi. Sic misertus alteri tra-
 didit & ille tertio atq̃ ita deinceps p manus traditus ifans p oēs decē trāsiit: ac nemine
 sterimere uolēte rursus mīi ēst redditus. illi egressi atq̃ añ ianuā stātes alius aliū incusa-
 bāt: castigabātq̃ sed primū p̃cipuē: qđ ex cōuento n̄ fecisset donec iteriecto tēporis spa-
 cio placitū est ut rursus introgressi oēs fierēt p̃cipes cades sed necesse erat ex Ectiois
 stirpe germinari corintho p̃niciē. Nā labda stās p foribz hāc oīa exaudiebat. Eoq̃ me-
 tuens ne illi imutata uoluntate acceptū rursus puey iterimerēt asportauit. & i mēsurā
 frumentaria occuluit: q locus uisus ē minie uestigabilis: cū sciret illos si redirēt ad iue-
 stigandū puey oīa scrutaturos: ut & cōtigit. Nā introgressi & scrutātibz ubi n̄ appa-
 ruit: uisū ē eis abeundū: atq̃ iis a qbus misī ēēt dicendū se cuncta q illi mādassent ppe-
 trasse. Atq̃ ita reuersi dixerūt. Post hāc Ectionis filio crescētī ipositū ē nomē Cypselo
 ob piculū hoc qđ deuitauerat in cypselā. i. mēsurā frumentaria. Vbi in uirilē adoleuit
 aetate: cōsulēti oraculū delphis anceps ē redditū: quo fretus corinthū aggressus occu-
 pauit. Oraculū at hoc erat. Vir locuples n̄as hic q descendit ad xdes: cypsellus cetides
 clarē rex esto corinthi. Ipse & eo cogniti sed nulli deīn nepotes & oraculū qđ hoc erat
 Cypselus uero tyrannide potitus talis extitit: ut corinthioy multos isecut: sit: multos
 pecunia: lōgā plurimos aīa priuauerit. Cui cū triginta regnasset ānos bñ uita defūcto
 successit i tyrānide filius periāder: q iter initia mitius agebat q p̃i: sed ubi p nuncios cō-
 suetudinē habuit cū Thrasibulo miletī tyrāno multo magis quā pater cruētus effectus
 est. Missō. n. pracone thrasibulū interrogauit q rōne ipse rebz tutius cōstitutis ciuita-
 tē pulcherime gubernaret. Thrasibulus eo q a periādro missus erat extra oppidū edu-
 ctus ingressus est rus quoddā satū & una cū nuncio segetē interābulans sciscitabatur
 hoīem de suo aduētū e corintho detruncās atq̃ abiiciens: & quāq̃ uidebat spicā inter
 alias extantē dōcē segetē formosissimā atq̃ densissimā hunc in modū corripit p̃ diuinq̃
 illud puagatus nullo uerbo reddito praconē remisit. R. euersus corinthū p̃co audio prae-
 ceptionis audiedā periādro negauit sibi qppīā rñdisse Thrasibulū mirari q se ad uigē
 uesantū periāder misisset: & sua ipsius destruentē: expōitq̃ quā ex thrasibulo uidisset
 periander i q p̃ a thrasibulo actū erat intelligēs atq̃ interpretans sibi ab illo praeceptū
 ut eminentissimos quosq̃ populariū interimeret: tunc uero oēm in ciues s̃x uiciā exer-
 cuit interficiendo ac psequēdo cōsumens id qđ a cypselo fuerat omīssum. Adeo quidē
 ut uno die uniuersas mulieres corinthias exuerit pp melissam uxorē suā. Nā cū ad the-
 thespro protos qui sunt ad flumē acherōte misissent nuncios sciscitatū mortuoy oraculū de
 hospitis deposito: melissa apparēs negauit se indicaturā aut dicturā ubi nā depositū ēēt
 Acheron collocatū quoniā ipsa algeret quia nuda ēēt: nihil n. sibi pdesse uestes cū quibz sepulta
 Periāder utpote n̄ cōcrematas: cuius rei qđ uera loqueret testimōio: foret qđ periāder i frigidū
 cum the- furnū panes igressisset. Hāc periādro renūciata ob illud argumentū fidē fecere: q ipse
 functa cū melissa quis defuncta coierat. Itaq̃ statū post eū nunciū p̃ conē edixit ut oēs corintia
 Corin- mulieres ad iunonis tēplū pdirent: eo tanq̃ ad diē festū q̃ ornatissimā poterāt eū illent
 thia mulieres istā dispositis clā satellitibz eas oēs sine discrimē exuit igne uas cariter & ancil-
 Mulie- las atq̃ eas uestes ad foueā cōportatas: melissam praeando cremauit. Hāc ubi fecit &
 res denu- nuncios itex eosdē misit: tunc ei melissā idolū hoc est inanīs imago exposuit ubinam
 datz depositū hospitis collocasset. huius mōi est tirānis lacedaemonii uobis & talium opex:
 eoq̃ nos corinthios cū magna admiratio cepit simulatq̃ uidimus uos accersisse hippia

tum uero maior nūc dū ista dicitis. Propterea deos græcorū iuocātes testātur apud uos ne uelitis tyrānides ī ciuitatibz cōstituere: q̄s n̄ extinguitis: sed excitatis p̄ter æq̄tatē dū hippia reducit: ī quo scitote corinthios uobis n̄ assensuros: hæc soficles corinthiorū legatus: quē excipiens hippias eodē quos ille deos iuocādo dixit cū cæteros tū p̄cipue corinthios desideraturos p̄sistratidas dū uenisset dies q̄bz expiare se ab atheniēsis: neq̄ ret hæc tūc r̄ndit hippias: quoniā oraculis illa ipse p̄ ceteris nota h̄ret. Cæteri socii qui ātea scilētū tenuerāt: audito soficle liberius p̄ se q̄sq̄ ī uocē erūpētes accedere sinē corinthiorū: obtestariq̄ lacedæmōios ne qd̄ agerēt noui aduersus græcā ciuitatē. Ita ab eare cessatū ē. Hippias illinc p̄fectus offerētē sibi aminta macedōe antemuntē: & thessalis Ante mus, Hegesistratus Achilleu op. Alcæus fugiens

lolkonē uiz accipe uoluit: sed rursus ad sigeū cōcessit: qd̄ armis p̄sistratus a mytilenæis eripuerat: eoq̄ capto tyrānū ibi cōstituit hegesistratū filiū nothū ex muliere argia q̄ tūc a p̄sistrato acceperat n̄ tenuit sine p̄lio: nā dum inter mytilenæos ac atheniēses pugnātū ē: hos ex oppido achillē: illos e sigeo p̄deuntes hos repetentes regionē illos repellētes hæc rōne qd̄ dicerent nihilo magis iuris ēē æolibo in agz illiensem q̄ sibi ac cæteris græcis qui menelao in raptu hellenes operā nauassent. his assidue bellantibz cū alia ī p̄liis gesta sunt: tum illud qd̄ Alcæus poeta ī prælio qd̄ collatis signis gerebatur uincentibus atheniēsis: ipse quidē fugā se mandans euasit: sed armis eius potiti sūt atheniēses: q̄ apud tēplum mineruæ ī sigeo suspenderunt hanc rem alcæus carmini mandantē ī mytilenæ reposuit indicans menalippo sodali suā calamitatē. Mytilenæos tū atq̄ atheniēses reduxit ī gratiā periander cypseli: qui delectus arbiter ita eos recōcilauit: ut utriq̄ ea colerent q̄ hērent. Atq̄ hoc mō sigeum factū est atheniēsiū. hippias postea q̄ lacedæmōe ī asiā abiit: cuncta agitabat ī simulando atheniēses apud Artaphernē atq̄ oē operā dādo ut athenæ ī illius ac darii uenirent potestātē. Quæ agitatem hippiam cū acceperant atheniēses: mittunt sardis nuncios ad dissuadendū p̄lis si dē hēre exulibus atheniēsis. Sed Artaphernes iubere atheniēses si saluū ēē uellent rursus hippia recipient. Atheniēses eā cōditionē reculare: & male p̄fessi ēē plagz hostes: dum ita apud p̄las īsimulant: atq̄ ita aiati sunt atheniēses eā cōditionem reculare. Hoc interī tēpore milesius aristagoras a cleonē lacedæmōio reiectus ī sparta athēas uenit. Nā ea ciuitas īter cæteras p̄pollebat ad quā ciuitatē ubi uenit aristagoras ubi eadē q̄ ī sparta cōmemorauit de cōmodis q̄ eēt ī asiā: deq̄ p̄sico bello q̄ neq̄ scutū neq̄ laccam ī usu hērent: facileq̄ eēt ad capiendū. Hæc ille referens ea quoq̄ addebat milecios ēē atheniēsiū colonos quos æquū eēt ab eis liberari q̄ multū pollerēt. Deniq̄ nihil nō pollicebat oibus p̄cibus obsecrās q̄ tanto pe cupiebat dōc eos īduxit. Facilius. n. ciui sum est multos decipere q̄ unum: q̄ si cleomenē solū fallere n̄ potuit: id tūc ī triginta milibus atheniēsiū effecit: Itaq̄ atheniēses p̄suasi decreuere uiginti naues iōibus auxilio mittēdas: Melāthio illis p̄fecto uiri īter populares oī ī respectato. Hæc classis initium malorū exitit græcis p̄iter & barbaris. An cuius egressū aristagoras reuectus miletum excogitauit cōsiliū: qd̄ ī nullā ionū utilitatē erat redundaturū: q̄q̄ ne ille qd̄ hæc rōne faciebat: sed ut regi dario molestiā afferret. etenī misit quēdā ī phrygiā ad p̄xones: q̄ a flumine strimōe erāt ī captiuitatē abducti a megabyzo locū atq̄ uicū p̄ se īcolētes: ad quos ut puenit nunciis ita uerba fecit. Viri p̄xones misit me aristagoras mileti tyrānus ad ostēdendā nobis si obtēperare uelitis salutē. Nunc. n. cūcta ionia ab rege defecit eadēq̄ uobis p̄stat facultatē salutis parādā ad patriā nostrā: p̄ uos qd̄ usq̄ ad mare decipis nobis iā curæ erit. his auditis p̄xones magnā sane uoluptatē acceperūt: sup̄t q̄ li

beris atq; uxoribus ad mare fuga se priuerunt: nullis eorum per metu illius recedentibus. Vbi ad mare peruenire illinc in chiū transiit. Quo postquam applicuere eorum uestigia isecutus affuit iūctus equitatus persarum: & quia eos assequi non potuit: misit in chiū ad illos ut eodem redirent. Cuius oratione repudiata a chiis sunt in lesbum transportati. Mox a lesbis in doriscū: unde terrestri itinere se in peroniam receperunt. Posthac ad aristagoram athenienses viginti cum nauibus uenere ducentes una quinque triremes crethriorum: qui non atheniensium gratia comilitum prestabant: sed debitam ipsis milesiis gratiam reddebant. Nam milesii aliquando per crethrios in bello chalcidensi praestiterant cum famuli contra crethrios atque milesios calcidensibus opere tulissent: Aristagoras ubi isti atque alii socii affuerunt: expeditionem fecit aduersus sardis non tamen ipse persiciscens sed mileti remanens praefectis aliis ducibus milesiorum fratre suo charapino ceterorumque ciuium hermophato. Hac classe iōe ubi peruenit ephesum relictis nauibus: apud coressum quod est agri ephesi ipsi cum ingenti manu sumptis uiae ducibus ephesis ad supiora tendebant secundum flumen caystae tenentes iter illic supato timolo sardis adueniunt: easque occurrente nemine capiunt: omniaque eius urbis loca praeter arcem: quam artaphernes ipsa tuebatur huius non exiguas uirorum copias: quae res fuit impedimento quo minus qui ingressi erant urbem diriperent. Erant sardibus domus pleraque arundinaceae: sed quae latericiae tamen ex arundinibus lacunaria habebant. Haec una quidem e militibus cum incendisset: repente ignis e domo in domum elapsus totam urbem absumpsi. Ardente urbe & uastitate iam extrema incendio: nec habente regressum lydi & persae quicumque in urbe erant undique circumuerti ex urbe in fora confluunt: & ad anem pactolum qui medium forum interfluens erant auras auri e timolo illis desert: deinde flumini hermo immiscet & ille mari. ad hunc amnem & ad hoc forum conglobati lydi piter & persae sese defendere adigebant. iōes uidentes hostium alios sese tutantes: alios magna multitudine se obuiam ferentes metu percussos ad mortem qui dicitur molo se recipiunt: atque illic noctu ad naues creatas sardibus deflagrauit una templum cibeles indigenae deae: cuius praetextu postea persae templa quae in graecia erat cremauerunt: hoc ubi persae qui intra halioticilia habebant resuerunt: tunc uero ad ferendam iōis operam conuenerunt: nec adepti sardibus iōes iam illinc profectos eadem uia insecuti conperiunt ephesum: congressique cum illis ex aduerso instructis in fugam eos uertunt multosque occidunt & in his cum aliis illustres uiros: tum euclidem crethriorum duce qui donatus laurea in certaminibus fuerat & a simoide caio maiorem in modum celebrato. ex ea pugna qui euasit per urbes fuere dissipati. Et tunc quidem ita demicatus est. Athenienses autem post haec desertis profusis iōibus & si per nuncios aristagore magnopere rogabant: negauerunt: se auxilio futururos. Quorum societate fraudati iōes: tamen quoniam ista aduersus darium egerant: nihilo segnius bellum aduersus regem parabant. Hellepōtumque inuerti: byzantium ac ceteras circa urbes in suam potestatem redegerunt. Inde euecti magnam cariae partem in belli societatem ascuerunt. Nam Caunus qui prius societatem facere recusauerat: ubi sardis conflagravit: & ipsa ionibus accessit. Praeterea cyprii omnes ultro exceptis amathusiis. Defecerunt autem cyprii a medis in hunc modum. Erat Onexilus quidam Gorgi salaminiorum regis frater natus minor cheris filius: Siromi nepos: Euelthodis pronepos. Hic uir cum saepe uero antea Gorgum sollicitasset ad rebellandum ab rege: tunc ionas rebellasse uehementius urgere hominem instituit. In uno quia nihil proficiebat obseruato tempore dum Gorgus oppidum egrederetur una cum suis militibus eum portis exclusit. Gorgus oppido exutus ad medos transiit. Eo potitus Onexilus omnibus cypriis ut rebellarent suadebat: persuasit ceteris amathusios rebellare abnuentes obsidione circumdedit: Dum hic Amathuntem obsidet Darius ut ei nunciatum est sardis captas incensasque ab atheniensibus atque ionibus: & huius comparandae classis atque rei contextendae fuisse auctorem.

Erethrii

Charapinus

Hemophantus

Coressu

Sardis crematae sunt

Pactolus

Eualcides

Caunus urbs

Onexilus

Gorgus

Cheris

Aristagorā milesiū. Fecit cū primū h̄ audiuit: iōes nihil fecisse: p̄be sciēs n̄ fuisse illos p̄
 cōreptu sui rebellaturos. Deīn̄ interrogasse quinā eēt atheniēses. Id cū audisset: tū ar-
 chū poposcisse eoq̄ sūptō sagittā q̄ ip̄osuerat in cælū excussisse: & ea ī acē excussa dixi
 se o iupiter cōtigat mihi ut atheniēses ulciscar. Atq̄ h̄zelocutū euidā famuloꝝ p̄cepit
 se ut sibi semp̄ ap̄osita cōena ter diceret h̄ere memēto atheniēsium. Et cum hoc p̄cepit
 set accito ad suū cōspectū histiæo milesio: quē distīnuerat: ita cū fuisse allocutū. Audio
 histiæe p̄curatorē tuū: cui tu miletū demādaſti nouas aduersū me res eē demolitum:
 Viros. n. ex altera cōtinēte p̄suasit ut iōes seq̄rētur: qui mihi cōmissōꝝ poenas dabunt
 eosq̄ induxit ad me sardibꝝ priuādum. Nunc igit̄ uidētur h̄æccie tibi bñ h̄ere. Q uoꝝ
 qdnā sine tuis cōsiliis actū ē: proīn̄ uide ne rursus teīp̄m in culpā īduas. Ad h̄æc histiæ
 us. qd̄ nā īqt̄ rex ptulisti uerbū. Me ne cōsulere rē q̄ tibi sit q̄piā siue mul. ū siue p̄p̄
 molestiæ allatura: Q uid mihi q̄rēs ista facere? Aut cuius rei īdigēs: cui oīa assūt q̄ tibi.
 Q uē tu oīum cōsilioꝝ tuoꝝ cōmuniōe dignaris. Q d̄ si istud qd̄ ais egit procurator
 meus: sic h̄eto id cū fecisset suo cōsilio. Principio rationē istā n̄ admitto: milesios ac meū
 p̄curatorē quippiā rex nouæ fecisse aduersus statū tuū. Si qd̄ tñ huiusmōi faciūt: &
 tu id qd̄ ē audisti rex intellige qd̄ rei egeris q̄ in ea mari ablegādū putasti. Nā iōes id age
 re aggressi sūt postq̄ ego ex ip̄soꝝ cōspectu sum amotus: cuius aggrediēdi iā pridē libidi
 ne tenebātur. Q d̄ si ego in iōia fuisse: nulla p̄fecto se ciuitas cōmouisset. Proīn̄ nūc p̄
 pere dimitte me ut ī iōiā cōtendā: oīa illic negocia tibi ī ītegr̄ restitutus: & hūc mile
 ti procuratorē h̄æꝝ rex machinatorē in tuā potestate redacturus. H̄æc ex aī tuis nīa
 cōfecero: iuro p̄ deos regis me n̄ prius exuturū h̄æc uestē q̄ indutus in iōiā descendā: q̄
 sardiniā insulā maxīā tibi tributariā reddam: H̄æc histiæus fallēdiḡa dicebat. Q uibꝝ
 p̄suasus darius hoīem dimisit p̄cipiens ut posteaq̄ ea q̄ spon̄derat pr̄stitisset: ad se
 fusa reuerteretur dū nūcius de sardibꝝ ad regē uēit: Dariusq̄ illā rē arcu fecit: & histiæū
 ē allocutus: histiæusq̄ ab eo dimissus ad mare se cōtulit: hoc interea oī tpe h̄æc gesta
 sunt. Onesilos salaminio amathusios obsidenti nūcius affertur artybiū uix̄ inter p̄sas
 eximiū cum magna tū p̄saz̄ cursum tenerē ī cyp̄z̄. Q uo accepto Onesilus legatos pas
 sim in iōiā dimittit ad iōes euocādos: qui nō diu in deliberando ciuitati cum magna
 classe ad eum se cōtulerunt. & cū cyp̄z̄ tenuissent p̄sæ eodē e cilicia traiecerūt: terrestri
 q̄ itinere salāinē cōtenderunt phoenicibꝝ classe circueuntibꝝ promōtorīū q̄ clauēs cy
 pri uocantur. His eas facientibꝝ cyp̄rii tyranni cōuocatis ionum ducibus dixere. Viri ues
 iōes uobis nos cyp̄rii optionē damus cū utris dimicare uelitis cum p̄sis an cum phœ
 nicibus: Si terra mauultis cum p̄sis acie cōfligere iā tēpus ē enauibꝝ egrediendi: & ī acie
 stādī ut nos uestras īgressi naues cū phoenicibꝝ dimicemus. Sin cum phoenicibꝝ fortu
 nā tentare mauultis facite. quoniā alterutꝝ opus ē eligatis ut q̄tū ī nobis situm ē iōia
 atq̄ cyp̄rus ī libertatē uindicēt. Ad h̄æc iōes cōe inquit iōiæ cōsiliū nos misit ad
 mare tutādū. nō ad naues tradēdas: quo ipsi cū p̄sis ī terra cōfligerem. Itaq̄ quidē ubi
 cūq̄ collocabimur: ut opa nauemus enitemur. Vos uero debitis q̄lia ab imperantibꝝ
 medis passi estis reminiscētes uiros egregios uos pōdei. H̄æc iōes r̄nderūt. Post h̄ p̄sis
 ī cāpū salaminīū tēdētibꝝ cyp̄rii reges aduersus alios hostes cōstituerūt alios ciprios ad
 uersus perfas optimum quēq̄ salaminioꝝ ac soliensium aduersus Artybiū perfarum
 ducem. Onesilus ultro constitit. Insidebat Artybius equo in armatum erigere se do
 cto. Q uod audiens Onesilus ad satellitem suū C. Erat. n. ei satelles sane q̄ peritus
 rei bellicæ & alioquin solertiæ plēus. Audio inquit Artybii equum edoctū se erigere
 & p̄ pedibus simul atq̄ ore cum in quem agitur proficere proinde tu propere inita ratio

Histiauf
ad dariū

Artybiuf

Cypriid

Artybiuf

ne dicito utrū malis obseruare equū ne tibi feriendū an ipsū artibiū. Ad quē seruus suus. Ego uero inq̃ rex paratus sū & utrūq̃ & alterutrū & oīo q̃quid iperaueris facere. Promā tamē qd̃ rebus tuis esse cōducibilis sentiā: regē ac ducē oportere cū rege ac duce certare. Siue enī talē occidas decori tibi fore: siue a tali quod absit occidaris: qd̃ ferūdū ē dimidiū mali esse. hos uero famulos cū famulis hostiū debere cōfligēte. Nā qd̃ ad equū attinet: nō ē cā cur eius artificiū extimescas. Recipio enī tibi cū posthac aduersus neminē se erecturū: hāc illo locuto mox exercitus cōfluxere terrestres naualesq̃. Et classe quidē iones eo die strenue pugnantes superauere phœnices. Samioꝝ tñ p̃cipua uirtus extitit. In terra ubi cōcursum ē dū acies dimicāt circa iperatores hoc actū ē ubi Artibiū equo cui īfidebat in Onēsilū inuectus ē. Onēsilus uti cōuenerat cū satellitē cū se inuadentē Artibiū ferit eius satelles eq̃ sublatos pedes ī Onēsili scutū iactantis falcē ī pcutiēs abscidit: quo ictu Artibiū p̃fāz imperator illic una cum equo corruit. Ceteris pugnādo occupatis Stēfenor Curiū tyrānū nō p̃fāz circa se copiaz habēs pdidit socios curiēses: hi argioꝝ coloni dicunt ēē post hōꝝ proditiōē statī salaminii: q̃ curribz uehebant idē fecere. Quo ex facto p̃fāz cyprii superiores extitere. Hōꝝ acie ī fugā uersa cū alii multī ocubuerē. tū uero Onēsilus Cheris: q̃ cyprios ad defectiōē īduxerat: & Solioꝝ rex Aristocypus Philocypri eius īquā Philocypri: quē Solō atheniēsis cypriū p̃fectus iter tyrānos maxie uersus celebrauit. Onēsili caput amathusiū quoniā ipsos obsiderat: excisum ī oppidū rettulerunt: ac supra portas suspēderūt. Qd̃ suspēdū cū iā exinanitū esse: īgressum apū examen fauo referit. ea de re oraculū amathusiis. Nā oraculū cōsuluere redditū ē ut depositū caput humanatēr: Onēsiloq̃ quot annis tāq̃ heroi sacrficarēt. Hoc facientibz melius cū eis actū iri quod amathusi ad mēā usq̃ memoriā faciebāt. Iones & alii q̃ ad cyprium puga nauali dimicauerant: ubi dicere res onēsili pditas: & ceteras cypri urbes obsessas p̃ter salāmē: cā aut gorgo pristiō regi salāminos restituisse in ioniam redire maturauerūt. Ciuitatum cypriaz diutissime obsidiōē sole ptulit: sed cā p̃fāz q̃nto mēse q̃ obsidere cōeperūt: circū suffosso muro expugnaverūt. Ita cyprii cū ānum liberi fuissent: denuo in seruitutē sunt redacti. Ac daurises q̃ filiā darii ī matrimonio hēbat. Hymæz & otanes atq̃ alii p̃fāz duces & ipsi filias darii ī matrimonio hñtes p̃secuti eos iōēs q̃ aduersus sardis expeditiōem fecerant postq̃: ī naues repulerunt p̃lio uictos dehinc iter se ptiti sunt urbes q̃s expugnarēt: Daurises quidē cōuersus ad urbes ī hellepōto sitas: cepit dardanū: cepit abydum & piopēlāp̃acū & p̃fō singulas diebz singulis. Cui a p̃fō ad urbē pariō cōtendenti nuncius affertur cares cum iōibus sentientes a p̃fis defecisse. Igit cōuerso itinere ex hellepōto aduersus cariā copias duxit: sed ate q̃ pueniret de eius aduētū certiores facti carii ab colūnas q̃ albā dicuntur cōueniunt: atq̃ ad anē marfā: q̃ ex hidriade regiōe defluit in mazādē. Ibi coactis cariis multæ sūt a multis dictæ sniæ: sed obtinā oīum meo iudicio a pixodoro mausoli uiro cyndiensi qui Sinēsis elicū regis filiā ī matrimonio hēbat ab hoc sniā dicebatur ut trāsmisso mazandro cares flumen a thergo hñtes ita demū cū hoste cōgrederētur: ut sublata spe retro fugiēdi atq̃ ibidē māere coacti redderētur meliores q̃ natura essent. Vex hāc sniā nō peruenit: sed illia ut p̃fis potius a tergo Mazander esset: ut si p̃fāz fugam facientes euaderent: tamen in flumen incidentes abire nō possent. post hāc cum adessent p̃fāz: ac Meandēz transissent: ibi super amnē marfiam cares prælium cōseruere cum p̃fis acre atq̃ diuturnum. Ad postremum multitudine hostiū terga uertunt. Quo in prælio p̃fāz cecidere duo milia: carium decem milia: ex quibus qui effugerunt ad labtidē ī lo-

Artibiū
mors
Stēfenor
Curiū
Aristocypus
Solon
Philocypus
Onēsili
caput

Sole,
urbs
Daurises
Hymæz
Oranes

Marfā
fluius
Pixodū
Syndes

uis militaris tēplū se receperūt in magnū atq; sacrum lotū plaranorū. Si autē ex his quos nouimus cares sunt qui loui militari hostias offerant. Huc cares cū se recipissent: de salute consultabāt utrū se persis dedere: an aliam penitus relinquere satius eēt. De hac re consultantibus subsidio uenere milesii cum sociis. Ibi cares imutata priori voluntate rursus ad bellū istaurandum animatur: & cū inuadētibus persis concurrūt: & cū diutius q̄ prius dimicādū esset: fugātur multis casis milesiorū præcipue post acceptā calamitatem hanc Cares copiis reparatis repugnauerunt. Audiētes enim urbes suas inuasū iri a persis insidias illis in uia: quæ iri Mylassa fert collocauerūt auctore Heraclide Ibanolæo uiro Mylassensi: In eas insidias persæ noctu scidentēs obtruncati sunt cum dulcibus suis daurise & hermoge & Sisamante necnō Myrse Gygis filio. Hūc in modū interiere hi p̄sæ Hymæas aut qui & ipse erat ex insequentibus ionas qui aduersus sardis militauerant: ad propontidē conuersus cepit cion & mysiam. Hac expugnata audiens Dorisen relicto helleponto tendere aduersus cariā omīssa propontide: in hellepontum ducit exercitū. Cepitq; æoles omnes qui orā iliadē incolunt: Cepit itē gergithas qui a prisca teucris relicti fuerant. Has gētes cū cepisset Hyemæas morbo decessit troade: & hic q̄ dem ita mortē obiit. Artaphernes at sardium præfectus & Otanes tertius dux aduersus ionia cōsinemq; æolidē delecti imperatores cepere ex ionia quidem elazemenas: ex æolia uero cumā. Quibus oppidis captis aristagoras milesius ubi hoc accepit: non erat cōpos mentis ut qui perturbasset ionia: & magna negocia confudisset. Itaq; cernēs hæc ubi constitit eirē effici non posse: nec dariū regi superari: de fugiēdo delibera bat: cōuocatisq; suæ factionis hoibus consulebat satius fore eis si mileto expellerētur in septētrionalia loca aliqua profugere ducētes colonia uel in sardiniam uel i myrcinum hedonū: quā histiazus a dario donatus mœnibus struxerat. hæc aristagoras perconcta batur. Verum hecateus hegelandri uir logophœos negabat coloniam alterutro deducendam. Sed si mileto eiicerentur mœnia in lero insula ædificāda: atq; illic quiescēdum Dein illine miletum eē remeādum: Hoc consulebat hecateus. Sed aristagoras cuius snia præcipue erat abeundi in mircinum demandata mileto pythagoræ uiro inter populares p̄bato procuratore mileti ipse sumptis secū oibus uoluntariis in thraciā nauigauit regionēq; optinuit ad quā cōcesserat. Ex ea p̄fectus cum urbem obsidet tam ipse q̄ eius exercitus a thracibus tā & si illic accepta fide excedere uolentib; interemptus est: Et aristagoras quidem qui ioniam ad defectionem induxerat ita oppetiit.

Myrtes

Gergytha

Myrcinus urbs
Leros

Herodoti Halicarnassæi Historiarum Liber Sextus: qui inscribitur Erato
Laurentio uallense luterprere.

Aristagoras quidem ionicæ rebellionis auctor ita oppetiit. Histiazus at mileti tyrannus a Dario com meatum adeptus sardis uenit. eo cum uenisset e suis interrogatus ab Artapherne sardium præfecto: quidnam ei uideret iones ad rebellandum induxisse. & cum negaret se id scire qn immo mirari qd actū esset tanq̄ eius rei prorsus ignarus: Artaphernes qui eum fuisse artificē cōperisset: in idipsum intues inquit. Histiazæ sic res hæc se habet hunc calceum tu quidem consuisti. Aristagoras at sibi induit hoc Artaphernes ad rebellionē pertinens dixit. Quē histiazus tanq̄ reignaræ ueritus prima statī nocte fuga se ad mare prapuit: regē dariū frustratus. Cui sardinia insulam maximam in illius potestatem redacturum se pollicitus: subiit primas partes ionici belli aduersus Dariū gerendi. Is cum in chium transmississet: a chiis in uincla

cōiectus est exploratū hūitibus eum a dario illuc iſſe ad res nouas moliendas. Sed ubi oēm cognouere rationē q̄ regi hostis eēt: hominē soluerūt. Ibi interrogatus Histiazus ab ionibus cur ita prōpte ut a rege deficeret aristagorā delegasset: & tāta clade iones affecisset: non dixit causā penes illos merito fuisse: sed regē dariū constituisse phœnices & sedibus suis amotos in ionia transferre: & ionas in phœnicē. & hac cā lras se misisse. Cū nihil oīo rex cōstituisse: ipse ionas terrefaciebat. Post hæc ad persas quifardibus erant: litteras dant tanq̄ lecū antea de rebellionē collocatus: quas lras fecit p̄nuncium

Hermippus¹

quēdā Hermippū Artaniteū. Eas hermippus nō iis ad quos dabatur reddidit: sed Artaphreni: Ille oībus q̄ agēbantur cognitis iubet hermippū & eas reddere q̄bus Histiazus mittebat: & q̄ uicissima persis ad histiazū rēderentur sibi dare. ita rebus palā factis artaphernes de multis p̄lax suppliciiū sumptis: & fardibus quidē tumultus extitit. Histiazus at̄ hac spe lapsus exoratis chiis Miletū reductus ē: sed milesiū libenter ēt aristagora liberati nullo pacto animū inducēbat ad aliū tyrānum illuc recipiendū utpote gustata libertate: a quibus histiazus sub noctē conatus introire miletū a quodā mileſio in se more uulneratus ē. Ita reiectus a patria sua rursus se recepit i chiū: atq̄ illinc quoniā chi os ad tradendas sibi naues inducere non poterat: traiecit mitylenē: & ibi sicut sibi traderēt naues p̄suasit octo illoz triremibus armatis byzantiū rēgauit. Ibiq̄ subsides nauigia q̄ e ponto p̄dibant intercipiebat: p̄ter eoz qui se paratos obsequi sibi assentiebat. Histiazō & mitylenēsis hæc agētibus aduersus ipsā miletum ingēs exercitus hostiū classarius pariter & terrestris i expedito erat. Duces. n. p̄lax coactis in unū copiis cunctis eā contēdebant minoris cætera oppida faciētes. Inter classarios prōptissimi erāt phœnices: cum quibus militabant & cypri recēs subacti & cilices & ægyptii. Hos aduersus Miletum & cæterā ionia uētuos cum accepissent: ionii miserunt: suos quiq̄ primores ad cōmune græciæ consiliū. Quibus i eum locū coactis atq̄ deliberatibus uisum nullas debere terrestres copias aduersus persas contrahi: sed mileſios mœnia p̄seipfos futuri tutari: cæteros classē instruere nulla nauī prætēmissa instructaq̄ classe primo quoq̄ tpe contractos ap̄ lada ante miletum pugna nauali decernere.

Lada insula

Lada at̄ parua quædā est insula urbi mileſioz obiacens. Post hæc ipletis idem nauibz ad locū præsto fuerunt comitantibz xolibus: qui incolūt ielbū: atq̄ ita acie instruxerunt: Cornu qd̄ erat aurorā uersus ipsi mileſii cū octoginta nauibus tenebāt. His contigui prienēses erant duodecim cū nauibus: & theii cū tribus theis: Chii cū centum. Ultra hos locati erāt erithræi & phocēses. erythræi quidē cū octo nauibz. phocēses uero cum tribus. Phocēsisibus adhærebant ielbii cū nauibus septuaginta. Ultimo in loco erāt samii cū sexaginta nauibus tenentes cornu occasum uersus. In summa omniū numerus trecentis sexaginta tres triremes: tot fuere ionicæ naues: barbaræ uero nūero sexcentæ.

Ionicæ naues

Quæ ubi & ipsæ in agge mileſium uenerē: omnisq̄ ei peditatus affuit: tum uero duces p̄lax audita multitudine nauīū iadū extimuerunt ne illos superare: neue miletum nisi mari potiti essent cape n̄ possēt: & ob id apud dariū adirent piculū pœnæ subeundæ. Hæc reputātes cōtractis ionicæ tyrānis: q̄ ab aristagora mileſio deiecti principatu ad medos pfugerāt: & tūc aduersus miletū militabāt. Horz q̄cūq̄ aderāt cōuocatis ita uerba fecerunt. Viri iones q̄ uestrū de domo regi bene meritis ē nunc appareat. Suos. n. populares quisq̄ uestrū conetur adducere: ab reliquis sociis eliciēdo illos ac p̄missiōe nihil eos q̄ rebellant molestiæ sensuros: nullas eoz uel sacras uel priuatas ædes i censū iri: nihil uiolētius q̄ atea passuros. Sin minus ista facere: sed oīo decernere prælio uoluerit

hæc eis damna dicite euētura: quæ certe eueniēt. Ipsos prælio uictos i seruitutē rapiē-
 dos: liberos eorū a nobis castrādos: uirgines i bac̃tra sportandas: terrā aliis tradendam.
 Hæc locutus psarum ducib: Ionū tyrāni sub noctē ad suos qsq̃ populares denunciātū
 miserūt iones ad quos ii nūciū puenerūt: cōtēnere hæc: nec animū ad pditionē faciēdā
 inducere sibi qsq̃ soli illa a psis denunciari existimantes. Hoc simul atq̃ miletū psæ ap-
 plicuere gestū ē. Mox cū ad ladam iones coacti essent cōciliāq̃ haberent: & alia ab aliis
 sentētia dicerēt: Dionysius phocēsis dux ita locutus ē. Q uoniā in summo ācipiti res
 nostræ sunt uiri iones: ut aut liberi simus aut serui: & qdē tanq̃ fugitiui: si uultis deuita-
 re calamitates: subeūdus ē nobis ip̃sætiarū labor: ita superatis hostib: liberi eē pote-
 ritis. Sin aut ignaui fueritis: & ab ordine recesseritis: nullā uestri sp̃e habeo: quo minus
 pœnas regi rebellionis detis. Sed assentiā mihi: & uos ipsos mihi permittite: & ego di-
 is & æquo iuuatib: recipio uobis aut nō cōcursuros hostes aut si occurrēt multo iscrio-
 res futuros. His auditis. Ionis sese Dionysio pmisere. Ille classē assidue i cornua pdu-
 cens ut remiges exerceret: sub idē loca iter nauigandū uariare cogebat: qn etiā propu-
 gnatores armatos esse: & reliquū dici naues i āchoris stare quotidie laborē ionib: exhi-
 bēs ad septimū usq̃ diem obtenperantibus: atq̃ impata faciētib: . Post eū diē iones ut
 pote taliū laborū insuetitū defatigatione tū sole afflicti: iter se dixere. Q uo nos deo-
 rum offēso ista patimur qui desipientes ac mente capti uiro phocēsi superbo tris na-
 ues habenti omnino nos permisimus: cūq̃ toleramus. Q uos ille sumptos perdit into-
 lerabilib: erumnis: quorum multi in morbū inciderūt: multi idem passuri uidētur q̃-
 bus satius est q̃ diuis aliud q̃ hæc mala pati atq̃ adeo seruitutē si qua futura ē expectare:
 q̃ præsentia afflictiari. Agite deseps huic ne obtēperemus. Hæc inter se locutis mox de-
 inde nemo illi parere uelle: sed tētoris: more militari i isula defixis frui umbraculis: ac
 nolle naues ingredi: neq̃ ad munia sua redire: id animaduertentes samioꝝ ducēs: & ma-
 gnā Ionum confusionem: putauerunt sibi admittendā oratiōem persag: quam p nū-
 cium aparuerat Aeaces Sylofontis rogans ut a sociis deficerent: cum præserti non fie-
 ri posse uideretur ut regis potentiā superarent: ac probe scirent si præsentem dariū clas-
 sem superassent aliam quincuplo maiorem affuturam. nacti igitur occasionem ubi pri-
 mū uiderunt ionas negātes se in officio futuros lucrifaciēdā putauerunt suoꝝ sacroꝝ
 atq̃ priuatoꝝ conseruationem. Aeaces at cuius oratiōem admiserit: Samii filius Sylo-
 fontis. Aeacis fuit samii tyrānus ab aristagora miletio exutus principatu quēadmodū
 alii ionæ tyrāni. Itaq̃ posteaq̃ phœnices nauigare aduersus ionas cœperunt: ionesq̃ &
 ipsi naues in cornua digestas producere ac propius uentū est præliūq̃ consertū: Tunc
 quinā iones ignaui qui ue egregii fuerint haud queo p cōperto scribere: q̃a alius i aliū
 reiciit culpā. Dicuntur tñ samii quēadmodū cū Aeace cōposuerāt sublati uelis ex acie
 excessisse: samūq̃ abisse præter decem naues: quæ trierarchi pmanserūt: dimicarūtq̃
 nolentes dicto audientes esse suis ducibus. Q uo ex facto cōc samioꝝ cōsiliū eis do-
 nauit ut ipsoꝝ nomina a maioribus repetita tanq̃ egregioꝝ uiroꝝ i lapide scriberētur:
 extatq̃ his lapis adhuc in foro. Lesbii uidētes samios qui iuxta erant: fugā capessere idē
 fecere quod samii. Cū id pleriq̃ ionum facerent eorum qui pugnādo pstitere: chii præ-
 cipue circūuenti sunt: & q̃a nolebāt perfide agere: edita egregia opa oppressi: qui ut su-
 perius dictum est centum naues cum attulissent: singulas cum quadragenis ppugna-
 toribus delectorum ciuiū & si cernerent pmultos socioꝝ eē proditores: tamen inique
 se facturos censuerunt: ut illoꝝ similes essent. sed relictī cum paucis discursando dimi-

Dyonisi
us pho-
cenis

Aeaces
Sylofon

tuerunt donec cōpluribus captis hostiū nauibus pluribus suarū amissis cum ceteris
 terra suā pfugerūt. Quorū uero naues sualidæ q̃a laceratæ erant n̄ chii seque hōste
 ad miclen fugiētes ī pactis terre nauibus: ac relictis p̃ cōtinentē pedestre iter fecerūt: &
 cū in agrū ephesiū īgressi ēēt sub noctē ad urbē cōtendebāt: cū illic a mulieribz sacra
 legi: erat cereris fieret: quos armatos ephesiū īgressos agrū suū uidētes cū de eis nihil
 audissent suspicati fures eē: & ad mulieres tēdere uniuersi ad uel arcendā percurrerunt.
 Dionysi- chiosq̃ iteremerūt. Et hi qdē hoc casu occiderūt. Dionysius ā phocēsis postea q̃ res io
 us pho- nū accisas intelligit captis tribus hostiū nauibz abiit n̄ iā in agrū phocēsem: p̃be sciens
 cēsis cum in cetera ionia direptū iri. sed ut erat recta contēdit in phoenicē. Vbi nauibz one
 rariis spoliatus: raptaq̃ īgēti pecunia ī siciliā nauigauit: atq̃ illic p̃deundo latrocinia agi
 tavit in nullum quidē græcorū sed in carthaginēses ac tyrthenos. At p̃fæ uictis pu
 gna nauali ionibus miletū a terra atq̃ mari obsederūt: suffesq̃ muris & oī genere tor
 Miletus mētōz admoto: eam ab arce acceperunt sexto q̃ rebellauerat anisagoras ānos: atq̃ di
 capta ripuerunt ut defuncta sit ea calamitate quā oraculū predixerat. Si quidē argiis apd̃ del
 Oraculū phos de ciuitatis suæ salute cōsulētibus oraculū p̃miscuū redditū ē: qd̃ in ipsos quidem
 argios tendebat. sed ex adiectiōe ad milesios. quod q̃tenus ad argios p̃tinet: cum ad eū
 locū uenerimus referemus. Quatenus āt ad milesios ita habet. Tūc quoq̃ cōmentrix
 operum milete malorū permultis cōna & p̃stantia munera fies: crinitiq̃ pedes tua
 pluribus abluet uxor: Nostri erit ast aliis dilubri cura gemellis. Hæc tūc milesiis contin
 gerunt: cum ex eis pleriq̃ uiri a p̃fis qui criniti erāt sunt cēsi uxores ac liberi ī p̃zda cē
 serunt: tēplumq̃ quod erat in geminis & delubz atq̃ oraculū deflagrarunt. Nā pecu
 niarū quæ in hoc tēplo erant. sæpe alibi mentionē fecimus. Milesiī cōseruati e eadē de
 hinc fusa perducti sunt. Quos rex darius nulla alia pōena afficiens collocauit in ur
 be anipa ad mare quod rubz uocatur sita ubi fluuius tigris cā p̃terfluēs exit ī mar
 Anipa Agrum milesium urbi circūiectum atq̃ planiciem ipsi p̃fæ optinuerunt: montana ca
 urbs ribus pegadensibus possidenda cesserunt. Hæc milesiis agente p̃fæ passis nō reddi
 Tigris derunt uicē. Sybaritæ qui urbe exuti laon & scidron incolebant Nā sybari a crotonia
 ostium tis direpta uniuersi milesiī: qui puberes erant capita deraferunt: & ingentē luctū adie
 Pegaden cerunt. Ex omnibus. n. ciuitatibus quas nouimus hæ p̃æcipue mutuo hospitio iūge
 ses bantur. At non item athenienses: sed mileti expugnationē se per moleste tulisse cum
 Laos aliis multis rebus declararet: tum uero hac q̃ Prynicho docente actum: quē de mileto
 Seydros direpta fecerat & theatrum illacrimauit: & athenienses cum q̃ domestica mala refri
 Sybaris cuisset: mille dragmis multauerūt: adiecto in tēdicto nequis postea eo actu uterē. &
 Phrini- miletus quidem milesiis desolata est. Samiis autē iis qui aliquid habebant adeo nō id
 cus quod sui duces erga medos fecerant p̃batur: ut in ito secundum pugna naualem con
 Samiī in silio uisum sit priusq̃ eo tyrannus Acaces ueniret ī coloniam proficisci ne manentes &
 coloniā medis seruirent & acaci. Etenim: per hoc idem tempus zandei qui sunt siciliēses missis
 Zandei in ioniam nunciis sollicitabant iones ad pulchrum littus cupientes illic urbem ionum
 Littus condere. Hoc autem littus quod pulcherrimum dicitur siculorum quidem est: sed ad
 pulchrū tyrenum siciliæ uergit. His ego sollicitantibus soli ex ionibus samii cū iis qui effugere
 Scythes milesiis eo concesserunt. Quibus in siciliā tendētibus iāq̃ appulsis loeros qui sunt ī
 rex zephyris hoc rei cōtigat: ut iterea zandæi una cū suo rege Cui nomē erat Scythes
 Anaxile- obsederant urbem siculorū ut eā expugnarent. Idq̃ cum didisset Anaxileus tyrānus
 heginus q̃ erat zandæorū hostis adiens samios suadet satius esse ut pulchrū littus ad

quod nauigarent ualere sinerent: & zandā occuparet uiris desertā. Samii p̄uasi zandā occuparūt. Id zandā cū audissent urbi suae suppetias eunt aduocato Hippocrate gela Hippo tyrāno. Erat. mis eorū socius. Qui posteaq̄ ad illos iuuandos cū exercitu uenit: Scithae crates zandae mōarcho tanq̄ urbis desertori & tri eius Pythageni uincula ididit: eosq̄ i op. Pāthoge pidū iuicū relegauit: ac ceteros zandaeos samii cū q̄bus publice locutus fuerat dato & nes accepto iureiurando pdidit p̄cta mercede: ut dimidiū oīs p̄dā urbicae: atq̄ captiuorū ip̄e Inycom hietitē oīa q̄ in agris essent q̄q̄ p̄ter oīq̄ zandaeorū titulo captiuorū in uinculis habebat: op. quosq̄ sūmos quosq̄ trecentos samii occidēdos tradidit: qd̄ tñ illi facere noluerūt. Ceterū Scythes zandaeorū monarchus ex inyco pfugit in himerā: atq̄ illinc transmisit in Scythes asiā: ascenditq̄ ad Dariū regē: quē Darius iustissimū uiroz oīum censuit: q̄ egrācia ad fugit se ascendisset: Nā cū exorato rege in sciciliā abiisset: rursus e scicilia ad regē rediit: dōcē natu gradior ac beatus apud plas excessit e uita. Samii itaq̄ medis liberati zandā urbem pulcherrimā nullo negotio adepti sūt. Post nauale plū p̄ mileto gestū phoenices iubē abus persis Acaem Sylofontis tanq̄ de ip̄is benemeritū: & q̄ egregiā operā nauaffet. samū reduxerunt. Quae ciuitas sola ex oīb̄ q̄ a Dario rebellauerunt: ea fuit: cuius neq̄ Samos urbs neq̄ tēpla icenderentur: q̄ in pugna nauali a sociis defecisset. Statim expugnata mileto p̄x caria cepere ciuitatibus partim se ultro dederunt: partim ui adactis. Et hae qui dē ita gesta sunt. Histiazō at miletio dū circa byzātium agit: & lonum onerarias naues Histiazul quae e ponto cursum tenebant intercipit: affert nuncius de rebus ad miletū gestis. Itaq̄ Bisaltus negociis ad hellepontum pertinentibus bisalto apollophanis abydzno delegatis ip̄e habens lesbios chiū nauigat. & apud locum quendā agri chii ubi uocant concaua regionis: q̄ ab eius p̄sidio nō reciperetur: congressus permultos interficit tā eorū q̄ terroū chiorū: & ex oppido quodam progrediēs cū lesbis chios utpote ex pugna nauali male affectos subegit. Sed uidelicet quotiens ingentes sūt euenturā calamitates uel ei Malorū uitati uel nationi solent signis p̄nunciari: etenim chiis ante hanc cladē ingentia signa signa contigerant. Vnum q̄ ex choro centū iuuenum quos miserant delphos duo omnino Chiorū redire nonaginta octo pestilētia absumptis. Alterum q̄ sub idem tempus pauloātē na prodigia ualē pugnā rectum supra pueros litteras discētes corruit: ita ut ex centum uiginti pue Scolae te ris unus oīo euaserit. Hae eis signa deus p̄mōstrauit. Post hae excepit pugna na ctū i pue ualis q̄ in ciuitatē in genuā deiecit. Accessit ad cladē pugnae Histiazus cū lesbis: q̄ chios ros iam exaustos facile ad excidium deduxit: Histiazus illinc cum multa lonum & zolum histiazus copia aduersus thasum contendit. Cui thasum obsidenti cum esset nūciatū phoenices Thasus a mileto in reliquā loniā profecto esse thasum i expugnatam reliquit: atq̄ in lesbum Atarnes traiecit cum omnibus copiis: & illinc q̄ copias suas formidabant traiecit in prouinciā Ecceicus Atarnis tanq̄ frumentandi gratia tam illinc q̄ ex agro ecaico qui erat myforum. Erat i ager iis locis forte harpagus uir pla nō parui exercitus dux: qui cū histiazō egresso in terram Harpag certamine commisso & ipsum histiazum uiuum cepit: & maiorem exercitus eius par gus tem occidit. Hunc autem in modum captus est histiazus: dū grāci cū persis pugnarent Histiazus apud malenā regionis atamidis: ac diu p̄staret: mox equitatus emissus in grācos im capitur petum dedit. Quo ex facto uersis in fugam grācis histiazus haud credens ob p̄sen Malena tem noxam se interfectum iri ab rege ob quandam uitae cupiditatem captus ē: qui ut fugiens capiebatur a quodam persa utq̄ ab eodem erat transfodiendus: sese miletium histiazum esse lingua persica utens indicauit: Quem opinor se seruatus ad regem Dariū perductus fuisset: nihil tale fuisset p̄sflux remissa ei a Dario culpa. Nunc ne id

Histia
 crux
 Euericu-
 lare
 Iades
 Ionu ser-
 uitus
 Cherfon-
 nes
 Perithus
 Muri
 Sylebria
 byzantiu
 Chalce-
 donii
 Messam-
 bria
 Cyzicus
 Oebarus
 Dascylus
 Cardia
 milciades
 Stelago-
 ras
 Dolonci
 Pisistrat-
 us
 Mileti-
 des phile-
 us
 milciades
 uictor

contingeret: ne ue fuga clapsus rursus apud regē magnus existeret: Artaphernes sardi-
 um p̄tor: & Harpagus q̄ ceperat eū sardis p̄ductū in crucem sustulerunt tñ truncū. Nā
 caput sale conditū susa ad regē dariū detulerunt. Ea re audita darius obiurgatis q̄ id fe-
 cerant: q̄ hoīem uiuū in cōspectū suū non attulisset: iussit Histia caput eos elotū atq̄
 obuolutū sepelire tanq̄ de ipso uiri ac de p̄si benemeriti. Ita res histia habent. Persarū
 nauticarū copiarū circa miletū hibernātes altero a p̄fectione anno haud difficulter insulas
 continenti adiacētes ceperunt: chiū lesbū tenedū: quaz isulaz ut quāq̄ capiebāt euer-
 riculabant. Euericulant at̄ hūc ī modū Viri manū mutuo tangentes amari aglonari
 ad australe p̄transeunt. Post hāc oēm isulā peragrāt uenando hoīes. Ceperunt quoq̄
 in continente urbes iades eadē rōne prāter q̄ nō euericulabāt hoīes. Neq̄ enim po-
 terāt. ut non falso cefferint ea quaz duces persarū minati sunt Ionibus cum ex aduerso
 castra haberent. Nam posteaq̄ potiti sunt urbibus formosissimos quosq̄ puerosq̄ seli-
 gentes castrauerunt exectis testibus facientes eunuchos. Virginesq̄ speciosas ad regē
 transportarunt. & super hāc urbes cum ipsis templis cremauerūt. Ita tertio iones sūt ī
 seruitutem redacti primum a lydis bis: deinceps a persis profectis ab Ionia naualis exer-
 citus omnia quaz ad leuam sunt in hellep̄otum nauigantibz subegit. Nam quaz sūt ad
 dexteram iam subacta erant a persis per continentem. Hellep̄onti autem hāc ī euro-
 pa sunt cherfonnesus: in qua frequentes sūt urbes: & perinthus & super thraciā muri
 & sylebria: & byzantiū. Quoq̄ byzantiū & qui ulteriori in littore sūt chalcedonii nec
 expectauerunt quidem aduentum phæniciarū classis: sed relictis suis urbibus ī interiora
 euxini ponti recesserunt. Ibiq̄ urbem messambriam cōdiderunt. his urbibus quas cō-
 memorauī incensis phænices ad proconesum: & artacem cōuertūtur. Quibus & ip-
 sis igni traditis rursus in cherfonnesum reuolūtur euersurū ceteras urbes: quas sup̄iore
 accessu nō euerterant. Nam cyzicum ab initio ne accesserāt quidem: q̄ ipsi cyziceni iā
 āte aduentum hūc classis phoenicum sub rege erant: cum se Oebari filio Megabyzi q̄
 Dascyli prāses erat dedissent. Ceteras cherfonnesi urbes prāter cardiam phoenices sub-
 egerunt: quaz ad id tempus tyrānus fuerat Milciades filius Cimonis nepos Stegaso-
 rz: cuius imperii auctor fuerat milciades cypseli filius ad hunc modū. Dolonci thraces
 qui cherfonnesum hāc tenebāt cum ab absinthii bello uexarētur: reges suos ut de bel-
 lo consulerant: delphos miserunt: Quibus pythia r̄ndit ut coloniarū in suam terram de-
 ducendaz cum auctorem asciscerēt qui primus eos templo abeuntes hospitio inuita-
 set. Dolonci sacram uiam ingressi per phocenses atq̄ boetios iter fecerunt: A quorum
 nemine iuitati athenas diuertunt. Ea tempestate athenis omne quidem imperiū tene-
 bat Pysistratus: dominabatur tamē & miltiades Cypseli familia tethrippotrophi ab
 aeaco & Aegina oriundis nuper familia facta atheniesi: cuius auctor extitit philcus aea-
 cis filius. Miltiades hic ut sedebat in domus suaz uestigio cernēs dolōcos prātereūtes
 non illius loci uestem gerentes neq̄ tela: homines inelamauit: accedētibusq̄ optulit do-
 micilium & hospitiiū congiarium. Illi in domum excepri: & hospitaliter accepti aperue-
 runt ei oraculum: prācesq̄ adiderunt ut deo obsequeretur. Miltiades ea oratione audi-
 ta confestim psuasus est ut qui pertelus imperium pisistrati cuperet illinc emigrare: p-
 tinusq̄ delphos se contulit oraculum consulturus nunquid faceret quod a doloncis ro-
 garetur. Iubēte. Pythia ita miltiades cypseli qui quadrigario corriculo prius olympia-
 cā palmā reportauerat una cum doloncis nauigauit: sumptis atheniensium uolūtariis
 quibusq̄ ad expeditionem incundam: & ubi locum tenuit ab iis quise deduxerāt tyrā

nus creatus est. Is ante oīa cherſonneſi iſthmum id eſt inter breuē inter duo maria iter capedinē ad urbē cardia ad pactiā muro pſepſit: ne ab abſinthiis regionē ſcruſantibꝫ in feſtari poſſent. eſt at iſthmus hic ſex ac triginta ſtadiorꝫ ab iſthmo itroſus oīs cherſone ſus quatrīgentorꝫ uiginti ſtadiorꝫ eſt lōgitudinis. interſeptis igitur faucibꝫ cherſone ſi Miltiades atqꝫ hoc mō abſinthiis cohibitiō primis ceterorꝫ lampſacenſis intulit bellū. illi diſpoſitis inſidiis cū uiuū exceperē. Ea re Crœſus lyduſ audita erat at Crœſo miltiades carus p nūcios lampſacenſis pcepit ut hoīem miſſū facerēt: alioqꝫ ſe illos i morē pini extrituz cōminatus eſt. Hac oſone nutantibus lampſacenſis quid ſibi uellet quod Crœſus minabat ſe illos i morē pini extrituz. Vix tādē quidā e maioribus natu itelli gens quid illud eſſet: expoſuit inquiens pinum ex omnibꝫ arboribus ſolani eſſe quæ exciſa nullam ſobolem remittat: ſed proſus emoriatur. Ea propter ueriti Crœſum lāpſacenſi ſolutum Miltiadem remiſerunt. ita Miltiades ob Crœſum euasit: qui poſtea ſi ne liberis moriens imperium atqꝫ opes tradēs Steſagorꝫ Cimonis ſui e matrē germāi ei deſuncto cherſonitæ ut mos eſt conditori urbis ſacrificant: certamenqꝫ equeſtre ac gymnicum ſtatuto tempore celebrāt: in quo nulli lampſacenſe certare permittitur. Durante cū lampſacenſis bello cōtigit: ut Steſagoras quoqꝫ liberis orbus decederet apd curiam percuſſus ſecuri in capite a quodam qui ſe tranſfugā uerbis ſimulabat: ſed re ipſa qꝫ hoſtis erat atrocior. Steſagora hunc in modū deſuncto tum piſiſtrati dæ miltiadē cimonis filiū in fratrem deſuncti cum trireme ad ſuſcipiendas in peloponneſo res dimiſerunt: in quem etiam athenis beneficia contulerant: tanqꝫ nō ſane conſilii mortis cimonis patris eius: de qua morte alio i libro qualis fuerit commemorabo. Miltiades ut uenit in cherſonneſum domi ſe continebat in honorem uidelicet Steſagorꝫ fratris.

Quod audiētes cherſonitæ undiqꝫ ex omnibus ciuitatibus principes cōtraxerunt ad lugendam cum miltiade fratris necem. Hi poſtqꝫ uenerūt illic in uincula cōiecti ſunt: & miltiades cherſonneſum optinuit cōductis auxiliariis: filiūqꝫ Oloti regis thraciæ Hegēſipylā duxit uxorem. Quem & ſi nuper illuc proſectum: tamē nō mediocria ſed grauiſſa ſane negocia exceperunt. Nam tertio qꝫ hæc geſta ſunt anno e cherſonneſo pſugit non auſus expectare uenientes ſcythas nomades: qui ab rege dario irriſati coactis copiis ad hanc uſqꝫ cherſonneſum proceſſerunt. Illis digreſſis eū rursus dolonci reducere tribus annis anteqꝫ aliis curis implicaretur. Tunc phœnices apud tenedum eē cū audiſſet qꝫ cum triremibus quas præſentibus facultatibus impleuerat athēas nauigauit ſoluens ex urbe cardia: qui dum per ſinum nigrum trāſmiſſa cherſonneſo curſum tenet a phœnicum claſſe circūuentus ipſe quidem cum quattuor triremibus ad imbrū euasit: quin tam tñ phœnices inſecuti ceperunt: cui præ erat Miltiadis filiū natu maximus Metiochus nō ex filia Olori thracū regis: ſed ex alia muliere. Eū phœnices cū miltiadis filiū eſſe cognouiſſent: ad regē perduxerunt rati ſe magnā apud eum grāciam inituros: quoniam miltiades in dicenda apud iōnes ſententia ſuaſiſſet ut ſcythis rogantibus iōnes ſoluta rate domum abire obtemperaretur. Oblato tamen ſibi methiocho darius tātum abeſt ut quicqꝫ mali fecerit ut permultis eū bonis affecerit. Donauit enim domo facultatibus uxore etiam perſide: ex qua liberi geniti ſunt qui inter perſas cenſentur. Miltiades autem ex imbro athenas peruenit: Neqꝫ hoc anno quicqua eſt aperſis amplius iōnās ſcruitum: ſed benigne ſane cum eis actum. Hoc anno Arthaphernes ſardiū præſes accitis hoſtium nunciis adegit iōnes ad pactiōnes inter ſe faciēdas de tradēdis mutuo iis qui iniurias intuliſſent: ne ue quid inuicem ſerrent: aut agerent. Ad hoc adactis Io-

Iſthmos
Cardia—
Pactya
abſinthii

miltiades
capitur

Steſago
ras

miltiades
Olorus

rex
Hegēſi
pyla

Metio
chus
Imbrus

nibus per parasangas C. Ita. n. pſa tricenā ſtadia appellant. 3 regiões diuiſit: regionatiquēctigal inſtituit: quod regi penderent: quod uectigal ab artapherne inſtitutū ad meā uſq; aetate: qui illie fuere pepēderunt eadē pene qua prius cōditione inſtitutū. Et hæc q; dem illis pacata erant. Cæterę incunte ſtatū uere aliis ducib; ab rege abdicatis: Mardoni-
 us Gobryis filius adhuc adoleſcens & recē in matrimoniū accepta darii filia artozu-
 Artozu- ſtra ad mare deſcēdit permagnas ducens peditū claſſiorūq; copias. Quo cum exer-
 ſtra citu poſt q; in ſiciliam peruenit: ipſe conſenſa nauicū claſſe abiit aliis ducibus pedestres
 copias in helleſpontū ducentibus: ubi p̄teruectus aſiā in ioniā puenit Mardonius. Mi-
 ram hic rē ego referā iis græcis qui non aſſentiunt. Otanē inter ſeptem pſas ſuaſiſſe po-
 tiorem eſſe perſis ſtatū popularē abdicatis tyrānis: mardonius ſtatū popularem i
 ciuitatibus conſtituit. His actis in helleſpōtū ire contendit: ubi coacta ingenti ui nauū
 ac peditatus eas copias traiecit helleſpōtum: perq; Europam iter erethriā uerſus atq;
 athenas faciebat. Hæ igitur ciuitates prætectū Dario erant belli inferendiſed i animo
 habebat q; plurimas poſſet græcarū ciuitatum ſubigere: Nam & claſſe thafios nec ma-
 num ex adueſo leuantes ſubegit: & peditatu macedonas ultra eos: qui iā ſeruebāt in
 ſeruitutē redegit. etenim q; intra macedones ſunt nationes iā ſubactæ erant. Hæc claſſis
 Acāthus e thafio tranſmittens ac terrā legēs ad acanthum uſq; pceſſit: & ex acantho ſoluens dū
 athon circunuertit: uentus aquilo uehemēs: atq; admodū atrox & itolerādus dicit i eā
 igruiſſe: nauiumq; pleraſq; in athō propulſas ad trecentas aſſixiſſe: ut ſupra uiginti mi-
 lia hominum interierint: Partim q; a feris rapti: partim q; nataſ nescirent: partim q; pe-
 tris alliſi. C Nam ſeuiffimum circa athon ē mare. 3 parti gelu abſumpti. Et cū nautico
 quidem exercitu ita actum eſt. Mardonium autem cum pedestribus copiis in macedo-
 nia ſtatiua habentem thraces brygi ſub noctem inuaſere: & cū aliis multis ex eis occi-
 derunt: tum ipſum mardonium uulnerauerunt. Sed non iccirco ſeruitutem perſæ de-
 uitare potuerunt. Nam mardonius non prius ex iis locis deceſſit: q; illos i ſuam redegit
 poteltatem. His ſubactis rurfus reduxit exercitum: tum ob acceptā apud brygos cala-
 mitatem in exercitu terreſtri: tum ob maiorem in claſſe ad athon. Ita hic exercitus pu-
 gna turpiter geſta rediit in aſiam. In ſequenti anno darius ante omnia thafios e uicinis i
 ſimulatos tanq; defectionē molientes miſſo nuncio iuſſit diruere muros & naues i ab-
 dera recipere. Nam thafii ut qui ab hiſtiazō mileſio fuerant obſeſſi: & p̄uētus & magnos
 habebant: pecunia multa utebantur cum in compingendis nauibus longis: tū ualidio-
 ribus muris urbi circundandis. Erat autem eis prouētus ex cōtinenti atq; ex metallis:
 Ex ſolſitia quidem metalloꝝ aurorum materia ſeptuaginta talentorū. Ex thafius au-
 tem metallis minus: ſed tamē frequenter ita ut ſi thafii forēt immunes tributorū: fue-
 rint eis in ſummam prouentura quot annis ex cōtinenti: atq; ex metallis ducēta talē-
 ta: & quando plurimum trecenta. Quæ metalla ipſe quoq; inſpexi: & tamē longe ad
 mirabilia fuere: quæ phœnices ii qui cum thaſo eam inſulam cōdiderunt inuenere:
 Thaſus quæ inſula ab hoc thaſo phœnice nomen obtinuit. Hæc autem thaſi phœnicea me-
 Aeniro- talla ſunt inter locum qui uocatur ænyrorum: & conyrorum ſita: atque e regione Sa-
 rum mothraciæ ingens mons indagādo euerſus eſt. Et hoc quidem huiusmodi eſt. Thafii
 Conyro- autem iubente dario & muros ſuos diruerunt: & naues omnes in abdera receperunt.
 rum Poſt hæc darius quid in animo græci haberent pugnare ne ſecum: an ſeſe dedere ten-
 tandum ratus legatos per græciam dimittit alius alio iuſſos petere terram & aquam:
 Hos in græciam alios item ad tributarias ſibi maritimas ciuitates mittit imperans lon-

gas naues fieri: & hippophoras: id est naues quibus equi feruntur. Dum hæc isti cōparant legatis per grāciam euntibus & quæ per se præceperat petentibus terrā & aquā multi in continente populi dederunt: Insulani quoque cum alii oēs ad quos eadē petitur legati accesserent. Tum uero æginetæ: Quæ de re continuo athenienses irritati sunt & putarent hostili in ipsos animo dedisse terram & aquā æginetas ut una cum persa aduersus athenas militarent. Itaque libenter occasionem cōtra æginetas amplexi spartam profecti illos insimulauerunt: & ex eo quod fecerant: grāciam prodidissent. At hæc de lationem Cleomenes Anaxandridæ spartiatarum rex æginam transmisit animo præcipuos eius rei auctores comprehendendi. Conanti illos cōprehendere cum alii æginetæ incescerent: tum præcipue Carius Policriti negans eum gauisus: siquē abduceret æginetæ. Nam id eum facere sine communi consilio spartiatarum: sed ab atheniensibus pecunia corruptum. Alioquin cum altero rege uenturus fuisse ad se comprehendendos. Hoc at dicebat ex epistola Demarati. Eum Cleomenes ab ægina discedens interrogauit quod ei nomen esset. Ille respondit quod erat crios id est aries. Cui cleomenes crie inquit iam nunc præferrato cornua tanquam occursurus magno malo spartæ. Per id tēpus demaratus cleomenem insimulabat: & ipse rex spartiatarum nulla re alia nisi familia inferior cleomenē C ab eodem. n. oriundi. Sed familia eurysthenis: quæ primigenius fuerat: non nihil honoratior erat. Etenim lacedæmonii nulli poetarum assentientes negant se in eam quam nunc possident regionem deductos a filiis Aristodemi: sed ab ipso aristodemus regnante. qui fuit aristomachi: qui fuit cleodæi: qui fuit hylli filius. Nec multo post Aristodæi uxore noie Aeginā quæ dicunt fuisse filiā Autedionis: qui fuit Tisamēi: qui fuit Therfandri: qui fuit Polynicis filius. Pepisse gemios: eisque natis aristodemū morbo decessisse. Lacedæmones at qui cum erāt inito consilio creasse regē & pueris eū qui esset primigenius: ut iuxta iubebat: sed nescientes utrum puerorum eligerent cum essent similes ac pares id eum nequirent ipsi discernere prius fuisse perconsectatos genitricem eorum negante se dignoscere: sed dissimularet quod uidelicet C ut credibile est D magnopere cuperet aboefici reges: ita hæc sitabundos lacedæmonios delphos sciscitatum quid in ea regerent: & iis pythiam respondisse ut utrumque puerorum ducerent ad regem: sed primigenium magis honorarent. Hoc responso a pythia edito lacedæmonios nihilominus incertos quo pacto primigenium repeterent: admonitos fuisse a quodam messenio nomine panite ut obseruarent utrum puerorum mater priorem lauaret cibaretque: quam si deprehenderent eodem semper modo factitare: habituros id omne quod quererent: & inuenturos quod uellent: sin illa alternando erraret palam fore ne ipsam quidem quippiam magis nosse: & isti aliam rationem inirent. Ibi quoque spartiatas ex admonitu messenii obseruantes matrem puerorum ignara cur obseruaretur: Animaduertentes quæ illam præferentem alteri primigenium tum cibando tum lauando accepisse puerum qui magis honorabatur a matre tanquam primigenium publicæque alédum curasse iposuit ei nomine eurysthenes: iuniori Prode hos autem fratres ubi adoleuerunt per omne uitæ tēpus inter se dissensisse: & itidem eorum posteros perseuerasse. Hæc soli graecorum lacedæmonii aiunt. Prodes Nā quæ cōmemoratur graecis ego scribo: hos doriensium reges usque ad perseum Danae a deo geniti recenseri recte a graecis & ostēdi graecos esse. Iam tū enim isti inter graecos censebantur. Ideo at dixi usque ad Perseū: nec altius repeti: quod nullū Perseo cognomētū fuit mortalis patris: quæadmodū Herculi Amphitryon. Itaque a me rectā rōnē sequente dictū recte est usque ad perseū. A Danae uero Acrisii filia retrorsū patres eorum recensendo Danae

Cleome-
nes rex
Carius

Cries. i.
aries

Aristo-
dæmus
Aegina
Autedion
Therfan-
drus

Panitis
consiliū

Eury-
sthenes
Prodes

constabit principes doriensium ex egypto oriundos. Hæc generis recēsis ex cōmemor
 ratione græcorū facta ē. Vt a persis fertur. Perseus ipse cū esset assyrius factus ē græ-
 cus nō tñ pgenitores eius. Nā pgenitores acrisi recēdere ad pgeniē Persei nihil attinet;
 eosq̄ quēadmodū græci aiūt ægyptios fuisse. Hæc de his hæctenus. Quod at regnum
 dorū cū ægypti essent sibi traditū accepint: hoc quomā ab aliis dictū ē omitēus. Quæ
 uero alii non attigerunt: eorū faciemus mentionē: Has dignatiōes regibus spartiatæ tri-
 buerunt duo sacerdotia iouis lacedæmonii & iouis cælestis: & ius belli l quacūq̄ libue-
 rit regionē inferendi: ut id nulli spartiatæ phibere fas sit aliqñ piaculari crimine tene-
 atur. Vt in expeditionibus adeundis primi erant reges: si abeundo postres sint. Cētum
 delecti uiri eis in militia custodes assint. In egressibus utant̄ quocūq̄ pecoribus libue-
 rit: quorū imolatorū pelles oēs ac terga accipiant. Bellica hæc: alia sunt q̄ pacis tpe eis tri-
 buuntur. Quotiens aliq̄ publica euscercatio sit primi in coena reges discubāt: & iis pri-
 mis distribui incipiat utriq̄ eorū duplū oīum q̄ cæteris conuentis: libaminaq̄ imolatorū
 & coria eorum sint. Singulis quoq̄ calendis instantis mensis singula pecora utriq̄ e pu-
 blico dentur apollini imolanda: & farinæ medimnum. i. sex modia: & uini laconicus q̄r-
 tarius: & in spectaculis singulorū certaminū certis locis præsideant. Liceatq̄ quibuscun-
 q̄ libeat ciuibz iniri: & utriq̄ binos eligere pythios. Sunt autem pythii qui delphos
 ad consulenda oracula mittuntur: quiq̄ publice cum regibus pascuntur. Regibus ad
 coenā nō euntibus mittantur bini choenices id est semodia farinæ & uini singulæ coty-
 læ ē sextarii p̄sentibus dupla dēt̄ oīa. Eadē ratiōe a priuatis quoq̄ inuitati ad coenā ho-
 norēt̄ur. Vt uicinia quæ de uirgine pupilla utri danda sit ei ne cui mater an cui pater des-
 ponderat: nec nō de uis publicis: & si quis adoptiuū filium facere uelit inuitis regibus.
 Liceat quoq̄ eis pro suo arbitrio assidere in senatu qui constat ex duo de triginta seni-
 bus: si eo nō accesserint eorū maxime propinqui duo senatores ius regū optineāt duos
 calculos ponēdi: Tertiū pro se ipsis. Viuentibus hæc regibz a republica spartiatæ tribu-
 untur. illa defunctis equites per uniuersam laconicā obitum regis enunciat. Fœmine
 purbem circueuntes hollas pulsant. Cūq̄ hoc sit necesse est ex singulis dōibus du-
 os ingenuos: marē ac fœminā luctu fœdari magnis pœnis nisi hoc faxit ipositis. Eadē
 circa fumus regū cōsuetudo lacedæmoniis est: quæ barbaris asianis. Nā plarūq̄ barba-
 rorū eodē ritu in mortibus regū utuntur. Siquidē posteaq̄ mortē obit lacedæmonio-
 rum rex: oportet eius exequiis adesse ex omni lacedæmōis regione necessarios quosq̄
 spartiatæ qui sunt munero uicinorū. Quorum & item seruorū atq̄ ipsorum spartia-
 tarum posteaq̄ multa milia in unum coacta sunt: promiscua cū mulieribus frontes su-
 as intrepide plangunt: & ululatu imenso utuntur. Vltimū quēq̄ regū dicentes semper
 fuisse optimum. Qui uero regum in bello perit eius simulacrum cū expresserūt: i ro-
 ro benestrato efferunt: Cuius tumulatione decē dies iustitiū ē: nullusq̄ magistratuū
 confessus sed luctus continens: in hoc quoq̄ cum persis isti conueniunt: qd̄ defuncto
 rege alter qui succedit liberat ære alieno quicūq̄ spartiatæ aliquid aut regi aut reipubli-
 cæ debebat. Apud persas qui rex creatus est omnibus ciuitatibus tributum quod debe-
 bant remittit. Cū ægyptiis etiam lacedæmonii in hoc cōgruunt: q̄ eorū præcones & ti-
 bicines & coqui in paterna artificia succedunt. & coquus e coquo: & tibiex ex tibiex:
 & præco ex præcone gignitur. Neque ulli propter uocalitatem aliis insidiantes sed ip-
 sos ingerunt sed in paterno opere perseuerant: atque hæc quidem ita fiunt. Cleo-
 menem tunc cum apud æginam esset communi græciæ bono operam dantem insi-

mulabat Demaratus nō tam æginetis studens: q̄ iuidia & odio ductus. Quē Cleome-
 nes ab ægina reuersus cōsultabat ut regno summoueret ob hāc rē intendēs in eū actio-
 nē. Ariston spartæ regnū obtinēs cū e duabus uxoribus liberos nō susciperet C neq. n. Ariston
 i se culpā eius rei eē agnosceret) tertiā duxit uxore: & duxit hūc in modū. Erat ciā mi-
 cus quidā spartiata cuius opera ex oībus ciuibus maxie utebat. Cui uiro erat uxor spe-
 ciosissima ex turpissima talis facta. Si quidē hanc mala forma præditā eē cernēs nutritrix
 sua. Idq̄ parētes eius utpote locupletes ægre ferre: hoc excogitauit ut puellam singulis
 dieb; banlaret ad Helenæ tēplū: qđ est in loco qđ dicit̄ therapnæ super phanū phœbi. Helenæ
 Eo quotiens nutritrix intulerat puellā stans añ simulacrū deā præcabat ut alumna de for tēplū
 mitare liberaret. Cui aliquādo exeūti de tēplo mulier quādā apparuisse fertur: atq̄ iter Therap-
 rogasse illā quidnā in uinis gestaret: & cū nutritrix se infantē gestare respondisset: iussisse
 sibi ostendi. Cūq̄ negaret nutritrix se id facturā q̄ infātē parētes sui uetuiissent ostēdi cui
 piam: iſtitisse iubere p̄sus ut sibi ostenderetur: magni. n. facturā illam si a se infans cō-
 spiceretur. Ita nutrice puellā ostendente: demulcentē caput puellæ dixisse futuram eā
 oīum spartanarū formosissimā. Atq̄ ab eo die pristinā speciē decidisse: quam cum ad nu-
 bilē puenit ætatem duxit uxore Agetus alcidis filius ille amicus aristōis. Eius mulieris Ageti
 amore titillatus cum esset ariston: hanc rē cōmētus est. Ageto sodali suo: cuius illa erat uxor for-
 uxor: recepit se dono datū: unam e suis rebus quācūq̄ ille optaret: atq̄ inuicē iussit il-
 lū simile munus sibi dare. Agetus nihil de re uxoria suspicatus cū uideret aristōi quoq̄ ma-
 uxore esse: accepit conditionē: & in eam rem iusiurandum interposuit. Cui mox aristō
 e suis rebus præciosis donauit quam ille elegit. Ipse uicissim cum eius partes petēdi mu-
 neris ab illo fuerūt ibi optauit uxore eius afferri. Agetus dicei se p̄ter unū cætera añ uis-
 se iureiurādo tñ adactus ac dolo seductus ad eā ducendā abiit. Ita tertiā hanc ariston re-
 pudiatā secūda duxit uxore: quæ circa legitimū pariendi tēpus nondū exactis decē mē-
 sibus hunc eiegnuit demaratū. Ariston cū eis edenti i basilica cū ephoris qđā famulus Demara
 nunciū nati filii attulisset: sciens quo tempore duxisset uxore deductis in digitos mēsi-
 bus dixit iureiurādo hic nō ē filius meus. Qđ audiētes ephori haud magni fecere ip̄æ
 sentiarum. Sed postea q̄ puer adoleuit pœnituit aristonē dicti opinantē utiq̄ filiū iuū
 esse demaratū. cui iō nomē ipositum ē demaratus: id est a populo uotis petitus: q̄ ante Demara
 eū natū oīs populus uota fecit: ut aristoni oīum añ id tēpus regum pbatissimo filius tus quid
 gigneret: ea de re id nomen ipositum est. interiecto deinde tempore aristone uita fun-
 cto Demaratus optinuit regnū sed uidelicet necesse erat ut id qđ auditū fuerat homi-
 nē t regno priuaret. Ea p̄pter a cleomene uehemēter iſimulabat: cū antea q̄ ab eleusine
 abduxisset exercitū: tū eo tēpore cū aduersus ægineras cū Medo sentiētes traiecit Cleo-
 menes. ergo iſgressus cū urgere cleomenes cōponit cū leutychide menaris filio agis ne-
 poti ex eadē q̄ erat demaratus familia ea pactōe ut si eū regē i locū demaratus cōstituis-
 set: se aduersus ægietas cōmittaret: erat at leutychides demarato inimicus ob hāc p̄ci-
 pue cām q̄ cū pcala filia chilōis filii demarmei ei des p̄sata eēt: demarato iſidiosc hoīem des
 cōiugio priuauit: præoccupata & præcepta uxore ac retēta. Ob hanc cām Leutychidi Petcala
 inimicitiz cū demarato extitere. Is tunc cleomene sollicitate cōtra demaratū iurauit ne-
 gans eum rite spartanorū eē regē: quod aristonis filius non esset: deīn quod iurauerat
 iſtitit cōfirmare q̄ ariston aliqn dixisset cum ei nunciasset famulus suus filium ei natū
 & menses cōferens iureiurando negasset illum esse filium suum. Huic uerbo insistens
 Leutychides pronuntiabat demaratū neq̄ aristonis filiū esse neq̄ rite spartæ regnare

Eisdem ephoris adhibitis testibus q̄ aristoni assidentes tunc hæc ab illo audierant. Tã-
 de re in cõtentione deducta uisum ē spartiat̄is oraculū quod delphis ē cõsulendū an fo-
 ret Demaratus Aristonis filius necne. Ibi cleomenes cū ex ipsius erga Pythiã puidētia
 nihil suspicionis effecti subornat cobonē quendã aristophāt̄i maxima apud delphos au-
 thoritate ut psuadeat periallã mulierē uaticinantū antistitē dicere ea q̄ Cleomenes uo-
 lebat dici. Ita pythia sciscitātibus iis q̄ ad oraculum erāt missi negauit aristonis filiū es-
 se demaratum. Quæ tñ res sequēti tēpore palā facta ē. & Cobon e delphis pfugit: &
 Perialla honore abdicata. Hactenusq̄ ad deponendū regno demaratum acta sunt. Is e-
 sparta ad medos profugit. Ob hanc cõtumeliã q̄ cū eiectus regno gereret magistratū
 adessetq̄ spectaculo gymnopediarū id est nudoꝝ puerorū palestræ: misit ad eum Leu-
 tychides in locū Demarati rex factus deridendi insultandiq̄ causa ministrū q̄ interroga-
 ret qualis eēt præfactura post regnū. Eam interrogationē ægre ferēs Demaratus respō-
 dit se utrunq̄ expertū illū uero nō: & eã interrogationē lacedæmoniis futurā initiū plu-
 rimæ aut calamitatis aut fœlicitatis: Hæc locutus uelato capite theatro domū abiit. cō-
 festimq̄ re præparata ioui bouē imolauit: quo imolato matrem accersit: quæ cū adue-
 nisset positis in eius manus extis mulierē his uerbis obsecrauit: p ego te mater cū alios
 deos tunc Iouē hunc domesticū quē tango præcor promas mihi ueritatē quis nã re ue-
 ra meus est pater. Nã leutyichides inter cõuitia obiicit te e priore uito grauidã ita ad Ari-
 stonem uenisse. Alii etiam dementius referentes aiunt te ad domesticum asinariū uen-
 titasse: illiusq̄ me filium esse. Quæ de re ego te adiens obsecro ut uerum dicas. Si quid
 enim eorū quæ dicuntur fecisti nō sola fecisti: sed quod multæ. Et multus de hac respar-
 tæ sermo est negantium aristoni fuisse genituram ad filios procerãdos. Nam si fuisset
 priores uxores fuisse cõcepturas. Hæc demaratus. Cui mater ita respōdens, Fili inq̄
 quoniam præcibus mecum agis ut dicam ueritatem: omne tibi uerū exponet. Ut me
 domum ariston duxit tertia quam me duxerat nocte simulacrū tanq̄ Aristonis ad me
 uenit: quod posteaq̄ mecū cõcubuit: corona quæ gestabat mihi circumdedit atq̄ abiit.
 Dehinc Ariston aduenit qui cernēs me coronas habētem sciscitabatur quis nã me illis
 donasset. Ego ipsum respondi: eoq̄ id abnuente iuraui asserens nō bene illum facere q̄
 negaret. Quippe, qui paulo ante ingressus ubi mecū coisset coronis me donasset. Ari-
 ston cernens me iurantem intellexit eam rem diuinam fuisse cõpertumq̄ est illos coro-
 nas fuisse sumptas ex heroico conditorio: quod est iuxta ianuam aulae extructū: q̄ puo-
 cit. Astrabaci. & uates id esse hunc eundem heroem respōderunt. Habes igit̄ fili ita ut
 uolebas audire: Aut enim ex hoc heroe genitus es: paterq̄ tibi ē astrabacus heros: aut
 ex aristone. Nã ea te nocte cõcepi. Verū hoc tibi præcipue exprobrāt inimici. q̄ ariston
 cū ei te ortū nunciatū ē multis audiētibus negauit te suum esse: quia tēpus detem mē-
 sū nō exisses: p̄ incitiam taliū regū illic hoc uerbū excidit. Nã mulieres etiã nouē men-
 ses ac septē mēsiū partū edūt: nō oēs decimū mēses explētes. Ego te fili septimestrem
 genui. Ipse quoq̄ ariston nō diu post agnouit se p̄ in prudentiã id uerbū extulisse. Itaq̄
 alias orationes de tua genitura noli admittere. Oia. n. uerissime audisti. Nam qd̄ ad asi-
 narios attinet ipsi leutychidi & iis q̄ talia loquunt̄ suæ uxores de asinariis pariāt filios.
 Hæc illa dixit. Demaratus auditis quæ uolebat sūpto uatico p̄speciē eundi delphos ad
 oraculū cõsulēdū helim cōtēdit. eū suspicati lacedæmonii fugā capessituz̄ insecuti sūt.
 Sed demaratus iã ex heli zacynthū traiecerat: quē illuc trãgressi lacedæmoniū phēderūt
 eiusq̄ famulos: sed zacythiis eū dedere abnuētibus. Demaratus illic i asiã ad regē dariū

traiecit. A quo magnifice exceptus est: territorioq; ac urbibus donatus. Ita in asiam De-
maratus abiit ac tali fortuna usus ē. Vir cum aliis in multis factis dictisq; apud lacedæmo-
nios illustris: tū quod illis olympiadē palmam quadriūgo certamie reportauerat rem Leuty-
chius solius ad ea tēpora regum spartiatag. Leutyichidæ Menaris q; in regnū amoti De- chides
marati successerat natus est filius Zeuxidemus: quē nōnulli spartiatag cyniscon id est rex
catulum uocabant. Is spartæ nō regnauit ante leutyichidē defunctus relicto filio archi Zeuxide
demo. Leutyichides orbatu filio alterā duxit uxorem eurydamen menii sororē diacto mus
ris filiā: ex qua nullā prolem uirilē suscepit: sed filiam nōse lampito: quam archidemus Cyniscon
Zeuxidemi in matrimoniū accepit ab ipso leutyichide datam. At ne leutyichides quidē Archide-
ipse spartæ cōsenuit: sed has pœnas demarato repēdit. In expeditione pharsalica dux cū mus
oīa faciendius haberet multā pecuniā p corruptelā dono accepit: ipseq; in re deprehe Euryda-
sus cūfederet i castris utraq; manu pecuniā tenēs in iudiciū delatus ē sparta pfugit. do mes
musq; eius excisa: & tegea in quā pfugerat: mortē obiit. Sed hæc in sequēti tēpore acta lampito
sunt. Tūc at cleomenes cum sibi res in demaratum bñ cessisset desumpto ptinus leuty Leuty
chide contendit aduersus æginetas maiore in modum illis ppter ignominiā in sensus. chidæ
ita æginetæ utriusq; regis contra se aduētum nō repugnandū iā sibi eē putauerunt. Ex mors
qbus reges adduxere decē quos delegere diuitiis ac genere eminentissimos cū alijs tū Crios
erium polycriti & calambū aristocratis. qui plurimū habebant potentia. Eos in atticā Casam
adductos penes inimicissimos æginetis atheniēses deposuerunt. Post hæc cleomenes bus
cum cū subieffet metus spartiatag iam manifestus maleficii in demaratu excogitati i
theffaliam subterfugit: atq; illinc in archadiā profectus res nouas moliebat sollicitas
arcadas aduersus spartam: adigensq; eos iureiurando ad se sequēdū quocūq; ipsos edu-
ceret. Q uin etiam in animo habebat primores illoz ad urbē nonacrim ductos adige Nona-
re ad iusiurandum per aquam stygis. In hac at urbe ab archadibus fert esse stygis aq. cris urbs
Et est uidelicet talis ea aqua: E petra emanat aquula distillans in uas quoddā in gyrū Stygis
maceria præseprum. Nonacris at ubi fons hic uisitur urbs arcadiæ ē ante phenicon ur aqua
bem. Talia molientem cleomenem lacedæmonii cum animaduertissent timentes sibi nonacris
ipsi spartam reuocarunt ad pristinam dignitatē. Sed cum reuersum statim morbus in Pheneū
sanix cepit & iam antea subinsanum. Nam ut cuiq; spartiatag obuius erat in eius faci Cleome-
em infligebat scæptrum. Hæc illum facientem ac desipiscētē propinquis oleis ligneis nes in sa-
illigauerūt. Q uicustodē digressis aliis solū remāsisse cernēs petiit ab eo gladium. Cu nus
stode abnuēte dare ab initio cōminabatur: quæ mox ei facere donec minus cōferritus
custos Cerat. n. seruus quidā gladium tradidit. Eo accepto Cleomenes a furis incipiēs Cleome-
sefe det truncabat. In longū nāq; discindēs carnes e tibijs ad fœmora processit e fœmori
bus ad coxarum uertebra: atq; ilia quousq; peruēit ad uterum, in quo rescindēdo sic ex-
pirauit. Vt pleriq; græcorū memorāt: quia Pythiam corruperat ad ea dicenda quæ cir-
ca Demaratum acta sunt. Vt soli atheniēses quod ad ortus cleusinam phanum deoz
fuerat depopulatus. Vt argii quia eos qui e pugna fugerant: argios ex argi tēplo ipsoz
abductus obtruncarat: & ipsum lucū quē i argia occupasset icēderat. Etenim cleomēi
delphis oraculū poscētī respōsū fuerat cū argos eē captuz. Q ui posteaq; ad flumē crā Eras-
simum copias spartiatag duxit: qd flumē e lacu stymphalio manare fertur. Hunc. n. la nus flu.
cū in uoraginē cōdi: & argis postea exoriētē apparere. Illincq; iā eā aquā uocari crasinū. Stīpha-
Ad hoc igitur flumen posteaq; peruenit: ei hostias immolauit & cum lata non essent lius lacus
extra de flumine transmittēdo ait delectari se quidē crasinū nolle pdere ciues suos: non

Thyrea tamen ideo argios gauisuros. Moxq; illinc motis castris ad thyreā uenit: & mari taurū
Sepialo cū mactasset: nauibus copias ad regionē tyrinthiam ac naupliā duxit. Id audiētes argii
cus ad eos arcēdos obuiā tendunt ad mare. Et cū aduētarent tyrinthū ī loco cui nomē īdi-
 tū est sepia: relictā nō magna inter duas acies intercapedine cōsederunt e regiōe lacedæ-
 moniōz: Neq; uero illic pugnā ex aperto reformidabāt: sed ne dolo exciperent. Nā ad
 hāc rē attinebat oraculū quod pythia ediderat cōmuniter eis atq; milesiis ī hāc uerba.
 Vex: quādo marē peruertet foemina uictrix: Inter & argiuos referet prælustris hono-
 rē: Tunc argiuaz reddet plerasq; gemētes: Vt uenturoz aiat qs quandoq; uiroz Telo
 sruus obit sinuoso corpore serpēs. Hāc oīa argiis cum cōtigissent metum incutiebāt.
 Ideoq; eis uisum est p̄cone hostiū eē utendum. Atq; ita esse faciēdū quotiēs p̄co sparti-
 ata quippiā lacedæmoniis denunciaret idē facerēt ipsi. Cleomenes animaduertēs argi-
 os facientes quicqd apud lacedæmōes p̄aco denūciasset: p̄cepit suis ut cū p̄aco de-
 nunciaret prandendum: tunc raptis armis tenderent in argios. Hoc executi lacedæ-
 moniī in argios e uoce p̄conis prandentes impetum faciunt: eorumq; cum multos
 occiderunt: tum pulures in locum argi fuga elapsos circumfoderunt: quidam asseruā-
 tur: Cleomenes hoc sibi faciēdum putauit. Sciscitatus quosdā quos secum habebat p
 fugas misit p̄conē ad euocandum nominatim eos argios qui in luco p̄clusi erant
 ad se redimendos. Est at apud lacedæmoniis redemptio in singulos uiros bine mnā.
 Ita argioz quinquaginta ut quisq; euocatus fuerat cleomenes iteremit: quod faciens
 latebat ceteros: qui in phano erant utpote denso luco interiecto nō cernentes quid illi
 extrinsecus agerent: nisi postquam quidam conscensa arbore quod fiebat is pexit. Vñ
 nō amplius qui euocabantur prodire. Ibi cleomenes iussit unūquenq; seruoz lucum
Argilu materia circundare: atq; illis obtemperantibus lucum incendit. Eoq; iam ardente per
cus contatus est quēdam per fugaz cuius nam deorum esset ille lucus. Per fuga argi esse re-
 spondit. Quo audito cleomenes uehementer ingemiscēs: O Apollon inquit uates q̄
 toperere me frustratus es: dicens me argos esse capturum. Coniicio iā exitum habuisse
 oraculum. Post hāc maiore copiarum parte spartam redire permissa: ipse cū mille de-
 lectis perrexit ad templum iunonis illic sacrificaturus. Sed sacrificare super aram uolēs
 cum a sacerdote uetaretur negante fas esse externo illic sacra facere: iussit seruos abdu-
 ctum uerberare: Ac posteaq; immolauit: spartam abiit. Reuersum inimici ad ephoros
 citauerunt crimini dantes quod pecunia corruptus argos cū facile posset nō cepisset.
 Quibus respondit Cleomenes Cincertum mihi uere an falso Ise postea q̄ templum
 argi cepisset: putasse dei expletum esse oraculum: & proinde non prius tentandam ur-
 bem q̄ sacris operatus sciret an sibi deus illam traditurus esset: an impedimento futu-
 rus. Sibi autem apud iunōis templum litanti effluxisse flammam e pectoribus simila-
 cri: atq; ita ipsos intelligere proculdubio eum nō esse argos expugnaturum. Si enim e
 capite simulacri flamma extitisset: fore ut urbem ab arce caperet. Cum uero e pectori-
 bus fulgur extiterit: id omne fuisse confectum quod deus confici uoluisset. Hāc dicēs
Argosa credibilia ac probabilia spartatis dicere uisus est: multoq; maiore parte sententiāz abso-
seruis re- lutus. Cæterum argos ita uiris desolatum est: ut serui eorum res omnes susceperint:
ctum atq; magistratus administrarint: dum filii cæsorū ad puberem adoleuere ætatem qui
Cleāder sese in suum ius asserentes ac reuersi argos mancipia eiecere. Serui eiekti p̄elio tyrin-
uates rhem optinuere: eatenus quidem dum fuit in eis mutua beniuolentia: & donec ad
 eos uenit uates quidam Cleander genere phigaleus ab arcacia. Is persuasit seruis ut

dominos adoritentur. Vñ bellum inter eos diuturnum extitit: donec argi ægre cuase
 re uictores. Ob hoc igitur aiunt argi cleomenē ad infantiā redactū male pisse. Ipsi autē spar- **Cleome-**
 tiatæ negāt ab ullo dæmonio cleomenē ad infantiā redactū. Sed conuentione scytharū **nis illana**
 intemperantē meri eē factum: & ideo furiosum. Scythas. n. nomades post illauisibi a
 Dario bellū ad illū ulciscendū pstitisse: missi q̄ spartā nunciis ad societate faciendā ita pe-
 pigisse tanq̄ ex utrorūq̄ utilitate foret ut ipsi q̄dem scythæ iuxta flumen phasim cona-
 rentur medicā regionē inuadere. Spartiatæ uero ab epheso ascendere & ad certū locū
 utriq̄ occurrerent. Cum uis scytis q̄ ad hoc missi sunt cōsuetudinē habuisse cleomenē
 aiunt: atq̄ ex eo nimis didicisse potadi intemperantiā: atq̄ ob id insauisse se arbitrari. Vñ **Scythia**
 quotiens intemperatius bibere uolunt aiunt scythillato. i. age scytam. Ita de cleomene re to-
 ferunt spartiatæ. Mihi uero uidetur ille has poenas demarato pependisse. Eum defū
 ctū ubi audiēs æginetæ spartam nūcios misere uociferatum cōtra leutychidē de obsidi
 bō qui athenis tenerētur. His lacedæmonii cōsilio inito multū iniuriæ ab Leutychide
 illatū esse censuerunt: hoīemq̄ dedendū: quē illi æginā deportaret p̄ iis qui athenis tene-
 rent. Hūc cū esset ducturi æginetæ: tunc ad eos Theatides Leoptrepis uir spartæ pba- **Thea-**
 tus quid inq̄t uiri æginetæ facere uultis: Regē ne spartiatæ deditum a suis ciuibz ab des
 ducere. Si nūc præ iracundiā spartiatæ ita decreuerūt: Cauete ne qđ exitiale malū in ue-
 stram regionē si hoc feceritis i ferāt. His auditis æginetæ ab illo abducēdo suspederūt:
 hac tñ cōditiōe ut secū pfectus athenas Leutychides redderet sibi uiros q̄ illic depositi
 eēt. Vbi athenas uenit Leutychides: ac depositū repoposcit: atheniēses ut qui redde- **Leuty-**
 re nollent tergiversari: q̄ dicerēt duos i deponēdo reges fuisse: ideoq̄ iniquū eē id alteri des
 sine altero reddi. Quibus negatibz se reddituros Leutychides facit inq̄t atheniēses
 utrū ipsi uultis si reddetis facte facture: e cōtrario si nō redditis. Qualis autē res circa de
 positū cōtingit spartæ uolo referre. Dicimz nos spartiatæ fuisse tertia ab hac ætate quēdā
 Glaucū Epicydis filiū: q̄ cū aliis sūmis laudibus excelebat: ū iustitia iter oēs ept: me au **Glaucus**
 diebat: q̄ p id tēpus lacedæmonē incolebāt. & huic pcedēte tēpore cōtigisse: ut uir qui- **iustus**
 dā milesius spartā uenerit hoīs cōueniēdi gratia: atq̄ ita sit allocutus. Ego sum uir mile-
 sius: qui ad tuā glauce fruendā iustitiā uenio. Nā cū eēt tua fama celebris cum per oēm
 aliam grāciam: tum uero p loniam: apud memetipsum ratiocinatus sum. lonia quidē
 semper obnoxia periculis ē: peloponnesus autem tuto fundata: & ob id uidere licet col-
 dem homines nihil habere pecuniarū. Hæc reputanti mihi atq̄ consultanti uisum est
 dimidium mei census in pecuniam redactum deponere penes te q̄ probe itelligo hæc
 penes te deposita mihi icolumbia fore. Tu uero has pecunias accipe: & hanc notam quā
 una custodis: quam notam quisquis habēs reposcet pecuniam ei reddito. Hæc hospes
 qui mileto uenerat dixit. Atq̄ ea conditione depositum glaucus accepit. Multo deinde
 tempore interiecto filicius qui pecuniam deposuerat spartam ueniunt: glaucum con-
 ueniunt: exhibitāq̄ nota pecuniam reposcunt. Ille enim uero repellere homines atqui
 his uerbis e contrario respondere neque istius rei quicquam reminiscor: neque ad me
 pertinet scire quæ dicitis. Volo tamen reminiscens quicquid iustum fuerit facere: & si
 accepi iure optimo reddere: sin a principio non accepi: græcorū legibus in uos uti. Ad
 quod cōfirmandum: prætuituo uobis tēpus hinc ad quatuor menses. Ita milesiū facta
 iactura tanquam fraudati pecunia discessere & Glaucus delphos se contulit ad oracu-
 lum consultandum. Cui consultanti an orco id est iure iurando pecuniā præ daretur:
 Pythia respondit is uersibus. Glaucē epicydides equidem expedit: ad breue tempus.

Sic hoc eo uicisse: interuertisse quoque nummos: Deiera: & euorcu quoniam manet exitus idem.

**Orcina-
tus** Ast orci natus qui nomine: qui nauibus qui nullis est pedibus rapide aduenit usque adeo dum
 & facere conuolucens omnem perdat prolemque domumque cum sobole euorti melius sed postea aget.

Tentare His auditis glaucus ueniam sibi coram quo dixisset ut daret deum obsecrabat. Cui pythia in-
 quit idem pollere tentare deum & facere. Tunc glaucus accitis maledictis hospitibus pe-
 depositum cuniam reddidit. Cur autem haec oratio apud uos instituta est dicet. Glauci nunc nulla superest
 reddendum esse neque soboles neque domus: quod illius censet. Sed ex sparta radicitus extrita est. ita bonum est
 nihil aliud de deposito cogitare: quam ut repetitis reddat. Leutyichides haec locutus cum
 nihilo magis ab atheniensibus audiretur discessit. At aegineta priusquam superiorum iniu-
 riarum quas atheniensibus intulerat. gratificaret thebanis darent poenas haec fecere. Cum
 atheniensibus succenserent quod sibi ab illis iniuria fieri arbitraretur: sed ad ulciscendum ap-
 parabant. Erant. n. atheniensium in sunio biremis quaedam: quam delum iam idem a theseo quot
 annis mittebant. Hanc aegineta locatis isidiis intercepte plenam primoribus atheniensium
 uirosque alligauere. Ea clade ab aeginetis accepta athenienses non amplius differendum pu-
 tauerunt quin omnia in illos excogitarent. Etenim erat quidam Nicodromus cnuithi appellatus
**Nicodro-
mus** uir in aegina spectatus: hic suam ipsius prioris abiectionem aeginetis imputans querebat
 qui prius sua de missione cum transisset cognito athenienses esse animatos ad nocendum
 aeginetis quibus ipse infensus esset composuit cum illis de prodenda aegina ad certam diem:

**Vetus
urbs** quo esset rem aggressurus ipse & illos oporteret uenire subsidio. Atque ita ex composito ur-
 be quae uetus uocatur occupat: sed athenienses ad idem non affuerunt: quia classis eorum par
 aeginetanae nondum erat comparata: quidam a corinthiis commodari sibi naues rogant. In-
 terea res corrupta est. Corinthii per id tempus atheniensibus amicissimi dedere rogati-
 bus naues uiginti: sed dantes uiderunt singulas quinque drachmis: quoniam eas dono
 dare uetabantur lege. His acceptis athenienses & suis instructis in summam septuaginta
 numero in aeginam nauigauerunt: perueneruntque postridie eius diei quae erat destinatus.
 Qui cum ad diem non adessent: confesso nauigio Nicodromus ex aegina profugit: aliis

Sunium nonnullis aeginetae cum comitantibus: quibus athenienses sunium incolendum dederunt:
 Vnde isti procedentes eos qui in insula erant aeginetas & ferebant & agebant. Sed haec po-
 sterior acta sunt procures aeginetae superata plebe quae una cum nicodromo tumul-
 tum fecerat: mox eos quos ceperant: ad necem exegerunt. Vnde piaculum admiscere quod
 nullo studio expiare potuerunt: praeter occupati prius ex insula sunt deiectione quam deum sibi pro-
 piciant. Nam cum septingentos ex plebe quos uiuos ceperant ad necem educerent: unus
 eorum ex uinculis elapsus fugit ad Ceres legiferam uestibulum: eiusque cardinibus prehensis
 haerebat: quem illi cum auellere non possent abscissis uiri manibus ita deduxerunt: quae ma-
 nus cardinibus conferta manserunt. Haec cum apud se fecissent aegineta classe septuaginta
 nauium cum atheniensibus qui supuenerent congressi superantur. Victi nauali praelio eos-
 dem quos prius argios in auxilium uocauerunt: sed illi noluerunt eis amplius auxilio esse cau-
 sati: & naues aeginetanae necessario sumptae a cleomene oram argolidem tenuissent.
 & ipsi cum lacedemoniis in terram descendissent: ut nonnulli quoque esycionibus nauibus
 descenderunt in eadem contra ipsos expeditione. Quo nomine utriusque multa ab ar-
 gis iniuncta est mille talentorum: quorum quingena uterque populus solueret. Et cum sycio-
 nis suam culpam agnoscere centum talentis cum argis decidissent: aeginetae ne agnosce-
 re quidem culpam uoluerunt. Erant. n. superbiores. Ea propter rogantibus eis nemo am-
 plius argiorum publice auxilium tulit: sed uoluntariorum circiter mille duce quodam cui

nomē erat Eurybates quāq; palmarū uiro. Quorū pleriq; non remeauerē: sed in ægina Euryba
sub athēniensibus occubuerē. Et ipse dux Eurybates singulari certā ter uictor quarto tes
sub Sophiē de cælis oppetiit. Verū ægiætæ sua classe adorti icōpositos athēniēses sup
auere eorūq; naues q̄tuor cū ipsis pugnantib; cepe. Et athēniēses qdē bellū cū ægine
tis cōtraxerūt. Persa at q̄ ipsius p̄tes erāt exaquabat cū famulo assidue imēoriā redigē
te ut reminisceret athēniēsiū. Tū p̄sistratidis assidētib; athēniēse q; criminātibus itū
cupiditate p̄ hoc pretextū qd natus erat subigēdi græcos q̄cūq; sibi terrā & aquā dene
gassent. Itaq; Mardoniū q̄ male rē nāpālē gesserat p̄fectura amouit: aliosq; designatos
duces aduersus erethriā & athenas mittit. Datis genere medū: Artaphernē artaphernis Mardoni
frisi filiū datis mādatis ut athēas atq; erethriā diripent: captiuosq; i cōspectū afferrēt. us
Postq̄ hi duces declarari ab rege digressi ad planiciē cilitiæ maritimā deuenere cū igēti Datis
ac bñ instructo exercitū & ibi castra posuere aduenerūt nauticæ copię oēs ut singulis
erāt iperata. ad hęc hippagogæ naues q̄s supiore Darius anno mādauerat tributariis
suis p̄parādas. In has ītroducētis eqs: atq; terrāstri peditatu sexcētis cū triremib; ī iōniā
cōtēderūt. Hic nō recto cursu secūdū cōtinētē ī hellepōtū: ēt thraciā uersus nauigabāt
sed e famo un̄ soluerāt p̄ter icariū itēq; īsulas p̄cipue ut ego lētio metu circūcūdiathō
quē supiori anno circūnauigantes magnā iacturā fecerāt: p̄serti coacti propter na
xon quā antea nō cepissēt. ad quā posteaq; ex icario pelago appulsi sūt. C in hanc enī ut
primū copie ducerent persæ urgebāt. Naxii memores priorū fuga se ī mōtes cōcitaue
rūt nō ausi resistere. eorū quos adepti sunt psæ in seruitutē raptis delubra atq; urbē incē
derūt. His actis ad cæteras īsulas redeūt. Hęc dū isti agūt: Delii relicta & ipsi delo fuga
in temon abeūt. Eo tendentes naues p̄cedens Datis nō sinebat ad delū habere stationē
sed trās detū apud pheneā: & simul cognito ubi delii essēt misso caduceatores his eos
uerbis affatō ē. Viri sacri quid fuga abiistis nō pro merito deme niale opinātes: Ego, n.
& ipse mea sponte animatus sum & ab rege iussus quo ī loco duo dii geniti sunt: ne qd
aut eū locū. aut eius incolās lædā. Redite igi ad uestra ipsorū & incolite īsulam. Hęc
deliis per caduceatorē dixit. Mox trecentas turis libras super aram gestas adoleuit. His
actis aduersus erethriā primū nauigauit simul oēm classē simul lōcs pariter atq; æoles Delos tre
agēs. statimq; ab illius digressu delos tremuit ut delii aiunt ad meām usq; ætatē tunc mui
& primū & postremū commota deo mala uentura hoib; portēdēte. Nā sub Dario Hy Histaspis
staspis & xerxe Darii: & artaxerxe xerxis filio tribus his deiceps ætatib; plus malorum Darius
passa ē græciā q̄ uiginti aliis ante Dariū ætatibus partim a persis: partim ab ipsis primori xerxes
bus de principatu bellātib;. Vt n̄ ab re delos cōmota sit prius immobilis: de qua in ora Artaxer
culis ita scriptum erat: Et delon q̄uis sit adhuc immota mouebo: Et sane ī nostrā ligua xes
pollēt hęc noīa: Darius q̄ coercitor: xerxes q̄ bellator: Artaxerxes q̄ magnus bellator. Delos cō
Barbari postq̄ a delo ad alias īsulas profecti sunt sumebāt illic tū copias tū liberos īsu mota
lanorū obfides aut militaturos aduersus uiciās ciuitates uidelicet athenas & erethriam Darius. i.
significantes: Sed tamdiu obfessi sunt: eorūq; ager uastatus: donec ī deditionem psarū coercitor
uenerunt. Erētriēses audito psarū exercitū aduersum se uenire: auxilia ab athēniensib; xerxes. i.
implorauere. Quib; nō deneganda auxilia rati athēniēses miserunt subsidio illis ea q̄ bellator
tuor milia hoīum q̄ chalcidēsiū eqtū obtinuerant p̄dia Sed erētriēsum haud quaquam Artaxer
sincerū erat cōsiliū: quātā & si accerēbant: athēniēses tñ ancipiti snīa uacillabant qui xes. i. ma
bus dā eorū cēsētib; urbē dēferēda: & ī cacumina cuboniæ eundū: q̄busdā qui ppria gnus bel
lucra a persis expectarēt proditiōē molietib;. Horū utrōrūq; aīos aiaduētēs Aēschi lator

nes Northonis filius cretensis primarius patefecit atheniensibus omnem presentium rerum statum
 Aeschines ut domum abiret: ne una cum illis occuberent. Hæc consulenti Aeschini obtempe-
 rantes athenienses illinc in oropum transgressi salutem sibi peperunt. At postea eo aduecti na-
 ues ora cretica ad phanum & choreas & ægilia applicuerunt: potitumque his locis continuo
 equos exposuere: & tanquam cum hostibus conflicturi se instruxere: aduersus quos non decreue-
 rant cretenses sibi esse predeundum. Sed quoniam de urbe non deferenda euicerat: me-
 rito dabant opera ut moenia custodirent. Adorientibus capsis acri pugna post sex dies cer-
 tatū est: multisque utrinque cadentibus. Septimo die Euphorbus Alcimachi: & Philagrus
 Cyneci iter populares suos uir spectati urbem hostibus prodidere: quam ingressi postquam
 Philagrus templum spoliare incenderunt. In ultionem eorum temporum quod sardibus deflagrauerant hominibus
 iussu Darii seruitutem captis. Potiti cretia aliquot illic dies morati in atticam nauigauerunt
 Marathō tuncque magnam partem uastauerunt rati idem facturos athenienses quod crethienses fecissent.
 Miltiades Etenim erat locus attice marathō proxime crethia ad equitatum opportunissimus: quo
 illos. Hippias Pisistrati filius deducebat. Eodem athenienses & ipsi re audita ad uercedam
 pcefferunt decem prefectis sibi ducibus: quorum decimus erat Miltiades: cuius patrem Cimo-
 nem Stesagoræ fugere ex athenis Pisistratum Hippocratis contigerat: & dum fugit optinere
 olympiadem quadriiugo certare: quam uictoriæ muneris gratia transtulit in Miltiadem ex
 matre germanum: proximamque olympiadem eisdem equibus aliam olympiadem cum uicisset a filiis
 Prytanem Pisistrati interfectus non iam uiuo Pisistrato. Interfectus est autem ad prytanem nocturno
 Diacœne missis percussoribus: sepultusque ante urbem trans uiam: quæ uocatur diacœne: & e regione sepulte
 Euagoræ sunt equæ illæ quæ tris olympicas uictorias reportarant. Idem quod iste iam aliarum equarum fecerunt quæ
 Miltiades fuerunt Euagoræ lagonis. Aliarum præterea nullarum. Per idem tempus maior natu filiorum cimo-
 nis Stesagoras apud Miltiadem patrum in chersonneso educabatur: minor autem
 apud ipsum Cimonem athenis erat nomen habens a Miltiade chersonnesi condito-
 re. Hic igitur Miltiades e chersonneso tunc profectus dux atheniensium erat e dupli-
 ci cæde elapsus semel cum eum phœnices usque ad imbrum persecuti sunt magni facientes
 capere hominem ut ad regem perducerent: itaque cum ab iis elapsus domum suam reuersum ac
 se reducem esse existimantem inimici sui exceperunt: & ad iudicium deduxerunt accu-
 santes occupatæ in chersonneso tyrandis. Hoc reatu liberatus suffragiis populi dux de-
 claratus est: Duces cum adhuc in urbe ante omnia legatus partem mittunt Philippidem illum quod
 Philippi atheniensem: sed tabellariam operam facit. Huic Philippidi ut ipse refert & athenien-
 sibus renunciauit circa parthenium montem: qui supra tegam est obuius fuit Panos: cœpella
 Partheni toque nominatim Philippide iussit nunciari atheniensibus quid ita athenienses nullam ge-
 panos te rerent curam sui: qui bene ipsis uellet: quoniam iam sæpenumero de eis benemeritis fuisset:
 plum atque etiam futurus esset. His uerbis fide abita athenienses quod eorum iam status erat be-
 ne constitutus extruxerunt sub arcem templum Panos: illique annuis gostiis ex quo nunc
 um accipere sacrificant: ardenti candelabro supplicanti: Philippides autem hic qui sibi Pa-
 na dixit apparuisse tunc cum a ducibus missus est: iterum athenis egressus spartam per-
 uenit adiensque magistratus Lacedæmonii inquit orat uos athenienses ut sibi opem fe-
 ratis: nec ciuitatem inter grecos uetustissimam contemnatis in discrimine adductam ne barba-
 ris uiris seruiat. Etenim crethia direpta est: insignique ciuitate gracia ibecillior reddita. His
 Erethia mandatis a philippide expositis placebat quidem lacedæmoniiis opem ferre atheniensibus
 sed id sibi impossibile confestim facere uidebatur nolentibus legem rumpere. Nam erat no-
 uus dies instantis mensis: quo die negabant se progressuros nec nisi urbe luari spleto

& isti quidē plenūniū expectabāt. Hippiaē at pīstrati filio q̄ barbaros in marathōnē Hippiaē p̄ lucebatuū hoc in sōnis supiore nocte oblatū ē. Videbat sibi hippias cū mīe concū somniū bere. Quo ex sōnio coniectabat fore ut reuersus athenas: ac recepto dominatu senex Aegilea domisuz obiret. Hunc i modū interpretabatur uisū suū: ei tū dum p̄dā creticiensē q̄ de Hippiaē posuerat in insula styreoz noīe ægileam reportatū: dūq̄ naues ad marathōnē appuīas deus in stationibus locat: ac barbaros in terrā egressos dispōit: talia administrātī cōtigit ster-
 nutatio: tu sīq̄ solito uehēmētior. Vñ concussis eius utpote senis plerisq̄ dētibus unus illoz ex uiolentia tussīendi excussus ē: & in harenā delapsus: q̄ magna adhibita ad inue-
 niendū diligentia cū tñ non appareret: suspirans hippias ad eos q̄ aderāt ait. Hæc terra non est nīa: nec eā poterimus nobis subiectā efficere: sed tantūmodo p̄tē q̄tum spaciū dens q̄ mihi aderat optinet. Huc hippias suā uisionē: interpretabatur euasisse. Atheniēsis apud herculis phanū instructis supuenerē auxilio platænses oī cū populo: q̄ sese athe-
 nienibus dederant: & p̄ quibus frequētes iam labores susceperant Athenienses: de-
 diderant at sese hoc mō: cum a thebanis præmerentur platænses: primum Cleomeni Anaxandridæ qui interuenerat: atq̄ lacedæmoniis sese dederunt: a q̄bus tñ recepti nō sunt hac oratione utentibus a nobis qui procul habitāus frigidū quoddā fuerit uobis auxilium. Nā priusq̄ nostrū quisq̄ audiat: possitis occupati ab hostibus sæpe expugna-
 ri: Suadēus at ut uos ipsos atheniēsis dedatis uicinis pariter & ad tutandum nō in-
 ualidis. hoc lacedæmonii nō tam cōsulebant platænsibus q̄ eis bene uellent: q̄ opta-
 rent athenienses defatigari boetio bello. Id suadentibus lacedæmoniis nō aduersati pla-
 tænses aditis atheniēsis dum rē diuinā duodecim diis faciūt: eis ad arā suppliciter
 sedētes sese dederūt: aduersus quos thebāre audita exercitū duxerūt. In corūq̄ auxi-
 liū athenienses uenerūt. Sed dū cōferturi præliū eēt corinthii haud cōtemnendā sibi
 rem putantes ad eos reconciliandos interuenere: atq̄ utrorūq̄ pmissu regiōem hunc
 in modū terminarunt: ut thebani eos boetios q̄ nollēt inter boetios cēseri sinerēt face-
 re q̄d uellēt. Hoc ubi decreuere corinthii abscedere. Abscedentes quoq̄ atheniēses ag-
 gressi thebani sunt: cōmissaq̄ pugna repulsi. Vñ atheniēses transgressi quos corinthii
 statuerant terminos alopū fecerunt limitē thebanis. Ergo platæses atheniēsis sese
 cum dedidissent: ad marathōnē tunc auxilio uenerunt. Erant at i atheniēsiū ducibus
 anticipites sententiæ aliis uetātibus fieri prælium. Pauciores, n. se eē q̄ ut cū medis con-
 ferent: aliis quoq̄ erat miltiades ad pugnādum hortantibus. Itaq̄ cū eēt bifariæ sniæ
 & deterior uinceret: ibi miltiades callimachum aphidneū adiit tunc forte polemarchū
 id est belli principē: qui magistratus p̄ suffragia electus in danda faba hoc est i declaran-
 da sniā undecimus est. Nā quondam atheniēses in dicenda sniā parem ducibus facie-
 bant polemarchum. Adhuc Miltiades in te inquit nunc Callimache situm ē: Vtrū in
 seruitutē athenæ redigantur: an tu eas liberando memoriā tui in omne æuū relin-
 quas: qualem ne Harmodius quidē atq̄ Aristogiton reliquerunt. Nā atheniēses nunc in ma-
 ximū oīum ex quo nati sunt uenere discrimē: qui si medis succumbāt palā est q̄ passuri
 sint traditi hippiaē. Sin at superēt: poterit hæc ciuitas urbiū græciæ effici prima. Quo
 autē pacto hæc fieri possint & quomodo ad te hæc regē arbitriū redeat nunc exponā.
 Nostræ qui duces sumus bifariæ sunt sententiæ de prælio commitendo: aliis id suaden-
 ribus: aliis dissuadētibus. Qui nisi prælium committimus: ueteor ne magna exstat
 seditio: quæ mentes horum sollicitet ad sciendum cum medis. Si pugnamus anteq̄
 aliud uitii in nōnullis subeat: possumus diis æquis cum uictoria discedere. Hæc omnia

Alopus
flu.Polemar-
chusHermo-
dus
Aristogi-
ton

ad te tendunt: & abs te dependēt: quisi meæ sententiæ accesseris: erit & tibi patria libera: & ciuitas oīum græcorū princeps. Sin accesseris sniæ dissuadentiū pugnam: eorum quæ recēsi bonorū tibi cōtraria existēt. Hæc dicēs Miltiades Callimachū iduxit. Ita accedēre sniæ polemarchi obtentum ē ut cōfligeretur. Post hæc dū duces quorū sententia de cōfligendo fuerat: ut cuiusq; dies imperitatu uenerat: uicē suam Miltiadæ dabatur: q̄ ille accipiēs n̄ tū priuē certādū putauit: q̄ dies iperisua aduēit. Itaq; ubi uices eius fuerunt atheniēs hūc in modū instructi sūt ad cōfligēdū: dextro cornu præerat Callimachus polemarchus. Ita. n. lex apud atheniēs tunc postulabat ut polemarchus dextrū cornu tenere. Hoc duce sequebantur deinceps cæteræ tribus ut quæ ordine erat. Nouissimi sūt collocati platæenses iudē sinistrū cornu tenētes. Quo factum ē ut ab huius pugnæ tēpore: quotiēs atheniēs ferunt hostias apud panagynas id est publicos cōuentus: quæ qnto quoq; āno sūt atheniēsis præco cōceptis uerbis præcet bona atheniēsi bus pariter & platæensibz. Igit̄ atheniensium acies tūc apud marathōnē instructa iccit co sic erat q̄ acie medicā imitabat: sed i medio paucis cōferta ordinibz: ideoq; illie debili or: utroq; aut i cornu cōfertior: q̄ posteaq; ita instructa ē: ac sacrificiū litatū ēē atheniēs audire: tūc cursū i barbaros tēdūt. Erat at iter utrāq; acie n̄ minus octo stadiorū iterca pedinis. Quos cursu ferri i se uidētes p̄ se aptabāt se tāq; illos excepturi i sania dātes id q̄ cernerēt cursu tēdere cō pauci cēt n̄ equatu nō sagittis fretos. Hoc ita barbari interpretabant. Atheniēs posteaq; cōferti cōfligere cū barbaris: pugna memoratu dignā edebāt. Quippe primi oīm græcorū quos ipsi nouimus cursu i hostē usi sūt: p̄mi sustinuerūt cernerē medica ueste idutos: cū añ hac uel audire nomē medorū græci terror fuisset. In marathōe cū diu pugnatū ēē: barbari circa mediā acie uicerūt: ubi p̄ se stabāt & dace: eāq; prūpētes hostē i mediterranea p̄ seq; bant. At i utroq; cornu uicere athenienses platæensesq; ac barbaris q; terga dederāt: fugere pmissis cōtrahūt cornua & cū iis qui mediā ipsoz acie p̄ segerāt dimicātes supant fugiētes p̄ se urgēt: cēdūtq; dōc ad mar pueniētes petito igne naues corripuere. Quo i certamine callimachus polemarchus i terficietur egregia nauata opa. Occubuit quoq; e ducibz stesileus tharsili: & cynegirus euphoriōis: dum summā puppim apprehēdit abscissa bipēni manu cecidit. Nec nō aliū atheniēs multi & clari. Sep̄ ē qdē noues optiuerūt atheniēs hoc mō cæteris barbaris retractis receptaq; p̄ da eretrienſi ex insula ubi reliquant circūuecti sunt aio p̄ uertēdi Atheniēs ad urbē abeuntes: cæterę athenienses ab alcmaçōidis iſimulari sunt q̄ uide licet ex cōposito p̄ se adhuc apd̄ insulā agentibz scutum ostenderint. Dū illi sumū circū uehūt: atheniēs e uestigio abeūtes celerrime ad ferendā urbi opē p̄ perauerūt. Barbarosq; eodē tendētes p̄ uerterūt p̄ gressi ex herculis tēplo: qd̄ ē in cynosargi castra posuerūt. Barbari supato classe phalero C hic. n. atheniēsiū naualia tūc erāt D sup cū locū aliquādiu p̄ p̄ tēpestatē morati rursus i asiā abierūt quoq; i hac pugna apd̄ marathōnē gesta occubere circiter sex milia trecēti. Atheniēsiū uero cētū nō agita duo. Tot ex utroq; cecidere. In q̄ pugna hæc res mira cōtiguit. Vt atheniēs qdā epizelus euphago ræ dū stāte acie pugnat: strēnue luminibz caperetur neq; faucius ulla pte corporis neq; ictus: atq; ita cæcus i reliquū uitæ tēpus p̄ mālſit. Quē audiui dicē solitū de sua clade uisum sibi ēē añ se stā uirū quēdā armatū p̄ cero corpore: cuius mētum oēm clipeū iumbraret: & hāc claruā ipsū p̄ tergressam: sed se illū q; sibi assisteret occidisse. Hæc Epizelus solitū cōmemorate audiui Datis in asiā cū classe rediēs subimyconē tenuit uidit in somnis uisum. Id tā qd̄ fuerit tradit. Vbi primū dies illuxit: naues rimatus est Cōpertoq; in na

ui phoenicea simulacro Apollinis iurato sciscitatus est quo e templo sublatum esset. & ubi
 audiuit ex quo templo nauigas sua nauis in delum. C. Ia. n. delii in insulam redierat. Sibi simulacrum
 in templo deposuit. praecepitque deliis ut illud in delum thebanorum referret: quod est supra ma-
 re e regione chalcidis: Hoc ubi precepit datis uela illinc fecit. Delii tamen hanc statuam non repor-
 tauerunt: sed uicesimo post anno eam thebani ex oraculo idelii contulerunt. Datis & Arta-
 phernes posteaque in asia nauigauere: captiuos cretenses sula perduxere: Quos darius rex
 & si in eos ante captiuitatem uultum contraxerat acerbiter se priores iniuria lacessissent: tamen
 ut in conspectum suum adductos uidit ac sibi subiectos: nullo alio malo affecit: sed in suo cistiae
 regionis stathmo collocauit. Cui nomen est ardericca ducentis ac decem stadiis percul a suis
 quadraginta puteo: quod exhibet trifarias res species. Nam ex eo asphaltum id est bitumen: &
 sal: & oleum hauriunt ad hunc modum. Hauriunt quidem celoneo id est instrumeto ciconia: peritu-
 la aut dimidiato utre ad ciconiam alligato: quo in puteum decussio quod hauriunt mox in cister-
 nam diffunditur: atque hic alio effusum triplici uarietate concrescit. In alphaltum quidem & sal pro-
 tinus. hoc autem oleum per rhadinace appellatur atque grauiter olens. Hoc loci rex Darius lo-
 cauit cretenses: quem ad mea usque memoriam tenuere seruantes pristina lingua. Quod ad cre-
 tenses attinet ita habet. Post plenilunium duo milia lacedaemoniorum athenas uenerunt rata
 festinatione adipiscendi hostem: ut triduum quod ex parte discesserit: in atticam puenerint: & licet
 serius ad pugnam uenissent: tamen metuendi medos cupidi ad illos ituendos in marathone prexe-
 runt. Quibus uis laudatisque atheniensibus ob praecellente facinus rursus redierunt. Teneat
 admiratio me nec ratione ire possim Alcmaeonidas unquam peris ex composito ostentasse parmam
 quod uellent athenienses barbaris atque Hippiae subesse. Quippe quos constat in habendis
 odio tyrannis uehementiores quam similes fuisse calliae phenippi: qui fuit per hipponici.
 nam callias cum alia omnia in peristratum inimicissime commentus esset: tum uero solus atheniensium
 oium illius athenis eieci cum publice sub precone uenderetur bona emere ausus est: Huius
 calliae mentionem crebro plerique omnes hic debent: cum ob ea quae dicta sunt ut uiri summo opere pa-
 triam liberatis: tum ob haec quae in olympia fecit. Nam & in equorum cursu palmam optinuit: & in
 quadrigario fuit secundus: & in ludis pythiis cum primas optinuisset in universos graecos
 sumptuosissimus extitit: tum ob id quale se in filias suas quae tres fuerunt exhibuit. Nam posteaque
 nobiles extiterunt: hoc eis magnificentissimum munus est gratificatus: ut quem sibi una
 quaeque uellet ex omnibus atheniensibus eum deligeret: atque ita eam illi nuptum dedit. At ale-
 maeonidae aut perinde aut nihil minus quam callias perosi tyrannos fuere: Quo maior me
 admiratio subitum in usque admitto criminationem eos parmam peris ostentasse: qui per omne
 tempus tyrannos effugerunt: & quorum astutia peristratidae tyrannidem reliquerunt atque ita
 multo magis athenarum liberatores extiterunt meo iudicio quam harmodius & aristogiton illi
 enim hipparcho interempto non tam ceteros peristratidas ab assestanda tyrannide repper-
 runt. quam ad illam iritauerunt. Alcmaeonidae autem perculdubio athenas liberauerunt: & modo
 ipsi fuere qui perichiam persuasere ad lacedaemonios commonefaciendos ut athenas libe-
 rarent: quemadmodum superius a me commemoratum est. At. n. aliquid forsitan fuciles
 atheniensis in populo patriam prodiderunt. Immo nulli erant eis inter athenienses uiri
 illustriores: neque qui magis essent honorati. Neque uero sermo optinuit clipeum ab his esse
 ostentatum: sed tantummodo fuisse ostentatum: quod nihil est quam si id demum dicere
 tur ostensus quidem est sed a quo ostensus incertum. Quamquam alcmaeonidae iam pri-
 dem extiterant athenis clarissae usque ab alcmacone atque etiam Megacle. Etenim alcmaeon
 Megacles filius iis lydis quifardibus a Croeso delphos ad oraculum ierant administrum
 o m

Ardericca
Asphaltum

Radina
ce

Gallias
uir prae-
stans

Alcmaeon
Mega-
cles

Croesi donum se praebeat: eosque comiter accepit. Cuius beneficentiam Croesus alydis quos ad oraculum miserat cum audisset hominem accersit: & ubi aduenit: eum donauit tanto auro quanto semel corpore suo ferre posset. Ad istam doni conditionem Alcmaeon hanc astutiam attulit. Per grandem tunicam amictus ingenti in ea sinu relicto: cothurnisque quos laxissimos repperit calcatus ad thesaurum preiit ad quem ducebatur. Ibi in acruum ramentorum precubens primum cothurnos quibus erat indutus auro quantum ferebant referat: Deinde omnis numerum suum atque etiam crines ramentos subigens & parte in eos desumpta e thesauro percussit aegre trahens cothurnos cuius alteri rei quam homini similis: cuius os turgidum esset & omnia onusta. Id cernens Croesus in cachinumque erumpens ea omnia illi donauit: nec minora his alia dona dedit. Et adomus haec uehementer locupletata est: & Alcmaeon quidriugos equos alios uicit olympia. Sed eam deinde secunda aetate Clisthenes Sicyonis tyrannus sustulit: ut multo magis quam prius inter graecos celebris extiterit. Erat enim Clisthenes Aristonimi filio Myronis nepoti Andrei pronepoti filia nomine Agarista: quam pater destinabat nuptum dare ei quem praestantissimum graecorum omnium comperisset. Cum igitur ludii olympia celebrarentur: & ex eis Clisthenes curriculo quadrigali uictor extitisset: nunciari iussit uoce praekonis ut quisquis sese dignum putaret quod Clisthenis gener esset. Is ad sexagesimum diem aut prius Sicyone praesto foret: quoniam Clisthenes intra annum a sexagesimo die ceptum exequi nuptias destinasset: Itaque omnes graeci aut sua ipsorum: aut familiarum claritate sibi confidentes eo proci contenderunt: quibus Clisthenes & curriculum & palaestra ad certandum praeparauerat. Ex Italia illuc se contulit Smindyrides Hippocratis Sybarita. Florebat autem maxime Sybaris ea tempestate: qui unus uir in plurimum deliciae percellerat: & Syritaeus Damasus Anyris filius eius qui sapiens appellabatur. Et hi quidem ab Italia uenerunt. Ab Ionio autem sinu Amphinestrus Epistrophus Epidamnus. Aetolus uero Meges germanus Titermi illius qui graecos robore fuerat supergressus: & i extremae aetoliae homines fugerat. E peloponneso Leocides Phidonis argiorum tyranni filius eius in quo Phidonis quoque spacia peloponnesibus statuit longe omnium graecorum insolentissimus: qui summi motus heliae agonotheis id est muneris ipse agonothea extitit i olympia id est certamen premiumque proposuit. Nec non Amiantus Lycurgi arcas ex trapezote: & Laphanes azenus ex urbe praetor filius Euphoriidis eius qui Cur in arcadia fert fama domum suam excepit. Castorem & Pollucem: & ob id in omnes homines hospitalis: & Heleus aegaei uir praclarus. Isti ex ipsa peloponneso uenerunt. Ex atheniensibus autem Megacles Alcmeonis eius filius qui ad Croesum se contulerat: & alter Hippoclidus Tisandri diuitis ac forma inter athenienses praecipuus. Ex eretria quae per id tempus florebat: Lysanias solus hic ab euboia: E thessalia a Scopadeis Diastorides Crannonius. Ex molossis. Alcon. To proci fuere: qui cum ad diem praestitutam affuissent: Clisthenes ante omnia patriam singulorum familiamque percontatur. Deinde eos annum apud se detinens explorauit uniuscuiusque & uirilitatem & iracundiam & eruditionem & mores: nunc cum singulis: nunc cum uniuersis congressus & iuniores in gymnasia educens praecipue tamen in conuiuiis experiebatur. Quandiu enim eos apud se tenuit hoc facere ac magnifice accipere. Sed ei inter procos praecipue cordi erant athenienses: & illorum magis Hippoclidem Tisandri strenuum esse iudicabat: cum praesertim eius maiores: Cypselis corinthiis propinqui fuissent. Cum autem destinatus nuptiis dies illuxit: quo ipse Clisthenes edixerat iudicaturus se quem ex omnibus deligeret mactatis ceterum bobus i conuiuium tum ipsos procos: tum omnes sicyonios accepit. postea uero qui conatus est percertamen

de musica hęc ceperunt pariter & de oratiōe hñda in medium pcedente potatione. Hippocides cum iōge alios antecederet: iussit tibi cē sibi canere eumeliā. i. sedatū quod Eumelia dā saltatiōis genus. tibi cine obsequēte saltauit sibi qdē placens: Sed clisthenes oēm rē Hippo- cernens dissimulabat. Post hęc aliquātulū iter quiescens hippocides iussit aliquā sibi i didi uir ferri mensā: Quā illata primum sup eā iacōicos saltauit modulos: Mox alios atticos ter tus tio sup mensā capite statuto cruribz ueluti brachiis modulabatur ad cuius primā ac se cundam saltatiōem & sistōachabatur clisthenes tā ipudentē sibi genēz fieritā se se cō tinebat nolens i cum erumpere. At ubi uidit cruribz ueluti nauibz gesticulantem: iā se ultra cōtinere n̄ sustinens inquit fili uslandri de saltasti matrimonium. Cui excipiens ille ait. Nō est istud curā hippocidā: Vñ puerbium factum est. Nō est istud curā hippo- elidā. Tunc clisthenes silentio iposito in mediū hęc ptulit. Viri proci meā filia uos eq dē oēs laudo: uobisq; oibus si fieri posset gratificaret. neq; unum e uobis pēcipuū pbās neq; ceteros iprobās. Vēz fieri n̄ potest ut de unica uirgine deliberās oīum uoto satī- faciā. Itaq; singulis uestz qui cōpotes huius matrimonii nō estis tanquā dignos meā filia nuptiis: q; p domo pegre abfuitis singula argenti talenta dono do. Megacli at ale meonis filio meā filiā agaristia despōdeo ritu atheniensium. auuēte cōditōni megacli Mega nuptia apcl clisthenē celebratz sunt. Haftenus q iudicandis pēis gesta sunt. Ex hippo eles ge- crate uero alius megacles & alia agaristia ab agaristia Clisthēis nomē hñs: q nupta xan ner ele- tippo ariphonis cū prāgnans esset uisa est sibi in somnis parere leonem: paucosq; post tus dies peperit xantippo periclem. Miltiades cū antea pbatus apud athenienses: tum ue Pericles ro post rem bñ gestam in marathone maioribus incremētis auctus petit ab athenien Miltia- sibus septuaginta naues cum propugnatoribus & pecunia n̄ promens eis cui regioni des bellum esset illaturus: sed tantūmodo se illos locupletaturz: si se sequerētur. Ad eam. n. regionem se illos duētuz unde affatim auxz nullo negotio reportarēt. His uerbis athe- nienſes erectis ais naues ut petierant tradiderunt. Quibus miltiades acceptis in parō nauigat per speciem ulescendā iniuriā quā intulerant parii q; triremi in marathonem una cum perſis uenissent. Hoc colore orationis utebatur: cum at in sensus esset parii ob Lyſagorā Tisei filiū: genere pariiū: qui ipsum apud hidarnem pſam accusauerat. Eo postq; peruenit Miltiades parios iutra moenia coactos obsedit: missiq; caduceatore po- poseit centū talenta negans si ea sibi nō darēt se prius illic abductuz copias q; ees euer- tiſſet. Parii non ut quicquā pecuniā miltiadi dent cogitant: ut custodiant urbem exco- gitant cū alia loca interſepiētes: tum maxie unde ea oppugnari poterat: adeo ut noctu laborantes muz duplo quā olim fuerat excitarent. Haftenus grāci de hac re cōmemo- rāda cōſentiūt. Deinceps gesta ipsi parii referūt hunc in modū. Miltiades cū inops con- filiū esset adſiſte: atq; allocutū fuiſſe mulierē captiua genere pariam nomē timum: quā Timo- esset indigenāz deoz administra. Hanc cū in cōſpectum ueniſſet: cōſilium ei dediſſe. si magnificeret paron capere exequere tur quā a se prāciperētur. Eius deīn pceptis au- ditis miltiadem accessiſſe ad maceriā quandā ante urbē q; maceria ſepitur tēplum cere- ris legiferā: eamq; quia fores aperire n̄ poterat transiſſiſſe: & illā trāſgreſſum ſolarium aſcendiſſe ad aliquid intus faciēdum: siue ad mouendū aliquid qd moueri nefas est: siue ad aliquid quodcunq; sit agendū. & cū pro foribz cēt ſubeūte horrore poccupatū ca- dē uia reuertīſſe: deq; maceria deſilientē ſemur cōuulſiſſe: alii i genua pēdiſſe aiūt. ita mil- tiades: male hñs domū remeauit: neq; pecuniā athenienſibz portās. neq; paro parta ur- be tātū perſex & uiginti dies obſeſſa & agro populato. Parii cognito q; ministra deoz

Timo militiadē admōuisset: uolētes ob id de ea supplicium sumeri: Postq̄ obsideri defierit delphos miserunt siscitatu nūqd ministrā deorū cōdēnaret: q̄ rationē capiēdā patriæ hostibus detexisset: quæq̄ militiadi exposuisset sacra: q̄ ad uirilē sexum efferri nefas eēt. Id Pythia fieri n̄ pmisit negās timum eaz̄ rex eē auctorem: sed quia militiadē n̄ bñ obeū dum eēt: iō ei ducem malorū appuisse. Hæc parisi pythia respōdit: militiadem e paro reuersum cum alii atheniēses in ore hēbāt: tum p̄cipue xantippus ariphōis q̄ cum apd̄ populū accusauit: q̄ atheniēses circumscripsisset. Cui accusatiōi militiades nō p̄ se ipse respōdit: neq̄. n. poterat. Quippe qui putre eēte femorē iaceret i lectōis: sed p̄ eo amici sui allegantes cū alia multa & lemnū expugnata: q̄ ulcus pelāgos atheniēsi bō tradidisset: Tum uero pugna i marathōe gestā interuētū rñ populi ne capitis damnetur: quiq̄ gita talētis culpa mulctata ē. Post hæc Militiades dissoluto atq̄ marcescente fœmore decessit. Quinquagita at talēta cimō filius exoluit. Porro lēnū militiades hūc i modū optinuerat. Pelāgi posteaq̄ ex attica ab atheniēsi bō exacti sunt siue iure siue iniuria. Cnā de hoc nihil h̄o p̄ter relata. Quia hecatæus egelandri e sermonibz̄ ait iniuria. Atheniēses. n. cū uiderēt regiōem q̄ erat sub hymnēssō: q̄ illis hītandā dederāt mercede muri circa arcē: p̄cedendi bñ exultā q̄ prius mala fuisset: & a nemine accipi digna: liuore captos fuisse & libidine terræ potiundā: & ita illinc exegisse illos nulla alia re in excusationē alata: Vt at atheniēses aiunt iure eiecti quippe cum essent sub hymnēssō hītates illinc p̄ lire solitos hāc iniuriā intulisse quotiens filia ac filii atheniēsiū ad nouē sōres aq̄rū p̄ferent. Nulla dū. n. aut eis aut ullis grācis p̄ id tēpus mācipia erant. Pelāgos eis p̄ cōtumeliā & cōtēptum uim attulisse: neq̄ hoc fecisse contentos ad extremum manifesto deprehensos de inuadendis atheniēsi bō cōsilia agitalle. Se uero adeo meliores q̄ illi fuerant uiros fuisse: ut cū hērent facultatem interimendi eos quos sibi insidiosos deprehendissent: tñ noluerint: sed eis præceperint ut e regiōe excederent: atq̄ ita illos solū uertentes: tum alia loca: tñ uero lemnū optinuisset. Illa hecatæus: hæc atheniēses aiunt. At pelāgi hāc atheniēsiū iniuriā ulciscēdi audiri: qui lemnū incolebāt inari qñ dies festi atheniēsiū celebrarent biremibus instructis insidias manipularim collocarunt uxoribz̄ atheniēsiū die festum Dianæ apd̄ bauronem agentibus p̄ multisq̄ illaz̄ illinc raptis abierunt: & in senū delatas p̄ cōcubinis hūerunt. Hæc fœminæ posteaq̄ filiis abū dauere lingua eos attica ac moribz̄ atheniēsiū buerunt. Et illi cōsuetudinē cū pelāgi dum filiis hēre abnuebāt: & siq̄ e suis ab illoz̄ ullo uapularēt: cuncti auxilio aderāt. & mutuo sese rutabātur: ac dignos se q̄ aliis pueris dominarentur existimabant: atq̄ adeo lōge p̄ualebāt. Quare aduersa pelāgi inter se collocti sunt: cōsiderāt e q̄ rem eē indignā atq̄ inter se dicebant: si nunc dū pueri sunt dignoscunt sibi opitulari aduersus filios uxore legitimæ: q̄s uirgines duxius & eis cōtinuo p̄esse conātur: quid nā facient in uirilē adultætatē: itaq̄ cū id eis altius ifedisset: placitum est ut eos filios e matribz̄ attricis susceptos necarent. His necatis addunt & cedes matz̄. Ex hoc facinore & illo supiore fœminaz̄ q̄ uiros suos una cū thātate interimerunt usu receptū ē p̄ grāciā ut teterrima quæq̄ faciora lēnia appellentur. Pelāgi cū eis post necem liberoz̄ atq̄ uxorez̄ neq̄ tellus fructū reddere neq̄ uxores neq̄ pecua ut prius gignerent pariter samæ & liberoz̄ orbitate uexati delphos miserunt petitū aliquod laxamentum præsentium malorū. Iussi a pythia p̄nas atheniēsi bō q̄ illi uellent pendere athenas iere: pollicitiq̄ sunt daturos se poenas illis omnis iniuriæ. Atheniēses stratis in curia toris q̄ poterāt splendidissime appositāq̄ mensa omnium bonorum refertissima iusserunt pelāgos ita se habentem

Militiades
accusatus
Lemnōs

Atheniē
siū uxore
raptā
Baurō

Lemnā
facinora

regionē sibi traderent. Tūc pelāgi extipientes dicere si naui uento aglone atq̃ uno die nos e uestra regiōe in nostrā puehēt: ita demum uos qđ petitis trademus. Hoc dixere Attica qđ scirent fieri n̄ posse. Nā attica multo magis ad austrū uergit q̃ lemnuș. Hęc hactēus Lemnos Tūc cōpluribus deinde interiectis annis ubi cherſonnelus quæ est in helleſpōto atq̃ Cherſonniensiū ditionis fuit: Miltiades Cimonis uētis ethēſis pſantibus ex eleunte: qđ i cherndus ſonnelo ſoluēs in lēnum delatus eſt: pręcepitq̃ pelāgis ut ex inſula excederent: redigēs Eleus eis in memoriā oraculum quod nunq̃ illi expletum iri ſperaffēt. Quoꝝ ephāſtiēſes q̃ Hephe- dē obtēperauerūt: Alyrtinei at nō agnoſcentes cherſonnelum eſſe atticā tandiu obſeſtientes ſiſunt: donec in deditiōē uenerunt. Ita lemno potiti ſunt athenienſes atq̃ Miltiades. Alyrthi-
 Herodoti Halicarnaeſi Hiſtoriarum Liber Septimus. nazi

Poſtea uero q̃ nunciuș pugnae ad regē dārium hyſtaſpis filium alla-
 tus ē ad marathōnē geſtā: cū antea uehemēter iſeſus eēt ille athe-
 niēſibus q̃ ſardis inuaſiſſent: longe inſenſior factuș eſt: ac propen-
 ſior ad bellū græciæ in ferendum miſſiſq̃ cōtinuo nunciis ad ciuita-
 tes edixit ut ſingulæ multoq̃ antea maiores copias: nec non naues
 nauigia equoſ rē ſurmētariā cōpararent. hiſ nunciis aſia trihenſiū
 exagitata ē. Vbi cum delectuș agitur optimi cuiuſq̃ aduerſuș græ-
 ciā militaturi: & apparatus operæ datur. Quarto anno ægyptiī qui fuerant a Cambyſe
 ſubaſti deſecere aſiſ. Quo magis aduerſuș utroſq̃ Dāriuș expeditionē ſumere pro-
 perabat: ægyptioſ atq̃ athenienſeſ. Dū hęc cōparat interea ingeſſit iter eiꝝ liberoſ de
 principatu exorta diſſenſio ē: quoniā ex inſtituto perſarum oportebat ita demū ire i ex-
 peditiōē cū regni ſucceſſorē declaraffet. Erāt aut̃ Dārio iā anteq̃ regnaret liberi treſ e Dārii libe-
 priore uxore Gobryſ filia ſuſcepti: & poſt partū regnū alii quatuor ex Atoffa Cyri filia ri
 Superioꝝ maxiꝝ natu erat Artabazaneſ: poſteriorꝝ xerxeſ: Q̃ uicū ex eadem matre Atoffa
 nō eſſet diſceptabāt. Artabazaneſ quidē q̃ omniſ paternæ ſoboliſ ipſe maximuș natu Artabaza-
 foret cū apđ uniuerſoſ homineſ ſit inſtitutum ut maximuș natu liberorum optineat nes
 principatum. xerxeſ uero q̃ ipſe Atoffa genituſ eſſet filia Cyri qui perſiſ libertatem xerxeſ
 acquiſiſſet. Dārio nōdū ferētē ſetētā aderat forte Demaratuſ Ariſtoniſ qui p̃ id tēpuſ Demara-
 altereationiſ ſpartano regno exutuſ: ac lacedæmone p̃fuguſ ſuſa aſcenderat: Hic uir au-
 dita liberorꝝ Dārii cōtrouerſia adiit: ut fama fertur xerxeſ: admonuitq̃ ut ad cætera q̃
 proſe dicebat hoc adderet ſe quidē genituꝝ e Dārio iam rege & perſarum imperium
 obtinente. Artabazaneſ uero e Dārio cum erat priuatuſ: Proinde neque æquum neq̃
 iuſtum eē aliū quēpiam potiuſq̃ ſe illā dignatiōē adipiſci: quoniā ſpartæ quoq̃ ſic uſur-
 pareſ: ut ſicui anteq̃ regnet filii naſcātur: deinde regi iā aliuſ huiuſ poſtea nati ſucceſſio
 regni ſit. Hac a Demarato ſubieſta ratione utētē xerxeſ tāq̃ iuſte dicētē. Dāriuſ regē de-
 clarauit: qđ etiā citea p̃ceptū Demarati xerxeſ ut mea fert opinio x̃ regnauiffet q̃ppe
 cū oīſ potētia penes Atoffā eēt: Declarato Dāriuſ xerxe rege cū conaret rebꝝ apparatus
 exire i expeditionē altero a deſectiōe ægyptioꝝ āno ſup̃mū diē obiit ſex & triginta āniſ Dārii āni
 regni expletis haud cōpoſ uoti ut ægyptioſ & atheniēſeſ ulciſceret. Eiuſ morte regnū in regno
 ad xerxeſ filiū deuenit: q̃ ab initio nequaq̃ aſtatuſ erat ad bellū græciæ i ferēdū: ſed ægy-
 pto. Cæterꝝ Mardoniuſ conſobrinuſ ſuꝝ Gobryſ & ſororiſ Dārii filiuſ cū adiēſ hiſ
 uerbiſ eſt allocutuſ: Domine haud dēorū eſt atheniēſeſ tam male iam de perſiſ me Mardo-
 itoſ nō dare poēnaſ eoꝝ quæ perpetrauerunt. Tu uero quod i manibꝝ habes perſice. niuſ

tamē ubi ægyptū quæ dignitati tuæ iniuriā fecit domueris: sume aduersus athenas ex-
 peditionem: ut & bene de te loquatur homines: & posthac abstineat alius a bello tibi
 iserēdo. Et hæc quidem erat ratio ultionis exigendæ. Illa autem rationis accessio euro-
 pæ
 laudes pam esse regionem admodum speciosam: omniaq; genera feliciū arborū ferētē: ac
 summæ bonitatis & dignam quæ a solo iter mortales rege possideatur: Hæc Mardonius
 dicebat ut iuuenis ac nouarū rē cupidus impetūq; græciæ pro rege administrādi:
 quod etiam regi persuasit conditione tēporū adiutus. Nam ad alia ut rex hoc faciendū
 induceretur: adiumento fuere primum e thessalia nuncii ab alebadis ad regem inuo-
 candum aduersus græciam se enim omne obsequium præstituros. Alebade autem isti
 Alebade
 Onoma erāt thessaliæ reges: Deinde ii pisistratidæ qui iussa ascenderant: qui cum eadem uerba
 habuerunt quæ alebade: tum uero prætendebant Onomacridum quendam atheniē
 critus sem: quem secum habebāt forti legum & Musæi sociū edisertatorem. Ascenderāt au-
 tem cum eo reuersi in græciā. Nam Onomacritus ab hippæcho pisistrati athenis fuerat
 Musæus eiectus: q; per lapsum Hermonis manifesto deprehensus fuisset inter Musæi sortes:
 Lasus hanc etiā inseruisse fore ut in insulæ lemno adiacentes mari submergerentur: ob id hip-
 parchus hominem eiecerat cum familiarissime illo antea uteretur: & tunc cū eodem ut
 in conspectum regis ueniret ascēderat. De q; eo honorifice cum aliis Pisistratidis loque-
 batur. Onomacritus si quæ sortes eadē barbaro nūciabant eaz; nullam recitauit. Itaq;
 xerxes accedēte hoc fortilego & pisistratidarū & alebadarū suasionibus xerxes ad inferendum
 cur græciæ bellū ē inductus. Sed altero a morte Darii anno primā expeditionē fecit aduer-
 cix bellū sus ægyptios q; rebellauerant: quos subactos & i arctiorē q; sub Dario fuerant seruitu-
 intulit tē redactos tradidit gubernandos Achæmeni fratri suo Darii filio quē præsidē ægypti
 Achæme iteriecto deīn tēpore interemit Inarus Psāmetichi uir pœnus. Xerxes recepta ægyp-
 nes to proditurus aduersus athenas exercitum præstantissimos quosq; p̄saz in concilium
 Inarus uocauit: ut & illoz snias audiret. & ipse diceret q; liberet: Quib; coactis ita locutus est.
 xerxes oratio **U**iri persæ equidem ego non ero huius instituti auctor: sed ab aliis traditi imita-
 tor. Nā quēadmodū a maiorib; natu accipio ex quo imperium hoc a medis
 eripimus Astyagæ per Cirū amoto nunq; cōquieuius: sed ita deus agit: &
 multa nobis sibi obsequētibus in melius confert: atq; ea quidē quæ Cyrus Cābysesq;
 ac pater meus fecere: quas gētes imperio addidere nō attinet referre apud probe sciē-
 tes. Ego posteaquam hanc sedem accepi: dedi operā ne ab iis qui hoc honore sūt fun-
 cti degenerarem: neue minus potētiz persis acquirerem. Quod animo uersans inue-
 ni: nobis accessuram gloriam pariter ac honorem: & regionē neq; inferiorem neq; de-
 teriorē ea quā recuperauimus: sed feraciorem una cū ultione iuriæ atq; uindicta. Ideo
 q; nunc ego uos cōtraxi: ut id quod agere constitui uobis exponerem: Constituo iun-
 cto helle spōto copias per europā traducere i græciā ut atheniēs iū uliscar iniuriasq; cū
 persis aliis: tum patri meo itulere. Noratis autem & Darium aduersus hos uiros bellū
 mouere destinasse: Vex ei morte præuento non contigit ut illos ulisceretur. ego ue-
 ro eius uicem aliorumq; persarum uliscens non prius desinam q; expugnauero incen-
 deroq; athenas: cuius ciues & me & patrē meum priores iniuria affecerunt. Semel cū
 fardis una cū Aristagora miletio seruo nostro uenientes créauerūt lucosq; ac delubra
 Itez in nos quid fecerūt terrā suā igressos cū Datis & artaphernes duces fuere oēs sci-
 tis Hæc gratia rerū iūtor ad inferendū eis bellū: quos atq; ipsorū finitimos regionem
 Pelopis phrygis incolentes: si in potestatem redegerimus: tot bona futura esse ratio ci-

nando cōperio. Terrā p̄sidem ætheri iouis cōterminā reddimus. Nullam. n. regionem spectabit Sol finitimā nostrā: sed ego oēm permēsus europā una uobiscū cunctas regiones in unā redigā. Nam ita rem hēre audio nullam reliquā eē hoīum neq; ciuitatē neq; gentē q̄ nobiscū dimicare possit. Ita subactis his quos dixi: & q̄ nos lacerātū iugum seruire sustinebūt. In quo si mihi uos gratificari uolueritis: ubi tēpus uobis idicauero: quo uos præsto esse oportet: tunc unusq; q̄ debeat ip̄igre adesse. Quoz q̄ ornatissimis cū copiis aderit: eū donabo his q̄ i nostra domo p̄ciolissima habētur. Et hæc q̄ dem ita agenda sunt. Sed ne solus uidear in consilio sniam dicere: rē pono in medio: iu bens unicuiq; q̄ libet sniam dicere. His dictis loquendi finem fecit.

Post quē Mardonius domine inquit tu uero non modo superioribus persis: Mardonius oratio
sed ēt uenturis es præstantior: qui cū alia & optima & uerissima commemo-
ras. Tū uero q̄ uones qui europam incolunt non sinis habere ludibrio nos mi præstan
nisi q̄ ip̄i sunt ludibrio dignos. Etenī res indigna est: si sacas & indos & æthiopes & as-
syrios aliasq; multas ac grandes natiōes: quæ nihil perlas læsere: tñ potentia platandæ
gratia in puincias redeimus: Græcos qui nos lacerare iuria iceperunt n̄ ulciscemur?
Quidnam metuētes quas illoz copias: quā pecuniæ uim? Eoz pugnam nouimus.
Eoz nouimus uires esse imbecillas. Eoz quos subegimus liberos penes nos habēus:
hos q̄ domi nostræ habitātes: iones & æoles & dores apellant. Quos ip̄e quoq; exp-
tus sum dū eis iussu patris tui intuli bellū: dūq; in macedoniā usq; processissem: & pene
usq; ad ipsas athēas nēo mihi pugnaturus occurrir: & sane consueuere græci ut audio i Græcorū
cōsultissimē inire bella propter imperitiā ac sinisteritatē. Nā cum bellum inter eos in impericia
ductum est in locum quē pulcherrimum planissimūq; inuenire descendētes ibi prælia in bello
faciunt: Ita ut magno cū suo malo uictores inde discedāt. Deuicti ne lōgius repetā ad i
ternitionē deueniunt. Quos oportebat cū sint eiusdē linguæ interpolitis caduceatori
bus ac nūciis tollere controuersias: & oīa alia potius agere q̄ pugnare: aut si necesse ha-
bēt inter se oīo pugnare locū aliquē inuenire utrisq; difficillimū: & ibi fortunā belli tēta-
re. Hoc itaq; ritu haud p̄bo utētes græci nunq̄ mecū uerbis egerūt de dimicādo cū ma-
cedonia tenus pmouissem. Tibi autem rex quis obuiam uenturus ē bellandi causa co-
pias alia atq; omnem classē agentū? Non eo audaciā procedent ut reor græcoz res.
Quod si me fallit opinio & illi uecordia elati ad pugnādum nobiscum uenient: discāt
nos esse in re bellica præstantissimos hominum. Nihil igitur sit quod nō experiamur:
Nam sua sponte nihil fit: sed omnia ab experimento hominibus fieri consueverunt. His
Mardonius sententiæ xerxis assentatus loquicessauit. Tum silentibus aliis persis: nec
diuersam ei quæ dicta essent sententiā dicere audentibus: Artabanus Hytaspis filius
Xerxis patruus uir circumspectus ita inquit.

REx nisi diuersæ inter se sententiæ dicantur: non potest quis eligere meliorē: sed
necesse habet ea quæ dicta est uti: At cum plures dictæ sunt licet tanq̄ aurum Artabani
puz deligere quod per se discerni cum nequeat: cōparatū cū altero discerni po oratio di-
test. ego patri tuo Dario eidēq; fratri meo suadebam ne sumeret aduersus scythas expe-
ditionē uiros nulla usq; oppida incolētes Sed ille sperās scythas nomādes se subacturum
mihi n̄ ē assēsus. Itaq; sūpta expeditiōe multis & egregiis uiris d̄ exercitu amissis absces sentētæ
sit. Tu uero rex bellū i ferre destinas uiris multo q̄ scythæ sūt p̄stātionib;: q̄q; & mari &
terra optimi eē dicūt q̄bus i rebus qd durū sit hoc me tibi iustū ē pmere iusto pōtib; n̄
helle ponto aiste copias per europam in grāciam deducturum: atq; eos cōuenit aut in

terra aut i mariaut utrobique abs te superari. Siqdem ferunt uiri esse fortes: Cuius rei licet hinc argumentū capi. Si tot copias ductu Datis & Artaphernis atticā regionē ingressas soli athenienses p̄fligauerunt: ergo nō utraq in parte successit. Q d si iudem cōscensis nauib⁹ pugna nauali uictores ad hellespontū nauigent: ac deinde pontē soluant: hoc duz fuerit rex. Neq uero hoc ex mea unio priuata prudētia cōiecto: sed ex eo casu quo aliquādo parū affui quin opprimeremur cū pater tuus iūcto bosphoro thracio: ac flumine istro pontibus cōmissio traiecit ad sytas cū traiectum scytæ oīo institere p̄cariationes qbus custodia pontiū delegata erat ut iter scinderent. Quo tēpore si Histiazus mileti tyrannus aliorū sn̄z accessisset: ac nō contradixisset: actum erat de rebus psarūres dictu quoq horribilis omne regis statū iuno uiro positū fuisse. Quare noli tu

Discrimē ullum tale adire discrimen nulla subsistente necessitate: sed mihi potius obtepera: Hūc sine neccetum in præsens missum facito: iterūq dum tibi uidebitur re apud teip̄sū considerata cessitate edicto qd optimum eē arbitraberis. Bene. n. consultare cōperio maximum esse lucrū. nō adeū. Nā etiam si qd e contrario euenturū est: nihilo tamen minus bene consultū est: superatūq fortuna consiliū. At qui turpiter consultauit: si ei fortuna obsecundauit: ille est Consultat quidem uoti compos: nihilo tamen minus male consilium cepit. Vides ut præggrandia relucrū ē animalia fulmine deus ferit: nec sinit isolefcere parua uero nihil lēdit. Vides ut magna Fulmina semper ædificia magnasq arbores huiusmodi fulminū tela percutiūt. Gaudet enim de summa us eminentissima queq deprimere. Vnde & igēs exercitus ab exiguo profligatur quotiens deus his quibus inuidet aut metum incutit aut tonitrum. Propterea quidā secus petunt ac dignitas sua postulabat: in calamitatem inciderunt: quia deus neminem alium q̄ seip tus igēs sum sinit magnifice de se scire. Omnis res properādo parit terrores. Vnde magna de a paruo trimenta fieri assolent. In cunctando autem bona insunt: si non talia quæ statim uideant uicitur tur esse bona: certe quæ suo tempore bona quis esse cōperat. Et hoc quidē tibi rex sua Festinantiā parit deo. Tu uero Gobrys fili mardonidesine loqui stulta de græcis haud dignis q male audiant. Nam græcis detrahendo ipsum regem uis excitare ad bellum illis inferēdum: ad errores quod tu omnia uiditate cōtendis: quod absit: ut fiat detractio. Nanq importunissima Mora p̄ res est in qua duo sunt qui iniuriā faciunt: Vnus cui iniuria fit q̄ qui. n. detrahit iniurius est quod non præsentem accusat. Item qui huic credit, iniurius est quod prius credit q Detrahere rem compertam habeat: & illi cui absenti detrahitur ob id fit iniuria q̄ ab altero insimulatur ut malus: ab altero talis putat. Q uod si omnino bellū his uiris inferre oportet agedum rex ipse permaneat domi apud persas nostrum ambog: liberi deponātur: Credere tu in expeditionem ito: delectis quos uelis uiris ac quantiscunq copiis: & si ex sententia malum ē tua res succedēt regi: interimātur liberi mei & insuper: ego. sin succedēt C ut ego dico) interimantur tui: & insuper tui redieris. Q uod si hāc subire cōditionē recusas: cupisq in grāciam profus deducere exercitum: affirmo fore ut aliqui corq̄ qui hic reliquētur: audiant Mardonium post alātam persis magnā aliquam calamitatē a canib⁹ uolueribusq discerpi: aut in atheniensium solo aut in lacedæmoniorum: nisi forte antea interuiam tunc agniturum aduersus quales uiros suades regi ut moueat bellum. Hæc Artabanolocuto Xerxes ita percitus his uerbis excepit.

Artabane q̄ patris mei frater es hoc te subleuat: ne dignā stulta oratione mercedem recipias. hæc tamen te notabo ignominia quia instrēnuus es & ignauus: ne comes sis meæ in grāciam expeditionis: sed hic una cum foeminis maneat: Ego etiam sine te quæ dixi conficiam. Neq enim fuerim darii qui fuit Hystaspis

Dariige
aus

qui fuit atāis: q̄ fuit Ariarānis: qui fuit Tīspei: q̄ Cyri: qui fuit Cābyſis: q̄ fuit Achame-
 nis filius: niſi athenieſes ultus fuero p̄be itelligēs ſi nos quicuerimus n̄ quieturos illos Acheme-
 ſed noſtrā terrā cū exercitu inuaſuros prout colligere licet ex iis: q̄ illi facere coeperunt: nes
 qui & ſardis incenderunt: & aſiā incurſarūt. Itaq̄ neutris ſatis eſt ſecceſſiſſe: utriq̄ p̄po-
 ſitū eſt certamen & agendi & patiēdi: ut aut hāc oīa ſub grāciis: aut illa omnia ſub p̄ſis
 ſint. Mediū. n. inimicitiaꝝ nullum eſt. Quare honeſtum erit nos iam iniuria laceſſitos
 exigere ultionē: ut qua calamitatē paſſuri ſunt intelligā p̄fectus aduerſus eos uiros:
 quos etiā Pelops phryx noſtroꝝ maiorꝝ ſeruus ita ſubegit: ut ad hoc uſq̄ tēpus & ipſi Pelops
 hoīes & eorꝝ regio ab illius qui ſubegit cognomine appellētur. Hāc hactenus locutus
 eſt. Deinde ſub uesperum cū fuiſſet ſtomachatus artabanis ſnīa per noctem apud ſe cō-
 ſultans cōperit prorsus n̄ eſſe ſibi opus inferre grāciā bellū imutataq̄ rufus ſnīa cum
 obdormiſſet uiſus eſt in ſomnis ut fertur a perſis uidere quēdam corpore ingenti atq̄ Xerxis
 ſpecioſo: qui ſibi aſtans diceret. Reuocaſtine ſnīam p̄ſa de inferendo grāciā bello: cum ſomniū
 prādexis p̄ſis te cōparaturꝝ eē exercitū neq̄ ſi reuocaueris eā bene facis: neq̄ qui tibi
 aſſentiatuſ a deſt. Quare perge ire eā uīā q̄ interdiu ire deſtinaueras. Hāc locutus ille
 uiſus eſt xerxi ab aſpectu euaniſſe. Vbi dies illuxit huius inſomnii nulla ratiōe habita
 coacto eorundē perſaꝝ quos pridie coegerat concilio xerxes ita uerba fecit.

Uti perſaꝝ ueniā mihi date dicenti contrariā ſuperiōri ſnīam. Nam & ego non-
 dum ad ſumū quo pueniendū eſt mihi prudētiā pueni: & q̄ ut illud faciā ſua-
 dent: nullo unq̄ a me tēpore abſcedunt. Eoq̄ mihi artabani ſnīam audientis
 conſeſtim inuentus efferbuit: ut uerbū uirum grandē natu effunderē petulātiōra q̄ de
 bui. Nunc itaq̄ agnoſcens erratū meū utar illius ſnīa: & quoniā reuocaui expeditionis
 ſumēdæ ſnīam uos q̄ti eſtote. Hāc ubi audire p̄ſa læticia affecti regē adorauere. in ſe-
 quenti nocte idē ruiſus in ſonium geſcenti xerxi aſſiſtēs iquit fili dārii uideris expedi- Xerxis
 tiōē ap̄ p̄ſas reuocaſſe uerbis meis p̄ nihilo habitis quaſi illa a nemine audiſſes. Hoc ſomniū
 igit̄ nunc bñ intellige niſi extēplo inis expeditionē: hoc tibi ex ea re cōtinget quēadmo-
 dū breui magnus & āplius effectus eſſe: ita breui rufus humilis eris. Hoc uiſo p̄terreſa-
 ctus e cubili exiliit pariter: & nūciū miſit ad accerſedū artabanū. Qui ubi aduēit ita ad
 eū inq̄t. Artabāe ego ſtatī cū i te bñ cōſulētē mihi ſtultis uerbis iuectus ſū n̄ fui cōpos
 mētis. Sed n̄ multo poſt pœnitens cognoui id mihi eē faciendū: quod tu prācipiebas.
 Tamen id uolens exequi n̄ poſſum. Nā mihi iā aīo immutato & prioris ſnīa pœniten-
 ti apparuit in ſomnis uiſio diſſuadens omnino hoc quod poſterius facere conſtituerā:
 quin etiā nunc interpoſitis minis abceſſit. Quod ſi deus eſt qui in ſomniū miſit: eiq̄
 prorsus eſt cordi expeditionē ſumi aduerſus grāciā: cōtinget hoc tibi id q̄d mihi in ſom-
 nium itidem ut mihi prācipiens: quod ita fore cōiecto ſi oēm meū ornatū ſumas: eoq̄
 indutus in ſella mea cōſideas: & deīn in cubili meo capias ſomnū. Hāc locuto xerxi Ar-
 tabanus initio nolle obſequi: atq̄ negare ſe dignum q̄ regio in ſolio ſederet: tandē cū co-
 geretur: fecit impata hāc prālocutus. Apud me rex tantundē ualet bene ſentire per ſe:
 & alteri bonā dicentis ſententiā accedere: q̄ ambo tibi cum aſſint malorꝝ tñ hominum
 colloquia te deprauant: quēadmodū mare quod eſt hominibus omnium utiliſſimum
 feret ab ingruentibus uentorꝝ flatibus nō ſini natura ſua uti. Ego uero cum ex te male
 audiui: non tam meam dolui uicem q̄ tuam: qui cum propoſitæ eſſent duæ ſnīa p̄ſis
 una quæ detrimentum augeret: altera quæ tolleret dicens pernicioſum eſſe imbui ani-
 mū uſu plura ſemper expetendi. His propoſitis ſententiis tu elegiſti eā quæ & tibi ipſi
 Mare ho-
 minibus
 utiliſſi-
 mum

Somnia
unde

Artabani
somnia

Xerxis
uifio

& perfis est periculofior. Nūc at cum ad te mutato i melius cōfilio defumēda aduerfus
græcos expeditiōe ais acceffiffe i somniū alicuius dei nutu qđ te uetat dimittere exerci
tū: hoc n̄ res diuina est fili. Inſomnia. n. iſta ſunt q̄ adeuntia hoīes fruſtrantur: quēad-
modū ego te docebo multis qđ tu ānis natu grādiōr: Cōſuerūt ipſa ſōniōꝝ uifa plerunq̄
fruſtrari ob ea quæ quis p̄ diē mēte agitauit. Nos nudiustertius expeditiōē hāc iter
māus & quidē uehemēter habuimus. Qđ ſi hoc n̄ ē cuius mōi ego dico ſed aliquid di
uini hñs tu ipſe oīa i ſūma dixiſti. Appeat. n. ut tibi ita & mihi eadē iubens. Vex nihilo
magis appere mihi debet tuū amiētū gerētī qđ nō gerētī ſed meū neq̄ magis q̄ ſcētī i
tuo toro qđ nō ſed i meo: ſi ēt alias uult ſe exhibere. neq̄ eo ueſanix puenit illud q̄cquid
eſt qđ ſe optulit in ſōnis ut me cernēs putet eſſe te ducto e ueſtibō argumento. Id ſi
me cōtemptū hēbit: p̄fecto nec aſpectu ſuo dignabitur ſiue mea gerentem ueſtimēta
ſiue tua: ſed te adhibet qđ iā aſaduertendū eſt. Nā ſi frequētius acceſſerit: ipſe quoq̄ fate
bor diuinā rē eſſe. Ceterū ſi ita tibi agendū uidet: neq̄ id reuocari pōt: en ad cubandū in
tuo cubili p̄go. Age mihi quōq̄ cū iſta perfecero appeat. Hac tantū cōditione tuæ ſuix
acquieſcā. Hæc locutus artabanus qđ ſperaret ea a xerxe ſin ē ullis uerbis admiſſum iri:
iuſſa executus ē. Et cū induta ſibi xerxis ueſte regali ſolio reſediſſet: moxq̄ recubiſſet:
idē in ſōniū dormientē adiit: qđ xerxē adierat: ei qđ ſup aſiſtēs ita inquit: Tu ne ille es qui
feſtinantē ire in grāciā xerxē diſtines: tanq̄ eius curator: Tu neq̄ in futuro neq̄ in præ
ſens cōſideras qui diſſuades id qđ eſt fatale contingere. Quid at xerxā pati necesse eſt
niſi dicto audiens fuerit ei ipſi demōſtratū eſt. His uerbis Artabano uiſus eſt ille uir in
ſomnis minitari: cādentibusq̄ ferramētis cōari oculos ipſi eruere. Quade re uehemē
ter exclamās Artabanus exiliit aditoq̄ xerxi obſeruata ſibi in ſomnis uiſionē expoſuit.
Secūdoq̄ loco hæc inquit: Equidē rex ego ueluti homo qđ multa iā uiderā: & magna
negocia ſub heſſonibō cōtigiffe n̄ ſinebāt te omni ætati idulgere gnarus rē eſſe malam
multa cōcupiſcere. mēoria tenēs quō cū exercitu cyri cōtra maſſagetas actū ē quō cū
exercitu cābyſis cōtra æthiopes qđ ēt cū dario militauit aduerſus ſcythas. Hæc ſciēs ego
ſentiebā te ſi qđceres oīum hoīum beatiffimū. Sed quoniā demōius qđā iſtinctus eſt
& græcos clades quædam ut uidetur miſſa diuinitus manet: ego quoq̄ cedo: ac ſniam
muto. Tu uero quæ diuinitus miſſa ſunt indicato perfis: iubetoq̄ iis quæ ad apparatū
pertinentia ante præceperas operam dent. hoc agito ne quid tuoꝝ deo tribuente de
ſit. his dictis & ſublatis uiſione animis ubi dies extitit: ibi cōfeſtim xerxes hæc perfis ex
ponit: Artabano quē cōſtabat prius ſolum oīum id fuiſſe dehortatū tunc exhortāte.
Poſt hæc incūti expeditiōem xerxi tertium in ſomnis uiſum oblatū eſt quod magi au
ditū coniectarunt ad uniuerſam terrā pertinere: portēdereq̄ omnes hoīes xerxi ſeruitu
ros. Viſum autē tale erat. Videbatur ſibi xerxes ſurculo oleagio coronatus eſſe. Cuius
oleæ ramis uniuerſa tellus occupareſ: & mox corona capiti circūdata euaneſcere. Hæc
magis iſterpretatis ſine mora perſæ qui i cōſilio fuerāt: ad ſuam quiſq̄ præfecturam di
greſſi omni ſtudio incubuerunt ad exequēda iuſſa cupidi dona quæ propoſita fuerant
optinendi xerxes ita copias ſuas contraxit: ut omnem continentis locum ſcutaretur.
Siquidem ad bellata ægypto per totum quadriennium compauit exercitū: atq̄ eius
apparatum quinto anno incūte mouit cum i genti copiarum manu. Nā omniū quos
nouimus exercitū hic multo maximus extitit: adeo ut ad eū nihil fuiſſe uideat aut il
le darianus: qui aduerſus ſcythas ductus eſt aut ille ſcythicus qui cimmerios inſequens
medicam regiōē inuaſit: ac pene omnia ſuperiora aſiæ ſubegit ac tenuit: quo nomine

Darius postea scythas iuit ultū aut ille C ut fama fert Datri de aduersus illū: aut ille ante
 troicū bellū mysoꝝ teucoronūq; qui p hosphoꝝ i europa trāsgressus oēs thraces in diti
 onē suā redegit: ad ionūq; pōtū descendēs ad penē uq; amnē q ad meridiē uergit pces
 sit. Neq; illi oē exercitus: neq; alii iis adiecti cū uno hoc cōparari merentur. Quis. n. n
 attulit ad xerxē ex asia copias: q aq pter ingentes amnes potando nō defecit? Alii nāq Xerxis
 naues pstabāt aliis ut peditatū: aliis ut eqtatum: aliis ut nauigia aduectādos equos eoꝝ copiaz
 qui una militabāt: aliis ut naues lōgas in usum pontiū prastarēt: iniunctū erat aliis ut
 frumentū & naues: Quz triēnio supiore pparata erat pcpue ppter athon ut in quo
 superior classis dum circumuehitur afflicta est: ad eleuntē. n. chersōneli classis hēbat
 statiōem: illincq; oēs copiaz sub uerberib; coeperunt athon effodere p uices aliis succe
 dentibus: adiuuatib; ēt in effodiendo acolis p̄positis operi. Barbare megabazi: & ar. Athos ef
 tache artachis filio uiris persis: Est āt athos mōs ingēs ac nobilis ad mare pertingens. fossus est
 Ab hac parte hoibus cultus ad cōtinentē desinens in specē chersōneli. i. peninsulā cū
 isthmo duodecim stadiōꝝ. Hēc planicies atq; tumuli ē mari acāthioꝝ ad mare qd est
 cōtra toronē n sunt magni. In hoc isthmo ubi athos finitur: sita est urbs græca nomie
 sana. Quz āt extra sanā & intra athon sita sunt urbes: eas tunc perses cōtinenti insula Sana
 nas facere aggressus est: q hēc sunt dion: olophyxus acrothoon thyssus cleone. Hēc sūt
 urbes q apd athon incolunt: hunc in modū barbari locū nationatim effodēbāt recto
 limite iuxta sanā. Posteaq; depressa erat fossa ab iis qui in imo fodiebant: aliū humuum
 effossam assidue tradebāt aliis super scalas stantib; & isti excipientē tradebāt deinceps
 aliis dū ad sūmos peruēiebatur: qui illam efferebāt atq; abiiciebant. Quā in re tumuli
 effossi duplicē laborē illis p̄terq; phoenicibus p̄bebant. Nam cum eandē facerent
 fossā mensurā superius in ore: q inferius in fundo: id necesse fuit contingere. At phœ
 nices cum aliis in reb; tum uero in illo prudentiā suam declarauerūt: qui partē q sibi cō
 tingerat ita excauauerunt. ut os fosse duplū ēēt q ipsam fossā ē oportebat: pcedentēq;
 opere assidue illam coartaret: & cū ad imum deuentum ēēt: fossa catetōꝝ partibus ad
 æquaretur: Est āt hoc loco pratum quoddam ubi illoꝝ erat & mercatus & pratorium
 quo multum ēt ex asia frumenti moliti cōportabat. Hanc fossam xerxes C ut ego con
 iectura colligo D iactantiā grā deprimi iussit potentia ostēdendā cupidus ac memoria
 relinquendā. Nam cū liceret nullo negotio naues per isthmū trāsportare: iussit isthmū
 intercidi ad mare recipiēdum in fossam tantā latitudinis: ut duz trirēmes pariter illac
 agitari possent. Eisdem īperatum est ut fossam facerent quibus fuerat ut flumen sty Fossa la
 mona pontib; iungerent. ista xerxes hunc in modū fecit. Cōparauit itē ad pontum ar
 maturam scirpi atq; albilini copiam dato hoc phoenicib; atq; egyptiis negotio: ut com
 meatū exercitui cōportarent: ne homines neue iumenta quā ducebantur in grāciam
 absumerentur. Sed admonitus iussit illum i loca quā cuiq; opportunissima ēēt alius
 alia uia cōportaret undiq; ex asia nauib; onerariis & uecturis. Vex plurimi cōportarūt
 in oram quā dicitur album littus: ut quibusq; p̄ceptum erat: Alii in tyrotizam perin
 thioꝝ oram: alii in doriscum alii in ciona quā est super strimonē alii in macēdoniā. Dū
 isti i īperato sibi traiectu occupātur: interea xerxes coactib; pedestribus copiis iter
 ingressus est sardis uersus mouens ex critallis cappadociā: illic. n. edictū erat ut cunctā
 copiaz cogerentur: quā p cōtinentē erat cum xerxe iturā. in quib; quā p̄fectoꝝ
 agmen pulcherrime instructū ducens ab rege donatus est pposito p̄mio affirmare
 nō possū qā nec a principio cū res in iudiciū deducta ē cognoui. Posteaq; trāsmisso flu
 p li

Xerxis

copiaz

Athos ef
fossus estSana
urbs
Dion
Olophy
xusAcrotho
on
Thyssus
CleoneFossa la
tutudoAlbū lit
tus
Tyrodiza
Eion

Celena mine haly attigerunt phrigia itinere p ea facto puenerunt celenas ubi fotes mæadri
 Mæandri existunt: & alterius anis n̄ minoris mæadro, nomie catarractæ: q̄ ex ipso foro celenay
 fontes exoriet̄s ifluit in meandꝝ: In q̄ urbe & in quo foro uisitur suspensa syleni marſyæ pellis
 Marſyæ i utrē formata: q̄ a phrigibꝫ fertur apollo illi detractā ſuſpēdiſſe. In hac urbe reſides Pi
 pellis thius atys filius uir lidus omnē regis exercitū: atq̄ ipſum xerxē magnificētīſſimo hoſ
 pythius pitio excepit: ſpopōditq̄ ſe pecuniā ei i bellū ſuppeditaturꝫ. Ob q̄ ſponſionē xerxes eos
 Lydus di qui aderant pſas interrogauit quiſnam eēt pithius: & q̄tum poſſidēs qui hoc polliceret̄.
 tiſſimus illi rex inquit hic ille ē qui dariū patrē tuū aurea platano ac uite donauit: quiq̄ nunc
 oīum hōinum diuitiis princeps eſt ſcdm te. Hæc ultia uerba xerxes admiratus ſecūdo
 loco pcoſtatus ē ipſe pithium q̄tum ei pecuniæ eēt. Cui ille: Neq̄ te inquit celabō rex
 neq̄ diſſimulabo me ſcire meas ipſius ſauitates. ſed ſciēs perin̄ exacte recēſebo. Etenī
 poſtea q̄ accepi celerrime te ad mare græcū eē deſcēſurꝫ uolēs tibi ad bellum pecuniā
 Pythii dono dare: ſubducta rōne cōperi mihi eē argenti quidē duo milia talentorꝫ: auri uero q̄
 diuiciæ dragies cētena milia nūmū daricorꝫ ſeptē milibꝫ minus: q̄ tibi dono do. Nam ipſi mihi
 uictus e mācipiis atq̄ ex agricolis ſuppedit. Hæc pithius. Q̄ uibꝫ uerbis delectatus xer
 xes hoſpes lide inquit: Ego ex quo pſidem regiōem egreſſus ſū: neminē adhuc naſtus
 ſum: qui i exercitū meum hoſpitalitatē exercere uoluerit. Aut qui in conſpectū meum
 ueniēs ſua ſpōte pecuniā mihi ad bellū cōſerret p̄ter te: q̄ & exercitū meū egregia hoſpi
 talitate pſecutus es: ingentē pecuniā polliceris. Ob q̄ uiciſſim ego te iis remunerandū
 Myria duco. hoſpitē meum te facio & iſta q̄ dragies cētena milia nūmū meo ipſius explebo da
 tis ſeptē milibꝫ ne q̄dringentæ miriades. i. quadragies centena milia ſint iperfectæ: ſed
 des addito e meis ſupplemento ſumma ſit ſolida. Q̄ uaq̄ poſſideas ipſe poſſideto: ac ſcito
 ſemp talē agere: Nā ita agentē te neq̄ i præſens neq̄ in poſteꝫ pœnitebit. Hæc locutus
 & quæ dixerat executus prexit aſſidue porro ire. p̄tergreſſuſq̄ urbē phrigiam nomine
 Anina anyna & ſtagnū ex quo cōſicitur ſal puenit coloffas phrigiæ: oppidum ubi ſicus amnis
 Coloffæ hiatū tetra ſubiēs occulit. Dein fere qnq̄ poſt ſtadia emergens elabit & ipſe i meādꝫ.
 Licus Mouens e coloffis exercitus uenit ad oppidum cidra: qd̄ eſt in finibꝫ phrigū ac lidorꝫ:
 flu. ubi cippus depaſtus atq̄ erectus a crœſo ē indicans litteris eos fines. Vbi e phrigia in li
 Cidra diam uentum eſt ad diuortia uiay quay ſiniſtra in cariā fert dextra ſardis: q̄ tenentibꝫ
 Callati neceſſe eſt pſus meandꝫ tranſire urbēq̄ callatibum præterire i q̄ ſunt opifices mellis
 bum e mirica & tritico cōficiēdi. Hæc uiā tenēs xerxes cōperit platanū q̄ ob pulchritudinem
 aureo monili donauit: eāq̄ tuendā uiro i mortali delegauit. Et ad urbē lidorꝫ: altero die
 peruenit. Poſt q̄ ſardis aduenit principio caduceatores dimiſit in graciā petitū terram &
 aquā: edictūq̄ ut cœnas regi iſtruerent ad oēs ciuitates præter athenas & lacedæ
 monē. Eorꝫ at cauſa mittebat petitū terram & aquam q̄ hæc ante a dario petenti n̄ mi
 ſerāt. Hos tūc p̄territos oīo arbitrabatur. id igitur uolēs explorare caduceatores dimiſit.
 Secundū hæc ſeſe appabat tanq̄ abidū pfecturus cum interea ii qbus negotium hoc
 datum erat hellepōtum ex aſia in europa cōiunxerant. Eſt at cherſonneſi in hellepō
 Helleſpō to ſeſtum inter & abidum urbes ora ſalebrola quæ in mare pcurrit abido tenus regi
 ti pons one. Vbi n̄ lōgo poſt tpe. ſub xanthippo antiphrōis filio athenienſiū doce artaictē uiꝫ
 Artay perſam ſeſti præfectum cepere uiuū: ſtipitiq̄ ſuſſixerūt: qui ēt in tēplū p̄ſilai qd̄ eſt in
 ctes eleunte adductus ſceminis nefanda ppetrabat. Ad hāc orā ex abido iūgere. pōtē i coha
 uere ii: quibꝫ hoc munus erat delegatū: hic phœnices albo lino. illic ægiptiis ſcripto. Eſt
 Abidos at ex abido ad ulterioꝝ cōtinentē ſeptē ſtadioꝫ traiectus: quē pōtibꝫ iunctū igēs ador

ta cēpestas ea oīa dirupit atq; dissoluit. Quod cum audisset xerxes indigne ferens ius. Helle
 sit trecenta hellespōto uerba infligi & in eius pelagus par cōpedum demitti. lā audiui spon-
 misse quoq; cum his ēt qui stigmata hellespōto inurerēt: certe mandauit: ut colaphos stadia
 hellespōto incuterent dicentes barbara uerba & desana: O aqua amara dominus hanc Pons dī-
 tibi irrogat poenā: q; cum laēsti quidē te nihil male meritis erat. Te tñ rex xerxes uelis soluitur
 nolīe transmittet. Meritoq; nemo hoīum tibi sacrificat ut doloso pariter & amaro hellespō-
 flumi. Hac poena māi xerxes plecti iussit atq; eis qui ppositi operi erant: caput praecidi ti com-
 Et illos quidē pōtes fecerunt ii quib; hāc ingrata merces pposita erat. At alii architecti pedes
 qui alios fecerunt hoc mō iunxerunt biremes triremesq; trecētas sexaginta. Euxinum Pons al-
 uersus pontū cōposuere. Itē ab altero latere trecētas q̄tuordecī ponto qdē transuersas: ter artifi-
 hellespōto atq; scdm defluxum ut stabili ret funes armamētōr; prae grādes quocq; ancho-
 ras q̄s cōposuerant dimiserunt partim ab hoc latere cōtra pontū uentōr; cā q; extrinse-
 cus spirāt: partim ab altero cōtra uesperē & egatū curi & austricā relicto ad aurorā tribus
 in locis inter biremes transitu: ut q; uellet in pōtū minutis nauigiis & extra pōtū nau-
 gare possit. His actis contēderūt a terra armamēta cōtorq̄ntes machinamētis ligneis
 nō iā se partim utraq; sed bina ex albo lino hinc: q̄terna e scirpo illinc: quorū quidē retina-
 culorū crassitudo hāc erat & species: sed pportio ē q; e lino robustiora erant: cuius cubi-
 tus talento appendebantur. iuncto pontib; traiectu codices lignorū discissos & ad lati-
 tudinē ratis adaequatos apte instrauerunt sup armamenta intenta. Hos ubi gradatī dī-
 posuerunt: tū uero rursus dēsup innexuerunt. Q; d; postea q̄ fecere materiā attulerunt
 tuncineq; īposuerunt. Dein super materiam aggrē cōportarunt: quo iniecto semper
 hinc atq; hinc ne maris aspectu iumenta & equi terrentur p̄tenderunt. Perfectis his
 q; ad pōtes p̄tinent: & itē circa athō aggerib; ad fauces fossā ppter aestuaria maris ne
 ipsae fauces aluci abstruerēt: xerxes nūtiato sibi p̄fusus aluco absolutos ardib; ubi hiber-
 nauerat in eūte uere instructo cū exercitu p̄fectus ē abidū uersus: cui mouētī sol suā in
 caelo sedē relinq̄ns appere desit: cū nullae nubes uexerētissimus aer eēt: & p die nox ex-
 titit id aīa aduertēti cura scēssit p̄cōstādī magos: qd ostētū id uellet portēdere. illi respon-
 dent deū significat grācis ciuitatū defectionē q; dicerēt Solē grācorū: lunā ipsorū eē p̄si-
 dē. Ea re audita xerxes maiore in modū letatus ire p̄gebat. Quē p̄cedentē adies pitius Sol
 lidus caelesti ostento p̄teritus elato aīo propter mūera his uerbis allocutus ē. Domine Luna
 indulgebis ne qddā qd īpetraī cupio tibi leue cōcessu: sed mihi pro magno futūz. xer-
 xes nihil nō potius illū q; qd petebat petiturū ratus se idultūz rñdit & peteret proloqui
 iussit. pitius ubi hoc audiuit sūpta fiducia. Dōine inquit qnq; mihi liberi sūt: quos cēs
 cōtingit in militiā tecū ire aduersus grāciā. Horū unitū q̄lo rex misertus mei q; huc pro-
 cessi aetatis indulge militiā uacationē ei qui natus est maximus: ut & mei ipsius & census
 curā gerat q̄tuor tecū una ducas: ita cōfectis q; in aīo hēs cursus reuertaris. Rex ob id
 admodū indignatus his uerbis rñdit. Homo īprobe tu ne cū ego ipse in expeditionē cā
 aduersus grāciā filiosq; meos & fratres dōesticos & aīcos duca: ausus es mentionē filii
 tui facē qui meus es seruus: quē oportebat cū oī familia & uxore me comitari. Probe
 nūc discito hoc aīum in hoīum hītare aurib;. Qui bene audit eius corp; uoluptate p-
 sumitur qui uero maleis exacerbatur: Tu itaq; cū bene fecisti: & alia eiusdē generis p-
 misisti nō gloriaris te sup̄gressum eē regē munificencia. Postea uero q; ad ipudētiora cō-
 uersus es: nō tū quidem pro merito sed minora q; pro merito accipies. Nā te & q̄tuor
 liberos liberat tua munera. Vnius atq; quē praeipue cōplecteris dāno multabere. Hāc

xerxis im cū rñdisset subito sperauit his quibz delegatū ē ista exequi ut maximū natu filioꝝ py
 pietas & thii iuētū dīscinderēt mediū: cuiusq; dīscīssi dimidiū ad dexterā uis: & dimidiū ad sinistrā
 in grati dīspōerent: & illac trāsiret exercitus. Hoc illi ubi executi illac exercitus p̄trāsīuit: in quo
 tudo p̄cedebāt ii quī sarcinas portabāt & sp̄edimēta. Post hos oīgenaz gētū n̄ dīstīctz sed
 agminis p̄mīscue copiaz nūero ultra dimidiū exercitus. Post has intercedebat interuallū neq; n.
 ordo cū rege mīscēbātur: quaz p̄cīpes erāt mille eq̄tes & p̄s oībus delecti. Scdm̄ totīde ha
 Nīfazi stari. & ii delecti ex oībus uersis deorsū in terrā spīculis. Post hos eq̄ decē q̄ pulcherri
 equi me ornati q̄ nīfazi dicūtur. iō sic dicti q̄ ē ingēs medicz regiōis cāpus nō ē nīfazu: q̄ grā
 des fert equos. Hos. x. equos seq̄batur sacer iouis currus: quē viii. equi albi trahebant
 p̄ōe auriga comitāte: qui pedibz ingrediēs habēas tenebat. Hāc. n. sellā nēo mortaliū ī
 scendit. Post quē ipse xerxes uehebat currū equoz nīfcoꝝ p̄cedēte auriga: cui nomen
 Patiram erat patirāphi otanis filio uiri p̄fz. Hūc quidē ī modū sardibz p̄cessit xerxes: sed e currū
 ph. s. quotiēs ratio exigebat in effedū trāscendebat. Eū seq̄bātur hastati p̄fz optimi ac no
 bilīssimi mille e more pila gestātes. post hos alius delectus eq̄tatus mille p̄fz: De hīc e
 ceteris p̄s. x. milia peditū delecta: quoz mille in lāccis p̄ corōis gestabāt mala pūica ar
 gētea: gerebāt itē aurea & ii qui in terrā uersus sp̄ctantia spīcula hēbant ēt mali ii qui
 xerxē p̄xime seq̄bantur. Hāc. x. milia ordine subseq̄batur equitatus. x. milibz p̄fz: re
 licta post hos duoz stadīoz intercapedine: mox ibat cātera multitudo p̄mīscua ita ex
 ercitus elidia prexit ad flumē caicum & regiōnē mīsam: a caico āt a leua hñs montē ca
 Cana nam p̄ atarnē ad urbē carinam. Ab hac per campū thebanū ad urbē atramitiū & antā
 mons drum pelāgidem p̄tergrediens & idā ad sinistrā manū stringens ad terrā ilicnsem p
 Carina uenit cui primū sub idā noctē agēti cōitrua & fulgura ingruēti: & cōplures ex eo exer
 urbs citu exaīauerūt. Deīn̄ ad scamadru est uentū: qui fluuioz oīum primus ex quo iter e
 Atramy sardibz fieri cōeptū ē: Hūc p̄fluentē sua aq̄ destituit: nec hoībus iumētūq; potātībz suf
 tiu. n. fecit. Eo xerxes postq̄ puenit priāi pgamū ascendit loci uisendi cupidus. Q̄ d̄ ubi cōtē
 antādro platus est: & singula quazq; eoz audiuit: mineruz iliadi mille boues īmolauit: q̄rū liba
 Scaman mine magi heroibz parētauerunt. His actis terror p̄ noctē exercitū inuasit: simul atq; il
 driaqua luxit illinc mouerunt a leua stringentes rhoe: hīō urbē & ophyrneō & dardanō: q̄ aby
 defecit do cōtermina ē a dextra gergitas & teucros. Vbi abydō uenerūt xerxi incessit cupido
 xerxi oēm exercitū oculis subiiciendi. itaq; in p̄torio quodā qd̄ ei abideni prius ab illo iussī e
 Rhœtio candido lapide in tumulo regio pro dignitate extruxerāt relidēs prospiciebat litus &
 urbs illic terrestres copias atq; classē: q̄ dum intuet subit eū cupiditas sp̄ctandi illius certa
 Ophry men. Id certamen postq̄ cōmissum est: in quo sidonii uicere uoluptatem xerxes cōpit
 neos cum certaminis tum copiaz sp̄ctaculo: Et cum intueretur oēm hellēspontum nauī
 dardano bus obductum omnia littora atq; abydenoz plana hominibus referta: ibi se beatum
 urbs esse iactauit: & post hāc lachrymas fudit: Q̄ uod aīaduertēs Artabanus eius patruus:
 Gergitas quilibere sentiens dissuaserat bellum grācie inferendū his uerbis interrogauit. Q̄ uā
 Teucros diuersa rex inter se nunc facis & dudum dixisti: qui te beatum esse dixeras: nunc lachry
 urbs mas fundis & ille reputantem me inquit q̄ breuis est oīs humana uita: subit hoz mī
 xerxis seratio: quorum cum tot sint nemo ad centesimū annum super erit. Excipiens Ar
 spectacu tabanus atqui inquit alia quam istud est uiuendo miserābilia partimur. Ita tam bre
 lum uiuita nullus hominum adeo foelix extitit neque horum neque aliorum: cui non ere
 Vitae mī bro ne dum semel subeat animo moriendi uoluntas potius q̄ uiuendi. Nam inciden
 seriaz tes calamitates & morbi uitam perturbant: efficiuntque ut cum breuis sit: tamen per

longa uideatur. Ita mors optatissimū ē pfugū erumnosæ uitæ q̄ deus dulci gustu asp. Mortis gēs ob id inuidius fuisse dephēditur. Cui xerxes artabane iqt quoniā humanæ uitæ cō bonum ditio talis ē qualē tu exponis. eā cōmemorare supsedeamus: neq̄ tristitium faciamus mē tionē: cum iocūda i manib⁹ habeamus. Hoc mihi potius edisseri. Nisi tibi ita uidēs iss. nū uisio fuisset oblata: p̄stares ne adhuc i p̄ore sn̄a dissuadēs mihi aduersus greciā bel lū: an ea p̄sisteres. Agedū apte hoc mihi dicito. Ei r̄ndēs artabanus. Visio iqt rex q̄ i sō nis obiecta est iad uotū succedat āboz. Ego tñ adhuc metuo: & adeo metu p̄cussus sū: ut non sim apud me. Nā mecū reputās cū alia multa: tū uero duo & ea c̄mniū maxima uideo tibi esse hostilissima. Ad hæc xerxes dæmonia uiroz inqt quenam ista: ais mihi hosti: issima esse: Vtrum horum tibi i probandum uidet tanq̄ nō satis copiosū. Terre stris ne exercitus q̄si multo numerosior ille græcus futurus ēē uideat: an classis tāq̄ illo rū classe inferior: an hæc ābo: Nā si ob hoc i becilliores tibi uidet n̄ræ res celerrime alte rū qs exercitū cōparet. R̄ndit artabanus neq̄ hunc rex exercitū i probauerit quisq̄ qui sic mentis compos: neq̄ hanc nauium multitudinem etiā si plures coegeris. Q̄ uā autē duo dico esse tibi multo hostiliora: ea uero hæc sunt terra & mare. Neq̄ enim usq̄ maris portus est eiusmodi ut ego cōiecto. qui surgēte tēpestāte sit capax huius ruz classis: ido ne usq̄ ad eam tutādā minēq̄ uero unum tibi portum esse oportet: sed uniuersam cōti nētē esse portū: quo se recipiāt naues. Itaq̄ cū portus tibi opportuni dē sint: intellige ho mines in arbitrio fortuito: non fertuita i arbitrio hoīum e duob⁹ uno exposito p̄gā dicere alterū. Terra cū ob alia tibi hostilis est: tum eo hostilior: si nihil obstitit quo iō gius processeris assidue ulteriora surripiens. Nulla ē hominibus rei bñ gerēdæ satietas. Vnde etiā ut nemo tibi occurrat dico regionem maiori i tempore maiorem famē esse allaturā. At uir ita demū fuerit optimus si i deliberando quidē omnē rem quācūq̄ pati posset reputans extimescit. In re autem agēda est audax. Cui xerxes artabane iquit me rito tu quidem horz singula cōmemorasti. Tamen non est ut omnia re formides: oīaq̄ perazq̄ consideres. Nam si uelis in rei consultatione semper omnia peride considerare: nunquā aliquid efficias. Satiū est omnia alacriter aggredientem dimidium erumnaz pati: q̄ oī in re p̄sumpto metu nihil omnino pati. Q̄ uod si repugnādo c̄mni⁹ quaz dicuntur: non uis committere ut quod firmum ē i firmetur. perinde peccas atq̄ is q̄ cō traria istis dicat. Et hoc æqualiter se hēt. Scire uero aliquē cū sit homo q̄ ratioē quid fir mū ēē oporteat: nequaquā arbitror. At iis qui facit quid uolūt cōsuevit plerūq̄ succe dere emolumētū: raro at iis qui p̄sant oīa: & quos agere piget. Cernis quo res p̄sica po tentiæ processit: quo nūq̄ progressā uideres: si ii qui ante me extiterē reges: isti iusmodi consiliis q̄b⁹ tu usi fuissent: aut utentes istis sentētis nō alios suatores tales habuissent. Magna nūc pericula cōtēnentes tantopere statū suū p̄uexere. Magna .n. negocia magnis cū pi cū pericu culis suscipi uolūt. Q̄ uare nos illoz facta æmulātes optimo āni tēpore i gredimur: sub lis actaq̄ oī europaz rursus reuertemur nullā usq̄ neq̄ famē neq̄ rē tristē passi. Nā & cōme atus affatim ipsi nobiscū portamus: & ad quancūq̄ uel regionem uel gentē uenimus eius re frumentaria potiemur. Nam aratorib⁹ uiris non pastorib⁹ inferemus bellum. ¶ post hæc artabanus quandoquidem inquit non sinis ullam rem formidari: & tamen mecum admittis consilium: necesse est enim de multis negociis in longius extrahi ora tiōem. Cyrus cambyse genitus omnē p̄ter athenas ioniam persis tributariam reddi dit. Q̄ uare suadeo ne quo pacto hos uiros: aduersus patres suos ducas. Nā sine ionibus satis sup̄q̄ sufficimus hostē superat: quos necesse ē aut iniustissimos ēē si metropolim

THE CONSILIV
ARTABANI

19.
Magna .n. negocia magnis cū pi cū pericu
culis suscipi uolūt.

Exitus
ois in-
cer-
tus

Doni in
hellepō-
tum
Acynacis
idest gla-
dius persi-
cus

xerxis ex-
ercito tra-
iectus in
europam
Lepus ex
equa na-
tus
Mula mu-
lum pepit
Helles se-
pulchrū

suā i seruitutē redigāt aut iustissimos si illius libertatē adiuuēt. Si iustissimi erunt nullo modo certe nobis magno usui futuri. Si iustissimi magnā poterūt suo exercitu asferre pnicie. itaq; hoc uetus dictū tāq; p̄bū rex i mēte habet nō statim ab initio exitū oīm eē manifestū. Ad hāc excipiens xerxes. Artabac iqt̄ sētētiā q̄s dixisti i hac p̄cipue falleris: q̄iones metuis ne inutētur quoq; maximū habēus cōmilitium: quoq; & tu testis es: & alii q̄ sub dārio aduersus scithas militauerunt: cū i eorū esset p̄tē sitū uniuersas p̄saz co-
pias & p̄dei & seruare fidē iū iustitiāq; p̄stuisse: nec q̄q; nos lesisse. P̄tērea cū liberos suos atq; uxores i nra terra reliquerit: nō est cā cur eos aliqd̄ rex nouaz moliri suspicie-
mur. Quare ne hoc quidē extimescas: sed bonū hīs animū tutare meā domū atq; tyrā-
nidē. Tibi. n. soli ego sc̄ptra mea p̄mitto. Hāc locutus xerxes artabanum sula dimisit. iterūq; illustrissimos quosq; p̄saz accersit: q̄ posteaq; p̄sto fuere: his eos uerbis allocutus ē. P̄tēz ego uos: quoq; opa mihi opus ē cōtraxi: ut uiri p̄stātes existatis: neue res hāc-
tus gestas a p̄s magnas p̄clarasq; dedecoretis: sed cū singula tum uniuersi exhibeāus nos alacres: cōmune. n. hoc oibus bonum est strennuos esse. Ea q̄ de re uos censui p̄-
monendos ad bellū cōstanter tollerādum. Nā ut ego audio aduersus uiros egregios tē-
dimus: quos si superauerimus nullus unquam nobis alius exercitus obstat. Nūc igit̄
deos p̄sides terre perfidis p̄cati trāscamus. At eodem quidem die sese ad trāseundū
parauerunt. Postero at̄ tantisper morati sunt dum solē exorientem cernerent omni-
farios odores in pontib; congerētes ac myrto iter cōsternentēs. Vbi sol exortus ē ex au-
rea phiala xerxes libans in mare apud Solem uota concepit: ne quid sibi aduersi cōtige-
ret. quo prius desisteret europā subigere: q̄ ad illius terminos puenisset. Hāc p̄catus
phialā i hellepōtum abiecit: aureumq; craterē ac gladiū p̄sicum: quē acinacem uocant
Hoc p̄ cōperto diudicare nō possū utrū Soli dedicās gladiū demiserit i pelagus: an hel-
lepōtū q̄ cum flagellasse p̄citeret in cōpensationē gladio donauerit. His actis per al-
teaz pontum qui uergebat in pōtum peditatus oīs eq̄tatusq; transiuit: per alteaz q̄ uer-
gebat in xgāū iumenta atq; seruitia p̄cedentib; decē millib; p̄sarū coronatis omnibus
quos prom̄scuus oīum nacionū sequebat̄ exercitus. Et hi quidē eo die. In sequētī autē
primi transiere equites. q̄ p̄spicula deorsum uersa gestabant: & ii etiam coronati. Dehinc
eq̄s facri ac sacer curtus. Tū ipse xerxes. Post hastati & mille eq̄tes & p̄tērea alius exerci-
tus quin ēt naues pariter ad ulteriora lit̄ora agebāt. q̄q; hoc etiā audiui postremū oīum
p̄trāsisset regē. xerxes posteaq; i europā traiecit: cōspicabat̄ exercitū sub uerberib; trān-
seūtē. Trāsiuit at̄ eius exercitus leptē p̄ dies totidēq; noctes nullo t̄pē i t̄ermisso. Ibi iā trāf-
gresso hellepōtū xerxes fertur qdā uir hellepōtius dixisse: O iuppiter qdā tu sub spe-
cie uiri p̄saz & accepto xerxis p̄louis noīe greciā es edib; suis exigere uis oēs hoīes ducēs
cū ēt citra hoc tibi liceret facere id: Transgressis oīb; & iter ingrediētib; ingens prodi-
giū oblatū est: q̄ xerxes nihili fecit: & si cōiectura discutiēdum. Si qdē equa leporem eni-
xa ē qd̄ facile erat ad cōiectādū. Fore enī ut xerxes exercitū aduersus greciā cū maximo
strepitu & ambitiosissime duceret: rursusq; p̄ seipso sollicitus ad eūdē locū fugare recurre-
ret. Alteaz quoq; ei p̄digiū dū sardib; foret exhibitū ē. Mula enī mulū edidit acipitiā ge-
nitalia hūte maris & fœminaz. sed maris supiora. Quoq; p̄digiōz utrūq; p̄ nihilo hīs
ire p̄gebat comitātib; enī terrestrib; copis nauticis extra hellepōtū nauigātib; ac terrā
legētib;: & e diuerso atq; terrestres agētib;. Nā ipsi qdē uesp̄z uersus ad promōtoriū
sarpedōis nauigabant: quo cum puenisset: iussi erāt p̄māere. Illi uero ad aurorā & solis
exortū iter faciebāt p̄ chei sonnelsum dextrorsum habētes sepulchrū helles filiaz atha-

mantis sinistrorsū cardia urbē p mediū oppidi: cui nomē est agora id est foz. Illic defle urbs
 etentibz ad sinū noie melana hoc ē nigrū fluuius cui idē ē nomē nō suffecit sed alucum Agora
 suū deseruit. Hoc fluuiū trāsmisso a quo sinus hic cognominat ad uesperz uersus contē melas flu.
 derūt: & non urbē & olidē & lacū stēdoridē ptercūtes dū ad doriscon j uētū ē. Est at dori defecit
 seustracia litus piter & cāpus ingēs: quē grāde flumē hebrus interfuit: ubi extructus Penos
 ē is murus q doriscus appellat: cui ipositū est pīaz pīdiū a Dario iā idē cū scythis infere urbs
 bat bellū. Cū igit locus digere dis recēscēdisq copis idoneus sibi uideret: Xerxes ita sibi Stēdoris
 faciēdū putauit. Eius illū nauarchi cū eo appulsi sēt oēs naues ad litus dorisco cōtiguū lacus
 receperūt ubi sala urbs samothracia & zona sita sunt: cuius ultimū p mōtorij ferriū no Doriscus
 minatur: q locus quodā fuerat ciconū. In hoc litus appulsa classe ac subducta q casub Hebrus
 ducēda laborauerāt respirauere. Per hoc tps apud doriscū xerxes lustrabat exercitum. Sala urbi
 equidē quātū singuli attrulerūt copiaz p certo affirmare nō possū: quoniā a nullis pīsus Zona
 hoibz id refertur. Cōstat at terrestriū copiaz numez fuisse cētū septuagita myriades: urbs
 idē decies septies cētena milia. quoz numez hoc mō inierūt. cōtraxerūt unū i locū my xerxis nu
 riadē q sunt decē milia hoium: qua coartata q maxie poterāt circulū extrifecus descrip. merus
 serūt loco circūscripto: emissasq illinc myriadē sepē circundederūt: Eatenus excitātes ut Mirias
 umbilico tenus pertingeret. Eā ubi fecere aliam subinde atq aliam myriadem intro du. sūt. x. mi.
 xerunt: donec oēs cōnumerauerunt. Cōnumeratos at nationatim digesserūt: Ex qbz lia hoium
 qui militabant hi erant persā hunc in modū ornati circa capita gestabāt pilea: quos uo. persarum
 cāt tiaras impenetrabilia: circa corpus tunicas uariis squammis e ferro confertas in limi armatura
 litudinem piscium. Femoralia circa ctura pro clipeis gerra id est cetra pharetris subter Tiarā qd
 pendentibz. Hastas breues: arcus grādes: sagittas arundineas. Ad dextrū femur pugio Gerra
 nes e baltheo suspensos. Hi ducem habebāt otanem patrē amastris: q erat uxor xerxis. Otanes
 Vocabatur autē quondam persā a grācis cephenes: a se uero ipsis atq ab oculis artaxi. Amastris
 Veg posteaq perseus Danaes & iouis filius ad Cepheum belli filium commeauit & uxor
 andromedam eius filiam duxit uxore: tulit ex ea filium quem persen appellauit: eumq cephe
 illic reliquit: a quo C nā cepheus carebat uirili prole. Cognomē fortiti sunt persā. Medi nes
 eodem ornatu iūstrūti militabant. Nā hāc armatura medica est nō persica. Habebant Artaxi
 aut ducē Tigranē achāmenidē. Ii quondā ab oibus uocabātur arii. sed ubi ad eos cōces cepheus
 sit ex athenis medea colchis: immutauerunt & ipsi nomē. ita de seipsis medi commemo andro
 rant. Cisi i militia cātero ornatu ut persā sūt armati: sed pro pileis mitras ferūt: Eis dux meda
 erat anaphanes otanis filius: Hircāi quoq persica armatura ornati ducē habebāt mega perseus
 panum: q postea babylonis pcurator fuit. Assyrii qui militabāt hūc habebant ornatū persā un
 ferreas i capitibz galeas barbarico quodāmodo confertas nō facile penetrabiles: Clipe Medorū
 os: hastas: pugiones ægyptiacis affimiles: & pterea ligneas clauas ferro inductas ac lineos armatura
 thoraces: isti grācis syrii uocabātur: sed a barbaris assyrii sunt uocati iter quos chaldei Tigranes
 sunt. iis præerat hostaspes artachai filius bactrii capitis ornatu in acie simillimo illi me. arii
 dico muniti erāt: sed more gentis arundineis arcubz & hastis breuibz sacā q scythā sunt Medi u
 cristatas in capitibz cassides gestabant i acutum erectas: atq cōpactiles: induti femora cisi
 libus: nec non arcus gentiles atque pugiones: ad hoc dolabras ac bipennes. Hos cum anapha
 sint scythā amirgii sacas appellabāt: q cunctos scithas persā sacas appellāt. Bactrii & nes
 facis præerat Histaspes Darii filius: & atossa Ciri filia: indi uestiti erant amictu e lignis Hircani
 confecto: arcus arundineos gestabant. itemq arundineas sagittas ferro præfixas. ita in Megaba
 strūti indi erant sub duce Pharnazatre Artabatis filio. Arii medicis arcubus muniti nus

Sisamnes erant ceteris quoadmodū bactrii, lis perat Sisamnes Hydarnis filius. Parthi & choral
 Chorasmii & sogdii & sādaurii & dadicae eadē acie quā bactrii armatura gestabāt. Quorū pater
 mii & chorasmii perat Artabazus. Pharnaces Sogdis Artanes artaxi: Sādaurii & da-
 Artabazus dicis artybii artabai filius. Caspii sisyrtis: quod ē genus penulz induti arcus gentili more
 Sisyrtis arūdineos gestabāt & aciaces: ducē sui agminis hñtes ariomardū artybii germanū. Sa-
 Sarangæ bāt arcus laccasq; medicas duce pheredata megabazi filio. Pactyes & ipsi sisyrtis fere-
 Pactyes bāt & uernaculos arcus atq; pugiones: quorū duxerat artaytes itrāitis filius. Vtii & myci
 Vtii & paicanii eodē quo pactyes armati erāt. Sub his ducib; utii quidē & myci sub Arsa-
 Myci mene Darii paricanii uero sub Siromitre oebazi filio. Arabes succiēti erāt: ziras amicali
 Paricanii genus arcus recuruos habilesq; gestabāt. Aethiopes pardox pellib; leonūq; amicti ar-
 Ziræ cus e palmae spathis factos gerebāt q̄tuor nō minus cubiris lōgos & itē plōgas ex arū-
 dine sagittas p̄ ferro p̄fixas eo lapide acumiatō quo sigilla sculpūt: p̄terea hastas capræ
 cornu p̄fixas i modū spiculi acuminato & clauas p̄ferratas. Ii cū cū i pugna dimidiatū
 corpus gipso dimidiatū minio illinūt. Arabū ethiopūq; trans ægyptū incolūt: duxerat
 Arsanes Arsanes darii filius: & Artystonæ Cyri filia: quam Darius ex uxorib; maxime adamās
 artystonā cū talari ex auro tunica effinxit. Arsanes quidē æthiopib; qui sūt trans ægyptū atq; ara-
 Aethiopi bib; præerat. Ii autē æthiopes q̄ sūt ab ortu solis C nā bifariā militabāt & cēlebant cū in
 pūcrines dis specie nihil admodū a ceteris diffēretes: sed sono uocis dūtaxat atq; capillatura. Nā
 Lvgies æthiopes q̄ ab ortu Solis sūt promissos crines: qui ex aphrica crispissimos iter oēs ho-
 Matieni mines habent. Aethiopes q̄ ex asia sunt pleraq; arma quæ indi gestabant pellesq; fron-
 mariadi- tiū equinaz cū aurib; atq; iubis in capitibus ut ipsæ iubæ pro cristis essent: & hirtæ au-
 ni res equinaz rigerēt. in locū clipeoz pelles gruū prætendebāt. Poeni corio armati ierac:
 Syri iaculis præuultis duce massāge aorizi filio paphlagonēs capitibus gerebant compactiles
 cappado- cassides scuta exigua hastas haud longas. Præterea iacula pugionesq; pedib; caligas mo-
 ces re gentis ad media crura subtētas. Eandem quam paphlagonēs armaturam gestabāt.
 Gobryes Ligies & macieni & mariandini: & siri. Isti siri a persis cappadoces uocantur. Paphlago-
 Briges num & macienoz dux erat dotus megasidi filius: Mariandinoz & ligiū & sirorū. Go-
 Phryges bries Darii filius: & Artistone. Phryges proximam paphlagonicā arinaturam gerunt
 Lidi paulum differentes: qui ut macedones aiunt tam diu uocati sunt briges q̄ diu europēi
 Meones fuerunt macedonum accolæ: Transgressiq; in asiā una cū loco immutauere in phryges.
 Olympic armenii horū culi u armati erant utiq; phrigum coloni. His utrisq; præerat attochmies:
 ni qui Darii filiam in matrimonio habebat. Lidi proxime ad græcorū armaturā accedebāt
 artapher- Olimpi meones uocati: pristinoq; nomine sub'ato ab Lidoatiis cognomen acceperunt.
 nes M si super capita gentiles galeas ferebant: Scutula quoq; ac præuultia iacula. Sūt autē li-
 Tracum dorum colonia monte olimpo olimpieni nominati. Horū utrisq; præerat artaphernis
 armatu- filius: qui collega Date apud marathonem conflixit. Thraces e pelle uulpina cassides ge-
 ra stabāt tunicis iduti & i super circūdati uariis sagulis: pedibus ac tibiis idutis caliga e pel-
 Bithini libus hinnuloz: ferentes præterea iacula & peltas & pugiūculos. Isti transgressi in asiā
 Strymo- uocati sūt bithini prius appellati C ut ipsi aiūt & Strimonii. q̄ Strimonē accolerēt: a suisq;
 nii sedib; exacti. Teueris & misis thracib; q̄ asiā incolūt præerat Bagasaces artabani filius
 Bagassa- gestatib; breuia e corio scuta & bina singulis ueruta ad lupos conficiēdos apta in cap-
 ces tib; æreas cassides: & si cassides exercere factas aures bouis & cornua inpositis ēt cristis
 crurib; pāno phœniceo iduris. Martis oraculū apd hos uiros ē. Cælees meōes glasinū

uocatur eundē cultū gestabāt: quē cilices: quē ego dū ordine ad cilices ueniā indicabo: Mi-
 nyx lāccolas gerebat & uestes fibulis substrictas: & eorū nōnulli lycios arcus i capiti-
 bꝫ galeas e pellibꝫ factas. Horū oīum p̄fectus erat Badres hystāis filius. Moschi lineas cir Moschi
 ca capita cassides gerebāt: scuta que ac hastilia breuia sed lōga in hastilibꝫ spicula. Eodē Tibareni
 quo moschi ornatu militabāt tibarēi & macrones & mosynæci quos hi regebant mo- Macrōes
 scos & tibarēos ariobardus darii filius & patmyis filix Smerdis filii cyri. Macrones & Ariobar-
 mosynæcos Autarces Chorasinis filius: q̄ sesti i hellepōto p̄ses erat. Mares i capiti- dus
 bus ligneas galeas gerebāt: scutulaqꝫ e crudo bonis tergo: eratqꝫ lāccolas p̄terea machæ Parmis
 ras quibꝫ atqꝫ colchis p̄erat p̄herēdates Theaspis filius. Alarodii & sapires eodē quo Autarces
 colchi ornatu militabāt duce masistio Sirometris: Insulāz gētes q̄ rubro e mari secutæ
 sūt ex iis isulis ad quas trāsportare rex solet: quos e suis locis sūmouet: gerebāt p̄xima
 medis & uestimēta & arma q̄bꝫ p̄erat mardōtes Bagæi: qui apud micalē dux altero
 āno i pugna oppetiit. Hæ erāt natiōes: quæ per cōtinētem ibāt: ex quibꝫ cōstabat pede
 ster exercitus quibꝫ ii p̄erāt qui commemorati sūt: quicqꝫ ordinatū milites: cōnume-
 rauerātqꝫ & chiliarchas id est tribūos qui mille: & myriarchas qui decē milibus p̄sūt Chiliar-
 delegerāt. Nā myriarchæ cēturiōes decanosqꝫ creauerāt: Erāt & alii agminū & gētium chæ
 pretores. Vex ii qui nominati sūt duces. Horum tamē & totius exercitus imperatores Myriar-
 mardonius gobryis filius: & Tritātæ chīnes filius artabāi: qui dissuaserat bellū græcie chæ
 iserēdum: & Smerdomenes Otanis filius ambo hi fratrum Darii filii: xerxis patrueles xerxis im-
 & Massystes Dario & Atossa gēitus: & Gerges Ariagi: & Megabizus Zopyri filius. peratores
 Hi erant ip̄eratores oīum copiarū p̄ter delecta p̄sæ decem milia: quibus p̄erat hydar Mardon-
 nes hidarnis filius: qui uocabāt̄ imortales: ob hoc q̄ si q̄s eorū aut nece aut morbo nūe us
 rū iminueret alius sufficiebat: nec unqꝫ plures erāt pauciores ue decē milibꝫ. p̄cipio iter Smerdo-
 oēs cultu decori: & iidē p̄stātissimi oīum ut dictū est: & p̄terea imēso auro cōspicui menes
 ducētes una carrucas cū pallacibꝫ ac familia p̄multa eaqꝫ belle ornata: necnō camelos ac Massy-
 iumēta p̄ter ceteros milites. q̄ cōmeatū suportabāt. Equitat̄ at hæ natiōes: sed nō oēs stes
 habebāt equos uex hæ solæ. Persæ qui eadē erāt q̄ peditatꝫ armatura ornati: nisi q̄ qui
 dā singulares i capiti- op̄a ex ære ferroqꝫ ductilia. Sūt quidā nōades hoīes q̄ sagartii ap. Sagartii
 pellat̄ & gēte & uoce p̄sæ: sed cletu iter p̄sicū & p̄actycū q̄ attuler̄ eq̄tatū octo miliū eq̄tū Restiū
 armaturā neqꝫ æneā neqꝫ ferreā assueti ferre p̄ter pugiōes utētes reste e loris cōserta: q̄ pugna
 freti i p̄liū eūt. Est at̄ p̄zium eorū uiroꝝ huiusmodi. Vbi cum hoste cōgressi sunt ini-
 iciūt eas restes in sūmū laq̄os hñtes: qui laq̄us cū aut equū aut hominē adeptus ē: eū ad
 se trahūt. Ita illi illaq̄ati cōficiūt. Talis horū pugna ē iidēqꝫ inter p̄sas cēfētur. Medi eadē
 equites q̄ pedites armaturā gerunt: & itē cissii. Indi quoqꝫ eadē quā peditatus suus ge-
 stāt armaturam. Cæteræ equos desultorios agebāt & currus: quibꝫ curribꝫ suberant &
 equi & asini agrestes. Bactrii eodē ornatu instructi erāt equites quo pedites: & itē caspii
 poeni & ipsi eadem quam pedites armaturā gerebant: curruum quoqꝫ cūcti agitadores
 Itidē & caspii & paricanii atqꝫ suus peditatus instructi erāt: Nec nō arabes eo quo pedi-
 tes ornati cultu agitabāt camelos nihilo iseriores equis pernικitate. Hæ solæ gētes erāt
 equestres. Fuitqꝫ numerus equitum octo myriadam id est octogita milium p̄ter ea Equitum
 melos & currus. Et alii quidē equites in ordinē redacti erant. Arabes autē in ultimo lo-
 cati ob id postremi ne equitatus consternaretur equis camelos non tolerantibus. Datis filii
 Equitatus p̄fecti erant Harmamithres & Tithæus filii Datis. Tertius horum col- Pharnu-
 lega Pharnuches sardibus erat relictus agrotus. Nam cum sardibus proficiscere ches

tot i calamitatē incidit insciens. Equitante, n. eo canis sub pedes eq̃ itercurrit; quo equo imprauiso deterritus. atq̃ erectū sese attolēs Pharnuchem excussit. Hic collapsus sanguinē euomuit; nactusq̃ morbum q̃ i phitis in idest tabē euasit. Equo at a casu statim dñi fecerūt famuli ut ille iusserat. Abducto nanque in eū locū ubi dñm statuerat: crura

Tiiremiū cū genibꝫ absciderunt. Itaq̃ Pharnuches a p̃fectura sūmotus est. Tiiremes iq̃to nūc-
numerus ro fuere mille ducētz & octo: quas hi attulere phoenices cū syris: q̃ palestina incolūt tre
Phoenicef centas hunc in modū ornati: circa capita galeas græcanicis p̃imas gerunt iduti thora-
 cibo lineis cū scutis umbone carentibꝫ cunq̃ iaculis. Hi phoenices (ut ipsi memorāt) quondā mare rubrū accolebant: illinc transgressi maritima syrie habitāt. is tractus syrie
Palestina & qcqd̃ ægypto tenus est: palestīa uocitat. Hi circa capita cassides forcipiculas gerūt
 conuexa scuta magnis umbonibꝫ p̃dita: ac grandia pila nautica & grandes bipēnes. Eo
Cyprioz rū turba thoraces gerebat ac magnas machæras. Hunc i modū isti armati erāt. Cypri
 armatura cētū qn̄ quagita naues hoc modo armati reges eoz mytris redimit erāt. Reliq̃ tunicas
Cypriorū gestabāt cætera ut græci. Quoz gentes sūt partī a salamine & atheniēsi bꝫ: partim ab
 genus ua arcadia. partī a Cythno partī alphoenice: partī ab ethiopia oriūdī: ut ipsi ciprii aūt. Cili
 rium ces centū naues. Hi circa capita ferebāt gentiles galeas p̃scutis puuias e crudo bouis co
Cilices rio factas lant̃is uestibus induti: bina singuli iacula gest. ites ensē machære egyptiace p
Hypa similē: quondā hypathæi appellati: sed a Cilice phoenice Agenoris filio ita cognominati
thæi Pamphili triginta naues græcanicis armis ornati: ab illis originē ducentes: qui cū Am-
Pamphi philoco & calchante e troia disiecti fuerant. Lycii præbuerūt naues quiquaginta thora-
lii cibꝫ ocreisq̃ armati: arcubꝫ quoq̃ e cornu factis & arundineis sagittis sine pennis atq̃
Lycii iaculis gerentes ex humeris suspensas caprarū pelles: & i capitibꝫ pilea pinnis coronata
Termilæ qui etiam ougiō es & falces: e creta oriundi quondam termilæ nominati: sed a lyco ui
Dores ro atheniēsi Pandiōis filio lycii cognominati. Dore qui sūt ex asia naues triginta: li græ-
 cares ca gerebāt arma uti e pelloponneso propagati. Care septuaginta naues. Cætera græco
Hoetinel morē ornati: sed & falces & pugiones gerebant: quos prius appellatos fuisse hoetines
 iones in superioribus libris dictum est: iones centum naues armati græco ritu: qui quādū in
Achaia pelopōneso regionē quæ uocatur achia incoluerunt: & ante aduentum danai & xuti i
ægialees pelopōnesum ut græci aiunt uocabant pelasgi ægialees idest littorales: sed ab ione xuti
æcoles filio iones sunt appellati. Insulā naues decem & septem armati ut græci & ipsi pelasgica
pelasgi gens: sed mox ionica ob eandem causam: ob quam & duodecim oppida sunt ionica ab
 atheniensibus appellata: Acoles sexaginta naues ritu græco armati olim pelasgi ut apud
 græcos fertur uocati. Hellespontii centum naues præter abydenos quibꝫ mādātū erat
 ab rege ut circa locum manerent ad pontes custodiēdos. Cæteri e pōdo erāt græco mo-
 re armati: Ionum ac doz̃ coloni. In omnibus autem nauibus epibate erāt persæ & me-
 di & sacæ. Quaz̃ uelocissimas attulere phoenices & inter phoenices optimas sidonii.
 Hanz̃ singulis & item pedestribꝫ eoz̃ copiis præfecti erant uernaculi duces: quoz̃ ego
 quia ratio historiz̃ non exigit: necessario non faciam mentionem. Neq̃ enim singulaz̃
 nationum duces digni memoria fuere. Quaz̃ quet̃ urbes tot duces extiterē: sed nō ut
 ductores: nerū ut serui quēadmodū alii qui ducebāt in militiā uenere: quoniā duces pe-
Ariabi nes quos sūma inercit erat ut singulaz̃ gentiū principes quina eoz̃ persæ fuerit a me cō
gnes memoratū est Nauticis hi p̃fuere ariabignes darii: & Prexaspes aspathenis: & Megaba-
achæme zus Megabatis: & achemenes Darii filius Iadicæ quidē classī & cariz̃ ariabignes ex da-
nes rio & filia Gobryis genitus: Aegyptiacæ autē achæmenes xerxis ex utroq̃ parente get

manus: Reliquæ at classi reliqui duo. Porro biremes lebos quinquaginta aut triginta
 renior & actuaria nauigia & alia minuta cū hippagogis q̄ equos uehūt cōtracta con-
 stat ad triū miliū puenisse: Eorū qui in classe erāt secundum duces illustrissimi fueri sīdo-
 nius: tetranestus allei filius: & tyrius marten sizoni & aridius merbalus arbali & cilix
 syennesis horomedōtis: & lycius cibernicus sic. Cyprii aut gorgus cherfis: & timo-
 nas tymagoræ: cariorū uero histiazus timnis: & pigressus seldōi: & damnasithymus cā-
 daulis filius. Aliorū nunc præfectorū mentionem facere super sedeo tanq̄ non necesse
 hñs: Vex artemisæ præcipua me tenet admiratio mulieris expeditionē aduersus græ-
 ciam secutæ: q̄ defuncto uiro ac pupilli filii tyrānidem optinens nulla adacta necessitate
 sed præstantia animi atq̄ uirilitate in militiā concessit: Nomen ei erat artemisæ Lygda-
 mis filiz paternum genus halicarnasos: maternum e creta imperans: hæc halicarnaseis
 & cois & nīsiis & calidniis quinq̄ cū nauibz uenit omni copia instructis. Ita posidōas
 hæc naues fuerunt illustrissimæ. Eadē apud regem optimas inter oēs socios sententias
 dixit. Quas ciuitates recensui sub illius ipio fuisse: eorū uniuersā gētē aio doricā cē hali-
 carnasorū quidē troezeniā cæterorū at epidauriā hætenus de nautico exercitu xerxes
 inito copiarū numero militibz instructis cōcupiuit illos lustrādo oculis obire quemad-
 modū & fecit itaq̄ in senso curru singulas natiōes lustrans quā nā essent perconctaba-
 tur: quæ p̄fessionē scribæ excipiebant: donec ad extremos equitū peditumq̄ peruen-
 tum est. Hoc perfecto & nauibz in mare deductis xerxes e curru in nauim sidoniā tran-
 scendit: residensq̄ sub aureo tabernaculo: præteruehensq̄ nauim proras sciscitabat de
 singulis itidē ut de terrestri exercitu fecerat: describiq̄ iubebat. Eni uero nauarchi pdu-
 ctas a littore quatuor ferē iuges: spacio naues stabilierāt cōuersis ad terrā pris & unā
 frontē digestis: epibatis quoq̄. i. ppugnatoribz tanq̄ ad bellū armatis. Quos xerxes in
 ter proras & littus nauigans cōspicabat. Vbi at & classē lustrauit egressus nauiaccer
 sit. Demaratum aristonis comitē aduersus græciam expeditionis: eiq̄ accersito ita inq̄t:
 Demarate iuuat nunc me q̄ cupio abs te interrogare: qui & græcus es & non ex mini-
 ma ciuitate ut audio tam ex te q̄ ex aliis græcis: qui me alloquendi grā adeunt. Nunc
 igitur hoc mihi expone nunquid græci sustinebunt manus contra me leuare. Nam ut
 ego opinor ne oēs quidē græci ac cæteri mortales qui ad hesperū incolunt si cōgregen-
 tur pares eēnt nostris armis: nec me inuadentē expectarent: cū hoc sint inter se concor-
 des libet tñ mihi abs te audire quid de hoc dicas. His uerbis interrogauit demaratus ex-
 cipiēns utra inquit apd te rex utar iueritate ne an iocunditate. Ille ut ueritate uteret iu-
 bere. Neq̄. n. sibi ob id eum minus iocundum fore q̄ antea fuisset. Hoc ubi demaratus
 audiuit: quoniā inquit me iubes rex omnino ueritatē ploqui: ea dicā q̄ nemo nisi men-
 tiens apd te postea carpet. Græcia semper alumna fuit paupertatis: hospes uirtutis: q̄
 a sapientia asciuit & a seuera disciplina: quā usurpās græcia & paupertatē tuet & domi-
 natū. ita laudo quidē oēs græcos qui doricā illa loca uel circa incolunt: sed nō de cūctis eis
 uerba faciā. Vex de lacedæmoniis solis. iā primū nego fieri posse ut tuā orationē admit-
 tant afferentē græciæ seruitutē. Dein aio uētuos tibi obuiam ad pugnandū ēt si cæte-
 ri græci oēs sentiant tecū. Neq̄ uero de numero eorū quæras quot illi sunt qui hoc face-
 re possunt. Nam si in exercitu eorum mille fuerint: itecum congregiētur: & item siue
 pauciores siue plures. Hæc cum audisset xerxes sublato cachinno inquit. Demarate
 quodnam extulisti uerbū: mille omnino nīros cum tāto exercitu cōgressuros. Agedū
 dic mihi nōne te ipsum ais istorū uiroū fuisse regem? Vis ne igitur sine morā tu cū de-

Hippa-
gogæthymus
artemi-
sia

Epibatæ

Lacedæ-
monum
Virtus

eem uiris dimicare. Quod si uestri populares oēs tales sunt quales tu praedicas profecto
 secundū uestra instituta debes tu quod illorum es rex duplici praestare quod singuli eorum: quisi de-
 nis et meo exercitu pares sint: iure abs te posco ut uiginti sis par. ita uerba quae dixisti con-
 probabuntur. Atque si tales sunt illi ac tanta statuta qualis quatuor tu ac ceteri graeci qui
 in colloquiū meū uenerūt: uidete ne cū tantope gloriāini: frustra id insolēter faciat
 Nam age intelligā quocūque argumēto unde fieri quāt: ut mille aut decem milia atque quin-
 quaginta milia hominū qui praeferti sint oēs liberi nec unius impio subiecti tāto exer-
 citu obsisterent cū simus nō plures quā milleni ad singulos eorum si fuerint quinque milia. Nā
 sub uno quēadmodū apud nos sit impatore milites illius metu et contra suā ipsorum natu-
 ram meliores efficiunt: adactique uerberibus uel pauciores aduersus plures eunt. idem re-
 misso libero sibi arbitrio neutrum horum facerent. Adeo opinor graecos et pares numero
 persis agere cū eis solis certaturos. Quinimo istud apud nos solos est quod ais. Verum nō
 ita multū sed rari. Sunt. n. e persis meis satellitibus: qui uelint cū ternis graecis pariter di-
 micare. Quorum tu exptus multa blateras. Adhuc demaratus intelligebā inquit rex ab
 initio me uera dicentē nō iocundum tibi futurum. Sed quia tu dicere me uerissima coegi-
 sti: dixi quod erant et dignitate et spartanorum. Quāquā ipse optime intelligis quantope nūc il-
 los ego amē: qui me honore et dignatione paterna exutū extorere per fugū fecerunt: quē
 pater tuus exceptū uictu ac domicilio donauit. Quare nō est credibile uix prudentem
 respuere beniuolentiā exploratā sed maxime obseruare. Ego. n. neque eum decē pmittā
 me posse dimicare neque cum duobus. ac ne singulari quidē certamine uolens certaueri.
 At si necesse fuerit: aut uehemēs discrimen institerit: libentissime cū uno quolibet isto-
 rum oīum dimicare: qui se singulos aiunt idoneos ad certandum cum ternis graecorum.
 Etenim lacedaemonii pugnando cum singuli nō sunt illi quidē ceteris deteriores uiris
 At cōferti cunctorum uirorum sunt excellentissimi. Nam licet sint liberi nō tamen sunt usque quaque
 liberi: quippe quibus praest dominā lex: quā multo magis metuunt quā tui te. Faciunt ergo
 quicūque illa cogit. Cogit aut idē semp uetans semp eos ex acie fugere quantā uis hominum
 multitudinē: sed iubens ut ordinē nō deferentes aut uincant aut occubant. Huc ego lo-
 quens si tibi blaterā: uideor uolo: post hac in ceteris silentium agere: Hactenus loqui
 coactus tibi uero ex snia contingat: rex. Huc locuto demarato xerxes ad risum uersus
 nulla indignatione permotus est. sed comiter hominem remisit. Post Demarati collo-
 quium ubi dorisco praefecit pratorē Mascamen Megalostis filiū amoto eo quē darius
 praefecerat: ire cum exercitu aduersus grāciam pergit. Huic mascami quē illic reliquit
 xerxes uni tanquā oīum pratorum praestantissimo quos aut ipse aut darius cōstituisset do-
 na quot annis misit: et itē eius posteris artaxerxes filius xerxis. Etenim ante hanc expe-
 ditionē in thracia et ubique helle sponto pratores fuerant qui oēs post eandē expeditio-
 nem a graecis eiectioni sunt: et ex tracia et ex helle sponto praeter quē dorisco. Vñ mascamen
 graeci per multa conati tamen eicere nequierunt. Ob id huic ab eo qui in persis regnat semp
 dona mittunt. eorum uero qui a graecis expulsi sunt neminem rex xerxes uix egregium
 esse duxit praeter unum Borgem ex cione: quē laudare nō desinebat: eiusque supersuere
 libet os maximo inter persas honore persequeretur. siquidem magnis ferri laudibus Bo-
 ges meruit: qui cū ab atheniensibus et cimone miltiadis filio obsideretur: liceretque ei ac-
 cepta fide egredi: et in asiam remeare: tamen abnuuit ne regi praemetu superfuisset uideri
 tur: sed ad extremū usque perstitit. Atque ubi nihil in nocentibus cōmeatus reliquū fuit: ac
 censo ingenti rogo interemit liberos coniugem concubinas familiam: eosque in rogū deiecit.

Laceda-
monum
lex

Masca-
mes

Artaxer-
xes

Boges
sua om-
nia com-
bussit

Dehinc omne aurum urbis atq; argentū e muris dispersit in Strymonē. His acti semet Mesam ipse coniecit in rogum. Ita hic merito a persis ad hoc usq; tēpus præconio celebrat Xer bria ep. xes e dorisco in graciā tendens ut quolq; populos adibat secū militare cogebat. Erat at Sthrym- ut superius a me expositum est omnia ad thessaliā usq; tractus in ditionem redactus & ma regi tributarius effectus a megabazo: & mox a mardonio. Digressus a dorisco præterit lisus flūs primū famothraces muros quorū ultimū oppidū ad uesperā situm ē nomine mesābria defecit cui uicinū est oppidū thrasiorū Strymma: quæ oppida interfluit annis lisus: cuius aqua Galdaica tunc n̄ sufficit copiis xerxis sed defecit. Hæc olim regio uocabatur gallica: nunc at bria briantica: quæ tñ optimo iure eiconū est. Trāsmisso pfluente lisi arefacto xerxes has græcas maronea urbes prætergressus est maroneā: dicāam: abdera eas inq; præterit: & hos q iuxta eas Dicæa sunt famosissimos lacus ismaridem: qui maroneā Strymmāq; interiacet: bistonidem di Abder eæ contiguū: in quē duo flumina ingrediuntur trauus & cōpsantus: qui iuxta abderē ismarides sit. Nullū nobilē lacū præterit xerxes: sed fluuiū nestum mā subeuntē. Post has regio Bistonis nes perrexit mediteraneas uersus urbes. In quaz una est lacus triginta ferme stadiorū Trauus ī circuitu piscosus & admodū falsus: quē sola iumēta cū aquarē exiccauerē. Huic urbi Cōpsan- nomē est pisyrys. Has urbes: & maritias & græcas sinistorsū relinquēs præterit xer- tus xes: p q̄s at gentes thraciæ puincia iterfecit hæ sunt pæti: cicōes: bistonēs sapæ: derisæ: Nestus hedonī: satræ. Quorū qui maritimi erāt nauib; secuti sunt: qui uero mediterranei a nie fluuius sunt cōmemorati: præter satras. Cæteri oēs terrestri itinere sequi coacti sunt. Satræ nul Pisyri la- li olim hoīum quantum nos scimus fuere subiecti: sed soli e thracibus ad meā memo cus exau- riā liberis emp pstitere. Editos. n. montes incolunt: omnigenis arborib; ac niuib; obli stus tos uiri in re bellica ezimii: apud quos oraculum ē dionisi idq; in editissimis mōtib;. Eo Thraciæ rum qui in illo tēplo prophetant. i. uaticinantur sunt biffi. Antistes uero q reddit rīsa populi quē admodū delphis & nihilo magis uarie. Peragrata q̄ dixi regiōe xerxes secundo loco Cycones trāsiit muros pieg: quorū uni nomē est niphragæ: alteri pgāo. Hac iter pter eos mōtes Bistonēs faciebat a manu dextra relinquēs mōtē pangæū magnū atq; excessū: in quo aurea sunt Sapæi & argentea metalla: quē cū pieres & hodomātī: tū pcipue satræ exercent: sup pangæū Darisæi ad aquilonē habitātes pæones: doberes & peoples ptergressus xerxes ad uesperā uer. Aedoni sus cōtēdit: dōce ad flumē Strymonē puēit & urbē eionē cuius p̄tor boges: de quo pau Satræ loante fecimus mentionē adhuc uiuebat. Regio pangæo mōti circūiecta noīat phyllis. Biffi Hinc uesperæ uersus: porrecta ad flumē angitē qd Strymonē subit. hinc meridiem uer Pieres sus ad ip̄m Strymonē ad quē magi maētatis equis candidis litauerūt. his & aliis cōplu- niphraga rib; medicamētis in flumē factis per nouē uias hedonorū ierit: iuxta q̄s Strymonē pōti- pergamū bus iunctū inuenere. Audiētes at eum locū nouē uias hedonorū appellari totidem illic Pangæus pueros ac uirgines puellaz indigenaz filios uiuos defoderūt. Persicū. n. defodere uiuē Hodo tes. Nā & amestrin xerxis uxore iam puēctæ ætatis audio bis septē illustrium persaz manti liberos defodisse ad referēdā pro se gratiā deo qui sub terra esse fertur. Vbi a Strymōe Peones pgressus est exercitus illic ad Solis occasum uersus est litus: in quo sita urbē græcam Doberes noīe argilū præterit. Hæc & q̄ sup eā ē regio uocatur bifaltia. Illic neptūnii tēpli a leua peoples manu hñs perrexit ad campū nomine syleū præteriens stagiz græcam urbē: puenitq; Eio urbs acanthum ducens una singulas harū gentium & item accolas montis pangæi: & eaz phyllis quas superius cōmemorauī. iis qui maritimi erant classe: qui pcul a mari aberant terre regio stri itinere sequētibus. hāc uia qua xerxes duxit exercitū thraces neq; cōfundūt neq; se Angites rūt: sed ad mea usq; tēpora magnope uenerant. Postea q̄ acathū puēit xerxes: præcepit fluuius

Artha- a canthiis ut hospitalitate exhiberēt. eosq; medica ueste dōauit: laudāsq; alacres cerne-
 ches uir ret eē ad bellū: quodq; audire fossam eē absolutā xerxe apd acanthum agente cōtingit
 ingens ut arthaces qui fossā faciundā prāfuerat morbo decederet uir xerxis spectatus gener
 achāmenides statura inter p̄sas p̄cerissima. Quippe cui q̄tuor oīno digiti deerant a
 lōgitudine quinq; regioꝝ cubitoꝝ. Xerxes magno dāno ducēs maximū hoīum factō
 functū apparitissimē cū funerauit exhibito ēt epulo: cuiusq; tumulū oīs exercitus extru-
 xit: cui tanq̄ heroi ex oraculo acanthiis sacrificāt noīe cū nūcupātes. Et rex q̄dem xerxes
 amisso artachae iacturā se fecisse existimabat. At ii gr̄ci qui exercitū excipiebāt cū xer-
 xi coenā p̄berēt. in oēm miseriā deuenere. adeo quidē ut suis larib; efficerētur extorres.
 Antipa- Dū thasii p̄suis q̄ in cōtinentē sunt urbes xerxianas accipiunt copias: antipater orgis si-
 ter' lius elatus aīo uir iter populares illustris erogauit in coēna q̄drigēta argenti p̄fecti talē
 ta. Eā rē ubi accipe qui p̄erant aliis circa urbib; C tale. n. cōuiuiū iā pridē indietū fuerat
 & diu celebratū. Hoc ubi accepe p̄fertim prācōib; passim predicātib;. Tū uero oppi-
 dani frumētū q̄ in urbib; erat inter se distributū molebāt: farināq; tricēnā ordeaceāq;
 i cōplures m̄ses faciebāt. Ad hāc excogitauere ob prāciū optima q̄q; pecora saginā:
 & altiles aues hīc terrestres palustresq; i cortib; & i uiuariis ad accipiēdum exercitum.
 Quinetiā aurea argēteaq; pocula & crateres faciebāt & cetera q̄ m̄sē i ponunt. Hac
 oīa ipsi regi & iis q̄ cū illo uestebātur fiebāt. Cetero at exercitui q̄ ad esū duntaxat p̄ce-
 pta erāt. Sub aduētū exercitus tabernaculū ubi exercitus māeret statuebatur reliq; sub
 dio agebāt. Vbi tēpus coenae aderat tūc cōuiuatores laborē sustinebāt. isti cū expleti no-
 tē illic exegerāt postero die reuulsi otētorio & oīa appatu sūpto ita abscedebāt nihil reli-
 quētes oīb; a portatis. Vñ Megacreōtis uiri abderitae elegās dictū extitit. q̄ suā sit abde-
 Termi- ritis ut uniuersi mares pariter ac foēme sua delubra adirēt: suppliciterq; diis assidētes p̄
 urbs carētur: ut posthac dimidiū futuroꝝ maloz a se ppulsaretur. Nā de p̄teritis magnā se
 Pidorus gratiā illis hīc q̄ rex xerxes n̄ bis quotidie cibū cape cōsueffet. Fore. n. ut abderitae si iu-
 Asa beretur ēt prādiū solū coenā istituere aut n̄ p̄stolarētur xerxē adueniētē: aut prestolati
 Sincus p̄ssime iter oēs hoīes affligerētur. Et isti q̄dē q̄q; grauāt. tñ qd̄ sibi i p̄oebatur exeqbā
 Sarca tur xerxes uero ex acāto duces classis a se dimisit iussu ad thermā cū classe se oppiri. Est
 Ampelō at thermā in thermxo sinu sita: a q̄ ipse sinus hēt cognomē. Hac. n. cōpendiariā magis
 Torona uiā eē audiebat. Nā e dorisco ad acanthū usq; ita instructus exercitus iter fecerat triparti-
 Galipus to diuisus oīs iussu xerxis: ut una pars secūdū mare iret piter cū classe: cui pti prāerant
 Sermyla Mardonius & massites: altera p mediterrāez: cui prāerāt tritātechimes & gergis ter-
 meciōna olynthus tia iter has media cū q̄ xerxes ipse i cede bāt ducib; smerdiomene & megabyzo. Nauti
 sithonia cus exercitus ubi a xerxe discessit: fossā enauigauit in atho depressā ac pductā ad sicū
 Pallene i quo asia & pidorus & sincus & sarca urbes sitae sint. Ex qb; sumpto cōmilitio pgit ire
 Potidza ad sinū termazū: circunuectusq; āpelon pmōtorii toronēū pnauigauit has gr̄cas ur-
 Amphy bes: unde & naues & cōmilitiū sumpsit: toronā: galipsum: sermylā: meciōnā: olynthū
 stie q̄ regio nunc sithōia noīatur. Ab eo pmōtorio āpeli occidens mare usq; ad pmōtorii
 Aegea canastreum totā fere pallenē preteruectus ē. illic quoq; & naues & cōmilitium sumpsit
 Theram ex pōtidza: ex amphystie noua urbe: ex aegea: ex therābo ex sciona ex mēda ex sana. hāc
 bus sunt urbes sitae i pallēa phlegra prius apellata: pnauigata hac regiōe ad prestitutum lo-
 Sciona cum puenit sumptis ēt militib; e uicinis pallenae urbib; ac thermeo sinu cōterminis: q
 Menda bus hāc noīa sunt lipaxius cōbreā lissā gigonus campsa snila xnea quaz regio adhuc
 Sana cretēsa noīatur. Ab xnea in q̄ finis enumerandaz urbiz mihi factus ē: iā ad ipsum ter

meū sinū cursus classis extitit: & ad terrā migdoniā donec ad termā quo p̄ceptū erat p̄ Sindus
uentū ē ad urbē sindū: & ad calestrā sup̄ axiū sita flumē: qđ migdoniā terrā dirimit a bo urbs
tzeide: cuius terre botcidis arctū ad mare locū optinēt urbes ichne & pella. Hic nauales Calestra
copiæ circa flumē axiū & urbē termā & alias in medio horū urbes stativa habuere regē axius flū
opperiētes. Hoc puenire uolēs xerxes acātho p̄fectus cū terrestribus copiis mediterrā Botiazis
nea p̄cidebat pagrās p̄zonū aggr̄ atq; crestōicum sup̄ amnē chidox: qđ crestōicis ini- Ichne
tio sumpto p̄ terrā migdoniā fluēs in paludē qđ ē sup̄ axiū euoluit. hac iter faciēte xerxe Pella
leones ipetum dederunt in cāmelos: qui cōmeatū portabāt. Sub noctē. n. relictis locis Therna
cōsuetis eo descenderūt: nulloq; alio neq; iumēto neq; hoīe tacto in cāeles grassati sūt. chidorus
Cuius rei causam admiror qđ leones quotiens aliunde eis est quo indigēt abstinent ab fluuius
inuadendis cāmelis: qđ aīa nūq; antea nec experti fuerāt illic nec uiderant. Sūt at̄ p̄ ea Leonum
loca leōes multi & boues agrestes p̄grandib; cornib; qđ ad grācos ueniunt. Leonū ter natura
mīus ē abderox flumē nestus: & achelous: qđ pacarnaniā fluit. Nā nemo aut ad aurorā Nestus
trans nestū usq; gentium uisit leonē in europa: aut trās achelou ad hesper; in reliqua fluuius
cōtinēte: sed in horū fluuiorū medio leōnes gignuntur. Postq; thernā uenit xerxes ibi achelous
substitit tātū maritimi spaciū occupātib; castris q̄tum ē ad urbē therna: & mygdonia Lydeus
usq; ad cōfluentē lydei & haliaemonis: ubi aggr̄ botiazidē: macedoni cūq; determināt. fluuius
In his locis stativa habuere barbari: qbus; potantib; solus ex iis qđ cōmemorati sūt am Haliae
nib;: chidorus e crestōicis fluens nō suppetiit: sed defecit: Xerxes e therna p̄spiciens mon flu.
thessalicos mōtes olympū & ossā p̄cellē magnitudinis: audiensq; in medio eorū an Chidori
fractū angustum eē p̄ quē fluit peneus: & illic uia eē qđ i thessaliā fert cupidē captus ē aqua de
nauigādī ad ostiū penei spiciendū: qđ sup̄iorē uia tenēti erat eundū p̄ macedōes sup̄ne fecit
hīcantes ad perrābos p̄ter gonū urbē Nā hac turissimū iter eē audiebat. Atq; ut cōcu olympus
piuit ita & fecit. Itaq; cōscensa nauis idōia qđ semp cōscendebar quotiēs ei tale aliquid fa- Ossa
cere libebat: extulit signum ceteris nauib; p̄ficiendi relictis illic terrestrib; copiis. Eo Peneus
postq; puenit ostia penei cōtēplantē īgens admiratio cū subiret accites uia; ductores i Perrābi
terrogauit nunquid flumen posset auerti ut alibi mare ingrederet. Narrat at̄ thessalia Genus
quondā lacus fuisse utpote cōclusa undiq; p̄altis mōtib; Nā qđ thessaliæ ad auroram urbs
spectat: id pelion & ossa iunctis inter se radicib; p̄cludunt. Q uod ad uentum aq̄i thessalia
lonē: id olympus. Q đ ad hesper; id pindus. Q đ ad meridiē & uētū aust̄: id othrys. quēdam
Q uod inter hos mōtes mediū id thessalia ē ita deuexa: ut cum alii frequētes amnes i Lacus
eam defluant: tū ii quinq; p̄cipue peneus apidanus onochonus enipheus pamisus: Pelion
qđ mōtib; thessaliā cingentib; in eā planiciē cōfluētes p̄ unum anfractum & eum ar- Ossa
ctū in mare euadunt in unam aquā oēs redacti qđ simul ac cōfluentē secerunt: peneus olympus
retento suo nomine ceteros i nominatos reddit. Fere quōdam cum nondum eēt hic Pindus
anfractus p̄ quē flumina mearent hos fluuios & cetera lacum boebeidē nō fuisse nomi Othrys
natos: quēadmodum nunc & tñ nō mīus qđ nūc fluxisse: sed suis fluētis oēm thessaliā Apida-
effecisse pelagus: ipsi qđ thessali memorent Neptunnum fecisse conuallē: p̄ qđ meat pe nus
neus haud absurde sentientes. Q ui. n. arbitrat̄ Neptunnum terram q̄tere: & qđ terrā Onocho
motu discussa sunt: huius dei eē opa: eicernenti hunc locum uidet̄ neptunus id fecit. nus
se. Nanq; diductio illa mōtium C ut mihi uiderur Terremotus ē opus xerxi interrogā enipheul
ti nunqđ alibi eēt i mare ostia penei: p̄ductores sui rē cōptā hñtes: Rex inquit nūl Pamisus
li sunt huic flumini alibi i mare tendentes exirus qđ iste hic. Cuncta. n. undiq; mōtibus Boebeis
redimita thessalia est. Ad hoc xerxes dixisse fertur. Solertes sunt uiri thessali: qui suæ lacus

Pieria

Thespi-
esDarii le-
gati i pu-
erū mīdīTalthy-
bius
Talthy-
biadæSperchias
Bulius

sibi imbecillitatis cōscii iam pridem cū alia prauiderūt: Tūn uero hoc quod regionem habeant facilem occupatu & mature expugabile: Solū enim hoc esse negociū flumen obstructo an fractu auerfoq; aluco per quē meat i eorū terrā iducat, a quo omnis thessalia præter mōtes aquis obduceret. Hæc ita se habere xerxes apud filios Alei dixit. Quo niam thessali & græcis principes regi se tradiderāt ratus id illos per totā nationē diuulgatus: Hoc locutus & locum cōtemplatus thermā re nauigauit: Vbi cōplures dies circapieriam est commoratus. Nam mōte macedonicum ut illac iperræbos omnis transiret exercitus. Tertia eius pars repurgabat. Eodē legati qui dimissi i græciā fuerant ad terrā petēdam regressi sunt partim inanes: partim terrā & aquā afferētes. Quā qui dederūt eorū hi fuer: Thessali: Dolopes: Aeniēses: Perræbi: Loeri: Magnetes: Meliēses: Achæi: Phiotæ: & Tebani: æteri q; Boetii præter Thespiēses & Plataenses: cū quibus ii græci percusserāt fœdus: qui bellū aduersus barbarum sumpserant. Fœdus autē ita habebat. Quicūq; græci se dedisset persæ: nō adacti necessitate eorū decimū quēq; rebus bene cōstitutis se deo q; delphis ē deuoturos. Ita apud græcos iusiurādū habebat. xerxes neq; athenas neq; spartā legatos terrā peti: ū miserat: ob id qd quos ante Darius ad hoc ipm misisset: eorū alios isti i barachrū: alios in puteū deiecerāt: iubētes eos illinc terrā & aquā ferre ad regem. Hac de causa xerxes nullos illuc ad petendum misit. Er atheniensibus quidem q; ita legatos tractarint: quid triste contigerit nō queo dicere. nisi quod eorum solum cum urbe uastatum est quod tamen ipsum non ea causa suspicor contigisse lacedæmonii uero ita Talthybiū qui fuit Agamemnonis præco incubuit. Est autem sparte Talthybiū templum cum eius posteris: qui talthybiadæ nominantur. Quibus honos legatiōis spartanorū semper tribuitur. Itaq; post eam rem spartiatæ cū læta extra eis nō essent: itaq; diu contingeret peteci huius calamitatis lacedæmoniorum cetu frequēter coacto hoc edictum proposuere. Si quis lacedæmoniorum uelit pro sparta occumbere. Tūc Sperchius Aneristi & Bulis neolei filius uiri spartiatæ & natalibus & opibus iter primos ultero se obtulerunt ad satisfaciendū suæ pœna xerxi Darii filio ob legatos apud spartam iterempros. Ita hoc spartiatæ tanquam mortem obituros miserūt ad modus. Digna admiratione cum audacia horum uirorum: tum uerba ab eis habita. Nam susa tendentes: ac Hydarnem persæ asianæ oræ maritimæ præfectum: uenerūt: qui eos hospitaliter mūsticēq; acceptos his uerbis interrogauit. Viri lacedæmonii quid ita respuitis effici amici regis? Gernite. n. ex me & meo statu quā sit honore presequi rex uiros egregios uos itidem honoraturus si uos ipsos ei dederitis. Videamini modo apud eum cē uiri egregii: quoniam singuli uestrum rege donante principatum græciæ obtinebit. Ad hæc illi respondentes Hydarnes inquit non ex æquo consilium tuum ad nos spectat: atque ad te qui conditionis quam suades expertus es nostræ inexpertus. Nam quidem ea nosti. Libertatem autem nondum expertus es utrum sit dulcis an non. Quæ sit tibi experta foret: non ut hastis sed tu securibus pro ea dimicaremus: nobis suaderes. Hæc Hydarni respooderunt. Dehinc ut ascenderunt susa: & in conspectum regis uenerunt principio iubentibus satellitibus ac uim afferentibus ut procubentes regē adorarent: & per capita eos ad id agendum impingentibus. Negauerūt se unquā id esse facturos: neq; enim sibi esse consuetudinē hoīem adorādi: neq; se ad id uenisse. Postea q; in hoc repugnauerant: secundo loco hæc illis & his similia dixere. Rex medorū nos miserūt lacedæmoniū ad luēdā pœnā p̄iis legatis q; spartæ: iteriere. Hæc istis dicētib; xerxes p̄ magnā imitate negauit se fœi lacedæmoniis simile: illos enī iterimēdis legatis ius oīum

hominū cōfudisse: se uero q̄ illis exp̄baret id nō ēē factū: neq̄ eos occidendo lacedæ-
monios culpa solutū. Hæc re p̄spartiatas gesta i p̄sens ira talchybiu celsauit: & i spartā
reuerſus Sperchio & Bule lōgo tñ deīn tēpore interictō excitatū est inter pelopōnēſes
& atheniēſes bellū: C ut lacedæmōii aiunt Qd̄ mihi diuinitus maxie uidet̄ eſſe geſtū:
q̄ ira talchybi nūcios corripuerit: nec prius quieuerit. Q̄ d̄ at ira inciderit in eoz qui
ad regē aſcenderunt: filios nicolā bulis. & aneriſtū Sp̄chiū filiū: q̄ piſcatores tiryntios
i nauī oneraria plena uiris nauigātes cœpi: manifeſtū ē apud me diuinitus id factū eſſe
ex ira dei q̄ nūcii qui in aſiā a lacedæmoniiſ mittebantur: p̄diti a ſitalce tereī thracū re
ge: & a nymphodoro Pythei uiro abderita excepti ſunt iuxta biſanthē quæ ē in helles-
pōtho: & adducti in atticā ab athenienſibus necati ſunt: cūq̄ iſ aristeas adimachi corin-
thius. Vex hæc multis poſt regis expeditionē ānis geſta ſunt. Quæ expeditio ut ad ſu-
periorē orationē redeā noie quidē tēdebāt cōtra athenas: re tñ uerā cōtra cūctā græciā.
Eā diu antea græci cū audiſſent: n̄ p̄inde oēs affecti ſunt. Nā i qui terrā & aquam dede-
rant p̄ſe fiducia animo p̄ſumebāt tanq̄ nihil ingratū paſſuri a barbaro qui n̄ dede-
rant magno in metu uerſabātur: Quippe cū nulla tāta clauis eēt in grecia. q̄ poſſet ex-
cipere inuadentē p̄ſertim pleriq̄ bellū detractantibz & libenter ad partes medez in-
clinantibz. Hoc ego loco neceſſe habeo ferre ſniam apud multos quidem hoies inuidio-
ſam n̄ tñ qd̄ mihi uidetur uerz diſſimulabo an athenienſes formidātes periculum qd̄
impendebat patria deſeruiffent an n̄ deſerētes ſed permanētes ſe dediffent xerxi nihil
oīno aduerſus regē in mari facere conati: an nemo mari ſe oppoſuiſſet xerxi: atq̄ hæc i
cōtinenti geſta eēt: An ēt multæ lorice eēt muris inductæ a peloponenſibz p̄iſthmū
an p̄diti a lociſ lacedæmoniiſ: iſq̄ n̄ uoluntariis ſed p̄ urbes a claſſe barbara occupariſ ac
deſerti fuiſſent: deſerti q̄ & magna opa aggreſſi generoſe occubiſſent: an hæc paſſi eſ-
ſent: An priuſq̄ uiderent alios græcos cū mediſ ſentientes cū xerxe depacti eēt: atq̄
ita utrinq̄ ſub p̄ſis græciā fuiſſet: Nā muroz apd̄ iſthmum loricatorz q̄nā utilitas fuiſ-
ſet rege mari potiente: a nemine q̄uidē. Nunc at ſiquis athenienſes græciæ liberato-
res exiſſe dicat p̄ ſecto n̄ oberrauerit a uero: Nā utro ſe illi applicaſſent hæc ptes erāt p̄
pōderaturæ. Cū uero p̄tulerint græciā p̄ſtare liberā nimiz ipſi tuere q̄ quicquid græciæ
reliquū erat cū mediſ n̄ ſentiētes exererūt: q̄ ſecundū deos repuleret: ne oraculiſ qd̄
horredis ac terribilibz q̄ de delphis ueniebāt i ducti ad græciā: ſed p̄ſiſtes deſerendā cōſti-
tuerūt excipe hoſtē ſua iuadētē. Si qd̄ cōſultoribz delphos miſſis uti oraculo uolebāt.
Nūcii factiſ apd̄ tēplū q̄ ritus poſtulabat ædē i greſſi cōſederūt. Quibz pitia cui nemē
erat ariſtonice ita r̄ndit. Quid miſerāde ſedes populiſ: fuge ad extima terræ: Ac diſbus
& globidæ deſertis collibz urbiſ. Nā caput & corpus miniſ ſincera manebūt: Extrēi ue-
pedes poterūt ſuſeſſe manuſue: Aut mediū ſed ea ignis edax deſormia reddet. Et mar-
acer eq̄ ſurgēs aſie gene curruatq̄ alias pleraq̄ tuas nō ſolius arces: Per multaſq̄ deum
ſæuiſ dabit ignibz ædes: Quas ego p̄uidi iā nūc ſudore madētes: Atq̄ metu tremere
& de laqueatibz altis nigratē cogente malo mare cruorē: ite ſed ex adito atq̄ malis ef-
fundite mērē. Hiſ auditis atheniēſiū cōſultores maxio ſūt mœrore affecti: Quibz iter
ſe agitantibz tā triſte r̄nſum timō androbuli uir apd̄ delphos illuſtris ſuaſit hæc ſere
ut ſūptis oleæ rāiſ de ſtegro reuerterētur ad cōſulēdū ſuppliciter oraculū. Obtēperātes
ei atheniēſes dixere. O p̄ceps redde nobiſ oraculū meliſ de patria i honorē hoz pal-
mitū quos geſtātes ad te ueniſ: Alioquī hīc abs te n̄ abituriſ ſed i hoc adito ad obitū
uſq̄ permanſuri. Hæc dicentibz antiſtes iterum hoc modo reſpondit. Pallas olympia

Sitalces
Tereus
Biſates

Ariſtoni-
ce pythia

Timoni
luſtris

Athenien- cū multis hortatibꝫ ufa: Et precibus blādita Iouē placare nequiuir. Hoc tibi fauorē
 sium ora- rñsum adamātie p̄pinquās. Nā captis reliquis quā limes cecropis orz intus hēt quod
 cula cūqꝫ facer penetrare eithērō iuppiter e ligno muris tritonida donat: Quisoli iustitibi
 sint natiqꝫ saluti. Tu uero aduētū peditūqꝫ equitūqꝫ quietus. Terrestresqꝫ acies ne p̄sto
 lare: sed hosti Terga dato uel sitibi fors erit obuius usqꝫ diuisa o salamis mulier: pignora
 pdes Vsqꝫ uel cerere sparsa coeūte uel usqꝫ. Hæc legati uterāt ita arbitrati prioribus misio
 ra postqꝫ conscripserūt athenas redire: reuerſiqꝫ ad populū recitauere: Et cū aliæ multæ
 sententiæ essent oraculū interpretantiū. & ex plurimū p̄plex: quidā e maioribꝫ natu di-
 xere uidere sibi deū rñdere salua fore arcē. Olim enim athenienſiū arcem præsepta uallo
 fuisse. Et ii quidē interpretabant uallū eē hūc ligneum mur: Alii uero dicebāt deū signi-
 ficare naues: easqꝫ ceteris omiſſis ædificari iubebāt. Vex hos qꝫ aiebāt naues esse ligneū
 mur: fallebāt uel cerere sparsa coeūte uel usqꝫ. Circa hos uersus cōfundebat eorū senten-
 tia: qui classem uolebāt esse ligneū mur. Nam oraculum qꝫ interpretabatur in eā sentē-
 tiā accipiebant fore: ut ipsi instructa classe ad salaminē pugna nauali succūberent. Erat au-
 tem inter atheniēſes quidā qui in primores recēs puenerat noie Themistocles neodis ſi-
 lius: qui negabat interpres oīa recte cōiectare: qꝫ diceret si clades quæ prædicitur ad athe-
 niēſes spectaret: ullo mō nō ita placide nobis deū fuisse rñsurg. Sed sic o salamis misera
 p eo qꝫ dixit O diuina salamis: si circa eā ſui incolæ forent oppetituri: Sed recte cōiectan-
 tibꝫ ſentiēdū a deo cōtra hostes editum eē oraculum nō cōtra atheniēſes. Itaqꝫ suadebat
 ut ſe iſtruerēt tanqꝫ prælio nauali certaturi: & tanqꝫ hic eſſe ligneus murus. Hæc The-
 mistoclis ſententiā atheniēſes potiorē eſſe cōſuerunt: qꝫ illoꝝ qui interpretantes oraculum
 diſſuadebant apparatū pugnæ naualis: sed hanc eſſe in ſūma ſententiā dicebant nō leuā-
 dā in hoſtē manum: sed ex artica regione demigrandū: & aliam incolendā. Exiit & alia
 ante hanc Themistocliſ ſententiā ad tempus egregia. Cū magna uis pecuniæ e prouētū
 metalloꝝ quæ ſunt e laurio eſſet in ærario athenienſiū: eqꝫ diuidūda uiritim denis in ſin-
 gulos puberes drachmis: Tūc Themistocles hanc diſſuaſit atheniēſibꝫ diſtributionem
 ſed ex pecunia classem ducentarū nauium cōpararent ad ægineticum bellū. Hoc enī bel-
 lum cōflatum græciæ ſalutē attulit cogens atheniēſes nauticos fieri. Et qꝫ hæc clāſſis i-
 cum uſum in quē cōparata fuerat nō uenit: tamē i utilitatē græciæ ceſſit: ipſa iam præ-
 parata cum præſto eſſet: & alterā ex ædificari oporteret: placuit athenienſibꝫ initio poſt
 oraculum cōſilio barbaræ græciæ iuadētē cum nauibꝫ opperiri uniuerſos deo obſequē-
 tes una græcoꝝ uoluntariis. Et hæc quidē oracula athenienſibus ſunt reddita: Coactis
 autē i eundem locū græcis qui per græciā melius ſentiebāt: iterqꝫ ſe collocutus interpoſi-
 ta fide ibi cōſilio habito uſum eſt are omnia miſſas faciēdū pecunias debitas & inimici-
 tias & hoſtilitates. Erant autē cum alia aliōꝝ bella: tum uero maximū inter atheniēſes
 & æginetas. Poſtea qꝫ xerxem cum exercitu ſardibꝫ eē audire. athenienſes decreuere cū
 aliquot i aſia mittēdos ad res regis explorandas: tum nuncios parti argos ad contrahen-
 dā aduerſus ipſam belli ſocietatē: partim in ſiciliā ad Gelonem dinomenis: partim in cor-
 cyrā partim i cretam iubētes opē græciæ ferri eo animo ut ſi fieri poſſet omnis uis græ-
 ca unū eſſet: & ad idem agēdum omnes incūberent tanqꝫ calamitate cunctis græcis ipē
 dēte. Ferebantur autē res Gelonis magnæ eſſe: nec multo minores qꝫ græcoꝝ. Vbi hæc
 eis placuere: & i græciam iter ſe redire: principio ſpeculatores i aſiam tris uiros miſere:
 Qui cū ſardis ueniſſēt i ſpeculādo regis exercitu deprehēſi ſunt: & a ducibꝫ pedestriū
 copiarū torti deducebant tanquā perituri lata i eos mortis ſententiā. Id ubi xerxes audiit

Athena-
rum arx

Themis-
tocles

Gelon

reprehēsa ducū sentētia mittit quosdā & satellitibz iubēs ut si uiuos adipiscerētur speculatores ad sese deducerēt. Eos adhuc supstitēs adepti satellites prāhēlos ī regis cōspectū adduxerūt. sciscitatus res qua de causa uenisset prācepit satellitibz ut hoīes circūducerēt peditatū oēm egratūq; ostētantes. & eos ubi cōtēplando illa expleti fuisset: sine noxa dimitterēt quocūq; locoq; ires libuisset. Hoc xerxes ea ratione imperauit q̄ cogitabat fore ut si speculatores negati fuisset: neq; grāci prācellerent potētia suā eē fama maiorē: neq; quippiā ipse laderet hostes tribus uiris iteremptis sed eisdē in grāciā regressis gressi ut se opīari dicebat auditis rebz suis anquā exercitū cōpararet: ppriā libertatē traderēt: atq; ita nō oporteret suscipere molestiam de exercitu ī eos ducēdo. Hāc sentētia xerxis cum altera quadā cōgruit. Nā cū abydiageret xerxes uidit naues cursū tenentes per hellespontū: quā frumētū e ponto in āginā peloponēsiq; portabāt. Quas ubi audire eius afflores esse hostiū: se ad eas corripēdas accingebant intuentes in regē quādo id agi prāciperet: xerxes eō interrogauit quonā ille tēderēt: q̄ cū respōdissent ad hostes tuos domie & frumēto honustā. Tunc xerxes excipēs īquit nonne eodē quo isti & nos nauigamus tū rebz aliis: tū uero frumēto instructi? Quid igitur hi officiunt nobis quibz cōmeatū portant ita speculatores rebus inspectis dimissi in europā rediere: Post quorū reditū grāci qui cōtra psam cōiurant nūcios itēz argos miserūt: Quibz argiū respōderūt res suas ita habere audisse se iam inde ab initio barbarz excitasse aduersus grāciā bellum: & cū accepissent intellexissentq; grācos sese colligere tētatuos psā obsistere primīpes fuisse mittēdi delphos: qui deū cōsulerēt quid sibi optime faciētibz esse euenturū. Nupenī sex milia suorū fuisse iterēpta a lacedaemoniis & cleomene anaxādrīde. Ea q̄ de causa se mittere Et iis qui missi fuerāt interrogātibz sic Pythiam respōdisse. Finitimis inuisē deis dilectē beatis. Interius tutamē habēs īpune maneto. Et tutare caput nā mēbra tenebitur illud. Hāc illis Pythia prius responderat: Postea uero q̄ nūcii argos uenerunt: senatumq; ingressi mādāta rettulerunt: Argiū respōderunt ad ea quā dicebātur se p̄mptos esse in triginta annos pacificat cū lacedaemoniis p̄cusso sōdere: sed ea cōditiōe imperiū ut dimidiū imperiū penes se esset q̄ ius imperādī ipsoz sit tñ dimidiū imperiū se esse cōtentos. Hoc aiebant suum senatū respondere q̄uis dissuadente oraculo societātē cōtrahere cū grācis: q̄ etsi formidarent: tamē pperare ut sōdus triginta annoz feriret. Intra quos annos liberisui in uirilem aetate adolēcerent: hac uidelicet ratione: ne si quā calamitas ad superiorem accederet in bello persico nisi sōdera forent in postēz subiecti lacedaemoniis essent. His dictis argioz senatu quidā e nunciis partanoz ita respondit Quid ad sōdera qdē attineret sed ad eos qui plures essent relegare: quod autē ad īperium id uero sibi mandatū esse: ut responderet: diceretq; spartanis duos esse reges argiis unū ideo nō posse fieri ut altero utro spartāz regi abrogetur īperiū. Et nihil obstare quo minus cum iis duobus rex argius parē dignitatē obtineat. Ibi argiū negare se perpeffuros insolentiam: sed prāoptare a barbaro imperari sibi q̄ lacedaemoniis cedere. At ita edixerūt nunciis ut priusq; occideret Sol: ex agro argio excederent: Alioquin hostiū loco futuroz. hoc ipsi argiū se habere memorant. Aliter tamen p grāciā narrat xerxem ante q̄ bellū grāciā īferret mississe argos p caduceatorē quicū puenio: ita feratur uerba fecisse. Viri: argi xerxes rex hāc uobis inquit. Nos arbitramur. Xerfen ex quo nos pgenitū sumus fuisse filiū Perseidanaes filiū ex Andromeda gentiū: quā fuit Cephei filia: ita ex uobis oriūdi sumus. Quid cū ita sit: nefas est & nos p̄pugnatoribz nris īferre bellum: & uos aliū opem ferendo nobis aduersarios fieri: sed potius domi uestroz uos cōsistēteas

xerxis si
duciaSpecula
torum li
bertasFrumētū
nauesargiuorū
oraculūPerfes p
sarum pa
reas

dentes ocium tenere. Nam si mihi ex sententia succedit nullos pluris quos facia. Hæc argii cum audissent: rem consecisse dicunt: & a principio dissimulantes quod actum esset: nihil poposcisse gratos: sed cum ab illis deprehenderent: tunc patre imperii poposcisse gratum id lacedæmonios non concessuros: ut hoc prætextu ocium gerent: cui rei competit quod quidam grecorum multis postea annis gestum fuisse memorant. Cum suis mennonis alterius negotii gratia essent atheniensium nuntii: Callias Hipponici & tolligæ qui pariter ascenderant: contigit ut argit & ipsi per id tempus susa mitterent nuntios: qui Artaxerxem filium xerxis interrogarent an amicitia: quam cum xerxe contraxissent: putaret adhuc durare an ab illo pro hostibus haberent: quibus Artaxerxes imo uero maxime perdurare respondit: nullam sibi ciuitatem amiciorē putare quam argos: Vix an caduceatorem xerxes argos miserit ad ea dicenda: & an argiorum nuntii qui susa ascenderunt Artaxerxem de amicitia interrogauerit: pro cōperto dicere non possum: nec ullam de his aliam proferre sententiam: nisi quam argii proferunt. Id demum scio si omnes homines: qui domestica mala in medium contulissent cum uicinis mutare uolentes mala uicinarum intuitu fuissent libeter: reportaturos rursus singulos ea quæ ipsi attulissent: Ita non turpissime ab argiis actum est. Ego uero quæ dicuntur dicere debeo attamen non omnino omnibus credere: quod in uniuersum a me dictum sit: quoniam & hoc narratur argios extitisse: qui per sam in gratiam accersierunt. Posteaque cum lacedæmoniis male pugnasent pro dolore præsentis quid uis præoptantes. Et de argiis quid dictum est. In siciliam autem ad agendum cum gelone tum alii nuntii a sociis iere. Tum uero a lacedæmoniis Syagrus: huius gelonis progenitor fuit Oecetor: qui in gela erat ex insula telos: quæ epitriopo obiacet: qui dum gela cōderetur aliendis qui sunt e rhodo & atrophema asumptus non est. Interiecto tamen tempore posterius eius deorum inferorum sacerdotes illic presueauerunt oriundi a Teline uno ex ea familia: qui eos illic collocauit hunc in modum. Quidam uiri geloi per seditionem eiectionis mactiorum urbem: quæ sita est super gelam profugerunt. Hos Telines gelam deduxit nullis uirorum copiis adiutus: sed horum deorum sacris quæ unde acceperit an ipse possederit: id uero dicere non possum. His sacris fretus eo deduxit illos ubi posterius sui deorum sacrificoli essent. Quæ res mihi admirationi fuit propter ea quæ audio tantum opus Telines effecisse: qualia opera non a quocunque uiro effici consueuerunt: sed ab eo quisit casti ingenii robustaque præstantia. Quamquam ut fertur ab incolis siciliæ fuisse natura effeminatum ac uiro meliorem. Hunc in modum ille dignitatem hanc adeptus est Cleandro patre: qui septem annos gelæ tyrannide potitus est uita functo: a Sabylo autem uiro geloo fuit interfectus. Ibi frater eius hippocrates suscepit imperium. Quo tyrannidem optinente erat illic gelon progenitus Telinus uatis cum aliis: multis quoque usus erat Anesidemus Patæcis satelles hippocratis. Hæc diu post ob uirtutem declaratus: est totius equitatus præfectus. Nam quibus in bellis hippocrates obsedit calipolitanos naxios & zæclæos & leontinos: pugnavitque cum syracusanis & multis barbarorum in iis bellis gelon extitit uir clarissimus adeo ut nulla omnium quæ rettuli ciuitatum affugerit hippocratis dominationem præter syracusanos: quos pugna ad flumen eloye superatos corinthii corcyreique liberauerunt: sub hac tamen conditione ut syracusani camarinam quæ ipsorum quondam fuisset hippocrati traderent hippocrates cum totidem annos quot frater cleander tyrannidem optinuisset illato siculis bello ante urbem hyblæ posuit. Ita gelon per eam tuendi liberos hippocratis euclidem & Cleandrum ubi ciues quæ abnuerent dicto amplius audientes esse prælio uicit ipse gelonum imperium adeptus est liberis Hippocratis dominatu fraudatis. Post hoc cōmetum quosdam syracusanos qui gamori uocabantur a plebe suisque seruis qui cylliri nominabantur eiectionis patriam ex urbe casmena

Malorum
 portionem
 suam quæque
 referret
 ex cōi
 acruo
 Syagrus
 Gelon
 Oecetor
 Telos
 Lindii
 Telines
 Mactiorum
 riu

Cleander
 Sabyllus
 gelon
 Elorus
 flus
 Hippocrates
 Hybla
 urbs
 Euclides
 Cleander
 Gamori
 Cylliri
 Casmena

reducendo potitus est etiam ipsis syraculis. Nam ei uenienti plebs syracusana & urbe & Gelas ipsam dedit. Quam gelon ubi accipit: gelā quā tenebat minoris faciens hieroni fratrem admauit. sibiq; syraculas habuit. & quidē pro oibus urbibus: ideoq; ea ciuitas confestim excurrebat: atq; ppagata est. Nam deductis eo camarināis gelon ciuitatē dedit Camarina euerfa dimidio & eo ap̄ius gelonoz itidē ut camarināis fecit. Nec nō mega. Camaria rēsiū qui sunt in sicilia cū obfessi ad deditōnē uenissēt locupletissimos quosq; qui bellū ei intulerant: & ob id se intetfectum iri putarēt: syraculas traduxit: ac ciuitatē donauit. Nam plebe megarēsē quā belli mouendi fuerat expers: quāq; nihil malise passurā spectabat: syraculas adductā uenū dedit: ex sicilia abspōrandā. Idem hoc fecit cuboīs qui sunt in sicilia p̄ceres a plebe distinguēs. Hoc ideo de utrisq; fecit: q; arbitraretur cōtuber Eubojum plebis rem esse molestissimā: Ea ratiōe magnus tyrānus effectus est gelon: Ad quē legati græcorū posteaq; syraculas corāq; uenerūt ita locuti sunt. Lacedæmonii pariter & atheniēsēs: eorūq; socii nos misere ad te i societatē assumendū aduersus barbas: quē audisti prorsus bellū græciæ inferre iuncto pontibus hellesponto uirū perfam secū grecorū omnes eos ex asia copias ducentē per simulationē belli athenis inferendi nos iuadentē: legati ad cū in asia habeat oēm grāciam redigere in sua potestatē. Tu igitur cui magna potētia gelonem adest nec minia græciæ portio: Siciliæ princeps ferto opem iis qui grāciam a seruitute uindicāt: eāq; una cū illis liberato. Coacta enim cūcta grācia erimus magna manus pugnaq; pares inuadentib; nos. Quod si e nobis alii proditores fuerit: Id sicēz quod supererit græciæ exiguum erit. Vnde periculū est ne omnis grācia pessum eat. Neq; enim speraueris perfam si nos p̄lio superauerit: ad te non esse uenturū: quinimo hoc ante caueris: nobis nāq; opem ferendo temetipsum tutaris. Rei consilio gesta letus plerūq; est exitus. Hæc legati dixerē. Quib; respondens gelon multus in hac oratione fuit. Viri græci inquit insolentem habetis orationem: qui ausi estis me adire hortantes ad ieiun Cōsiliū dam aduersus barbarā societatem: cum ipsi me orātem prius aduersus exercitū barbari prodest eum recusaueris. Nam dū mihi erat cū carthaginēsi b; certamen incumbenti ad ultionē gelonis necis doris Anaxandridæ de agestāis exigendā: offerebāq; mea adiutorē ad liberanda sponso emporia: unde uobis magna emonumēta atq; uoluptates puenerāt: uos uenire nolui stis: neq; mei adiuuādī gratia: neq; ultionis de nece dorianā exigendā: Itaq; quantū i uobis est omnia hæc a barbaris possidētur. Verū nobis hæc i melius reciderūt. Nūc quoniam circūuenit uos atq; attigit bellū: ita deniū Gelonis memoria facta est: Sed contemptus a uobis nō ero uestri similis: sed paratus ab opem ferēdam ducētaz triremium & uiginti milīū armatorū: ac duū milium equitum: totidemq; ferētariorū: totidemq; leuis armaturæ: totidem sagittariorū: totidem funditorum: ac rei frumentariæ cunctis græciæ copiis suppediture donec fuerit debellatum. Hæc me præstiturum recipio: sed ea lege polliceor ut ego sim aduersus barbarum græcorum imperator. Aliter neq; ipse uenirem: neq; alios mitterem. Ea Syagrus audiēs nō tulit: sed q; eiularet iquit pelopides Agamennon si audiret spatiatas imperium subdidisse geloni atq; syracusanis. Tu uero ne feceris huius rei mentiōem amplius. Sed si tibi animus est opem ferēdi græciæ: esto sub imperio lacedæmoniorum. Si dedignaris subesse: nō habes animum opem ferēdi syagri re. Ad hæc gelon ubi uidit uerba Siagri auerfa hanc ad extremum protulit orationem. sponso Hospes spatiata contumeliæ homini facte solent irritare indignationem. Verum tu contumeliosis in me uerbis inuehens non tamen induxisti me ead uicem cōtumeliose reddendam. Sed quando uos ita imperium aplectimini: multo me magis q; uos deet

illud amplecti: qui multo maior copia ac pluriū nauū spator sū. Certe quoniam ista oratio uestra in cōtrariū nititur: nos aliquātū a superiore nostra oratiōe decedemus: Si uos terrestribz copiis p̄fueritis: ego nauticis praeero. Sin nos mari speritare iuuat: ego terrestribz copiis speritare uolo. Ex quo oportet uos aut alterutra harū rerū eē cōtētos; aut his sociis destitutos abscedē. Hanc gelon cōditionē offerebat. Cui nuncius atheniensis lacedaemōios ante uertēs ita respōdit. Rex syracusanorū grācia nos ad te misit non responsio imperatorū indigua: sed exercitus. Tu uero p̄ te fers nō missurū te exercitū nisi sis grāciae imperator: Videlicet ut illi imperes affectas. Itaq; quātum ad eam partē pertinet: q; cuncto grācorū exercitui prae esse postulas: suffecerit nobis atheniēsis silentiū agere intelligētibz laconē fore idoneū ad redendā pro utrisq; rationē. Q; uantum ad illud atq; net quod poscis ut uniuersae classis praes is ita habeto: nos etiā ut lacon permittat non eē permissuros praes se te classi nostrū munus hoc ē nisi lacedaemoniū id uelint quibz praes esse classi uolētibus nō cōtradiceremus. Alteri uero cōcederemus nemini. Nā alioquin frustra plus nauium q; ceteri grāci possideramus. Si syracusanis imperium cederimus quisumus atheniēses & ātiquissimae originis: soli q; grācorū qui nunq; solū uertimus: e quibz uig; instruendo ornandoq; exercitu aptissimū Homerus uersificator ait illū isse: ut nō sit dedecus tōbis ista cōmemorare. His gelon ista respondit. Hospes atheniensis apud uos qui praesint habetis: qui subsint. n̄ habetis. Q; uocirca quū nihil cedere sed totum optinere uelitis: q; celerime hic retro abscedatis renūciaturi grāciae uer ex anno illi exaruisse: cuius dicti sensus hic est. Cum constet probatissimā āni partem esse uer talē esse suū exercitū inuebat: quo grācia priuaretur: quasi quodam uere: quod illi exaresceret non inita secū societate. Hoc responsō Gelonis accepto nuncii grācorū p̄fecti sunt. post hāc Gelon timens quidē ille grācis ne impares barbaro essent: tamen indignū atq; intolerādum sibi ratus ut profectus in peloponnesum subesset lacedaemoniis quisq; lix tyrannus esset omīssa hac uia aliam inuit. Nā ubi primū audiit per sam transmissē hē se spontū: misit cum tribus birenibz cadmū Scythi eum multa cum pecunia ac placidis uerbis ad obseruādum: quo casura esset pugna ut si barbarus uinceret ei pecuniam traderet: terramq; & aquā eorū locorū quibus Gelon imperaret: sin uinceret grāci rursus pecuniam reportaret. Hic Cadmus ante id tempus cum tyrannidē eorum a patre accepisset satis ualidam nullo aduerso casu sed ob iusticiā sua sponte eam in media ciuitate deposuit: atq; in siciliam abiit. Vbi una cum famiis urbem zanclem cuius nomen in messanam mutatum est tenuit atq; incoluit. Hunc cadmū atq; hunc in modum eoprofectum Gelon ob iusticiam quā illi ex aliis rebz adesse nouerat delphos misit: cuius hominis inter alia quae edidit opera iusta hoc nō in postremis reponitur: q; tantū pecuniae a gelone cōmissum interuere cum posset noluit: sed postea q; grāci pugna nauali superiores extiterē. xerxesq; cum exercitu abiit: & ipse in siciliam rediit cum omni pecunia. Fertur autē & hoc ab iis quī siciliam incolūt gelonem inducto ad obtemperādū lacedaemoniis animo fuisse laturam grācis auxilia nisi Terillus Crinipi eiectus ex himera ubi erat tyrannus a Terone Aenfidemi agrigētinorum monacho accersisset per id tēpus phoenicum & poenorū & iberorum & ligiorum & elisycorum & sardonum & cyriniorum trecento milia duce eorum amilcare hannonis carthagenensium rege: quos terillus abduxerat cum persuasos hospitii necessitudine: tum praecipua p̄p̄ra animi uolūtate Anaxilei critenei rhegini tyranni: qui filios suos amilcari obsides dedit ulciscendi soceri causa. Habebat enim Anaxileus in matrimonio Terilli filiam nomine cydippam

Ita gelonē nihil nequiret auxilia græcis ferre delphos misisse pecuniā: p̄terea aiūt iudē cō-
 tigisse ut eodē die gelon & teron amilcarē carthaginensem in sicilia suparint: quo græci
 in salamine p̄sām. Q̄ nin ēt amilcarē quia patre quidē carthaginēses a matre uero syra-
 culanus erat: & ob uirtutē carthaginēsiū rex cū cōflisset p̄līo uictū e cōspectu fuisse
 ablatū audio: nec usq̄ gentiū aut uiuū aut mortuū cōparuisse. Oia. n. gelonē indagādo
 collustrasse: Apud ipsos at carthaginēses illius imaginē colētes hæc fama est dū barba-
 ri cū græcis in siciliā ab aurora ad crepusculum sine intermissiōe pugnarent tādū. n. ex-
 tractū fuisse p̄līum: interea amilcarē in castris p̄manentē sacrificasse: atq̄ litasse solida
 corpora aggerentē in ingentē pyrā: sed cōspectis suis in fugā uersus ut erat in faciedis sa-
 cris occupatus se in ignē misisse: atq̄ ita cōbustū e cōspectu sublatū. Cui siue hoc mō
 ut phoenices: siue alio ut carthaginenses & syracusani memorant ex oculis ablato nunc
 carthaginēses sacrificāt extructis monumētis cū alibi i oibus suis colēis: tum p̄cipue
 in ipsa carthagine. Hactenus quæ ad sicilia attinet. Coreyre aliud nūciis responderunt: Corciro
 aliud fecerunt: Nā cum eos idē nūciū q̄ in siciliā inerāt adissent: & eis dē quibz gelonem rū naues
 uerbis allocuti fuissent: polliciti sunt cōseltim se auxilia missuros ac p̄sidio futuros ne-
 gātes sibi graciā neglectui hēndā salute p̄clitātē: Q̄ uas collaberet nihil aliud sibi sup-
 esse: q̄ ut primo quoq̄ die seruirēt. ideoq̄ sibi quo ad possent illā eē adiuuandā. Hæc illi
 aspectu speciosa respōderunt. At ubi ferre opē oportuit aliud hñtes in animo sexaginta
 naues istruxere: ægreq̄ digressi pelopōneso applicauere: ac circa pylon & Tænarō orā
 lacedemoniorū naues i statione statuere obseruātes & ipsi bellū quo caderet despatentes
 fore ut græci suparent: sed opinātes xerxē multū supiorem uictæ graciæ īperatūz. itaq̄ Corciro
 curauere ut hæc uerba apud persam facerent. Adhortātibus nos græcis ad hoc bellum rum ora-
 rex: qd̄ nō minimum & copiaz & nauium sed plurimū secundū atheniēses habēus tñ tio ad xer-
 aduersum te ire nolimus: aut quippiā tibi molestiæ facere. Hæc dicendo sperauerunt xem
 se plus aliqd̄ q̄ ceteros allaturos: qd̄ ēt ut mihi uidet cōtigisset. Ad gracos at excusatio-
 nē parauere: q̄ etiā usi sunt. Accusantibus. n. græcis q̄ opem n̄ attulissent: dixeret exagi-
 ta se triremes armauisses: sed p̄uētos etefias supare malecam nequisse. Atq̄ ita ad salami-
 nē se n̄ cōtulere: nec ullius cladis pugnz naualis participes fuere. Et isti quidē ita gracos
 a se sūmouerūt: Cretes postq̄ adxi sūt ab iis græcis qbz hoc negociū datū erat hoc sibi fa-
 ciendū putarūt: ut certos hoies publicitus delphos mitterēt deum cōsulturos nunquid
 sibi satius foret graciā defendere. Quibus Pythia rōdit. Ostulti imputate uobis Cretēsū
 quasq̄ lachrimas ob defensionē Menelai uobis Minos gemebūdus imisit. Quo- oraculū
 niā illi quidē n̄ sunt ulti eadē minois in camico factā. Vos at ulti estis illis mulierem Minois
 a sparta a uiro barbaro raptā. Hæc etetes allata ubi audire ab auxilio ferendo super sede- mors
 re. Si quidē fertur minoē cū dædalum uestigans in sicaniā: quæ nunc sicilia dicitur: p̄ Sicaniā
 uenisset: ui eius uitæ allata occubuisse. interiecto deinde tempore omnes cretes p̄ter Sicilia
 polichmitanos & p̄sios diuinitus instructos cum magna classe in sicaniā traiecisse. & polichmi-
 quinquēnio obsedisse camicum: q̄ C̄ ut mea fert opinio Dattragantini incolunt. Ad ex- tani.
 tremum cum neq̄ illā expugnare possent: neq̄ p̄manere: fame euecti ea relicta abiisse: P̄sios
 & dum circa iapygiam cursum tenent: ingenti eos tempestate adorta in terrā fuisse cie- camicus
 ctos: laceratisq̄ nauibus eū nullus in cretā receptus ostenderetur: illic subidentes urbē urbs
 hyriam condidisse: & mutato nomine pro cretibus lapyges messapios eē effectos: & p̄ Hyria
 insulānis continenticos: & ab urbe hyria alias incoluisse. Q̄ uas diu post tarētini euectē urbs
 res magnā in rumā deuenere. Vt hæc maxima cedes omnium q̄s nouimus extiterit tū

Micy-
thus

ipſorū tarentinorū: tum rheginorū: quia micytho choeri ad tria milia ciuiū adacti opē ferre tarētiniſ interiere. Ita ipſorū tarētinoꝝ qui caſi ſunt numerus n̄ eſt initus: Micythus q̄ Anaxilei famulus erat & pcurator rhegii relictus: ubi ex ea urbe excidit tegeā arcadiū incoluit: cōpluresq̄ ſtatuas in olympia cōſecrauit. Sed mihi rheginorū & tarētinoꝝ exceſſus ab oratiōe factus. in cretā igitur deſolatā præſii aiūt cū alios hoīes tum præcipue græcos imigraſſe: Tertiāq̄ ab exceſſu minois ætate res troianas fuiſſe in quibz n̄ determi- nos extiſſe cretēſes mentelai deſenſores: & ob id eos troia reuerſos una cū ſuis ouibz fame peſtilentiaq̄ correptos. Iterūq̄ deſolatā cretā cū reliquis nūc a tertiis cretēſibz habitari. Hæc rex memoriā refricādo pythia illos ad ferēda græcis auxilia aiatos cohibuit. At theſſali neceſſitate ſubacti circa initia medorū partes fouerūt: cum expectarent nō placere illis quæ aleuādæ excogitaſſent. Nā cū primū audire pſam traicere in europā nūcios ad iſthmū mittūt: ubi puiſores græciæ delecti e ciuitatibz coacti erant ad rebus græciæ pſpiciendū. Ad quos poſtq̄ uenere nuncii theſſalorū ita uerba fecere. Viri græci olympiacū ingreſſum cuſtodiri expedit: ut theſſaliæ pariter atq̄ omni græciæ ſit bellitu- tū. Nos eq̄dē ad cuſtodiendū præparati ſumus: ſed uos quoq̄ debetis multum illic mittere copiaz: q̄s niſi mittatis: ſcitote nos pactiōem inituros eē cum perſa. Neq̄. n. decet nos adeo ante cæterā græciā poſitos p uobis ſolos occūbere. Q uibz ferre opē ſi recuſa- tis: nullā poteſtis iniūgere neceſſitatē. Nulla nāq̄ fortior neceſſitas eſt q̄ imbecillitatis. Itaq̄ p noſmet aliqua rōne ſalutē nobis cōparare conabimur. Hæc theſſali. Ob quæ græci illuc mittendū decreuere exercitū pedeſtrē mari ad ingreſſum cuſtodiendū. Exercitus

Algæ

ubi coactus eſt p euripum nauigauit qui poſtq̄ ad algas achaiæ puenit egreſſus illic reli- ctis nauibz in theſſaliā cōtendit: & ad tēpe peruenit ad ingreſſum qui ab inferiore mace- donia i theſſaliā fert iuxta amnē peneū inter olympū & oſſam mōtes. ibi caſtra poſuere græci ad decē milia armatorū coacti: quibz aderat theſſalorū equitatus ducibus e lacedæ- moniis qd̄ Eueneto carini delecto ex polemarchis: q̄q̄ n̄ eēt e regiogene. Ex atheniē- ſibus at̄ Themisto de Neoclis filio. Vex paucos illic dies imorati ſunt: Aduenerunt enī ab alexād̄ro amyntæ uiro macedone nuncii ſuaſū eis ut illinc decederent ne in ingreſſu perſtantes ab exercitu irrupente pcularentur: Videlicet multitudinē terreſtrem nau- ticāq̄ indicando. Horū cōſilio græci: C nam & bene ſibi cōſuli & bono erga ipſos animo macedo eē uidebatur. Obteperauerūt. Q uanq̄ mihi uident metu quoq̄ id ſuaſiſſe: q̄ audierāt aliū eē in theſſaliā ingreſſum per perreboſ in ſupiori macedonia iuxta urbē

Gonnus
urbs

gōnon: qua & tranſiuit: exercitus xerxis. ita græci ad naues regreſſi rurfus ad iſthmum ſe receperunt. Hæc fuit in theſſaliā ſumpta expeditio: dum rex in europam ex alia trā- ſiturus erat: ſed abydiā agebat. Theſſalia ſociis deſerti iam nihil ambigentes ita prō- pti ad medos tranſiere: ut in rebus gerendis ſeſe regi præſtiterint utiliſſimes. Græci ad iſthmum reuerſi ob ea quæ ab alexandro dicta erant conſultabant: & qua ratione bellū gerendum ſtatuere: & quibus in locis. Euicitq̄ hæc ſententia ut præſidio aditum ter-

Thermo-
pylarum
aditus
Artemi-
ſium
ſcyathus
inſula

mopylarum cuſtodirent: quippe qui uidebatur & anguſtior q̄ ille theſſaliæ: & ſolus & ipſorum terre e propinquior. Nam ſemitā qua græci intercepti poſtea ſuere apud ter- mopylas haud nouerāt prius per quā ducibz trichiniis ad thermopylas hoſtis puenit. Hunc igitur aditum ut tuerentur decreuere ne barbarus tranſiret in græciā: utq̄ clāſſis perueheretur hiſtiæ oridē orā ſup artemiſium. Hæc. n. loca inter ſe uicina ſunt: ut audiri utrinq̄ poſſint q̄ apud alteros gerantur: q̄ loca ita ſe habent: Artemiſiū quidē a pelago thraciō ex laxitate in arētū cogitur traiectū: qui eſt inter inſulā ſciatū & continentē mā

gnasiz: ab angustis aut cuboiz iā artemisiū excipit littus in quo ē Artemidis id est Dianæ tēplū. Ingressus uero in graciā perichinū ubi artissimus dimidiū iugeri est qđ ad dexterā regionē nō est hic locus artissimus: sed āte postq thermopylas. Iuxta alpenos a tergo sitos tātūmodo ad agēdū uehiculū patet āterius iuxta flumē phoenicē ppe urbē āte iā solū agēdo uehiculo sufficit. Thermopylas: quod mōtis ad hēspēz uergit iaccessum Phoenix est: & praelatū pēpitū pteutū usq ad oeta. quod aut uiz uergit ad aurorā iāda mari excipit fluiuius turac uadōsis. In hoc ingressu sunt therma lura id est calida lauacra: quāz chitrus id ē hol Athelalas indigenz uocāt: & desup ara herculi extructa. Ad hos ingressus murus ē edificatus: urbs sup quē olim pyle id ē porte erāt. Eū aut edificauerāt phocēses metu thessaloz ex quo Thermo illi ex thesprotis terrā xolidē iere habitātū: quā nūc possident. Et quia thessaliconabant eos subigere: p̄sidio ipso ito tutabant: aquāq calidā ingressui induxere: ut cēt lacunosus mons locus: oia excogitātes ne in suā terrā thessali inuisarent. Hic tñ murus quōdā extructus Therma maiori ex parte iā uetustate erat collapsus: quo rursus excitato uisū est illine faciēdū: ut il lura lis barbarz: arcerent a graciā. Est aut p̄xime uia uicus noie alpeni unde frumētati graci Cythrus statuerāt. Et hāc quidē loca uisā sūt grācis opportuna. Cūcta enī rimati atq̄ ratiocinari alpeni ui ut ubi barbari neq̄ multitudine neq̄ equitatu uti possēt: ibi illos graciā intradētes excipent. Postea uero qđ p̄sam ī p̄cia esse audieret: ex Isthmo digressi sunt peditatus ad thermopylas insidēdas: Ceteri mare ad artemisiū dū graci ut cuiq̄ p̄ceptū erat p̄pere ad succurrendū tendūt: Interea delphi deū consuluere de seip̄is pariter & de graciā solliciti. His n̄sum est ut uētos p̄carent: illos enī maximos fōi graciā auxiliares. Delphi qđ accepe oraculū cū iis primū grācis cōicaure qbus libertas cordi erat: quo nūcio illos q barbarz magope timerēt īmortali beneficio demerere. Deide statuta uētis ara in thya ubi phanū thyz cephisi filia: a qua & locus hic hēt nomē hostias illis immolauere. Propter qđ oraculum ēc nunc delphi uentos p̄piciant. Nauticus xerxis exercitus ex urbe therma mouēs decē ex oibus nauibz uelocissimas recta admisit in sciathū ubi erāt tres p̄sidiariae naues grācoz troezenia xginetica attica: quāz p̄xuis barbaroz nauibus in fugā se p̄pauerūt: sed ex iis troezenia cui p̄xerat praxinus īsecuti barbaricōtinuo excipiūt. Dein strēnuissimū quēq̄ p̄pugnatoz eius ad portā adductū deinceps mactant: Eoz qui capti mactatiq̄ sunt & p̄rio & strēnuissimo nomē erat: leoni: quo noie n̄ nihil fortasse gloriabatur. Aeginetica uero cuius trierarchus erat asonides n̄ nihil tumultus hostibus p̄stitit. qđ eius epibata erat pythius ischenoi uir eo die p̄stantissimus: qui capta naui tñ eo usq̄ pugnando restitit: donec totus dilaniatus est: quem colapsū nō mortuum sed spirantē p̄fēz qui nauium ceperant admiratione uirtutis magnū opē rā p̄xium putauerunt ut seruarent uulnera Smyrna medentes: sindoneq̄ byssina & fasciis obligantes: ac rursus in castra sua reuersi hominem uniuerso exercitui ostētabāt admirabūdi ac p̄be obseruātes: cū alios quos in eadē iā naui ceperant tāq̄ mācipia afferuarēt. Duabz nauibz īterceptis tertia cui p̄erat Phormus uir atheniēsis dū fugit ad hostia penci impacta est: quā sine uiris barbari potiti sunt. Nā atheniēses simul atq̄ nauē ī pegerunt: ab ea desiliētes iter thessaliā itēderūt: seq̄ athēas receperūt. Huius rei pignes e sciatho edictos facti certiores graci: qui ad arthemisiū castra hēbant: & ob id p̄teriti il line chalcidē cōcesserūt ad euripū tutādū relictis pedita xboiz loca diurni (speculatoribz) e decē barbaroz nauibz tres ad herma: qđ ē inter sciathū & magnesiā noie myrmeca puectē sunt: quē locū ubi tēuere barbari lapideū illic titulū īposuere. Qui ē therma soluerūt ubi littus oculo effugit cū oī classe nauigabāt undecī diebz: ex quo rex a therma

praxinus

Trierar-
cus
Pythius
pugna-
torPhori-
nusHerma
Myrme-
ca

Sepias
castanea
urbs

Naualis
exercitus
summa
pedita
tus
Xerxis
exercitus
nume
rus

Frumen
ti nume
rus
die quoq
a xerxe
consum
ptus
Medini
Xerxis di
gnitas
Hellepō
tia uen
tus

discesserat inter se dissipatis: sed eos herma ducebat. quod erat i traiectu fere seyris pam
noze. Hic totū diem nauigātes barbari orā magnesiā tenuerūt sup sepiadē & littus qđ
est iter urbē casthaneā & orā sepiadē. Ad hūc ulq locū atq thermopylas exors malox
xerxis exercitus fuit: & adhuc classis quē admodum ego supputādo iuenio mille ducē
taz septē ex asia nauūū in quibz a principio e singulis natiōibus & erāt milia ducenta &
quadragita unū: ac quadringētū ducenos supputādo uiros in singulis: & pter idigenas
ppugnatores addēdo psaz medorūq ac sacoz tricenoz epibatas. Reliquis at hic exer
citus cōstabat ex triginta sex milibz ducētisq ac decem. Adiciā huic & supiori numero
eos q sunt ex biremibz in quaz singulis plures fecerim octogita potiusq pauciores ui
ros. Quaz nauū sūma ut supius dictum ē trium milū fuit. Ita i eis fuerūt uiroz uigiti
quatuor myriades idest ducēta & quadragita milia. Hæc igit erat classis ex asia unius &
quingagita myriadum uiroz i uniuersum: & pterea septē milia sexcēti decē. Peditatus
fuit decies septies cētēna milia. Equitatus octogita milia: qbz addo arabes qui camelos
& pœnos qui currus agitabāt: quaz facio uigintimilia quaz copiaz classiariz & terrestres
i sūmā redactē fiūt ter & uicies cētēa & præterea decē & septē milia sexcēti & decē. Has
copias ex ipsa asia fuisse cōtractas dictū ē præter seruitia quaz sequebātur: & eos qui i fru
mētariis uehebātur. Huic omni cnumerato exercitu adiciēdus ē ille ductus ex europa:
de quo ex opiniōe dicere oportet. Ii graeci qui sūt e thracia ex insulis thraciz obiacētibz
attulerūt naues cētū uiginti: quaz uiri fiunt triginta quatuor milia. Terrestres copias
attulere thraces: & pzōes & heordi & botizi & gēus chalcidicū & brygi & pieres & ma
cedones & perrabi & zniēses: & dolopes: & magnetes: & achazi: & qui maritia thraciz
habitabāt. Harū nationū reor trecēta milia hoīū fuisse: quaz myriades illis asiaticis adie
ctæ fiunt in sūmā uiroz pugnātium ducētæ sexagita quatuor: & pterea mille sexcēti &
decē. Hoc tāto pugnatoz numero nō pauciora sed plura fuisse arbitror: quaz hos comi
tabātur seruitia & eos q frumētariis in nauigiis erant: & i aliis nauibz una cū militaribz
uiris uehebāt: quos neq plures neq pauciores facio sed totidē. Ita æquari numero pu
gnatoz explebūt totidē myriadas: siētq quingentæ & uiginti octo myriades & tria mi
lia ducenti & uigiti uiri: quos xerxes darii duxit ad sepiadē usq ad thermopylas. Hic uni
uersus copiaz xerxis numerus. Nā muliez pinsetium & pallacū & eunuchoz numez
nemo p cōperto queat dicere: at ne ipedimentoz quidē aliorū q iumētoz sarcinarioz
neq canū indicoz exercitū comitāntū præ multitudie quisq inire numez possit. Quo
minus miror pditū esse fluēta quædā nō suppeditauisse. Magis miror uide tot myriadi
bz cibaria suppetierint. Nā subducta ratiōe cōperios i singuli quotidie singulas frumenti
choenicas idest semodia nō āplius acceperunt: absūpta fuisse singulis diebz cētum milia
medinoz & trecētos ac qdraginta medimnos: q singuli cōstāt e senis modis haud ānu
merādo mulieres eunuchozq & iumēta atq canes. In quo exercitu cū tot uiroz milia ef
sent nemo aut specie aut magnitudie corporis erat qui cū xerxe ipso posset cōtēderi tāq
dignior q illud iperū optineret. Nauales copiaz postq e statioe soluerunt. puectazq ora
terræ magnesiæ tenuerūt q est iter urbē casthanæā & orā sepiadē primæ quazq naues
ad terrā habuere stationē: aliaz deiceps i āchoris steteri ad octauū usq ad ordinē itra ma
re pcedētes utpote angustiore littore q ut classē capet: atq ita p noctē steteri. Sub ipm
uero diluculū ex sereno cælo & tranquillo cū mar effervesceret: incidit i eā atrox tēpestat
ac uehemēs uētus subsolāus quē hellepōtiā nūcupāt: qui circa illa loca hitabant. Eum
uētum qcunq augesi aiaduenterunt. & quibz p cōditiōe statiois licuit: i tēpestatē pue

nerūt reuulsisq̃ nauibꝫ se atq̃ illas incolumes p̃stiterūt. At q̃s naues uetus exteriores
nactus est: eas alias ad loca q̃ dicunt̃ ipni. i. furni q̃ sunt in pelco extulit alias i littus alias Ipnide est
in ipsam sepiadē illi sit alias in urbē castanā: alias in meliboā expulit: erat. n̄ intoleranda furni
uis eius. Eniuero feruntur atheniēses boreā inuocasse ex oraculo alio qđ eis redditū est
ut genex suū ad sibi opitulandū inuocarent. Hēt at ut apđ grācos fertur. boreas in ma
trimōio orithyā atticā Erichthei filiā. Ex hoc cōiugio C ut fama est) atheniēses i ducti
sunt ad cōiectandū boreā sibi genex eē: & dū in chalcide p̃ europa excubarēt cū itellige Boreas
rent auctū iri tēpestatē: inuocauit boreā cui prius sacrificauerāt & orithiā ut sibi auxilio onthya
eēt: & barbaroz naues corrūpent: quēadmodū prius fecerant circa athō. Nū ob id bo
reas ingruerit in barbaros apđ statioem agentes n̄ queo dicere. Certe atheniēses aiūt: &
aū fuisse sibi auxilio boreā: & tūc illud effecisse: Atq̃ degressi illinc delubꝫ boreā extru
xere ad amnē ilissum. In hac q̃ paucissimas naues ii n̄ pauciores qđringētis perisse aiūt ilissus
uiros quoq̃ innumerabiles ac uī pecuniarū imensā. Vt aminodi cratineo uiro magneti fluuius
maiorē in mōum fuerit fructuosū hoc naufragiū: q̃ aliq̃to post dū circa sepiadē humū aminodi
fodit multa pocula aurea ciecta multa argētea p̃cepit: Thesaurolq̃ p̃saz iuenit affatinq̃ fortuna
aliarū ex auro rex lucratus ē: & cū alioquī nō eēt fortunatus rebo reptitiis mirifice est
ditatus. Nā fuit ei utilitas qđā ingrata ac doloris cā q̃ erat filiis orbatus. Nauiū at onera Xerxis
riarū aliorūq̃ nauigioꝝ q̃ pierunt nūerus iniri n̄ pōt. Vñ p̃fecti classis ueriti ne sibi post naues
acceptā calamitatē thessali incursarent: excelsū sibi uallum e naufragiis circundederunt .cccc. sub
Triduo. n. tēpestas p̃stitit. Q uarto tandē die magi incisiōes faciēdo & ueneficiis mcan- mēsa
tādo uentū ad hāc thāti ac nereidibꝫ sacrificando tempestatē cōpescuerūt. Siue aliter
tēpestas ipsa sua spōte cessauit. Thāti at iō magi sacrificauere: q̃ ab ionibꝫ acceperant the Thetidis
tim ex eo loco raptā fuisse a pelco oēm q̃ eā orā sepiadē illius eē aliarūq̃ nereidū. Et uet̃o raptus a
qdē q̃rto die cōquieuit. Atq̃ grācis diurni suis speculatores ex cuboicis uerticibꝫ decurre peleo
tes: altero ab exorta tēpestatē die indicarūt oīa q̃ circa naufragiū cōtigerant. Q uā istī
ubi audiere fuis prius liberatori neptūno libamantis celerrime rursus ad artemisiū re
uehēuntur spantes sibi paucas aliq̃s naues fore cōtrarias. Ita ad artemisiū p̃uecti itex
statioem: hēre ad tēplū neptūni cognōine liberatoris: qđ nomē ab illis inditū ad hic usq̃
r̃ps pdurat. Barbari postea q̃ uentus cōquieuit: & fluctus cōstrati sunt reuulsus nauibꝫ
ad cōtinentē enauigabāt: circūuehētēsq̃ p̃mōtoriū magnesiā rectū cursū i sinū q̃ ad pa
gasā fert tenebāt. In hoc magnesiā sinu locus qđā ē i quo fertur hetecules cū nauiar Hercu
go aq̃tū missus esset derelictus fuisse ab iasōe atq̃ a sociis dū in terrā cholchidem ad uel les ab ia
lus nauigarent. illinc. n. aq̃ti in pelagus erāt: abituri ea q̃ de re nomen loco fertur esse ad sonā reli
aphetaz. i. dimisse. Hoc in loco xerxianā naues statioem hūerunt: quaz q̃ndecim q̃ lon ctus
ge ultimā appellabātur: p̃spectis grācoꝝ ad artemisiū nauibus ratā suas esse in mediū Apheta
carū & ad hostes delatā sunt: q̃rū dux erat sandoces thamasii cumā xolidis p̃fectus Sando
quem aū darius ob hāc cām captū cruce affecerat: q̃ cū e regis iudicibꝫ eēt iniquā sniā ces
ob pecuniā tulerat: sed eius in cruce suspēsi darius reputās plura peccatis eē bñficia in Cuma
domū regiā collata. Hoc repiens agnoscensq̃ ppantius se q̃ prudētius egisse hoīem sol
uit. ita regē dariū elapsus ac uita restitutus tunc i grācos delatus n̄ itex erat elapsurus.
hos ad se cursum tenētes grāci ubi uidere cognito hoīum terrore aggressi repēte cepe. Aridolis
in quarū nauiū una captus ē aridolis alabādēsiū q̃ sunt in caria tyrānus: i altera pētylus Alban
demonoi dux paphius: q̃ e papho. xii. naues cōduxisset: amissis earū. xi. tēpestatē q̃ ad se
piadē extiterat cū una q̃ supabat tēdēs ad artemisiū captus est. Hos grāci q̃ uolebāt de pentylus
c iii

xerxis exercitu sciscitati uictos ad corinthiorū isthmū dimiserūt. cetera barbarę & classis
 pter. xv. naues quibꝫ præfuisse Sadoce dixi ad aphetas puenit. xerxes cum terrestribꝫ
 Thessa copiis p thessaliā & achaiā iter faciēs triduo euasit in meliēses cū in thessalia certamē cu
 la equaz rule fecisset suas eqꝫ expiendi grā: qꝫ illie optimas græcāz eqꝫ esse audiebat. In eo certa
 Onocho mine multo inferiores græciāz. Fluuiorꝫ qui sunt in thessalia solis onochonus potanti
 nus defe exercitui n̄ sufficit. xerxi ad littoralia achaię tendēti pdoctores sui cūcta referre cupien
 cit xerxi tes enarrabāt id qđ de tēplo iouis aphlystii ab indigenis enarrat: Athamantē acoli filiū
 aphristi inito cū ino cōsilio necē phryxo machinatū: Dein achazos ex oraculo tale certamē illius
 us iuppi posteris pposuisse: ut qꝫ genere maximus natu eēt: huic aditu curiz. i. prytanei qꝫ lei
 ter tū achai uocāt interdiceret: ut ipsis excubias agentibꝫ si quis adisset n̄ prius adire posset
 Athamaf qꝫ mactatus eēt. ita multos cum iā mactandi eēnt: eo metu in aliā pfugisse regiōem. in
 Leitus teriecto deīn tpe cū reuersi eēnt & in prytaneū ingressi: si eēnt deprehensi toto corpore
 Pritanecorōis coopto: & cū pōpa eductos mactari cōsueffe. Hoc posteros cytissori phryxo gēi
 us ti ob id pati: qđ cū achai expiatiōem loci facientes ex oraculo athamantē acoli eēnt imo
 Cytissor laturi: Cytissorus iste e terra cholehide ueniēs illū liberauit. Eoqꝫ facto posteris eius irā
 rus dei fuisse iniectā: Hęc cū audisset xerxes ubi ad lucum affuit: & ipsę ab eo abstinuit: &
 idē suis copiis impauit. Domūqꝫ itē ppugnatoz athamātis ac phanū ueneratus ē. Hęc
 in thessalia achaiāqꝫ a quibꝫ locis pcessit xerxes in melidē iuxta maris sinū ubi totū diē
 æstus atqꝫ reciprocatio fluctuū fit. huic sinui circuniectus est locus cāpēster alibi spatio
 sus alibi arctus admodū. Et ipsi cāpo circuniecto mōtes editi atqꝫ iacessu oēm meliadē
 Thrachi cingētes regiōem qꝫ petraz thalchinia noīant. Prīa in sinu urbs ab achaiā euntibꝫ est an
 niz ticyra: quā amnis sperchius pterlabēs ex æniensibꝫ in mare defluit: A quo alter amnis
 Petraz uiginti ferme stadiis abest: cui nomen inditū ē dyras: quē fama ē emerfisse ad ferēdā ar
 Anticyra denti herculi opē: Ab hoc totidē stadiorꝫ intercapedine alius annis est qui uocat melas:
 Spchius idest niger. Vñ urbs trechis quinqꝫ stadia abest sita in amplissimo regiōis: spacio a mon
 Dyras tibus ad mare utpote duobꝫ & uiginti milibꝫ iugę phanicie mōtis: qui terrā tracheriā
 fluns circumdat. Ad trachinis meridiē āphractus est p quē asopus circa radices mōtis defluit:
 Melas ad cuius meridiē alius n̄ magnus: amnis est noīe phoenix ex his mōtibꝫ in asopum de
 fluns fluens. iuxta phoenicē angustissimū uia est: Qꝫ uippe qꝫ muro cōartata mō plaustrum
 ehrechis agi pōt a flumine phoenice ad thermopylas quindecim stadiorꝫ ē interuallū: in quo ui
 Asopus cus est noīe antela: quē pterfluēs asopus in mare euoluit: & ei locus spaciosus est circūie
 fluns ctus: ubi tēplū cereris amphyctiōidis extructū uisitur: & sedilia amphyctiōibꝫ & ipsius
 Phoenix amphyctiōis delubꝫ. Ex xerxes quidē in thrachinia melidis castra hēbat. Græci uero i
 fluns trāsitu qui locus a plerisqꝫ græcorꝫ uocatur thermopylę: ab indigenis at atqꝫ accolis py
 Anthela la. Hęc erant utrorumqꝫ castrorꝫ loca. Xerxe omnibus qꝫ ad uentum boream spectant
 uicus usqꝫ ad trachinem potito græcis quaz phanc cōtinentē ad austrum & meridiem ferunt
 Amphy tenentibus. Qꝫ uihoc in loco perflam græci operiebantur: Hi suere spartanorꝫ trecenti
 ction armati: Tergeitaz & mantienorꝫ mille totidem ex utrisqꝫ. Ex orchomeno archadię cē
 Thermo tum uiginti: ex reliqua arcadia mille. Tot quidem ex arcadia: A corintho autem quadri
 pylę genti. A philiunte ducenti: & mycenorum octoginta. Hi peloponneso aderāt a boetiis:
 græci ad thespienfes septingenti: thebāi quadringenti. Præter hos euocati erāt locréses opuncii
 thermo cum omni copia & phocensum mille. Ipsi enim greci eos euocauerant missis nunciis
 pylas qui dicerent se quidem præcutores aliorum uenisse: Ceteros autem socios propediem
 expectari: tutelam uero malis esse in atheniensium præsidio æginetarumqꝫ & eorꝫ qui
 bus res naualis iniuncta esset. Nec sibi quippiam esse formidolum. Non enim decum

eē qui bellum græciæ i ferret: sed hominem. Nec mortale quēpiam aut esse aut fore qui Mali ex
 ex quo natus est mali exors sit: & ut quisq; maxius est: ita ei deberi mala: itaq; cū morta ers ne-
 lis sit qui bellū i ferat ab opinione esse casurum. Hæc illi audientes in trachinem auxilio mo esse
 iere. Erāt his cū alii duces suæ quisq; ciuitatis: itū uero penes quē sūma imperii erat: quē pōt
 maxime admirabātur lacedæmōius leōides anaxandridæ: qui leōtis: q; eurycratidæ. qui Leonides
 anaxandri qui eurycratis: qui polydori: q; Alcamenis: q; Teledæ: q; Archelai: q; Agelilai: qui rex
 Doryssi: q; leobotis: q; echestrati: qui hagelisi: qui curistæis: qui aristodēi: qui anistomachi
 qui cleodæi: qui hilli: qui herculis filius fuit adeptus ex iopinato regnū. Nam cum duo
 forent ei fratres natu maiores cleomenes & dorieus: aberat a cura regni adipiscendi. Ve
 rum cleomene sine uirili sobole defuncto: & Dorico iam nō supstiterat: sed & ipso i sicilia
 uita fūcto: ita regnū ad leōidē puenit: q; cleōiboto maior natu erat. Is enī nouissimus fu Cleōbro
 it anaxadridæ liberorū: habebatq; i matrimonio cleomēis filiā: qui dū se ad thermopylas tus
 cōtulit: delegerat treccētos e primorib;: e uiros quib; fili erāt: assūpseratq; eos thebāos:
 quorū de nūero feci mentionē quorū dux erat leōtiades eurimachi. Hæc de cā leōides de
 dit operā ut græcos sumeret solos: q; eos maxie insimulabat: quia cū medis sēturēt: Euo
 cabat igit eos ad bellū sciēdi cupidus an una mitterēt auxilia: an ex pfecto adimerēt græ Leontia
 ciæ societatem. Sed illi aliud sentiētes tñ auxilia miserūt. Eorū qui cū leōida fuere primos dea
 miserūt spartiatæ: ut his inspectis laii socii in militiā p ficerent: ne ue cū medis sentirēt
 si eos superari audirent. Ipsi autem celebratis carniis C hæc enī sacra morabātur eos Dre
 listis spartæ custodib; erant cum omnicopia illuc celerrime ituri auxilio: Reliqui etiā so Carnia
 cii ad id agēdū itidē aīat: nā rēpus olimpiadis i hic negocia inciderat haud suspicati tā cito
 apud thermopylas bello decernendū pcursores miserāt: ita isti sibi faciendū statuerant.
 At i græci qui apd thermopylas erāt ubi adgressū pla aduētabat metu pculsi de decedē
 do cōsultabāt. Cæteri pelopōneses censebāt faciendū ut reuersi i pelopōnesū istmū cu
 stodiā agerēt. Huic sententiæ cū insensī essent phocenses & locri: Leōides: suadebat illic
 pstandū: & nūcios ad accensendas spsilio ciuitates dimittendos tanq; se paucioribus q;
 ut medorū exercitū arcerēt. Hæc istis cōsultatib; xerxes egē quēdā ad speculādū quot
 illi essent: & qd agerent mittit. Audierat enī iā tū cū i thessalia esset: eo loci cōtractā esse
 exiguā copiā: cuiusq; duces esse lacedæmōios: atq; leonidā e generē herculis. Eques ubi ad
 stationē græcorū successit contēplati aspexitq; nō ille quidē oēs milites: nam eos qui itra
 mūrū quē excitauerāt excubabāt: intueri nequibat: sed eos qui extra mūrū agebāt. Erāt
 at eo tpe exterius manēdi i lacedæmoniōrū statiōe uices. Eos aīaduertit ptī se ludo gim
 nastico exercētes. Partī comā pectētes. Hæc cū admiratiōe ituitus eorū numero ac cæte
 ris oibus plane cognitis pociū sē se recipit. Nemo enim illoz insequēbat: sed hoīem ma
 gno cōtētui habebāt. Regressus ad xerxē cū ita que inspexerat refert. Quæ xerxes au
 diēs nō poterat cōiectarē qd nā molirētur tāq; quoad possent perituri pariter & ostē per
 dituri. Sed cum ridiculam rem sibi facere uiderentur: accersit ad se demaratum Aristo
 nis: qui in exercitu erat: quē ut uenit interrogauit horum singula cupiēs nosse quid ab
 lacedæmoniis ageretur. Et ille audisti inquit antea me dum aduersus græciam profici
 sceremur de his uiris. Et cum audisses loquentem hæc quæ cūctura providebam: deri Lacedæ
 sui habuisti. Quāq; mihi summum discrimen est aduersus te rex ueritatē tuentia: au monioz
 dias tamē nunc quoq; ueritatem Hi uiri ad nobiscum pugnandum de ingressu uenē militum
 atq; hoc apparant. Nam ita sese apud eos habet consuetudo: Quotiēns ad irā animæ cultus
 periculum debent tunc capita comunt: quod scies si hos & qui spartæ manserunt sub

egeris: Nulla hominum gens alia est quæ cōtra te rex audeat tolle manus. Etenim nūc aduersus regnū iter græca pulcherimū atq; uiros p̄stātissios tēdis. xerxes qđ hæc eis ad modum incredibilia uiderēt quæ dicerētur interrogāte quo pacto tantillæ copiarū cū suis pugnature essēt: rursus iqt p uano me ducas nisi hoc tibi ut ego alo usu uenerit. Hæc dicens tñ xerx n̄ p̄suasit. Itaq; quadriduū xerxes sup̄sedit ratus eos illic fugā eē facturos. Q uito die cū putaret ipudētia illoꝝ atq; temeritatē eē in pmanēdo irap̄citus: medos i eos ac cissios mittit imperās ut illos caperēt uiuos: & i cōspectū suū adducerēt. Medi ubi facto ipetu græcos impræffionē fecerūt multi cadebāt aliisq; supueniētib; nihil tamen

Medi i la
cedæmo-
nes

p̄mouebāt: & si uehemēter i gruebāt: pyalā faciētes cū aliis oib; tū uero ipsi regi se qđē multos hoīes eē: at paucos uiros. Fuit aut̄ hic pugna cōgressus iter diu. Post ubi medi se ægre tutabant tū uero ipsi se sub duxere: p̄æq; subeūtes excepe ii quos i mortales rex appellabat: quorū dux erat hydarnes tāq; facile hostē p̄figaturi. Vbi & hi cū græcis cōgressi nihilomius q̄ medi p̄ficiēbāt: sed eodē modo pugnabāt ut pote lōgiorib; hastis q̄ græci utētes & i locis angustis ubi nullus multitudis erat usus. Ibi lacedæmoniū dignam mēmoratu pugna edebāt cū aliis in reb; ostentātes se perire iter iperitos pugnari: tū uero q; quoties terga uertebāt cōferti fugiebāt. Quos barbari: dū fugiēs cernerent cū uo ciferatiōes & crepitu i gruebāt. At græci rursus se cōuertētes aduersis pectorib; eos excipiebāt: & q̄uis innūera multitudie p̄sternebāt. Aliquot tñ illic ex ipsis spartiatīs occubuer. Persæ posteaq; & cateruatī & uniueris copiis iter occupare conati: nihil tñ p̄mouebāt: iteq; sese receperūt. Feri xerxes cū ad spectaculū ad eēt in ipso cōgressu pugnādi ter e solio resiliisse: q; uidelicet exercitui suo timeret. Postero die nihilo melius barbari p̄liati sūt. Nā sperātes fore ut illi q; pauci essent & saucii neqrēt manus leuari ad pugnādū cū cōfixissent eos græci excepere instructis ordinib; & in suo qsq; loco ac p nationes digesti: p̄ter phocenses qui in mōte ad iter obsidēdum locati erant. Persæ ubi nihil aliud q̄

Epialtes
xerxi indi-
cauit tra-
mitem ad
thermo-
pylas
Athena-
des

pridie agēdum uident abscedūt. Ibi regē ancipitem quod nā in re præsenti consiliū capel seret: Epialtes eurydemi allocuturus adiit tanq; magna aliqua re ab illo remunerādus indicauit ei tramitē: q; per mōtē ad thermopylas ferebat: quo factionē eorū grecoꝝ qui illic erant euertit. Is postea lacedæmoniōꝝ metū in thessaliā p̄fugit: cuius profugi pylagorā amphictyōes apud pilā cōgregati caput pecunia licitati sunt: qui interiecto deinde tpe ab athemate uiro trachinio anticyræ. C Nā illuc redierat. Interēptus ē quē & si ob aliā cām q̄ ego i sequentib; reddam athenades hic interemit: nihilo tñ facius ab lacedæmoniis prēmio affectus est. Hūc in modū epialtes postea interiit: Est & alia quæ fertur fama. Onetē phanagoræ uirū carystium & Gopridalū anticyrenlem fuisse: q; ea dixerit regi & ercū mōtē persas deduxisse: quod apud me p̄sus fide caret. Nā hic licet cōiecte mus primū q; græcoꝝ pilagoræ nō onetæ & Gopridalised epialtæ thrachini caput pecunia licitati sunt: q; scilicet cū compertissimum haberent. Deinde q; epialtem ob hāc causam scimus se fuga proripuisse. Postremo q; Onetes qui non erat meliensis ita demū tramitem ilium nouisset: si i ea regiōe permultū diuersatus fuisset idecoq; epialtæ culpā ascribo: q; persas p̄mōtē circumduxit: & ad tramitem perduxit. xerxes ea quæ epialtes se confecturū spondebat probans maiorem in modum lætus sine mora hydarnē cum iis q; p̄erat copiis misit. Ille circa lucernarū incēsiōem id est sub crepusculū e castris profectus est: & tramitē i gressus: & quē tramitē idigene meliēses uestigauerūt eoq; iuestigato thessalos deduxer aduersus phocēses eo tpe quo phocēses iter septo muris trāsitu ad accēdū bellū in præsidio erāt extrinsecus: nihil admodū p̄septus trāsitus erat: cū nihil

esset utilis meliēsis. Etenim sese hēt ille callis. Ab asopo fluuio q̄p mōtis meat anfra
ctum incipit: cui mōti ac uia idē nomen ē inditum anapaza: Hæc anapaza p̄ dorsum mō
tis extēta desinit iuxta alpenum urbem: q̄ priā ē ex locridibz melienſes uersus ac iuxta
lapidē noīe melampygon. i. nigrz sōtētiac iuxta cercopon hedras hoc est malicioſoz
fedes: ubi angustissimus callis ē. Hæc uia atq̄ ita se habente p̄fz asopū transmittētes iter
tota nocte fecerunt a dextra oeteos mōtes ad sinistā terrā trachiniōz hñtes: ac sub ex
ortū auroræ in cacumē mōtis euaserūt: quo ī loco sicut supius ostensū ē mille phocen
siū armatoz p̄sidium excubabat: tum ad suam terrā: tum ad uia tutandā. Nā transitus
inferior a quibz dictum ē custodiebat q̄ eam p̄ mōtē uiam ultro ab leonide acceptā ob
sidebant: qui hoc mō p̄fz ascendisse aīaduēterunt. Cum eos illi toto mōte cōscenden
do p̄pter frequētiā quercuum latuissent: tñ edito multo strepitu Cui res postulat
frōdium subter pedes cōstrataz C erat. n. celi tranquillitas C phocēſes recurrerunt: & dū
sibi arma induunt: cōfēſti barbari affuerē: qui cōspicati uiros arma sibi circundātes ob
stupuere. Q uippe qui ut in exercitu assuetuū fuerat neminē sibi sperabant occursuz.
Ibi Hydarnes p̄teritus ne phocēſes lacedæmōi forent: Epitalē percōctatus ē quis nā
ille cēt exercitus. Mox certior rei factus p̄fz tanq̄ in aciē instruxit. Q uoz missilibus
multis crebrisq̄ phocēſes cum ferirent: fugā fecerunt in uerticē mōtis gnari aduersū
se ab initio illos uenisse: & se p̄parabant tanq̄ pditi. Ita isti sentiebant. Vex eis sp̄etis ii
qui circa epialtē & hydarnē erant p̄fz rapidi de mōte descendunt: At iis græcis qui ap̄
thermopylas erant: primū uates megistias extis inspectis idicauit mortē illis pariter &
sibi sp̄endē. Dein transfugz notū fecere p̄fz mōtē circuire: sed hi adhuc p̄ noctis tēpus
tertio loco significauere speculatores diurni q̄ a uerticibus mōtis decruerunt iam die il
lucēſcente. Hic iter se cōſultantes græcis sentētiis discrepabant. Alii. n. stationē n̄ deferē
dā suadebant: Alii id dissuadētes cōtendebāt. Ita dissidentiu parti abscedūt: dilapsiq̄ in
suā q̄sq̄ urbē se recipiunt: p̄ti qui cū leōide erat ad illie p̄standū se accingunt. Fert at̄ ipse
leōides eos q̄ abcessere dimisisse de illoz uita felicitus. Se uero & sp̄artiatas q̄ adessēt n̄
facturos e sua dignitate si stationē defererēt: ad q̄ tutandā ab initio uenisset. Cæterz ego
magis illi opiniōi accedo: leonidē postea q̄ aīaduētit socios ignauos: & iuitos eē ad picu
lū subeundū: ueniā eis abeundi dedisse sibi uero decedere ihoēstū: putasse p̄manenti at̄
illic ingentē gloriā futurā: & sp̄artæ nūq̄ defuturā felicitatē sperasse. Si quidē iā in abini
tio moti belli sp̄artiatas pythia redditū erat oraculū fore ut aut sp̄arta euerteret a bar
baris: Aut rex eius occumberet: q̄d oraculū hexametris illa uersibz reddidit in hæc uer
ba. Vobis ampliūq̄ colitis q̄ mœnia sp̄artæ. Aut urbs clara dabit p̄fz uictore ruinam
Aut si n̄ erit hoc oriundus ab hercule q̄dā flebit extinctus rex in lacedæmonis ora. Nā
neq̄ tauroz neq̄ uim feret ille leonū: Sed iouis & cuius reor haud tolerabile robur: Al
terutrū donec passim discerpserit hoīz hæc reputatē leonidē cupidūq̄ gloriæ cōpandæ
credideri solum ex sp̄tatis remisisse socios potiusq̄ illos q̄ abierūt ī sentētiis dissidētes tā
deformiter abisse. Cui rei n̄ minio id mihi testimōio ē. Vate megistia huius expeditiōis
comitē q̄ ferebat acarnas eē: & a melāpode oriūdu p̄locutū ex extis ea q̄ erāt euentura:
eundēq̄ cū p̄palā a leōide dimitteret ne secū p̄irer: tñ abscedere noluisse: filiū mō qui ei
unicus erat una militatē missū fecisse. ita socii quos leōides rētebat ei obtēperātes abie
re thespieses tātū atq̄ thebāi p̄stiterē cum lacedemōiis. Thebāi q̄dē iuiti ac nolentes: q̄p
pe quos leōides loco obsidū destiebat. Thespieses uero libētissimi q̄ negauerunt se leōi
da & q̄ cū eo erāt desertis abcessuros: Permanētēq̄ una cū illo occubuerūt: quoz dux

Thermo
pylarum
callis
Anapaza
Alpenus

Megi
stias

Leōides

sp̄artiat
rum ora
culum

Megi
stias

Demo-
philus

erat Demophilus Diadromei: xerxes sub exortum solis libaminibus factis tatis per moratus dum tempus esset quo forum solet maxie frequens esse hominibus e castris moueri. Etenim ita ab epialta erat madatum. Na descensus a monte compediarius magis ac breuioris multo spaciū q̄ circuitus montis atq̄ ascensus. Barbari qui circa xerxem erant: ad Leonidem & ad graecos qui cum eo erat accessere: & isti taquam ad necem iam multo magis qua a principio fecerat progressi sunt ad fauces introitus laxiores. Nam munitioes muri eos tutabatur: & cu superioribus diebus in loca arctiora p̄decentes dimicassent: tunc extra angustias facto concursu permulti barbarorum cadebant. Nam duces a tergo sui quisq̄ agminis uerbis quae gestabant unū quēq̄ cedebat assidue ad procedendū adhortantes: Multi eorū in mare decedentes: absquebant: Multo plures inuicem uiui proculcabantur: cum nulla pretereū ratio haberetur. Cūq̄ sciret impnede sibi necem ab iis qui mōtem circueū: quod roboris habebant id oē in barbaros ostēdebāt in

Leonida
mors

gruētes ac sese intrudētes. Quorū plenisq̄ cum iam lanceae diffractae eēt: nō nulli gladiis perfas obtruncarent: tunc Leonidas i hoc labore cecidit nauata strenuissime opera & cū eo alii insignes spartani: quorū ego tanquā strennuorum uiroꝝ nomina audiui. Et quidē trecentorum omniū persarum quoq̄ illic cū multi alii tam celebres ceciderūt q̄ f̄ celebres: tum uero duo Darii filii Abrocomees & hyssperātes: quos Darius ex phratagi ma Atarnis filia tulerat. Atarnes autem Darii regis frater Hyssaspisq̄ arsamei filius: qui dū Dario filiā nuptum dedit: omne insuper ei domum tradidit. ut qui eēt unicae pater. Hi duo xerxis fratres super cadauer Leonidæ pugnātes occubere adeo uehementi prefatu lacedaemoniorumq̄ cōflictu: ut graeci ter hostibus i fugam uersis cadauer Leonidæ uirtute subtraxerit: & eo usq̄ p̄stiterint: dum ii qui cū epialte erant affuerit: quos ubi audire graeci tum uero pugnādi ardor immutatus est. Na ad angustias uiae sese receperit: & introgressi murū tumulum quendā occupantes addēsati sedere cūcti prater thebanos. Est at tumulus i ingressu ubi nūc sup Leonidē stat lapideus leo. Hoc in loco defēsa

Abroco-
mees
Hyperā-
tes
Phratagi
ma
Atarnes

Dieneces
p̄stātissi-
mus

stantissimus tamen extitisse fertur dieneces spartanus: quem ante q̄ cū medis cōfligere tur: hoc dixisse aiūt: cū a quodā thrachinio audisset barbaros p̄ multitudinem sagitarū quas emitterent solem obducere: tantam eorum esse copiam adeo non expauesactus ē ut parui faciens medorum turbam responderit: Omnia sibi bona thrachiniū hospite nūciare: si medi Solē obducerent: se sub umbra cū illis non in sole pugnatuos. Hae & alia huiusmodi dicta memoratu digna aiūt dienecē lacedaemonū reliquisse. Secūdu hūc lacedaemoniis duo fratres p̄stātissimi furūt fuisse alpheus & Macron orsiphanto geniti ethespiēsis dythranibus Harmatidei. His eo loci ubi ceciderūt sepultis & iis q̄ priusquā focia Leonide remissi sunt occubuerant: epigrammata his urbis inscripta sunt. Terdecies cētū hic certarunt milibus olim E peloponneso bis modo mille uiri. Hae uni uersis superscripta sūt. Illa peculiariter spartiat. Nos lacedaemoniis refer hic peregrine iacētes Exhibito illoꝝ uocibus obsequio. Hoc epigrāma i scriptū ē lacedaemoniis illud uati. Nobilis hoc bustū ē medi occidei megistae Spchiū ad fluuiū nō sed iultus obit. Qui uates obitum quis p̄sciret adesse spartae haud sustinuit deseruisse duces. Qui hos epigrammatis & cippis exornarūt? Amphictyones fuere prater epigrāma uatis megistae. Q & Simonides Leoprepis filius p̄pter hominis familiaritatem i scripsit. Ex his trecētis

Alpheus
Macron
Epigrā-
mata

duo Eurytus & Aristodemus feruntur ob extremā lippitudinem e castris ab leonida remissi: & in alpēis decubuisse: & cōmunicato inter se cōsilio cū liceret aut salutē sibi parere spartā uersus: aut si reuerti recusatē una cum aliis occubere in neutro horum quā licebat eis facere iter se cōuenisse: sed cum sentētiis discreparēt: Aristodemus quidē prae ignauia remāsisse: Eurytus uero audita perisaei circūitiōe petisse arma: & eis indutum iussisse seruum ut ad pugnātes deduceret. Ille ubi deduxit fugā se mādauisse. Hic dato in agmen impetū occubuisse. Quod si uel aristodemus solus redire spartā neglexisset aut si ambo reduces fuisset: uidētur mihi spartiata nullā iis poenā irrogaturi fuisse. Nūc altero eorum extincto in hūc qui habens eādē occubendi occasiōem: tamen occumbere noluerit: necessario debuisse magnopere irasci. Quidā hunc in modū & ob hanc causā Aristodemum sospitem redisse spartā aiūt. Alii enim cū ab exercitu pro nūcio mitteret & posset pugnae quae fiebat adesse: tamē recusasse: sed moratum ī uia fuisse superstitē: sociūq; eius qui una mittebatur in pugnā profectum oppetisse. Aristodemus lacedaemonē regressus pbo & ignominia notatus est: probo quod cū nemo neq; igni neq; alio quo impetuit: ignominia qd Aristodemus fugax appellatus est. Verū hic cōm sibi obiectā culpā ī pugna apud plateas gesta deleuit. Fertur item alius ex eisdē trecentis super fuisse in thessalia pro nūcio missus: cui nomen erat pantite. Sed spartā reuersus cū opprobrio esset sese strangulasse. Thebani quorum dux erat leōtides uirerēt aduersus regis copias tamen a partibus græcorū e quibus erāt dimicauerūt. At ubi res peratarum superiores eē animaduertērūt: ibi a græcis qui cum fuerant ad tumulū ire properātibus se dissociantes manus ad barbaros protēderunt: ad eosq; propius accesserunt referētes quod uerissimū erat sese cum medis sensisse: terramq; & aquā regi inter primos dedisse ac uicoactos ad thermopylas uenisse: & a culpa cladis illatæ abesse. Hæc regi allegantes quoq; etiam thessalos testes habebāt seruati sunt: non tamē usq; quaq; fortunati. Nam barbari qui eos cepere aliquot ut accēdebāt obtruncauerunt: pluribus iussu xerxis regi ac notas inusserūt a duce Leontida exorsī: Cuius filiū Eurymachum postea platæenses quatrigenorū thebanorum ducem: quod urbem ipsorū occupasset interemere. Hunc quidē in modum græci ad thermopylas dimicauerunt. xerxes autē accitum demaratū interrogauit hinc orsus: Demarate uir te bonū esse īdicio ueritatis experior. Quāz enī dixisti ea omnia perinde euenere. Nunc hoc mihi pandito quoniam sunt lacedaemoniis: quod ue eorū tales in re bellica an & uniuersi. Cui Demaratus multitudo rex iquit lacedaemoniorum omniū magna ē & ciuitates multæ. Quod autem discere uis a me sciēs. Est ī lacedaemone urbs sparta octo milium ferme uirorū: qui omnes his qui hic pugna uere sunt similes: Ceteri lacedaemoniis nō illi quidem similes: sed tñ uiri sunt strenui. Ad hunc xerxes Demarate inquit agedum expone quo pacto hos uiros minima cū difficultate subigamus. Tu nāq; calles quo tēdāt eorū cōsilia utpote quorū rex fuisti Cui Demaratus: Tū cū inquit me rex libenter consulas: æquum ē me tibi quod optimū sit expromere id quod uis hoc pacto fiet: si trecētas naues cū suis ppugnatoribus ī orā lacedaemonē mittas. Adiacet autē illi insula noie cythera: quā obrui mari q̄ extare cōduci bilius eē lacedaemoniis Chilon aiebat uir apud nos sapiētissimus uidelicet expectās semper ab ea aliquid tale futurum: quale nunc ego expono. Non ille quidem tuā classē præuidens sed quancunq; similiter extimescens. Ex hac igitur insula proficiscentes tui lacedaemonios territent. Ita illi domesticō occupati bello neq; tibi erunt infesti: neq; ceteræ græciæ cū a tuis pedestribus copiis expugnabitur auxilia ferēt. Subacta reliqua græcia

Eurytus
AristodemusPantita
Leōtides

Eurymachus

Lacedaemon
spartaCythera
insula

Laconici per se reddentur inualidi. Quod nisi feceris hoc fore expecta. Est peloponnesi arctus istmus: quo in loco peloponensibus omnibus coactis alia tibi praefata superioribus atrociora futura prospicio. At si illud feceris & isthmus hic citra praefatum & cetera ciuitates ultro tibi se dedent. Post hunc Achazmenes xerxis frater classis praefectus cum eo colloquio interesset. ueritus ne xerxes ad id agendum induceretur: Animaduerto iquit rex uerba admittere uiri: qui tibi prospere agenti inuidet: Aut etiam res tuas prodit. His enim moribus uti graeci gaudent: ut & fortunato inuideant: & meliorem oderint. Quod si e praesenti conditione cum naues quatrigenae naufragium fecerint trecentas alias e cetera classe miseris ad obeundam peloponnesum: profecto fiet nobis aduersarii pares ad decertandum. At si coniuncta classis fuerit: inoppugnabilis reddetur: & ante omnia nobis illi impares erunt: simulque omnis exercitus nauicus terrestri & iuicem terrestris una interficiens nautico erit auxilio. Quos si distraxeris: neque tu illis ului eris neque illi tibi. Tu uero tua ipsius bene constitueris: si aduersarioque res apud te non agitaues. Hic illi bellum sistet: haec agent tot numero sunt. Illi enim per se ad sibi ipsis prospiciendum sufficiunt: & nos itidem ad prospiciendum nobis. Quod si lacedaemonii aduersus perfas in pugnam ibunt: impendentem sibi cladem haud quaquam deuitabunt. Ad haec subiiciens xerxes recte iquit Achazmenes mihi uideris dicere quod & faciam. Demaratus quod optimum ille quidem mihi sperat esse id suadet: eius tamen sententia a tua superatur. Neque uero illud admitto cum nolle rebus meis bene consultum: ut ex iis quae antea ab hoc dicta sunt & ex ipsa re coniecto. Quoniam cuius quidem cuius secundis rebus praedito inuidet: cumque quae male odit: eum tamen patrio solo nihil eodem consultante quod optimum sibi uidetur suadet nihil procul abfuerit a uirtute: quales pauci sunt. Hospes autem hospiti prospera fortuna utenti omnium est beniuolentissimus: eique consultanti optime consulit. Quapropter ab infestatione qua in Demaratum ueris hospitem meum Post hac abstinere te iubeo.

Leonida
crux Hae xerxes locutus inter caesos transiit ubi erat Leonides: quem cum audisset lacedaemoniorum regem eundemque ducem esse iussit absciso capite in crucem tolli. Ut mihi cum aliis multis indiciis: tum hoc praecipue manifestum sit regem xerxem maxime omnium excanduisse in Leonidam uiuentem. Nam alioquin nunquam in defunctum hoc genere deliquisset: cum ex omnibus quos ego noui omnibus perfas soleant uiros in re militari praestatiores honore afficere. Illi quibus imperatum erat: id executi sunt. Redeo ad eam narrationem unde mihi discessum est. Lacedaemonii primi regem aduersus graeciam tedere acceperunt: atque ita delphos ad oraculum miserunt. Vbi responsum est id redditum: cuius paulo ante memini. Acceperunt autem mirum in modum. Demaratus enim aristonis qui profugit ad medos non ille quidem lacedaemoniis beniuolus: ut & ego arbitror & ratio dicat: tamen hoc fecit siue in hoc bene illis consultum uellet: ut coniectare licet: siue quod insultaret. Nam posteaque xerxes statuit aduersus graeciam sumere expeditionem: id demaratus qui susus erat cum accepisset: censuit graecis esse indicandum: sed cum aliter nequiret quippe periculosum erat ne deprehenderetur: hanc rem commentus est. Sumptis duarum tabellarum pugillaribus caeram illinc eradi. Deinde in eorum ligno consilium regis exarat. Quod litteris exaratum rursus caera inducit: ne quid negotii apud uiarum custodes exhiberent astutia pugillaresque ferrentur. Quod ubi lacedaemonem allatis sunt: non poterant eos lacedaemonii interpretari antequam ut ego accipio Cleomenis filia eademque Leonidae uxor Gorgo illes admonuit ipsam rem interpretata iubens caera effringi. fore enim ut litteras in ligno reperiret Ita ei auscultantes lacedaemonii litteras reptas relegerunt: easque deinde ad graecos dimiserunt

Herodoti Halicarnasei Historiarum Liber Octauus: qui inscribitur Vrania
Laurentio Vallense interprete.

Hæc quidem ita gesta dicuntur esse. Græci aut quibus res classiaria
delegata erat hi fuere. Athenienses qui naues centum viginti septem Atheniæ
præbuere iunctis sibi platæensibus qui & si rei nauticæ inexpertitatem sibi naues
strénue alacriterque p se illorū naues armauerant: Corinthii qui attulere
naues quadraginta: Megarenses qui viginti: Chalcidenses totidem sibi
ab atheniensibus præbitas armauerunt: Aeginetæ undeviginti: Syconii duodecim: La
cedæmonii decem: Epidauri octo: Eretrienses septem: Troezenii quinque: Scyrienses duas
chii totidē cū totidē pentecōteris, i. nauigiis quinquagenū remorū quibus auxiliares erāt Pentecō
locri opuntii cū septē pentecōteris. Hæc naues ad artemisiū in statione erant: quæ quot
quique attulerūt mihi dictū est. Vniuersæ uero præter pentecōteros ad artemisium coa
ctæ numerus fuit ducetæ septuaginta unus. his ducē penes quē sūma sperii eēt spartia
tæ præbuerunt euribiadis. Nā socii negauerūt se nisi lacon eēt imperator: secuturos esse
athenienses ductores: sed exercitū qui futurus erat soluturos. Etenim iā idē ab initio anteq
in siciliā ad societate incundā mitteret: agitātū sermionibz erat tanq expediret rē nautica
atheniensibz pmittere. Cæteræ recusantibus sociis cessere athenienses qd magnificerent
graciam superesse: q intelligebant esse perituram si de principatu cōtenderent recte sen
tientes. Nam intestina seditio tanto deterior est bello: quod concorditer geritur quāto
bellum deterius est pace. Hoc itaq ipsum intelligentes non repugnandum putauerūt: Seditio
sed tantisper cōcedendum: quoad magnopere illis indigebant quemadmodum consti
tuerant. Si quidē posteaq expulso pla iam de illius terra diiudicabant: superbiam Pausa
niæ causati lacedæmonios ducatu abdicauerūt. Verū hæc posterius gesta sunt. Tunc at
q græci qui ad artemisiū se cōtulerāt ubi uiderūt & multū nauū ad aphetas eē cōtractū
& oīa plena exercitu hostili: percūsi metu q præter opinionē suam expectationēq res
barbarorū succederēt: cōsultabant de faciendā fuga ex artemisio interiorē in graciam
Quorū consolatione cognita: Euboi obsecrabant Eurybiadem: ut aliquantulum tem
poris præstolaretur usq dū ipsi liberos atq domesticos subducerent. Vbi n p̄suadēt ad Them
ducē atheniensium themistocle trāsgræci pascuntur com eo triginta talentis: ut tandiu
ante euboiā perstaret: donec pugna nauali decerneret. Themistocles hac rōne græcos
retinuit. Eurybiadē ex hac tanq ex sua ipsius pecunia quinque talentis ipetit. Hoc persuas
o adimantū ocyti corinthiorū ducē qui solus reluctabatur negans se pmanfurū: sed ab
artemisio pfectu: gita allocutus est iureiurādo interposito. tu uero haud quāq nos defe
tus
res quē ego maioribus donabo muneribus: q quæ rex medorū ubi mitteret socios: defe
renti: Hæc locutus statim ad nauē. Adimanti tria misit argēti talēta. Istis pecunia corru
ptis cū eubois gratificatus est: themistocles tū reliquum pecuniæ q acceperat lucrificet.
q cū iteruertisse iō latuit: q acceperat: q putabant eā ab atheniensibus ad hoc ipsū pro
fectā eē. Ita i euboiā pstitere: ac plū facere: qd ita gestū ē. Barbari cū ad aphetas circa di
luculū uenissent: Cūq id qd ē ante audierant cernerēt: paucas græcorū naues ad arte
misiū stationē habere libidine tenebantur aggrediendi si forte eos interciperent. cæterū
ex aduerso inuadendū non uidebat nese cōspēctis obuiā tēdentibz græci fugā capeffe
rent: noxq fugiētes exciperet. Sed euenire oportebat ut hi effugerent: & illorū insidian
tiū nesciticolus quidē euaderet. Igif ad hāc rem transigendū hoc sunt machinati: du
centas ex oībus nauibus delectas extra scyatū circumagunt iuxta Capharea & Gerestū

Scyllias
urinator

Philaon
Lycomedes

Antidorus

ad Euripum: ne circūuehentes Euboia ab hoste cernerent: sed eum circūuenirēt ducentis quidē nauibus quæ hac irent uia q̄ retro ferebat obsepientibus. Reliqua uero classe ex aduerso igrudente. Hoc capto consilio quas cōstituerāt naues miserūt nō hñtes i aio ipsi eo die græcos ad oriri: nec prius q̄ signū qd̄ cōuenerat tū iis q̄ circūuehebant: ab illis ederet iā de suo aduentu. His circūmissis nauibus reliquæ apud aphetas numerū inibant. In qbus recēsendis dū occupati sunt: Scyllias quidā sicyonius: q̄ iisdē in castris erat osum ea tēpestate hoium optimus urinator: q̄ ē i naufragio ad peliū facto multā pecuniā persis seruauit: multa & sibi lucratus est. Hic Scyllias iā pridē in aio habuerat ad græcos transire: sed cū ad eā diē non fuisset nactus occasione tūc ad græcos transfugit: sed incertū quoniā mō illic trāsierit. Demiror tñ. si uege est qd̄ refertur. Refert .n. cū ex aphetis mare subisset: nō prius extitisse q̄ ad artemisiū puenit. Octogita ferme maris stadia emensus. De hoc uiro & alia memorēt partī mēdaciis similia: partī uera: de quo mihi ea pbatur opinio cū nauigio ad artemisiū puenisse. Is ubi eo puenit græcos certiores fecit & naufragiū facti & nauū ad circūuehēdā euboia dimissæ. Hoc illi audito iter se collocti sūt. & cū multe eēnt sētētiē dictē illa cuius ut cū diē illic māretur: & i statioē p̄staretur de hic media nocte soluētes p̄ficierētur. & classi hostiū quæ circūageretur occurrerēt. Post hæc ubi nemo se ex aduerso fert obseruato diei crepusculo: ipsi ferūt i barbaros aio experiūdæ fortunæ cū i pugnādo: tū i perrupēdo: Quos xerxiani milites ducesq̄ paucis cū nauibz ueniētes i se cōspicati magnæ hoc illis demētiē dētes. & ipsi naues educūt sperātes facile se illos iiri interceptū. Merito sane sperātes quod uiderēt paucas eē græcorum naues: suas uero multo plures atq̄ uelociiores. Itaq̄ p̄r contēptu illos in medio cōcludūt. Ex Ionibz tñ qui cū græcis bene uolebant inniti militabant: magnæ calamitatis loco ducētes qd̄ uiderēt circūueniri illos: quorū neminē aia aduerterent eē rediturū. Adeo enī i firma res græcorū esse uidebatur. At ii iones q̄b id qd̄ fiebat uoluptali erat pro se quisq̄ annitebatur: ut ipse primus aliqua nauē atheniēsium capta donum ab rege acciperet. Nam apud exercitum plurimus erat per hos de atheniēsibz sermo atq̄ respectus. Græci ubi eis signū datum est primū cū uersis in arbaros proris: puppes in mediū coegerūt. Deinde secūdo signo dato opus capeſſūt: q̄q̄ in exiguo spatio deprehensi: & a fronte mox trigita barbarorū naues excipiūt. in qbus & philaeonē cheris filiū corgisalaminiorū regis germanū: & i eo exercitu uigē eximū. Græcorū aut̄ primus nauē hostiū cepit uir atheniēs is lycōedes ad chreidē palā rei bñ geste rettulit. in hac pugna cum i uicē nūc hñ: nūc illi supiores eēnt: interuētū noctis dirēpti sūt: & græci quidē ad artemisiū reuecti: barbari uero ad aphetas multo maius opinioē sua certamen experti. in hoc prælio solus egræcis qui cū rege erāt antidorus lemnus ad græcos transfugit: qui atheniēs ob eam rē tractu soli in salamine donarūt. Vbi nox affuit. Erat aut̄ ani tēpus media æstatis immēsa uis aq̄ extitit p̄ totā noctē: & dira tōitrua a pelio. Cadauera quoq̄ ac naufragia ad aphetas efferebātur: circa nauū pras excipiebātur: & remorū palmulas pturbabat. Hæc audiētes q̄ illic erāt milites metu cōsternebātur credētes se eē utiq̄ perituros: ut q̄i tātū malorū deuēſſēt: Quippe quos anteq̄ respirassēt e naufragio & tēpestate: qd̄ ad peliō extiterat excepisset atrox pugna naualis ex pugna nauali uehemēs iber & ualidi aquarū mare discursus: ac dira tonitrua. Et istis quidē huiusmodi nox cōtigit. At iis quibz negocium datum erat ut euboia circūirēt: q̄q̄ eadē nox: tamen multo etiā atrocior est: tanto quidem quanto maius est quod. eos dum in pelago ferētur inualit: & tristis exitus fuit. Vt enī eos cursum tenentes tempestas ac pluuia adorta est: cum

essent ad cōcaua cuboiz ac flatu ferrentur ignari q̄ efferebant: ad petras impingebant: & id oē adeo fiebat quo græce classi par redderetur id nauū qd̄ superat: nec multo plus foret. Atq̄ hi quidē circa cuboiz cōcaua periere. Barbari uero q̄ apud aphetas erāt ubi ipsis libentib; dies illuxit: naues suas stabilierūt satis hñtes cū male rē gessissent qetē agere in pñs. At græcis auxilio tres & quinquaginta naues attice supuenerē: q̄ suo aduētū illis tū aīum addiderūt: tū nunciū attulerūt eos barbaros qui cuboia circunuehebant tē pestate illa q̄ extiterat cūctos iterisse. Itaq̄ græci eadē q̄ pridie obseruata hora puecti naues ciliū inuasere. Quas nbi corrupe & nox aduēit iteq̄ se ad artemisium receperunt. Tercio die barbaroz duces tū idigne ferētes a tātula se classe uexarunt a xerxe suppli ciū timētes: n̄ expectandū sibi āplius censuerunt. ut græci priores pugnā capeflectēt. sed instructas naues circa meridiē eduxerūt. Contigit at ut phos eosdē dies & hæc naualia p̄ lia & illa i thermopilas terrestria gererent: Erat at oē certamē his i mari de curypo quē admodū illis q̄ cū leōida erāt de trāsitu arcēdo: græci qd̄ se se adhortabatur: ne barbaros intrare græciā sinerēt: Barbari uero ut grecorū copiis p̄ligatis trāsitu potirentur. Prote dente xerxianorū classe i aciē ordiata: tū græci se apd̄ artēsiū imotos tenerēt: tūc eos barbari ut cōphēderēt lūata classe circūdabāt: ibi græci ex aduerso p̄deūtes cōfluxerūt. Quia i pugna pari morte pugnātū ē. Nā xerxiana classis p̄ magnitudine & copia sua i se incidebat perturbatis nauib; & mutuo incurfantib; resistebat: tum neq̄ cedebat. Indigna. n. res uidebatur a paucis nauib; in fugā cōuerti. itaq̄ multæ græcorū naues interibāt: multi ēt uiri sed multo plures barbaroz & naues & uiriatq̄ ita dimicantes utriq̄ ab alteris abscessere. Hoc in prælio xerxianos inter milites optimā egyptii nauauerunt operā: cū aliis magnis editis operib;: tū hpe q̄ quinq̄ græcas naues cū ipsis ppugatorib; coepe e græcis eo die p̄stantissimi extitere athenienses: & iter atheniēses. Clinias alcibiadis filius Clynias qui dōestico sumptu ac ppria nauī cū ducentis uiris militabat. Vbi utriq̄ libētē i diuer Akybia sum abiere: ad suas statioēs sese recepēte. Græci dirēpto prælio reuēti: & sic exorū corpo dis rib; ac naufragiis potiti erāt: tū q̄ male affecti eēnt præcipueq̄ athenienses quoz dimi dium nauū uulneratū erat de fugiēdo in ulteriora græcie deliberabāt. Tēstocles repu tans si ab amicitia barbari iōnes & cares abduceret fieri posse ut reliquos superēt: Dum cuboi pecora ad mare ppellunt: illuc duces cōtraxit. eisq̄ dixit se astutiā qd̄dam hēre q̄ spe raret optimos quosq̄ sociorū ab rege abductū iri. Haftenus rē enudauit addiditq̄ ad cā trāsfigendā hoc ab illis agendū eē: ut cuboicorū pecorū q̄ tum uellet quisq̄ mactaret. Sa tius. n. eē suorū copiis illis potiri q̄ hostē: ac mōuit ut suis quisq̄ popularib; precipet ignē accenderet: sibi at de discessu sub tēpus oportunum curā fore ut sine nox abirent. Hoc illis p̄batum cum eēt accensis ignibus ad pecora est itū. Nā cuboi cōtempo Bacidis ora culo tāq̄ nihil dicēte neq̄ ex portauerāt q̄q̄: neq̄ i portauerāt uelut i pendente eis bello. res sibi quoq̄ ipsis obscuras effecerant: ita. n. hēbat de his oraculum bacidis: dum iuga barbaricus canabacea iactat i aquor cuboia capræ metētes fac p̄cul absini. His uersib; cum nihil illi niterentur tā & si mala tum aderant tum i pendebant: Fiebat: ut in plerisq̄ aduersa fortuna uterentur: Dum hæc isti agebāt: aduenit ex trachine speculator. Nā ut erat apd̄ artēsiū speculator polyas genere aticirensis: cui datum erat negocium cum expedito nauigio actuario ut renunciaret his q̄ apd̄ thermopilas erāt an classis discessis sent: & abronichus lysielis atheniensis apd̄ leōidā patus cum lembo adnunciādū iis q̄ ad artemisium agebāt: si qd̄ noui pedestrib; copiis cōtigisset. Hic igitur Abronichus adue niens indicauit ea q̄ circa Leonidam & eius exercitum gesta erāt. Quia isti re audita nō

iā sibi differēdū abitū putauerūt: sed ut quiq; locati erāt absecesserūt. Primi corinthiū: po-
 stremit atheniēses. Quorū atheniēsiū uelocissimis nauib; delectis. Themistocles ad aq̃s
 portabiles cōferēs ī lapidib; lias icidebat: q̃s postero die lones ad artemisiū ueniētes le-
 gerunt in hāc uerba. Viri iōes aut iuste facitis militātes aduersus patres & graciā redi-
 gētes ī seruitutē. Sed qđ p̃cipuū fuerit state a nobis. Sin hoc facere n̄ potestis: saltē nūc
 scitis in medio: qđ & ipsi facite: & cares nunc faciāt obsecrat. Qđ si hoc neutrū agere li-
 cet: & maior: necessitate estis obstricti: q̃ ut poseitis desiscere ī re gerēda dū pugna cō-
 serimus spōte agatis īstrēnue mēores a nobis uos eē oriundos: & inimicitia; nobis cū
 barbaro principiū a uobis extitisse. Hāc. Themistocles C ut arbitror Dāncipiti cōsilio scri-
 psit: ut si litteræ regē laterēt: ionas iduceret ab rege ad se deficiēdū. Sin a deū deferrētur:
 darenturq; crimini īsidios eidem redderet ionee ut a praeliis naualib; summouerentur.
 Histiazus Postq; hāc themistocles ī scripsit: ex tēplo uir qđā. Histiazus nauigio aduectus barbaris
 nuntius nuntiū attulit gracos ab artēsiō p̃fugisse. Illi hoīe q̃ fidē n̄ haberēt seruati iussu naues
 Histia: ueloces ad rē explorādā miserūt. Quā per istos re nunciata ita simul atq; refulsit sol oīs
 urbs classis addēfata ad artēsiū cōtendit. Vbi ad meridiē usq; īmorata mox ad histia; p̃cessit
 xerxis cla- eo appulsi urbe histia: potiti sunt & optimā portione agri histia: maritios uicos oīs
 des p̃curauerūt. Dū isti hoc ī loco agūt. Xerxes pr̃paratis q̃ ad casos p̃nebat: p̃conē ad
 thermopylana classarios mittit. Hāc at pr̃parauerat. Quicūq; e suo exercitu apđ thermopilas cāsi.
 cades Erāt at uiginti milia D: eorū. m. ferme relictis ceteros depressa fossa hūauit: & ne a clas-
 sario exercitu cerni possēt eā humū exagitauit: solisq; cōstrauit. pr̃co ubi ad histia; p-
 uenit: facto totius exercitus cōtū hāc dixit: Viri socii rex xerxes da ueniā cuicūq; libet
 relictis ordinib; ire uisū quēadmodū pugnat cū amentib; hoībus: q̃ se supaturos spera-
 uerāt copias regis. hāc denūciat: precōe mox nihil ī frequētius q̃ nauigia fuit. ita multi
 uisere cupiebāt. Profecti eo t̃rōes lacedæmōios eē ac thespienſes credebant: q̃ strati iace-
 bant: cum ēt seruos cernerent. Itaq; res eos qui trāsmisere n̄ latuit. Hoc xerxes circa suo-
 rum cadauera fecit rē p̃fecto ridiculam: ut mille iacentes extarent. Ceteri uero cōferti
 eundem in locum q̃ter milleni cōportati sitiq; eēnt: Atq; hunc quidem diē in spectaculo
 cōsumperunt. Postero at classarii histia; ad classē remeauerunt. Reliqui qui cū xer-
 xe erant iter ingressi sunt ad quos pauci quidā ab arcadia p̃fuge uenerunt. Victus in
 opes & opam suam p̃stare cupientes q̃ in conspectu regis adducti interrogatiq; cum ab
 aliis p̃sis: tū uero a quodā pr̃cipue de grācis quidnā illi agerent: rēpōderunt eos agere
 Olympi olympia: & spectare certamen gymneticū: atq; equestre: rursus eodē p̃conſtātē qđ nā il-
 corum lis pr̃miū eēt p̃positum propter quod certarent. Oleaginam coronam inquirunt eē
 corona qua donarentur. Vbi Tritantechines artabanī filius generosissimam dixit sententiam:
 oleagina quæ apud regem pro timida est habita: Audiens cum pr̃mium illis coronā eē non pe-
 cuniā: silentium tenere n̄ potuit: quin corā oībus diceret pape. Mardonī in quos uiros
 induxisti nos ad puguandū: qui nō pecuniæ certamē agitēt sed uirtutis. Hoc ille dixit.
 Eo interim tpe post acceptam apud thermopilas calamitatem confestim thessalicadu-
 ceatores ad phocēnses mittunt utpote iis infensitum semper antea. tū pr̃cipue post
 nouissimā cladem. Etenim nō multis ante hāc regis expeditionē annis cū ipsis thessa-
 li & eorū socii omni cum copia bellū phocēnsib; intulissent a phocēnsibus fugati sunt
 ac male mulctati. Nā cum ad p̃nā usq; processissent phocēnses secum hñres. Thel-
 lias liam uaticinum illum helzum: ibi tellias hic huiusmodi rem eis cōmentus est Sexcen-
 tos uiros e phocēnsibus pr̃stantissimos gypso tam ipsos q̃ arma illinit: eosq; sub noctē

in thessalos dimisit dato p̄cepto ut q̄cunq; albiatē n̄ cernerent eum obtinueret. Hos primū thessaloz excubiores aliud quoddā pdigium ēē arbitrat. Dein ipse exerci-
tus adeo exhorruerunt ut tribus milibus casoz atq; scutoz phocenses potius: quoz
scutoz dimidiū apud abas: alterū dimidiū apud delphos dedicauerunt: & ex decima pe-
cuniā: huius pugnae factae sunt statuę grādes q̄ circa tripodē e regione delubri delphis
n̄suntur: & altera eiusmodi in abas repositae. Hoc phocenses in peditatū thessaloz a
quibz obsidebant egerunt. Equitatū quoq; eorūde qui i suū aggez icursauerat i n̄sabi-
li clade afflixit. Ad ingressum, n. q̄ ē iuxta urbē hyāpolim depressa ingēti fossa āphoras Hyam
illic manes deposuerunt: humūq; desup iniecerunt: eāq; reliquo solo exequuerunt: ubi cū polis
thessalos expectaret incursuros in eos thessali impetu dato tāq; rapturi i āphoras en-
derunt. ibiq; equoz crura cōfracta sunt. Ob hanc ābo phocensibus infēsi thessali misso ca-
duceatore ita dixerunt. Nunqđ dissimulatis amplius phocenses agnosceretis ēē uos nobis
pares qui & antehac inter grācos q̄ diu ptes illoz nobis placuerint semp uobis antecelli-
mus: & nunc apud barbaz adeo pollemus: ut penes nos sit & agro nos exuere: & i serui-
tutē redigere: q̄ facultatē & si optinemus: tñ iniuriāz n̄ sumus memores: nisi ut co no-
mine quinquaginta talenta rependatis: & nos uobis recipimus oīa nos ab agro uestro
dāna auersuros. Hanc thessali phocensibz denunciabāt: q̄ soli phocēses iter eius loci ho-
mines cū medis n̄ sentiebant. idq; nulla alia eā (ut ego coniectura cōpio) q̄ thessaloz
odio ptes medoz (ut mihi uidet) secuturisi thessali ptes grācoz fouissent. Hanc de-
ferentibz thessalis negarunt se phocenses pecuniā duros: & sibi itidē ut thessalis facul-
tatē ēē sentiendi cū medis sialiter sentire uellent: sed nequaq; fore ut spōte eēnt pditores
grāciaz. His uerbis renūciatis adeo thessali sunt i phocēses indignatōe p̄citi: ut barbaro Doris re-
duces itineris extiterint: & ex trachina doridē regionē icursauerint. Nā eius regiōis po-
dion angustus illic octoginta n̄ āplius stadia in latum p̄tenditur inter melidē ac phocen-
sem regiōis situs ubi uetus cryopiā erat. Hanc at regio doz: qui sunt in pelopōneso me-
tropolis est. hanc igitē doridē regionē igressi barbari nihil admodū leserunt cū medis. n. Parnasi
& si thessalis n̄ uidebatur: s̄ciebāt: posteaq; e doride i phocidē ingressi sūt barbari. ipsos uertex
quidē phocenses n̄ sunt adepti: quoz nōnulli catumina parnassicōsederant: qui uertex
est iuxta urbē neonē illic sita nōse thitorea: eoq; se receperunt: sed plures ad locros ozo-
las i urbē āphissā q̄ supra crissē sita ē cāpū: oēm tñ aggez phocēse icursauerat. Sic. n. du-
cebāt a thessalis: & oīa q̄ nacti sūt: igni ferroq; uastarūt: urbes ēt ingressi ignes in sacras
ades iniecerunt. Nā pagrantes eam iuxta cephisim amnē cuncta populati sunt & hinc Erochus
urbē drymon incenderunt illinc charadrā & erochū & tetroniū: & amphicēā & neonē tethroni
& pedieas & triteas & elateā & hiampolim & parapotameos. i. flumīs accolae & abas: um
ubi delubrū Apollinis erat locuples & thessauris donariisq; cōpluribus exornatum: in Amphi-
quo ut tunc ita nunc redduntur oracula. hoc delubz posteaq; diripere incenderunt. cēa
phocensium etiā quosdam per montana insecuticēperunt & mulieres aliquot q̄s prae
multitudine stupantiū extinxerunt. pratergressi quoq; flumīs accolae puenē ad pano-
peas. Vñ bifariā copiaz iam diuisa fuerunt: quaz plurima pars ac ualidissima cum ipso
xerxe athenas uersus tendens boetios in agrum orchomenioz ingressa est. Boetii cum
medis uniuersi sentiebant: quoz urbes uiri macedōes in eis collocati: qui ab Alexādro
missi fuerant seruauerunt uolentes planum facere xerxi boetios sentire cum medis. Et
hi quidē barbari hac iter intenderunt. Ceteri uero cū suis ducibus parnassum a dextra
p̄stringentes ad templū qđ est delphis processerunt quicquid agri phocensis nancisce
Abas

Panopæi bantur id omne fœdantes. Nam & panopeorū oppidum deflagrauerunt: & dauiliorū & zolidensium. Ideo autem hac ab aliis sciuncti pergebant ut direpto quod delphus est templo pecunias representaret xerxi regi: qui oia q̄ in eo tēplo erat mēoratu digna melius norat: ut ego audio: q̄ in edibz suis reliquerat p̄ multis assidue referentibz cum aliā tū p̄cipue cræsi alvattinus filii donaria. Hoc delphi cū audissent in extremā p̄sus deuenerē formidinē. Quā attoniti deū de sacra pecunia cōsultarunt nunq̄ ea humi defoderent an alium in locū transportarent. eas deus illis interdixit ne amouerent. se enim suffecturū eē ad res suas tutandas. His auditis delphi de semetipsis curandū putauerunt. Apollinis oraculum liberis uxoribz q̄ in achaiā traiectis: pleriq̄ uertices parnassi supauerūt: & ad coriciū antz: quidā ad amphissā locridē se subdixerūt: deniq̄ oēs delphi urbē deseruerunt p̄ter Coryciū sexaginta uiros ac p̄phetam. i. uaticinū. Postea uero q̄ barbari subeuntes appropinquauerunt antrum bant templūq̄ cernebāt. Interim p̄pheta: cui nomē erat: Acerato inspicit ante delubz Amphissā sacra arma prolata e conclauibz: quā intus proposita fuerant: quā nefas erat cuiq̄ mortalī cōtingere: qd̄ ostētū iis delphis q̄ aderāt prexit nunciātū. Vbi barbari p̄perantes peruenere ad phanū Minerue qd̄ est ante templū: tum uero ēt maiora q̄ superius prodigia derelicti representata sunt: res p̄fecto hāc ualde mirāda. Nā arma martia sua spōte extra delubz sunt proposita apparuerunt. Quod tñ secundo loco actum est ex omnibus miraculis. maxima est admiratione dignum: Cum enim barbari ad sacellum mineruæ: quod est ante mineruæ templū accederent: interea e celo fulmina in eos deciderunt: & a parnasso duo abscisphanum si uertices magno cum fragore sunt deuoluti: per multosq̄ eorum interceperunt: Atq̄ arma spō ex ipso sacello Mineruæ uociferatio iubilatioq̄ extiterunt. Quibus omnibus pariter in te sua p̄gruentibus terror incussus est barbaris ut fuge se mandarent. Ea re cognita delphi depauecūt scendentes magnam eorū stragem ediderūt. Qui superfuere recta ad boetios effugerūt: & cū redissent referebant. Cui ego accipio. Talia se p̄ter ea q̄ dixi miracula uidisse duos armatos humana natura augustiores institisse sibi eadem facientes atq̄ insequentes.

Phylacus Hos duos delphi aiunt indigenas heroas esse phylacon & autonoum quorū phana ui: autono suntur. Phylaci quidem secundam ipsam uiam super ædem mineruæ. Autonoi uero p̄pe castaliam sub hyampeio uertice. Saxa quā a parnasso deciderūt: adhuc ad nostram Ca stalia usq̄ memoriam integra extant in phano mineruæ pro templaris locata: ad qd̄ per barhyampe: baros deuoluta peruēere: atq̄ hic receptus a templo horū uiroꝝ fuit Grecoꝝ classis ab artemisio profecta rogatu atheniensium ad salaminem substitit. Qd̄ ut facerent ideo Protēmi rogauerāt atheniēses tū ut liberos atq̄ uxores ex attica subducerēt: tū ut cōsultaret qd̄ sibi agendū esset. Nam in rebus quā cōtigerant consilium capiendū habebāt tanq̄ opinionione frustrata. Quippe qui putassent inuenturos se peloponnenses ad excipiēdum barbā in euboia subsidentes horū nihil inuenerant: sed audiebant illos isthmū muro sepire. hoc plurimi facientes ut ipsi superessent: & terrā suam op̄tinentes tutarent omīssis cæteris. Hæc atheniēses cū audissent: ita socios obsecrarunt ut ad salaminē sisterent classē. Quo aliis appulsis atheniēses in terrā suam profecti proposuere edictum: ut qua quisq̄ atheniensium ratione posset seruare liberos atq̄ domesticos suos. Ibi plurimi eorum suos in troezenē miserunt: quidam in æginam: nonnulli in salaminem profese Atheniēsis ars quīq̄ properantes sua pignora exportare. q̄ uellent oraculo obsequi: & añ oia q̄ athēiēnses aiūt ingentē anguē arcis custodē in tēplo fuisse obuersatū. Et tanq̄ reuera essent Serdeas quā dicunt serpētī menstrua non cessant libamina p̄ponere q̄ sint e melle cōfecta: q̄ cū in arce semper superioribz temporibus depascerentur tunc illibata manserant. Id cum ipsa

templi antistes indicasset: eo magis athenienses eo promptius deseruere artem tanquam a deo esse destitutam. Exportatis itaque rebus omnibus ad castra nauigauerunt. Postea quoque eos qui ab artemisio soluerant ad salaminem substituisse audierunt. Reliqui classarii qui ad troezeniam erant eodem confluerunt. Nam ut in pegone troezeniorum portum coniretur erat editum. Pluresque Pegone multo contraesse sunt naues quae ad artemisium decurrerant: & a pluribus ciuitatibus eodem quo ad artemisium duce eurybiade euryclidis uiro sparciata non tamen e genere regio: Eurybia quae multo plurimas ac maxime ueloces optinebat athenienses: quae classis ex his condessabat. Ex peloponneso lacedaemonii sedecim naues praestabant: Corinthii totidem quot ad artemisium praestiterant. Sicyonii quindecim: Epidaurii decem: Troezenii quique: Hermionenses tres. Hidorici generis ac macedoniae gentis hermonensibus exceptis ex athenienses neo & pindo & dryopide nouissime profecti. Nam hermonenses dryopes sunt ab herculo Doride & meliensibus e regione quae doris nunc uocatur abducti. Haec copiae peloponnesi erat. Graecia eorum quae sunt in exteriore continente athenienses supra quam caeteri naues praestabant solentem Cranai octoginta. Quippe quibus non affuerunt in pugna ad salaminem gesta plataenses ob hanc atheniensem causam quod cum graeci ab artemisio dilapsi sunt: plataenses ubi iuxta chalcidem impulsu fuere decesserunt scedentes in pieriam ora boetiae ad recipiendos domesticos suos se conuerterunt. Ita dum iones uero in suis conseruandis occupantur: relictis fuere athenienses sub pelagis eam quae nunc graeciae leucadiis etiam nuncupatur tenentibus pelagii erant cranai nominati sub rege uero Cecrope cecro Aeginetepidae cognominati. Erichtheo autem adepto imperii immutato nomine athenienses appellati. Deinde iones ab ione zuthi filio: qui dux extitit atheniensis exercitus: Megarenses rus tantumdem copiarum quantum ad artemisium attulerunt: Ambracii septem cum nauibus auxilio uenire Oenoe runt leucadi cum tribus dorica gens & a corinthio oriunda. Ex insularis aeginetae triginta Naxii naues exhibuerunt: quibus aliae quoque erant naues instructae: sed iis ora sua tutabantur. Vix Stireenses cum triginta omnino nauibus praecipuae uelocitatis: ad salaminem dimicauerunt. Sunt autem Cynthii aeginetae dores ab epidauro. Cuius insulae nomen antea fuerat oenone. Post aeginetas eae Seriphii dem quas ad artemisium uiginti naues chalcidenses & septem cretenses. Hi iones Siphnii sunt dehinc chii eadem attulere gens ab atheniensibus ionica. Naxii naues attulerunt quae Melii tuor quemadmodum & caeteri insularia popularibus ad medos dimissi: sed illorum iussa aspernati transire ad graecos discessu Democriti uiri inter ciues illustris & tunc triacarchi. Naxii iones sunt ab atheniensibus ducentes originem. Styreenses quoque eadem quas Thespro in artemisio naues praebuerunt. Cynthii unam omnino & unum penteconterum. Horum utriusque dryopes sunt. Seryphii etiam & siphnii & melii fuere in partibus. Hi enim soli ex Acheron insularis terram barbaro & aquam negauerunt. Intra thesprotos istios & amnem acherontem Ambracii incolunt. Siquidem thesproti cum sint contermini ambraciis ac leucadiis ex ultimis regionibus in Leucadii militum uenerunt. Eorum qui extra hos habitant soli fuere crotoniatae quae graeciae picliti auxilium una nauis tulere: cui praerat phayllus uir tryspithionicus. Sunt autem crotoniatae gentes a re atheni: & caeteri quidem ex hac classe triremes attulerunt. Melii autem & siphnii & seryphii penteconteros id est biremes. Melii duas. Siphnii seryphii quoque penteconteros id est biremes singula: Melii a lacedaemonum genus ducentes: Siphnii & seryphii ab atheniensibus iones. Summa nauium praeter biremes fuit trecentae quinquaginta octo. Quae postea quae ex Meliiis quae dixi urbibus ad salaminem conuenerunt iter earum duces consultabant. Eurybiade rogante ut Siphnii quellere sententiam diceret. Vbi nam ex iis locis quibus ipsi potirent commodissimum foret pugna Seryphii nauali decernere. Iam enim attrita perdelicta erat: itaque de caeteris locis deliberatur. Ple Naulum et quoque illos scire in hoc congruebant: ut praefecti ad isthmum ante peloponnesum decerneret hac uideli summa

eet ratione q̄ si male pugnassēt ad salaminem quidem sibi ī īsula obsessis nullū subsidū
 ostendebat. Ad isthmū uero dabatur ad suos effugium. Hæc ratio cum a ducibꝫ pelo-
 pōnensiū redderetur aduenit quidā atheniēsis nuntiātū iam atticā barbarꝫ esse īgressū
 cāq̄ oēm igne uastare. Nā copiz quæ cū xerxe erant boetiā pagrantes incensatū Thes-
 piensū: qui in pelopōnesū abcesserunt: tū platænsiū urbe athenas peruenērāt: & oīa il-
 la peruastabāt: Ideo at thespia & platæa: incenderūt: q̄ a thebanis acceperāt illas ciuita-
 tes cōsentire cū medis: Atraiectu hellepōti ex quo iter īgredi capere barbari: unū mē-
 sem triuere trāscundo in europam tres alios dum ī attica peruenere calliadē sūmū athe-
 nis magistratū gerēte. Urbēq̄ desertā capere paucis quibusdā atheniensibꝫ in tēplo re-
 pertis: necnō quæstionibꝫ ærariis & hominibus egeis: qui præcepta foribus atq̄ lignis
 arce subeūtes arcebāt qui nō exierant illic ad salāinē simul præ inopia uictus simul opi-
 nione oraculis soluēdi quod sibi reddiderat pythea mure lignēū in expugnabile fore: id
 interpretātes ex oraculo effugiū esse nō naues. Hos persæ castris ex aduerso arcis posi-
 tis ī prominēti colle: quē arcū pagum atheniēses uocant: hūc in modū obsederūt sagi-
 tas stupra circūdatas ubi incenderāt emittebāt in illorum uallum atheniēses q̄q̄ obsessi
 & ad ultimū malorꝫ deducti ēt cōsēso uallo tñ resistebāt ac ne uerba quidē p̄stratidaz
 cōditionem deditiōis offerentiū admittebāt: & cū alia ad repugnandū excogitarunt: tū
 uero hoc quod ī barbaros portis subeūtes deuoluebāt saxa molaria: Adeo ut xerxes p̄
 diu iops cōsiliū fuerit: q̄ eos expugnare nō posset. Tandē ex difficultatibꝫ accessus qdā
 apparuit barbaris. Necesse enī erat secundū oraculū oēm atticā: quæ in cōtinentē est (u-
 bi) p̄sis. Igitur a fronte arcis a tergo at portaz & ascēsus qua parte nemo excubabat:
 quaq̄ nemo credebāt quēpiam hoīum ascensurꝫ hac parte & si loco prærupto quidā cō-
 scenderunt iuxta templum Agrauiæ filiæ Cecropis: quos ubi in arcem ascendisse uide-
 runt atheniēses: partim e muro sese præcipitauerunt: atq̄ extincti sunt: partim in adē
 refugerunt. At persæ qui ascenderunt primū ad portas cōtēdunt: eisq̄ patefactis sup-
 plices turcidant. Atq̄ ubi oīum stragem fecerunt direpto templo arcē īcendunt. Athe-
 nis omnino xerxes potius equidē quendam sula ad artabanum mittit nuntiātū res be-
 ne gestas ac præsentem statum. Postero die q̄ nunciū miserat cōuocatis atheniēsiū exu-
 ribꝫ expeditionis suæ comitibꝫ iussit ut conscēsa arce hostias suo ritu īmolarēt: siue ali-
 quo in somniis uiso: siue sua spōte facti poenitens q̄ tēplum concremasset. Exules athe-
 nienēses id quod iussi erant executi sunt. Cuius rei eur mētionem fecerim exponā. Est ī
 arce hac Eretheis qui fertur fuisse tetrigena tēplum in quo olea est & mare: ut apud
 atheniēses p̄dicatur neptūno & minerua in testimoniū posita q̄ de regiōe decertassēt.
 Hanc igitur oleam una cum cætero templo contigit ut barbari exurerent: Quā athe-
 nienēses q̄ ab rege iussi erant rem diuinā facere: Altero ab incensione die cū in tēplum
 ascendissent: aspexerunt fruticasse edito a stipite uirgulto cubiti istar. Et hæc quidem il-
 li narrauerūt. At græci qui apud salaminem erant ubi nuntiatum est uti res circa athe-
 nienēsiū arcem haberent: eo pturbationis deuenerē: ut nonnulli e ducibꝫ non expecta-
 rent: dū propositū negociū cōstitueretur: sed in naues irruerēt: ac uela tollerent tanquā
 p̄fecturi. Cæteri q̄ qui relinquebātur: statuerent sibi ante isthmū prælio nauali decer-
 nendum: & cū nox affuissēt: digresse concilio naues cōscenderunt: Ibi themistoclem
 p̄gentem ad nauem suscitatur mnesiphilus uir atheniēsis quidnam ab ipsis decretum
 esset: & cum ab eo audisset decretum esse ut ad isthmum proficiscerētur & ate pelopō-
 nesum dimicarēt: Si isti inquit a salamine proficiscantur: iā tu pro nulla amplius patria

dimicabis. Ad suā enim q̄sq̄ patriā remeabūt: ut nec eurybiades nec alius hoīum quis-
piā cohibere possit: quo minus copiae dilabātur: Græciaq̄ peribit consilii inopia. Quā
si qd cōminisci potest p̄ge: & quod decretū est conare irritū reddere: Et eurybiadē a sen-
tētia reuocare ut hic p̄stet. Themistocles cū hāc admonita sibi ad modū p̄parentur nul-
lo reddito respōso ad eurybiadis nauē prexit. Vbi hoīem cōuenit: ait uelle se de negotio
cōi cū eo colloqui. Hunc ille in nauē ingressū iubet loqui quā uellet. Cui Themistocles
assidens quæcūq̄ amanesiphilo acceperat tanq̄ a semetipso refert: & alia adiicit multa do-
nec eurybiadē a sententia reuocauit: p̄suasitq̄ ut e nauī prodiret: & duces ad cōsiliū cōtra
heret: lī posteaq̄ cōgregatī sūt priusq̄ ad eos eurybiades referret id: cuius grā ipsos coe-
gerat. Themistocles multis agebat uerbis put magnopere expediebat. Quē iterfacto
corinthiorū dux adimantus ocyti: Themistocles inquit in certānibus n̄ q̄ ante alios exi-
stunt colaphis cādūtur. Eum refellēs Themistocles: Atqui iquit reliq̄ nō coronantur.
Comiter corinthio cū respōdisset ad eurybiadē cōuersus: nihil eorū dicebat quā dixerat
prius: Illos posteaq̄ a salamine profecti fuisset dilapsuros. Præsentibz enī sociis nō puta-
bat sibi de eorū quēpiam accusare: sed aliū de oratione sumpta in tenūc inquit sitū ē ser-
uā grāciam si mihi accedēs nauale hic præliū facias: & nō horum quibz dā credēs clas-
sem ad isthmū abducas: utrūq̄ cū audieris inter se cōparato. Si ante isthmū cōstigēs in
patēti pelago dimicabis: ubi nobis minimū expedit naues habentibz & grauiorēs & nu-
mero inferiores: Ex quo etiā si i aliis feliciter nobiscū agatur: tamē amittes salaminem &
megara & aginā. Nā illos una comitabitur suus pedester exercitus. Atq̄ ita tu eos i pe-
lopōnesum ages: oēm q̄ grāciā in discrimē adduces. Sin autem id feceris quod suadeo. Salamis
hæc in eo reperies cōmoda: Primū si in arcto conflixerimus nos pauce naues cū multis
p̄fecto si æqua belli cōtingēt multo superiores erimus: quoniā i arcto opugnare p̄ no-
bis est: in spaciolo pro illis. præterea salamis seruat ubi nostri nunc liberi collocati sunt
& uxores. Est & alia hic causa p̄pter quā itē debes præcipue hic mārē: q̄ pro pelpōne
so & isthmo pugnabis: quo caue si sapias ne istos ducas. Si id quod spero cōtinget ut clas-
se uincamus: barbari neq̄ ad isthmū nobis aderūt: neq̄ usq̄ longius ab attica procedēt
sed nullo ordine abibūt. Vnde nobis lucrifaciemus quæ seruauerimus megara agināq̄
atq̄ salaminē. Apud quā credibile est nos hostibus fore superiores. Credibilia enim sua
dentibz hoībus fere p̄spere cedit. Secus faciētibus ne deus quidē uult adesse: & huma-
næ sentētiæ indulgere. Hæc dicentē themistocle rursus interpellans adimantus iubebat
silerē cū cui patria nō esset: qn̄ etiam eurybiadē nō sinere uiḡ extorē sentētiā dicere: &
ita demū id sinere cū urbē themistocles habuisset uidelicet exprobrās q̄ athenæ captæ
essent: tenerenturq̄ ab hoste. Tunc themistocles & ille corinthiis multa ingerens pro-
bra ratione ostendit sibi esse & solū & urbē multo maiōrē q̄ illis. Vnde naues ferme du-
centæ essent armate: quas nulli græcorum inuadētes possent propellere. Hūc cū ratiōe
significasset ad eurybiadem transiens maiori cū acrimonia loquebatur inq̄ens. Tu uero
si hic mārē: uir eris egregius: sin minus grāciæ euerfor. Totū enim belli momētū nobis
naues sustinent. Sed mihi crede nisi hoc feceris nos scutifumus ubi domesticos rece-
perimus in sirim quæ in italia profecturos: qui oli iā nostra ē: q̄q̄ ut oracula aiūt a nobis
cōdi oportet. Vos autē talibz sociis destituti meorū uerborum reminiscimini. Hæc di-
cente themistocle: Eurybiades edocebat: & q̄b id edocebatur: ut mihi uidet q̄ maxi-
me formidabat ne si ad isthmū classem reduxisset: ab atheniensibz desereret: quibz de-
serentibz iam reliqui non essent in pugnando hostibus pares: ita sententiā cāprobauit.

Adiman-
tusSalamis
athenien-
sum pro
fugium
Credibi-
lia suade-
ti prospe-
re cedit

Sirim

Dicens

ut illic pmanētes pugna' nauali decernerent. Q uod ubi curybiadi placuit: i q altercatiōi
bus uelicati fuerāt circa Salaminē cū illic se se appararent tāq praeliū nauale facturi dies
illuxit: & simul oriēte sole extitit terremotus & maris: propter quod uisū ē faciēdū ut
æcidas in auxiliū inuocarent: Id ubi fecerūt: & oibz qui illine e salamine sunt: diis uota
fecerunt: Aiace m thelamonis filiū inuocauerūt: nauēq ad Aeacū & ad alios æcidas in-
uocandos æginā miserūt. Narrabat autē Dicens Theocidis uir atheniēsis atq idē exul &
apud medos factus illustis p id tēpus quo attica regio atheniensibz desolata a pedestri
xerxis exercitu uastabatur se forte fuisse una cū demarato lacedæmonio apud capū tri-
asiū: uidisse eoz pulucre triginta ferme miliū uiroz capācem ab eleusine: & cum demirare
tur quoz nā hoīum esset ille puluis statim se audisse uocem: quæ uox ipsi uideretur lac-
chus mysticus: & Demaratū ut qui esset sacroz quæ fierent in eleusine ignarus inter
rogasse quid nā esset quod ita sonaret: seq dixisse demarate non aberit quin grandis ali-
qua clades cōtingat regis copiis. Hoc autē palā est: cum attica sit desolata numē ab eleu-
sine resonans uenire auxilio atheniensibz ac sociis. Q uod si in peloponnesum incūbat
periculū regi erit eiusqz copiis quæ sunt in continente: Sin ad classē quæ ad salaminē
ē cōuertetur periculū: adibit rex ne nauticum amittat exercitum. Hæc solēnia athenien-
ses quod ānis celebrāt ceteri atq Proserpinæ: & his sacris quicunq uult & atheniēsum
& alioz græcoz iniciatur. & uox quā audis ē i hoc festo bacchācium. Et adhæc dixisse
demaratū sileneue alteri cuique hoc uerbum dixeris. Q uod si ad regē referat capite
plectaris: ut nec ego te nec alius quispiam hominum queat eripere. Q uamobrē tene
silentium de hac expeditione: diis curæ erit. Hoc Demaratū admonuisse aiebat. Ex
illō aut puluere ac uoce factā esse nubē: eāq in sublime elatā salaminē uersus ad grecorū
exercitū fuisse delatā: Ita se didicisse nauticas xerxis copias esse perituras. Hæc dicēs
Theocidis filius referebat Demaratū atq alios testes citans. Classiariæ autē xerxis
copiæ ubi cōspecta strage laconicoz ex trachinia i histiā traiecit: triduum illic moratæ
p curipū nauigabāt: Totidēq diebz ad phaley psto fueret. Nec. n. minori ut mihi uir nūc
ro uel pedestres copie uel nauticæ athēas pmoz sūt q ad sepiadē atq thermopylas Nā
i supplemētū eoz q aut tēpestare ad thermopylas aut i naualibz artēsiū plūs iterierit:
eos substitua q ndū regē affecuti fuerāt meliēses: doriēses: locros: boecios: q cū oī copia
aduenerūt exceptis thespiesibz & plateēsibz: necnō caristios: adrios: tēios: ac ceteros oēs
isulāos pter qnq ciuitates: quoz nominū superius habui mētionē nā quo magis pene-
trabat i græciā ptes: eo plures cum natiōes sequebātur. Q ui oēs exceptis parisi postq
athenas uenere: & ad phalerum C Parii autē i cythno relictī quo bellum caderet specta-
bāt Ibi xerxes ipse ad classē descēdit aio cœtum classiarioz faciēdi: & eoz audiēdi sen-
tentias: Eo pfectus ubi pscdit assidentibz q accitu eius aderāt suæ quoq gentis tyrānis
ac nauium præfectus ut cuiq rex honorem dederat: quoz prius erat sidonius rex tū ti-
rius: deiceps alii gradatim: misit ad eos mardoniū tentādi gratia sciscitatum sigulos præ-
lium nauale faceret nec ne. Posteaq mardonius a sidonio exorsus sigulos circuiens inter-
rogauit: ceteri quidem eādē dixere sententiā iubentes fieri pliū. Artemisia uero hæc
Aartemi/ iquit mardoni quæ dico regi referas me neq in præliis ad cuboia gestis ignauissima ex
siz con titisse: neq minima cōtulisse in te domine: Ideo cū talis sit equū esse ea quæ in rem tuā
siliū maxime esse sentio demonstrare. itaq hoc tibi suadeo: ut manibus parcas. nec prælium
nauale facias cum iis uiris: q tāto sūt tuis in mari pstantiores: quāto forminis uiri. Q uid
enim necesse habes omnio uenire in discrimen pugne naualis. Nonne athenas habes:

quorū gratia expeditionē sumpsisti: nōne reliquā graciā: Nemo tibi obstitit qui tibi ob-
 sistebāt ita sumotus sunt ut eos decebat: Quo autem ego recasuras hostiū res arbitrari
 id exponam. Si nō instabis pugnae nauali cōmittēdā: sed classem perges hic cōtinere ad
 terrā: ac tendet ipse in pelopōnesum: tūc tibi domus succedet ea quorum gratia uenisti.
 Neq̄ enī diu tibi resistere graci possunt: sed dilabētur: & abs te ad suas q̄q̄ urbes defu-
 gient. Quoniā neq̄ cōmeatus est eis in hac isula. ut ego audio. Neq̄ esse credibile ē:
 neq̄ si tu ī pelopōnesū pedestres copias duces hic eos perstituros q̄ illic huc aduenerūt
 neq̄ de pugna pro atheniēsi facienda curaturos. Quod si pugna nauale gerere appro-
 perabis: uereor ne copiae nauticae male re gesta pedestribus sint exicio. Præterea hoc etiā
 rex in animū dimitte usu uenire ut bonis quidē hominibus mali seruisint: malis autē bo-
 nis. Ideoq̄ tibi qui uir es optimus serui sūt mali: qui numero sociorū censentur ægyptiū:
 cypriū: cilicis: pampiliū: quibus nulla utilitas ē. Hæc loquentē Artemisia quicūq̄ ei be-
 ne uolebant noxia illi rebantur suā orationem tāq̄ aliud mali passurā ab rege quæ ueta-
 ret pugna facere nauale. At ii qdē male cōsultū uolebant: Inuidebantq̄ utpote cui inter
 primos sociorū oīum bonos haberetur: gaudebāt eius quā dixerat sententiā tāq̄ peritu-
 rā. Xerxes postq̄ ad eū sunt relate sententiæ: magnopere delectatus Artemisæ sententiā:
 cū iam antea officiosam esse sensisset: tunc multo īpensius collaudauit. Nihilominus ut
 pluribus staretur: iussit ratus ad euboia suos sponte male pugnasce: q̄ uidelicet ipse ab-
 fuisset. Itaq̄ cōstituit spectaculo pugnae naualis īteresse. Classarii ubi nūciatū est illinc
 esse soluēdū classem: salaminē uersus ducūt: & p̄ oīū in aciem sūt digesti. Sed cum eos
 dies defecisset: quo minus præliū cōmitterent. Nox enim interuenit. In posteq̄ diē se
 se instruebant: cū interim græcos metus formidoq̄ cepit cū alios: tū uero pelopōneses:
 q̄ ipsi desidentes in salaminē pro atheniēsiū terra essent certaturi: quisi superaretur ī in-
 sula deprehenso forent obsidēdis sua terra sine præsidio relicta. Per eadē noctem pedester
 exercitus barbarorū cōtendebat in pelopōnesum: q̄q̄ cūcta quæ poterāt excogitare erāt
 ne barbari per continentē ingrederentur. Nā ubi leonidā cum suis apud thermopylas
 occubuisse accepere pelopōneses celerrime ex urbibus concursu facto isthmū īfuderūt
 duce cleōbroto anaxandridæ filio Leonidæ frater. Ibi cōsidentes primū uia sciroidē ob-
 struxerunt: deinde cōsilio initio isthmū muro īedificabāt: opusq̄ perficiebant. Qui uir
 pe nemine cū tot milia uiroꝝ eēt cessāte. Nā & lapides & lateres & ligna & cistas fabu-
 lo plēas afferebāt nullo t̄pis momēto opus ītermittētes neq̄ diurno neq̄ nocturno q̄
 egræcis ad isthmū auxilio cū omni copia uenerunt. Hi fuerūt lacedæmōii & arcades & he-
 lei & corinthii & sicyonii & epidaurii & phliasii troezeni & hermiōenses. Hi fuerūt qui
 auxilio uenerūt præmetuētes periclitāti graciæ: cæteris enim pelopōnesibus id nihil ad
 modū curæ erat: & olympia iā & carniā præterierāt. Incolunt autem pelopōnesum gen-
 tes septē: quæ duæ indigenæ eūdē quē habitauerunt olim iocū nūc habitant: Arcades &
 cynurii: una achaica quæ nūq̄ illa qdē e pelopōneso excessit: sed pristino loco egressa alie
 nū incolit. Reliquæ quatuor e septē aduētitia: sunt dorienses ætoli: dryopes: lemnii. Do-
 riēsiū multe sūt & insignes ciuitates: ætolorū sola Helis: dryopū Hermōa & asina: quæ
 ante Cardamylā laconicā sita ē. Lēniōꝝ oēs paroreitani: Cynurii cū sint īdigenæ soli pu-
 tant iones eē sed effecti sūt dores ipsa die sub īperio argiorū īpositi cū eēt orneate & pe-
 rioeci. Hæc igit̄ septē gētiū cæteræ præter eas quas recēui e medio cesserūt: & si īgenue
 loqui fas est in medio sedētes cum medis fenciebant: Apud isthmū qdē in talilabore
 isti occupati erāt utpote pro omni iam cursu q̄ nulla spes e classe effulgeret currentes.

Cleōbro-
 tus
 Pelopon-
 nesi gen-
 tes septē
 Arcades
 Cynurii
 Achaia
 Doriēses
 Aetoli
 Dryopes
 Helis
 Hermio-
 na urbs
 Asina
 urbs
 Cardami-
 la
 Omeate
 Periochi

Quae audientes illi qui in salamine erant formidie afficiebatur non tam pro seipsis quam pro peloponnesio solliciti. Adeo ut alius alium adies ac summissa uoce admiraretur in Eurybia de consilii inopia. Tandem res erupit in medium: conciliumque contractum est: & multa de hoc ipso dicebantur ab his quidem oportere in peloponnesum navigare: & pro illa adire periculum non autem pro regione captiua manentes pugna nauali decernere. Ab atheniensibus uero & aeginetis & megarensibus satius esse illic manentes dimicare. Ibi Themistocles postquam sententia peloponnesum euicit: clanculum e concilio egressus misit ad classem medorum nauigium cum quodam iussu dicere quae oporteret: cui nomen erat sicinnus cōtubernalis suo: atque eodem pedagogo liberorum suorum quem post has res gestas ipse thespiese fecit. Vbi thespienenses ciuitatem sunt recepti atque locupletē. Is tunc nauigio ad duces barbarorum profectus: hac inquit dux atheniensium quae partibus regis fauet: praetoptaque res uestras quam graecorum esse superiores misit me clam aliis graecis indicatum uobis illos metu percussos fugam facere uelle: & nunc offerri uobis occasionem exequendi rem omnium praeclarissimam: nisi per negligentiam eos dilabimini. Nam nequaquam se consentiunt neque uobis amplius obstitent: quos cernitis inter se dimicantes eos qui uobiscum: & eos qui contra uos sentiunt. Hac re Sicinnus indicata ab illis abcessit. Cui fidem habentes barbari tum in insulam parua nomine psyttaleam: quae inter salaminem & continetur sita est multos persarum traieciunt: tum mediam circa noctem cernu quod ad uesperam spectabat: produciunt salaminem uersus eam circuituri. Produciunt item qui circa ceon & cinosuram instructi erant occupantes omne fretum numichia thenus. Ideo autem & naues producebant ne quae graecis liceret effugere: sed circueunti uicem redderent praetiorum ad artemisium gestorum: & insulam psyttaleam traieciunt aliquot persas: ut commisso nauali certamine cum plurimum & uirorum & naufragiorum eo efferretur. Erat enim insula in traiectu pugnae sita. Ii persae suos seruauerunt: alienos iterimerunt. Hoc ne hostis sentiret: clanculum egere nulla noctis parte concessa somno. In has ego res intuens non habeo aduersari oraculis tanquam non ueris uolens euidenter loquentia conari refellere. Auricomae postquam dianae littora iungunt: Nauales potes cum littoribus cynosurae. Saepes stolidi fortes quae athenas Marte subegit compescet iuuenem meritissima poena superbum: instinctum furis sibi cetera cuncta putantē. Nam miscbitur aethi maris sanguine pontum inficiet: grauis tunc libera te pora reddet Saturno genitus simul & uictoria poles. Cum ita euideret in his a bacchide dicatur: Profecto neque ipsae de fide oraculis deroganda ausim: dicere neque ab aliis dici sustineam. inter duces qui in salamine erant ingens conflatu est tumultus non dum scientes a barbarorum nauibus se circumueniri. Vbi autem orto sole inspexerunt hostem instructum censuerunt: ibidem sibi manendum. Quibus congregatis applicuit ex aegina aristides lysimachi atheniensis quidem sed in exilium a populo eiectus: quem ego: ut eius mores acceperim: uirum optimum athenis atque iustissimum censui. Hic uir concilio assistens: Themistoclem euocauit non amicum sibi sed in primis inimicum. Verum praemagnitudine praesentium malorum oblitus simultatum euocauit hominem colloquendi gratia praesenserat enim peloponneses maturare ad isthmum classem reducere. Qui cum prodisset Themistocles ad eum inquit. Nos & alio tempore & hoc ipso contendere debemus inter nos hac de re uter nostrum de patria praeclarior mereatur. Te uero certior facio per teque esse peloponnesibus multa uerba facere hac pauca de abducendis hinc nauibus: Ego tibi quae ipsemet uidi refero: nunc ne si uelint quidam corinthios atque ipsum eurybiadem enavigare posse quoniam circumdati ab hostibus undique sumus. Quare ingressus

Sicinnus
pedago-
gus

Psyttalea
insula
Cecos
Cynosu-
ra

Aristides
iustissi-
mus

ad eos hoc indicato. Cui respondens themistocles: iocunda sane inquit iubes bonū afferēs nuncium. Nā quod ego præcabar ut fieret: id ipse tu cōspicatus fieri uenisti nunciatum. Vt. n. scias quæ sunt a medis propter me sunt: quoniam opus factus fuit ut græci qui uolebāt sua spē ad pugnam descendere descenderūt inuiti. Tu uero quidquid iocunda nūciatū uenisti: ipse te ipsum nunciato. Quod si ergo retulero: uidebor re cōmentitiā dicere nec ipsis psuadebo tāquā in hoc agētibus barbaris. itaque tute ingressus ut rex hēt ipse referas. Quod ubi feceris si tibi fidē habebunt: optime hēt. sin minus perinde nobis erit. Neque. n. si undique circumdati sumus ut tu ais amplius isti diffugient. Aristides concilium introgressus eadē retulit dicens se ex ægina uenisse: & agere elapsū quod latuerit stationem hostiū oēm. n. classē græcorum a xerxis classe circūuēta. Ideoque hortare sed ut ad defensionē sui illi se præparent. Hæc loquutus aristides tetro abiit. Rursus inter duces altercatio orta plerisque eorum fidē nuncio non habētibus: quibus non credētibus aduenit tritemes trās fuga uiroque tenioque cui præerat Panætius Sosimenis quod oēm ueritatē attulit. Cuius facti noīe Panætius tenii i tripode quod delphis dedicatus ē: inter eos quod barbarum debellarūt scripti fuerat. Ex hac nauis quod ad salaminē & altera quæ ad artemisiū trās fugit expleta ē græcorum classis trecentorum & octoginta nauium. Duæ namque prius ad explendū numerum defuerāt naues. Græci ubi eis uerba tenioque fecerunt fidē. se appauerūt tāquā dimicaturi. Et sub diluculū cum propugnatorum naues certū fecissent: Themistocles ex oibus quod expedirēt præcipiebat: cuius oratiōis summa erat ccc. lxxx. meliorum cum peioribus cōparatio quæcunque in hominis natura atque industria existunt. Aminias Exhortatus ut meliora eligerēt. Vbi perorauit: iussit illos ingredi naues. Quibus ingressis pugna rediit ab ægina tritēis quæ perfecta ad æcidas erat. Moxque oēs naues græci soluerunt. initium ad In quos mouentes continuo barbari sunt inuecti. ibi ceteri quidem græci cum in hibe salaminē rent remos cessimque irent: Aminias pallencus uir atheniensis euectus nauis in hostilē in currit: cui implicitus cum hereret: nec abstrahi posset: ita ceteri uenientes auxilio conferti sunt: Hunc in modum aiunt athenienses extitisse initium pugnae. Aeginetæ uero nauim quæ ad æcidas abierat fecisse initium. Quamquæ etiā hoc refertur simulacrū mulieris fuisse eis oblatum: & cum apparuisset ita illos exortatū: ut omnis græcorum exercitus exaudierit sed prius his uerbis cōuiciatū: O demōi quousque reos in hibe bitis: Aduersus athenienses instructi erant phœnices. Nā ii cornu tenebant: quod ad cleusinā hesperūque uergebat aduersus lacedæmonios instructi erant iones. Hi cornu tenebant. quod ad auro ram spectabat & piræa: quorum pauci admonitu themistoclis de industria ignauiter agebant: plerique minime. Enim uero cōplurium tricarchorum nomina cōmemorare possent: qui græcas naues expugnauere. sed neminē nominabo: præ theomestorem Andromantis: & phylacum. Histiaxi ambo samios. Quorum duntaxat ideo mentiōem facio: quod theomestor ob hanc nauatā operā a persis tyrānnus samici creatus. Phylacus inter bene de rege meritos ascriptus ē: & multo tractu soli donatus. Benemeriti autē de rege persarum calingua orosangæ uocantur: de his quidem ita res hēt. Multitudo autē regiarum nauium ad Phylas salaminem expugnabatur partim atheniensibus corrupta: partim ab aeginetis ut pote græcis seruato ordine ac loco certantibus barbaris & incōposite & incōsulte agentibus: Vt Orosangæ non ab re fuerit talē eis rem cōtingere qualis cōtingit: quod eo die fuerunt atque extiterant longæ se ipsis præstatiores: & quod ad euboiā extiterāt per se quod animetēs: ac xerxē reformidātes: quod ab eo se singuli conspici arbitrabantur: & de aliis quod uel barbarorum uel græcorum singillatim quō dimicauerint non possū per cōperto referri. Circa artemisiā uero hoc reigēstū ex quo impēsius illa regi cōmēdata ē. Nam posteaque regiarum res in multū tumultuationis de

tenerant: hoc inter tempore artemisia cū nauē suā attica insequeretur nullum hīs ef-
 fugium quia ante ipsam naues amitorū sua uero p̄xima hosti erat hoc sibi putauit fa-
 ciendum quod & fecisse profuit. Nā ut fugiebat atticā nauem in nauem sociā quā
 erat uiroꝝ calyndensium impexit quāq; rex calyndensium. Damasthimus uchebatur:
 Cum quo & si huic iam in dum eēt in hellespōto cōtentio intercessit: tñ incertum an
 cōsulto id fecerit: an fortuito nauis calyndensium oblata fuerit cā artemisia ubi incurrit
 pariter demersit prospero casu usas: & duplex hinc sibi bonū adepta. Nam triearcus atti-
 cæ nauis eam cōspicatus incurrisse barbaroꝝ uiroꝝ nauem existimans: hanc at græcā
 eē nauem ante barbaris profugisse: & a græcis pugnare: ab hac ad alias se conuertit. Ita
 ex hoc facto cōtiguit artemisiam tum ut pestem euitaret: tum ut e malo opere precipue se
 probatam apud xerxem redderet. Siquidem fertur cum rex spectans animaduertisset
 hanc nauem alteri incurrisse quendā eorū qui aderant dixisse. Cernis artemisiam domine
 ut bñ præliatur: utq; nauem hostilē depressit & regem interrogasse. Nunquid uere id
 opus artemisiam eēt: & illos qui plane nossent insigne nauis artemisianæ: ita rem habere
 affirmasse: ratos eam nauem quā corrupta eēt hostilem fuisse. Nā præter cætera quā
 Viti exti- mulieri ut dictum p̄spere cesserunt: hoc quoq; accessit: q; e nauis calyndensium nemo letua-
 terūt for- tus est qui existeret accusator. Vñ xerxem ferunt ad ea quā narrabant dixisse. Viri qui
 minæ fæ- dem extiterunt mihi fœminæ: fœminæ autē uiri. Hæc aiunt dixisse xerxē: In eo prælio
 minæ at- cum alii multi & illustres uiri tam perisæ medorumq; q̄ alioꝝ sociorū occubuerunt: Tum
 uiri uero dux ariamignes darii filius: xerxisq; frater e græcis pauci: Quippe qui gnati natā-
 Ariami- di cum suā nauis corrupte eēt: nec pugna pissent ad salaminē enatabant: cuius rei quia
 gnes imperiti erant barbaroꝝ pleriq; in mari perire. Posteaq; eorū primæ naues in fugā uer-
 se sunt: tum uero plurimæ corūmpebant. Nam q̄ in posterioribus locatis erant: ad eā
 ppugnatores conantē pretereant: & ipsi aliq; opam regi nauarēt: undiq; in suoꝝ nauis
 incidebant. Quo in tumultu ē actum est: ut quidā phœnices quoꝝ nauis corruptæ
 fuerant regem aduētes insimulauerint iōnes tanq; proditores: q; ppter eos amissæ na-
 ues eēt. Vñ id cōtiguit nō ut iōnum duces interficerentur: sed ut n phœnices quos in-
 simulabant: eā acciperent mercedē. Etenim illic adhuc ea loquentibus samothracia na-
 uis atticæ impacta eam demersit: & in hanc ægineticā impulsā ipsam depressit. Verum
 samothraces ut qui iaculatores eēt epibatas nauis quā suā depresserat iaculorum
 ictibus extulerunt: eorumq; conscensa nauis potiti sunt. Quod factum iōnes liberauit.
 Nam xerxes ubi id egregium facinus iōnum aspexit: conuersus ad phœnices ut erat su-
 pra modum mœstus & omnes arguens: iussit eorum capita præcidi ne cum ipsi imbel-
 les essent meliores criminarentur. Quoties autem suorum quempiam aliquod opus
 edentem cernebat de eo homine percontabatur sedens sub monte qui est e regiōe sala-
 minis nomine ægaleo & scribe triearchū illum a familia & urbe scripto annotabant. Et
 eladiphenicū qui aderant additus ē. Arioramnes uir p̄sa q̄q; amicus regis. Et si quidē i
 phœnices conuertebant. Barbaris at in fugam uersis & ad phalagē elabentibus ægine-
 tæ in fretis subsistentes operam memoratu dignam ediderunt. Nam athenienses qui
 dē intumultuatione nauis sibi obsistentes fugietesq; expugnabant. Aeginetæ uero eas
 elabebantur: quotiens aliqua effugiebat. Athenienses eo ipso cursu in æginetas inci-
 debant cum interim conflixerunt naues due: una themistoclis insequens aliam: altera
 Polycriti- Polycriti-crio geniti uiri æginetæ dum nauim sidoniam inuadit illam uidelicet quā spe-
 tus Pytheas- culatoriam in sciatho ægineticā ceperat: quā uehebatur pytheas ischeni: quē perisæ

feminecem plagis tñ admiratione uirtutis seruatum in naui habebant. Sidonia quæ hūc circūferebat naus una cū perſis eſt intercepta. Vt pytheas ita ſopres rediret i ægine-
 ta. Polycritus ubi inſpexit atticā nauē agnito ſigno nauis imperatoris i clamās Them-
 ſtoclē iocatus ē exprobrās æginetis q̄ cū medis ſentirēt. Hoc polycritus ſua nauī incur-
 rēs in themiſtoclē iaculatus ē. Barbari quoq̄ naues ſupererāt fuga ſe priuauerūt i pha-
 lex pedestres ad copias. In hac pugna nauali e græcis optime audierūt æginetæ. Secun-
 do loco athenieſes: e uiris polycritus ægineta athenieſesq̄ Eumenes anagiraſius & ami-
 nias pallænus: qui & artemiſiā eſt inſecutus n̄ prius deſiturus q̄ aut illā cepiſſet: aut
 ipſe captus eſſet. Si artemiſiā ea nauī uehi animaduertiſſet. Q̄ uippe trierarchis atheni-
 enſiū præceptū erat ut eam caperēt: pro poſitūq̄ præmiū decem milium drachmarū ei q̄
 uiuā cepiſſet. Indigne. n. ſerebant mulierē aduerſus athenas militare: At illa C ut antea
 dictū eſt Daufugit. fuerūt & alii quoq̄ naues incolumes in phalex euaserunt. Adimā-
 tū corinthioꝝ ducē athenienſes ſerunt ſtatim inter initia cōcurſus nauīū expauſa tū
 atq̄ perterritū ſublatis uelis fugā ſe dediffe. Corinthioſq̄ inſpecta fuga nauis imperato-
 ris itidem abiſſe & cū fugiēdo ueniſſent ad tēplum mineruæ ſciradis quæ eſt in ſalami-
 nē occuſſiſſe eis celocē diuina cum pōpa: quē quā nā miſiſſet cum n̄ cōſtaret ſcietq̄ ne
 minē ſuæ c̄aſſis ad ipſos miſiſſe eos ob id cōiectaſſe rē diuinā eē: & illos in celece erant
 ubi propiores fuerūt: ita locutos fuiſſe. Adimāte tu quidē cōueiſis in fugā nauibꝫ ab ſe
 græcoꝝ proditor. At illi q̄tū uotis cōceperūt: uictores hoſtiū euadēt: & cum his uerbis
 fidē n̄ haberet. Adimātus hæc iteꝝ dixiſſe ipſos poſſe pro obſidibus ductos mortē obi-
 re: niſi cōſtaret græcos eē uictores. ita cōuerſa nauī adimantū cum cæteris ad claſſem ſu-
 orum re iā ab aliis nauata ueniſſe. Hic de illis apud athenienſes rumor extitit: qd̄ ipſi co-
 rinthii negāt ſe inter primos pugnatōres extinxiſſe: pro quibus teſtimōium dicit reliqua
 græcia. Ariſtides lyſimachi uir athenieſis cuius paulo ante ut uiri optimi mētionē feci p
 cū tumultum q̄ circa ſalaminē fiebat hoc rei geſſit. Per multis coꝝ q̄ ad littus ſalaminis
 locati erant ſumptis genere athenienſibꝫ & in plyttalē inſulā traductis oēs pſas q̄ in ea
 inſula erant iterem. Deſuncti nauali pugna græci reductis in ſalaminē nauibꝫ poti-
 ſunt naufragiis: quæ illic ſuperant parati ad aliā dimicationē q̄ ſperarent regē iis & quæ
 ſibi reliquæ erāt nauibꝫ uſuꝝ. Porro naufragioꝝ pleraq̄ uētus zephyrus ex attica mo-
 liens aſportauit i orā noie coliadē: ut i pletum ſit oraculū dū de cæteris q̄ ad pugnam na-
 ualē ptinēt faciēs mētionē: tū uero de naufragiis illuc cuctis a bacide & muſco multis
 annis antea p̄dictū ac redditū lyſiſtrato athenieſi uiro ſortilego q̄ oēs græcos lauerrat.
 Horrebūt rēis mulieres coliadēſes. Hoc futuroꝝ erat pſecto rege. Cognita ſua clade xer-
 xes ueritus ne q̄s ionū a græcis ſubornatus aut ſua ſpōte ad ſoluēdos pōtes in helleſpō-
 tū nauigaret. Vñ ipſe i europa deprehēſus ſalute piclitaretur de fugiēdo cōſultabāt. no-
 lēs tñ neq̄ a græcis neq̄ a ſuis deregī: agerē i ſalaminē tētabat educere nauēſq̄ phenicū
 onerarias ut p̄ rate ac muro eēnt iſteſtebat: & ſe rāq̄ aliā pugnā naualē faſturus ad bellū
 iſtruebat. Q̄ uæ agētē uidētes cæteri p̄ certo hēbant cū manēdi aīo atq̄ bellādi illa ap-
 parere ſed nihil coꝝ mardonīū latebat ut p̄be gnax īgeniū illius xerxes & hæc fecit & nius
 ſimul i pſidē niſit q̄ pſetē cladē nūciarēt. his nūciis nihil p̄necius trāſcurrit i rebꝫ hūanis
 q̄ i negociū hūc i modū ē a pſis excogitatū. Q̄ uot ex diebꝫ rota uia cōſtat totidē equos
 ac uiros ſerūt eē diſtiſctos ad ſinguloꝝ dieꝝ iter faciēdū quos neq̄ uis niuiū neq̄ imber
 neq̄ eſtus neq̄ nox diſtiſct: qn̄ p̄poſitū ſibi curſū celerrime cōficiat: Q̄ uoꝝ curſoꝝ pri-
 mus mādata tradit ſe: ſoſedus itē tertio: & ita deiceps illa mādata i aliū atq̄ aliū p̄trāſcūt

Eume-
nes
Aminias
Artemi-
ſia odiū
adiman-
tus
Sciradis
miner
uæ tem-
plum

Ariſtidis
pugna

Mardo-
nius
Tabellio
num cui
ſus &
mores

Fax uul-
cant

quēadmodū apud græcos fax q̄ Vulcāo puices ferr'cursores p̄cuerāt. Hāc equorū cur-
sitationē p̄x agarcon appellāt. Et primus quidē nūcius sūa platus xerxē athenis poti-
tum esse tāta persas qui relictī erant uoluptate affecit: ut omnes uias myrto construe-
rint: & per eas odores incenderint: & ipsi in sacrificiis ac gaudiis uersarētur. Secūsus at
ita eos cōsternauit. ut uniuersi uestes dilaniarent: uociferationeq̄ & ciulati irrequēto ute-
rētur culpā in mardonii refundentes nō tam de classe q̄ de ipso xerxe solliciti. Idq̄ tā diu
dū xerxes illos ita affecit: reddēdo sedauit. Mardonius cū uidet xerxē magnā & pugna
nauali iacturā fecisse suspicās agitāt fugā ex athenis p̄ se ipso āxius erat tāq̄ p̄enas datu-
rus: q̄ regi p̄suasisset īferri græcē. bellū: putabatq̄ sibi cōducibilis eē p̄clitari: aut subige-
re græciā aut magna opa aggredi hō estē uita defūgi: q̄q̄ optio eius de subigēda græciā
p̄p̄sior erat. Hoc cū secū agitallet: regē hac orōne ē allocutus. Dñe noli mortorē ob hāc

Mardoni
oratio ad
xerxem] rē gestā capere: aut p̄ ita magna hoc iactura ducere. Nō enī certamē quo oīa nra cōstāt
ī lignis ē sed ī uiris & eqs. Itaq̄ nemo tibi aut horū q̄ tibi uident oīa cōfecisse egressus e
naui: conabit obuiā se ferre aut ex hac cōtinēte. Vñ q̄ se obuios tulere p̄enas dederet

Q̄ d si tibi uidet faciedū ut peloponēlū tētemus cōtinuo tētemus. Si uide C̄ sup̄ sedēdū
sup̄ sedeamus licet: nec aio cōsterneris. Neq̄ enī ulla possūt rōne subterfugei græci. quo
minus rōne dēt eorū quæ & nūc & antea p̄petrarūt: tuiq̄ sūt serui. Et hoc quidē p̄cipue
tibi agēdū puta. Q̄ d si tibi cōstitutū ē ut ipse cū exercitu reuertaris. Aliud quoq̄ hēo ex
hac re cōsiliū. Rex ne cōmittas tu ut p̄x græcis ludibrio siāt. Nō enī res p̄x afflicte sūt
neq̄ tu ubinā uiri fuerimus ignaui: dicet potes q̄les si phoenices & ægyptii & cyprii cili-
ces fuer: nihil ista ad p̄sas attinet culpa. Q̄ uat quōiā p̄x huius rei isōres sūt: iā mihi cre-
dito. Si tibi nō uidebit p̄manēdū: remea ipse ad solū natale cū pleraq̄ pte copiarū. Ego cū
delectis de exercitu. xxx. miryadibz militū debeo græciā ī tuā redigere seruitutē: lis audi-
tis xerxes ut ex malis gauisus est: uoluptatēq̄ cœpit: & ad mardonii inqt se ubi ad cōsi-
liū retulisset respōsus: utrū eorū esset facturus: Et cū ī cōsiliū uocasset delectos p̄x
p̄ceres: placuit ei artemisiā quoq̄ ad cōsultādū accersiri: quā solā cōstabat antea quæ fa-
ciēda essent ītellexisse: Q̄ uat ubi aduēit eā xerxes sūmotis aliis p̄x cōsiliariis atq̄ satel-

xerxis
oratio ad
artemisiā libz hunc ī modū allocutus ē. lubet me mardonius hic p̄manere ad tentādā peloponē-
seum: negās ullā culpā huius dāni esse penes persas atq̄ pedestres copias: sed eis uolēti-
bus hoc tentari debere. Itaq̄ aut hoc me facere hortatur: aut sibi tradere triginta myria-
des delectorū militū ad subigendā mihi græciā. Me uero ad patrias sedes cū reliquo ex-
ercitu reuerti. Tu igitur quæ de pugna nauali nō gerēda probe cōsulūisti. Vtrū mihi sua-
des horū quod eligēdo bene mihi cōsulūero. Hæc xerxi cōsultātī respondens artemisiā
ardū ē inqt rex me dicentē tibi optiā p̄spex cōsiliū dare: tamē ē statu rex p̄sentium
mihi uidetur esse faciēdū ut tu ipse dōmū remees: Mardonii uero hic reliquas cum iis
quos uult si mō uelit ille: atq̄ recipiat se ista facturū. Nā siue ea quæ ait: se uelle subege-
rit: & hæc ei ex animi sentētia succedāt: tua res domine agitur: q̄ id tui serui effecerit: Si
ue nardonio cōtra opinionem suam contigat: nō magna sane calamitas erit saluo & te
& rerum domesticarū statu. Etenī si ī columis es & domus tua: p̄fecto græci s̄penu-
mero p̄ se ipsis multa certamina cursitabūt: at si qd cōtigat mardonio cladis. Id nullius
erit momenti græciq̄ uicendo nō uicerint seruo tuo iterempto. Tu uero athenis īcensis
cuius rei gratia expeditiōē sūp̄sisti reuerteris. Delectatus eo cōsilio xerxes qd idē illa su-
asisset: qd ipse haberet ī aio: quippe qd ut ego opinor nō remāsisset: si uel cuncti atq̄
cūcti id ei suasisset adeo p̄teritus erat: Artēsiā laudatā dimisit ducētē secū liberos regios

Artemi-
siā cōsulū-
lum

epheſū. Nā aliquot cū filii noticomitabantur qbus ad eorū custodiā miſi hermotimū Hermo
 genere quidē pedafenſe: ſed apd regē iter eunuchos nulli ſedum. Incolūt at pedafenſes umus
 ſup halicarnaffū apd quos hoc rei fertur cōtingerent quoties āphictiſibz: q circa eam Pedafen-
 urbē habitāt aliqd aduerſi certū itra tēpus ē euentuz: tūc antiſtiti quz illic minerue eſt ſes
 grādis herba nācat: quz res bis apud eos accidit. Ex his pedafenſibz hermotimus erat Amphit-
 cui maxima ex oibz: quos qdē ipſi nouimus ultio cōtigit acceptz iniuriā. Siquidē cum entes
 captū ab hoſtibz ac uualē mercatus ē. Pzoniū uir chiū ex hoc ī puriſſimo qſtu quē fa Pzoniū:
 ctitabat uitā ducēs. Nā quos pueros forma p̄ditos coemerat: eos caſtrabat: ductoſq aut Eunuch.
 ſardis aut ephēſū magna pecūia uenūdabat. Apd barbaros enī p̄cioſiōs eunūchi ſūt q in praciō:
 q n̄ ſunt caſtrati in oī genere fidei gratia atq ut alios pmultos: ita hunc quoq pzoniū ſunt
 exercuit: ut q ex hac re uitā toleraret. Sed n̄ uſquequaq ī felix hermotimus e ſardibz ad
 regē cū aliis mūeribz deductus ē. pgreſſuq tps ex oibz eunuchis maximo in honore
 apd regē xerxē ē habitus. Cū at rex aduerſus athenās moueret e ſardibz p id tps hermo-
 timus cuiuſdā negocii gratia deſcēdit ī agrū myſiū: q a chiis icoliis: ſed atarnis uocatur Atarnis
 Ibi ſuētū pzoniū atq agnitū allocutus ē & multis & cōibz uerbis primū recēſes ei q ager
 pillū eēt affecutus bona. Dein pollicēs q gratiā illius meriti foret relaturus: ſi hō cū ſuis
 dōeſticis illuc cōmigrāſſet. Ea oratiōe libēter audita Pzoniū cōtulit ſe illuc cū uxore &
 liberis. Q uē poſtea q cū oī re ſāliari adeptus ē: Hermotimū his uerbis affatus ē. oīum Pzoniū
 pus hoīes natos ſceleſtiſſimū q ex neſciſſima negociatiōe qſtn facis: quid aut ip̄e ego talio
 aut meorū quiſpiā uel tuorū cuiſpiā mali fecit: q ex uirō neutz me redidiſti: purabas fo-
 re ut q tūc machinabaris: laterēt deos q iuſta lege utētes te ī ſādorū opitice tradiderūt ī
 māus meas: ut de poena a me tibi irrogāda qri n̄ poſſis. hāc ubi exprobrauit hoī filiis ī
 cōſpectū eius adductis q q̄ttuor erāt: coegit patrē illorū genitalia recidere: qd cū cōactus
 feciſſet filii ſui adacti ſunt eius uirilia abſcidere. ita ſupplicium ab hermotio in pzoniū re-
 diit. xerxes filiorū ephēſū deducendorū negociō artemiſiā demādato accitū mardenium Xerxis
 iuſſit e copiis q̄s liberet eligere ut cōſentanea uerbis facta exequi experiretur. hactenus fuga
 eo die ē actū. Noctū at regis iuſſū p̄ſecti claſſis e phalero ſoluēte retro helleſpōtum uer-
 ſus abierunt p ſe quiſq accelerātes ad custodiēdas rates: qbus rex ptrāſiret. Q uicū ad
 zoſterē aduētaret: minuta qdā cōtinētis ptēta pmōtoria barbari ſuſpicati nauigia eē p
 diu illinc auſugerunt. Tēpora dein edocti n̄ nauigia eē ſed pmontoria in agmen ſeſe re-
 ceperunt. Vt dies illuxit grāci cernentes ibidē pedestres copias hoſtiū perſtare rati claſ-
 ſem quoq circa phalez eē ac pugnā nauale cōmirendā: ſe ad reſiſtendū apparabāt: ſed
 cognito illā uela feciſſe: cōſeſti inſeqndā ſibi eēlebāt: itaq eā iſecuti andro tēus cernere
 cū nequiſſent: ad andz p̄ſecti cōſultabant. Q uibus themiſtocles ſuadebāt ut in ſulas
 uerſus p̄ſecti claſſe hoſtiū inſeqntes recta ad helleſpōtū nauigarēt ſoluturi pōtes. huic
 contrariam curibiades opponebat ſniam q̄ dicerent fore ut ſi diſſoluerēt rates: maxia
 ob id calamitate afficerent grāciam. Perſam. n. deprehendus in grācia manere cogere-
 tur: n̄ quietuz q̄ ſibi oīū quidē agentī nec ulla res poſſet p̄cedere: nec ulli retro oſten-
 dereſ receptus & exercitus ſuus ſame oſſeueretur p̄cedēt: nec uero & rebz gerēdis ope-
 rā dātī oīa poſſent p europā ſuccedere: tū in urbibz cum in nationibus q̄ uel captz fuiſ-
 ent: uel antea ſeſe dediſſet: quinēt rēfruentariā habituz ex hannuiſ ſemper fructibus
 grācorū. Nunc autem uideri illum utpote uictum nauali prālio n̄ perſtituz in europa:
 ideoq pmittēdum fugere dum in terram ſuam fugiendo perueniat. De q̄ terra deinde
 certamen iā fieri iubebat: Huic ſentētiā aliorū pelopōneſium duces aſſenſere. Themis

stocles pus ad aiaduertit se n̄ posse plerūq; psuaderi ut ad hellepōtū nauigarēt: adiit atē
 niēses q; p̄cipue & idignabāt hostē effugere: atq; erāt ad nauigādū i hellepōtū ē p̄se
 iplos si ceteri recusassēt. Eos q; ita ē allocutus. Eri p̄se multis iā hmōi calib; intersui: & de
 multo plurib; audiui talia cōtigisse uiros ad necessitatē redactos p̄liū instaurare: & sup̄i
 orē q; accepissent calamitatē emēdasse. Itaq; nos quōiā inuēimus quo pacto & nos ipsos
 & graciā tuerēur: repulsa tāta hoīum nube n̄ isēq;mur eos fugiētes. Neq; n. nos istud
 effecius: sed diū p̄iter & heros qui iūiderūt unū eē uirū & asiā regē & europā q; sit ip̄s
 simus atq; scelestus: q; sacra p̄in atq; p̄sana h̄ns utraq; incēdit. Deorūq; simulacra subuer
 tit: q; & mare cecidit flagellis: & cōpedes i illud deiecit. Sed bñ nob̄ iscū ip̄ns t̄ps agitur.
 Idōq; nūc qdē ut & n̄ ipsorū & n̄ orū dōesticoz curā gerāus: & ut spaciū quis ad refici
 endas ades faciēdāq; semētē hēat i graciā manēus barbaro p̄sus eiecto. Cū at uer ap
 petet tūc in hellepōtū & in ionia nauigēus. Hāc dicebat themistocles aīo sibi ap̄d p̄sā
 subsidiū cōparādi: ut si qd ap̄d atheniēses accideret aduersi sibi hēret: quos e cōuerteret
 put & cōtigit. Hāc dicēti thēistocli atheniēses cū tñ ab eo deciperent: assensū sunt. Nā
 cū antea prudēs hitus fuisset postea uero prudēs ac bōa cōsulēs p̄tus eēt: prorsus ad
 ei assētiēdū p̄mpti fuer. ille ubi atheniēses ipsius s̄nā p̄bauer: misit e uestigio uiros quos
 dā cū nauigio ad exponēda regi mādāta iussos tacere & si i oē tormētū deuenirēt quorū
 unus erat. Scinō eius cōtubernalis. Hi posteaq; ad atticā puenēr: ceteris ap̄d nauigiū re
 māentib; ip̄e ad regē ascēdit: atq; ita eū allocutus ē. Thēistocles neolis filius du x qdem
 atheniēsiū: sed iter oēs socius uir optius ac sapiētissimus misit me tibi denūciatūz grā
 tibi inferuēdi se retinuisse gracos classē tuā inseq;ndi cupidos: pōtesq; q; sūt in hellepō
 to soluēdi: itaq; nunc magno cū silētio te illuc recipias. Hāc renunciata isti abiēre. Graci
 posteaq; decreuerunt neq; p̄seq;ndum sibi ulterius barbarorū classē neq; nauigandum in
 hellepōtū ad soluēdū tractū: Andz obsederūt aīo illā delēdi. Nā primi ex isulanis an
 dri pecunias p̄scētī themistocli denegauerāt: ei q; elegantī atheniēses illuc ire duob; ma
 gnis numinib; fretos Suadela & necessitate: & ita sibi dandas utiq; eē pecunias r̄nderāt
 athēas p̄portōe magnas eē atq; felices & diis p̄piciis bñ p̄cessisse. Nā se ad maximā feli
 tenuitatē redactos: andriorūq; insulā totidē p̄pria numina nūq; dereliquē: sed sp̄s scolare
 in op̄iā & ip̄sibilitatē: q; b; diis obnoxios andrios pecuniā n̄ duros nunq; n. andrioz
 in ip̄sibilitate validiorē fore atheniēsiū potētiā. Hāc illi cū iūdisser̄ nec pecuniā de
 dissent obsidebāt. Thēistocles uero C neq; n. nūq; ab acqrēdo cessabat. Ad ceteras isu
 las minacia uerba mittēs pecuniā flagitabat eisdē nūciis eisdēq; uerbis utēs: quib; ap̄d
 andrios fuerat usus: nisi pecuniā darēt q; p̄saceretur exercitū se gracorū illuc adductūz
 & eā isulā obsēdā deletūz. Hāc dicēdo ingētē pecuniā ui coegit a caristiis atq; a pariis:
 qui au lito tū andz obsideri q; cū medis sēfissēt tū tēistoclē maxio i honore iter duces
 eē: hoc metu pecuniā misere. Aliaz at insulaz aliq; pecuniā dederūt nec ne affirmare ne
 q; o. Reor tñ alias quoq; dedisse n̄ has solū: Quāq; carystiis ne hac qdē re cōrigit effuge
 re cladē ut pariis qui thēistocle pecunia delinito hostē deuitarūt. ita themistocles ex an
 dro p̄fectus clā ceteris ducib; exegit pecunias ab insulāis. At copiaz xerxis illic aliquot
 post pugnā dies i morate mouerūt in boetios eadē q; uenerāt uia q; ppe mardōio uisū ē
 simul regē f̄ mittere itēpestiuū p̄p̄ anit̄ps belligerari simul in thessalia satio eē hibernāi
 & de iñ i eūte uere tētare peloponēsiū. is ubi i thessaliā puenit: ibi aīo oīa decē milia p̄saz
 q; i mortales uocātur elegit excepto eoz duce idarne q; negauit se regē eē relictūz. itē de
 aliis p̄s̄s toracatos & m. equites. ad h̄ medoz sacaz: idoz peditatū eq̄tatūq; has natōes
 sibi totas desūpsit: ex aliis at fauciis paucos: quoz duntaxat aut sp̄ciē aiaduertebat: aut

Themi
stocles

Suadela
necessi
tas

Idames

aliquod egregium facinus cognoueratis sed plurimos ex una gente perire delegit torquatos & armillatos. Secundo loco medos qui numero persis inferiores erant sed robore ita ut universi triginta myriades una cum equitibus cent. Hoc iteri tempore quo mardonius habet delectum copiarum & xerxes circa thessaliam agito oraculum a delphis ad lacedaemonios venit ut xerxes poenas necis leodidarum reposceret: & quod daretur ex eo reciperet. Mittunt igitur qui citissime ipsiata caduceatorem. is adhuc in thessalia nactus exercitum ubi in conspectum xerxis venit ita uerba fecit. Rex medorum lacedaemonii te & heraclide qui a sparta sunt poenas cadis reposcunt quorum regem ipso interemisti dum gratiam protulisti. Ad ea xerxes echachinos tollit: ac diu in silio non reddito hic inquit monstrato mardonio ut ei assistebat mardonius poenas tales dabit quales illos decet. Caduceator hoc in silio accepto discessit xerxes mardonio in thessalia relicto ipse ad hellepontum ire maturabat: intraque quinque & quadraginta dies ad traiectionem peruenit nulla prope modum partem copiarum ducens: quod quocumque ueniebant: & ad quoscumque homines eorum directis fructibus uidebant. Vbi nihil fructuum reperiebant. ipsa herba ut esolo germinabat nonnulli delibatis corticibus & strictis frondibus arborum tam agrestium quam mansuetarum nihil omnino relinquentes hoc praefame facere coacti. Quos deinde pestilentia excipiens ac dysenteria. i. tormina inter uiam extinguebant. Eorum non multos xerxes aegrotos reliquit in iungens ciuitatibus ut in quod ueniebat ut illos curarent & pasceret quosdam et thessaliam & aliquot in siri perzonam & in macedonia: ubi sacrum iouis curum quem in gratiam tendens reliquit reuersus non offendi. Eum perzones thracibus cum dedissent: tamen reposcendi xerxi dixere una cum equis inter pascedum fuisse abactum a thracibus: qui superiora strymonis circa fontes incolerent. Quo in loco rex bifalteorum ac terrae cretensis thrax facinus eximium fecit. Hic & se dumtaxat uolente negauit xerxi seruiturum: eorum qui edita motis rhodope abiit: & filiis uetuit ne aduersus gratiam militarent. Illi patre contemptui habito siue aliquando libidine belli inspicundi militauere cum xerxe qui postquam incolumes reuerterunt: omnibus pater Cerant autem sex. Ob eam causam oculos effodit. Et isti quidem hanc mercedem acceperunt. postquam autem ubi citato itinere ad traiectionem peruenire: hellepontum nauibus traicere ad abidum. Non enim intactas iam rates inuenere sed tempestate dissolutas. ibi copiosior quam in itinere comestum adepti nulla modestia se reficietes ac mutatis eorum multi interibant ex iis quidem exercitu superauerant. Ceteri cum xerxe fardis peruenire. Nar xerxis uaturatur autem & aliter haec res. xerxes postquam athenis profectus est ad oram super strymmonem uis ad funem illinc non amplius iter fecisset sed exercitu hydarni permissio: quem ad hellepontum deducere rent ipsum nauis phoenissa conscendisse ut in asiam se reciperet: & dum cursu tenet a strymonia ingenti uento fuisse exceptum: & eo uehementius tempestate ueratum quod nauis referta uetoribus erat adeo quidem: ut super conabulationes essent frequentes peras: qui cum xerxe uehebatur: ibi metu percussus regem cum clamore interrogasse gubernatorem num qua salus eis esset: & cum ille respondisset. Here nulla admodum est: nisi horum uetorum aliquod abitio. Tunc xerxes perasrem eo audito ita locutus. Viri peras nunc aliquis uesterum declaret se curam habere regis. in uobis. non uidetur sita esse salus mea. Haec ubi dixit xerxes illos eo adorato desiluisse in mare: atque ita leuata nauis xerxes incolumem in asiam peruenisse & ubi primum in terram egressus est: hoc egisse gubernatorem quod regis quidem animam seruasset aurea coram donasse: quod autem multos peras perdidisset decolasse. Hic alter modus qui narrat reuersionis xerxis haud quamquam fide apud me habet cum prope alia tum propter obitum peras. Nam si id regi a gubernatore dictum esset ex infinitis rationibus uel ob hanc unam cui repugnari non potest negari hoc regem fuisse facturum: quoniam potius peras uisumque e tabulatis in uentre nauis descendere utique priores peras & reges phoenices nec quamquam persis numero pares in mare deiecerunt. Sed cum ut dictum est superius itinere pedestre cum

Abdera
ubi

Themis-
tocles
oium oru-
dentissi-
mus
Themis-
tocles se-
lacede-
monem
cōtulit
Euribya-
des
Timode-
mus
Artaba-
zus
Potidæa-
ræ
Pallene
Potidæa
Bottici
Therma-
us sinus
Critobo-
lus
Olyn-
thus

reliquo exercitu i asiam reuertisse. Cuius rei id quoque magno est testimonio: quod constat xer-
xem cum rursus i asiam reciperet se abdera peruenisse: adhibuisseque conuiuio abderitas &
acimace aureo eos ac ciara auro intertexta dōsse. & ut ipsi oppidum autem illud postquam ex atho-
nis retro fugit: quod apud me fide caret: illuc primum zonam resoluisset adeo fuerat terrori correptus
sunt autem sita abdera ad helle spōtū. Vel potius ad stymmonē atque ad litus ex quo nauis
ille confēdisse fert. Græci postea andrū expugnare nequeunt: cōuersi i carystū vastato
illo agro redierunt salaminē. Ibi autem oia diis primitias se legerunt cum aliarum regum. tū phoeni-
sage tritēmiū tres: quarū una reponeret apud isthmū: quod ad meā usque memoriā extabat:
altera apud simiū: tertia aiaci illuc apud salaminē. Secundo loco prout iter se dispiciere: ex qui-
bus primitias delphos misere. Vnde statua effecta est longitudine cubitoꝝ decē: truncā na-
uis partē māu sustinēs eodē loco stas: ubi alexāder macedo aureus missus delphos pri-
micias græci publice deū percōctati sunt nūquid pfectas & acceptas primitias accepisset.
Quibus ille respondit habere se quidē a græcis aliis neque non ab æginetis: sed reposcere do-
nū optime nauatæ ad salaminē operæ i pugna naui. Id cum audisset æginetæ aureas stel-
las tris dedicauerunt: quarum sup malū nauis æreū stāt apud agulū proxime Croci craterē.
Post dispartitā prout græci ad isthmū nauigauerunt daturi precipuū prout græcoꝝ
meritissimo quod i hoc bello pclarissime re gessisset. Eo ubi puētū est duces græci i arā. Ne
prout suā quisque sententiā scriptā detulere quēnā ex oibus primū: & quē secundū iudicaret
in ea autē suū quisque nomē iscripsit se illū quod proutatissimus extinisset existimās. Sed i se-
cūdis partibus themistocli adiudicādis plerique cōgruerunt. Ita cum singuli i primo loco sin-
gulos calculos haberēt. In secundo themistocles multo superior extitit & licet hanc rem græci
liuore quodā supederit iudicare in suā quisque patriā reuertit: tū themistocles & habitus
ē & celebratus p uniuersā graciā oium græcoꝝ lōge prudentissimus. Ipse quia non fuisset
honore affectus ab iis: quod ad salaminē dimicassent: ut honore afficeret lacedæmonē se cō-
tulit. Eū lacedæmonii & splēdide exceperunt: & magnifice honorauerunt. Et primas quē
partes rei bñ geste eurybiadæ: solercia uero ac dexteritatis themistocli dederunt: utrique
oleaginā coronā denarunt. Præterea hunc biga: quarum apud spartā erat proutatissima: lau-
datūque uerbis amplissimis trecenti ex primoribus spartiatarū quod equites uocant discedē-
tem ad tegeaticos usque fines comitati sunt. Hunc solū ex oibus quos nouimus hoibus spar-
tatarū abeūtē deduxerunt. Eidē postquam ex lacedæmonie athenas uenit: ibi timodemus unus
ex inimicis eius alioquin non e claris uiris liuore isaniens crimini dabat itionē i spartā: dicēs
illū athenarū respectu non sui ab lacedæmoniis honores affecutū: Et cum non faceret sinē
taliam dicēdi iquit ei themistocles. O hō ita res hēt neque ego si belbitanus fore: sic a sparta-
nis honoratus fuisset: neque tu ēt si atheniēs es. Atque hæc hæc hactenus: Artabazus pharnacis
uir iter pfas cum atea illustris: tū ex rebus platænsibus factus illustrior regē deducebat iis se
xagita milibus: quarum sibi mardonius delegerat: quē ubi traiectu tenuis comitatus: est & iā
esse i asia sciit regressus circa pallenen agebat utpote mardonio p thessaliā macedoniā
que hibernante: nec alias copias obire curare. nec sua dignitate existimabat non diripere
rebelles potidzatas i quos casu icidisset. Et enī potidzatarū postquam rex pterit & classis per-
sica e salamiē fugiens abiit e cōspectu a barbaris defecerat. Mox alii quoque pallenē in-
collebāt rebellantibus: tū uero artabazus potidæā obsedit suspicatus ēt olynthios ab re-
ge defecturos: & i eos obsedit. Eā autē urbē tenebāt bottici quod e sinu thermeo fuerat a ma-
cedonibus eiecti. Hos artabazus postquam obsidiōe cepit i paludē deductos trucidauit. Urbē
que administrāda Critobulo toronæo tradidit ac gñe chalcidēsi. Ita chalcidenses olynthū

optinuere: expugnata olyntho artabazus potidæ obsidendæ impensius incumberebat. Timoxe
 Hoc faciens cum timoxeno scioneque magistratu de faciendâ proditiõe trāsegit incertum
 mihi quonā mō ab initio. Neque enim traditur ad extremum est. Quotiens ex aratum libel
 lum aut timoxenus ad artabazum: aut artabazus ad timoxenum mittere uolebat eo sa
 gittæ postreō inuolebat: adaptatisque desuper pennis ad locum de quo cōuenerat sagittam
 emittebat. Sed timoxenus qui potidæam prodebat: proditiōis cōpertus est. Nā artaba
 zus ad cōuentum locum sagittam dirigens frustrate iactu humerū cuiusdam potidæ
 æ percussit. Ad quē saucium turba C ut affolet in bello fieri. Cum cōcurrisset subito re
 uulsa sagitta aīaduertens libellū detulit ad magistratus: Aderat at & ceterorū pallenen
 sium cōmilitum. plecto libello magistratus & cognito proditiōis auctore nō tñ censuerūt
 timoxenum cē plectendum scionæ ciuitatis grā: ne in posterū semp scionæ pro pdito
 ribus hērentur. atque hunc quē in modum timoxenus proditiōis manifestus fuit: arta
 bazum uero tris iam menses obsidentem ingēs æstus maris excepit & is diuinitus. Vñ
 barbari uidentes locum festum lacunosum in pallenem cōcesserūt. Quoꝝ cum duæ
 partes pmeassent eluuiem tres aliæ supererant: quibus ubi ptransissent: oportebat intrare pal
 lenem. Sed eas tanta maris æstuatio inuasit: quā nunquā extiterat ut indigenæ aiunt: cum
 ea frequentē illic accidit. Eorū qui nandi erant ignari interiere. Qui erant gnari: eos po
 tidææ nauigiis adorti trucidauere. Huius æstus ac re stagnationis & cladis perfaræ fe
 runt potidææ hinc cām extitisse: quod isti e persis quisunt a mari oppressi in tēplum nep
 tunni & eius simulacri quod situm est in suburbanis impie gesserant: Hanc fuisse cām illi
 uidentur uere dicere. Eos qui superauere artabazus in thessaliam ad mardonium duxit.
 Et cum iis qui regem reducerunt ita est actum. Classarius at xerxis exercitus qui sup
 fuerat ubi a salamine fugiens attigit asiam rege cum aliis copiis e cherfōdo abyduum tra
 ducto hyemauit apud cumam. Idem primo statim uere samum cōuenit: ubi nōnullæ
 naues hyemauerant. Eius classis plerique epibatæ erant ex persis & medis ducesque supue
 nerat mardōtes bagæi: & artayntes artachæi: cuius patruelis amitres ab eodem ascitus
 erat istorū collega. Hi utpote magnopere percussi nō audebant occasum uersus producere
 ne unusquidē: sed apud samū subsidentes ionia a rebellando phibebat trecentas naues
 cum iadibz hñtes neque expectantes fore ut græci in ioniam irent: sed ut sua tutari cōtēti
 cēt ducta ex hoc cōiectura: quod ipsos a salamine fugientes nō fuissent insecuti: sed libeter
 abcessissent. Atque ut se uictos mari ita lōge superiorē terra mardonium futuræ arbitrabat.
 Qui dum apud samum erant: simul consultabant siquid mali possent facere hostibus
 simul subauscultabant quonam res mardōii spectarent. At græcos excitabat tum ueris
 aduentus tum mardōius in thessalia agens: Et eorū quidem exercitus pedestris nondū co
 gebatur: naues at in æginam abierant numero centū ac decē pfecto atque nauarcho leuti
 chidi qui fuit menaris: qui fuit helisei: qui fuit hippocratide: qui fuit Leutichide: qui fuit
 anaxilei: qui fuit archidemi qui fuit anaxandridæ: qui fuit theopōpi: qui fuit Nicandri: qui
 fuit eunomi: qui fuit polydectis: qui fuit pritanis: qui fuit euriphontis. qui fuit proclis:
 qui fuit aristodemi: qui fuit Cleodæi: qui fuit Hylli: qui fuit Hercullis filius ex altera ab
 regia familia. Horum omnes qui prius commemorati sunt preter duos post Leutychi
 dem reges spartæ fuerunt. Atheniensium autem utem duce Xantippo Ariphrois filius.
 Hac omni classe æginam profecto adueniunt eo nuncii ionum: iidem qui nuper iierāt
 ad orandos lacedæmonios ut ioniam liberarent. quorum unus fuit Herodotus Ba
 sidis filius: septem ab initio qui coniuratione inter se facta de trucidando Stat

Artaba
zimors

Cuma

Leutychi
des

Stattes te chiorum tyranno postea conspiratione patefacta per unū eorū qui rem detulerat. Ce-
 teri q̄ sex erant: chio subdixerunt: spargatq̄ cōtulerūt: tūc agmina oratum: græcis ut
 ionia nauigarēt: & græci exoratos delō usq̄ perducere. Nā ulteriora oīa græcis formido.
 Iola erat cōloco: ignaris cum plena hostiū esse credētibz: & tātundē abesse samū: quā-
 tum herculis colūnas. Cōtigitq̄ id rei ut neq̄ barbari supra samū hesperz uersus nauiga-
 re auderēt metu perterriti: neq̄ greci chioz rogatu aurorā uersus ultra delon. Ita timor
 mediū eorū tuebat. Dū græci nauigauere in delū. Mardonius q̄ i hybernīs apud thessa-
 liā erat. inde mouēs misit ad oraculū quēdam gñe europeū neie murē iubēs ut quantū
 cūq̄ sibi liceret puaderet ad oraculū cōsultandum: edecuitq̄ qd uellet ab oraculis scire.
 Q̄ d̄ at fuerit: haud cōpertū habeo nō enim mēorat. Opinor nihil aliud q̄ de rebo p̄feti
 b̄ fuisse. Cōstat hunc murē in telebadiā uenisse: & mercede corrupto quodā indigena
 trophōiū descēdisse: & ad abas phocēsiū & illic ad oraculū quietiā prius thebas adisse:
Amenius Ibiq̄ tū Apollinē Ameniū cōsuluisse q̄ illic quēadmodū in olympia fas est in tēplis scī
apollo scitari oracula: tū quodā nō thebano sed hospite pecūia corrupto in delubro amphiarai
 obdormisse. Ideo at nēini thebano licet eo i loco uaticinū eē. Q̄ d̄ cū Amphiarai op-
 tionē eis dedisset utrū malēt uate uti se an auxiliatores: thebanis sibi auctore eum malue-
Amphia rūt. Ea propter nefas ē ulli thebāo illic obdormiscere. Tūc autem maximū extitisse mi-
Mus uir raculū a thebanis mihi narraē murē europeū peruestigatis omnibz oraculis isse etiam
 ad phāum apolinis ptoi. Vocat at id phanum ita: sed ipsorū thebanorū est situm supra
 paludem copaidē atē mōtē proxime urbem acrophia. Ad hoc tēplum postquā peruenit
 is qui mus appellaret: secutos cū trīs uiros publice delectos ad describenda ea quā ho-
 mini rēpōderent. Et statim atistitē barbara lingua usū: & q̄ cēs subsequēbātur stupu-
 se audiētes barbarā linguā pro græca. Cūq̄ nescirēt qd i præsenti negocio agerēt: Murē
 europeū pugillares ab eis quos ferebāt abstulisse: & in illis ea quā dicerēt a propheta
 exarasse: cūq̄ ut dicebāt lingua caria: & ubi illa scripsisset digressum i thessaliā abiisse. Ea
Gigea mardonius intelligens quid dicerēt nūcium dehinc athenas mittit alexandrum mace-
Bubares donē amyntæ filiū: tū q̄a in eū p̄pensi erant perferre. Quippe cuius sororē Gigeā amyntæ
abanda filiū in matrimonio habebat bubares uir perferes: ex qua genuit amyntā in asia aui ma-
 terni ferētē nomē: cui ab rege phrygiæ data est scolēda urbs alabanda: tū quia audiebat
 hospitalē atq̄ munificū esse uirū mardonius mittendū duxit. Hac præcipue rōe arbitra-
 tus se cōciliaturū sibi athenienses populū & multū & strenuū eē audiens: & q̄ cladis p̄fi-
 cē i mari acceptæ præcipuus auctor extitisset. Quibus sibi cōciliatis spem cōcipiebat fa-
 cile potiūdi maris prout etiam cōtigisset. Nā terrestribus copiis longe sibi superior eē ui-
 debatur. Ita colligebat suas res fore superiores rebz græcorū. Cui fortassis oracula illa
 reddita suadebant ut atheniensem sibi socium a se feret. His obtemperes alexandrum
Teme- hunc mittebat septimum a Perdicca: qui macedonum tyrannidem optinuit hunc in
nus modum. Tres fratres a temeno oriundi gauanes aeropus perdiccas ex agro in illyricos
gauanes profugerunt: & ex illyris transgressi superiorem macedoniam peruenērunt ad urbē le-
aeropus bæam. Vbi se ad mercenariā operam regis locauerunt unus quidem equis: alter ue-
Perdiccas ro bobus: minus autem natu minutis pecoribus pascendis. Erant autē p̄fcoz hoīum
Lebæa tyrānides i re nummaria exiles nō solū populares facultates: A deo ipsi regi sua uxor cō-
Regis q̄rebat cibaria. Hæc cū aīaduertisset panē pueri perdiccæ mercēarii dū coq̄retur effici du-
uxor co- plū q̄ erat. Idq̄ semp contigere: indicauit marito. Ille re audita ilico ingressus ē ut ostēdū
ci cerneret quonā mō qd maius exeresceret. Moxq̄ accitis mercēariis ut a sua domo disce-

deret imperavit. Et cū isti diceret ita demū se abscedere iussit cū ubi mercedē ac cepisset
Tū rex mercedē nōdari audiēs hunc inquit solem ostendens in deum contumeliosus
dignam uobis mercedem reddo. Immebat autem in aedes per fumarium sol. hoc audi
entes maiores natu gauantes & aeropus steterē attōiti. At adolescēs accipimus rex quā
das praelocutus gladio. Cū gladium gerebat & circūscripsit in paruimento domus So
lem: circūscriptumq; cū ter l sinum suum hausisset abiit cū ceteris. Q uale autem esset
id quod faciebat pueri: & q data cū illoꝝ assensu accipiebat minimus natu renūciauitq;
dam affessorum regi. Hoc audito rex ira percitus equites ad eos iterinēdos mittit: Est
autem in ea regione amnis: cui tanquam liberatori immolāt posteri illorum qui ab ar
go erant. Hic amnis posteaq; cum temenide trāsierant ita uehemens effectus est: ut ab
equitibus transiri nequirit. Temenidæ in aliam macedoniæ plagam transgressi habita
runt prope hortos qui ferebantur esse midæ Gordio geniti. Q uibꝫ in hortis suas spon
te nascuntur rosæ sexagenum folioꝝ fragrantiori odore q̄ ceteræ: & in quibꝫ ut fertur
a macedonibus Silenus fuit exceptus. Super eos situs est fons nomine Berbinus. Mydæ
per hyemen inaccessu. Hinc egressi postq; eam plagam optinuerunt. Temendæ exte horti
ram macedoniam subegerunt: Ab hoc Perdicca hunc in modum alexander oriundus Rosæ se
est. Amynte filius fuit Alexander: Amyntas alcetæ: pater Alcetæ fuit Acropus: Aero xagenū
pi Philippus: Philippi Argeus: huius Perdiccas qui parauit imperium. Ita Amyntæ foliorum
fuit Alexander filius: qui ubi athenas uenit a Mardonio missus ita uerba fecit. Viriathe Silenus
nientes Mardonius hæc inquit. Nuncius mihi ab rege uenit in hæc uerba. atheniensi Berbinus
bꝫ iniurias quas mihi intulerunt omnes remitto. Nunc autem mardōi ita facito. Suā ens &
eis regionem reddito: Præterea aliam pro suo arbitratu eligant: suaq; libertate potiant. Alexandr
Q uinetiam eoz templā si mecum foedus inire uolent: oia quæ ego incendi restituito. geaus
Hic nuncius cū mihi allatus sit necesse habeo ista exequi nisi per uos steterit. Ego uero amyntas
hæc uobis duco dicenda: quid insanitis bellum regi inferētes: cui nec unquam præstari Alctas
nec semper obstare poteritis. Nostreis enī xerxis & copias & facta auditis quoq; nūc de Palippus
exercitu q̄ mecum est: quē si supaueritis atq; uiceritis: nulla uobis si sapitis spes erit: cū ali Perdicca
us multo maior exercitus sit affuturus. Nolite igit; eq̄parando uos regi priuari solo uio
& p uobis ipsis assidue discurrete: imo potius his molestiis uos explicate: cū afflit uobis
pulcherima explicādi facultas: q̄ ab rege prouocati ut societate belli nobiscū icatis citra
dolum & fraudem liberati eritis. Hæc me iussit atheniēses apud uos mardonius dicē.
Ego uero de mea in uos beniuolentia nihil cōmemorabo. Neq; enim nunc primū eam
cognouistis. Obsecro nū ut mardonio morē geratis: quos aiaduerto nō sēp ualidos fo
re ad gerēdū cū xerxe bellū: quales si aiaduertēte esse: nequaquā huc cū his mādatis uenī
se. Q uippe regis uires supra hoīm sūt & māus prælōga. Q uod nisi propere affertami Regis ui
ni magna pollicētibꝫ. Q uippe ex æquo foedus facere uolentibꝫ timeo uestram uicem: res
qui ex omnibus sociis & maxime i uia habitatis: & soli semper præcipuam cladē accipi
tis possidētes terram iter diuersas acies positam. Itaq; iducite i hoc alium quod magnū
pere ē e uestra dignitate cū rex magnus uobis græcorum solis iniurias remittēs cupiat
effici amicus. Hæc alexander. Q uem athenas euntem ad iducendos in barbari societa
tem athenienses cū audissent lacedæmonii id ne fieret uehementer extimuerūt remini
scentes oraculoꝝ fatale esse ut ipsi cū ceteris doriēsi bus epelopōneso eicerent a medis
pariter & atheniensibꝫ. Ideoq; sine mora mittendos illuc censuere legatos. Et sane con
tigit ut contioni adessent lacedæmonii. Extraxerant enim athenienses tēpus probe sci

entes fore ut lacedæmonii audirent uenientem a barbaro nuncium ad societate contrahendam. Quare de industria id fecere ad declarandam lacedæmoniiis finem suam.

Vbi dicendi finem fecit Alexander excipientes nuncii spartanorum ita locuti sunt quæ Nos uero misere lacedæmonii oratum uos ne quid noui in gratiam agatis: neque uerba afferunt a barbaro admittatis: neque iustum sit ullo modo neque decorum cum aliis grecis tunc precipue uobis idque multis de causis. Vos enim hoc bellum excitastis etiam nobis inuitis: et propter imperium uestrum est decretatum: quod certamen nunc in uniuersa greciam emanauit: cuius totius uos præcipui auctores fuistis. & grecis causa serui utis res nullo pacto toleranda cum præsertim constet athenienses semper & iam inde a prisca tempore uindicasse permultos homines in libertatem: & tristem quidem conditionem uestram dolemus. quod iam bis prouentu frugum fraudati estis: & iam domibus quæ dirutæ sunt caretis. Quo nomine lacedæmonii uobis ac cæteri socii spondent se uxores ue-

Titānus stras & omnia ad bellum iutilia proxime domesticos suos quoad bellum hoc steterit alii tyranno tuos. Neque uero uos Alexander macedo seducat commendans mardonii orationem. Facit quod sibi faciendum est. Quippe qui tyrannus tirano operam præstat. Sed non idem stat uestra facere interest: si recte sapitis: qui sitis nihil barbaris esse neque fidum neque uerum. **Barbaris** Hæc cum nuncii dixissent athenienses alexandro ita responderunt: Et ipsi cognitum habemus hoc uires medorum etiam atque etiam maiores esse quam nostras. Vt id nihil intersit neque uerum exprobrare nobis. Attamen in tutanda libertate eatenus resistemus quatenus ualebimus. Vt autem societatem cum barbaro contrahamus: neque tu persuadere tentes: neque nos si tu tætaueris persuadebimur. Tu uero renuncia mardonio athenienses dicere quoad sol eodem itinere meabit: quo nunc meat: eoque se nunquam cum xerxe societatem inituros: sed se protegendo propulsaturos eum fretos ope deorum atque herorum: quorum ille nihil pensi habens: & templa & simulacra incendit. Tu quoque post hac cum istiusmodi oratione ne committas ut athenis uidearis: neue per speciem emolumentorum infanda nos facere suadeas. Nolumus enim te ingratum quippiam ab atheniensibus pati: quibus & hospes & amicus es. Hæc alexandro responderunt. Nunciis autem spartiatum illa lacedæmonios uereri ne foedus ineamus cum barbaro: sane humanum est neque hoc uerentes eos turpe est uenisse: quibus mens atheniensium explorata esset: quoniam neque tantum auri usque gentium est neque regio ulla specie & bonitate præstas: quam nos accipientes: ut cum medis sentiremus ad tradendam seruituti greciam iduceremur: quod ne faciamus & si uelimus multa & magna nos adhortantur: primum atque idem maximum quod deorum ædes et figidæ incensæ pariter & obrutæ sunt: quas nos in primis ultum ire necesse est potius quam cum iis foederari qui ista fecerunt. Deinde quod sumus greci eiusdem & sanguinis & linguæ quorum & fana & sacrificia communia sunt & mores assimiles: eorum proditores fieri athenienses non bene haberet. Ex quo si antea nesciebatis nunc ita accipiatis dum uel unius atheniensium supererit: nunquam nos conuenturos esse cum xerxe. Vestram autem erga nos prouidentiam quod consulei nobis domo carentibus ita ut domesticos nostros alere uelit gratam habemus. Et licet beneficium uestre rumulatum sit: nos tamen ita illud orabimus: ut nihil uobis molestiæ afferamus. Quod cum ita sit: copias primo quoque tempore emittendas curate. Nam ut nos coniectamus non diu differet barbarus ingredi regionem nostram: sed simul atque acceperit nuncium nos nihil eorum esse facturos quæ orauitaderit. Qui antequam assit in attica: tempus est nos in boetiam auxilio ire: Hoc ab atheniensibus reddito responso: lacedæmonii spartam reuerterunt.

Herodoti halicarnassensi historiarum Libri Nonus qui inscribitur
Calliope: Laurentio Valense interprete.

Nec ab atheniensibus reddito responso lacedæmonii spartam reuertere-
runt. Mardonius posteaq̃ regressus ad eum alexander atheniensium
perila indicauit mouens thessalia citato agmine athenas ire cōtendit. qua-
runtq̃ iter faciebat illinc uiros ad bellū sumens thessalis duobus quos
ad eo non penitebat eorū quæ hæcenus egerat ut etiam multo studio
suis peram inducerent. E quibus thorax larissæus & zexem effugien-
tem deduxerat & tūc mardonium propalam deducebat in græciam. Mardonium ubi cū
exercitu thebas puenit thebani exceperunt suadendo n̄ sinebant progredi longiusq̃
negarent illum locum ponendis castris opportuniorem eē q̃ illum ubi subsidens conse-
queretur ut oēm græciam sine prælio subigeret. Arduum. n. eē etiam uniuersis hoibus
ui subigere græcos inter se conuenientes quod & antea cognouissent. Si uero fereis di-
cebant qđ nos suademus occupabis nullo negotio ualidissima quæq̃ illoꝝ cōsilia. Mit-
te pecuniam ad eos qui p̃potentes sunt in ciuitatibus: Milla pecunia græciam ad factio-
nē rediges: Hinc eos qui tecum n̄ sentient ad motis copiis facile expugnabis. Hæc the-
bani suadebāt: quibz ille obtēperandum n̄ putauit partim animi fastu partim acri qđā
libidine athenas iteꝝ occupandi præsertim sperans incensis per insulas ignibz declaratu-
rum se regis ardibus agēti athenas ab ipso teneti iugitur in atticam contendens cum illic
athenienses ne tunc qđ inuenisset sed p̃tiosq̃ eorū in classe ad salaminem eē audiret
urbē cepit de fēta decimo mense q̃ fuerat iteꝝ ab rege capta. Eo postq̃ uenit mittit ad
salaminē Murychidē quendā hellēpōtiū cū eā dē mādatis. Quæ alexander macedo p-
tulisset. Mittebat at eadē mādata gnarus ille quidē n̄ beniuolo erga ipsū animo eē athe-
nienses: Sed sperans cōtumaciā de posituos tanq̃ subacta oī attica regiōe & sub ipsius i-
perio posita. Hæc de cā Murychidē misit in salaminē. is ubi in senatum uenit mardonii
mandata exposuit. Et senatoribz lycidas sn̄iam dixit satis uideri sibi eē ut ea quæ Muri-
chides apud senatum diceret ipsi admittentes ad populum referrent. Hæc ille dicebat
sue q̃ pecuniā a mardonio accepisset sue q̃ id sibi p̃baretur. Quod simul atq̃ audire
athenienses tā ii qui ex cōsilio: q̃ q̃ extra cōsiliū erant indigne ferentes lycidā circumste-
terunt: lapidibzq̃ interemerunt. Hellepōtium uero murychidē dimiserunt illatum. Ex-
citato de lycida apud salaminem rumore: & cognito qđ gestum erat: atheniensiu uxores
alia aliam exhortantes atq̃prehendentes ultro domū lycidæ adire hoisq̃ uxorem at li-
beros lapidauerunt. Hunc in modum athenienses in salaminē transierunt. Quam diu
ipsi copias e pelopōnēso uenturas sibi auxilio expectabāt: tādū hostes in attica habuerūt
statua. At ubi & socii tardius se gniūq̃ agunt: & mardonius aduētans iam eē in boetia
audiebatur. ita supportatis oībus rebus & ipsi in salaminē traiecerunt: nunciosq̃ in lacedæ-
monem miserunt cū cōquestū de lacedæmoniis qui neglectui haberent barbaræ esse
atticæ ingressum: neq̃ cum ipsis ei in boetiā occurrissent utū admonitum eorū qđ sibi si ad
eum deficere uellent mardonius spopondisset utū prædictum nisi p̃sidio ipsis essent se
aliquē per semet remediū inuenturos. Agebāt at p̃id tempus lacedæmonii solēnia q̃ uo-
cātur hyacinthia: qđ festa dei celebrare plurimi faciebant. Ad hæc murex sibi in isthmo ex-
truebant: q̃ iam pinnas acceperat. Ad hos posteaq̃ nuncii atheniensium lacedæmonem
uenerunt ducentes secum megarensium ac platænsium legatos. Ephoris aditis ita lo-
cuti sunt: Athenienses ad hæc nos referenda miserunt regem medorū cū nostrā nobis re-

Lycidas

Hyacin-
tha

gionem reddere uel tñ societate nobiscū xqs cōditionibz inire circa fraudem & dolum
tū aliā regione nostrā addere q̄ ipsi nostro arbitrio operauerimus: nos tñ pudore grāci
nois & p̄ magno flagitio ducētes p̄dere grāciā annuere nollesed recusare. Quis iniuria
affectos a grāciis ne proditos. Q̄ ui & si n̄ ignoremus cōducibilis eē nobis societatem
inire cū p̄sa q̄ bellū gererem̄ sp̄te n̄a societate n̄ inibimus: Et hæc quidē n̄a sunt q̄ in
grācos p̄stamus officia: At uos qui tunc in oēm metū deueneratis ne pacisceremur cū
p̄sa postea q̄ cōp̄am hūistis solam n̄am neq̄q̄ prodēdi grāciā & mūx quē i isthmo in
ædificabatis uel otuistis nullā hētis atheniensium rōnem: Et cū conueneritis nobiscū de
occurēdo p̄sa ad boetiā desertores extitistis p̄ nihilo ducētes barbaz atrica eē ingressū:
itaq̄ uobis athenienses in p̄ns uos succēsent q̄ n̄ estis offō fundi. Q̄ d̄ supeſt ut primo
quoq̄ tpe nobiscū copias mittatis iubēt: quo barbaz in attica: quoniā in boetia defeci-
mus excipiaūs n̄a in terra: ubi cāpus thriaius appositissimus erit ad dimicandum. hæc
Thriai- ubi accepe ephori: r̄sū i diē postea distulerunt. Postero die in altero. idq̄ in decem dies
us cap- fecerunt diē de die extrahēt: intra qd̄ tps̄ uniuerſi pelopōnenses magno studio i cum
tus bentes isthmū muro intercluserunt: ad finēq̄ p̄duxerunt aſum dicere hanc fuisse cām cur
isti tātope solliciti fuerint cum alexāder macedo athenas p̄gebat: ne atheniēſes medox
p̄tes sequerent̄: in uē at̄ nihil aliud curaret̄: q̄ ut sibi isthmus inædificaretur putātes n̄ apli
us quicq̄ atheniēſibz indigere. At sub aduentū alexandri in atticā muro: q̄ extruebāt nō
dū p̄fecto perſas uehementer eximeſcebāt Tandē & r̄sū & exitus fuit hmōi. Pridie q̄
Chileus iā ultimū cōciliū fieret uir tegeata noie chilcus ap̄d lacedæmōios maxime inter hospites
potentia cū audiſſent ab ephoris oia quæ atheniēſes dixiſſent his uerbia eos alloquutus ē
ita se h̄t uiri ephori si atheniēſes n̄ ſentiunt nobiscū sed cum barbaro quīs ualido mu-
ro sit isthmus inædificatus: tñ magna ſores patefactæ sunt barbaro in pelopōnneſum.
Quare prius eos audiat̄ q̄ aliquid decernant: qd̄ cladē grāciæ afferat. Hoc chilcus cō-
ciliū dedit qd̄ in aſum admittēt̄ ephori cōſeſtim nihil collocuti cū nunciis qui a ciuita-
ribz uenerant: quinq̄ milia ſpartiatay cū adhuc nox eēt dimiſerunt p̄posito eis pauſaia
Pauſanis Embroti filio: q̄ p̄fectura erat qdē plīſtarchi leonida genitiſ: sed cū is puer eēt pauſanias p̄
Plīſtar- ſectus eſt: qui eius patruelis erat: & idē tutor. Nā eleōbrotus anaxandridæ pater pauſa-
chus nia iā n̄ ſuperat n̄ diu poſtq̄ copias q̄ mūx extruebāt in isthmo reduxerat uita fūctus.
Reduxerat at̄ ab isthmo copias eleōbrotus ob eā cām q̄ ſibi inter ſacrificandū aduerſus
Euryana p̄ſam Sol in cælo obſcuratus eēt. Elegit at̄ pauſanias ſibi collegā euryanactē doris tibiū
ctes ſuū gētilē. His copiis eſparta cū pauſaia p̄fectis nunciū dē illay proſeſtiōe ignari ubi dies
illuxit: ephoros ad eunt h̄ntes in aſo abire in ſuā q̄q̄ ciuitatē. Vbi adierunt ita uerba ſece-
re. Vos qdē lacedæmonii deſidentes hic hyacinthia: ac luditis ſociis p̄ditis: atheniēſes
uero ut a uobis laſi ob penuriā ſociorū ita ut poterūt cū p̄sa trāſigent. Soluta at̄ ſocieta-
te uobiscū palā ē nos ſi regis fuerimus ſocii militiæ comites futuros: ſi quātūq̄ reg iōem
nos illi educent. inde uos diſcetis qd̄ nā uobis ex ea re ſit euentus: Hæc locutis nunciis
ephoris iureiurando interpoſito dixere ſuas ſe copias putare in oreſtio eſſe tendentes ad
uerſum peregrinos: peregrinos enim barbaros appellabant. Hoc illi non intelligentes
quid diceretur ſciſcitabantur: ſciſcitati & rem omnem edoſti atque ſtupefacti quanti ce-
lerrime abire ad illos inſequendos & cum iis quinque milia finitimorum lacedæmonio-
rum deſecta. His isthmum uerſus ire maturantibus: Argii ubi primum audire co-
pias eſparta cum pauſania proſectas præconem quem optimum e diurnis curſoribus
inuenierunt in attica mittunt ad Mardonium: cui uidelicet antea receperant ſe futu-

ros impedimēto: quo minus spartiatr egrederetur. Præco ubi athenas peruenit mardo
ni inquit miserunt me argū nunciatum tibi iuventutem e lacedæmone esse progressā
sequi illa pgrederet p̄stare neq̄ssit. Ad hæc tu bonū consiliū adhibe. Hoc ille locutus
retro abscessit. Quo audito mardonius iam non fidebat amplius perstare i atticambi
iō hæc tētus smoratus fuerat qd̄ audire euper ac scire ab atheniēsisibz quid ageretur neq̄
populans neq̄ lādēs atticū agz assidue sperās fore ut secū illi pasciscerētur. Qd̄ ubi de
perauit re cōperta priusq̄ pausanias eum copiis isthmum egredere si subduxit exercitū Athen
ineensis athenis siquid aut muroz aut adiu p̄uatagz sacratūq̄ extabat: eo oī diruto: atq̄ rum incē
obruo. iō at̄ excedendū sibi putauit q̄ neq̄ adequitabilis esset attica regio neq̄ si ipse ma
le pugnasset euadi poterat nisi p̄ angustias ubi a paucis trāitu phiberi posset. Statuit
igitur recedere illinc thebas tū ciuitatē amicātū regionē eq̄tibz oportuna p̄fecto ille
mardonio & iā iter facienti p̄fertur nunciū p̄perans aliū exercitū mille lacedæmonioz
megara iter hīc. Eo audito cōsultabat si quo pacto hos p̄mum posset exēpere. Itaq̄ cō
uersū exercitū ducebat. Megara p̄missio equitatu qui oē orā megaridē incusaret. huc
usq̄ europæ ad solē occidentē uersus lōgissime p̄cessit hæc p̄sica expeditio. pus hæc nun
cius ad mardoniū uēit græcos i isthmo coactos eē. ita retrocessit p̄ deceleā. Mgratus. n. Decelea
thebani accolæ a sopioz accersierant: qui mardonium in sphendaleas & illinc i tanagrā Sphēda
duces itineris deduxerēt. in tanagra noctē moratus mardonius postero die in agri the
bani scolō trāsuersis tramitibz peruenit. ibi thebanoz rura tactis medicas ptes fouētū Tanagra
uastauit: n̄ illoz odio sed ingenti necessitate adactus q̄ uellet tum castra cōmunire tum
si sibi in acie n̄ cederet ex sn̄ia effugiū cōparare. Exporrexit at̄ castra sua ab erithræis secū
dum hyfias plateensi tenus agro iuxta flumē alopū muro cōmuniēs: sed n̄ p̄ magnitu
dine castroz uez p̄ singulas frōtes dena stadia hnti. Hoc in ope barbaris occupatis At
taginus phrynonis filius uir thebanus cōiuiuo magnifice apparato mardonium ipsum
& p̄saz honoratissimos quinquaginta inuitauit. Fiebat at̄ cœna thebis. inuitati illi ho
minē sunt secuti. Cætera quæ referā ex thesandro accepi uiro qd̄ orchomenio sed or
chomeni inter primos honesto: qui se quoq̄ aiebat ad hanc cœnā ab attagino inuitatū
cū q̄nquaginta thebanis. nec ut rosq̄ seorsum discubuisse: sed i singulis lectis alternos p
sam & thebanū. Secundū cenā cum potioni daret opera: p̄sam q̄ eodē toro recūbebat
græce ipsum interrogasse cuius cētise uero r̄ndisse orchomeniū cētū illū dixisse. Quo
niam tu mihi mēsz cōsors & libaminū effectus es: uolo tibi relinquere sn̄az meaz monu
mentum aut ipse quoq̄ p̄ficius huius rei q̄as tibi consulere. Cernis hos p̄sas in cōiui
um acceptos & copias q̄ ad flumen in castris relicta sunt. Hoz oīm partio post t̄pē pau
culos cerni sup̄stites: Et inter dicendum multas lacrimas p̄sam effudisse: admiratū
q̄ se ea oratione ad illum dixisse. Nōne hæc mardonio expedit dicere & iis p̄sis qui se
cundū cū in honore sunt: & illū subiecisse hospes q̄quid ex deo fieri oportet: Id hoī in
uitabile ē. Nā ne credibilia quidē dicētibz credere q̄sq̄ uult. Hoc p̄multi p̄saz cum scia
mus: tū mardoniū seq̄mur illigati necessitate. Est. n. hoc in hoībus acerbissimum: cum
qui multū sapit minie potentē eē. Hæc ego ex orchōenio thesādro audiebam: & ideo
ipsum hæc statui aliis enarrasse priusq̄ p̄zliū ad plateas factum est. Mardonio in boe
tia statua habenti attulerunt coplas cæteri circa græci qui cum medis sentiebant: & ad
athenas congregati sunt p̄zter phocenses. Nam & isti uehementer partibus medoz
studebant: non tamen uoluntariis sed coacti. Iidem non multis post diebus q̄ thebas
itum est: & ipsi aduenere mille armati duce Harmocyde inter populares spectatissimoi

1 Iermo
ades

Eos mardonius ubi thebas peruenere missis equitibus iussit scorsum s campo subside
re: quod cum fecissent protinus affuit uniuersus equitatus. Vnde postea rumor exerci
tum græcorum qui cum medis erant persuasit phocæses ab equitatu iaculis cōfodi q̄netiā
per ipsos phocenses idem deuulgatum est: q̄d tunc dux suus harmocycles his uerbis ad
hortabatur. O phocæses palā est hos hoīes certe nos neci destinasse accusatos C ut opi
nor) a thessalis. Q uare unūquēq̄ uestrū oportet egregiū uirum eēq̄ dedentes nos
foedissima morte trucidari. Ipsi quoq̄ intelligant se barbaros eē inter græcos quibz mor
tem intulerunt. His suos harmocycles hortabatur. Q uos ubi cōcluserē equites inuehe
bantur tanq̄ ad eos occidendos telis intentis ueluti emissuri: nōnulliq̄ emisērūt. Phocē
ses ex aduerso stātes facto orbe quoque uersus cū se de opponerēt ibi equites digressi re
tro abiēre incertum an ad hōs interficiēdos rogatu thessalorū ierint equites: & posteaq̄
animaduēterunt eos ad defendendū se conuētere ueritine ipsi uulneratētur ita retro
abscēsserunt tanquam a mardonio iussi an experiri uoluerint nunquid isti prāstantiā
haberent. Post abscēssum equitatus missio ad eos præcone mardonius ita inquit. Bono
estote phocenses animo, uiros. n. uos eē dedistis specimen non tales q̄les ego audieram.
Q uo magis alacri animo tolerate hoc bellum. Non. n. aut me beneficiis aut regē uin
cetis. Hactenus q̄ circa phocenses sunt gesta: Lacedæmoni ubi ad isthmum uenere: illie
castra cōmunire. Q d̄ audientes ceteri pelopōnenses utiq̄ ii quibz meliora cordi erāt
cernerētq̄ (partiatas egredi uolentes: indignū se putauerunt a lacedæmoniis se in exeu
do superari: itaq̄ cū pulchre litatū eēt: cūcti ex isthmo p̄fecti sunt & in eleusinem perue
nerunt: ubi cū pulchra ēt fuissent extra ire prexerunt. Q uibz atheniēses e salamine trās
mittētes in eleusine admixti sunt. Isti posteaq̄ ad erythras boetiz uenere: cognito barba
ros ad asopum castra habere: inito de hac re cōsilio e regione retenderūt sub citheronis
radicibus: in quos mardonius q̄ in campū n̄ descenderent: oēm immittit equitatū cui
præerat Masistius: a græcis masistius dictus uir apud psas scelytus. Nisæo equo insidens
aureo freno: & aliis insignibus eximie ornato. Equites ubi promouere ad græcos p̄ tur
mas egre si multū detrimenti inferebant. Focēas eos cōpellādo. Erant forte magaren
ses ea parte collocati: q̄ parte nulla alia magis oppugnari: nullaq̄ magis ab equis adiri po
terat. Hæc impressione equitū megarēses quia satagebāt: mittūt ad duces græcorū præ
conē qui ita cū uenit uerba fecit. Megarēses aiunt uiri socii nos soli excipiendis hostibz
spares sumus: qui tenemus eādē in q̄ collocati sumus a principio stationē. ibi hactenus
tā& si xgre tñ strennue fortiterq̄ resistimus. Nunc nisi alios nobis substituatis: scitote
nos ab acie discessuros. Hæc ubi prece renūciauit pausanias expediri fecit græcos si qui
alii ultro ad locum irent ut megarensibz succederent: Recusantibus cæteris athenien
ses susceperē hoc munus uidelicet eorum trecenti delecti: quibus præerat olympiodes
rus lamponis. Hi fuere qui præ omnibus græcis ad erythras castra habentibus instru
cti successere sagittariis sibi assumptis. Q ui cum aliquandiu pugnasent hic tuit pu
gnæ exitus, impressionem faciente per turmas equitatu. Equus Masistii ut erat præ
aliis eminens: sagitta per latus ictus est: quo dolore in pedes erectus Masistium excussit
collapsū confestim athenienses circumsistunt: equo præhenso hominemq̄ se defen
santem interimunt: cum aliquandiu non potuissent: ita enim fuerat armatus: q̄. s. itus
gerebat thoracem aureis squammis consertum de super phœnicum paludamentum.
Eius thoracem cum ferirent: non prius aliquid profecerunt: quam quidam re animad
uersa illum percussit in oculo. Ita Masistius colapsus interiit, quæ res latebat alios equi

Erythra

Masisti
us

Thorax
Paluda

tes. Nō. n. eū ut ab equo cadentē uiderant: aut occubēte. At ne tū quidē cū se recipiebāt mentum
 qđ actū erat cognouere: sed pus q̄ consistere quia nēo ipsis sperabat statim desideraue-
 runt ducē cognitoq; qđ gestū erat mutuo se adhortari oēs in hostē equos admiscere ut
 mortuū eripent. Eos cōspirati n̄ iā turmati sed uniuersos pariter irruere ceterū exerci-
 tū scdamauerunt. Dū oīs peditatus auxilio uēiebat: interea ciēs acre plū de cadauere. At
 ubi p̄sidio uenire copiaz n̄ āplius p̄stiterē eq̄tes: ita nec mortuū eripe potuerūt sed alios
 sup̄ illū e suis amiscere. Digressi illint duo circiter stadia cōsultātes qđ facto opus eēt decre-
 uere sibi carentibus p̄fecto eundū ad mardonū. Vbi in castra rediere ingēs luctus cū
 oēm exercitum: tū uero mardonū coepit exticti māsitiū uiri scdm mardonium hono-
 ratissimi tā apud p̄sas q̄ apud regē. ita ut ciuilitas eorū oēm boetiam puaderet. & scip̄os us
 & equos & iumenta totōderint. Et barbari quidē suo more māsitiū defunctū honora p̄stans
 bant. Græci āt postq̄ equitatū inuadentū excepere. & exceptum reppulere: multo sunt uir
 audaciores effecti & ante oīa cadauer plaustro ipositū p̄ statōes circumtulerunt. Erat āt Mardoni
 spectaculo digna p̄ceritatis ac forme gr̄a: q̄ iō faciebant: q̄ cūcti relictis stationib; ad in us
 tuendum māsitiū p̄gebant. Dehinc censuerunt ad plat̄as descendendū: sibi plat̄æ Tensura
 sis ager multo eēt opportuniior h̄adis castris q̄ erythræus eum p̄p̄ alia: tū p̄pter aquādi ob funus
 cōmoditatē. Vbi usum ē in cū locū & ad fontē gargaphiū: q̄ ibidē est satius abire: & dī
 positis statiōib; illic h̄e castra: sup̄tis armis abierunt p̄ radices citheronis scdm hylis in Garga-
 agx plat̄æm. Eo cū puenerēt stationes nationatī cōmunierunt p̄xime fontē garga-
 phiū & phanū ādocratis herois p̄ n̄ edicos tumulos & locū planū ibi i distigēdis natio-
 nib; magna sane altercatio extitit inter tegeat̄as & atheniēs utroq; se dignos q̄ alterx
 cornu tenerēt arbitantes & sua facinora p̄claratū recētia tū p̄sc̄a referebāt. Dicebant Andro-
 quidē his uerbis tegeat̄æ. Hoc nos sp̄ digni honore a sociis oībus habitū sumus: quotiēs
 cūq; a pelopōnēsib; cōmuniter in externas p̄grinatiōes itū est & p̄xime & quōdam
 iam inde. Ex quo heraclid̄æ post mortē Euristh̄æi sunt conati in peloponnesum redire:
 quo tpe h̄ac dignitatē affecuti sumus ob h̄ac rem gestā. Posteaq̄ cum achæis & ionib;
 qui tunc peloponnesū incolebāt nos auxiliarij in isthmū p̄fecti cōsedimus aduersus
 eos qui redire conabatur: tunc Hylus orationē habuit n̄ expedire ut utroq; exercitus cō-
 fligendo peridicaretur: sed ut alij acquiescentibus secum singulari certamine dimicaret.
 Is quē pelopōnēsēsi iudicarent eluo exercitu p̄stātūssimū accepta conditione pelop-
 onnenses fœdus in h̄ac uerba percusserunt. Si uincet hylus pelopōnēsū ducem: ut Hylus
 heraclid̄æ in paterna reuertantur. Sin uictus fuerit: retro heraclid̄æ cedāt: & exercitum
 abducant: ne ue per annos centum de redeundo in peloponnesum agant. omnib; lo-
 eiis ad eam rem uoluntariis electus est dux atque idem rex noster echenus eropi filius: Echēus
 phrigis nepos: qui singulari congressus certamine Hylum interemit. Ex quo facto nos
 cum alia decora inter peloponneses affecuti sumus: quæ adhuc optinemus: tum hoc
 ut alteri cornu p̄cessimus quotiens cōiter itur in expeditionem. Et uobis quidem la-
 cedemonij n̄ aduersamur: sed optōnē cedimus utri cornu p̄cessisse malitis. Alteri uero
 cornu ut p̄simus nobis uendicamus quemadmodum fecimus: ad hoc tempus etiam
 citra hoc factum quod narrauimus atheniensibus digniores: qui hanc dignitatē opti-
 neamus: q̄ppe qui prospere & multa nobiscum uiri sp̄artat̄æ certamina decertauimus:
 & multa cum aliis. Quo sit ut æquus sit nos alterum cornu tenere q̄ athenienses a qui-
 bus non tales gestæ resunt: quales nobis neq; recentes neq; uetuste. Hæc tegeat̄æ: ad
 quæ hunc in modum respondere athenienses. Et si scimus has copias pugnandi cū bar-
 u iii

baro n̄ altercādi gr̄a cē cōtractas: tñ quoniam tegeata i ceteris cōstituit praelara facinora
 rum uetusta tum noua: q̄ per oē tempus utriq̄ fecerunt: necesse habēus & nos expone
 re apud uos. Vñ nobis patrium est: qui semp̄ egregiū fuimus cē primos potiusq̄ arcadi
 bus heraclidas: quorū ducē isti apud isthmum se praeclant interfecisse nos soli excepi
 mus ciectos prius ab oibus gr̄acis quos illi mycenarū seruitutē fugientes adibant: &
 eurysthei iniuriā una cū eisdē pugnādo ppulsauius: uictoriaq̄ potius sumus de iis q̄ tū
 pelopōnesū tenebāt. Præterea argios q̄ aduersus thebas cum polinice militauerant uita
 defūctos & isepultos ducta i cadmeos expeditiōe nobis receptos fuisse dicimus: & i no
 stra terra apud cleusinē hūatōs. iā uero nostrū p̄claz facius extat i amazōidas: q̄ a fluie
 thermodōte aliquādo in nostram terram excurrere. At ne in herouū quidē laboribus q̄
 ad troiam bellauerunt fuimus in postremis. Sed nihil admodum pertinet horū facere
 mentionem. Etenim siue qui tunc egregiū fuere: nunc instrenui sunt: siue tunc instren
 ui nunc egregiū sunt: satis sit de rebus prisca ista dixisse. Vt nullā res aliā nobis gesta
 sint: quā multā & p̄clarissimā sunt put quorūcūq̄ aliorū gr̄acorū certe ob rē i maratho
 ne a nobis gestam digni sumus: q̄ hoc decus & alia i super optineamus: q̄ soli gr̄acorum
 p nos cum plā dimicauimus: & rem tantam aggressi uictores euasimus sex & quadragi
 ta nationibus superatis. Quo solo nomine digni sumus ut hūc loci honorem cōsequa
 mur. Verum non decet hac rerum cōditione de loci dignitate cōtendere: ubicumq̄ &
 iusta quoscūq̄ uobis lacedaemoniū uidebitur. appositissimum nos stari illuc euntes op
 tēperabimus. Ubicumq̄ eos collocati fuerimus: conabimur strēnuū existerē itaq̄ edu
 cite nos tāq̄ uobis pituros. Hæc cum p sua parte dixissent athenienses: cunctis laceda
 moniorum exercitus succlamauit digniores q̄ cornu tenerent atheniēs q̄ arcades. Ita
 athniēs tegeatis superiores habuere cornu mox hunc i modū instructi sūt & q̄ super
 ueneri gr̄acorū & q̄ a p̄cipio uenerāt dextrū cornu tenebāt lacedaemoniorū decē milia
 quorū quicq̄ milia erāt sp̄artiatay: quos custodiebant leuiter armata triginta quinque milia
 seruiorū septenis seruis circa singulos sp̄artiatas collocatis. Applicauerāt sibi sp̄artiatæ &
 honoris & uirtutis erga tegeatas numero mille & quingentos armatos. Scdm̄ hos sta
 bāt Corinthiorū quinque milia. p̄ter hos inueniebant apd̄ pausaniā stātes trecenti potidara
 tæ eorū qui erāt ex pallene. iuxta hos stabant archadū orchomeniorū sexcenti: iuxta hos
 sicyonū tria milia. Hos sequebantur epidauriorū octingenti: super hos locati erāt troeze
 nii mille iuxta troezenios: totidem lepreetæ. post hos mycenorū & tyrinthiorū quadri
 genti: secundum hos mille philiā inde hinc hermionenses trecenti. iuxta hermionenses
 heretriesium & syreorū sexcenti. iuxta hos chalcidēsū q̄ringenti. post hos ampratio
 tarum quingenti. post eos leucadiorū & anactoriorū octingenti. hos sequebātur pallenē
 tiū qui sūt ex cephalenia ducenti. post hos instructi ægineatay quingenti. iuxta hos me
 garēsium tria milia. quos sequebātur plataeēsium sexcenti. Vltimi & iidē primi stabāt athe
 niēs leuū tenētes cornu octo milia duce aristide lysimachi. Hi oēs præter eos qui se
 ptem circa singulos spartanos stabant fuerunt nūcro omne grauis armaturæ aduersus
 barbaray cōtracti: Leuiter uero armati trigintaquinque milia septē circa singulos spartiatas
 collocati unusquisq̄ ad pugnandū instructus. Circa ceteros lacedaemonios ac gr̄acos
 singuli ferme leuiter armati nūcro trigintaquattuor milia quingenti. Summa totius le
 uis armaturæ quā pugnare posset sexaginta milia quingenti. Totus autem gr̄acus exer
 citus qui ad plataas conuenit pugna aptus tam leuis quā grauis armaturæ fuit unde
 gum myriades minus mille & octingentis id est centum octo milia ducenti. Sed nume

Natiōes
 xl. supera
 tæ in ma
 rathone

Laceda
 moniū
 sp̄artiatæ

Lepreetæ
 Philiasii
 Anactori
 Pallenen
 ses
 Aristides

rum undecim myriadum explevere thespienſes qui aderant ad mille & octingētos: qui nec ipſi arma habebant. Et hi quidem græci ad flumen aſopum caſtra diſtributi com-
munierant. Barbari uero qui cum mardonio erant poſteaꝫ maſſitium luxerunt cogni-
to græcos apud platæas eſſe: & ipſi ad aſopum qui illac fluit e regione ſunt a mardonio
collocati: aduerſus lacedæmonios perſæ qui numero longè antecedeabant eorum acies
quæ multæ erant uſqꝫ ad tegeatas opponebantur: ita ut qd̄ robuſtiſſimum in exercitu
erat: id omne contra lacedæmonios: quod infirmius id contra tegeatas eſſet. Hæc fa-
ciebat Mardonius thebanorum indicio atqꝫ admoniti. Iuxta perſas idem collocauit
medos. ut ex aduerſo eſſent corinthiis & potideatis & orchemenis & ſicyonis. Poſt
medos collocauit baſtrios ex aduerſo epidauriorum & troezeniorum & leprætarō ac
tirynthiorū myceneorumqꝫ & philaiſiorū. Secundū baſtrios collocauit idos ex aduerſo
hermionēſium & erethricorū ſtycorumqꝫ & chalcidentiū. Poſt indo ſtatuit ſacas op-
poſitos ambraciotis & anactoris & leucadiis & paleneniſibꝫ & æginetis. Poſt ſacas po-
ſuit ex aduerſo athenienſium plateanſiumqꝫ ac megareſium boetios & locros & meli-
ſes & theſſalos & mille phocēſium. Non enim phocēſes omnes a partibus medorum
ſtabant: ſed eorum nonnulli cum græcis ſetiebant apud parnaſſum deprehenſi & illuc
proſecti deduxerant: comitatiqꝫ fuerant mardonii copias pariter & græcorum qui cū il-
lo erant. Contra athenienſes itē poſuit macedonaſ: theſſaliaqꝫ accolæ he nationes a mar-
donio in aciem inſtruite erant maxime celebres maximeqꝫ inſignes & ſcipue mentiōe
digne: nec non cæterarum quoqꝫ gentiū uiri memoratu digni cū aliæ tū phrygū: myſo
rū thracū: pæonū. Quæ etiā ethiopū & ægyptiorum qui hermotibes & calafiries no-
mināt gladio cincti: qꝫ ſoli ſūt ex ægyptiis pugnaces a mardonio cū adhuc eſſet i phalero
e nauibꝫ in quibus hi epibatæ erant in terram tranſlati. Nō enim cū pedestribus copiis
quæ cum xerxe athenas ierant ægyptii cenſi fuerāt. Barbarorū: ut etiā ſuperius oſteſū
eſt 30 triginti myriades fuere. Græcorū uero mardōū auxiliariū nemo numerꝫ neqꝫ n.
nūerati fuerāt 2 nouit. Vt at̄ cōiectura colligit licet ad qnqꝫ myriades fuiſſe cōiecto. Tot
qui ex aduerſo iſtructi fuere pedites. Eqtatus uero ſeorſū erat collocatus. Ita diſpoſiti
nationatiſ manipulatiqꝫ utriqꝫ poſtero die ſacrificauerūt: Apud græcos haruſpes erat
Tiſamenus antiochi filius. Is enim hunc exercitum uates comitabatur heleus qdem &
ex genere iamideorum clytiades: ſed a lacedæmoniis ciuitate donatus. Nam conſultanti
uaticinium apud delphos de prole reſpōdit pythia qnqꝫ ipſum maximas palmas e certa-
minibꝫ reportaturum oraculo non intellecto: Tiſamenus gymnafiis operam dabat: &
tanquam gymnicas uictorias adepturus. Cūqꝫ ſe exerceret ad quinqꝫ certamina i uno
dum currit olympia uenit in contentionem uictoriæ cum hieronymo andrio: Lacedæ-
monii interpretantes non ad gymnica certamina ſpectare Tiſamēni oraculum: ſed ad
bellica conabātur cum mercede conducere ſūt una cum heraclidis bellorum dux regi-
bus foret. Hic animaduertēs ſpartiatas plurimi facere ipſius amicitiam abnuebat: ne
garet ſe alio præcio id facturum quā ſi ſpartiatam ſe ciuem faceret omnia iura ciuitatis
impetientes. Id ſpartiatæ cum audiffent ab initio ſerentes indignè oraculum miſſum
omnino fecerunt. Tādē iminēte hoc ingenti peſſimi exercitus metu annuebat: i petireqꝫ
homini uolebat: Eos iſte imutatos intelligens negare iam ſe eo ſolo eſſe cōtentum ſed
oportere fratrē ſuum hegiam etiam fieri ſpartiatam eadem conditiōe qua & ipſe fieret.
Hoc dicēs imitabatur ut cōiectare licet melampodem regnum pariter & ciuitatē depo-
ſcens. Etenim Melampus cū ab argiis mercede conducere: e pylo ad cōpeſcendū mor-

Hermo-
tybies
calafiries

Tiſame-
nus
Clytiades

Hierony-
mus

Hegias
Melāpus

bum furoris mulierum argiarū deposebat pro mercede dimidiū regni. Recusantibz
 id argiis atq digressis cum plures emulicibz īfauirēt ita obtēperātes quod melampus
 poposcerat daturi reuēterēt. Ibi ille cernēs hos ēē īmutatos plura optauit negās se in
 dultuz q̄ uellēt nisi & fratri suo bianti tertiā partē regni donāssēt. Argii in arctum reda
 ctī hoc quoq annuerunt. ita spartiatz tīfamenō quo maiorem in modum egebāt pro
 sus assenserūt; & concessu istorum tīfamenus heleus spartiatz effectus quinq maxime
 certamina ex oraculo illis optinuit. Hi duo ex omnibus hominibus soli sunt a spartiatz
 ciuitate donati quinq autem certamina hęc fuere. Vnum & id primum hoc quod pu
 certaminē gnātū ē ad platæas. Alterz quod itegea cū tegeatis atq argiis. Tertiū quod ī dipauesen
 sibz cum uniuersis arcadibus prāter mātineos. Quartum quod cū messenis ad isth
 māciēnz nū. Vitimum quod in tanagra cum atheniensibz & argiis. Hoc ultimum consumauit
 quinq certamina. Tīfamenus igit spartiatz tunc ductor uaticinatus ē grācis in agro pla
 tænsi. Et apud grācos qdē pulchre litatū est si se defenderēt nō si asopū transgressi pu
 gnā capefferēt. Mardonio at capefendz pugne auido non extitere pulchra extra: nisi &
 ipse sese defenderet. Nā iis quoq grācis sacrificiis utebatur haruspice habēs hegelīstra
 tū uigz heleū: & telideoz pstantissimū. Hūc antea tēpora spartiatz cū cepissent iuin
 cula cōiecerāt morte affecturi: ut a quo multa itollerāda ppeffi fuissēt. Hegelīstratus in
 hac calamitate positus utpote pro aīa sollicitus & q añ mortē multa ac tristia foret passu
 pedem di rus: ēē ppetrauit fide maiorē. Nā ut erat ligneis atq ferratis soleis uinctus ferro quod il
 minuit latū fuit potius cōfesti excogitauit opus oīum q̄ nos nouimus aīosissimū. Cōmentus
 qua rōne reliquū pedis educeret. pēdidit sibi dimidiū pedē hoc acto quīs ab excubitoribz
 obseruaretur: tñ subruto muro pfugit in tegeam uersus noctu iter faciens: interdiu fili
 us se abdens atq īmorās ut trinoctio tegeā puenerit uniuersum lacedæmoniis cum pas
 sim pscrutantibz admirantibzq magnopere hoīs audaciā: cuius dimidiatū pedē iacen
 tem cernebant: ipsum nūq̄ inuenire possent: ita hegelīstratus lacedæmonios elapsus in
 tegeā q̄ per id tēpus non erat pacata lacedæmoniis trās fugit. Sanato uulnere & ligneo
 pede affictō ex lacedæmoniis hostis exitit. Sed non ad postremū ei protractum in lace
 demonios odium profuit nam in zāzyntho cum uaticinaretur: ab his captus atq inte
 rēptus estē. Verum hic hegelīstrati interitus posterior rebus platæensibus fuit. Tunc
 at is a mardonio non exigua summa conductus cupide sacrificabat cum in lacedæmo
 nios odio: tum lueri gratia. Cum igitur extra non essent pulchra ad pugnam cōmitten
 dam: neq̄ ipsis persis neq̄ grācis q̄ cum illis erāt habebant. n. & grācisuum haruspi
 cem quemdam leucadium ippomacum. Cūq̄ dilaberētur multi grāci suāsit mardōio
 timogenides herpyi uir thebanus: ut exitus cithæronis custodiendos curaret q̄ diceret
 affidue grecos ad hostem quotidie transire: seq̄ cōplures deprāhendisse. iam dies octo
 abierant positis e regione castris cum iste mardonio hoc consiliū dedit: Mardonius
 admoneri se pbe intelligens primis tenebris eq̄tatum mittit ad ingressus cithæronis: q̄
 plateas ferunt: qua boetii tria capita athenienses capita quercus appellant. Eq̄tes missi
 non frustra puenere. Nacti. n. ingredientia cāpum q̄ngenta iumenta q̄ com meatum e
 peloponneso ad exercitum subuehebant diripiunt: & eos q̄ iumenta seq̄bātur in mise
 ricorditer trucidant: neq̄ iumentis neq̄ omnibus pcentes. in quibus occidēdis postea
 q̄satis sunt grassati cum cæteris quæ eripuerant ad mardonium sūt & ad exercitum re
 uersi. Post hanc rem gestam biduum assumptum est neutris pugnam lacessere uolen
 tibus. Nā & si asopo tenus barbari pcefferāt irritādi grācos grā neutri tñ sibi trāsēun

dū statuebāt. Eqtatus mō mardonii p̄grediebāt: & grācos molestia afficiebāt: q̄a the-
 bani utpote ī amorem medorum uehementē p̄pensi ferebāt alacriter bellū: & assidue
 p̄uehebātur usq̄ ad p̄liū. Deīde excipiētes p̄se p̄iter ac medi p̄cipue p̄clara facinora ede-
 bāt his āplius ad decē usq̄ dies nihil ē actū. Vbi undecimus dies illuxit cū & grāci mul-
 to plures efficerētur ad platāas castris e regiōe positis & mardonius stationē grauarietur:
 ibi uenire in colloq̄ mardonius gobryis filius artabazus parnaxis uir ap̄d xerxē inter Artaba-
 paucos p̄fay uirtute exptay: Q uoy cōsultantum hāc fuere sententiay. Artabazus q̄dem
 expediēs ēē cōtractis q̄ primū copijs ire ad mœnia thebana: quo multum rei frum̄enta-
 riay ipsis multumq̄ pabuli iumentis cōpararentur: q̄ ibi cōfidentes p̄ocium rem cōfice-
 rent uidelicet cum multum auri tum signati tum n̄ signati hērent: multum ēt argēti ac
 poculorum ne p̄cerēt ille: sed ea ad grācos mitterent eos p̄cipue q̄ citatibus p̄siderent.
 Fore. n. ut illi suā traderent libertatē: neq̄ oportere pugnādi adire discriminē. Eadem the-
 banorum q̄ istius sn̄ia erat tanq̄ aliquid ultra hoc p̄spicientis. Mardonii autē sententia
 ferocior p̄tinaciorq̄ & nullo modo cedens: q̄ppe opinātis meliorē suū esse q̄ grācorum
 thebanoy: satius priō quoq̄ tpe cōfligē q̄ cōmitterē: ut plures q̄ coacti erāt grāci coge-
 rētur hegēsistrati uero auspicia ualerē sinerē nec eis uī afferre: q̄nimo p̄fay more seruato
 debere cōfligere. Mardonio ita opus facto esse cōsenti nemo contradicebat. Q uī ibi
 sētentia sua uicit accitis cohortiū p̄fectis & q̄ secū erant ducibz grācorum C penes eū
 nāq̄ erat sūma īperii nō penes artabazū D p̄cōtabatur nū quod oraculū scirēt de persis
 tāq̄ perituris ī grācia. Silentibus euocatis partim q̄ ignorarent oracula: partim q̄ haud
 tutū putarēt proferē quod scirēt: Inquit. ipe mardonius: Q uoniā uos aut nihil nostis
 aut p̄mere nō audetis: ego rē p̄ferā tāq̄ bene cognitā h̄ns. Est oraculū p̄fis fatale ēē ut ī
 grāciā p̄fecti diripiāt templū q̄ d̄lphis ē. Vtiq̄ direpto tēplo oēs intereāt. Q uo circa
 cū hoc sciamus: neq̄ diripere cōabimur: neq̄ adibimus tēplū ob hāc cām iteritū deuira-
 turi. Q uo noīe q̄cūq̄ uestrū b̄n p̄fis uolunt uoluptatē capiāt tāq̄ p̄fis grācos superatu-
 ris. Hāc locutus secūdo loco signū dedit ut oīa appararēt: & corpora curarēt ueluti sub
 lucis exortū p̄lio futuro. Oraculū quod ad p̄fas aiebat spectare mardonius: id ego scio nō
 p̄fis redditū ē sed illyriis: & encheleoy copijs. Q uod at de hoc p̄lio redditū est ab acide
 id uero hoc fuisse. Gramineis ripis a sopi ac thermodoōtis: Barbarice graiis acies clamo-
 re coibūt. Hic multi occubēt defūcti mūere uite. Q uādo sagittiferis aderit lux ultima
 medis. Hāc ego atq̄ alia his similia e musay noui ad p̄fas spectauisse. Fluius at ther-
 modoon tanagra ac glisante intefluit. In sequēti nocte q̄ mardonius de oraculis īterro-
 gauit exoratusq̄ suos est excubitores dispositi fuere. Eius noctis cū multū processisset
 cōticiniū: q̄ ī exercitu esset & t̄ps cōcubiū. Tūc alexāder amynte dux & idē rex macedo-
 nū ad excubias atheniēsū adequitauit: Efflagitauitq̄ suos ut cū ducibz colloqueret. Id Musay
 audiētes excubitores pleriq̄ remāserūt: nōnulli ad duces cucurrerūt: q̄bz aditis īquiunt Thermo-
 quēdam equo aduectum esse e castris medoy: q̄ nihil aliud p̄loqueretur nisi nominatū doon
 appellans atheniensium duces uelle se in colloquiū illoy uenire. Duces hoc audito cōse- Tanagra
 stim ad locū excubiarū securi sūt. Q uos alexāder ubi ueneret: his uerbis allocutus ē. Vī Glisante:
 ri atheniēses hāc ego uobis uerba deposito trado: ne cui efferatis nisi pausanix: ne ob id
 me perditū eatis. Q uod haud quāq̄ dicerem: nisi cum uniuersa grācia sollicitus essem:
 q̄ppe q̄ uetusta origine grācus sū: nec uellē uidere grāciā p̄libera seruiētē. itaq̄ uos cer-
 riores facio mardonium atq̄ exercitū litare nō posse alioqui olim iā cōflicturū. is nunc
 sacrificia ualere sinere cōstituit: ut & ubi primū illuxerit uobiscū cōfligere extimescens

admodū quātū ego coicio: ne plures ad copias uestras accedāt. Ad hāc uos parati esto-
te. Q uod si differret mardonius: nec cōmitteret certamē uos pſeuerate hic manere: pau-
cos enim dies eis ſuppeditat cōmeatus. Sin hoc bellū uobis ex ſententiā finiri debet
aliquis ueſtrum remiſſi mei meꝝq; libertatis: q; græcorū cā rē adeo temerariam libēter
tū fecit ut ad uos cōſilium mardonius deſerret: neue barbari ex ſprouiſo uos adoriret. Ego
aut ſum alexāder macedo. Hāc locutus alexander ad exercitum ſe recepit ad ſuāq; ſtati-
onem: Duces athenienſium ad cornu dextrum profeſti: quæ ab Alexandro audierant
Pauſaniæ retulere. Hāc ratione Pauſaniās in metum perſarum adductus: quoniam
inquit ſub auroram prælium fiet: expedit uos athenienſes ſtare in acie aduerſus perſas
uobis cognitos: ut qui cum medis i marathone pugnaſtis: nos uero qui eorum ſumus
inexpertī atque ignari. C Nemo enim ſpartiatā medorum periculū fecit. Cōtra uobis
oppositos boetios & theſſalos: quorum ſumus expti horum græcorū gratia. Itaq; opus
ē ſumptis armis uos in hoc dextrum. nos in ſiniſtrū cornu tranſire. Ad hāc ita reſpōde-
re athenienſes. Nobis quoq; olim iam inde ab initio poſteaꝝ aſpeximus perſas aduerſus
nos eſſe inſtructos: ſuit in aſo iſtud dicere quod uos dicere occupaſtis: ſed uerebamur
ne nō grata uobis eſſet oratio. Nūc quādoq; dē ipſi feciſtis huius rei mētionē & nobis io-
cunda oratio ē: parati ſumus iſtud exequi. Vbi hoc utriſq; cōplacitū eſt: & leca pmuta-
uerūt ſub aurorā rē aduertētes boetii ad mardonii detulerūt. Ea audita mardonius ex
tēplo & ipſe conatus eſt perſas cōtra lacedæmonios trāſſerre. Pauſaniās hoc fieri itelligēs
nec latere factū ſuū rursus in dextrū cornu ſpartiatas reducit. At ubi mardonius & ipſe
ſuos i ſiniſtrū duxit: & acies priſtino i loco ſteterunt: miſſo caduceatore ad ſpartiatas. Mar-
donius ita inq; Lacedæmonii uos uero fama fert oīum q; iſtic ſūt eſſe præſtatiſſimos: q;
neq; e bello fugiatis: neq; ordines deſeratis: ſed perſtātes aut interficiatis hoſtes: aut ipſi
occūbātis. Horū nihil admodū uerū ē. Q uippe atq; manus conſerantur uos cernamus
fugientes: acieꝝq; deſerentes: & relegato athenienſibus piculo conſiſtentes ex aduerſo nō
ſtroꝝ ſeruoꝝ: quod neutiq; eſt factū pſtantiū uiroꝝ. Ex quo plurimū de uobis nos fe-
felit opinio quos expeſtabamus ex nominis gloria miſſuros ueſtra ſponte caduceatore
nos prouocātū q; cū ſolis plis tanq; huic iſſufficientes pugnare uelletis. At nihil tale in-
uenimus quale ſerebatur: ſed potius eē nos metu pterritos. Nūc igit quoniā ipſi nō oc-
cupaſtis hoc dicere occupamus. Vt qñquidē uos iter græcos pſtatiſſimi eē exiſtimami
& nos iter barbaros dimicemus totidē utriq; nūero: Et ſi uideatur ut ceteri quoq; itidē
& illi poſtmodū pugnēt. Sin hoc nō uideatur: ſed ſatis eē nos ſolos decernere nos ſoli
decernamus & uti e nobis uicerit: ii totū exercitū uiciſſe cēſeantur. Hāc ſatus caducea-
tor cū aliquādiu expeſtaſſet: nemine quippiā reſpōdēte retro abiit: & rē mardonio ret-
tulit ille maiore i modū lætatus & frigida uictoria elatus eq; tatū i græcos iſmiſit. Egtes

Hippato i græcos iueſtioēm illoꝝ exercitū pturbabant iaculis ſagittisq; ſcenſſētes. Q ui cū eēnt
xote i deſt hippatoxote i deſt equites ſagittarii cōmius pugna i ſueti ſōtē gagaphiū. unde cūſtus
egtes ſa græcorū aquabatur exercitus cōfuderūt obſtruxerūtq; Eū iuxta ſōtē ſoli lacedæmonii
gittarii ſtationē hēbant. Ceteri græci ut q; ſtationes habebant maius minus ue procul illinc
Garga- aberant: Erat quidem aſopus in propinquos: ſed aquari ex eo ab equitibus miſſilibuſq;
phius ſōs phibiti ita ad ſōtē pergebant. Hunc in modū aqua exercitus exutus cum eſſet & ab eq;
tatu pturbaretur: Duces græcorū cū hiſ tū aliis de cauſis frequentes ad pauſaniā i dex-
trū cornu ueniūt. Q ui & ſi tales eſſent reꝝ ſtatus: tamen ob id præcipue āgebātur q;
iā reſrumētaria deficiebātur: cū ipſoꝝ ſerui in pelopōneſum miſſi reſrumētatum iterdu

detent ab egratū quo minus ad castra reuertiētur. De hoc deliberantibz duobz uisū
 est si perse eo die supersederent committere primum esse eundem in insulam quae ab
 alope & a fonte gargaphio ubi castra habebant decem stadiis abest ante oppidum pla- Oeroe
 taenle sita in continente hunc in modum. Fluvius superne e citharone delabēs i capū insula
 diuortia facitur usq; inter capedine tripm ferme stadiorum sua fluēta eōm scet. Hinc
 insulae nomē est oeroe quā alope filia esse idigena aiūt. In hunc locū gratiū alie decre-
 uerāt ut & affatim aquae ad usū haberēt neq; ab egratu sicuti cū ex aduerso erat isesta
 rentur. Et decreuerunt transire nocte secunda uigilia ne ipsos pñciētes cōspicati perse
 isequēte egratu in tumultū uerterentq; et cum ad eū locū uentū esset ubi alope fi-
 lia oeroe diuortio aq; e citharone cingitur mitterent sub noctē dimidiū copiarum in
 citharone ad recipienda seruitia quae frumentatū concesserant. Erant enim illa in ci-
 tharone interclusa. Hic ubi statuerunt totū illū die cessante egratu imensū laborē p-
 tulerūt. Sub exitum diei digressus eqtibz ex noctis hora qua de abeūdo cōuenerat ple-
 nisq; sumptis utēlibz abscesserunt nō hātes nō a quo ad iocū ut irent conuenerant Iunonis
 Nōnulli uero moueri coeptū est iter plataensem ad urbē intēdunt cupidi equitatū effuge tēplum
 rei tēplū iunonis fugiēdo perueniūt quibz sūmē aū urbē a fōte gargaphio uigiti sta-
 diis distās. Quo ubi peruenēr positīs pro tēplo iūmis circa tēplum ipsum castra posue-
 re. Hos paulanās cernens ab exercitu digressos praecepit & ipse lacedaemōis ut sūptis
 armis irēt qua ceteri praecederēt ratus illos tendere ad locū cōstitutū. Ibi ad optemperā amōpha
 dū paulanās ceteri praefecti parati cū essent amōpharetus poliadae tribunus cohortis retus
 pitanetoz negare se fugitūz peregrinos in tēplo de decoratūz esse spartā: quin etiā Pitanei
 mirari id quod fieri cerneret: quippe qui colloquio supiori iter fuisset. Paulanias autē &
 Euryanax cum indigne ferentes nō parere sibi illū idignus cohortē pitanetā relictū
 iri tribuno repugnante: quod erat futurum si ipsi eos multos fecerēt gratia exequēdi ea
 quae cum aliis graecis cōstitū uisēne hoc reputātes substituerunt cū laconicis copiis: cona-
 bātq; persuadere homini nō id facto opus esse & alii qdē hotabātur solū amōpharetū
 a lacedaemōis ac tegeatis relinqui. Atheniēses autē hoc sibi faciēdū putarūt: ut ubi collo-
 cati erāt: ibi pñsterēt intelligētes lacedaemōioz ingenia aliud sentiēt: aliud dicēt: tum
 itaq; ubi exercitus mouere coepit equitē eluis miserūt speculatū nūquid spartiata tēta-
 rēt abire: & abire prorsus in aio haberēt sceleratūq; a paulania quidnā facere oporteret.
 Praeco ubi puenit lacedaemōios cernit i loco istructos: corūq; primores tēdere ad rixas
 hortātibz enim amōpharetum euryanaxē & paulania ne lacedaemōios qui soli rema-
 nebāt i periculū traheret: nec dū persuadētibz donec uētum est ad iurgia: iter uenit pre-
 co atheniēsis amōphareto inter altercādū sumentē ambabz manibz saxū & illud an-
 te pedes paulanie ponēte ac dicente se illo calculo sentētie sue calculum dare nō fugien-
 dos esse peregrinos appellās. Eum paulanias isanū nec potētem mētis uocās: ad pre-
 co nem atheniēsiū quae iussus erat pertōtātem respōdit ut illis referret praefētē rege sua
 rū statū obsecrās eos ad sese uēirēt: & de discessu eadē quae ipsi agerent. Praecoē ad athe-
 niēses reuerso hos iter se altercātes aurora deprehēdit. Ad id tēpus paulanias moratū da-
 to signo ceteros oēs lacedaemōios tegeatis sequētibz pedira abduxit ratus amōpha-
 retū nō deserturū alios: proue & cōtigat. Horz itinere rursus istructa acie atheniēses ie-
 rerūt quia lacedaemōii praecepta occupauerāt & citharonis radices metu equitatus ip-
 si deorsum ad capum deflexere. Amōpharetus nō credēs ansum ipsos relinquere paula-
 niam circuire eos qui manebāt ne defererēt ordinē. At ubi iū qui cū paulania erāt iā abi-

Melois
fru.
Argio
ptus

bāt. Tunc ratus e disciplina militari se deserti sumptis armis cohortē suam lēto gradu dūcere ad agmē: quod deo circiter stadia progressum ad amnē meloentē in loco q dicitur argioptus: ubi sitū est tēplū. Ceteris deu sine substitētat oppenēs amōphareti cohortē eo consilio ut amōphareti cū sua cohorte non discederet loco in quo instructa erat: sed l eo psteriret: retro ad hostem suppetias iret. Itaq & amōphareti cū suis ad ceteros peruenit & oīs barbarorū equitatus igruebat agēs p sua cōsuetudinē. Nā cū is pexisset locū ubi superioribz diebz habuerāt græci castra vacuū admissis equis assidue inseq pgens illos adeptos urgebat. Mardonius quoq cognito hostiū nocturno hītu is pectōq loco deserto acitis thorace larissio & sribus eius euryphilo & thrassidiao i qñ fili deu ci qd nā dicetis adhuc cū hęc deserta cernatis a lacedæmoniis: quos negabatis uos simitimi ex acie fugere: sed uiros sūmos eē i re bellica: qui & prius ut oēs uidimus locum in acie im mutauerunt: & nunc proxima nocte se fuga proripuerunt. Proripuerunt autem quia necesse eis erat cum his pælio decernere: qui non falso sunt hominum præstantissimi. Vnde nullius esse se præcii inter græcos & ipsos nullius præcii uiros ostenderunt. Cæterum uobis p saram in expertis lane q ignosceba laudantibus istos uobis exptos. Artabazum autē uehemētius admirabar formidare lacedæmoniōs & præformidine sētētiā dicere ignauissimā expedire. & his castris nos i urbem thebanorū concedēi obsidēdos quā sententiā rex antea aliunde q ex me audiet: Sed de hoc alias dicei. Nūc autē istis ita faciētibz nō est remittendum: sed instandum: donec intercepti nobis dēt pœnas eorum quæ in perlas perpetrarunt. Hęc locutus perlas a lopo transmissio cursum ducit contra græcorū agmen tāq fugā capeffentium lacedæmoniōsq solos ac tegēas adeptus est. Nam atheniēses trasuersis tramitibus: super prærupta in planū digressus nō cernebat. Cæteri barbarorū agminū præfecti perlas mouētes ad græcos insequendos cōspicatis: sublati & ipis signis cunctis issequuntur pro se quisq maturātes nulla diligētia nullo ordine uia ingressi. Et isti quidē uociferatione ac tumultu istabāt græcis tāq excepturi. Pausanias uatē ubi eqtatu premi cepit: equitē ad atheniēses mittit qui hęc diceret. Viri atheniēses propolita dimicatiōe maxima ut aut libera grecia sit aut seruituti obnoxia proditi sumus a sociis noctu elapsi & nos lacedæmoniōi & uos athēiēses. Q uod reliquū ē ita nobis uidetur eē faciendū: ut q strēnuissime possumus nosmetipsos defēdātes mutuosimur auxilio si i uos priores impetū dedisset equitatus: nostra dignitate erat & regeatæ qui nobis cū græciā nō prodiderūt subsidio uobis uenere. Nūc quoniā totus i nos equitatus cōtendit debetis uos ad partē maxime laborātē suppetias ferre. Q uod si uobis aliquo discrimine occupatis: fas nō ē subsidio ueniri: saltem hoc gratificamī nobis ut sagittarios mittatis quos agnosimus lōge otum qui i hoc bello sūt prōptissimos eē ad nos exaudiendos. Hęc ubi audire atheniēses cū mouerent ad ferendam strenue opē: & iam aduētarent ibi in eos i græci qui partes regias sequebantur ex aduerso instructi inuadunt: quo factū est ut atheniēses ab iis urgentibz auxilium ferre nō possēt. ægre admodum id ferētes. ita destituti lacedæmoniū numero cum leui armatura quinquaginta milia & tagēatæ numero tria milia. C Hi enī nusq ab lacedæmoniis dirimebātur. Sacrificauerunt tanq cōsisturi cum mardonio præsentibusq copiis: & cum litare nō potuissent: multi eorum interea cadebāt: multo plures uulnerabātur. Confortis enī gerris per se ingentem uim sagittarum emisserunt adeo instanter ut satagentibz spartiatibz & quia litari non poterant respiciens ad templum iunōis platænsium pausanias inplorauit deā obsecrauitq ne spes sua ipsos omnino frustaretur. Adhuc eo deā his uer

bis inuocantes: Tegeatæ prius exurgentes in barbaros tendunt: statimq; post pausanie preces sacrificantibus lacedæmoniis extra pulchra extiteret: qui aliquantulo post & ipsi in peras eunt. Persæ omnis arcibus ex aduerso steteret. Ad quorū gerra primum pugna atrox cōmissa est iuxta ipsū. Cæteris templum eaq; pertinax: donec ad propulsiōem uentum est. Si quidem barbari prehensantes lanceas confringebant: nec audacia nec robore inferiores: sed incrimines erant & imperiti: nec hostibus prudentia pares: qui & si deni plures uel aut pauciores in singulos irruerant: tamen quia confusi incidebant: spartiatas conficiebantur. Mardonius quā parte ipse ex quo alibi cēs pugnam mille delectis persarū præstantissimis stipatus ea maxime parte hostem uergebat: qui quādiu superfuisset: diu persæ resistentes seseq; defensantes strauere multos lacedæmoniōrum. Postea ueroq; Mardonius & agmen quod circa illud robustissimū erat occubuit: tū demū alii quoq; terga uertentes cessere lacedæmoniis: quorum pleriq; officiebat uestis armis uacans. Incrimines enim cum armatis prælium faciebant: ibi & ultio necis Leonidæ de mardonio p̄acta est secundum oraculum spartiatas reddidit: & uictoria omnium quas unq; nouimus speciosissima potitus est pausanias decombroti filius anaxandridæ nepos: Hic superio ra maiōrum nomina in leonida recensui: qui & pausanias maiores fueret. Oppetit at mardonius sub arimnesto uiro inter spartiatas eximios: qui aliquādiu post bellū medicū trecentos uiros secū hñs apud stenyce: cū oibus messeniis quibus cum erat bellū confligit: ubi ipse & trecenti occubueret. Ad plateas at persæ postq; a lacedæmoniis in fugam uersi sunt: nullo ordine ad castra sua contendunt: & ad mure lignēū quē fecerāt in parte quadam agri thebani. Tenet me admiratio cum iuxta lucum ceteris dimicaretur: ne unum quē persæ uisum ēē intrasse phanū: neq; circa templū occubuisse: sed plerosq; in prophano opinor siquid de rebus diuinis opinari oportet: deam ipsam eos nō recepisse: quia templum quod est in deuline anaetorium concremauerant. Hastenus pugna hæc gesta ē. Artabazus pharnacis cui iā inde ab initio displicuerat: Mardonium relinqui ab rege in græcia: quicquid multis uerbis pugna dissuadens nihil p̄fecerat: hoc sibi agendū putauit: Is q; sibi nō placeret q; a mardonio siebat: eos quibus p̄erat (Præerat at nō paruis copiis) ad quādraginta milia hominum ducebat instructos dū præliū siebat quid futurū e prælio eēt p̄be intelligens: iussit atq; oēs ire cōsertos quicquid ipse duceret: & qua uideret ipsū festinante. Sic iussas tanq; ad pugna copias ducebat: cernit persas fugientes. Ita nō seruato amplius eodē ducēdi ordine: sed repēte effuso cursu fugæ se dedit nō ligneum murū uersus aut thebana mœnia: sed ad phocēses animo celerrime pueniēdi ad hellepōtū. Et ii quē hor sum iter intēderunt. Cæteris at græcis q; stabāt a regis p̄tib; ignauiter de industria agētib;: Boetii tñ p̄ diu cū atheniēsis decertauerūt. Nā ex thebanis q; cū medis sentiebāt hi nō paræ strenuos se præstiterunt: quolētes ultro ignauiter agere ita dimicarūt: ut trecenti eorū priores ac fortissimus quisq; illic sub atheniēsis occubuerint. ubi & isti terga dederunt nō quo persæ & alia multitudo: quæ aut cū nemine pugnauerat: aut non expectauerat: sed thebas uersus fugerūt. Oem rē pependisse e persis q; & ipsorū quā anteq; cū hoste cōgrederent: fugæ se madauerūt: apud me fide facit q; ad plas ituebant: atq; ita cū et illis uictis fugā capefferūt: p̄ter equitatū tū aliū tū boetiorū: qui hæc tēus p̄fuit fugitibus ut assidue adherēs hosti arceret eū ab amicis quos græci insequant. Insequant enī græci uictores urgēdo xerxianos atq; interficiendo. inter hūc tumultū nūciat græcis: q; circa templū iunonis instructi a prælio aberāt geri præliū & pausanios uiscere. Ea re audita corinthii megaretes & phiaii nullo ordine eūt: corinthii recta per colles quē ad ceteris

✓
Pausani
as uictor
Mardoni
mors
Arimne
stus
Stenyce
rus

repleta p campū quæ plāissima uia est. Q uos iā hēsti ppinquos nullo ordine irruere conspicati thebani equites: quorū præfectus erat asopodorus timandri equos in illos scitauerūt: eosq; adorti excētos strauerūt. Cæteros ad cithæronem usq; psecuti terga ceciderūt. Et isti quidem megarenses atq; phliasii nulla cū laude perierūt. At p̄fæ cætera q; multitudo postq; ad lignēū mūrē effugerūt: turre æquā lacedæmonii adueniāt: ascēdere occupāt. illis consensū q; cōmodissime possunt murum præstruūt. Ex quo subētibz mox lacedæmoniis actior exitit muri oppugnatio. Nam quoad atheniēses abfuere nō modose barbari defensabāt: sed etiā lacedæmoniis atēcelebāt ut pote ignaris murorū oppugnādoz. Vt uero atheniēses superuenerē tū atrox muri oppugnatio pugnatioq; exitit: eaq; per magno temporis spatio tandem uirtute & pertinacia atheniēses mūrē transcenderunt: subrueruntq; atq; ea parte se græci insuderunt: quorum tegeatæ itoici principes: iudē tētoriū mardonii diripuerūt: & ex eo cū aliis: tū uero equorū præsepe mardonii ex ære totum spectatu dignū: qd̄ præsepe mardonii tegeatæ in tēplo ageleæ mīerue reposerūt. Nā cætera q; cepe i unū cū cæterorū græcorū fida cōtulerūt: proruto muro barbari nō āplius cateruā cogere nemo strēnitatis memor ēē uidelicet oppressi itra exiguum tēpus: & tot myriadibus itereceptis exterriti. Q uos tāto st odio græci trucidabāt: ut ex triginta myriadibz exceptis quatuor cū qbus artabazus aufugit: netria qdā milia hoīum cædi supfuerit. E lacedæmoniis q; spartani cēt unus & triginta sunt oīo desiderati. Tegeatæ sedeci atheniēsiū duo & quinquaginta. Inter barbares strēnuissimi extiterūt e pedibus qdē p̄fæ ex eqtibus at̄ sacæ. E uiris uero mardonius. Inter græcos cū tegeatæ atheniēsesq; multū emīnerūt: tū multo plus lacedæmonii. qd̄ nulla alia re possū ostēdere: nisi q; oēs ii eos q; sibi oblatis sunt uicerūt. Lacedæmonii uero qd̄ robustissimū fuit hostilis exercitus superauerūt. Q uorū longe p̄stantissimus exitit meastodēmus aristodemus is q; solus trecentoz ex thermopylis q; euassit dedecus ignominiaq; præ acceperat. Secūdū hunc nauauere operam posidonius & philocyon & amōpharetus stantissimi spartiatæ. Q uaq; cū sermo haberet q; nā p̄stantissimus extitisset: ii spartiatæ q; affuerē censuerūt aristodemū: & si prædara facinora edidit: tamē ad eluendā cā quā cōtraxerat posidonius inuidiā: ordinē deseruisse. & ppalā mori uoluisse. Posidonii uero q; petire noluisse: ob id extitisse tanto p̄stabiliore uirg. Veg; id fortasse liuore dixerūt q; hac i pugna mortē optetiere: oēs honore affecti sūt p̄ter aristodemū: q; iō caruit honore q; ob cām f̄dicta sibi occubēdi putauit. Hi sunt q; ad plateas nobilissimi extiterē. Nā callicrates extra flūū ecubuit: quo nēo tūc i castra græcorū p̄stantior uenerat nō mō lacedæmonioz sed et aliorū græcorū. Hic cū paufanias sacrificasset sedēs i ordine sagitta p̄latera ictus ē: & cū aliis pugnatibz ipse exportaretur sese moriētē miserabatur ad arinestū uirg plateānsē i gens nō sibi dolore q; p græcia periret: sed q; nihil māu usus ēt: nullāq; operā nauasset dignā se & sua cupiditate nauādi. Ex atheniēsisibz emīnisse fertur sophæes euthychidis e tribu decelēsi. Decelēses at̄ rem aliqñ gesserūt ut ipsi atheniēses aiunt i omne æuum fruētiosam. Si quidem cum olim ad inuestigandam helenam tyndaridæ cum magnis coptis orā atticā inuasissent & populos e sedibus suis eiicerent ignati quonam loci subducta helenā esset: tūc decelēses ferūtur & ut quidam uolūt ipse decelēsus tum dolore contumeliæ: quæ theseo feret: tum metu totius atheniēsiū soli ne uastaretur exposuiss̄ illis oēm rem gestā: eosq; deduxisse ad aphidnas: quas titacus idigena tyndaridis proderet. Q uo ex facto decelēsisibz pmanst ad hāc usq; memoriā in sparta immunitas uectigalium & dignitas præsidendi: adeo quidem ut bello: quod multis postea annis inter athē

nienſes atq; peloponnenſes geſtum eſt lacedæmonii cum cæterâ atticâ popularentur: a
 deceda temperauerint. Ex hoc populo ortus ſophanes & præclariffime inter atheniēſes
 nauata opera anceps ſermone celebratur: uno fertur geſtaſſe terræ anchorâ: c baltco
 thoracis cathena alligatamq; quotiens aduentantibus hoſtibus propinquus erat abii- Sopha-
nes
 ciebat: ne illi irruētes ipſum ex ordine ſummouere poſſent. Rurſus eiſdē i fugam reuer-
 tentib; reſumpta anchora ita fugientes inſeq̃batur. Altero ſermone a ſuperiori differen-
 te fertur geſtaſſe anchorâ n̄ terræ ex baltco alligatâ: ſed inſignitam in ſcutō qđ nunq̃ ac-
 q̃deēs aſſidue rotabatur. Extat & alterꝝ Sophanis præclaz facinus q̃ obſidentib; ægi- Eurybia-
des
 nam athenienſibus eurybiadē uiꝝ argitū quinq; certaminū uictorē ex puocatione inter-
 erit. Sed aliquāto poſt hoc bellum in quo uir egregius extitit dum athenienſium una
 cum leargo glauconis dux eſſet: & de metallis aureis decertaret: cōrigit ut ſub hedōibus
 apđ daton occūberet. Poſt barbaroz ſtragē ad plateas editā tranſfugit illuc ad græcos
 mulier qđā q̃ erat pallaca pharnadatis filii theſpis uiri pſæ: Hæc cū accepiffet pſas ſulos
 eē: græcos uictores tū multo auro ornata iter ancillas & ipſas ornatas cum ueste ſpecio-
 ſiſſima carpento aduenit ex eoq; deſcendēs pgit ad lacedæmoniōs adhuc in cede occupa-
 tos: & intuita pauſaniā illa oīa adminiſtrantē agnouit hoīem: cuius & nomē iam pridē
 & patriā dedicarat. Eius genua amplectens ſpartæ rex inq̃t libera me ſupplicē captiuita-
 tis ſeruitute: qđ ē hoc facto demeritus es: qđ iſtos extrinxiſti neq; dæmonū neq; deoz re-
 ſpectū hñtes. Egdē genere ſū coa hagetoridæ artagoræ filia: uiraptā ex eo uir perſes ha-
 buit. Huic rñdens pauſanias bono iſta o eſto tū qđ ſupplex: tū qđ multa loq̃ris uera. Nā
 filia es hagetoridæ coi mihi inter oēs qđ illa circa loca icolunt hoſpitis ſū imi. Hæc locutus
 eā in pſentiaz ephoris qui aderāt cōmēdauit. poſt modū æginā quolla uoluit ducēdā cu-
 rauit. poſt huius mulieris digreſſum cōtinuo mantinei ſupueniunt re iā cōſecta qđ ſe
 aiaduertēs uēſſe ſero ad pugnā magnæ iacture loco id ſibi eē putauerūt ſed idōeos ſe eē
 ad ſumēdas de ſe poenas dixere. Itaq; cognito medos qui cū artabazo erāt fugæ ſe man-
 daſſe: eos i theſſaliā uſq; pſecuti ſūt: & ſi uetātib; lacedæmoniōs ſſequi fugiētes idē poſtea
 domū reuerſi duces ſuos exilio mulctauerūt poſt matineas aduenere helci: qui itidē ut
 matinei magni id ſibi detrimēto extimātes domū regreſſi ſunt: ſuosq; & ipſi duces exi- Lampon
 lio mulctauerūt. Haſtēus de mantineis & helcis. erat a d plateas in exercitū æginetaz e
 p̃moribus lampō pythei: qui pauſaniā adiēs infandiffima uſus ē oratiōe iſgens fili clēo-
 brotirē tu mirificā & magnitudine & fulgorē geſſiſti: cui dii tribuerūt: ut liberata græcia
 oēs quos nouimus græcos gloria ſupgrederis. Qđ ſupeſt i hac re agas ita ut & tu ma-
 iore fama celebreris: & aliquis barbaroz poſthac caueat nefanda facinora ppetrare in
 græcos. etenī leōidæ apđ thermopylas interēpti reſiſo capite mardōius ac xerxes trūcū
 in cruce ſuſtulerūt: quib; ſi uicē reddes: laudē nāſceris primū ab oībus ſpartianis: Secū-
 do loco ab uniuerſis græcis. Siquidē ſuffixo mardōio leōidam patruū tuū fueris ultus.
 Hæc lāpō gratiā ſe inuituz ratus apđ pauſaniā dicebat. Cui rñdens pauſanias tuā inquit
 hoſpes æginetā bēiuolētiā atq; puidētiā amplector tñ ab equitate iudicādi decerras. Nā
 & me & patriam quos in altū extuliſti ob hæc geſta ad nihilū redigis: cū ſuades mihi ſæ
 uire i mortuū: aſq; me audituz melius ſi iſtud fecero: qđ barbaros decet potius facere
 qđ grecos: quodq; in illis & exprobamus. Q uare ego neq; æginetis neq; iis quibus iſta
 p̃bant aſſentior: cōtentuſq; ſū ſpartis placere ut honeſte agā honeſteq; dicā leonide cui
 me iubes parētare aſſirmo & ipſi & cæteris qui apud thermopylas occubuerūt magni-
 fice eē parentatum innumerabilibus horum ſuneribus: Tu uero poſthac ad iſtud con-

fulendū ne me adieris: quod tibi īpune ēē loco bñfici ponas: Hoc cum ille audisset abiit: paufanias edito pposito neqs de prāda quid tāgeret: iussit seruos oēm cōportare pecunia. Illi p castra dispī inueniūt tentoria & argento referto. Lectosq; auro & argento con-
stipos: crateras etiā aureas phialasq; & alia uasa potoria necnō saccos sup plaustra inter
lucētibus intus sc̄clūsis ex auro & argēto lebetibus. Quinetiā e caſorū cadaueribus ex
uebāt armillas & torques & acinaces aureos. Nā uariū generis uestimēta nullius momē
ti habebant. eaq; rerū multū furto subtrahētes serui xginetis uenūdabāt multū quod
occultare nō poterant representabāt. Vnde principiū extitit ingentiū diuitiā: xginetis
ut pote aux̄ a seruis pro xre mercantibz: collata pecunia decimā se legerunt: ex q̄ tū deo
q̄ delphis est tripes aureus ibi repositus ē isistēs sup tricipiti ex xre colubro p̄xime ara
tū deo qui ē in olympia iuppiter xreus decē cubitorū: tū deo qui ē apud isthmū neptū
nus xreus septē cubitorum: Hac parte selecta ceteras inter se distribuerūt pro suo qsq;
merito accipientes. itemq; pallacas persarum & aurum & argentū & reliqua pecunia cū
iumentis. Quēz at peculiariter data sunt q̄ optimā op̄erā nauauerūt ad platāas refert a
nemine: data tamen fuisse arbitror. Certe paufanias sūt ex omnibus dena & ea electa do
no data ex mulieribus: eqs talentibus: camelis & item ex ceteris rebus. Ferūtur autem
hac quoq; acta ēē: & xerxē dū e grācia fugit oēm apparatū suū ex auro argētoq; & peri
petasmatidis mardonio reliquissē: & paufania dū cum apparatū uidit iussisse pistores &
co quos cōnā sibi uti mardonio instruerent: quod cū illi fecissent tū paufanias lectos in
tuētē aureos argēteosq; probe instratos: mēlas etiā aureas ac argēteas magnificūq; co
nā apparatū ppositis bonis stupefactū imperasse pioeū suis ministris ut laconicā iſtru
erēt cōnā: id cū illi ex pacio multū distante fecissent: ibi eūdē cachinatē accersisse grā
coz duces: eisq; ubi cōuenerūt iter ostēdē dū utriusq; cōne apparatū dixisse uiri grāci
hac ego uos de cā cōuocauī: q̄ uolebā uobis amētiā medoz ducis ostēdē: q̄ cū talē ui
tā duceret: ad nos subigendos uenit: qui tam misere uiditamus. Hāc paufanias apud
grācoz duces dixisse fert. interiecto deinde tēpore cōplures platāēliū reppererūt locu
los auri argētiq; & aliaz pecuniāz. Hoc quoq; rei apparuit postmodū i his mortuis car

Caput si ne futura
Dētes ex uno osse
ossa qui q̄ cubito
rum
Artontes
Diony phanes
Timege
ne nudatis ut cū eoz ossa cōportarēt unū in locū platāēles inuētum sit caput nullā su
turā habens: sed ex uno osse solidū. itē maxilla cū co q̄ sup maxillā ē habēs dentes & si
distictos: tamē ex uno osse uniuersos tā molares q̄ ceteros. Quinetiā ossa uiri quinq;
cubitoz. Postero die cū mardonii cadauer nō extaret icertū a q̄bz hoibz subtrahētū. Au
diui tamē iam diuersos illū sepelisse: & ob id p̄ multos scio ingētia dona ab Artōte Mar
donii filio accepisse. Quis curā inſceperit cadaueris mardonii humādi: pro cōperto nō
potui audire: habet tamē huius rei non nihil famā dionyphanes uir ephesius. mardonii
us qdē hoc modo tumulatus ē. Grāci uero posteaq; p̄dā dispertierūt: caſos separatim
qsq; suos tumularūt lacedaemonii tribus sepulchris effectis. in eoz uno sacerdotes e q;
bus fūere posidōius & amōpharetus & philocyō & callicrates. in altero reliquos spar
tratas: in tertio seruos humauerunt. Hunc in modū lacedaemonii sepulti sunt. Tegearū
uero & atheniēses suos utriq; promiscue cōdiderūt: necnō megarēses atq; phialii suos
ab eq̄tatu iteremptos. hōz oīum sepulchra fuerunt plena. Nā alioz sepulchra quēz ad
platāas ostēdunt: ea sunt quātū ego accipio ab iis excitata: q̄ erubescbāt se a pugna ab
fuisse cum sero superuenissent. Quippe tumulus illie uisitur q̄ dicitur xginetarū: quē
ego audio decē post hāc pugnā ānos rogatu xginetaz ab cleade autodici uiro platāensi
illoz hospite excitatu fuisse. Grācis statī a caſorū hūatiōe i agro platāēli inito cōsilio ui

si est bellū thebis iſerēdū petēdūq; eos cū medis ſenſiſſet: & i primis timegenidē & Atragi-
 taginū: q; p̄cipies factiōis extitiffet: & i eos deditiffent nō prius ab urbe diſcedēdū q; cā
 euertiffent. Hoc ubi de exuere undecimo a pugna die mouētes obſedere thebanos ad
 ſos dedere quos dicimus uiros. Abnuētibus dedere thebanis agrū corꝝ populabant: mu-
 rūq; adorēbāt. Quibus ab agro ualtādo nō diſcedētibus uicēſimo die timegenides ad po-
 pulares ita inq̃t. Viri thebani quādoq; dē grācis ita cōſtitutū ē nō prius abſcedere ab op-
 pugnatione thebarū q; aut eas expugnauerit: aut uos dederitis abſit: ut nra cauſa the-
 banus ager āplius uexet. Sed ſiue p̄cām depolcēdi nos pecūias cupiūt: pecūias eis publi-
 co demus: Nā & publice cū medis ſēſimus: n̄ at nos ſoli ſiue reuera depolcētes nos urbē
 obſidēt noſiſi nos i diſceptationē exhibemus cū thebāi ſāc p̄bē & opportūe locutū arbi-
 trātes: i ueſtigio caduceatorē ad paulāiā miſerū: uelle ſe uiros dederi ea re iter eos cōuēta
 attraginū ex urbe p̄fugit, cuius liberos ad ſe paulāias adductos culpa abſoluit negas pu-
 eros factiōis mediarū eē p̄cipies: Ceteri quos thebāi deditere ipi qdē putabāt ſe crimē
 reſuturos ac pecunia clapuros. Pauſāias at hoc ipſū ſuſpicās forte ubi illos accepit di-
 miſſis oibus ſociorum copiis corithū deductos ſupplicio affectit. Hac haſtenus quē ad
 platēas & ad thebas geſta ſūt. Artabazū pharnacis ut e platēis fugiēs porro ſe p̄pue-
 rat. Theſſali cū ad ipſos uēit hoſpicio iuitatū iitrogabant de reliquo exercitu ignari p̄-
 ſus rei ad plateas geſta. Iſte iſtelligens ſi oēm ueritatē pugnarū reſerret aditurū ſe uirū di-
 crimē cū ſuo exercitu fore enī ut oēs cognita rei ipſū adorirentur. Unde ne apd pho-
 cēſes qdē retulerat p̄p̄ia: ad theſſalios aut ita locutus eſt equidē uiri theſſali maturo ut
 cernitis q; celerrime puenire in thraciā miſſus cū hac exercitus parte ad quoddā negociū
 trāſigēdū mardonius ipſe cū ſuo exercitu aderit noſtris ueſtigis iſiſtēs: cui hoſpitiū &
 officiū p̄ſtate. Hac enim uos i tēpus p̄ſtitiffē n̄ poenitebit. Hac ſatus copias ſeſti-
 nabundus per theſſaliam macedoniamq; agebat recta thraciam uerſus tanq; uere p̄pe-
 rās: ac regionē mediterraneā p̄cidēs puenit bizantiū per multis ſociorum in itinere reli-
 ctis q; uel a thracibus obtrūcatū ſunt: uel q; fame atq; labore erāt enecti. ex bizantio nau-
 giū trāſmiſſit i aſiam. Hūc i modū iſte rediit. Quo at die ad platēas pugnatū ē a p̄ſis ea
 die cōtigat hoc apud mycalā ioniarū geri. Cū apud delō grāci cōſiderēt ii q; una cū leuty-
 chida lacedæmonio nauib; uenerāt: eo appulſi ſūt: eſamo legatū lāpon thracidei & athe-
 nagoras archiſtratidē & hegeſiſtratus ariſtagorā miſſi a ſamiis clam p̄ſis ac tyrāno the-
 omneſtore andromadantis: quē p̄ſe tyrannū ſami cōſtituerant. Hi cum adierūt duces
 uerba fecit hegeſiſtratus multa & uaria: fore enī ut ſi tantūmodo hos uiderent ionea
 p̄ſis deſcerēt: nec baraari expetarent: ēt ut expectarent tamē non aliam p̄zdam talē iſti
 reperirent: P̄terea deos iuocās obſecrabat ut grācos grāci liberarent: ulciſcerenturq;
 barbariſaſilia dicebat factū eē q; naues illoꝝ ſegnes eſſent ad curſum: nec pares grācis
 ad p̄zeliū. Si qd uero apud hos ſuſpitionis ſubeffet: ne dolo deducerētur dicere paratos
 eē ſe ut i horū nauib; p̄ obſidib; agerētur. in his obſecrādis cū multus eēt hoſpes ſami
 uſciſcitabatur cū eutychides ſiue oīs grātia uolēs audire nomē ſiue caſu id deo agente. Deipho-
 Samie hoſpes quod tibi ē nomē. ille reſpōdet hegeſiſtrato. Eutychides iſterpellata reli-
 q; eius oratiōe ſi quā iſtituerat accipio inq̃t p̄ augurio hegeſiſtratū hoſpes ſamie effice
 tu ut nauigemus data nobis p̄te & iſtos q; tecū ſunt fide ſamios p̄p̄ptos eē ad iūdā no-
 biſcū ſocietatē. hac locutus & rē pariter exequi aggreſſus ē. Nā cū ſamii ex tēplo fidē i-
 terpoſito ēt iure iurādo deditiffent: de ſua ſocietate cū grācis eutychides dimiſſis domū ce-
 teris legatis iuſſit cū cuius nomē pro augurio acceperat ſecum nauigat. Grāci cum illic

mons diem commorati postridie pulchre litauere haurus pice deiphono euenii apolloniata ex
 Oricus apollonia quæ est in sinu ionico. Huius patri Eueniores huiusmodi contigit. sunt in hac
 portus apollonia sacra solis oues: quæ interdum secundum flumen pascunt. quod e monte lat.
 Euenius mone p apolloniata aggre fluit in mare iuxta oricon portum. eas noctu stabulantes in
 Lupi. xl. antro n̄ pcul ab urbe custodiūt delecti uiri diutius & genere inter populares suos splen
 Euenius didiffimi singulis annis singulis q̄ ex oraculo quodā apollōiatæ eas oues pmagnificiāt.
 cæcus Ibi euenius hic cū aliquādo delectus ad custodiendas oues n̄ excubaret uigilans sed ob
 dormisset ingressi antæ lupi circiter sexaginta oues trucidarunt. Id ubi iste animaduert
 tit: rē suppressit. neminiq̄ aperuit hñs in animo totidē mercari q̄s substitueret. At apol
 loniatæ ubi acceperunt C neq. n. eos qđ gestum erat latuit D adductū iudiciū euenium
 cōdēnauerunt: ut q̄a uigilia edormisset uisū priuaret. Q uē posteaq̄ excecauerunt mox
 eis neq̄ pecora foetificauere: neq̄ humus p cōsuetudie fructū ferri. erāt at illis pecora &
 in dodona & in delphis. interrogati prophetæ cām mali præsentis respōderunt: causam
 esse: quia custodē sacrag ouiu eueniū inique luminibus ci basent: se. n. immisisse lupos
 nec prius ab illius ultione cessaturos: q̄ ei satisfecissent ex iis quæ in eū ppetrassent: put
 ipse sibi suo arbitrio satisfactū putaret. His pfectis daturos se euenio tale donū q̄ haben
 tē pleriq̄ hominū putaret beatū. hæc apolloniatis sunt reddita oracula. Q uæ apolloni
 atæ silētiōs upprimētes q̄buldā e ciuibus exequēda delegauerūt. Isti hunc i modū puta
 rūt exeq̄nda. Euenium in statione sedentē adeunt: ei q̄ assidentes aliis de rei uerba faci
 unt: donec deueniūt ad miserandā hominis calāitatē ita introducta eius rei mentione p
 cōstant q̄ multā optaret: si eā uellent pēdere apollōiatæ. Hic qui oraculū n̄ audisset: se
 optare dixit duo prædia ciuium quos nominabat: quorū patrimōia oīum apolloniæ
 putabat eē pulcherrima: & p̄terea domiciliū: quod in urbe sciebat eē optimum. Horū si
 cōpos effectus eēt: n̄ inensum se posthac fore dicebat: sed hæc satisfactione cōtentum.
 Hoc cum rñdisset euenius tū ii qui ei assidebant excipientes: Eueni inquit hanc tibi
 satisfactionē apolloniæ p creptis oculis tibi repēdunt ex oraculo eis reddito. Euenius
 ubi oēm rem audiuit: indigno animo tulit sese fuisse deceptū. Cuius ea prædia domimis
 mercari huic qui illa optasset dedere: qui mox deinde insitā diuinationē optinuit. Vñ ce
 lebratissimus euasit. huius euenii filius fuit Deiphonus: qui ductus a corinthiis exerci
 tui uaticinabatur. Q uanq̄ illud quoq̄ audiuit deiphono negociū in grācia fuisse exhi
 bitum: q̄ se filium euenii cuius n̄ eēt nuncuparet. Posteaq̄ litauere græci classē e delo
 nus uatē samum uersus soluerunt: q̄ cum samum applicuissent ad templum iuuenis eā locauere
 sese ad præliū nauale apparatus: eorū cursū ad se eē persæ audientes & ipsi ceteras naues
 ad continentē reducūt p̄ter phœnissas: q̄s abire permiserant. Non. n. censabant pugnā
 nauale sibi eē capeffendam cū pares hosti n̄ eē sibi uiderēt. In cōtinentē at iō nauigabāt:
 ut essent sub suo peditatu qui apud mycalē agebat p̄cepto xerxis ab aliis copiis relictus
 ad ionia tutandā numero sexaginta milia duce tigrane oīum persæ & specie & statuta
 eminentissimo. Ad hūc exercitū cōstituerāt refugere duces p̄licæ classis: subductisq̄ na
 uibus munimenta ualli circumdare in illarū suūq̄ præfidiū. Hoc inito cōsilio profecti sunt
 ad potniensium templum mycales præteruecti ad Gesonem & Scolopōrē ubi cereris
 eleusina cernitur templum: quod Philistus Pasiclis condidit sectans Heleum Codri in
 Philistus colonia mileti locanda uenerunt. Ibi subductas naues munimento circumdederunt: &
 Heleus e saxis stipitibusque feliciū arborum: quas ipsi exciderunt: & circum munitiones de
 codri pactis sudibus se instruxerunt tanquā & obsidendi & uictoria potituri. In utrunq̄ eni

casu ratione instat de apparabāt. Hos abiisse in cōtinētē postq̄ accepere grāci tanquā
 eos barbari effuzissēt: grāci ferebāt incertū qd̄ agerēt retro ne se reciperent an tenderēt
 in hellepontum. Tādē neutrum horū ulum est esse faciendum: sed porro eundem
 in cōtinētē. Præparatis igitur ad pugnam naualē tabularis aliisq̄ quibuscūq̄ opus erat ad
 mycalen nauigant: & cum proxime castris hostium fuerent: neminē ex aduerso obuiā fer
 ri uidēt: sed naues itra mure subductas & magnā uim peditatus pro littore dāpositam
 ibi primū eutychedes nauem littori applicans q̄ maxime appropinquare poterat iones
 per p̄conem cōpellabat inquies. Vt iones quicūq̄ e uobis me exauditis itelligite quā
 dico. Nihil. n. horū quā uobis mando intelligunt p̄ter ubi pugnam cōseruerimus: debetis
 ante oīa reminisci liberatis: Deinde tessere hebes. Hoc q̄ e uobis nō audit ab eo qui au
 diit discat. Huius facti eadē mēs fuit q̄ themistoclis ad artemisiūm: q̄ uidelicet hæc uer
 ba siliterent barbaros iductura ad obsequiū ionas cētisim delata ad barbaros redde
 rent eis grācos ifidos. His p̄ eutychedē admōitis secūdo loco grācis naue littori admo
 uēt: & ex illis i littus egressi se ad pugnadū instruebāt. Quod facientes cum cernerēt
 persæ & scirent famios fuisse adhortatos arma famiis adiununt suspicati illos sentire et
 grācis. Quippe famiū exceptos circa atticā athenienses a xerxe: & illuc classe barbarorū
 deuectos redemerant oēs: athenasq̄ cū uiatico remiserāt. Quo noīe nō i minimā suspi
 tionē uenerāt: q̄ quingenta hoīum capita hostiū xerxis liberafset. Præterea milesiū tāq̄
 maxime locorū gnaris p̄ter i perant: ut compita quæ ad cacumina mycales ferūt custodi
 ant eo cōsilio faciētes id ut milesiū ab exercitu abessent. Hūc in modū ab iis ionibus q̄ ali
 quid rege nouarū molituri uidebant si facultatē nacti eēt. Persæ sibi p̄cauerūt iudē facta
 ex gerris testudine se cōstipauerāt. Grāci ubi instructi fuere: ire in barbaros tendunt:
 q̄bus eūtibz aduolauit in uniuersū exercitū rumor: caducūq̄ supra fluctus positū ap
 paruit. Rumor aut̄ huiusmodi ad eos ferebat grācos acie i boetis superasse mardonii
 copias. Multis aut̄ signis res quæ diuinitus fuit declarāti: & si tūc eodē die cōtigat utraq̄
 clades ea q̄ ad platæas accepta: & quæ ad mycalen accipiēda erat. fama q̄ huc ad grācos
 uenit: redidit eos multo ferociiores: & ad subeundū ultro piculū alacriores: altere etiam
 qd̄dā cōcurrere cōtigit: ut ad utraq̄ pugnam fuerint cereris eleusinæ tēpla. Nā apud
 ipsū cereris phanū. ut a me supius demonstratū ē. Si agro platæsi pugna cōmissa ē: &
 itē in mycale iusta cereris delubrū pugna erat cōmittenda. Vt nō ab re uenerit ad istos
 fama uictoriæ pausanix: atq̄ græcorū. Nā pugna ad platæas diluculo diei gesta est: apud
 mycalē uesper. Quare utraq̄ eodē ciuīdē mēsis die gesta esse. Non diu post ab his rē
 repetētibz anōtatū ē ante rumoris aduētū. subibat istos timor nō tā de seipsis q̄ de grā
 ciā: ne mardōio subiiceret. At ubi fama hæc ad eos aduolauit: ip̄sius atq̄ p̄peratius ad
 cōgrediendū p̄cesserūt tāto aio grācis ac barbaris i pugnam tēdētibz tāq̄ ifule eis & hel
 lespōtus p̄posita p̄mio eēt. Atheniēses & q̄ iuxta erant instructi pene dimidiū copiarū
 iter tenebāt p̄ littus atq̄ planiciā. Lacedæmoniū at̄ deiceps collocati p̄ cōfragosa & mō
 tes q̄ dū lacedæmoniū circūibant. Interi atheniēses i altero cornu p̄liabātur. Persæ quoad
 sibi gerra māfere recta se de fœuēi nihilo i feriores hostibz. Postea uero q̄ atheniēsiū
 & eorū q̄ cū atheniēsiū erāt copiarū ānixæ sūt: uchemētius se mutuo adhortātes ut laus
 opetis ip̄orū esset nō lacedæmoniorū: tū cōmutari iam res & deiectis gerris grāci cop
 ferti impressionem facere in persas. illi accepto impetu per diu resistere. Ad postremū i
 munitiones refugere: cum quibus pariter irruerunt athenienses & corinthii & sic
 yonū & troezeni. ita enī erāt iī acie collocati. Vbi uero & murus captus ē: ibi barbari n̄

Res dāni
 nitus fu
 turæ si
 gnis de
 clarantur

Platearū
 pugna
 Mycades
 pugna

robotis memores esse fugæ præterque præfati. His soli ad paucos reducti pugnabant græcis
 assidue i muræ irruentibus. Quorum duo duces artayntes & ithamitres classarii exerci-
 tus duces effugerunt: totidē pugnantes accubuerunt mardōres & pedestrium copiæ dux
 Tigranes adhuc dimicantibus persis: superuenere lacedæmoniū ac socii: qui eos qui super
 erant trucidauerunt. Ipsorum quoque græcorum complures illic cecidere: & cum alii ex sicyonis: tū
 corum dux perilaus: quinetiā samii qui in exercitu medorum militabant: quibus adæpta arma
 fuerat: ubi uiderunt statim ab initio pugnam perniciōriē quoad poterant græcis suppetias
 ire. Quos inchoasse cernentes alii iones ita & ipsi a persis deficientis adorti sunt barbaros:
 Milesiis præceptū erat ut exitus uiaque custodirent: præfati salutis gratia: ut si qui casus & quēad-
 modū accidit Deos deprehendissent: milesiis ducibus salutē sibi ad mycales cacumina cō-
 pararent. Huius quidē rei cā milesiis illic collocati fuerant: neue si pugne adessent aliquid
 innouarent. At illi e cōtrario præfatus qui iussi fuerat fecere: aliusque qui ad hostē ferebat uis in
 barbaros ingruere & ad extremū in eis mactandis oīem extirpare hostilissimū: hunc in mo-
 dū iōia itaque dñfecit a persis. i hoc plio periculisimā iter græcos opā nauauerat athēniēses: & ex
 atheniēsi hermolitus euthyni i pācratio celebris: cui postea cōtiguit ut bello inter athe-
 nienſes & caristios in pugna apud cyrnum agri caristii facta casus in gerasto iaceret. Secū-
 dum athenienſes egregiū extirpare corinthii troezenique ac sicyonii. Græcip quā multis bar-
 barorum aliis in pugna aliis in fuga interfectis eorum naues incēderunt: totūque muræ egesta il-
 line in littus prædā: & quibusdā pecuniarum thesauris repertis ubi castra atque naues crema-
 uere: uela fecerunt: & cum samū appulsi sūt: cōsultabāt de gente ionia trāsferrēdā: & ubinā
 in græcia illā locari oporteret: cuius ipsi i periculi obtinerent. Neque enim uidebat eis fieri posse
 ut per oē tēpus ionibus tutandis præessent: sperandum eē ut iones a persis rebellasse gaude-
 rent. Ad hæc magistratus lacedæmoniorum cōsebant emporia nationū græcarum: quā cum me-
 dis sensissent eiectis incolis danda cum territorio ionibus habitanda: athenienſes e cōtra-
 rio nō eē principatū ioniarum summouēdum: nec lacedæmoniis de ipsorum coloniis cōsultādum.
 Et cum in hoc cōtenderēt athenienſes libēter eis cessere peloponēses atque ita samios &
 chios & lesbios ac cæteros insulāos: qui secū militabāt ad societatis fœdus adegerunt: data
 acceptaque fide cum iureiurādo se permansuros i societate: nec ab ea descituros hoc iureiu-
 rādo accepto ad pōres soluēdos nauigauerunt rati adhuc illos itētos se eē iuēturos. Et
 isti quidē i helleſpōtum nauigabāt. Ii uero barbari qui præfugerant nō ita multi cum ad cacu-
 mina mycales puenissent: se sardis recipiebāt. quidum iter faciunt masistes darii filius
 qui pugnam male gestam affuerat cōuiciari artayntem cum aliis multris pbris: tum uero dice-
 illum mulierē fuisse ignauiorē: ita illā præfecturā administrasset: dignumque oī malo eē qui
 de regia domo male meritis eēt. Apud præfatum summo opprobrio datur audire se muliere
 eē ignauiorē. Artayntes ubi multa auduit idigne setens: acinacē i masistem stringit iter
 faciendi audius: quē irruentē cernens xenagoras praxilia uir halicarnasseus ut stabat a
 tergo hominem medium accipit: sublatum hui allidit: intereaque satellites Masistis affuere.
 Eo facto xenagoras & ipsius masistis gratiam iniit: & xerxis cuius fratrem seruasset. Quia uip-
 pe ab eo ob hanc totius ciliæ præfectura dōatus ē. Nihil hoc amplius iter uia barbari ege-
 runt: sardisque pueniunt ubi rex erat: & ex eo tpe quo plio nauali male gesto athēis illuc
 præfugerat. Sardibus autem tunc agens adamabat uxorem masistis: quæ & ipsa illic erat.
 Eacum potiri non posset neque donis missitandis: neque ui quam afferre nolebat fratris.
 Masistis respectu: quæ res & mulierem retinebat probe gnaram non se coactum iri ui.
 Ibi xerxes cætera phibitus huc euasit ut filio suo dareo in matrimoniū daret filiam hu-

Perilaus

Hermo-
litusMasistes
Artayn-
tes
Muliere
ignauior
xenago-
ras ani-
mosus

Dareus

ius mulieris ac malistis. existimans si hoc fecisset commodius se illa potitur. Contracto matrimonio aliisq; ex consuetudine celeratis susa perfectus est. Eo postq; puenit: & uxore da reo domum duxit ita demum ab uxoris malistis amore cessauit adamata ex familiaritate nurus malistis filia: cui nomen erat artayntæ. Quæ cum potiret processu temporis res patefacta est huic in modum. Amestris uxor xerxis amiculum quod ipsa texuerat atq; græde atq; distinctum & spectatu dignum uiro donauit. Quo ille delectatus: atq; amictus ad artayntæ confert. atq; ubi se oblectauit eum ea iussit a se petere mulierem quod optaret sibi fieri in remunerationem obsequi. Oia. n. quod peteret impetratur. Ad hoc illa respondens C. debebas. n. toti familie infortunium dabis ne iquit mihi quicquid abs te petiero. Xerxes oia alia potius ea petitura ratus cum iurcurando promisit. Qui postq; iurauit: mulier intrepide amictum poposcit. xerxes enim uero recusare non ob aliud quod uenteretur amestris: ne sic illa rem quod agebatur iam pridem suspicata deprehenderet. Offerre ei & urbes: & imensam uim auri & copias militum quibus neco præter illa cetera præfecturus: Eximium autem donum est apud persas exercitu donari. Vege cum non posset persuadere mulieri: amiculum dedit. Quo dono illa supra modum laeta eo gestando gestiebat. Amestris ubi mulierem habere amiculum sciuit: & rem gestam non puellam concepit odium sed in illius matrem penes quod culpa: & quod huius reiauctorem esse credebat: exitum machinat. obseruato itaque tempore quo uir suus xerxes regalem instrueret cenam quod coena semel quod annis eo die quo rex creatus est instruebatur cenæ nomen persice tycta græce tyttacæ. in qua rex solus caput ornatur: Persarumq; strenis donat. Hoc die obseruato amestris a xerxe petit ut se malistis uxorem donaret. xerxes id indignum factum nefariumq; arbitrari uxorem germani dono dare: atq; in fonte negotii illius cuius ea uxor sua ea flagitaret. Tandem huius precibus euictus & instituto quo nefas est regia cena proposita orantem non exorare iulius admodum anxit tradens uxori ac iubens facere: quod liberet germanum ad se accessit ita inquit. Malista tu darii filius es: idem mihi frater: propterea uir eximius: tamen cum ista muliere cum qua contubernium habes noli heredes in cuius locum dabo tibi filiam meam: cum quod contubernium habes. Ista autem quod in matrimonio habes C. non enim mihi uidetur hanc d. missam facias. His uerbis stupefactus malistes dñe iquit quod tu mecum orationem habes importuna: qui uxorem ex qua liberum mihi sunt adolescentes & filia quæ una tu filio tuo duxisti uxorem: iubes me relinquere: quæ mihi est ex animi mei sententia ut filia tua in matrimonio ducatur. Equidem rex & si magnificatio me dignari coniugio filia tua: tamen neutrum istorum faciam. Tu uero qui nequaquam necesse habes noli hoc ad reime cogere: alius non inferior me existet maritus filia tua: sine me meæ uxoris consuetudine frui. Hæc ille cum respondisset: peccatus ita xerxes atqui iquit. Ita tecum malista agatur ut nequaquam tibi filia mea nuptum de nequaquam consuetudine tua diutius fruaris: ut discas accipere oblata. Malistes his auditis extra abiit hætenus locutus domum non d. iteremisti. Hoc inter tempore dum xerxes eum fratre colloquit: amestris accitis satellitibus xerxis uxorem malistæ excarnificat: mamillas præcidit: easq; canibus abiicit: præcidit nares: aures: labra: lin uxorem lacera: atq; ita excarnificata remittit domum. Hæc rex cum nihil audisset malistes: metuens tamen rata aliquid sibi esse mali cursu se domum propiebat. Vbi uero mutilatam uxorem uidit confestim inito cum liberis consilio abiit bactra cum illis & aliis quibusdam tanquam prouinciam bactriam ad defectionem indueturus: & plurimum mali regi facturum quod & contigisset C. ut mihi uideat C. si occupasset ad bacrios & ad sacas ascendere. Et enim perses erat hæctior a prouincialibus diligebatur: sed hæc cum perpetrarum xerxes audiens missis aduersus hominum copiis & ipsum & liberos & copias in itinere trucidauit. De amore xerxis & nece Malistæ hæc hætenus Græci amycæ perfecti hellepōtum uersus primu

Artaynta
Amestris

Tyttacæ
na

Malistes

Malistæ

Leſton circa leſton ſtationē habuerūt a uentis ſtercepti: Inde ſoluentes abydon tenuerūt: pon-
 edq; quorū præcipue cā illuc ierant credētes ſe adhuc eos ſtentos eſſe inuēturos cū rep-
 periffent ſolutos deliberabāt leutychildi & qui cū eo erant lacedæmoniis uidebat ſgræ-
 ciā redeūdum: athenieſib; at & eorū duci xantippo illic manēdū: ut cherōneſū tentarēt
 itaq; peloponnēſes qdē abiire. Athenienſes uero abydo in cherōneſū trāciētes. Seſtū
 obſidebāt. Huc poſtq; auditū ē græcos in hellesponto adēſſe tāquā ad oēm eius tractus

Cardia urbiū ualidiſſimū muro p̄ditā cōueni cū alii ex aliis circa oppidiſtū ex cardia oebazus
artayctes uir perſes qui arma e pontibus illuc cōportauerat. Tenebāt at id oppidū idigenæ. Aco-
Proteſila les iunctis pedis pariter & magna ſociorum frequentia tyrannidem illius prouiciæ ob
us tinebat xerxis prætor artayctes uir ille quidē perſæ ſed dirus tamen & facinoroſus: qui
 xerxem athenas tendentem ex eleunte circumuenit petitis Proteſilai philogeniti pe-
 cuniis. Etenim eſt in eleunte cherſonneſi Proteſilai ſepulcrum & ei phanum circum-
 iectum: ubi inerat igneus uis pecuniæ nec non phialæ aureæ argenteæ que & ars & ue-
 ſtis aliaq; donaria: quæ artayctes rege donante compilaui: his uerbis eum circūueniēs
 Here eſt hoc in loco domus uiri græci qui cum militum copiis terram tuam adortus
 meritis morte poenas dedit: eius mihi domum dato ut diſcant alii nō militare aduerſus
 regionē tuā. Hæc dicēdo facile erat p̄ſuadere xerxi ut largiret ſibi domū eius uiri de quo
 nihil ſuſpicabatur iſtū ea ſentire. Eni uero ſentiebat artayctes proteſilaū in prouinciā re-
 gis militaſſe: q̄ uidelicet p̄ſæ omnē aliā ſuā eſſe arbitrabatur: & eius ſemp qui potiū re-
 gno. Hic poſtquā pecuniis ab rege donatus ē: eas ab eleunte ad ſeſton exportauit: pha-
 nūq; ſeuit & coluit: & quotiens eleuntē p̄gebat in adyto id eſt in tēpli loco inaccessio cū
 mulieribus concūbebat. Tunc autē ab athenieſib; obſidebatur nullis reb; præparatis
 quæ p̄tinerēt ad tolerandā obſidionē. quam nō expectauerat ex iprouſo a græcis inua-
 ſus. Illi poſteaquam ſibi obſidētib; aduenerat autūnus grauari pegrinam a patria ex-
 peſitionē quoniam murū expugnare n̄ poſſent. itaq; orare duces ſuos ut ſe illinc redu-
 cerēt. Duces negare ſe prius id facturos q̄ aut murum expugnaffent: aut ipſos republi-
 ca athenieſium acceſſiſſet. Adeo res illa ei cordi erat. At ſi q̄ cum artaycte ſtra muros erāt
 in omnē ad ducti calamitatem adeo ut ſunibus leſtorum elixis ueſcerentur: ubi iam ne
 hæc quidem habebant ita ſub noctem capeſſerunt fugam cū alii perſæ: tum Artayctes
 & oebazus de lapſi a poſteriori murorum parte: quæ præcipue deſtituta ab hoſtibus
 erat. Poſtquam illuxit cherſonitani e turribus rem indicauere athenieſibus: portaſq; pa-
 reſecere. Athenieſium pleriq; fugiens perſas perſequentibus alii urbem tenere. Oea-
 bazum in thraciam fuga elapſum thraces ab ſinchiū exceptum pleſtoro idigenæ deo ri-
Pleſtorus tu ſuo immolauerunt. Cæterum eius comites aliter iſterfecerunt. Artayctes autem cū
 ſuis in ita poſterior ſuga cum pauci eſſent ſup̄ ægos fluenta circumuenti cū per diu ſe ſe
 deſenſſent: partim occubuerūt: partim uiui ſunt capti. quos græci alligatos Seſtū du-
 xerunt interq; eos artayctem cum filio ſuo. Fertur a cherſonitanis uni eorum qui iſtos
 aſſeruabant: dum carnem ſalſam torret: tale cōſtentū extitiſſe offa illa ſalſuræ prius im-
 poſita reſiliit palpitauitq; quemadmodum piſces recens capti: qua de re cum circūfuſi
 admirarentur. Artayctes oſtentum ut uidit accito uiro qui ſalſuram coquebat hoſpes
 ſquit athenieſes non eſt quod iſtud metuas oſtentū: quod nō tua cauſa extitit ſed mea:
 Proteſilao qui eſt apud eleuntē ſignū dāte qui mortuus ac ſale cōditus habet a diis
 poteſtatē cum a quo iniuriam excepiit uexādi. Hūc igitur ei donaria reſtituere i animo
 habeo præ pecuniis quidem quas e templo ſuſtuli huius dei centum talenta pendā: q̄

mea uero ipsius salute ac filii ducenta. Hæc pollicens Xanthippū atheniensium ducē n̄
 p̄ualit: tū sua sp̄ote animatum: tum ab eleuntiis exoratum: quo protēsilum ulciscerentur
 ut hominē interimeret. Itaq̄ adductū hunc in littus ī quo xerxes traiectū iunxerat:
 ut alii aiunt in tumultū urbi madyto iminentē de pactis humi ascribis suspenderunt
 filio eius ante patris oculos lapidibus obruto: His actis athenienses in grāciā remeauerunt
 portātes tum alias pecunias: tū uero arma pontium tāq̄ ap̄d tēpla reposituri. Nec
 aliud præterea quippiā gestum est p̄ eum annū. Huius arrayētæ qui suspensus est auus
 paternus fuit artēbares: qui orationē quādā habuit apud p̄fasc̄ orationē excipientes
 p̄fasc̄ ad Cyrū detulerunt in hæc uerba. Q uādoquidē persis iuppiter principatum dedit
 & ex uiris tibi Cyre Altyage deiecto agendum demigrātes ex hac regiōe: quā & exigua
 habēus & asperā optineāus meliorē aliā. Multæ sunt nobis cōsines urbes: multæ lon-
 gūquæ. Quæ una īcolētes efficiemur admirabiliore ap̄d plerosq̄. Decet at̄ hoc eos
 uiros facere q̄ possunt. Nā qñ facultas nobis præstabit̄ melior q̄ dū multorū hominū
 sperīū habēus & uniuerſæ aīæ. Hac oratione audita cyrus haud quāq̄ admiratus iussit
 eos illud facere sed ita ut iubēdo admōeret se post hac p̄pararet̄ n̄ ad īperandū aliis āpli-
 us: sed aliis parēdū. Natura. n. cōparatū ē ut e mollioribus regionibus molles uiri existāt:
 neue ex eadē terra admirādæ fruges & egregii bello uiri gignant. Hac Cyris nīa p̄fasc̄ su-
 pari a sua destiterunt: præoptaruntq̄ exile solum incolentes imperare aliis: q̄ campestre
 colentes aliis seruire.

Artay

ctes

susprn

sus

arremba

res

Molles ui

ri ex re

gionibus

Herodoti Halicarnasei Historiarum Libri Noni Et Vlumi Finis.

Ant. Mācinellus Veliternus ad Reuerēdum adis Geminianæ Antistitē: Diuicq̄ Marci
 Canonicū Nicolāū rubeū Venetorū decus: omniūq̄ bonarū atriū & uirtutis cultorem.

Herodoti halicarnasei C Nicolae Rubee Venetorū decus consilio pariter & lin-
 gua præstans Distoriā Laurentio Vallenſi latinis elegantissime litteris tra-
 ditā īpressores Veneti & Romani magna ex pte corruperāt: Q uādere An-
 tonius Moretus Brixianus bonarū litterarū cultor cupiēs illā fideliter impri-
 mī me adiit: me orauit: opus omne perlegere accuratius. Perlegi quidē inuētū est & de-
 prauatum & diminutum locis q̄ plurimis. Itaq̄ altero exēplari collato emendata sunt fe-
 re oīa: Marginibusq̄ signata quæcunq̄ scitu dignissima: appposito etiā quo facilius inue-
 niantur indice. Quod itē in Strabonis Geographia nunc agimus: & in Diodoro iam
 ægimus. Vbicunq̄ tñ Antistoc̄hon reperiretur haud mihi sed īpressoribus ascribatur
 Cū exēplariis emēdatissimum dederi. Nec mihi qñq̄ littera p̄ littera inuēitur ob impri-
 mendi difficultatē. Siq̄bus uero hæc oīa grata fuerint: Tibi Nicolae Rubee præsidium
 meum debebunt: Nisi enī ab Vrbe Venetias me p̄fectum domi tuæ C idq̄ Mantuā
 hilario sacerdote q̄ optimo duce & auspice: ad te nāq̄ huius sæculi alterum Mecōnatē
 ab eo deductus & cōmendatus fui D recepisses: Nec ista nec alia mea q̄liacunq̄ passim
 nunc aberentur. Tuæ igitur liberalitati: Tuæ grā: Tuis moribus: Tuæ benignitati debe-
 bunt: quibuscunq̄ uigiliæ nostræ placuerint: Ego autem te semper ut numen uenerari
 non desinam: Imitor quippe æthyopas illos qui eos a quibus beneficium acceperunt
 pro deis habent. Viue: Valleq̄ Musarum hospes.

Registrum.

A a b c d d d e f g h i K l m n o p q r s t u x Omnes isti sunt terni. exceptis A qui est
 duernus & d d quaternus.

(Handwritten signature)
Peruelli